รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ภาคผนวก 2/2

โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

เสนอต่อ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

UNITED ANALYST AND ENGINEERING CONSULTANT COMPANY LIMITED

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

สิงหาคม 2564

ภาคผนวก ค-9

สรุปผลการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูง ด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง

การถอดบทเรียนจากการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง

1.1 Dr. Jeremy Carew-Reid, ICEM, Vietnam

ความล้มเหลวของการจัดทำ SEA

SEA เป็นเครื่องมือสนับสนุนและชี้แนะประเด็นลักษณะสำคัญต่าง ๆ โดยสร้างกระบวนการถ่ายทอดศึกษา องค์ความรู้ สร้างพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ ซึ่งการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ในประเทศไทยนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอาจต้องพิจารณาดังนี้

- การเตรียมความพร้อมให้เป็นหน่วยงานแห่งการเรียนรู้
- การปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผน
- การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานภายนอก

ในปัจจุบันนี้ยังขาดความเชื่อมั่นในการบูรณาการ SEA เข้ากับจัดทำแผน รวมถึงการเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ โดยจากการศึกษาของ OECD ได้ยกตัวอย่างประเด็นปัญหาอุปสรรคของการจัดทำแผนสามารถสรุปได้ดังนี้ การจัดทำแผนมีความซ้ำซ้อนและยุ่งยาก ใช้เวลาในการจัดทำแผนนานเกินความจำเป็น ขาดการพิจารณาปัจจัยภายนอก ขาดการประสานงานและการหารือข้ามหน่วยงาน ความล้มเหลวของการประเมินผลของหน่วยงานระดับกลาง ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญต่อบทบาทของหน่วยงาน ทั้งนี้จากประเด็นปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดความสับสนว่าเกิดจากกระบวนการจัดทำ SEA หรือกระบวนการจัดทำแผนของหน่วยงาน

อย่างไรก็ตามหากต้องการประยุกต์ใช้ SEA อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องเข้าใจถึงข้อจำกัดและโอกาสของระบบการจัดทำแผนหน่วยงานในปัจจุบันก่อน ดังนั้นประเทศไทยควรมีการวางแผนบูรณาการในการประยุกต์ใช้ SEA เข้ากับการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มต้นจากการจัดทำแผนเชิงพื้นที่

แนวทางความสำเร็จของการจัดทำ SEAs

เป้าหมายความสำเร็จของ SEA คือการนำองค์กรไปสู่องค์กรการเรียนรู้ โดยสามารถสอดแทรก SEA ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ผ่านกระบวนการการเรียนรู้ หากองค์กรเกิดเรียนรู้และตอบสนองการเปลี่ยนแปลง จนสามารถปรับตัวและเรียนรู้การจัดทำแผนการพัฒนาด้านต่าง ๆ จะนำไปสู่ความเข้มแข็งขององค์กร โดย SEA สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเสวนา วิพากษ์ วิจารณ์ ทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ ก่อให้เกิดความเห็นที่แตกต่างกันซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น SEA มีความสำคัญที่ทำให้เกิดการองค์ความรู้ ทำให้เกิดมติร่วมกัน และส่งเสริมนโยบายที่สำคัญ ซึ่งมีสำคัญต่อการจัดทำแผนเป็นอย่างมาก

โดยความสำเร็จ SEA สมมติฐาน ได้จาก 1) SEA ต้องพิสูจน์ได้ว่าแนวคิดช่วยส่งเสริมนโยบายด้านความยั่งยืนที่แท้จริง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาและเชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ 2) SEA มีส่วนทำให้ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจากเดิม 3) SEA มีความชัดเจนสามารถทำให้ตระหนักถึงความสำคัญในการบูรณาการจัดทำแผนเชิงกลยุทธและเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น

<u>กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการทำ SEA</u>

การจัดทำ SEA ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำโตเลสาบ ในพื้นที่ประเทศไทย-กัมพูชา

การจัดทำ SEA การบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำโตนเลสาบ การใช้ SEA เป็นเครื่องมือจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขวิกฤตร่วมกันทั้งภาพรวมในบริเวณต้นน้ำและท้ายน้ำ โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ในระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2022-2026 (9C-9T) แบ่งเป็น 3 phase ดังนี้

1) ทบทวนและแก้ไขแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำย่อย - 2022

2) การจัดหาเงินทุนในระยะที่ 3 เพื่อรองรับการใช้งาน SAP – 2023 ถึง 2027

3) กำหนดบทบาทของกระบวนการและเครื่องมือ SEA ให้เป็นแบบแผน–“ดำเนินการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ข้ามพรมแดนของแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำ 9C-9T”

4) ทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำร่วมและการจัดทำ • ทบทวนและปรับปรุงแผนปฏิบัติการลุ่มน้ำร่วมและการจัดทำ

จากการศึกษาการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคต่าง ๆ อาทิ การวิเคราะห์จากแผนที่พบว่าปัญหาเกิดจากปัญหาอุทกภัยที่ร้ายแรง ภัยแล้ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ระบบนิเวศและความยั่งยืน จากนั้นนำไปสู่การวิเคราะห์ในกระบวนการ SEA ได้ โดยมีบทบาทในการวางแผนการพัฒนาลุ่มน้ำระหว่างประเทศ และบูรณาการเข้ากับแผนการพัฒนาลุ่มน้ำ และช่วยในการผลิตความรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ จนกระทั่งเกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ

Air pollution study (“SEA” type assessment) in Lao

การศึกษามลพิษทางอากาศในประเทศลาว โดยใช้กระบวนการ SEA ตามขั้นตอนดังนี้

1) ประเมินอุปกรณ์และข้อมูลที่มีอยู่จากประสบการณ์ และสภาพเศรษฐกิจในประเทศและนอกประเทศ

2) ประเมินค่ามลพิษ

3) ประเมินพื้นที่และขอบเขตการเกิดมลพิษ และรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์

4) การประเมินสถาบันและนโยบาย โดยการประเมินจากมลพิษทางอากาศข้ามพรมแดนและระดับชาติ

การใช้ SEA เป็นเครื่องมือหนึ่งในการวิเคราะห์มลพิษทางอากาศของ สปป.ลาว พบว่า (1) สามารถช่วยเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลผ่านภาพถ่ายดาวเทียม (2) วิเคราะห์การกระจายตัวของมลพิษทางอากาศ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระหว่ามลพิษทางอากาศ กับภูมิศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา และการใช้ที่ดิน/ปัจจัยการปกคลุมที่ดิน (4) วิเคราะห์ความผันผวนของมลพิษทางอากาศตามฤดูกาล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปรวบรวมเป็นรายงานการวิเคราะห์หลายเรื่องเกี่ยวกับการกระจายเชิงพื้นที่และเวลาของมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองใน สปป. ลาวและเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่ยุทธศาสตร์ชาติ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติลาวว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, นโยบายด้านกลยุทธ์อุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

จากการศึกษาการจัดทำ SEA ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำโตเลสาบ ในพื้นที่ประเทศไทย-กัมพูชา และ Air pollution study (“SEA” type assessment) in Lao สรุปได้ว่าสามารถประยุกต์ใช้ SEA ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาใหม่ ๆ สามารถใช้กับประเด็นอุบัติใหม่ได้ หรือประเด็นที่มีอยู่แล้วได้ และสามารถนำมาเชื่อมโยงกันได้รวมไปถึงประเด็นข้ามพรมแดนเช่นกัน

SEA in China

สาธารรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่บังคับใช้ SEA เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนต่าง ๆ อย่างเข้มงวด เช่น แผนลุ่มน้ำ แผนการใช้ที่ดิน แผนสำหรับภูมิภาค เป็นต้น แม้กระทั่งโครงการที่ไม่ได้คำนึงถึง SEAจะไม่สามารถดำเนินการได้ อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะบังคับใช้ SEA ในการจัดทำแผนอย่างเข้มงวดแต่ไม่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติได้มากนัก ต้องสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมให้กับหน่วยงานและประชาชน เช่น การฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญ การอภิปรายระหว่างหน่วยงาน การสร้างความเข้าใจ SEA ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ และทำต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นต้น

SEA in Vietnam

เวียดนามมีกฎหมายที่แข็งแรงในการบังคับใช้ SEA กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และทรัพยากร รวมถึงบังคับใช้ในหน่วยงานระดับจังหวัด อย่างไรก็ตามการใช้ SEA ในเวียดนามยังไม่ได้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านข้อมูล และไม่ได้เริ่มมองจากมุมกว้าง ทำให้กระบวนการเกิดความล่าช้า ต้องสร้างแรงจูงใจโดยการให้ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ

การทำ SEA ในแผนพัฒนาจังหวัดระยอง

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดหนึ่งในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และเป็นแหล่งพลังงานหลักของประเทศไทย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ระยองมีแม่น้ำที่สำคัญสองสายที่เกิดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรม จึงต้องทำการศึกษาวิเคราะห์

ต้นน้ำ-ปลายน้ำ และเปิดโอกาสให้มีการบูรณาการร่วมกัน ต้องดูสาเหตุของปัญหา และต้องมีการทำงานร่วมกันจากหลายภาคส่วน จึงต้องมีการศึกษา SEA ในพื้นที่จังหวัดระยอง เนื่องจากเข้าสู่รอบการจัดทำแผนใหม่ มีแรงขับเคลื่อนจากผู้มีอำนาจการตัดสินใจ และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำ SEA ซึ่งขั้นตอนการศึกษาเป็นดังนี้

1) กำหนดขอบเขตการศึกษา และประเด็นยุทธศาสตร์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ทรัพยากรน้ำ ภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม

2) วิเคราะห์ข้อมูลฐาน

3) วิเคราะห์ความยั่งยืน โดยวิเคราะห์ strategic alternatives

4) แนวทางความยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนารายสาขา และคุณภาพชีวิต

จากกรณีศึกษาพบว่าการขับเคลื่อน SEA ที่สำคัญคือ (1) การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (2) การสนับสนุนจากหน่วยงานท้องถิ่นและกลุ่มที่สนใจ (3)การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน (4) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนของแต่ละกลยุทธ์ (5) การประเมินความสอดคล้องของทางเลือกเชิงกลยุทธ์กับวัตถุประสงค์ (6) การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (7) นอกจากการใช้ SEA เป็นเครื่องมือในการจัดทำแผนแล้วยังสามารถสามารถประยุกต์ใช้ SEA ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาใหม่ ๆ ได้

1.2 Prof. Maria Rosario Partidario, University of Lisbon, Portugal

SEA Concept and Process

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) Impact-Based SEA เริ่มต้นจากการพัฒนา โดยมีการกำหนดขอบเขต การคาดการณ์ การประเมิน การบรรเทา และการตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบรรเทาผลกระทบ

2) Strategic Thinking SEA: เป็นการคิดวิเคราะห์ในเชิงกลยุทธ์ ที่ให้ความสำคัญกับการวางกลยุทธ์มากกว่าให้ความสำคัญของผลผลิต (Output) คือ มีการคิดวิเคราะห์และมองการณ์ไกล รวมทั้งจะให้ความสำคัญของกระบวนการที่จะได้มามากกว่าให้ความสำคัญของผลผลิตสุดท้ายที่เกิดขึ้น และเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมและคุณค่าทางสังคม โดยมีการปรับเปลี่ยนและยืดหยุ่นได้ตาม ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นทางเลือกเชิงกลยุทธ์ที่สร้างโอกาส ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันองค์กร

หลักการ วิธีการ และผลผลิตในคิดในเชิงกลยุทธ์

1) หลักการของการคิดในเชิงกลยุทธ์ เป็นการมุ่งหาการสร้างบริบทของการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นการมองในอนาคต

2) วิธีการ การคิดเชิงกลยุทธ์เป็นการมองในหลายสาขาวิชามาประยุกต์ใช้เป็นระบบ และเป็นการระบุทิศทางสำหรับการพัฒนา และ

3) ผลผลิต จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ และการเปลี่ยนแปลงความคิด

SEA เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์ โดยเฉพาะ (1) การคำนึงถึงประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและสิ่งแวดล้อมในการประกอบการตัดสินใจ (2) การระบุโอกาสและทางเลือกเชิงกลยุทธ์ (3) การคาดการณ์และลดความขัดแย้งของนโยบายในสาขาต่าง ๆ (4) การสนับสนุนความร่วมมือขององค์กร และ (5) การสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

กระบวนการตัดสินใจของ SEA

SEA สามารถนำไปผนวกเข้ากับกระบวนการตัดสินใจได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

1) แบบครั้งเดียว (One Opportunity Model) มีขั้นตอนการจัดทำแผนหรือแผนงานโดยแยกออกจากการจัดทำ SEA วิธีนี้อาจแก้ปัญหาล่าช้า

2) แบบคู่ขนาน (Parallel Model) มีขั้นตอนแบบแผน โดยขั้นตอนการจัดทำแผนหรือแผนงานแยกออกจากการจัดทำ SEA เช่นกัน แต่จะมีการดำเนินการตามขั้นตอน SEA คู่ขนานกันไปกับกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงาน

3) แบบบูรณาการ (Integrated Model) ไม่มีขั้นตอนมาตรฐาน เป็นรูปแบบขั้นตอนการจัดทำแผนหรือแผนงาน และขั้นตอนการจัดทำ SEA ดำเนินการขั้นตอนร่วมกันและจัดทำไปพร้อม ๆ กัน

4) แบบเน้นการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision–Centered Model) จะยึดขั้นตอนการจัดทำแผนหรือแผนงานเป็นศูนย์กลาง โดยอาศัยข้อมูลจากผู้จัดทำ SEA เพื่อนำไปปรับใช้ในแต่ละกระบวนการตัดสินใจของแผนหรือแผนงานตามเห็นสมควร ซึ่งเป็นวิธีที่มีค่อนข้างมีความยืดหยุ่น ในอนาคตอาจมีรูปแบบใหม่เข้ามาอีก เน้นการใช้ธรรมาภิบาล

SEA เป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์ โดย SEA มีความสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจ ดังนี้ (1) ช่วยในการกำหนดประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (2) สร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย และองค์กร โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ซับซ้อน (3) ช่วยให้เกิดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายและแผน (4) พิจารณาโอกาสและความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน (5) เปลี่ยนวิธีการตัดสินใจที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ความสัมพันธ์ของ SEA กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

สภาพโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในเรื่องของโรคระบาด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน ทำให้มีแนวคิดเพื่อหาวิธีป้องกันแบบใหม่ ดังนั้นต้องคำนึงถึงการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ สามารถสร้างตัวเลือกเชิงกลยุทธ์ต่าง ๆ ได้

<u>กรณีศึกษาความสำเร็จและความล้มเหลวของการทำ SEA</u>

ความสำเร็จและความล้มเหลวของการทำ SEA ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของประเด็นปัญหาและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ ซึ่งชี้ให้เห็นจากกรณีศึกษาดังนี้

1) กรณีศึกษาของการจัดทำ SEA แล้วประสบความล้มเหลว คือ การจัดทำ SEA ในกรณีการทำเหมืองแร่ เนื่องจาก SEA ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการชะลอการตัดสินใจในการดำเนินโครงการ หรือกรณีการปลูกปาล์มน้ำมันที่ประเทศอินโดนีเซีย เนื่องจากการทำ SEA ไม่ถูกต้อง จึงไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ซึ่งรายละเอียดกรณีศึกษา ดังนี้

กรณีทำเหมืองแร่ Kendeng Karts story

การทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นแหล่งเศรษฐกิจสำคัญ และเป็นแหล่งรายได้หลักของประชาชน แต่พื้นที่ดังกล่าวถูกระบุเป็นพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมาย จึงเกิดปัญหาความขัดแย้งของกฎหมายและผู้ใช้ประโยชน์ที่ดิน แม้ว่าได้ดำเนินการการศึกษา SEA ในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่าให้ข้อมูลทางวิชาการมากนัก แต่ไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะและไม่ได้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาอย่างแท้จริง ทำให้หลังจากจบการศึกษายังคงเกิดปัญหาความขัดแย้งอยู่ ทำให้เห็นข้อผิดพลาดของการศึกษา SEA ที่ชะลอการตัดสินใจ และไม่ได้แก้ไขประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดคือการขัดแย้งทางกฎหมาย

กรณีปลูกปาล์มน้ำมัน Kendeng Karts story

ขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยมีเป้าหมายต่อแผนการปลูกและอัตราผลผลิต ซึ่งห้ามกระทบต่อพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แต่สามารถใช้พื้นที่รกร้างได้ แต่จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ป่ายังคงลดหายไป เกิดความขัดแย้ง ศึกษา SEA แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้ ไม่นำไปสู่การแก้ไขปัญหา ไม่เกิดการวิเคราะห์หาปัญหาสำคัญอย่างแท้จริง

2) กรณีศึกษาของการจัดทำ SEA ประสบความสำเร็จ คือ การจัดทำ SEA ในการวางแผนการขนส่งของประเทศเปรู ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก SEA ได้มีการประยุกต์ใช้กับแผนแม่บทของการขนส่ง ซึ่ง SEA สามารถเพิ่มคุณค่าของแผนได้จากการทำให้เกิดการพัฒนาการคมนาคมขนส่งไปสู่ความยั่งยืน

กรณีการวางแผนการขนส่งในเปรู

การจัดทำแผนแม่บทโดยใช้ SEA จัดทำแผนคมนาคมการขนส่ง เพื่อปรับปรุงแผนการคมนาคมขนส่งทั้งระบบบนดินและระบบใต้ดินให้สอดคล้องกัน ให้เกิดเครือข่ายทั้งในเมืองหลวงและเมืองใกล้เคียง จากการศึกษาแผนในระยะแรกพบว่าศึกษาทางด้านโครงสร้างวิศวกรรมเป็นหลัก เมื่อมีการศึกษา SEA เข้ามาในแผนแม่บททำให้มีมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปโดยมีการศึกษากลยุทธ์ และผู้มีส่วนได้เสียจาการพัฒนาระบบเกิดมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้ SEA ทำหน้าที่ในการกำหนดทางเลือกของการพัฒนาคมนาคมการขนส่งได้อย่างชัดเจนและเกิดการพัฒนายั่งยืนได้

จากกรณีศึกษาสามารถสรุปความสำคัญของ SEA ได้ว่า SEA ที่ดีต้องตอบสนองปัญหาในมิติกลยุทธและยุทธศาสตร์ มีทางเลือกในการตัดสินใจ และ ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะต้องมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้ได้

1.3 สรุปประเด็นประเด็นสำคัญที่ได้จากการเสวนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ SEA เพื่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ดีขึ้นในประเทศไทย

1) ขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนที่ยากที่สุดในการจัดทำ SEA เนื่องจากจะเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก และจะต้องให้ได้ข้อเท็จจริงนำมาใช้ในการจัดทำ SEA และขั้นตอนที่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจนำ SEA ไปประยุกต์ใช้กับแผน

2) กระบวนการจัดทำ SEA และกระบวนการจัดทำแผนเป็นเรื่องเดียวกันที่จะต้องดำเนินการไปพร้อมกัน และ

3) ระยะเวลาในการจัดทำ Rapid SEA ที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดทำแผนลุ่มน้ำย่อย เป็นต้น เนื่องจากมีผู้ส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก

1.4 สรุปการอภิปรายร่วมกัน เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

ความเข้าใจกระบวนการจัดทำ SEA

SEA เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ทางเลือกสร้างสรรค์ ครอบคลุม ยืดหยุ่น มองไปถึงโอกาสในอนาคตอย่างรอบด้าน และช่วยพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดย SEA เน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เจ้าของโครงการทราบถึงความต้องการ ปัญหา อุปสรรค การบริหารจัดการ และเพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Decision Makers) สามารถนำผลที่ได้จาก SEA ไปใช้ในเลือกทิศทางการพัฒนาอย่างเหมาะสม นำไปสู่แก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ SEA ก่อให้เกิดการบูรณาการอย่างสมดุลตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

<u>การขับเคลื่อน SEA ให้ประสบความสำเร็จ</u>

1) พิจารณาว่าจะใช้ SEA ในรูปแบบการบังคับใช้ หรือขึ้นอยู่กับความสมัครใจ

2) พิจารณาระดับการจัดทำแผนพื้นที่นำร่อง

3) พิจารณาผลสัมฤทธิ์ระหว่างการจ้างผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำ SEA หรือสร้างศักยภาพให้หน่วยงานมีความรู้เพื่อจัดทำ SEA ด้วยตนเอง

4) คำนึงถึงผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบในทุกมิติ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

5) มีการประเมินขีดความสามารถและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย

6) สร้างความมุ่งมั่น และสร้างความเข้าใจ SEA แก่ภาคหน่วยงานและภาคประชาชน ที่จะใช้ SEA และนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์

1.5 สรุปประเด็นช่วงถาม-ตอบ

1) การขับเคลื่อน SEA ได้ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร สร้างองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการเปิดใจยอมรับผลลัพธ์ของการจัดทำ SEA จนเกิดเป็นองค์กรการเรียนรู้ และการสะสมประสบการณ์

2) การกำหนดทิศทางการพัฒนาของแต่ละพื้นที่อยู่ภายใต้กรอบแผนพัฒนาพื้นที่และแผนยุทธศาสตร์ชาติ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมแต่ละพื้นที่

3) การจัดสรรงบประมาณการจัดทำ SEA ควรให้ความสำคัญการดำเนินการตามผลลัพธ์ของ SEA มากกว่าการจัดทำแผน

4) การจัดทำ SEA ควรคำนึงถึง เครื่องมือและวิธีการพัฒนาจากทรัพยากรที่มีอยู่ และผลประโยชน์ที่ได้ที่การพัฒนา

5) หน่วยงานจัดทำแผนควรเป็นหน่วยงานนที่จัดทำ SEA แต่สามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญ หรือบริษัทที่ปรึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้

6) ควรใช้หลัก Impact base ร่วมกับ Strategic Thinking ให้เกิดการบูรณาการในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

7) ความท้าทายของกระบวนการ SEA คือการสร้างความเชื่อใจแก่ภาคประชาชน

8) การจัดทำแผนควรเริ่มจากการตั้งคำถาม การกำหนดวัตถุประสงค์ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ที่ต้องทำ SEA เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดทำ SEA

การเสวนา เรื่อง มุมมองและการใช้เครื่องมือ SEA
ในกระบวนการตัดสินใจในการจัดทำแผนการพัฒนาต่าง ๆ

ในช่วงของการเสวนา โครงการได้รับเกียรติจากผู้ทรงคุณวุฒิระดับประเทศในการเข้าร่วมการเสวนา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ **ท่านปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ศ.กิตติคุณ ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์ และดร. สมเกียรติ ประจำวงษ์** ทั้ง 3 ท่าน ได้แลกเปลี่ยนมุมมองในการนำ SEA ไปใช้และผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งได้เสนอแนะและแลกเปลี่ยนมุมมองจากบริบทที่แตกต่างกัน และมีประเด็นในการแลกเปลี่ยนที่แตกต่างกัน โดยแบ่งรอบการเสวนาออกเป็น 3 ช่วง สรุปได้ดังต่อไปนี้

<u>ช่วงที่ 1 ความสำคัญ การขับเคลื่อน และการนำไปประยุกต์ใช้</u>

ท่านปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ในฐานะประธานอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ได้เสนอแนะในมุมมองว่า SEA มีความสำคัญต่อผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศอย่างไร หน่วยงานต่าง ๆ จะมีทิศทาง แรงขับเคลื่อน และเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันอย่างไร ซึ่งได้เสนอว่า SEA เป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการจัดทำแผน ซึ่งอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำแผน โดยสามารถผนวกรวมได้ตั้งแต่แผนระดับชาติลงมาสู่แผนรายสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง SEA จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยให้แผนการพัฒนาต่าง ๆ ได้รับการยอมรับผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่เป็นหัวใจหลักสำคัญของกระบวนการ SEA แต่จะต้องดำเนินการตั้งแต่เริ่มกระบวนการ SEA และต้องดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ เหมาะสมกับบริบทและสภาพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้แผนการพัฒนาสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ยอมรับ

ในแผนระดับชาติ (ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ควรระบุถึงความสำคัญของ SEA ไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาตั้งแต่ในระดับประเทศ และส่งผลไปสู่แผนในระดับต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ของการพัฒนา ซึ่งจะต้องพิจารณาให้ได้ว่า SEA นี้จะสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้กับแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้บริบทของการพัฒนาประเทศได้อย่างไร มีความเชื่อมโยงและเกี่ยวผันกับ SEA อย่างไร ความท้าทายในการขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ จะทำอย่างไรที่จะผลักดันให้ SEA เข้าไปสู่หน่วยปฏิบัติ (กลุ่มวางแผน) ของหน่วยงานแผนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ SEA ถูกระบุเป็นหนึ่งในภารกิจของหน่วยงานและถูกนำไปปฏิบัติผนวกรวมเข้ากับกระบวนการจัดทำแผนได้ อีกทั้งการบูรณาการข้ามภาคส่วนระหว่างหน่วยงานแต่ละสาขา ซึ่งประเทศไทยมีพื้นฐานโครงสร้างของหน่วยงานที่จำแนกเฉพาะเจาะจง แยกบทบาทภารกิจระหว่างหน่วยงานกันอย่างชัดเจน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งหน่วยงานที่อยู่ภายใต้บริบทเดียวกันก็ตาม ซึ่ง SEA จำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำไปจนกระทั่งการนำไปสู่การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในหลายภาคส่วน อีกทั้ง หน่วยงานส่วนใหญ่มักทำงานเพียงเพื่อภารกิจของหน่วยงาน จำกัด

กรอบอยู่ภายใต้เป้าหมายหรือตัวชี้วัดของหน่วยงานเท่านั้น การผลักดัน SEA อาจมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างการยอมรับระหว่างหน่วยงานเพื่อเปิดใจดำเนินการนอกเหนือจากกรอบภารกิจเดิมที่เคยดำเนินการมาและบูรณาการข้ามภาคส่วนกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

ศ.กิตติคุณ ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ในฐานะอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ได้เสนอแนะในมุมมองการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการยอมรับและนำ SEA ไปใช้ต่อผู้บริหารหน่วยงานของรัฐซึ่งรับผิดชอบการจัดทำและดำเนินงานแผนพัฒนาระดับประเทศ พร้อมทั้งเสนอแนะข้อแนะนำต่าง ๆ แก่ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้เสนอว่า SEA เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดทำแผนให้มีความรอบคอบ รอบด้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหมาะกับการจัดทำในแผนระดับที่ 1 2 และ 3 ซึ่งมีการดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ในอดีตแต่อาจไม่ใช่การจัดทำ SEA เต็มรูปแบบหรือทั้งกระบวนการแต่ได้มีการนำเอาหลักการบางส่วนของการจัดทำ SEA มาปรับประยุกต์ใช้ เช่น นโยบาย Bio-Circular-Green Economy (BCG) และการจัดทำ SEA ที่จังหวัดพะเยาเป็นต้น

หน่วยงานหลักที่จะมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนให้สามารถพัฒนาและนำไปสู่การปฏิบัติได้ คือ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทภารกิจในการวางแผนพัฒนาประเทศ เป็นผู้กำหนดทิศทางของการพัฒนาประเทศ อีกทั้ง ยังเป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์ในการวางแผนมาอย่างยาวนาน จึงเหมาะสมอย่างมากที่ สศช. จะเป็นผู้ขับเคลื่อน SEA แต่มีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มความเชี่ยวชาญให้กับบุคลากรของหน่วยงานเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA เพื่อให้บุคลากรของหน่วยงานสามารถจัดทำ SEA เองได้ โดยไม่ต้องจ้างหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกมาจัดทำแทน แต่อาจสามารถจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความชำนาญในการจัดทำ SEA มาให้คำแนะนำประกอบการดำเนินงานและจัดจ้างหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้เป็นหน่วยงานปฏิบัติหรืออำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ (Staff) โดยมี สศช. เป็นผู้นำในการดำเนินการ วางแผน และวิเคราะห์ประมวลผล ซึ่งหาก สศช. สามารถจัดทำ SEA เองได้ จะสามารถขจัดปัญหาเรื่องการสิ้นสุดสัญญาในการจ้างหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกในการดำเนินโครงการได้ สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจหลักสำคัญของการจัดทำ SEA อีกทั้ง ยังสามารถดำเนินงานในส่วนอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย เนื่องจากจัดเป็นภารกิจของหน่วยงานที่ต้องดำเนินงานและอยู่ในหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรใน สศช. ที่เป็นหน่วยงานในการจัดทำแผนพัฒนาอยู่แล้ว

ข้อดีของการจัดทำ SEA โดยหน่วยงานเอง คือ สามารถดำเนินการได้ทันที ปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับช่วงเวลาและความจำเป็นได้ (เร่งดำเนินการได้) สามารถคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญได้เอง การดำเนินงานมีความต่อเนื่องไม่สะดุดโดยเฉพาะกิจกรรมการมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไม่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาการจ้างงานในกรณีที่ต้องจ้างหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก เป็นการฝึก

ประสบการณ์ให้กับบุคลากรภายในหน่วยงานสร้างความรู้ความเชี่ยวชาญและศักยภาพให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน มีแผนการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลา และสามารถใช้งบประมาณได้อย่างยืดหยุ่นไม่จำกัดแค่เฉพาะภายในกรอบของสัญญาจ้างงาน อย่างไรก็ตามมีข้อที่พึงระวังในกรณีที่หน่วยงานจัดทำ SEA เอง คือ การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญซึ่งหน่วยงานต้องเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกเองและจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่อย่างจำกัด อาจส่งผลให้การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญมีอุปสรรคได้

ดร. สมเกียรติ ประจำวงษ์ ในฐานะเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ได้เสนอแนะในมุมมองของหน่วยงานที่เล็งเห็นถึงความสำคัญและนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาของหน่วยงาน เสนอความสำคัญและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อแผนการพัฒนาที่ได้นำ SEA ไปปรับประยุกต์ใช้ว่าเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งได้เสนอว่า สทนช. เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ และได้เล็งเห็นความสำคัญของการนำเอากระบวนการ SEA มาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผน เนื่องจากเป็นการให้ความสำคัญในมุมมองการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในระยะเริ่มแรกของการนำ SEA มาประยุกต์ใช้อาจไม่เป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องมากนัก เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน จึงเป็นการดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนรู้ โดยในระยะเริ่มแรกการนำเอา SEA มาประยุกต์ใช้นั้นเพียงเพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถมองเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนได้จากการดำเนินการตามแผนหรือแผนงานที่ผนวกผลจาก SEA เป็นการมุ่งเน้นนำโครงการมาขยายออกเป็นแผนหรือแผนงาน (เริ่มจากปลายน้ำมาสู่ต้นน้ำ) ซึ่งในระยะถัดมาเริ่มมีการพัฒนากระบวนการจัดทำ SEA มากยิ่งขึ้น โดยนำเอาประเด็นเชิงเทคนิคในการบริหารจัดการน้ำเข้ามาผนวกด้วย เช่น การประยุกต์ใช้แบบจำลอง การวิเคราะห์สมดุลน้ำ การจัดทำแผนภัยแล้งและน้ำท่วม และการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง เป็นต้น มาวิเคราะห์ร่วมกับกระบวยการมีส่วนร่วม ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ของการนำเอา SEA มาประยุกต์ใช้เกิดความชัดเจน มีผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระยะสุดท้าย (ปัจจุบัน) สทนช. ได้ปรับปรุงแนวทางการจัดทำ SEA โดยเน้นให้ผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA ไปสู่การจัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มากที่สุด กล่าวคือ การจัดทำ SEA เพื่อ จัดทำแผนหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและขยายลงไปสู่แผนงานโครงการต่อไป (เริ่มจากทต้นน้ำขยายลงสู่ปลายน้ำ) ซึ่งผลลัพธ์จาก SEA จะมีประสิทธิผลมากที่สุด

จากประสบการณ์การจัดทำ SEA ที่ผ่านมา พบความท้าทายที่สำคัญ คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทราบถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่แท้จริงของการจัดทำ SEA ที่ไม่ใช่เพียงมุมมองเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น รวมไปถึงการสร้างการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์หาผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริงซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาและเปิดโอกาสให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ความท้าทายหรือสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือเรื่อง งบประมาณ ซึ่งปฏิเสธไม่ได้

เลยว่างบประมาณจะเป็นส่วนสนับสนุนในการจัดทำ SEA โดยงบประมาณนี้ต้องถูกให้น้ำหนักความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม การพิจารณาอนุมัติงบประมาณจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดำเนินการ ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุมัติงบประมาณ โดยเฉพาะสำนักงบประมาณให้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำ SEA จึงเป็นสิ่งจำเป็นนอย่างมาก เพื่อให้การจัดทำ SEA นั้น มีงบประมาณสนับสนุนและสามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุม

<u>ช่วงที่ 2 จุดเด่น/ ข้อดี และปัญหา/ อุปสรรค/ ความท้าทาย ในการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้</u>

ในช่วงที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันเสวนาและเสนอความเห็นในประเด็น จุดเด่น/ ข้อดี และปัญหา/ อุปสรรค/ ความท้าทาย ในการนำ SEA ไปปรับประยุกต์ใช้ โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ท่านปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ได้นำเสนอว่า SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนโดยพิจารณาประเด็นสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับมิติอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ส่งผลให้แผนมีความรอบด้านมากยิ่งขึ้น มุ่งเป้าหมายไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน SEA ยังมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานจัดทำแผนและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ ส่งผลให้แผนสามารถตอบสนองต่อความต้องการสอดรับกับบริบทของพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้ง กระบวนการ SEA ยังเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับใช้ได้ในทุกบริบททั้งภาพรวมหรือเชิงลึกขึ้นอยู่กับแผนและประเด็นที่ดำเนินการ อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก SEA ยังคงอยู่ในช่วงของการขับเคลื่อนและพัฒนาของประเทศ ดังนั้น ความท้าทายที่สำคัญจึงเป็นเรื่องของความชัดเจนในการนำ SEA ไปปรับประยุกต์ใช้ทั้งในมุมมองของการกำหนดระดับและประเภทของแผนที่เหมาะสมที่ควรนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาของประเทศ จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้ชัดเจนเนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับเรื่องงบประมาณ ซึ่งมีระเบียบวิธีการในการขออนุมัติที่ซับซ้อนและอาจไม่ยืดหยุ่น เอื้ออำนวยต่อการจัดทำ SEA มากนัก นอกจากความชัดเจนในเรื่องของการนำ SEA ไปปรับประยุกต์ใช้แล้ว ความชัดเจนอีกด้านหนึ่งคือ ความชัดเจนในการสื่อสาร และการสื่อความให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ ซึ่งต้องอาศัยความยืดหยุ่นในกระบวนการวิธีการ ใช้การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ลดการสื่อสารในเชิงเทคนิควิชาการให้น้อยลง แต่ยังคงความถูกต้องของหลักวิชาการ ปรับให้เข้ากับบริบทของผู้มีส่วนได้เสียที่จะสื่อสารด้วยให้มากที่สุด เน้นการสื่อสารตั้งแต่ต้นและสร้างให้เกิดความต่อเนื่องตลอดทั้งกระบวนการ อันจะช่วยให้การจัดทำ SEA มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสุดท้ายที่อาจมีลำดับความสำคัญมากที่สุดคือ จะทำอย่างไรให้สามารถบูรณาการผลลัพธ์จากกระบวนการจัดทำ SEA เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารหน่วยงานที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ศ.กิตติคุณ ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ได้นำเสนอให้เห็นถึงจุดเด่น/ ข้อดีของ SEA ว่า SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางนโยบายและแผน ช่วยให้การตัดสินใจสามารถพิจารณาประเด็นได้อย่างรอบด้าน ครอบคลุม

ทั้งมิติการพัฒนาที่สมดุล (เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม) มีการพิจารณาเป้าหมายการพัฒนาในอนาคตระยะยาวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ยึดหลักการป้องกันไว้ก่อน มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น มีวิธีการที่หลากหลายไม่มีรูปแบบที่ตายตัว สร้างการมีส่วนร่วมและการยอมรับอย่างมีความรู้และมีความหมาย สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้จัดทำ SEA และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาคส่วนราชการ นักวิชาการ ประชาชน และเอกชน เพื่อพิจารณาประโยชน์ร่วมกันสร้างเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม จากการขับเคลื่อน SEA ในช่วงที่ผ่านมาของประเทศไทยยังคงพบปัญหา อุปสรรค และความท้าทาย คือ เรื่องความรู้ความเข้าใจของผู้จัดทำ SEA โดยเฉพาะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญในหลากหลายด้าน และผู้จัดการโครงการที่เป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินกระบวนการ SEA ประเด็นความชัดเจนของการนำไปประยุกต์ใช้ในระดับแผนต่าง ๆ ซึ่งหน่วยงานยังมีความสับสนเป็นอย่างมาก รวมถึงหน่วยงานยังยึดติดกับแนวทาง SEA (SEA Guideline) ที่จำเป็นต้องมีรายละเอียดขั้นตอนที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการของ SEA ที่มีความยืดหยุ่นของกระบวนการและขั้นตอน ส่งผลให้การจัดทำ SEA ที่ผ่านมาของประเทศไทยยังคงไม่ชัดเจน เป็นไปในลักษณะของการจัดทำ SEA ที่ต่อยอดจากการทำ EIA ซึ่งมุ่งเน้นเพียงการพิจารณาศักยภาพและขีดจำกัดทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น เน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ขาดข้อมูลและแหล่งข้อมูล

นอกจากนี้ ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การจัดทำ SEA ยังไม่มีการประกาศที่มีผลบังคับให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติ (การออกกฎหมายหรือระเบียบ SEA) ส่งผลให้หน่วยงานยังไม่น้อมรับไปเป็นบทบาทภารกิจที่ต้องปฏิบัติของหน่วยงาน ไม่มีแรงจูงใจที่จะนำ SEA มาปฏิบัติใช้ หน่วยงานยังไม่เล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำ SEA หรือยังไม่เข้าใจว่าหากไม่นำเอา SEA มาปฏิบัติจะเสียโอกาสหรือเสียประโยชน์อย่างไร นอกจากนี้ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนให้แก่หน่วยงาน และหน่วยงานไม่มีอำนาจมากพอ (Authorities) ที่จะนำผลลัพธ์จากกระบวนกการ SEA ไปสู่การปฏิบัติได้ โดยเฉพาะประเด็นที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนอื่น ๆ ประเด็นต่าง ๆ นี้ เชื่อมโยงกับทัศนคติผู้บริหารหน่วยงานไปจนถึงผู้บริหารระดับประเทศที่มีต่อความสำคัญของ SEA ซึ่งทัศนคติของผู้บริหารถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ (Key success factor) ที่สำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อน SEA ได้ โดยมีมุมมองที่มุ่งสู่การพัฒนาในระยะยาวร่วมกัน (Looking forward)

ดร. สมเกียรติ ประจำวงษ์ ได้นำเสนอให้เห็นถึงข้อดีของการนำ SEA ไปปฏิบัติในอีกมุมมองหนึ่งคือ SEA จะช่วยให้เกิดการพิจารณาในมิติต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงในเชิงพื้นที่ และในบริบทอื่น ๆ ที่การพัฒนามีผลสืบต่อด้วย นอกจากนี้ SEA ยังช่วยสร้างจุดเน้นของการพัฒนาที่จะนำไปสู่การแก้ไข ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Changed) ร่วมกันกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่จะช่วยให้การจัดทำ SEA ประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องพิจารณาหาจุดร่วมของการพัฒนาให้ได้ รวมเป้าหมายของการพัฒนาจาก

หลากหลายภาคส่วนเข้าด้วยกัน นำไปสู่การสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานี้ได้ (Partner) เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ทั้งในระดับส่วนกลาง และระดับพื้นที่ ก่อให้เกิดการบูรณาการข้ามแผนงานให้ได้ ซึ่งผู้บริหารของหน่วยงานจะต้องเปิดใจและสร้างความร่วมมือก่อให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การจะผลักดันให้ผลลัพธ์จาก SEA ไปสู่การนำไปปฏิบัติและประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องมีงบประมาณสนับสนุนด้วย ซึ่งต้องพิจารณาถึงเชื่อมโยงระหว่างผลลัพธ์ของ SEA กับงบประมาณที่จะนำไปปฏิบัติด้วย (อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ในเชิงงบประมาณ)

<u>ช่วงที่ 3 การขับเคลื่อน SEA</u>

ในช่วงสุดท้าย ผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันเสวนาและเสนอความเห็นในประเด็น จะขับเคลื่อน SEA ให้สำเร็จและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ท่านปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา ได้นำเสนอว่า ประเด็นหลักสำคัญของการขับเคลื่อน SEA คือ การสร้างการยอมรับ ความสมัครใจของหน่วยงานที่พร้อมจะรับเอา SEA ไปปฏิบัติ การสร้างการยอมรับนี้จะต้องอาศัยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปรับเปลี่ยนวิธีคิดมุมมองในการวางแผนการพัฒนา ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาแต่เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรก อาจสร้างกลไกการขับเคลื่อนในเชิงของกฎหมายมาบังคับใช้ก่อน ได้แก่ การประกาศใช้ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อให้หน่วยงานเกิดการเคลื่อนตัวและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำ SEA ไปปฏิบัติ (ปฏิบัติจริง เรียนรู้จริง เล็งเห็นความสำคัญอย่างแท้จริง) นอกจากการผลักดันในบริบทของหน่วยงานแล้ว การผลักดันหรือการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกันด้วย เช่น การสร้างกลไกในการติดตามข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาสื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยสื่อสารหรือเผยพร่ข้อมูล ทำความเข้าใจต่อสาธารณะได้อย่างต่อเนื่อง เป็นวงกว้าง และสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งจะช่วยให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจใน SEA ไปในทิศทางและบริบทเดียวกัน ทั้งนี้ การสร้างความน่าเชื่อถือของ SEA ก็เป็นสิ่งสำคัญ โดยอาจดำเนินการผ่านการติดตามประเมินผล ซึ่งต้องมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพด้วย

ศ.กิตติคุณ ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ได้นำเสนอว่า การขับเคลื่อน SEA ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนและดำเนินการ SEA โดยเน้นการสร้างความเชี่ยวชาญ สร้างศักยภาพขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปจนถึงระดับผู้บริหาร ปรับเปลี่ยนมุมมองของการพัฒนาเข้าสู่มิติการพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาในเชิงระบบข้อมูล ฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นส่วนสนับสนุนต่อการจัดทำ SEA (Big data) และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะสามารถช่วยขับเคลื่อน SEA ได้ (การสร้างพันธมิตร) นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับประเทศจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนนี้ได้ โดยจะต้องเข้าใจความสำคัญของการจัดทำ SEA และให้ความสำคัญ

สนับสนุนด้านทรัพยากรต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการ เช่น ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ระยะเวลา ไปจนถึงการบริหารจัดการที่มีลำดับความสำคัญด้วย อย่างไรก็ตาม ในช่วงระหว่างการพัฒนา SEA นี้ อาจพิจารณาใช้ EIA ไปก่อนเพื่อรอให้เกิดความชัดเจนของ SEA มากยิ่งขึ้น

ดร. สมเกียรติ ประจำวงษ์ ได้นำเสนอว่า การขับเคลื่อน SEA ให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยการสร้างความน่าเชื่อถือทั้งในบริบทของหน่วยงานที่จัดทำ SEA และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ SEA ด้วย ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมมาร่วมกันจัดทำ SEA หาจุดร่วมของการพัฒนาที่เหมาะสม มีการพิจารณาในมุมมองของการยอมได้ยอมเสีย (Trade-off) ระหว่างการได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ที่เหมาะสมให้ได้ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนอาจไม่จำเป็นต้องเป็นการดำเนินการจากส่วนกลางเท่านั้น ในบริบทการพัฒนาเชิงพื้นที่อาจสามารถขับเคลื่อนผ่านองค์กรภายในพื้นที่ ซึ่งมีความใกล้ชิดและเข้าใจบริบทเชิงพื้นที่มากกว่า เช่น สทนช. ได้ขับเคลื่อนผ่านองค์กรผู้ใช้น้ำ เป็นต้น

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ชื่อ	หน่วยงาน	สรุปประเด็นการเสวนา
นายประเสริฐ ศิรินภาพร รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	SEA เป็นเครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์ทางเลือก และช่วยพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด โดย SEA เน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เจ้าของโครงการทราบถึงความต้องการ ปัญหา อุปสรรค การบริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาในวงกว้างได้ทันสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ SEA จะช่วยให้เกิดการเชื่อมประสานการดำเนินงานร่วมกันในหลากหลายภาคส่วนทั้ง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดการบูรณาการอย่างสมดุลตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่ง สผ. ได้มีการทำ SEA การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยุธยา ผลลัพธ์ทราบว่ามีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำ SEA ในเรื่องที่ดิน ซึ่งช่วยให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ที่ดินควรเป็นอย่างไร โดยทาง สผ.ได้จัดทำ SEA ตามแนวทาง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การกลั่นกรอง (Screening) 2. การพัฒนาปัจจัยสำคัญที่ต้องตัดสินใจ (Critical Decision Factor: CDF) 3. การพัฒนาทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Option Development) 4. การประเมินโอกาสและความเสี่ยง (Opportunities and Risk Analysis) 5. การติดตามผล (Follow-up) และ 6. การจัดทำรายงาน SEA (SEA Report) **แนวทางการนำ SEA ไปใช้ในการจัดทำแผนฯ / แผนงานตามภารกิจของหน่วยงาน** เป็นหน่วยจัดทำนโยบายและแผน ซึ่งมีแผนที่หลากหลายมาก ซึ่งสามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ได้ ตัวอย่างเช่น แผนนโยบายสิ่งแวดล้อมของ EEC โดยเอา SEA มาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญจัดลำดับประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และประเด็นที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อน การจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ในแต่ละด้าน **แผน / แผนงานที่คาดว่าจะนำ SEA ไปทดลองใช้ในอนาคต** อาจนำ SEA ไปทดลองใช้ในการจัดทำแผนระดับประเทศ และสนับสนุนการจัดทำแผนในระดับพื้นที่ อาทิ การจัดทำแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดทำแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนในระดับพื้นทีเพื่อค้นหาผู้มีส่วนได้เสียประเด็นทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้อย่าง

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

		ครอบคลุมโดยเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วน และเกิดผลกระทบในวงกว้าง การประยุกต์ใช้ SEA ด้านสิ่งแวดล้อมเมืองและพื้นที่สีเขียว ซึ่งจะทำให้เมืองขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนของปัญหา สามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและยั่งยืน
นายอดิทัต วะสีนนท์ รองอธิบดี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	SEA เป็นกระบวนทัศน์ในการหาทางเลือกที่สร้างสรรค์ ครอบคลุม ยืดหยุ่น มองไปถึงโอกาสในอนาคต เพื่อให้ได้ทางเลือกหรือกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การเลือกของผู้บริหาร แต่ยังมีส่วนที่ยังไม่ค่อยชัดเจน เช่น ซึ่งเพราะไม่ได้มีขั้นตอนมาตรฐานที่เป็น procedure ซึ่งมีความยาก และไม่มีกำหนดกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรด้านผู้เชี่ยวชาญไม่เพียงพอ ใช้เวลาการวิเคราะห์มิตินาน ผู้มีอำนาจการตัดสินใจมีแรงขับเคลื่อน SEA อย่างแท้จริง **การขับเคลื่อน SEA ให้ประสบความสำเร็จ** 1. ร่างสำนักนายกรัฐมนตรี ค่อนข้างยืดหยุ่น และมีกลยุทธ์พอสมควรแล้ว 2. ต้องพิจารณาให้ดีว่า จะบังคับ หรือ จูงใจ จะเป็นรางวัล หรือ ลงโทษ 3. จะทำแผนนำร่อง หรือ แผนทุกระดับ มิติใดบ้าง 4. จะจ้างทำ หรือ จะสร้างศักยภาพให้หน่วยงานมีความรู้และทำได้ **แผน / แผนงานที่คาดว่าจะนำ SEA ไปทดลองใช้ในอนาคต** กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่อาจนำหลักการของ SEA ไปประยุกต์ใช้ประกอบในการจัดทำแผนแม่บทการบริการแร่ฉบับที่ 2 ซึ่งต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายในปี 2564 โดยมีแนวทางการนำไปใช้ และจำแนกตามกระบวนการจัดทำ SEA ตามแนวทางการจัดทำ SEA
นายมนตรี เดชาสกุลสม รองอธิบดี ฝ่ายวิชาการกรมทางหลวง	กรมทางหลวง	กรมทางหลวงได้การวางแผนพัฒนาทางหลวง ก็จะมีการนำวิธีการวางแผนเชิงกลยุทธ (Strategic Planning Method) มาประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินงาน โดยการจัดทำแผนที่คำนึงถึงผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบในทุกมิติ ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์หรือแผนงานที่ดี ซึ่ง SEA ไม่ใช่เรื่องใหม่ในการนำมาใช้เพื่อประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมในภาพที่ใหญ่ แต่ SEA

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

		น่าจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้สามารถพิจารณาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างครบถ้วนเป็นระบบยิ่งขึ้น โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนในภาพรวมของการพัฒนาในภาคการคมนาคมขนส่ง (Transport Sector) เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Decision Makers) สามารถนำผลที่ได้จาก SEA ไปใช้เป็นปัจจัยประกอบในการพิจารณาร่วมกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมที่เกิดขึ้นจากแผนพัฒนาระบบคมนาคมที่กำหนดขึ้น ซึ่งมักจะมีการประเมินผลและนำมาใช้ในการพิจารณา ทั้ง 3 ปัจจัยร่วมกันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจอนุมัติแผนและ/หรือการสั่งการให้ปรับปรุงแผนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งในท้ายที่สุด แผนงานที่ได้ก็จะสอดรับกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ได้เป็นอย่างดี
นายอธิภู จิตรานุเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักแผนงาน	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	ปัจจุบันทิศทางการพัฒนาของประเทศเปลี่ยนจากรายสาขาเป็นรายพื้นที่มากขึ้น สอดคล้องกับการพัฒนา SEA เดิมเน้นทาง EIA ที่เน้นผลกระทบเชิงพื้นที่ แต่สิ่งที่ได้เรียนรู้จาก SEA คือการกำหนดทางเลือกทิศทางการพัฒนาทางพื้นที่ จะต้องมีการประเมินขีดความสามารถและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และSEA อาจช่วยพิจารรายมิติอื่น ๆ นอกจากด้านโครงสร้างวิศวกรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเมินแนวทางเลือกได้ชัดเจนมากขึ้น จะนำ SEA มาใช้ในการพัฒนาโครงการ MR MAP ที่รวมแผนการคมนาคมด้านต่าง ๆ
นายจรัล เทพอวยพร ผู้เชี่ยวชาญด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทรัพยากรน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)	SEA เป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ช่วยในการตัดสินใจใน และกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนงานด้านทรัพยากรน้ำ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก พร้อม ๆ ไปกับการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล สิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อน SEA คือ การสร้างความเข้าใจ SEA แก่ภาคหน่วยงานและภาคประชาชน และนำไปประยุกต์ใช้อย่างไรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถอธิบาย SEA จากการเทียบเคียงกับการทำการตรวจสอบความผิดปกติของร่างกายโดยวิธีการ MRI สรุปได้ดังนี้ 1. Screening การพิจารณามิติต่าง ๆ ให้ชัดเจนและครอบคลุม

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

		2. Scoping กำหนดขอบเขตแนวทางการศึกษา และระยะเวลาในการศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด และงบประมาณที่ใช้ในการทำ SEA 3. และประเด็นที่สำคัญคือ การลงนามในหนังสือยินยอม หรือการทำการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการยอมรับและเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด 4. สุดท้ายผลที่ได้การนำไปเป็นกรอบนโยบายในการวางแผน ตามข้อมูล ข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้ทั้งพื้นที่ (Area Base) และประชาชนมีความมั่นคง (ทั้งการที่ประชาชนมีน้ำกิน น้ำใช้ หรือมีน้ำสำหรับประกอบอาชีพ หรืออื่น ๆ อย่างเพียงพอตามเกณฑ์ แม้ว่าจะมีวิกฤติภัยแล้ง หรือน้ำท่วมในบางปีก็ตาม) มั่งคั่ง (มีรายได้เกินเส้นความยากจน และพ้นกับดักรายได้ปานกลางใน ๒๐ ปีข้างหน้า) และยั่งยืน (มีชีวิตได้อย่างปกติสุข มีภูมิคุ้มกัน (พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศของโลกหรือ Climate Change) ได้
นายรักชาติ สุขสำราญ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	ภารกิจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีหน้าที่ในการจัดทำแผนนโยบายทรัพยากรและชายฝั่งทะเลแห่งชาติ คาดว่าเทียบเท่าแผนระดับ 3 อยู่ในเกณฑ์ข้อกำหนดของ SEA นอกจากมีแผนนโยบายทรัพยากรและชายฝั่งทะเลระดับจังหวัด 23 จังหวัดชายฝั่งทะเลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดทำแผนปี 61 ซึ่งได้มีการปรับปรุงแผนตาม ครม ตอนนี้อยู่ในระหว่างการบังคับใช้ ส่วนแผนระดับจังหวัดยังไม่ได้ดำเนินการ หากมีการบังคับ ใช้ SEA จะนำมาประยุกต์ใช้กับแผนทั้ง 2 นอกจากนี้ยังมีแผนอื่น ๆ เช่น แผนการจัดการชายฝั่ง การจัดการสัตว์น้ำทะเลหายาก ป่าชายเลนเป็นต้น เป็นแผนรายสาขาคาดว่าสามารถนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน แนวทางการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับจังหวัด ปัญหาและอุปสรรคของการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ต้องมีความพร้อมด้านงบประมาน บุคลากร และความพร้อมของพื้นที่

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

นาย สุรรัฐ เนียมกลาง ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อยู่ระหว่างของโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการเชื่อมโยงเส้นทางขนส่งทางทะเล ฝั่งอ่าวไทยและอันดามันของประเทศไทย ที่ครอบคลุมด้าน สังคม เศรฐกิจ และสิ่งแวดล้อมโดยได้มีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการเชื่อมการขนส่ง ซึ่ง SEA เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการหาทางเลือกการพัฒนาที่ยั่งยืนและพิจารณาผลกระทบในภาพร่วม และพิจารณาผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่บนฐานความสมดุลของสังคม เศรฐกิจและสิ่งแวดล้อม การเปรียบเทียบรูปแบบการเชื่อมต่อการขนส่งระหว่างพื้นที่ทะเลอ่าวไทยและอันดามันของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาสะพานเศรษฐกิจพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาท่าเรือ สะพานเศรษฐกิจ กิจกรรมด้านโลจิสติกส์ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยจะวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้ความสอดคล้องกับแผนระดับต่าง ๆ ความคุ้มค่าทางการเงิน ความเป็นไปได้ทางวิศวกรรมและเทคโนโลยี ผลกระทบต่อขีดความสามาถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาพื้นที่ ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ (กรณีมีและไม่มีโครงการ) ผลกระทบต่อการกระจายรายได้ ผลกระทบต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ การประเมินสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น ความท้าทายและปัจจัยเสี่ยงในการลงทุนและการบริหารจัดการโครงการเป็นต้น ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะทำให้สามารถกำหนดทางเลือกที่เหมาะสม (Propose Alternative) ในการเชื่อมต่อการขนส่งระหว่างพื้นที่ทะเลอ่าวไทยและอันดามันของประเทศไทย
นายอธิพงศ์ หิรัญเรืองโชค ผู้เชี่ยวชาญติดตามประเมินผล	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	SEA และการจัดทำแผนมีความคล้ายคลึงกัน ในส่วนของการเชื่อมโยงของการพัฒนา พบว่าไม่สามารถทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้แต่ละประเด็นมีความเกี่ยวข้องกันในหลายมิติ กว้างกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นการพิจารณาเพื่อการบรรลุผลต้องมีมุมมองที่กว้างขึ้นจะทำให้โอกาสที่จะสำเร็จมากขึ้น การดำเนินงานด้าน SEA ต้องการส่วนประกอบ 2 ส่วน 1 หน่วยงานมีความต้องการและมุ่งมั่นที่จะใช้ SEA ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน SEA จะช่วยทำให้มองเห็นว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยแค่ไหน 2 ข้อมูลของ

ตารางสรุปการอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง การขับเคลื่อน SEA และการบูรณาการ SEA เข้ากับกระบวนการวางแผนของหน่วยงาน

โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรม

		SEA หรือช่องทางที่เป็นทางการ ในการจัดทำและการขับเคลื่อน SEA พบว่ามีปัญหาในประเด็นต่าง ๆ เช่น งบประมาณไม่พอ บุคลากรไม่พอ การร่วมมือของประชาชน ซึ่งการขับเคลื่อน SEA นั้นจะต้องเข้าใจความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย และแบ่งปันประสบการณ์ในการแก้ปัญหาร่วมกันของแต่ละหน่วยงาน
ดร. วิชญายุทธ บุญชิต รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	1. สศช. พยายามขับเคลื่อน และคาดหวังในไตรมาศที่ 2 ของปี 65 มีบทเฉพาะกาล 180 วันจะมีผลในการบังคับใช้ แต่ไม่ส่งผลกระทบกับสิ่งที่ดำเนินการอยู่ 2. บทลงโทษ และแรงจูงใจ เนื่องจจากร่าง สนร.อยู่ในระยะเริ่มมต้นจึงยังไม่มีบทลงโทษ แต่หน่วยงานต้องเสนอ SEA หน่วยงานจะต้องเสนอ SEA ไปพร้อม ๆ กับแผนงานให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการจะต้องพิจารณาว่า แผนหรือแผนงานได้นำเอาผลจาก SEA ไปปรับประยุกต์ใช่หรือไม่ และต้องรายงานผลการนำ SEA ไปใช้กับคณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ 3. แผนที่จะต้องทำ ขึ้นอยู่กับประกาศพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อาจเป็นแผนที่ก่อให้เกิดผลกระทบมากเกินขีดความสามารถ เกินบทบาทภารกิจของหน่วยงาน ผลกระทบข้ามพรมแดน หรือข้ามเขตพื้นที ซึ่งในการกำหนดระดับแผนจะมีการปรึกษาหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย 4. บางหน่วยงานมีลักษณะการดำเนินที่เฉพาะ แต่ SEA สามารถนำเอาไปประยุกต์ใช้ได้ในหลากหลายบริบท โดยได้จัดทำ SEA Guideline เป็นกระบวนการจัดทำไว้แล้ว ในอนาคตอาจมีคู่มือเฉพาะด้านที่เฉพาะเจาะจงลงไป 5. การควบคุมคุณภาพ จะมีกลไกในการติดตามประเมินผล และการควบคุมคุณภาพอยู่แล้ว

ตารางสรุปประเด็นข้อซักถามข้อคิดเห็นการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563
ระหว่างวันที่ 14 - 16 และวันที่ 18 มิถุนายน 2564

ชื่อ-สกุล	ประเด็นข้อซักถาม	คำชี้แจง
นายประเสริฐ ศิรินภาพร เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• ความหลากหลายของทิศทางของทางเลือกการพัฒนาที่สมดุลที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เป็นความสำคัญหรือลดความเสี่ยงได้ใช่หรือไม่	• ควรยึด national agenda ความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ที่เกิดขึ้น ควรอยู่ในแผนของชาติ แม้ว่าจะมี SEA จะช่วยส่งให้ความหลากหลายเหล่านั้นอยู่ในกรอบของแผนชาติ และกรอบของการพัฒนา • การดำเนินการ SEA ในประเทศไทยยังจำเป็นต้องเรียนรู้ สะสมประสบการณ์และอาศัยการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้นำไปสู่การดำเนินการ SEA อย่างมีประสิทธิภาพ
นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญพิเศษ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• การบังคับใช้ SEA โดยทางประเทศเวียดนามได้มีการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ SEA อยากทราบว่าต้องออกมาเป็นกฎหมายอะไร	• สำหรับประเทศเวียดนาม มีการบังคับใช้ SEA ใน 6 แผน แต่ยังขาดศักยภาพในการบังคับใช้และถ่ายโอนหน้าที่สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับประเทศเวียดนามยังขาดศักยภาพและองค์ความรู้ที่เพียงพอในการบังคับใช้ SEA
นายวิชญายุทธ บุญชิต รองเลขาธิการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• สทนช. มีความเห็นต่อแนวทางฯ SEA อย่างไร เพียงพอหรือไม่ที่จะนำไปขับเคลื่อนในปัจจุบัน	• แนวทางไม่สามารถเป็นคู่มือได้ เพียงบอก outcome output ก็เพียงพอแล้ว ส่วนเรื่องวิธีการ เทคนิค ให้หน่วยงานสามารถนำไปปรับใช้ได้ อาจบอกเพียงว่าจะชี้วัดความสำเร็จอย่างไร
	• การแก้ไขปัญหาเรื่องงบประมาณ สทนช. แก้ไขอย่างไร เสนอของบมาทำ SEA อย่างไร	• ผูกกับกฎหมายให้ได้ การใช้ authorities ในฐานะหน่วยงานหลักในการบูรณาการแผนน้ำ • การจัดการงบประมาณที่จะดำเนินการตามผลลัพธ์ของ SEA มากกว่ามากกว่าการของบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผน เนื่องจากขึ้นอยู่กับการกำหนดลำดับความสำคัญของ SEA ของแต่ละหน่วยงาน

ตารางสรุปประเด็นข้อซักถามข้อคิดเห็นการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563
ระหว่างวันที่ 14 - 16 และวันที่ 18 มิถุนายน 2564

	• องค์กรที่ยังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ จะนำ SEA ไปใช้อย่างไร	• หน่วยงานส่วนใหญ่เริ่มที่จะขยับเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่มักติดอยู่กับขั้นตอนของการทำความเข้าใจของข้อมูล ไม่สามารถปรับเปลี่ยนความเชื่อมโยง พิจารณาความจำเป็นของข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ หากต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาจต้องเริ่มจากการเปิดใจยอมรับผลจาก SEA
นายอดิทัต วะสีนนท์ รองอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	• SEA จะไม่มีประโยชน์อย่างไร และจะมีอำนาจอย่างไรในการนำไปใช้ (ชักชวนเชิญชวนให้ทำ SEA ได้อย่างไร)	• SEA ไม่จำเป็นต้องเป็นในเชิง power แต่จะช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นของกลยุทธ์ • กลไกการขับเคลื่อน SEA ที่สำคัญ คือ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐมีความสำคัญมาก ความเข้าใจของหน่วยงาน และวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ
	• SEA คล้ายกับการทำแผนของหน่วยงานอยู่แล้ว	• SEA เน้นการสร้างสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ และประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
	• กลัวความทับซ้อนระหว่างแผนแม่บท กับ SEA ควรทำอย่างไรในเรื่องของการกำหนดขอบเขต กำหนดพื้นที่และประเภทแร่	• อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เป็นการนำทรัพยากรมาใช้อยู่แล้ว การแก้ปัญหา ไม่ควรมองแค่สถานที่ตั้ง แต่ควรคำนึงถึงเรื่องเทคโนโลยี การฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับเป็นสำคัญ (ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ. สังคม และสิ่งแวดล้อม)
	• ร่างระเบียบจะออกมาเมื่อไหร่	• การที่จะปรับเป็น SEA อย่างเต็มรูปแบบนั้นต้องใช้เวลามาก ช่วงนี้อยู่ในระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน P1, P2, P3 ตอนนี้เอาส่วนหนึ่งของ EIA มาใส่ก่อน เน้น SEA ในภาพกว้าง

ตารางสรุปประเด็นข้อซักถามข้อคิดเห็นการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563
ระหว่างวันที่ 14 - 16 และวันที่ 18 มิถุนายน 2564

นางสาวชณกช ชสิธภนญ์ ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• ช่วยอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการคิดเชิงกลยุทธ์ SEA ที่เน้นกระบวนการและกลยุทธ์มากกว่าผลลัพธ์	• หน่วยงานต่าง ๆ มีทรัพยากรที่สามารถจัดทำแผนได้ ดังนั้น หน่วยงานเหล่านี้ จำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการหลักเกี่ยวกับ SEA แต่จะสามารถจ้างผู้เชี่ยวชาญ หรือที่ปรึกษาในการเกี่ยวข้อมูล หรือวิเคราะห์เพิ่มเติมได้ อย่างไรก็ตาม งบประมาณสนับสนุนในการทำ SEA ก็เป็นสิ่งจำเป็น
ดร.จักรกฤษณ์ ธรรมมศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA	• จากประสบการณ์ของเจรามี กระบวนการ SEA กระบวนการใดที่มีความท้าทายมากที่สุด และมียุทธศาสตร์ในการทำงานอย่างไร?	• ความท้าทายเป็นในเชิงนโยบาย ที่จะทำให้ผู้ออกนโยบายสนใจ SEA • ประเด็นเรื่องการพูด-คุย สนทนา ที่ได้ผลลัพธ์อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหา แนวทางวิธีการ
	• SEA มักถูกท้าทายโดยหน่วยงานเจ้าของแผนถึงความแตกต่างของผลการพัฒนาระหว่างแผนที่จัดทำ SEA กับที่แผนที่ไม่จัดทำ SEA เคยมีการศึกษาหรือประเมินผลเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการพัฒนาหรือความยั่งยืนบ้างหรือไม่	• SEA จะเป็นเครื่องมือที่จะสนับสนุนผู้มีอำนาจในการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ SEA จะช่วยนำเสนอให้ผู้ที่ออกแบบเห็นความเป็นไปได้ของแผนงาน
	• จากตัวอย่าง SEA ที่มีอยู่ทั่วโลกท่านคิดว่าแนวทางใดที่สามารถประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้	• เนื่องจากแต่ละประเทศมีความต้องการ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ประเทศไทยจึงควรดำเนินการตามวิธีของตัวเอง หรืออาจจะศึกษาเพิ่มเติมจากกรณีศึกษาของอินโดนีเซีย
	• การใช้ SEA ควรเริ่มจากการบังคับใช้กฎหมาย หรือ voluntary system?	• ส่วนใหญ่แล้วจะดำเนินการ SEA เนื่องจากถูกบังคับด้วยกฎหมาย ซึ่งการบังคับด้วยกฎหมาย ก็ยังคงเป็นปัญหาในหลายพื้นที่ เนื่องจากยังขาด good practices อยู่ อย่างไรก็ตามขึ้นกับระบบของแต่ละประเทศ

ตารางสรุปประเด็นข้อซักถามข้อคิดเห็นการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563
ระหว่างวันที่ 14 - 16 และวันที่ 18 มิถุนายน 2564

	• รบกวนผู้เชี่ยวชาญแนะนำตัวอย่างผลการศึกษาเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อน SEAและแนะนำเครื่องมือหรือกลไกที่ทำให้เกิดการควบคุมผลกระกระทบและคุณภาพของ SEA ที่ดี	• การร่วมมือกันจะช่วยส่งเสริมให้ SEA ประสบความสำเร็จ เป็น good practice และการติดตามประเมินผล ก็เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญ ในการ monitoring ผลการพัฒนาอย่างยั่งยืน การดำเนินการ SEA เป็นการดำเนินการเป็น cycle ซึ่งจำเป็นต้องทำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การสื่อสารกระบวนการต่าง ๆ จึงต้องดำเนินการเป็น cycle และต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ SEA อย่างต่อเนื่องด้วย
	• ประเทศไทย ใช้เชิงวิศวกรรม (Impact-based) เป็นหลัก จะโน้มน้าวผู้มีอำนาจตัดสินใจให้ใช้ Strategic thinking ได้อย่างไร	• จำเป็นต้องเปลี่ยนมุมมอง โดยการมองให้เกิดการบูรณาการในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น คำแนะนำคือ การวางแผน โดยมีการศึกษา SEA ร่วมด้วย และนำผลจาก SEA เข้ามาบูรณาการกับแผนให้มากยิ่งขึ้น • ใช้เพียงหลัก Impact-based ยังไม่เพียงพอ จำเป็นต้องรวมเข้ากับ strategic thinking
	• หน่วยงานยังไม่เข้าใจการประยุกต์ใช้ SEA ในการจัดทำแผน	• SEA ถูกออกแบบมาให้สามารถปรับใช้กับกระบวนการวางแผนได้
อธิภู จิตรานุเคราะห์ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	• สื่อสารอย่างไรให้ทุกฝ่ายเกิดความไว้ใจ และลดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น	• การสร้างความเชื่อใจเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งอย่างไรก็ตามเรายังจำเป็นต้องการ Technical study ด้วย แต่ SEA ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง แต่จำเป็นต้องการสื่อสารกับชุมชนด้วย โดยการทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญ ความจำเป็นของ SEA จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความไว้ใจได้ SEA จำเป็นต้องประยุกต์ใช้ Strategic thinking ซึ่งแนวคิดนี้ สามารถใช้ได้กับการคิดเชิงยุทธศาสตร์ต่าง ๆ

ตารางสรุปประเด็นข้อซักถามข้อคิดเห็นการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563
ระหว่างวันที่ 14 - 16 และวันที่ 18 มิถุนายน 2564

นายจรัล เทพอวยพร ผู้เชี่ยวชาญด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีทรัพยากรน้ำ	• หากจะทำ Rapid SEA เพื่อให้สอดรับกับพื้นที่ในระดับจังหวัด หรือระดับท้องถิ่น เพราะ ในระดับลุ่มน้ำ สทนช. ทำแล้วราว ๘ ลุ่มจาก 22ลุ่ม (ใช้เวลาทำ 1 ปี โดยประมาณ) และ หาก สทนช.จะให้ใช้เวลาไม่เกิน4 เดือน ในการทำRapid SEAสาขาน้ำจะกระทำได้ไหม โดยไม่กระทบหลักการSEAที่ผู้เชี่ยวชาญให้มา	• การจัดทำแผนควรเริ่มจากการตั้งคำถาม การกำหนดวัตถุประสงค์ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ที่ต้องทำ SEA กระบวนการจัดทำจะตามมาเอง

ภาคผนวก ค-10

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562 และทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1และ 2 และการอบรมวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง ประจำปี 2563

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายทรงกรด ซุ้ยไกร	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข	เทศบาลเมืองศิลา จังหวัดขอนแก่น
2	นายสิทธาชาญ เวียงยศ	นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน	เทศบาลนครขอนแก่น
3	นายชัยวัฒน์ กระแสร์สินธุ์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ 2
4	นายเชิดชัย แก้วโก๋	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงเชียงใหม่ที่ 2
5	นายราชัณย์ น้อยชื่น	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงเชียงรายที่ 1
6	น.ส.ธนิษฐา วออ่วม	พนักงานโยธา	แขวงทางหลวงเพชรบุรี
7	นางสาวรวินท์นิภา คุ้มมูล	เจ้าหน้าที่	แขวงทางหลวงเพชรบุรี
8	นายสุรศักดิ์ ใจสนธิ์	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงเพชรบูรณ์ที่ 1
9	นายกิตติพงศ์ เพชรจันทร์ธเนศ	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงเลยที่ 1
10	นางสาวนิตยา พึ่งพา	พนักงานธุรการ	แขวงทางหลวงแพร่
11	นางสาวอาภรณ์ศิลป์ กันณิกา	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงแพร่
12	นายคุณากร วิโรจน์ศศิธร	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงกำแพงเพชร
13	นายวิทูรย์ พาโนมัย	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงขอนแก่นที่ 1
14	นายรัตนศักดิ์ โสบุญมา	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงขอนแก่นที่ 3 (บ้านไผ่)
15	นายสุธิพงษ์ สุธิประทีป	พนักงานโยธา	แขวงทางหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
16	นายธัชกร จันทรังศรี	วิศวกรโยธา	แขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน
17	นายธรรมนูญ มีอำนาจ	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงชนบทขอนแก่น
18	นายวีระศักดิ์ ชำนิธุระการ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงชนบทพังงา
19	นายพิสุทษ์ สุทธิพูน	ผอ.แขวงทางหลวงชนบทยะลา	แขวงทางหลวงชนบทยะลา
20	นายศิปรินทร์ ศรีคำชุม	นายช่างโยธา	แขวงทางหลวงชนบทลำปาง
21	นางสาวชัญญานุช อู่อินทร์	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงชนบทสตูล

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
22	นายธีรพร จิระรัตนากร	ผอ.แขวงทางหลวงชนบทสตูล	แขวงทางหลวงชนบทสตูล
23	ว่าที่ ร.ต. ยอดเพ็ชร คำแสงดี	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงนครพนม
24	นายวิทยาภรณ์ เสียงสนั่น	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 1
25	นายเจนวิทย์ ศรีจันทร์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงนครศรีธรรมราชที่ 2 (ทุ่งสง)
26	นายสมมารถ หนูโพธิ์	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ 1
27	นางอรัญญา เพ็ชรพูล	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	แขวงทางหลวงนราธิวาส
28	นายธเนศ ภูมิภักดิ์	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงบึงกาฬ
29	นายสุรสิทธิ์ ล้านษาวงษ์	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงบึงกาฬ
30	นายสมจิตร สุภาษิต	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงบุรีรัมย์
31	นางสาวกุลภา ปิยนุสรณ์	นักวิชาการการเงินและบัญชีปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงพังงา
32	นายณรงค์ศักดิ์ แก้วประสิทธิ์	พนักงานโยธา	แขวงทางหลวงพังงา
33	นายโชคชัย มูลป้อม	รองผู้อำนวยการแขวงทางหลวงพิษณุโลกที่1	แขวงทางหลวงพิษณุโลกที่ 1
34	นายสุพจน์ ศิริลักษณ์	รองผู้อำนวยการแขวงทางหลวงพิษณุโลกที่ 2 (วังทอง)	แขวงทางหลวงพิษณุโลกที่ 2 (วังทอง)
35	นายสิทธิพร สัจจารักษ์	วิศวกรโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงภูเก็ต
36	นายพิจักษณ์ ศรชนะ	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงภูเก็ต
37	นางสาวภรภัทร ศรีสารคาม	เจ้าพนักงานสถิติชำนาญงาน	แขวงทางหลวงมหาสารคาม
38	นางสาวกาญจนา ชลารัตน์	นายช่างโธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงยะลา
39	นางสาวกัษสุมา แซ่ปัง	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงราชบุรี
40	นายวิษณุพงศ์ วงศ์ราษฎร์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงลำปางที่ 2
41	นางสาวสายสวาท มันธิโน	นักวิชาการสถิติปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงลำปางที่ 2
42	นายสมปราชญ์ สวนหมาก	นายช่างโยธาชำนาญงาน	แขวงทางหลวงศรีสะเกษที่ 2

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
43	นายใชนี หว่าหลำ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงสตูล
44	นายปาลวัตร มะลิทอง	วิศวกรโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงสมุทรปราการ
45	นายวรปรัชญ์ วรประโยชน์	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงสมุทรปราการ
46	นายสุรศักดิ์ พรหมจรรย์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงสมุทรสาคร
47	นายสัญญา พงษ์กล้าหาญ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	แขวงทางหลวงสระบุรี
48	นางเนืองนิตย์ สระแก้ว	หัวหน้างานสารสนเทศ	แขวงทางหลวงอ่างทอง
49	นายธนพร สีบุญ	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงอุดรธานีที่ 1
50	นายอรรถพล หาญประเสริฐ	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 1
51	นายเอกลักษณ์ สีสด	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 1
52	นายพัชรพล เทพอำนวย	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	แขวงทางหลวงอุตรดิตถ์ที่ 2
53	นายไสว สุขสบาย	นายช่างโยธาอาวุโส	แขวงทางหลวงอุทัยธานี
54	นายอุดม ม้าเมือง	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน	โครงการชลประทานเชียงใหม่
55	นายสุภรณ์วัฒน์ สุรการ	นายช่างชลประทานอาวุโส	โครงการชลประทานจังหวัดลำพูน
56	นายวุฒิชัย รักษาสุข	ผู้อำนวยการโครงการชลประทานจังหวัดลำพูน	โครงการชลประทานจังหวัดลำพูน
57	นายสมคิด สัมมา	นายช่างชลประทานอาวุโส	โครงการชลประทานชลบุรี
58	นายนครชัย มั่นเมือง	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	โครงการชลประทานตาก
59	นางสาววิทิตา สุมิพันธ์	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	โครงการชลประทานนครนายก กรมชลประทาน
60	นายอดิศักดิ์ ศุภสีมานนท์	นายช่างชลประทานปฏิบัติงาน	โครงการชลประทานนครราชสีมา
61	นายธวัชชัย สรรเพชญ	นายช่างชลประทานอาวุโส	โครงการชลประทานนครศรีธรรมราช
62	นายอัมพร ใจดี	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	โครงการชลประทานประจวบคีรีขันธ์
63	นายสุเมธ วัฒนญาณนนท์	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	โครงการชลประทานปราจีนบุรี

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
64	นายสงกรานต์ อนูฤทธิ์	นายช่างชลประทาน	โครงการชลประทานพัทลุง
65	นายศิริวิทย์ แพงพฤกษ์ภูมิ	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	โครงการชลประทานพิจิตร
66	นายสถาปัทม์ ปลดเปลื้อง	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	โครงการชลประทานราชบุรี สำนักชลประทานที่ 13 กรมชลประทาน
67	นายฐิติกร ศรีนิติวรวงศ์	นายช่างชลประทานอาวุโส	โครงการชลประทานสตูล
68	นายอภิชาติ ธรรมวิโรจน์ศิริ	นายช่างชลประทานอาวุโส	โครงการชลประทานสิงห์บุรี สำนักงานชลประทานที่ 12
69	นายอัครพล สู่มงคล	หน.กลุ่มงานวิชาการและผังเมือง	โยธาธิการและผังเมืองจ.พิษณุโลก
70	นางสาวภัทราพร ลี่ดำรงวัฒนากุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กคพ. สคช.
71	นางจารุวรรณ พูลสุข	นวค.ชก.	กบป. สศช.
72	นางสาวจรีย์วิชญา เทิดธรรมธร	นวค.ชก.	กบภ. สศช.
73	ชาลี ประจักษ์วงศ์	วิศวกรชำนาญการ	กพร.
74	นางสาวจิตฤทัย โตสติ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
75	นางสาววัลประวีณ์ เกื้อเม่ง	นักผังเมือง	กรมโยธาธิการและผังเมือง
76	นางปรางศิริ สุกใส	นักผังเมืองชำนาญการ	กรมโยธาธิการและผังเมือง
77	ดร.เดชา พิมพิสุทธิ์	ผู้อำนวยการกองพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
78	นางสาวพะเยาว์ คำมุข	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมเทคโนโลยี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
79	นายปกรณ์ วงศ์ศรีเผือก	วิศวกรชำนาญการพิเศษ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
80	นายกิตติณัฐ โสภา	วิศวกรชำนาญการ	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
81	นายกิตติพันธุ์ เทพารักษ์ษณากร	ผู้อำนวยการกลุ่มเทคโนโลยี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
82	นางเพ็ญพิชชา บุญรัตน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมควบคุมมลพิษ
83	นายสายชล แสงให้สุข	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมควบคุมมลพิษ
84	พิชญา อนันตวงศ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมควบคุมมลพิษ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
85	สายชล แสงให้สุข	นวล.ชพ.	กรมควบคุมมลพิษ
86	นายเฉลิมเกียรติ คงวิเชียรวัฒน์	รองอธิบดีกรมชลประทาน	กรมชลประทาน
87	นางสาวพรศิริ คณะใหญ่		กรมชลประทาน
88	นายสุรัช ธนูศิลป์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ	กรมชลประทาน
89	ศุกลักษณ์ โนราช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	กรมชลประทาน
90	นางสาววรางค์ลักขณ์ ณศร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	กรมชลประทาน
91	นายเกษม นภาแก้ว	พนักงานทั่วไป	กรมชลประทาน
92	นางสาวมธุรส วันสินไชย	พนักงานทั่วไป	กรมชลประทาน
93	นางสาวสุธิดา ชำนาญยา	พนักงานทั่วไป	กรมชลประทาน
94	นายอาคม คงทอง	พนักงานทั่วไป	กรมชลประทาน
95	นายดิศรินทร์ รักชาติ	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	กรมชลประทาน
96	นางสาววันทนีย์ สกุลศักดิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมชลประทาน
97	นางสาวกมลวรรณ มัณยากาศ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมชลประทาน
98	นางสุธิดา กาญจนัวต์เรกลม	นักวิชาการประมงชำนาญการ	กรมทรัพยากรทางทะเล
99	นายวรรณเกียรติ ทับทิมแสง	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ	กรมทรัพยากรทางทะเล
100	คุณสุหทัย ไพรสานท์กุล	นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
101	นายสุเทพ เจือละออง	นวช.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
102	นายพิชัย โอตรวรรณะ	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี
103	สถาพร กาวิเนตร	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี
104	อนุชิต วิจิตรเฉลิมพงษ์	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี
105	ขวัญใจ ยวงเดชกล้า	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
106	ปรียาพัฒ คงถาวร	นักวิชาการทรัพยากรธรณีชำนาญการ	กรมทรัพยากรธรณี
107	นางสาวกฤตยา ปัทมาลัย	นักวิชาการธรณีชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี กองทรัพยากรแร่
108	นางวลิตา ชวนขยัน	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	กรมทรัพยากรน้ำ
109	นายอาทิตย์ หล้าพิมพ์สิงห์	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรน้ำ
110	นางวาสนา สาทถาพร	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
111	นายฤทธิ์ไกร ภวภูตานนท์	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
112	ดร.วิน ไตรวิทยานุรักษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมทางหลวง
113	ธนิตา วิชญานุโรจน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมทางหลวง
114	กันต์ธร ชิณภา	วิศวกรโยธาชำนาญการ	กรมทางหลวงชนบท
115	นางสาวณัฐวรา จันทรธานีวัฒน์	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ (กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ)	กรมทางหลวงชนบท (กองแผนงาน)
116	รงรอง พวงสายใจ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	กรมท่าอากาศยาน
117	จรีรัตน์ สาตราวาหะ	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
118	นิลสน แสงสุริยา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
119	ปรางมาศ สอนง่าย		กรมพัฒนาพลังงานทดแทน
120	นายสมพจน์ เตชะมีนา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
121	นายวิรัตน์ สงศรี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
122	นางสาวอุไรวรรณ สถิตย์พงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน
123	เจนจิรา เอกดำรงค์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน
124	นางสาวจารุวัฒน์ พ่วงสุข	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน
125	นางสาวนราพร พิชยวรวิช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐาน
126	นายนคร ศรีมงคล	ผอ.บริหารจัดการวัตถุดิบอุตสาหกรรม	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
127	นายปณิธาน เจริญเกตุ	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการ	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่
128	นายบุญญวัฒน์ ขุนอินทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและเหมืองแร่
129	น.ส.อัจฉริยา อานนท์กิจพานิช	วิศวกรเหมืองแร่ชำนาญการ	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
130	น.ส.ศิริรัตน์ ตั้งเจริญกิจกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
131	นางเบญจวรรณ ศิริโพธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
132	นิลศรา ธรรมชีวีวงศ์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนงาน	กรุงเทพมหานคร
133	นางสาวปิยาพรรณ ศิริมาตย์	หัวหน้าหน่วยสถาปัตยกรรม	กองอาคารสถานที่และสาธารนูปการ มช.
134	นางสาววิภาวี สุรินทร์เซ็ง	สถาปนิก	กองอาคารสถานที่และสาธารนูปการ มช.
135	นายวิศรุต ลาภสิบ	วิศวกร 3	การเคหะแห่งชาติ
136	ว่าที่ร.ต.จตุพร เก่งรักษา	วิศวกร3	การเคหะแห่งชาติ
137	วิศรุต ลาภสิบ	วิศวกร	การเคหะแห่งชาติ
138	ว่าที่ ร.ต.จตุพร เก่งรักษา	วิศวกรสิ่งแวดล้อม	การเคหะแห่งชาติ
139	นางรจนา สุวรรณะบุณย์	นักวิชาการ9 ด้านแผนงาน	การไฟฟ้านครหลวง
140	คุณสรวรรษ ธิรามนต์	นักวิชาการ 7 (ด้านแผนงาน)	การไฟฟ้านครหลวง
141	นายเจตน์สิทธิ์ สำลีรัตน์		การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
142	นางสาวณิชยา โรจน์เพ็ญเพียร	นักวิทยาศาสตร์ ระดับ 7	การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
143	ดิสลักษณ์ อมราพิทักษ์	วิทยากรระดับ 5	การไฟฟ้าฝ่ายผลิต
144	นายอโณทัย ไพฑูรย์	วิทยากร ระดับ 8	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทน สำนักงานหาดใหญ่
145	นางสาวปนัดดา โลหะสาร	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกพัฒนา	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
146	วิชญดา เตชาดิศัย	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกวิเคราะห์	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
147	นางมยุรี ดีรูป	นักวิชาการ 11	การท่าเรือแห่งประเทศไทย

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
148	นางสาววรรษา อุไรรัตน์	หัวหน้าแผนกสิ่งแวดล้อม	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
149	สุภารัตน์ โสวจัสสตากุล	ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกสิ่งแวดล้อม	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
150	ณัฏฐา ภักดีประเสริฐ	หัวหน้าหมวดวางแผนงาน	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
151	นางณัฐยา วานิชสมบัติ	หัวหน้าแผนกวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
152	นายเอนก โคตรพรมศรี	ผู้อำนวยการ	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
153	นายกฤษฎา จันทรเสนา	วิทยากร 7	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
154	นางสาวสุภัทรา แย้มสรวล	นักวิทยาศาสตร์ 8	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
155	นางสาวปิยภรณ์ ใยขม	วิศวกร 6	การประปาส่วนภูมิภาค
156	นายนาวิน สุ่มขำ	วิศวกร 7	การประปาส่วนภูมิภาค
157	นายปฏิธาน ใจนา	วิศวกร 6	การประปาส่วนภูมิภาค
158	น.ส.ภัทรนิษฐ์ พักสาหาร	หัวหน้างานจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม	การประปาส่วนภูมิภาค
159	น.ส.ฐานิตา เอียมยี่สุ่น	นักวิทยาศาสตร์ 6	การประปาส่วนภูมิภาค
160	นางสาวพัชรินทร์ ดงทอง	วิศวกร	การประปาส่วนภูมิภาคเขต 6
161	นายมะซือดี บอเนาะ	วิศวกร 7	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาหาดใหญ่
162	นายณฐพนธ์ สุขวิญญา	ผู้อำนวยการ	การรถไฟแห่งประเทศไทย
163	น.ส.อาทิตยา ขำเลิศ	วิศวกร	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน
164	น.ส.ชุติมา กัลยาประสิทธิ์	หัวหน้าแผนกวิเคราะห์	การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน
165	นางสาวกมลชนก วังวิทยา	วิศวกร 6	การรรไฟฟ้าขนส่งมวลชน
166	น.ส.ศิรินาถ เรืองสุข	เจ้าของกิจการแปรรูเกษตร	กิจการแปรรูปเกษตร
167	นายนิกร ภูมิแสนโคตร*	นวค.ชก	ขก./สศช./ พสจ
168	นางสาวกรรณิกา จันทรบุรี	นวค.ชก	ขก./สศช./ พสจ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
169	รศ.ดร.รุจ ศิริสัญลักษณ์	รองศาสตราจารย์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
170	อ.ดร.สุกิจ กันจินะ	อาจารย์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
171	ผศ.ดร. จุฑาทิพย์ เฉลิมผล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
172	นายปิยวัฒน์ มหวัน	นักศึกษา	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
173	นางสาวพัชรพร พลจร	นักศึกษา	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
174	นายปราโมทย์ แก้ววงศ์ศรี	ข้าราชการบำนาญ	คณะทรัพยากรธรรมชาติ มอ.
175	นางนลินี หะฝีมะ	นักวิจัย	คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
176	นายจิรนนท์ พุทธา	นักวิจัย	คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
177	ผศ. เตือนใจ ดุลย์จินดาชบาพร	ผศ. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	คณะวิทยาศาสตร์ ม.ขอนแก่น
178	อาจารย์ ดร.ทศพล มั่งคั่งกลาง	คณบดี	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
179	นายไกรวิชญ์ เรืองฤาหาร	อาจารย์	คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์
180	นางสาวบุปชาติ มัธยม	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
181	นางสาวเปรมสุดา จิ๋วนอก	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ ศูนย์บริการวิชาการ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
182	คุณเจษฎานันท์ เวียงนนท์	นิสิตปริญญาเอก	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
183	อาจารย์สนั่น เพ็งเหมือน	ศูนย์บริการวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
184	อทิตินนท์ ภูพาดทอง	นักวิจัยหน่วยปฏิบัติการวิจัยการจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงอุตสาหกรรมอย่าง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
185	พารณ มั่นใจอางค์	ผู้ช่วยวิจัยหน่วยปฏิบัติการวิจัยการจัดการ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
186	นายศุภกิจ มหาวรรณ	นายช่างชลประทาน	ชลประทาน
187	นายประสพชัย ขุนชิตร	ผอ.กองช่าง	ทต.ควนเนียง
188	คุณพิมลมาศ โมกขาว	พนักงานบริหารงานช่าง 8	ท่าเรือแหลมฉบัง
189	นายอนุรักษ์ ยาใจ	นายช่างโยธา	ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
190	นายณรงค์กร ทองยืน	นายช่างเครื่องกล	ท่าอากาศยานขอนแก่น
191	นายอรุณ แจ่มจันทา	ช่างเทคนิคอาวุโส 6	ท่าอากาศยานหาดใหญ่
192	นายจัด สุขสันต์	ช่างเทคนิคอาวุโส 6	ท่าอากาศยานหาดใหญ่
193	นางสาวสถาพร กลิ่นหอม	freelance	ธุรกิจส่วนตัวด้านสิ่งแวดล้อม
194	นางสาวกาญจนา เจริญแนว	นักธรณีวิทยาชำนาญการ	น้ำบาดาลขอนแก่น
195	นายปฏิวัติ รัฐมนตรี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บ. SK เมเนจเมน จำกัด
196	นายฉัตรชัย พึ่งภัคดี	เจ้าหน้าที่ด้านประชาสัมพันธ์	บ. SK เมเนจเมน จำกัด
197	นางสาวรัตนาพร มีแก้ว	เจ้าหน้าที่ด้านประชาสัมพันธ์	บ. SK เมเนจเมน จำกัด
198	นายประดิษฐ์ ปิ่นกระจาย	ผู้ชำนาญการด้านชลประทาน	บ. ฟลัดเวย์ จำกัด
199	นายพิศาล	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการชลประทาน	บ. ฟลัดเวย์ จำกัด
200	นางสาวภัทรประภา มณีโชติ	วิศวกรชลประทาน	บ. ฟลัดเวย์ จำกัด
201	นางสาวจุฬาพร ปานชัย	นักวิชาการด้านประชาสัมพันธ์	บ. ฟลัดเวย์ จำกัด
202	นายอดิศร ศิริตันติธรรม	เจ้าหน้าที่เนเจอร์ไนน์	บ.เนเจอร์ไนน์
203	น.ส.จามรี จำปา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บ.พีแอนด์ซี
204	นางสาวธิติมา ยุราวรรณ	กรรมการผู้จัดการ	บจก. เออร์เบินพลัส คอนซัลแตนท์
205	ธารากร แสงสุระธรรม	นักวิชาการอาวุโส	บจก.เทคนิคสิ่งแวดล้อมไทย
206	นายประดิษฐ์ บินขุนทด	เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม	บจก.เนเจอร์ไนน์ จำกัด
207	สุธีรา ปรีชญาเกรียงไกร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บจก.เอเชีย แล็ป คอนซัล แตนท์
208	น.ส.วีรวรรณ ชูขันธ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บจก.เอเชียแล็ป แอนด์ คอนซัลแตนท์
209	มีนา พิทยโสภณกิจ	ผู้ชำนาญการสิ่งแวดล้อม	บจก.แอร์เซฟ
210	วสุ พิทยโสภณกิจ	นักวิชาการ	บจก.แอร์เซฟ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
211	นางพัชรา บัวเกิด	ผู้ชำนาญการด้านสิ่งแวดล้อม	บจก.ครีเอทีฟ เทคโนโลยี
212	พรรณาภา ดอกชะบา		บจก.ปัญญา คอนซัลแตน
213	นางสาวนวลวรรณ ศักดาเดช	ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วม	บจก.ปัญญาคอนซัลแตนท์
214	น.ส.ชมภู พากพูม	นักวิชาการการมีส่วนร่วม	บจก.ปัญญาฯ
215	อรรถกร สุนทรวาท	นักวิชาการด้านสังคม	บจก.พี แอนด์ ซี แมเนจเมนท์
216	นางสาววชิราภรณ์ คำยัง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท Creative Technology
217	นางสาวปนัดดา เปียผึ้ง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท Creative Technology
218	น.ส.กัลยาณี บุญถูก	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท เซ้าท์อี๊สเอเชีย
219	นางสุกัลยา กอกระจาดเพ็ชร์	ผู้ช่วยกรรมการบริหาร	บริษัท เอทีที คอนซัลแตนท์ จำกัด
220	คุณหฤทัย ไทยธรรม	ที่ปรึกษาอาวุโส	บริษัท เอ็นพีซี เซฟตี้ แอนด์
221	นางสาวอุษา สุขประเสริฐ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมอาวุโส	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง
222	นายวสันต์ วัฒนะรัตน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของ	บริษัท เอส ที เอส เอ็นจิเนียริ่ง
223	นางสาวลัดดาวรรณ ลีลาชัย	ผู้ชำนาญการสิ่งแวดล้อม	บริษัท เอส ที เอส กรีน จำกัด
224	วาริท มาไมตรีจิตร	ผู้จัดการ	บริษัท เอส. เค. ซัมมิท จำกัด
225	คุณสุวรรณณีย์ เทวินบุตรานุวงศ์	Business continuity and	บริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด
226	สุจินันนท์ ยิ้มคมขำ	Assistant Environment Management Manager	บริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด
227	คุณณัฐฑี สุงสุวรรณ	เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม	บริษัท คริสเอ็นเนอร์ยี่ จี 10
228	วิภาพรรณ ทองทรัพย์พูล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท คอนซัลแทนท์
229	สมคิด พุ่มฉัตร	ผู้จัดการส่วนประเมิน	บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ
230	นางนัยนา วงศ์พนารักษ์	วิศวกร	บริษัท ดีไว พลัส จำกัด
231	นางสาว วนิดา นามจันทา	นักวิชาสิ่งแวดล้อม	บริษัท ดีไว พลัส จำกัด

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
232	นางสาว ณิชาภัทร เพชรแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท ดีไว พลัส จำกัด
233	นายกมลชัย ทับธง	วิศวกรแหล่งน้ำอาวุโส	บริษัท ดีไว พลัส จำกัด
234	นางสาวเชิญขวัญ แช่มประสพ	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท ดีไว พลัส จำกัด
235	นายธนพศ รุจิกัณหะ	เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม 3 ส่วนแผนจัดการสิ่งแวดล้อม	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด
236	นางสาวสิริกัญ วนัสบดีกุล	เจ้าหน้าที่บริหาร 7	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด
237	นายชนะภัย พุ่มกุมาร	วิศวกร	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
238	นายชนะภัย พุ่มกุมาร	วิศวกร	บริษัท ทีพีไอโพลีน จำกัด
239	ดร. สิริลักษณ์ สิริสรรพ	-	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์
240	นางสาวสุนันทา เปริญกุล	นักสังคม-เศรษฐกิจ	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมแนจเม้นท์ จำกัด(มหาชน)
241	นางชลิดา เหนี่ยวบุบผา	นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	บริษัท ทีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์
242	คุณชลธิชา สุขสุภักดิ์	พนักงานบริหารสิ่งแวดล้อม	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
243	นายจตุรงค์ แสนสอน	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
244	น.ส.สิริวิมล แสนราช	วิศวกร วลว.	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
245	นางสาวสินีนุช ศิรวุฒินานนท์	ผู้อำนวยการทางเทคนิค ด้านสิ่งแวดล้อม	บริษัท ปัญญา คอนซัลเตนท์ จำกัด
246	นายปรมินทร์ เสนานันท์สกุล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	บริษัท ปัญญา คอนซัลเตนท์ จำกัด
247	นางสาวโชติกา ชื่นสมบัติ	นักเศรษฐศาสตร์	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
248	นางนงลักษณ์ เทียงดาห์	ผู้จัดการแผนกสิ่งแวดล้อม	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
249	นางสาวสุภาวดี แคลลา	ผู้จัดการแผนกแหล่งน้ำ	บริษัท ปัญญา คอนซัลแตนท์ จำกัด
250	นางสาวปิณฑิรา แตงแย้ม	นักเคมีอาวุโส	บริษัท ปูนซีเมนต์เอเซีย จำกัด
251	รุ่งทิพย์ ครุธน้อย	ผู้ชำนาญการสิ่งแวดล้อม	บริษัท ฟลัดเวย์ จำกัด
252	กนพร ธิไชยยศ		บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
253	คุณตวงรัตน์ ไทยกมล	Technical Director	บริษัท อีอาร์เอ็ม-สยาม จำกัด
254	คุณจุมพฏ ตัณมณี	Government Liason Director	บริษัทเอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด
255	นางพิมพ์ใจ ยุทธบรรดล	ผู้เชี่ยวชาญ	บริษัทดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่น จำกัด
256	นายยงยุทธ ก้อนจันทร์เทศ	ผู้จัดการโครงการ	บริษัททีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง
257	นางบุษบา อิศรางกูร ณ อยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณคดี	บริษัททีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
258	นางสาวหนึ่งฤทัย คุ้มเสาร์	ผู้จัดการโครงการ	บริษัททีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
259	นายศุภฤทธิ์ แสงช้าง	นักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	บริษัททีม คอนซัลติ้ง เอนจิเนียริ่ง แอนด์ แมเนจเมนท์ จำกัด (มหาชน)
260	นายบุญเชิด ปิ่นสกุล	ปกครอง พ.ล	ปกครองจังหวัดพล
261	นายสุรวุฒิ ยศหนัก	นายช่างโยธา	ปทษ.ลป.
262	ผศ.ดร.สมฤดี จิตประไพ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล
263	คุณอิสรา พรหมมา	นักศึกษา ป.เอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
264	นายอนุพงศ์ วงศ์ไชย	อาจารย์ประจำคณะเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
265	นางสาวเวฬุรีย์ ใจเนียนแก้ว	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
266	นางสาวสุพรรณิการ์ ศุภทรัพย์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
267	นางสาวนฤมล เสอริย	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
268	นางสาวกาญจนา ชัยเมืองชื่น	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
269	นางสาวกาญฤทัย ชัยเมืองชื่น	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
270	นางสาวปณิธี ชมภูศรี	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
271	นางสาวอัมพร รินนายรักษ์	ผู้ช่วยวิจัย	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
272	ศิรประภา ยศทองงาม	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
273	ศราวุธ จอมภา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
274	ภาณุพงศ์ วงศ์หาญ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
275	ธนกฤต หาญกิตติมงคล	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
276	วริษฏ์ ผลินธรสิริ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
277	เบญญารัตน์ คนมาง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
278	บุษกร ล้วนลอย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
279	รัชนี ศักดิ์ชัยยา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
280	มัญชรัตน์ ปัญญามี	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
281	ปางพนม พุทธวงศ์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
282	ดร.นิวัติ อนงค์รักษ์	อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
283	กัญญ์วรา กันอาทา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
284	นางสาวประวีณา นัยตากาศ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
285	นางสาวทัศนีพรรณ แก้วก้อ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
286	นางสาวเกวลี ปานมนต์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
287	นางสาวรัตติการณ์ วงค์ตุ้ย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
288	นายอนุกูล หลวงปางซ้าย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
289	นางสาววารี เพิ่มพูน	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
290	นายวรภัทร นันตะเงิน	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
291	นางสาวอุมาพร สุวจะ	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
292	นายดำดอน อำไพทิบ	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
293	นายสายัน จิดตะวง	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
294	นางสาวรางคณา ติ๊บโปต	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
295	นายศุภกิจ สิทธิวงค์	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
296	นางสาวการนต์สินี ธีระสิงห์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
297	นางสาพิติยา เต๋จะยา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
298	นางสาวดวงพร หาดไร่	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
299	นางสาวศิริพร เจยา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
300	นางสาวรัชณีกรณ์ ปราศรัย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
301	นายสหสภัทร์ นิราราช	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
302	นางสาวพิมฤทัย จันทร์บุญแก้ว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
303	นางสาวธันยณัฐ รุ่งรังษี	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
304	นางสาวนิธิปรียา สมบุตร	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
305	ชาคริต นาควรรณ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
306	ปิยธิดา โท๊ะทองชิว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
307	มัทนา กล้าหาญ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
308	ขวัญพร กาศสกุล	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
309	ปิยพงศ์ บันลือ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
310	รุ้งตะวัน บุตรชัย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
311	ชาญณรงค์ เครื่องแจ้	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
312	นางสาวเหมือนฝัน อุประ	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
313	นางสาวนฤมล คำดี	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
314	นางสาวกัณณิกา คำสิงห์	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
315	นางสาวพิกุล ประวัติเมือง	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
316	นายทวีชัย คำเก้า	นักศึกษา ป.เอก	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
317	นางสาวพิมพ์เพ็ญ เพชรทอง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
318	นายนอนวัช กันทะวัญ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
319	นางสาวอรปรียา เดชอุดม	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
320	นายวัชรพล เหล่าขาล	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
321	นางสาวภัทรธร ไทยกรณ์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
322	กฤษณนันท์ ปัญญาวงค์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
323	ชนกนันทน์ อ้านวรรณา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
324	นางสาวกัญจพรรณ สุรินกาศ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
325	นางสาวประภารัตน์ ใจแก้ว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
326	นางสาวกิจติการณ์ จันทะวงษา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
327	นางสาวฐนิชา เตจ๊ะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
328	นางสาวณัฐการต์ ยั่วยวน	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
329	นางสาวพฤษาชาติ อินทะจักร	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
330	นายกิติพร งามคำยงค์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
331	นางสาวพัณณิตา อุตยะราช	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
332	นางสาวธัญญา ตาทา	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
333	ณัฐริกา งามดี	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
334	อนุชา คำเป๋า	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
335	นางสาวกวีธารณ์ วงษ์เคี่ยม	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
336	นางสาวกรกมล ตุ้ยเข่ง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
337	นายปรีชา อาการศ	หัวหน้างานพัฒนาระบบและ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
338	นางสาวธัญญรัตน์ อุณารักษ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
339	นายดุสิต ศรีวิไล	หัวหน้าสาขาวิชาเทคโนโลยีการประมง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี
340	ผศ.ดร.ชาญยุทธ สุดทองคง	อาจารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
341	รศ.ดร. ณัฐทิตา โรจนประศาสนี	อาจารย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
342	ดร.บัญชา นาคทอง	ผู้ช่วยอธิการบดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
343	นางสาวศิริวรรณ โรโห	สถาปนิก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (นครราชสีมา)
344	นางสาวจินต์จุฑา จิตรีศัพท์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
345	นางพัทธยาพร อุ่นโรจน์	นักวิจัยสำนักวิชาวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
346	นางสาวผุสดี ละออ	อาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
347	ผศ.พัชณี ศรีคำสุข	อาจารย์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
348	นางสายใจ พินิจเวชการ	อาจารย์คณะสาธาณสุขศาสตร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
349	นายสิทธิโชค สนสุนัน	นักศึกษา ป.โท	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
350	นายชัยธัช จันทร์สมุด	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
351	นางสาวพรรณศิริ จุมลี	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
352	นางสาวจินตนา โสทับ	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
353	นางสาวสกาวรัตน์ มาสา	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
354	นายศุภชัย เทศน้อย	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
355	นางปัทมา พลโยธี	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
356	นางสาวจุลีรัตน์ พรมเหลา	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
357	นางสาวสุพิน จอดนอก	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
358	นายวิทวัส ทุมแทน	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
359	นายฤทธิรงค์ จังโกฏิ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
360	นายแสวง แสนแก้ว	สารสนเทศภูมิศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
361	นางสาวสุวรรณา วงษ์จันทอง	นักวิชาการสิ่งแวดดล้อม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
362	นางเพชรากรณ์ ภูครองตา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
363	นางเกตุมณี ชวนการ	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
364	นางสาวมานิตา เกื้อมา	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
365	นายพส สมบูรณ์	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
366	นางสาวสินใจ วิเศษดี	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
367	นางสาวญาณพันธุ์ ทะสังขาร์	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
368	นายสุริยะ สรรพโส	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
369	นายศรันย์วิทย์ พวงศรี	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
370	นางสาวชญานิศ กันจินะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
371	นางสาวฉัตนพา โนวาท	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
372	นางสาวเพ็ญพิชชา ภูพวก	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
373	นางสาวชรินทร์รัตน์ โพธิสว่าง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
374	นายวุฒิชัย พลโยธี	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
375	นางกัญญาภัค สมปัญญา	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
376	นายสุทธิกร สวรรณไตรย์	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
377	นางยเอกรัฐ ภัทรวุฒิวงษ์	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
378	นายชาคริต สุขโขจิตร์	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
379	นางสาววิจิตรา ป้องเรือ	เจ้าหน้าที่	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
380	นางสาวเพชรดา จันอ้วน	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
381	นายจรูญ สุขเกษม	อาจารย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
382	นางเมตตา เก่งชูวงศ์	อาจารย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
383	รศ.ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
384	นายสมมิ่ง เหมืองร้อง		มหาวิทยาลัยนเรศวร
385	นางกฤติยา ฟองจันทร์		มหาวิทยาลัยนเรศวร
386	รศ. จรูญ สุขเกษม	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
387	นางสาวพรนภา สุตะวงศ์	วิศวกรสิ่งแวดล้อมอาวุโส	มหาวิทยาลัยนเรศวร
388	นายดลเดช ตั้งตระการพงษ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
389	พลตรี ดร.ศิลปานันท์ ลำกูล	ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบาย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
390	นางสาวรุ่งนภา อินทะจักร์	นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
391	นางสาวกมลภรณ์ บุญถาวร	นักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
392	นางสาวนิสา ศิริวรรณ	วิศวกรสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
393	น.ส.จริยา พรหมช่วย	นักวิชาการพัฒนาสังคม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
394	ผศ.ดร. กัญลยา มิขะมา	อาจารย์	มหาวิทยาลัยนครพนม
395	ผศ.ดร. อนุสรณ์ บุญปก	อาจารย์ประจำคณะพลังงาน และสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยพะเยา
396	ผศ.ดร.วัลย์จรรยา วิระกุล	ผู้อำนวยการสำนักแผนและพัฒนา	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
397	ดร.ประกรณ์ชัย พลรัตนศักดิ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและบริการวิชาการ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
398	นายหะริน สัจเดย์	อาจารย์และนักวิจัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
399	ผศ.ดร.บันลือ เอมะรุจิ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยมหิดล

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
400	ดร.ธเนศ เกษศิลป์	อาจารย์คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
401	ดร. สิงหนาท น้อมเนียน	รองศาสตราจารย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
402	นางปฏิมา บุณยสุขะ	นักศึกษาป.เอก	มหาวิทยาลัยมหิดล
403	นางสาววาสนา สุขกุล	นักศึกษาป.เอก	มหาวิทยาลัยมหิดล
404	ดร.จุฬาภรณ์ กำเนิดเพชร	คณะสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยมหิดล
405	นายยุทธนา วรุณปิติกุ	นักศึกษาป.เอก คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
406	นายธนพล มณีอินทร์	นักศึกษาป.เอก คณะสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
407	นางสาวพัชรินทร์ พลเยี่ยม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
408	นางสาวอรวรีย์ ประทุมศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
409	นายยุทธนา นาคหกวิค	อาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
410	นายอาหามัด มามะเร	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
411	นางสาวกิตติยา ไมมะหาด	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
412	นายธนพล ช่วยบุญชู	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
413	นางสาวกัญญ่ารา ทองคำ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
414	นางสาวเบญจมาศ ชุตบุญ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
415	นางสาวบุศรันทร์ พูลเอียด	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
416	นางสาวนุชนาต สะรุโรณ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
417	นางสาวรัตติกาล หีมมะหมัด	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
418	นาวสาวนุรีซัน ดอเลาะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
419	นางสาวอิสวารา ดอเล๊าะซีเม๊าะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
420	นางสาวนูรีตา ปาเซาเลาะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
421	นาวงสาวอามีเน๊าะ หมินเย๊าะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
422	นายณัฐพงษ์ สุวรรณฤทธิ์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
423	นายธนากร แก้วทับทิม	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
424	นางสาวสิริญญา สุชาท์มาศ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
425	นางสาววิภาวีร์ สีสมอ่อน	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
426	นางสาวสุพัตรา พูลม่น	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
427	นางสาวจิราภัทร มูสิกสังข์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
428	นางสาววิภาพรรณ เย็นสบาย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
429	นายณัฐวุฒิ แซ่เลียว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
430	นายอุทัย บัวแก้ว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
431	นางสาวนภัสสร ล่องทะเล	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
432	นายอนุวัฒน์ นพรัตน์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
433	นางสาวอาแอเสาะ ดาโอะ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
434	นางสาวสุไรยา หมะหมี	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
435	นางสาววาณิสา หวัดผ่อง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
436	นายอนิสุต แก้วเกี้ย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
437	ซาฟีรา มะอูเซ็ง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
438	นางสาวฮารีซา มูเก็ม	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
439	นางสาวชลดา สมาธิ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
440	นางสาวปาริชาติ แก้วสุวรรณ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
441	นางสาวศนิ มีเจ้ย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
442	นางสาวณัฏฐ์นีย์ มู่หัมหมัด	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
443	นางสาวอุบลนโยม ปานเพ็ง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
444	นางสาวสุนิษา เทพวาริน	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
445	นายอนุพงศ์ ศรีสุวรรณ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
446	นายสิทธิพงษ์ ภูทัยเจริญ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
447	นางสาวรุ่งทิวา จันทโร	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
448	นางสาวนันทวัน ชุมทอง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
449	นางสาวสิรีธร ชูเมือง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
450	นายสิรชัย ฉิมเกื้อ	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
451	นางสาวดวงหฤทัย พรหมเรือง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
452	นางสาวสิริพรรณ รัตนกูล	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
453	ผศ.ดร.ไชยรัตน์ ปราณี	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนโยบาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
454	นายยุทธพันธ์ คำวัน	อาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
455	รศ.ดร. ชัยศรี ธาราสวัสดิ์พิพัฒน์	อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
456	ผศ.ดร. อนันต์ แย้มเยื้อน	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
457	ผศ.ดร.สุพัตตรา ตันติจริยาพันธ์	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
458	รศ.ดร. วรรณา มุสิก	คณบดีคณะวิทยาศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
459	ดร. ธัชชัย ปุษยะนาวิน	อาจารย์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
460	นายฉัตรไชย รัตนไชย	อาจารย์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
461	นายภานุวัฒน์ สาระพร	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองอาคารสถานที่วิทยาเขตปัตตานี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
462	นายดนัย ทิพย์มณี	อาจารย์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
463	ดร.ปธานิน แสงอรุณ	อาจารย์ประจำสาขาวิชา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
464	อ.ดร.วรวิช นาคแป้น	อาจารย์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
465	ผศ.ดร.กุลธิดา บรรจงศิริ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
466	ผศ.ดร.ปุณยนุช รุธิรัก	อาจารย์ ม.หาดใหญ่	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
467	นายพีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล	อาจารย์คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
468	นายพีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล	อาจารย์คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
469	นางสาวกาญจนา สนอุทา	นักศึกษา	มหาวิทาลัยกาฬสินธุ์
470	สุภาวดี ยอดทองดี	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
471	นายจำนงค์ โสบุญ	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
472	นางสาวนลินรัตน์ เครืองทองศรี	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
473	สนอง เบ้านามโฮง	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
474	สุริยะ สรรพโส	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
475	ใกล้รุ่ง สุรัล	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
476	นายธนากร ก้องทอง	เจ้าหน้าที่	มหาวิยาลัยขอนแก่น
477	นายวิเศษ ชำนาญวงษ์	ตำแหน่งที่ปรึกษามูลนิธิน้ำ	มูลนิธิน้ำเพื่อชีวิต
478	นายกำราบ พานทอง	กรรมการสภาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	มูลนิธิรักษ์บ้านเกิด
479	นายเริงชัย ตันสกุล	ประธารมูลนิธิรักษ์บ้านเกิด สงขลา	มูลนิธิรักษ์บ้านเกิด สงขลา
480	น.ส.วรรณวรางค์ ชินสมบูรณ์	นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ชำนาญการ	ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 5
481	นายพีระพงษ์ ภัทรพันธุ์ชัย		ศูนย์การจัดการสิ่งแวดล้อม มข.
482	จุฑามาศ สิริรัตน์	เจ้าหน้าที่วิชาการ	ศูนย์บริการวิชาการ
483	รศ.สมศักดิ์ สายสินธุ์ชัย	รองศาสตราจารย์	ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
484	นายชิษณุพงศ์ ประทุม	อาจารย์	ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมนิเวศวิทยาอุตสาหกรรม
485	วรางค์ โคนันทน์	นักวิชาการอุตสาหกรรมชำนาญการ	ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11
486	ผศ.ดร.ชลิดา อู่ตะเภา	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายอาคารและสิ่งแวดล้อมและฝ่ายสารนิเทศน์และ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
487	รศ.ดร. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	อาจารย์ประจำคณะ	สถาบันบัณฑิตพัฒนา
488	นางสาวนัชชา เพิ่มสุภัคกุล	นศ.ป.เอก	สถาบันบัณฑิตพัฒนา
489	นิตยา โพธิ์นอก	นักวิชาการ	สถาบันพระปกเกล้า
490	ผศ.ดร.เพ็ญรดี จันทร์ภิวัฒน์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม
491	รศ.ดร. พันธวัศ สัมพันธ์พานิช	รองศาสตราจารย์	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม
492	นายวินัย เชาวน์วิวัฒน์	นักวิจัยฝ่ายสารสนเทศ	สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ
493	นายสมชาติ วิจิตราการลิขิต	รองผู้อำนวยการ	สถาบันอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
494	นางอัญชลี พงษ์สถิตย์พัฒน์	นักธรณีวิทยาชำนาญการ	สทบ. เขต 4 ขอนแก่น (น้ำบาดาล)
495	นางสาวเบญจมาศ จันทร์เอี่ยม	นวค.ชพ.	สนอ.สศช.
496	นายสุรเชษฐ์ สุทธิกุล	นักประชาสัมพันธ์	สปช.6
497	น.ส.จิตติมา เรืองติก	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	สปอ. 6 (สงขลา)
498	นายกันตพัฒน กสิบุตร	เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
499	นายอธิษฐ์ พุ่มเข็ม	รองประธาน	สภาอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรียุธยา
500	นายไชยยา ศรีบุญเรือง	เลขาสมาคม ทสม.	สมาคม ทสม. สงขลา
501	นายปรีชา วรรณขาว	นายกสมาคมแพทย์แผนไทย (ปัญญาวุธ)	สมาคมแพทย์แผนไทย (ปัญญาวุธ)
502	นายจินตรัตน์ ทองช่วย	ที่ปรึกษาสมาคมแพทย์แผนไทย (ปัญญาวุธ)	สมาคมแพทย์แผนไทย (ปัญญาวุธ)
503	นายพิษณุ ปันนะราชา	วิศวกรโครงการ	สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม
504	นางสุปราณี เงินทองมาก	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดระยอง

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
505	นางสุพรรษา วงศ์ธรพาณิช	นวค.ปก.	สำนักงานเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้
506	นางสาวบงกชกร โทเกาะ	นักวิเคราะห์นโยบายปฏิบัติการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
507	พิมผกา พิมพ์สารี	เศรษฐกรปฏิบัติการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
508	นางสาวอุรัสยา แก้วคำ	เศรษฐกรปฏิบัติการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
509	นางสาวพัชรินทร์ เกื้อกิจ	เศรษฐกรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
510	นายทนงค์ศักดิ์ ดำรงค์นุกูล	นักวิชาการสถิติการเกษตรชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9
511	น.ส.สุชาดา อังกาบกิ่งแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9
512	นายศักดิ์ชัย กิจเจริญ	สถาปนิกปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาและผังเมืองจังหวัดลำปาง
513	นายอภิรักษ์ เด่นดี	นายช่างโยธาชำนาญงาน	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี
514	นายณัฐพล วงศ์เป็ง	พนักงานวางผังเมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่
515	นิภาพร แสนสุภา	พนักงานวางผังเมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่
516	นายกิติพงษ์ ที่ปรึกษา	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงราย
517	นายอภิรักษ์ ตุ้มทอง	นักผังเมืองปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์
518	นายศิรวัชร อ่อนเหลา	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเลย
519	นายณัฏฐนันท์ นุนปงถา	หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการผังเมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแพร่
520	นายธนาวรรธ พันธุ์ชนะ	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกระบี่
521	นายวรวัฒน์ จันทสี	นักผังเมืองชำนาญการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรี
522	ณิลิน มาภิวงค์	นักวิเคราะห์ผังเมืองปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกำแพงเพชร
523	นายสุรพงษ์ คำตานิตย์	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น
524	นายชุมพล พงศ์ทวีพร	นายช่างโยธาชำนาญงาน	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดชัยภูมิ
525	นายยศวัฒน์ สมศรีพลอย	นักวิเคราะห์ผังเมืองปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนครสวรรค์

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
526	นายวิศรุฒฐ์ ทองเนื้อดี	นักผังเมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี
527	นางสาวธัญญรัตน์ ธนันศักดิ์วรชิต	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปราจีนบุรี
528	นายกิตติทัช นาวา	พนักงานผังเมือง	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา
529	นายอัครวิชญ์ สังข์ประคอง	นักผังเมืองปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิจิตร
530	นายมาโนช สุวัฒน์เมฆินทร์	สถาปนิกปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี
531	นางจารุรัตน์ สกุลดี	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดลพบุรี
532	นายวีระพงษ์ หวังดี	นักผังเมืองชำนาญการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดศรีสะเกษ
533	นางสาวศุกร์ภิริยา มีศิลป์	นักวิเคราะห์ผังเมืองปฏิบัติการ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม
534	นายเฉลิมพล สังขวุฒิ	นายช่างโยธาปฏิบัติงาน	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสิงห์บุรี
535	นายอนวัทย์ วงศ์ช่วย	นักวิชาการขนส่งปฏิบัติการ	สำนักงานขนส่งจังหวัดสงขลา
536	นางธัญลักษณ์ ศรีมะคะ	นักวิชาการขนส่งชำนาญการพิเศษ	สำนักงานขนส่งจังหวัดสงขลา
537	อาภาภัทร อธิภาคย์	รองผู้อำนวยการ	สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย
538	รัตติยา ทองสุข	รองผู้อำนวยการสำนักแผนภาพ	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
539	นายธนกร วงศ์วิเศษ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจ.สุโขทัย
540	นายบัณฑิต พรหมทอง	ผอ.กลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด	สำนักงานจ.สุโขทัย
541	นางสาวจิดาภา ป้อมป้อง	นวค.ชก.	สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
542	นายนิพล ไชยสาลี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี
543	นายธนากร โตโส	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์
544	นางสาวปรานอม นาแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร
545	คุณจุรีภรณ์ วาลย์มนตรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดขอนแก่น
546	นางสาวสุชาพิพย์ อุทธิโกรารกล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดชัยนาท

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
547	นายนครินทร์ จันลา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดนครนายก
548	ว่าที่ร้อยตรี ธีระศักดิ์ มีชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดนครพนม
549	นางสาวอสิตรา รัตตะมณี	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา
550	นายสมนึก ทวันสู	เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ (ปลัดอำเภอ)	สำนักงานจังหวัดนครศรีธรรมราช
551	นายสิทธิชัย ดาวคนอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดนนทบุรี
552	จารุวิทย์ คงนคร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดนนทบุรี
553	นายเกียรติศักดิ์ มณีรัตน์	ผอ.กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	สำนักงานจังหวัดนราธิวาส
554	นางสาวรริณชญา บุตรแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดน่าน
555	น.ส.ณัฐฐนันท์ ทองนุ่น	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดปัตตานี
556	นายบุญทวี เลิศปัญญาพรชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดปัตตานี
557	ว่าที่ร.ต. คมกริบ รัตนภิบาล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
558	นางสาวปนัดดา หลวงเครื่อง	นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดพะเยา
559	นายพนสิทธิ์ อุดมสุวรรณกุล	ปลัดจังหวัดพัทลุง	สำนักงานจังหวัดพัทลุง
560	นายภัทร์ภน รัตนา	เลขาปลัดจังหวัดพัทลุง	สำนักงานจังหวัดพัทลุง
561	นายธนะสิทธิ์ ศรีคำภา	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	สำนักงานจังหวัดพิจิตร
562	นายวัลลภ ยศทิศ	นวค.ปก.	สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
563	นายไพบูลย์ ณะบุตรจอม	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
564	น.ส.สายสุนีย์ นุ่นดำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดระนอง
565	นางสาวเพ็ญนภา วรรณวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดระยอง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
566	นายชาติชาย ไชยพิมล	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดราชบุรี	สำนักงานจังหวัดราชบุรี
567	นายภูวเนธ มะลินิล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดราชบุรี

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
568	นางสุนีย์ บุษพันธ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดลพบุรี	สำนักงานจังหวัดลพบุรี
569	ดารุณี ใจศีล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดลำปาง
570	นายฉัตรชัย อุสาหะ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสตูล	สำนักงานจังหวัดสตูล
571	นางศศิพินทุ์ แก้วนิตย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดสตูล
572	นายศุภมิตร วงษ์สงคราม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานจังหวัดหนองคาย
573	นางสาวปิยะวรรณ กลางเหลือง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานจังหวัดหนองบัวลำภู
574	นายประมวล สะอาด	นวค.ชพ.	สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี
575	นางสาวสุณิส ยอดนาม	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 8 (นครราชสีมา)
576	นายราชรัฐ สัตถาผล	หัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์	สำนักงานชลประทานที่ 1
577	นายจิรชัย พัฒนพงศา	หัวหน้าฝ่ายพิจารณาโครงการ	สำนักงานชลประทานที่ 1
578	นายปิติ หนูเมือง	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	สำนักงานชลประทานที่ 15
579	นายนฤพนธ์ นุ้ยรัตน์	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	สำนักงานชลประทานที่ 4
580	นายสุนัย กล่ำมอญ	วิศวกรชลประทานชำนาญการพิเศษ	สำนักงานชลประทานที่ 8 นครราชสีมา
581	นายยุทธนา ทัตราคม	หัวหน้าฝ่ายพิจารณาโครงการ	สำนักงานชลประทานที่ 9
582	นายปรัชญา สุทธิประภา	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	สำนักงานชลประทานที่ 9
583	นายกษิดิศ สิทธิพูลทอง	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	สำนักงานชลประทานที่16
584	นายญาณภัทร นวลขาว	วิศวกรชลประทานชำนาญการ	สำนักงานชลประทานที่16
585	นายนพชัย ส่งเสียง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจ.กาญจนบุรี
586	นายเวทิน พุ่มอินทร์	ผู้อำนวยการสำนัก	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์
587	นายอมฤต สิทธิชินวงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย
588	นางสาวธิดารัตน์ สายญาติ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
589	นายวงศ์วิวรรธ ธนูศิลป์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
590	นายภูมิสิทธิ์ สุวรรณศักดิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดขอนแก่น
591	นายจิตกล้า อังสาชน	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดจันทบุรี
592	นางวาสนา ทนงรบ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก
593	นางสาววรัชญา บุญสมัคร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบึงกาฬ
594	นางปราณี ชินบุตร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดบุรีรัมย์
595	น.ส.สุภัททา รุ่งโรจน์พานิช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
596	น.ส.กัญญ์ณพัชร์ ศุภวิชญ์ปภพ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพังงา
597	นายประวัติ แก้วนุ้ย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพัทลุง
598	คุณรจนา เวียงปฏิ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมหาสารคาม
599	นายเธียรชัย ห้องแซง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมุกดาหาร
600	นายธิเบศร์ เอ็นคะวัน	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดร้อยเอ็ด
601	นายสุกฤษฎิ์ สุทธินนท์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระนอง
602	นายชิดชัย บุญพิทักษ์	ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรี
603	นายอรรถวุฒิ พงษ์โสภาวิจิตร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง
604	นางสาวกนกวรรณ ตราชู	นวค.ปก.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน
605	นายเจริญชัย ศิริคุณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร
606	นางสาวณภัทร ตั้งกิจวานิชย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสกลนคร
607	น.ส.สุนี อัครสุวรรณกุล	ผอ.กลุ่มงานยุทธศาสตร์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
608	นายสาคร คำชุม	ปวก.สวล.ชพ.	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
609	นางศิริพร โกมลหิรัญ	นักวิชาการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
610	นายเฉลิมพันธ์ ยินเจริญ	ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ว่าฯ จังหวัดสงขลา	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
611	นางสนทญา ผุดผ่อง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
612	นส.รัตนศิริ พิมลไทย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา
613	นายเกรียงไกร บุญเลื่อน	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรปราการ
614	นายวุฒิชัย สมสอางค์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
615	นายฉัตรชัย เจริญสุข	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสิงห์บุรี
616	ไอลดา ยาท้วม	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุโขทัย
617	น.ส.เอมิกา แช่มศรีรันต์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุราษฎร์ธานี
618	นายสมศักดิ์ พิมพ์แต้ม	ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุรินทร์
619	นางสาวกานต์สินี ดวงดี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดหนองคาย
620	นายภาว์สุระ ลิมปิสวัสดิ์	ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอ่างทอง
621	นางสาววัฒนา แก่นนิล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอำนาจเจริญ
622	นางสาวกฤติมา รัชตเวชกุล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี
623	นายคมกฤช เข็มเพชรพราว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุดรธานี
624	นายอับบัส หลีเยาว์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสตูล
625	วชิราภรณ์ กำเนิดเพ็ชร	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
626	นส.พิรพร เพชรทอง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
627	นายอิทธิกร บัวสมบุญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
628	นายธเนศ กุลกรินรธรรม	วิศวกรโยธาชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
629	นางสาวปรภัสสร กิ่งแก้ว	เศรษฐกรปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
630	นายธนวิชญ์ ศิริจารี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
631	นางสาวชุลีกร เศวตวงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
632	น.ส. นุชนาท วรารักษ์ประภัทร์	นักวิเคราะห์ชำนาญการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาคที่ 4
633	นายสุธี มณีอ่อน	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทางหลวงที่ 18
634	นางกรอยทิพย์ คชสาร	เจ้าพนักงานสถิติชำนาญงาน	สำนักงานทางหลวงที่ 18
635	นายเชิดชัย สวนแก้ว	วิศวกรโยธาชำนาญการ	สำนักงานทางหลวงที่ 18
636	นางอุไรวรรณ อรุณรังษี	นักวิชาการสถิติชำนาญการ	สำนักงานทางหลวงที่ 18
637	นายณัฐวุฒิ ศรีเมือง	วิศวกรโยธาชำนาญการ	สำนักงานทางหลวงที่ 7 (ขอนแก่น)
638	นายนพพร จรุงเกียรติ	นักวิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
639	นางสาวศุภณัฐ เฉลิมศุภนิมิต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
640	นางสาวคณิตา เกียรติเลิศเสรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
641	ธัญยธรณ์ สวัสดิวงษ์	นักวิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
642	นางสาวจันทร์ทิพย์ นวไชยเสนา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
643	นางสาวจุฑามาศ แสงคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
644	นายพงษ์ศักดิ์ เอื้อสุวรรณา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
645	นางสาวอรสุภาว์ สายเพชร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
646	นางสาวนิชนันท์ ทัดแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
647	นายสกุลยุธ ศรุตานนท์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
648	นายธัชพงศ์ เภกะสุต	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการด้านวิชาการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
649	นางภาสพิชญ์ มโนมยิทธิกาญจน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
650	นายสมิต จิระมงคล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
651	นางสาวทิพาวรรณ รักสงบ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
652	นางสาวศิริลักษณ์ จันทร์โพธิ์	นวช. สวพ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
653	นายภิชชากรณ์ วงศ์ทองดีปี่แก้ว	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
654	นางสาวกมลทิพย์ คงประเสริฐอมร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
655	ทรงวุฒิ ศรีสติ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
656	นายรัตน เลี้ยงสกุล	นวช.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
657	นายทศพล เพียรธนะกูลชัย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
658	นางสาวกชวรรณ สังขวนิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
659	นางสาวสพรรณชนก ชูใจ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
660	นางสาววจี ขวัญทองอินทร์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
661	วริศรา ไชยวงศ์	นักวิชาการสิงแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
662	นายฤกษ์ชัย ปิยจิตต์ไพโรจน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
663	นางจตุพร รักสันติชาติ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
664	นางสาวปนัดดา ลำเจียก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
665	นายสมชาย จูเปาะ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
666	ประสาน อิทธิพรกุล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
667	นางสาวพัชรพร นำตระกูลพัฒนา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
668	นางสาวเกษร ใหญ่กระโทก	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
669	นางชรินี สุวรรณทัต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
670	นางจุไรรัตน์ สุขสวัสดิ์	ผู้อำนวยการกองบริหาร	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
671	นางสาวนฤมล สู่เสรีดำรง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
672	นางสาวชริกานต์ รุ่งแสง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
673	สิรนันท์ ดวงบุบผา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
674	เปรมฤดี เสริมพณิชกิจ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
675	นางสุขฤทัย ภคกษมา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
676	นางสาวเพ็ญนภา คงธนสารสิทธิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
677	นางอุษารัศม์ จันทร์ภักดี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
678	นางพรรณนิภา สืบสืงห์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
679	นางเสาวภา หิญชีระนันทน์	ผอ.กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
680	นางอินทิรา เอื้อมลฉัตร	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
681	นายอิศรพันธ์ กาญจนาเรขา	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านระบบประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
682	นางสาววรัษญา วัลมาลี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสงคราม
683	นางสาวนิธิมา นาคทอง	นักวิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
684	นางสาววชิราภรณ์ เพชรรัตน์	หัวหน้ากลุ่มติดตามและ	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
685	นางศุภพจี สิมะโรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
686	นางภัชราพร ผาสุกวนิช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
687	นายพิพัฒน์ หนูทอง	นายช่าง8	สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ จังหวัดสงขลา
688	จารุณี เรียมพิมพ์	ผู้ช่วยผู้จัดการ	สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ จังหวัดสงขลา
689	นายวัชระ ลายประวัติ	เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส	สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16
690	นางสาวกมลนัทธ์ นาคะรัตน์	นักวิชาการเกษตร ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16
691	นายศาสตรา เขาเจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานปกครองจังหวัดสงขลา
692	นายชูชีพ ธรรมเพชร	หน.สำนักงานปน.	สำนักงานปน.
693	นายภาคภูมิ โภชนุกูล	นวค.	สำนักงานปภ.สข.

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
694	นายสมาน แสงมณี	นักวิชาการประกันสังคม	สำนักงานประกันสังคมขอนแก่น
695	นายกรฎ แสงทอง	นักวิชาการประมง	สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา
696	นางสาวแทนวรรณ โตโพธิ์กลาง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานปลัด
697	นางสาวณัฏฐวี รักษาแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
698	กฤษณา สูงสง่า	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน
699	นายวิชัย พงษ์เกาะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
700	นางสาวชฎาภรณ์ ราชแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี
701	นายไพรัช ดวงจินดา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสตูล
702	นายบัณฑิต ตั้งโภคานนท์	นักวิชาการพลังงานชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงใหม่
703	นายธนัส สมศิริ	นักวิชาการพลังงานชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดเชียงราย
704	นายจุมพฏ จำเนียร	นักวิชาการพลังงานปฏิบัติการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดกระบี่
705	นางสาวมยุรี สีนอเนตร	วิศวกรชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดขอนแก่น
706	นายธีรชัย พงศ์ติณบุตร	พลังงานจังหวัดนครนายก	สำนักงานพลังงานจังหวัดนครนายก
707	นายชุณหดล วงศ์เรือง	วิศวกรปฏิบัติการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดนครปฐม
708	นายณัฐกิตติ์ รัฐศิลป์โภคิน	พลังงานจังหวัดนนทบุรี	สำนักงานพลังงานจังหวัดนนทบุรี
709	นายวัชรา ปานเจริญ	นายช่างเทคนิคอาวุโส	สำนักงานพลังงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
710	นายอรุณ อินทสะระ	พลังงานจังหวัดพัทลุง	สำนักงานพลังงานจังหวัดพัทลุง
711	นายนเรศวร์ แพงมา	วิศวกรชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดร้อยเอ็ด
712	นายวุฒิชัย ตั้งพาณิชย์	วิศวกรชำนาญการพิเศษ	สำนักงานพลังงานจังหวัดระยอง
713	นายนรินทร์ พันธ์เขียว	นักวิชาการพลังงานชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดลำปาง
714	นายอังคาร กาฬปักษิณ	นายช่างเทคนิคปฏิบัติงาน	สำนักงานพลังงานจังหวัดลำพูน

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
715	นายจักริน เดชสถิตย์	นักวิชาการพลังงานชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดสงขลา
716	คุณสุกิจ จงโชคดี	วิศวกรชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดสมุทรสาคร
717	นายฐิติพงศ์ ถึงคุณ	พลังงานจังหวัดสระบุรี	สำนักงานพลังงานจังหวัดสระบุรี
718	นายปณต สังข์สมบูรณ์	พลังงานจังหวัดสิงห์บุรี	สำนักงานพลังงานจังหวัดสิงห์บุรี
719	นางสายชล การีพจน์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดอุทัยธานี
720	นางปุณฑริก บุบผาเดช	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ	สำนักงานพลังงานจังหวัดอุทัยธานี
721	นายกฤษฎา ชื่นมาลัย	นวค.ปก	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้
722	นายกวิศ จุนโท	ร.นวค.ชก.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้
723	น.ส.นิรมล เพชรชู	นวก.พช.ชำนาญการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
724	นางอนงค์ ช่วยรักษ์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสงขลา
725	นางนิรชา เจ็กชื่น	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5
726	นางประภาพร อุปาน์	จพ.การพาณิชย์ชำนาญงาน	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดขอนแก่น
727	นายธนาคม ไหลเจริญกิจ	ผอ.กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น	สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมุกดาหาร
728	นายประภัทร ประพันธ์พจน์	สถิติจังหวัดขอนแก่น	สำนักงานสถิติขอนแก่น
729	นางพรรณวดี เจริญนาม	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการสถิติและวางแผน	สำนักงานสถิติจังหวัดมุกดาหาร
730	นางสาวภัทรายุส พูลฤทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา
731	ปภานัน วรวัฒนสกุล	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
732	นายธนิต ไหลไพบูลย์	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
733	นางกมลทิพย์ ยืนนาน	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
734	นายนิกร ภูมิแสนโคตร	นวค.ชก	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
735	คุณวศิมน โตสุรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
736	นางรสวันต์ วรรณกะลัศ	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
737	นายตฤณกร วรัทธนานนท์	พนักงานบริหารงานทั่วไป 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
738	นางสาวปัญจพร ประสงค์สำเร็จ	พนักงานบริหารงานทั่วไป 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
739	นายอินทัช อัคนิวรรณ	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
740	นางสาวจินนา ต้นศรทิพุธ	ผชช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
741	นายบุรินทร์ ชูสุวรรณ	ภารกิจการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายและแผนด้านการศึกษา	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
742	สดุดี พวงเงิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
743	นายวัชรพล พุ่มแก้ว	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
744	นางสาวบุญสิตา กิติคุณ	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
745	นางสาวชนกมน รุยาพร	นักวิเคราะห์นโยบายและ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
746	นายเอกสิทธิ์ รัตนพันธ์	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
747	นายมังกร พรหมแสง	ร.นวค.ชพ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
748	พรรณิสา นิรัตติวงศกรณ์	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
749	นายสมบัติ กิจจาวุวงษ์	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
750	วิไลลักษณ์ ใหม่วงษ์	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
751	ชนกสุดา เอี่ยมบริสุทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
752	นางสาวอัมภัสชา รักขุมแก้ว	นวก.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
753	นางสาวบุญเลี้ยง หน่ายโคกสูง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
754	สิรินพร แดงพ่วง	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
755	ดวงกมล แก่นสาร	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
756	นายกิตติพัฒน์ ยลไชย	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
757	นายโสรัจ ศิโรตมานนท์	นวก.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
758	นายจิรวัฒน์ ปานเพ็ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
759	นายกัมปนาท คล้ายสุบรรณ	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
760	ธัญรส สงวนหงษ์	นวค.ชช.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
761	กฤตกร เชษฐชัยวงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
762	นางสาววิมลมาส ประยงค์ทิพย์	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
763	นางสาวพิชญาพร เดชสกุล	นวก.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
764	นางสาวอภิญญา นิลยอง	นวก.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
765	นายศุภสิทธิ์ ฟองสมุทร	นวค. ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
766	นางสาวเข็มจิรา เกียรติวัชระชัย	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
767	สุภาพร ว่องวัฒนสร	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
768	นายดารากร เจียมวิจักษณ์	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
769	วิสสุตา บุญมี	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
770	ณัฐกร อัจฉริยสกุลชัย	นวค.ปก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
771	นายธนเทพ ปลายแก่น	พนักงานบริหารงานทั่วไป3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
772	นางสาวจิราภรณ์ ศรีจันทร์	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
773	จรีย์วิชญา เทิดธรรมธร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
774	น.ส.นริสา พิชัยวรุตมะ	นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
775	ณุชาดา เจริญพานิช	ร.นวค.ชพ.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
776	สุภาพร ว่องวัฒนสิริ	นวค.ชก.	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
777	น.ส. วนิดา สุภาพร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
778	นางสาวจันทวรรณ วรรธนะพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบาย	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
779	นางสาวลดาวัลย์ คำภา	ที่ปรึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
780	นายปียะกาศ แซ่ลิ้ม	เจ้าหน้าที่โสตฯ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
781	นายสุขจิตต์ เพ็ชรอัดขาว	เจ้าหน้าที่โสตฯ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
782	นางสาวปราณี ขวัญเกิด	นายช่างศิลป์ปฏิบัติงาน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
783	นายธนเทพ ปลายแก่น	พนักงานบริหารทั่วไป 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
784	นายสุทิวัส ปะโมทะโก	เจ้าหน้าที่โสตฯ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช)
785	นายสุภาพ ชื่นบาน	ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14	สำนักงานสวล.ภาคที่ 14 (สุราษฎธานี)
786	นายมานพ เชื่อมทอง	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
787	นางสาวกนกรัตน์ เกื้อรอด	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
788	นายวิโรจน์ สมพงศ์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา
789	นางสิริธร จังโกฏิ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10
790	นายมีลาภ เทศทอง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 (นครราชสีมา)
791	นางอโณทัย ธีรสิงห์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี)
792	นางสาวอติภา ขาวสุวรรณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14 (สุราษฎร์ธานี)
793	นายนฤดม เพชรทองบุญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 (สงขลา)
794	นางสาวจีรภา จำศีล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ชำนาญการ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 (ลำปาง)
795	นางสาวธัญญารัตน์ แก้วจินดา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 (ลำปาง)
796	นายณัฐชานนท์ อุตสม	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2 (ลำปาง)
797	นางอรอนงค์ อุทัยหงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 (นนทบุรี)
798	นายธนาคม ธรรมชื่น	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 (นนทบุรี)

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
799	นางพัชระวดี สมท่า	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 (สระบุรี)
800	นางนิตญา สุทธาวาส	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7 (สระบุรี)
801	นายคณบดี สัมพัชนี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส
802	นายบัณฑิต ศรีเพชรพงษ์	หัวหน้ากลุ่มนโยบายและแผน	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดบึงกาฬ
803	นางสาริศา ยุคันธร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะนครศรีอยุธยา
804	นางสาวจุฑาพร ปราบปรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา
805	นายธัญญารัตน์ พรหมสุทธิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการ
806	นายชวลิต ชัยนิวัฒนา	อุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว
807	นายกษิต เสน่ห์ภักดี	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	สำนักจังหวัดภูเก็ต
808	นายศักดา มณีวงศ์	ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)
809	นางสาวนันทวดี วงศ์มาดิษฐ์	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 1 (เชียงใหม่)
810	นายคุณากรณ์ สีเผือก	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 (ลำปาง)
811	นายอัครชัย อาสุ	ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้ลำปาง	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 3 (ลำปาง)
812	นายนพดล สมศรี	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 4 (ตาก)
813	นางสาวอนงคณี เรือนทิพย์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 (ขอนแก่น)
814	นางสาวปาณิสรา ภูทอง	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 7 (ขอนแก่น)
815	นางสาวอรวรรณ สามารถ	นักธรณีวิทยาชำนาญการ	สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 5
816	นายเชวงชัย วังพุทรง	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก)
817	นางสาวสุพัตรา จูจันทร์	นักวิชาการป่าไม้	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 (เชียงราย)
818	นายพันธุ์พงษ์ คงเดชอดิศักดิ์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 2 (ศรีราชา)
819	นายปรีชา มณีรักษ์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
820	นายนเรศ งามธรณกิจ	เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 8 กรมป่าไม้
821	น.ส.สุภา ด้วงนุ้ย	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ	สำนักประชาสัมพันธ์เขต 6
822	นางพรพิสิทธิ์ ปาวิชัย	นวค.ชก.	สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ
823	นางสาวณิธารีย์ สาตรพันธุ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักสิ่งแวดล้อม
824	นางนภาพร ศรีเพ็ชร์พันธุ์	หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมมลพิษ 2	สำนักสิ่งแวดล้อม กทม.
825	คุณณัฐช์นเรศ มาเจริญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร
826	นางจินตนา เอี่ยมพิษณุวงศ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร
827	นภาพร ศรีเพ็ชร์พันธุ์	หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมมลพิษ กองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง	สำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร
828	นายโอสถ สาครินทร์	กรรมการ/ประธานฝ่ายผังเมืองและสิ่งแวดล้อม	หอการค้าจังหวัดสงขลา
829	สุกิจ บุบผาชื่น	รองประธานหอการค้าจังหวัดปทุมธานี	หอการค้าจังหวัดปทุมธานี
830	นายสุรพงษ์ เป้ากลาง	ประธานหอการค้า	หอการค้าจังหวัดปทุมธานี
831	ณิชพัชร พวงคีรี	เลขานุการ	หอการค้าจังหวัดปทุมธานี
832	นายฉกาจ กาญจนารักษ์	ปฏิคม	หอการค้าจังหวัดลำพูน
833	นายธนกฤต สุวรรณพรหม	กรรมการหอการค้าลำพูน	หอการค้าจังหวัดลำพูน
834	ว่าที่ร้อยตรีอับดลรอหมาย หลังปูเต๊ะ	คณะกรรมการหอการค้าจังหวัดสตูล	หอการค้าจังหวัดสตูล
835	ว่าที่ ร.ท.ดร.อิสเรศณุชิตภ์ จันทร์ศรี	คณะกรรมการหอการค้าจังหวัดอุดรธานี	หอการค้าจังหวัดอุดรธานี
836	ปรีชา ต่อเจริญ		หอการค้านครปฐม
837	นายสุเมธ รักษ์จันทร์	นักวิชาการป่าไม้	อุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้
838	นายกิติพงศ์ สงนุ้ย	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	อุทยานแห่งชาติตารุเตา
839	นายครินทร์ หิรัญไกรลาส	นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ	อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก)
840	คุณปัญจพร มากไมตรี	วิศวกรสิ่งแวดล้อม	Asian Engineering Consultant

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
841	khyn tan	PRS channel	PRS channel
842	เติมพร ชุณหธรรม	ที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	SCG
843	จันทร์เพ็ญ	ผู้ช่วยนักวิชาการสิ่งแวดล้อม	SEATEC
844	นายจอมภพ จันทรหลง	อดีตผู้บริหาร TOT	TOT
845	นายหวังโชค บิลแหละ	ผู้จัดการการตลาด TOT	TOT
846	นางสาวชมชนก ยางทอง	เจ้าหน้าที่ TOT	TOT
847	นางศุภรัตน์ โชติสกุลรัตน์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร	UAE
848	น.ส.นวรัตน์ เกี้ยวมาศ	ผจก.ฝ่ายอาวุโส	UAE
849	นางสาวรัตนา ทิมมณี	นักวิชาการอาวุโส	UAE
850	น.ส.หทัยรัตน์ ฤทธิ์ธาอภินันท์	ผู้จัดการฝ่ายอาวุโส	UAE
851	น.ส.ผกาแก้ว เกียรติสมาน	หัวหน้าทีมงาน	UAE
852	น.ส.ภัทรพรรณ รักษวิณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
853	น.ส.วรางคณา เหรียญทอง	หัวหน้าทีมงานอาวุโส	UAE
854	น.ส.กิตติยา ลิมปิผลไพบูลย์	หัวหน้าทีมงาน	UAE
855	น.ส.กฤติกา บุณยชาติพิสุทธิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมอาวุโส	UAE
856	นางพิมลพร บุตรพิลา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
857	น.ส.กฤชวรรณ ภัทรธีรกุล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร	UAE
858	น.ส.สุวณิชย์ ปริญญาเชษฐ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
859	น.ส.โชติญาต์ บุนนาค	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมอาวุโส	UAE
860	นายมงคล มิรัตนไพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
861	น.ส.นันทิดา บุญไสย	รักษาการผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร	UAE

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
862	นายนพรัตน์ วงศ์อนุรักษ์ชัย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการบริหาร	UAE
863	น.ส.อรพรรณ ชำนาญรัมย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
864	นายศรัณย์ จิตตวนิชประภา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
865	นายจาฤก น้อยจินดา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
866	น.ส.กนกวรรณ สุขรักษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมอาวุโส	UAE
867	น.ส.กาญจน์มณี ภู่สงค์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
868	น.ส.กุลรดา สุธีระเวชช์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
869	น.ส.ภัทรศยา แก้วมณี	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
870	นายวีระวัชร์ ธงเกียรติเจริญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
871	น.ส.ปรียาภรณ์ เหมวัตรกิตติ์ธนา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
872	นายกีรติ วานิช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
873	น.ส.สิริภัค ส่องแสง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
874	น.ส.ปาณัท แสนมหาชัย	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	UAE
875	นายวิทธวัช ถาวรชีพ	พนักงานบริษัท	UAE
876	นายสิทธิพงศ์ พิลึก	พนักงานบริษัท	UAE
877	นายสุฐ กัน		
878	นางสาวธนภร ช่วยชูสกุล	ผู้จัดการภรคุณอิเล็คทริคแอนเซอร์วิส	
879	นายอัมหัย โรจน์กุล	มขร. พัทลุง	
880	นางสาวนฤมล กิจเรือง		
881	นายสมชาย นิ่มนวล		
882	นายโสภณ แท่งเพ็ชร	ผู้อำนวยการสำนักพัมนาเศรษฐกิจและสังคม ภาคเหนือ	

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการด้าน SEA ประจำปี 2562

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
883	นายดุลวิชญ์ รัตนภาค	ผอ.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ	
884	นางสาวศนิวาร บัวบาน		
885	รศ.ดร.สุทิน อยู่สุข	SEA	
886	อาจารย์ปาริชาติ ศิวะรักษ์	รองประธานคณะทำงานจัดทำแนวทาง SEA	
887	ดร.ไชยยศ บุญญากิจ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (รายสาขา)	
888	ดร.วิเทศ ศรีเนตร	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	
889	ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
890	นายชญาทัต เนียมแสวง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	
891	รศ.ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	อาจารย์ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
892	ดร.กฤศ ฉายแสงเดือน	(เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม)	
893	นายจักรกริช ธรรมศิริ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	
894	ดร.พรวิภา คลังสิน	หัวหน้าโครงการ	
895	นายภัทราวุธ พุสิงห์	อาจารย์ประจำคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	
896	นายกิตติธัช แก้วบางกะพ้อม	วิทยากร	
897	นางชุลีพร บุณยมาลิก	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	
898	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	
899	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	
900	นางสาวณัฏฐ์เอก ดุษฎีประเสริฐ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1 ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นางภาวิณา อัศวมณีกุล	ผู้เชี่ยวชาญ	กคพ./สศช.
2	นายวรพรต สัมฤทธิ์เดชขจร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กคพ./สศช.
3	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กทว./สศช.
4	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กทว./สศช.
5	นางสาววรรณภา คล้ายสวน	ร.ผชช(ร.ผอ.กทว.)	กทว./สศช.
6	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กทว./สศช.
7	นายสมบัติ กิจจารุวงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กทว./สศช.
8	นายบุญชุบ ส่งตะกูลศักดิ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กทว./สศช.
9	นางสาวอมราวรรณ ทิวถนอม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กปผ./สศช.
10	นางนิสวันต์ พิชญ์ดำรง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กปผ./สศช.
11	นายพงศ์กูร วิรัตนานันท์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กพข./สศช.
12	นางสาวอภิญญา นิลยอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กพท. /สศช.
13	นายธนาธร พรหมเมือง	รักษานักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กพท./สศช.
14	นางสาวสไบนาง เทพรัตน์	พนักงานบริหารงานทั่วไป 3	กยป./สศช.
15	นายนภดล เลิศวิลัย	พนักงานบริหารงานทั่วไป 3	กยป./สศช.
16	นายธราดล กมุทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กยภ./สศช.
17	นางสาวจริย์วิชญา เทิดธรรมธร	นวค.ชก	กยภ./สศช.
18	นายพรชัย พงศ์กร	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
19	นายพีระพัฒน์ ชูกำเหนิด	ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์และนโยบาย	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
20	นายสถาพร กาวิเนตร	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี
21	นางขวัญใจ ยวงเดชกล้า	นักธรณีวิทยาชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรธรณี
22	นางนิลสน แสงสุริยา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
23	นายอุกฤษฎ์ พงษ์ประไพ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กศม./สศช.

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1 ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
24	นายสุรพล ศรีเฮือง	ผอ.กองยุทธศาสตร์และวางแผนเศรษฐกิจมหภาค	กศม./สศช.
25	นายชิตสนุพงศ์ ประทุม	นักวิจัย	ม.มหิดล
26	นางสาววิลินธร ชูโต	เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม	มหาวิทยาลัยมหิดล
27	นายสถาพร รักชีพ	วิศวกรชลประทาชำนาญการพิเศษ	สทนช.
28	นางกัญญาวีร์ ประยูรสิทธ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	สพก./สศช.
29	นางสาวบุญเลี้ยง หน่ายโคกสูง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	สพก./สศช.
30	นายอภิชาติ จักรศรีพร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	สศช.
31	นางสาวนันทวัน สุวรรณสถิตย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
32	นายดุลยฤทธิ์ หอมนาน	วิศวกรโยธาชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
33	นางกัลยาณี ราชศรีเมือง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
34	นางสาวศิริลักษณ์ จันทร์โพธิ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
35	นางสาวศุภรา เหลืองภัทรวงศ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
36	นางชรินี สุวรรณทัต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
37	นางสาวจันทร์ทิพย์ นวไชยเสนา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
38	นายพงษ์ศักดิ์ เอื้อสุวรรณา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
39	นางสาวสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
40	นายสมิต จิระมงคล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
41	นางสาวภาวิณี โกษา	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2 ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นางสาวขวัญศิริ วรรณชนะ	นักผังมืองชำนาญการพิเศษ	กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
2	นางสาวพรพิมล น้อยเจริญ	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
3	นางสาวพินนรินทร์ หินคำ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองแผนงาน กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
4	นายอภิชาต ชมบุญ	นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักผังประเทศและผังภาค กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
5	นางสุชนันท์ กลีบแก้ว	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักวิเคราะห์และประเมินผล กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
6	นางสาวสาริยา ศรีเชื้อ	นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ	ส่วนผังเมืองรวมที่ 1 สำนักผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
7	นางสาวอัจฉรา เทพไชย	นักผังเมืองชำนาญการพิเศษ	ส่วนผังเมืองรวมที่ 2 สำนักผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
8	นายภัทรพงศ์ สุภัทรนัต	สถาปนิกชำนาญการพิเศษ	ส่วนผังเมืองรวมที่ 4 สำนักผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.)
9	นางสวพิมพรรณ ชุมเพ็งพันธุ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนเชี่ยวชาญ(ด้านความปลอดภัย)	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.)
10	นางสุมนา ขจรวัฒนากุล	ผอ.สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)
11	นางสาวสุภาพร องสารา	นักวิชาการประมงชำนาญการพิเศษ	สถาบันวิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามันตอนล่าง
12	นางสาวทิสวรรณ ชูปัญญา	รองผู้อำนวยการสำนักประสานโครงการและแผนบูรณาการ	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.)
13	นางสาวจรรยพร วุฒิสมบูรณ์พันธุ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และวางแผน	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.)
14	นางสาวลัดดาวัลย์ ปานมณี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)
15	นางอัมไพวรรณ ใจรังษี	วิศวกรชำนาญการพิเศษ	กองพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)
16	นางสาวณัทน์ฐพรรณ ศรีสมโภชน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญ	กองสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ฝ่ายสิ่งแวดล้อม กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)
17	นางสาวอิศริยา แสงเจริญ	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมและพลังงาน	กองสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ฝ่ายสิ่งแวดล้อม กรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.)
18	นายนพพร จรุงเกียรติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักแผนความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.)
19	นางสาวธนิตา วิชญานุโรจน์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักแผนความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.)
20	นางสาวพิมลวรรณ แย้มอยู่	นักวิชาการขนส่งชำนาญการพิเศษ	กองแผนงาน กรมท่าอากาศยาน
21	นายจักรพงษ์ ตอพรหม	วยธ.ชก.	กองก่อสร้าง กรมท่าอากาศยาน

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2 ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
22	นางสาวผานิตตา เจริญผล	ผู้อำนวยการฝ่ายกลยุทธ์องค์กร	การท่าเรือแห่งประเทศไทย
23	นางมยุรี ดีรูป	นักวิชาการ 11	ฝ่ายกลยุทธ์องค์กร การท่าเรือแห่งประเทศไทย
24	นางสาวพรพิมล พุ่มพวง	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อม	กองสิ่งแวดล้อม การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.)
25	นายสำเริง จานทอง	พนักงานบริหารทั่วไป 6	การรถไฟแห่งประเทศไทย
26	นายทรงวาด กิ่งองศา		การรถไฟแห่งประเทศไทย
27	นางพรรณนิภา สืบสิงห์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล	กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม / สผ.
28	นางสุคนธา เศรษฐ์วรกิจ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพิจารณาผู้มีสิทธิทำรายงาน	กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม / สผ.
29	นางปัทมา ดำรงผล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ	กลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ / สผ.
30	นางสาวสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	กลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ / สผ.
31	นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	กลุ่มงานพื้นที่สีเขียวและนันทนาการ กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ / สผ.
32	นายสมิต จิระมงคล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	กลุ่มงานวิชาการและฐานข้อมูล/กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม / สผ.
33	นางสาวอุสนา แหละตี	ผู้ช่วยนักวิจัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
34	นางสาวธิติยา ภักดีสม	ผู้ช่วยนักวิจัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
35	นางสาวสุภาวดี สิงห์รุ่งสกุล	ผู้เชี่ยวชาญ	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สพอ.) / สศช.
36	นายวัชรพล พุ่มแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.) / สศช.
37	นางสาวจิดาภา จิตสัมพันธเวช	(รักษาการ)นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ (กปร.) / สศช.
38	นางสาวอัญชิสา ผิวพรรณ	เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานวิจัย	กองศึกษาและวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (กศว.) / สศช.
39	นางจินดารัตน์ ชิบูเอะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองบัญชีประชาชาติ (กบป.) / สศช.
40	นางสาวบุญญิสา อักษรศิริโอภาส	(รักษาการ)นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองขับเคลื่อนและประเมินผลการพัฒนา (กปผ.) / สศช.
41	นางสาวจิราภรณ์ ศรีจันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง (กพม.) / สศช.
42	นางรสวันต์ วรรณกะลัศ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคม (กมส.) / สศช.

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2 ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
43	นางสาวจันทวรรณ วรรธนะพงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาภาค (กยภ.) / สศช.
44	นางรัตติยา แก้ววารี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์และการวางแผนเศรษฐกิจมหภาค (กศม.) / สศช.
45	นางสาวสรัญญา ตั้งยงตระกูล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.) / สศช.
46	นางสาวสิริวิมล เพ็ชรดี	(รักษาการ)นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ (กพท.) / สศช.
47	นางสาวนริสา พิชัยวรุตมะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม (กสท.) / สศช.
48	นายนิติ ช่างภิญโญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน (กพข.) / สศช.
49	นายนาทวุฒิ ตรีเพ็ชร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (กคพ.) / สศช.
50	นายปุณณลักษิ์ สุรัสวดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (กคพ.) / สศช.
51	นางสาวภัทราพร ลี่ดำรงวัฒนากุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (กลจ.) / สศช.
52	นางสาวรัตนา วัชรานุรักษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (กลจ.) / สศช.
53	นางสาวณุชาดา เจริญพานิช	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.
54	นายสิทธิกร มนต์มธุรพจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.
55	นางสาวสุพัตรา ศรีภูมิเพชร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.
56	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.
57	นางสาวสุภาพร ว่องวัฒนสิริ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.
58	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กทว.) / สศช.

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นางวิไลรัตน์ ศิริโสภณศิลป์	รองผู้อำนวยการ	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
2	นายอธิภู จิตรานุเคราะห์	ผู้อำนวยการสำนักแผนงาน	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
3	นายกิตติพันธ์ ปานจันทร์	อธิบดี	กรมการขนส่งทางราง
4	นายมนตรี เดชาสกุลสม	รองอธิบดีฝ่ายวิชาการ	กรมทางหลวง
5	นายผดุงศักดิ์ สรุจิกำจรวัฒนะ	รองอธิบดี	กรมทางหลวงชนบท
6	นายเกียรติชัย ชัยเรืองยศ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมกิจการท่าอากาศยาน	กรมท่าอากาศยาน
7	นายอนิรุทธิ์ ธนกรมนตรี	รองผู้อำนวยการ	สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
8	นายอดิทัต วะสีนนท์	รองอธิบดี	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
9	นางสาวกฤตยา ปัทมาลัย	ผู้อำนวยการกองทรัพยากรแร่	กรมทรัพยากรธรณี
10	นายจรัล เทพอวยพร	ผู้เชี่ยวชาญด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อม ศูนย์นวัตกรรมและเทคโน	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
11	นางสาวจริยาพร จิตต์ใจมั่น	ผู้อำนวยการสำนักผังภาคและผังประเทศ	กรมโยธาธิการและผังเมือง
12	นางสาวพรศรี สุทธนารักษ์	รองอธิบดี	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
13	นายรักชาติ สุขสำราญ	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
14	นายศุภกิจ บุญศิริ	รองอธิบดี	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
15	นางสาวมุทิตา ตรีวิทยาภูมิ	ผู้อำนวยการฝ่ายสิ่งแวดล้อม	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
16	นายประเสริฐ ศิรินภาพร	รองเลขาธิการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
17	นายวิชญายุทธ บุญชิต	รองเลขาธิการ (ผู้บริหารสายงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่ง	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
18	นางธิดา พัทธธรรม	รองเลขาธิการ (ผู้บริหารสายงานด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาโครง	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
19	นายสุรรัฐ เนียมกลาง	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
20	นางสาวนุจรี วงษ์สันต์	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
21	นางสาวชณกช ชสิธภนญ์	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
22	นายชาญชัย รุกขวัฒนกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญพิเศษ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
23	นางสาววรรณภา คล้ายสวน	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
24	นางสาวสุภัทรา เชิดชูไชย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญพิเศษ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
25	นางสาวจารุภา พรหมมงคล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
26	นายนฤเบศ สิงห์คะนัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
27	นางสาวธัญธร โอสถาพันธุ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
28	นางสาวจินดารัตน์ วังคีรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
29	อธิพงศ์ หิรัญเรืองโชค	ผู้เชี่ยวชาญติดตามประเมินผล	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
30	นางสาววิสาขา โภชจะโป๊ะ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน 3	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
31	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ธงชัย พรรณสวัสดิ์	อนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม	วุฒิสภา
32	นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา	ประธานอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
33	ดร. สมเกียรติ ประจำวงษ์	เลขาธิการ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
34	Prof. Maria Rosario Partidario	Strategic Environmental Assessment Professional level	University of Lisbon, Portugal
35	Dr. Jeremy Carew-Reid	Director General	International Centre for Environmental Management (ICEM), Vietnam
36	ผศ.ดร. บุญส่ง ไข่เกษ	ประธานอนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม	วุฒิสภา
37	รศ.ดร. สุทิน อยู่สุข	อนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
38	ผศ.ดร. เรวดี โรจนกนันท์	อนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
39	นายนคร ศรีมงคล	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
40	นางพัชรวีร์ สุวรรณิก	วิศวกรชลประทานเชี่ยวชาญ กองบริหารจัดการลุ่มน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
41	นางสาววชิราภรณ์ กำเนิดเพ็ชร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ศูนย์นวัตกรรมและเทคโ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)
42	นางสาวนันทวัน สุวรรณสถิตย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

ทำเนียบรายชื่อและหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับสูง ปี 2563

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
43	นายวีรพงษ์ เอี่ยมเจริญชัย	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตและพื้นที่อุตสาหกรร	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
44	นางสาวสุภัทรา แย้มสรวล	นักวิทยาศาสตร์ 8 กองสิ่งแวดล้อมและพลังงาน	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
45	นายอิศรพันธ์ กาญจนเรขา	ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
46	นายธัชชัย ศิริสัมพันธ์	อนุกรรมาธิการด้านสิ่งแวดล้อม ในคณะกรรมาธิการสิ่งแวดล้อมเ	วุฒิสภา
47	นายพัฒนพงษ์ พงษ์ธานี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	กองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง สศช.
48	นางสาวรงรอง พวงสายใจ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	กรมท่าอากาศยาน
49	นางสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
50	นางสาวชนากาญต์ ต่างจิตร์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
51	นางสาวณัฐกาญน์ เทียนกระจ่าง	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
52	นายพีระพัฒน์ ชูกำเนิด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ภาคผนวก ง

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วสรุปประเด็นการเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และรายชื่อหน่วยงานที่ดำเนินการเข้าพบหน่วยงาน
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑๕ /๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๗ /๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒/๒๕๖๔ เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน
- รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- สรุปผลการการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1
- รายงานการกำหนดขอบเขตโครงการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group) โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ภาคผนวก ง-1

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้ามอำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในท้องที่ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท ในพื้นที่บางส่วนในท้องที่จังหวัดสระแก้ว เพื่อประโยชน์แห่งการผังเมือง การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยคำแนะนำของอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้

แนวเขตควบคุมอาคาร (เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว) หมายความว่า

ด้านเหนือ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลวัฒนานครกับตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลหันทราย กับตำบลบ้านด่าน และตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ

ด้านตะวันออก จดห้วยนางาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และห้วยพรมโหด

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลท่าข้ามกับตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ

ด้านตะวันตก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลท่าเกวียนกับตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ ตำบลท่าข้าม กับตำบลเมืองไผ่ และตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ

“บริเวณที่ ๑” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๘ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านด่านกับตำบลบ้านใหม่หนองไทร

ด้านตะวันตก จดห้วยพรมโหด ฟากตะวันออก

๑.๒ ด้านเหนือ จดคลองขุด ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๔๖ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลป่าไร่กับตำบลอรัญประเทศ

๑.๓ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๔๖ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้านใต้ จดแนวเขตจังหวัดสระแก้ว

ด้านตะวันตก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลป่าไร่กับตำบลอรัญประเทศ

“บริเวณที่ ๒” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดห้วยพรมโหดลงมาทางทิศใต้บรรจบกับเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลผักขะกับตำบลบ้านใหม่หนองไทร

ด้านใต้ จดทางรถไฟสายตะวันออก ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันออก

“บริเวณที่ ๓” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ด้านเหนือ จดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงชนบท สก. ๔๐๑๒ ที่ซึ่งอยู่ห่างจากถนนทางหลวงชนบท สก. ๓๐๐๘ บรรจบกับทางหลวงชนบท สก. ๔๐๑๒ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงชนบท สก. ๔๐๑๒ เป็นระยะ ๔๐๐ เมตร

ด้านตะวันออก จดเส้นขนานระยะ ๘๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนทางหลวงชนบท สก. ๔๐๑๒

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานครกับตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ

ด้านตะวันตก จดห้วยไผ่ ฝั่งเหนือ

๓.๒ ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๗ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๔๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖

ด้านตะวันตก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันออก

“บริเวณที่ ๔” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๔.๑ พื้นที่ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ตามข้อ ๒ (๓) แผนที่หมายเลข ๓/๘

๔.๒ พื้นที่ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ ตามข้อ ๒ (๓) แผนที่หมายเลข ๖/๘

“บริเวณที่ ๕” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

ด้านเหนือ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดเส้นขนานระยะ ๑,๐๐๐ เมตร กับศูนย์กลางทางรถไฟสายตะวันออก ฟากใต้

ด้านตะวันตก จดทางหลวงชนบท สก. ๒๐๓๘ ฟากตะวันออก

“บริเวณที่ ๖” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๖.๑ ด้านเหนือ จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๘ ฟากเหนือ ไปทางทิศใต้บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากเหนือ

ด้านตะวันตก จดห้วยพรมโหด ฝั่งตะวันออก เลียบเขตการปกครองระหว่างตำบลหันทรายกับตำบลบ้านด่านไปทางทิศเหนือ จนบรรจบจุดเริ่มต้น

๖.๒ ด้านเหนือ จุดตัดของทางหลวงชนบท สก. ๔๐๐๑ กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๖๗ ฟากใต้ ไปทางทิศตะวันออกบรรจบกับห้วยพรมโหด ฝั่งใต้ ไปทางทิศตะวันออกบรรจบกับคลองน้ำใส ฝั่งเหนือ

ด้านใต้ เลียบคลองน้ำใส ฝั่งเหนือ ไปทางทิศตะวันตกบรรจบกับเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลท่าข้ามกับตำบลคลองน้ำใส ไปบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ ฟากตะวันออก

ด้านตะวันตก จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๗ ฟากตะวันออก ไปทางทิศเหนือบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ ฟากเหนือ ไปทางทิศตะวันตกบรรจบกับแนวถนนเลี่ยงเมืองอรัญประเทศ ฟากเหนือ ไปทางทิศตะวันตกบรรจบกับทางหลวงชนบท สก. ๔๐๐๑ ฟากตะวันออก ไปทางทิศเหนือ จนบรรจบจุดเริ่มต้น

“บริเวณที่ ๗” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๗.๑ ด้านเหนือ จุดตัดของถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันออกกับแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ไปทางทิศตะวันออกบรรจบกับเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านใหม่หนองไทรกับตำบลผักขะ

ด้านตะวันออก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านด่านกับตำบลบ้านใหม่หนองไทรและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๘ ฟากเหนือ

ด้านใต้ จดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๘ ฟากเหนือ ไปทางทิศตะวันตกบรรจบกับถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ

ด้านตะวันตก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันออก ไปทางทิศเหนือจนบรรจบจุดเริ่มต้น

๗.๒ ด้านเหนือ จดห้วยพรมโหด ฝั่งใต้ มาทางทิศใต้ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฝากเหนือ มาทางทิศตะวันตกบรรจบจุดตัดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ กับถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก มาทางทิศใต้บรรจบกับทางรถไฟสายตะวันออก ฟากเหนือ และเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านด่านกับตำบลอรัญประเทศ

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านด่านกับตำบลอรัญประเทศ

ด้านตะวันตก จดแนวถนนเลี่ยงเมืองอรัญประเทศ ฟากตะวันออก ไปทางทิศเหนือบรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ไปทางทิศตะวันตก บรรจบกับถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ไปทางทิศเหนือบรรจบจุดเริ่มต้น

๗.๓ ด้านเหนือ จุดตัดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านใหม่หนองไทรกับตำบลป่าไร่กับพื้นที่ประกาศคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๗/๒๕๕๘ เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘ บรรจบกับแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ไปทางทิศตะวันออกบรรจบกับคลองขุด ฝั่งตะวันตก

ด้านตะวันออก จดคลองขุด ฝั่งตะวันตกลงมาทางทิศใต้บรรจบกับเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลป่าไร่กับตำบลอรัญประเทศ

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลป่าไร่กับตำบลอรัญประเทศ

ด้านตะวันตก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลป่าไร่กับตำบลบ้านใหม่หนองไทร

๗.๔ ด้านเหนือ จดถนนเลี่ยงเมืองอรัญประเทศ ฟากใต้ ไปทางทิศตะวันออก บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ ไปทางทิศตะวันออก บรรจบกับถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก มาทางทิศใต้จดเส้นขนานระยะ ๔๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ ไปทางทิศใต้ซึ่งเป็นเส้นขนานระยะ ๔๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๖ บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓๖๗ ฟากตะวันตก ไปทางทิศใต้ บรรจบกับเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลท่าข้ามกับตำบลคลองน้ำใส

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลท่าข้ามกับตำบลคลองน้ำใส

ด้านตะวันตก จดทางหลวงชนบท สก. ๔๐๐๑ ฟากตะวันออก

“บริเวณที่ ๘” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

ด้านเหนือ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลผักขะ อำเภออรัญประเทศกับตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร และเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลผักขะกับตำบลหันทราย

ด้านตะวันออก จดถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๓ ฟากใต้ และจดเส้นขนานระยะ ๘๐๐ เมตร กับศูนย์กลางถนนสาธารณะไม่ปรากฏชื่อ ฟากตะวันตก

ด้านใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลบ้านด่านกับตำบลอรัญประเทศและเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างตำบลผักขะกับตำบลเมืองไผ่

ด้านตะวันตก จดแนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

“บริเวณที่ ๙” หมายความว่า พื้นที่บริเวณ ดังต่อไปนี้

๙.๑ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาฉกรรจ์ ฝั่งเหนือ

๙.๒ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาฉกรรจ์ ป่าโนนสาวเอ้ ป่าปลายคลองห้วยไคร้ฯ

“บริเวณที่ ๑๐” หมายความว่า พื้นที่ตามเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.)

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสถานที่ราชการ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน

ทั้งนี้ ตามแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้

ข้อ ๒ ให้กำหนดพื้นที่ในท้องที่ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ภายในบริเวณแนวเขตตามแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ เป็นบริเวณห้ามก่อสร้างอาคารชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

(ก) ภายในบริเวณที่ ๑ กำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนาเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชยกรรมแห่งใหม่ ที่อยู่อาศัย และการค้าชายแดน ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันไม่เกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม สถานีบริการน้ำมันประเภท ก สถานีบริการน้ำมันประเภท ข สถานีบริการน้ำมันประเภท ค ลักษณะที่สอง สถานีบริการน้ำมันประเภท จ ลักษณะที่สอง และสถานีบริการน้ำมันประเภท ฉ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานีบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ และสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

(๕) อาคารเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๖) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๗) โรงฆ่าสัตว์

(๘) อาคารเก็บพืชผลทางการเกษตร

(๙) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๐) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๑) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

การก่อสร้างอาคารภายในบริเวณที่ ๑ เฉพาะบริเวณที่ ๑.๒ และบริเวณที่ ๑.๓ ให้มีเงื่อนไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑. ภายในบริเวณที่ ๑.๒ ห้ามก่อสร้างอาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๑๐,๐๐๐ ตารางเมตร

๒. ภายในบริเวณที่ ๑.๓ ห้ามก่อสร้างอาคารที่มีความสูงเกิน ๑๘ เมตร และให้มีระยะห่างจากริมฝั่งคลองพรมโหดไม่น้อยกว่า ๓๐ เมตร และห้ามก่อสร้างอาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๑๐,๐๐๐ ตารางเมตร

(ข) ภายในบริเวณที่ ๒ กำหนดให้เป็นพื้นที่ชานเมืองริมคลองพรมโหดมีความเสี่ยงต่อปัญหาอุทกภัย ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันไม่เกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานีบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

(๕) อาคารเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๖) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เว้นแต่โรงแรมประเภทที่ ๑ และ ๒

(๗) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๘) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๙) สำนักงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๑๐) ศูนย์การค้า

(๑๑) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๒) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๑๓) โรงฆ่าสัตว์

(๑๔) อาคารเก็บผลผลิตทางการเกษตร

(๑๕) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๖) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๗) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๘) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๘ เมตร

(๑๙) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ค) ภายในบริเวณที่ ๓ กำหนดให้เป็นพื้นที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยชั้นดีและมีสภาพแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันไม่เกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานีบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ และสถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

(๕) อาคารเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๖) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เว้นแต่โรงแรมประเภทที่ ๑ และ ๒

(๗) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๘) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๙) สำนักงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๑๐) ศูนย์การค้า

(๑๑) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๒) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๑๓) โรงฆ่าสัตว์

(๑๔) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๕) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๖) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๗) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๒ เมตร เว้นแต่โรงงานตาม (๑)

(๑๘) อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๑๙) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ง) ภายในบริเวณที่ ๔ กำหนดให้เป็นพื้นที่สนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) ศูนย์การค้า

(๒) โรงมหรสพ

(๓) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๔) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(จ) ภายในบริเวณที่ ๕ กำหนดให้เป็นพื้นที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม คลังสินค้า และการกระจายสินค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร

(๒) สำนักงานที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๕,๐๐๐ ตารางเมตร

(๓) ศูนย์การค้า

(๔) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๕) โรงมหรสพ

(๖) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๗) ตลาด

(๘) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๙) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ฉ) ภายในบริเวณที่ ๖ กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์เพื่อการเกษตร รองรับน้ำท่วมและน้ำหลาก ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(๒) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม สถานีบริการน้ำมันประเภท ก สถานีบริการน้ำมันประเภท ข สถานีบริการน้ำมันประเภท ค ลักษณะที่สอง สถานีบริการน้ำมันประเภท จ ลักษณะที่สอง และสถานีบริการน้ำมันประเภท ฉ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่าย

(๓) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานีบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ และสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๔) อาคารเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดเพื่อการค้า

(๕) อาคารเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

(๖) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๗) ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว

(๘) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๙) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๑๐๐ ตารางเมตร

(๑๐) สำนักงาน

(๑๑) ศูนย์การค้า

(๑๒) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๓) โรงมหรสพ

(๑๔) สถานสงเคราะห์หรือรับเลี้ยงสัตว์

(๑๕) โรงฆ่าสัตว์

(๑๖) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๗) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๘) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๙) สถานีขนส่งผู้โดยสาร

(๒๐) อาคารเก็บสินค้าซึ่งเป็นที่เก็บพักหรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าและอุตสาหกรรม

(๒๑) อาคารที่มีความสูงเกิน ๙ เมตร

(๒๒) อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๒๓) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งคลองพรมโหดน้อยกว่า ๑๒ เมตร และมีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ช) ภายในบริเวณที่ ๗ กำหนดให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการเกษตร

(๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๒ เมตร เว้นแต่โรงงานตาม (๑)

(๓) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เว้นแต่โรงแรมประเภทที่ ๑

(๔) ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว เว้นแต่ที่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะ ที่มีเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

(๕) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๖) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร และต้องตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

(๗) สำนักงาน

(๘) ศูนย์การค้า

(๙) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๐) โรงมหรสพ

(๑๑) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๒) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๓) อาคารซื้อขายหรือเก็บชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๔) สถานีขนส่งผู้โดยสาร

(๑๕) อาคารเก็บสินค้าซึ่งเป็นที่เก็บพักหรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าและอุตสาหกรรม

(๑๖) อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๑๗) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ช) ภายในบริเวณที่ ๘ กำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานที่เป็นไปตามประเภทอุตสาหกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมให้เกิดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และโรงงานที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร

(๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๒ เมตร เว้นแต่โรงงานตาม (๑)

(๓) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เว้นแต่โรงแรมประเภทที่ ๑ และประเภทที่ ๒

(๔) ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว เว้นแต่ที่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

(๕) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๖) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร และต้องตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

(๗) สำนักงาน

(๘) ศูนย์การค้า

(๙) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๐) โรงมหรสพ

(๑๑) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๒) สถานีขนส่งผู้โดยสาร

(๑๓) อาคารเก็บสินค้าซึ่งเป็นที่เก็บพักหรือขนถ่ายสินค้าหรือสิ่งของเพื่อประโยชน์ทางการค้าและอุตสาหกรรม

(๑๔) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

(ฌ) ภายในบริเวณที่ ๙ กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ป่าไม้ ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารขัดหรือแย้งกับมติคณะรัฐมนตรี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้ การสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ส่วนพื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินห้ามก่อสร้างอาคารทุกชนิดทุกประเภท เว้นแต่อาคารอยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวหรือบ้านแฝดที่มีความสูงไม่เกิน ๖ เมตร มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันหรือหลายหลังไม่เกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร และมีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

(ญ) ภายในบริเวณที่ ๑๐ กำหนดให้เป็นพื้นที่รองรับการอยู่อาศัย และพาณิชยกรรมชุมชน รวมทั้งโรงงานที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร ทั้งนี้ ห้ามบุคคลใดก่อสร้างอาคารดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานทุกจำพวกตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่ โรงงานที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการเกษตร

(๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๖ เมตร เว้นแต่โรงงานตาม (๑)

(๓) คลังน้ำมันและสถานที่เก็บรักษาน้ำมัน ลักษณะที่สาม สถานีบริการน้ำมันประเภท ก สถานีบริการน้ำมันประเภท ข สถานีบริการน้ำมันประเภท ค ลักษณะที่สอง สถานีบริการน้ำมันประเภท จ ลักษณะที่สอง และสถานีบริการน้ำมันประเภท ฉ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่าย

(๔) คลังก๊าซปิโตรเลียมเหลว สถานีบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงบรรจุ สถานที่บรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทห้องบรรจุ สถานที่เก็บรักษาก๊าซปิโตรเลียมเหลวประเภทโรงเก็บ และสถานีบริการก๊าซปิโตรเลียมเหลว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๕) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๖) ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว

(๗) อาคารชุด หอพัก หรืออาคารอยู่อาศัยรวม

(๘) อาคารพาณิชยกรรมที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๙) สำนักงาน

(๑๐) ศูนย์การค้า

(๑๑) ศูนย์ประชุมหรืออาคารแสดงสินค้า

(๑๒) โรงมหรสพ

(๑๓) อาคารกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย

(๑๔) อาคารกำจัดวัตถุอันตราย

(๑๕) อาคารซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ ชิ้นส่วนเครื่องจักรกลเก่า

(๑๖) อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

(๑๗) อาคารที่มีระยะห่างจากริมฝั่งแหล่งน้ำสาธารณะน้อยกว่า ๖ เมตร

การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

ข้อ ๓ ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ ๑ ห้ามบุคคลใดดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารใด ๆ ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อ ๒

ข้อ ๔ อาคารที่มีอยู่แล้วในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ ๑ ก่อนหรือในวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ใช้บังคับให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ แต่ห้ามดัดแปลงหรือเปลี่ยนการใช้อาคารดังกล่าวให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อ ๒

ข้อ ๕ อาคารที่ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับแจ้งการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นก่อนวันที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ใช้บังคับ และยังก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้ไม่แล้วเสร็จให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตหรือการแจ้งให้เป็นการขัดต่อประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ไม่ได้

ข้อ ๖ ประกาศกระทรวงมหาดไทยนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙
พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

แผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภท
ในท้องที่ตำบลป่าไร่ ตำบลบ้านด่าน ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ และตำบลผักขะ
อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

มาตราส่วน ๑ : ๗๕,๐๐๐

๐ ๒ ๔ ๖ กิโลเมตร

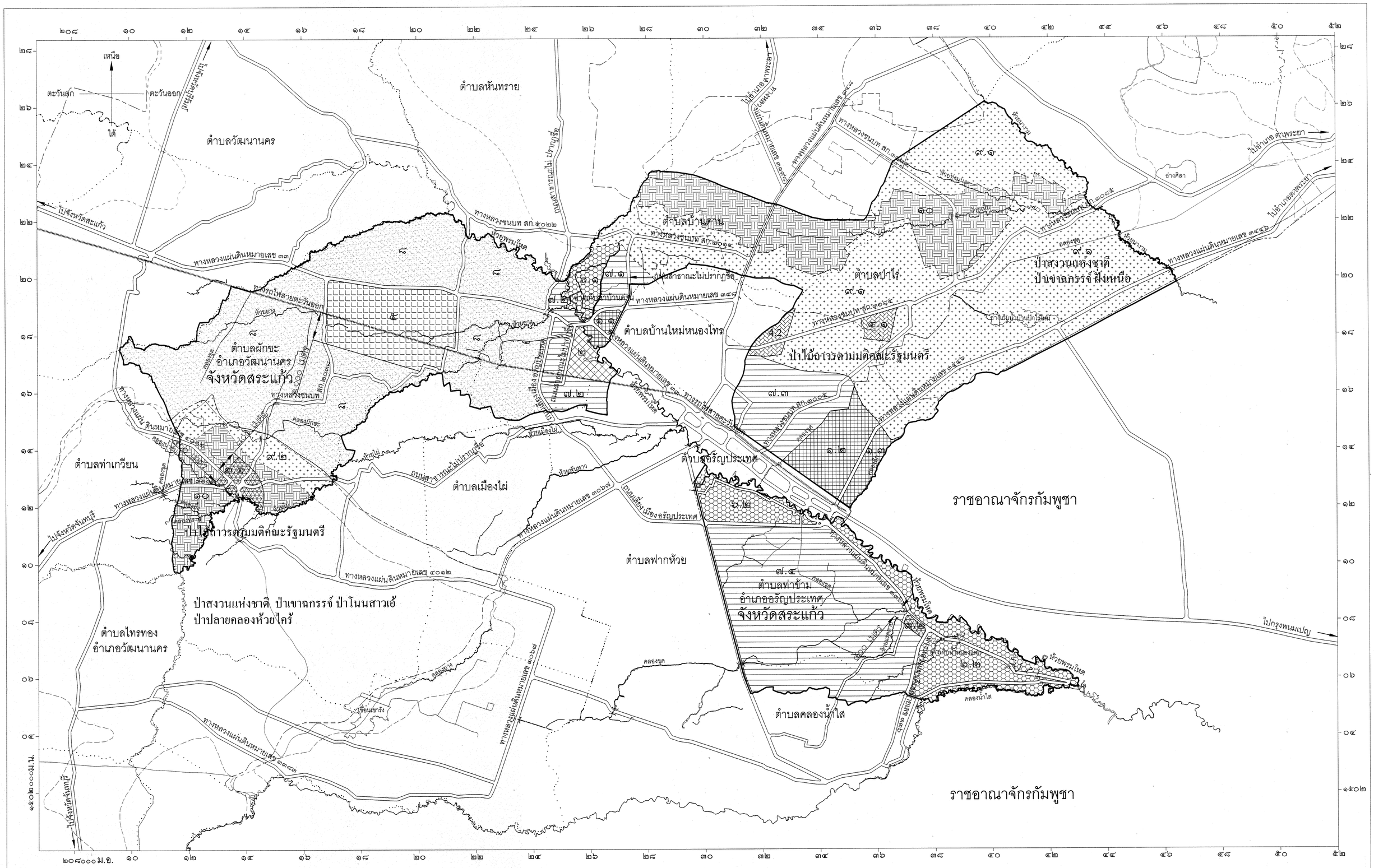

เครื่องหมาย

- แนวเขตควบคุมอาคาร (เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว)
- บริเวณที่ ๑
- บริเวณที่ ๒
- บริเวณที่ ๓
- บริเวณที่ ๔
- บริเวณที่ ๕
- บริเวณที่ ๖
- บริเวณที่ ๗
- บริเวณที่ ๘
- บริเวณที่ ๙
- บริเวณที่ ๑๐
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- เขตตำบล
- เขตเทศบาล
- แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ แนวเขตอุทยานแห่งชาติ แนวเขตวนอุทยาน แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- แนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
- เขตปฏิรูปที่ดิน
- ทางหลวง ถนน ซอย
- ทางรถไฟ
- สะพาน
- แม่น้ำ คลอง ห้วย
- อ่างเก็บน้ำ หนอง บึง
- คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ

สินิทธิ์ บุญสิทธิ์

(นายสินิทธิ์ บุญสิทธิ์)

ผู้อำนวยการสำนักควบคุมและตรวจสอบอาคาร

(นายมณฑล สุดประเสริฐ)

อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง

ภาคผนวก ง-2

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑๕ /๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ที่ ๑๕ /๒๕๖๔

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว

อนุสนธิประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๗/๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๒/๒๕๕๗ เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศกำหนดกิจการเป้าหมายในการให้การส่งเสริมการลงทุนของโครงการที่ตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

ข้อ ๑ กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายและเงื่อนไขของกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๑.๔ กิจการอบพืชและไซโล	
๑.๕.๑ กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อทำให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น
๑.๕.๒ กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศเพื่อทำให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ และระบบป้องกันและลดผล กระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น
๑.๖ กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบ ราวแขวนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๑.๘ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษาพืช ผัก ผลไม้ หรือดอกไม้	ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสี การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิว เป็นต้น
๑.๙ กิจการผลิตแป้งแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแป้งจากพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษ	
๑.๑๐ กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นจากน้ำมันถั่วเหลือง)	๑. ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร ๒. ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ
๑.๑๑ กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้น ยา สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)	
๑.๑๔.๑ กิจการแปรรูปยางขั้นต้น	
๑.๑๕ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบที่มาจากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุ หรือของเสียจากการเกษตร	
๑.๑๗ กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่ม วัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์)	๑. ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น ๒. สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว
๑.๑๙ กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น	
๑.๒๐ กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ ๒. ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับแสดง หรือซื้อขายสินค้าเกษตร ศูนย์ประมูลสินค้า ห้องเย็น และคลังสินค้า ๓. ต้องให้บริการตรวจสอบ คัดคุณภาพ และตรวจสารพิษตกค้าง
๑.๒๒ กิจการผลิตอาหารสัตว์หรือส่วนผสมอาหารสัตว์	๑. ต้องได้รับรองมาตรฐานสากล เช่น HACCP, GMP เป็นต้น ภายในระยะเวลาครบเปิดดำเนินการที่ระบุในบัตรส่งเสริม ๒. ต้องมีระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

หมวด ๒ แร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๒.๑๗ กิจการผลิตวัสดุก่อสร้างและกิจการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีตอัดแรงสำหรับงานสาธารณูปโภค	ไม่ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ

หมวด ๓ อุตสาหกรรมเบา

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๓.๑.๑ กิจการผลิตเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยประดิษฐ์	เฉพาะการผลิตเส้นใยรีไซเคิล ต้องใช้เศษวัสดุของเสียที่เกิดขึ้นในประเทศเท่านั้น
๓.๑.๒ กิจการผลิตด้ายหรือผ้า	
๓.๑.๔ กิจการผลิตเครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบการแต่งกาย และเคหะสิ่งทอ	
๓.๒ กิจการผลิต Non-woven Fabric หรือผลิตภัณฑ์สุขอนามัย (Hygienic Products) จาก Non-woven Fabric	
๓.๓ กิจการผลิตกระเป๋าหรือรองเท้า หรือผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์หรือหนังเทียม	
๓.๔ กิจการผลิตเครื่องกีฬาหรือชิ้นส่วน	
๓.๖ กิจการผลิตเครื่องเรือนหรือชิ้นส่วน	
๓.๘ กิจการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับหรือชิ้นส่วน รวมถึงวัตถุดิบและต้นแบบ	
๓.๑๑ กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์หรือชิ้นส่วน	

หมวด ๔ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๔.๔ กิจการผลิตเครื่องยนต์อเนกประสงค์หรืออุปกรณ์	
๔.๕.๒ กิจการผลิตเครื่องจักร อุปกรณ์ หรือชิ้นส่วน และ/หรือการซ่อมแซมแม่พิมพ์	ต้องมีขั้นตอนการขึ้นรูปชิ้นส่วน และ/หรือ การออกแบบทางวิศวกรรม
๔.๕.๓ กิจการประกอบเครื่องจักร และ/หรืออุปกรณ์เครื่องจักร	ต้องมีขั้นตอนการประกอบตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ
๔.๘.๑๗ กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะอื่นๆ	
๔.๑๒ กิจการผลิตรถจักรยานยนต์ (ยกเว้นที่มีความจุกระบอกสูบต่ำกว่า ๒๔๘ ซีซี)	๑. ต้องมีขั้นตอนการเชื่อมประกอบโครงรถและพ่นสี ๒. ต้องเสนอแผนการลงทุนผลิตชิ้นส่วน และการใช้ชิ้นส่วนและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๔.๑๔ กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (Fabrication Industry)	

หมวด ๕ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๕.๑ กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า	
๕.๒.๒ กิจการผลิตหลอดไฟแบบ LED	
๕.๒.๓ กิจการผลิต Compressor และ/หรือ Motor สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า	
๕.๒.๔ กิจการผลิต Wire Harness	
๕.๒.๕ กิจการผลิตชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ	
๕.๓.๕ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)	
๕.๓.๖ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน	
๕.๓.๗ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ	
๕.๔.๖.๒ กิจการผลิต Hard Disk Drive ทั่วไปและ/หรือชิ้นส่วน (ยกเว้น Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral)	การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
๕.๔.๖.๓ กิจการผลิต Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral สำหรับ Hard Disk Drive	
๕.๔.๑๒ กิจการผลิต Flexible Printed Circuit Board และ/หรือ Printed Circuit Board และ/หรือ ชิ้นส่วน	
๕.๔.๑๓ กิจการผลิตอุปกรณ์หน่วยความจำอื่นๆ	
๕.๔.๑๔ กิจการผลิต Printed Circuit Board Assembly (PCBA) หรือผลิตภัณฑ์ที่ต่อเนื่องจากการผลิต PCBA ในโครงการเดียวกัน	
๕.๔.๑๗ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)	
๕.๔.๑๘ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน	

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๕.๔.๑๙ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ	

หมวด ๖ เคมีภัณฑ์และพลาสติก

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๖.๖ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับอุตสาหกรรม (Plastic Products for Industrial Goods)	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปพลาสติก
๖.๗.๑ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดหลายชั้น (Multilayer Plastics Packaging)	ต้องมีการผลิตเชื่อมประสานพลาสติกมากกว่า ๒ ชั้นขึ้นไป
๖.๗.๒ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดปลอดเชื้อ (Aseptic Plastics Packaging)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ ๗ หรือมาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ
๖.๗.๓ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดป้องกันไฟฟ้าสถิต (Antistatic Plastics Packaging)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ ๗ หรือมาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ
๖.๘ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกรีไซเคิล	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปจากเศษพลาสติกจากในประเทศเท่านั้น
๖.๑๐ กิจการผลิตยา	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ตามแนวทาง PIC/S ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ
๖.๑๔.๒ กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป	
๖.๑๕ กิจการผลิตสิ่งปรุงแต่งสำหรับประทินร่างกาย เช่น สบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน เครื่องสำอาง เป็นต้น	ไม่ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ
๖.๑๖ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับสินค้าอุปโภค เช่น บรรจุภัณฑ์พลาสติก เป็นต้น	ไม่ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ
๖.๑๗ กิจการผลิตสิ่งของจากเยื่อ หรือกระดาษ เช่น กล่องกระดาษ เป็นต้น	ไม่ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ

หมวด ๗ กิจการบริการและสาธารณูปโภค

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
๗.๑.๓ กิจการสถานที่ตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์เพื่อส่งออกหรือโรงพักสินค้าเพื่อตรวจปล่อยของขาเข้า และบรรจุของขาออกที่ขนส่งโดยระบบคอนเทนเนอร์นอกเขตท่าเทียบเรือ (รพท.) (Inland Container Depot : ICD)	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
๗.๔.๑ กิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบที่ทันสมัย (Distribution Center: DC)	๑. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย
๗.๔.๒ กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC)	๑. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ๓. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ๔. ต้องกระจายสินค้าไปต่างประเทศตั้งแต่ ๑ ประเทศขึ้นไป
๗.๙.๑.๑ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๒. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งโรงงานต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และไม่เกินร้อยละ ๗๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ยกเว้นกรณีมีที่ดินทั้งหมดเกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ให้กำหนดตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๓. เงื่อนไขอื่นมีดังนี้ ๓.๑ มาตรฐานของถนนหลัก - กรณีที่ดินเกินกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ขึ้นไป ต้องมีถนน ๔ ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า ๓๐ เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๑๔ เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน - กรณีที่ดินเกินกว่า ๕๐๐-๑,๐๐๐ ไร่ ต้องมีถนน ๒ ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๗ เมตร มีทางเท้าไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน ๓.๒ มาตรฐานของถนนสายรองต้องมีผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๘.๕๐ เมตร ไหล่ถนนไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
	๓.๓ ระบบบำบัดน้ำเสียต้องเหมาะสมตามลักษณะสมบัติของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสียต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีบ่อเก็บน้ำทิ้งหลังการบำบัดด้วย ๓.๔ ระบบระบายน้ำเสียต้องแยกออกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด ๓.๕ ต้องจัดให้มีที่รวบรวม จัดเก็บ และกำจัดขยะที่เหมาะสมตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๓.๖ โรงงานที่เข้าใช้พื้นที่ต้องเป็นโรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓.๗ ต้องมีบริการสาธารณูปโภค โดยมีไฟฟ้า น้ำประปาและน้ำใช้ โทรศัพท์ และการไปรษณีย์แก่โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าไปอยู่ในเขตอุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ ๓.๘ ต้องจัดปรับปรุงที่ดินประมาณร้อยละ ๒๕ ของที่ดินทั้งหมดหรือตามจำนวนที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบให้มีความพร้อมในด้านบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม
๗.๙.๑.๒ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่ ๒. ต้องมีพื้นที่สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ๓. ต้องมีพื้นที่สำหรับการค้าขายอัญมณีและเครื่องประดับ ๔. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม ๕. ต้องมีห้องประชุมและห้องแสดงสินค้า รวมทั้งศูนย์ธุรกิจ
๗.๙.๑.๓ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Park)	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ไร่ และมีการลงทุนก่อสร้างคลังสินค้าให้เช่าหรือขาย โดยมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ตารางเมตร ๒. ต้องตั้งในพื้นที่รัศมีไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรจากบริเวณท่าเรือ ท่าอากาศยาน ด่านชายแดนศุลกากร สถานีตรวจปล่อยและบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot: ICD) หรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) ๓. ต้องจัดให้มีพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข
	๔. ต้องจัดให้มีสถานีเปลี่ยนถ่ายขึ้น-ลงตู้คอนเทนเนอร์ หรือสถานีรถบรรทุกและสถานีเก็บ และรับฝากตู้คอนเทนเนอร์ไม่น้อยกว่า ๕๐ ตู้ ๕. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ ๖. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน ๗. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗.๒๒.๑ กิจการเฟอร์รี่ หรือเดินเรือท่องเที่ยว หรือให้เช่าเรือท่องเที่ยว	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
๗.๒๒.๒ กิจการบริการที่จอดเรือท่องเที่ยว	ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อุปกรณ์ยกเรือ ที่จอดเรือบนบก โรงจอดเรือสำหรับซ่อมบำรุงเรือ เป็นต้น
๗.๒๒.๓ กิจการสวนสนุก	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ๒. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
๗.๒๒.๔ กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมไทย หรือศูนย์ศิลปหัตถกรรมไทย	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๓๐ ล้านบาท ๒. รูปแบบการแสดงต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ๓. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน
๗.๒๒.๕ กิจการสวนสัตว์เปิด	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ล้านบาท และต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๒. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ๓. ต้องจัดที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวและที่จอดรถอย่างละไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของที่ดินทั้งหมด
๗.๒๒.๖ กิจการพิพิธภัณฑ์	ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๓๐ ล้านบาท
๗.๒๓.๓ กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	๑. ต้องมีพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคารไม่น้อยกว่า ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร ๒. ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า
๗.๒๓.๔ กิจการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ	๑. ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดและฟื้นฟูสุขภาพ ๒. ต้องมีการจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสุขภาพแบบต่อเนื่อง และมีการพักค้างคืนสำหรับผู้มาใช้บริการ
๗.๒๔ กิจการพัฒนาอาคารสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือคลังสินค้า	ไม่ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ

ข้อ ๒ สิทธิและประโยชน์ให้ได้รับตามหลักเกณฑ์ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๗/๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ข้อ ๓ ประกาศฉบับนี้ใช้กับโครงการที่ยื่นคำขอตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันทำการสุดท้ายของปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ภาคผนวก ง-3

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๗ /๒๕๖๔ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ที่ ๗ /๒๕๖๔

เรื่อง มาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

อนุสนธิประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน

เพื่อให้การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษและส่งเสริมให้เกิดการกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับภาคและระดับพื้นที่อย่างทั่วถึง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงออกประกาศหลักเกณฑ์การให้การส่งเสริมการลงทุนตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

ข้อ ๑ เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายความว่า พื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตส่งเสริมการลงทุน

ข้อ ๒ กรณีเป็นประเภทกิจการทั่วไปตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ และตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

๒.๑ ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร

๒.๒ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมเป็นระยะเวลา ๓ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี

๒.๓ หากเป็นกิจการในกลุ่ม A ๑ หรือ A ๒ ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๘ ปีแล้ว ให้ได้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมโดยให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา ๕ ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

๒.๔ ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา ๒ เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ

๒.๕ ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ ๒๕ ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

๒.๖ ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๕ ปี

๒.๗ สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

ข้อ ๓ กรณีเป็นกิจการเป้าหมายที่ตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

๓.๑ ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร

๓.๒ ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๘ ปี โดยจำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน

๓.๓ ให้ได้รับลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับจากวันสิ้นสุดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

๓.๔ ให้ได้รับอนุญาตหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา ๒ เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับตั้งแต่วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ

๓.๕ ให้ได้รับอนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ ๒๕ ของเงินลงทุน นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

๓.๖ ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบและวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๕ ปี

๓.๗ สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

ข้อ ๔ ประกาศฉบับนี้ใช้กับโครงการที่ยื่นคำขอรับการส่งเสริมตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๔ ถึงวันทำการสุดท้ายของปี ๒๕๖๕

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ภาคผนวก ง-4

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๒/๒๕๖๔ เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ที่ ๒ /๒๕๕๗

เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน

ด้วยปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการลงทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงนโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต รวมทั้งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายการพัฒนาภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศ เพื่อให้ประเทศมีความสามารถในการแข่งขัน และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศ ดังนี้

๑.๑ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง นโยบายและหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน

๑.๒ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๓/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง การให้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาทักษะ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Skill, Technology and Innovation: STI)

๑.๓ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง นโยบายส่งเสริมโครงการลงทุนต่อเนื่องระยะยาวสำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

๑.๔ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง นโยบายส่งเสริมโครงการลงทุนต่อเนื่องระยะยาวที่มีการลงทุนสูงและมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

๑.๕ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เรื่อง มาตรการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาระหว่างภาคอุตสาหกรรม – สถาบันการศึกษา

๑.๖ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมการให้สิทธิและประโยชน์สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาทักษะ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Skill, Technology and Innovation: STI)

๑.๗ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่อง ประเภท ขนาด เงื่อนไข และสิทธิประโยชน์ของแต่ละประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

๑.๘ ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๑๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เรื่อง การให้สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาทักษะ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Skill, Technology and Innovation: STI)

ข้อ ๒ บรรดาประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ขัดหรือแย้งกับประกาศฉบับนี้ ให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

ข้อ ๓ วิสัยทัศน์ของการส่งเสริมการลงทุน

คณะกรรมการได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

"ส่งเสริมการลงทุนที่มีคุณค่า ทั้งในประเทศและการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ก้าวพ้นการเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง (Middle Income Trap) และเติบโตอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

ข้อ ๔ นโยบายส่งเสริมการลงทุน

เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คณะกรรมการจึงได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การสร้างนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม

๔.๒ ส่งเสริมกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทนเพื่อการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

๔.๓ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของการลงทุน (Cluster) ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า

๔.๔ ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกื้อกูลต่อการสร้างความมั่นคงในพื้นที่

๔.๕ ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๔.๖ ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทย และเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก

ข้อ ๕ ประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

๕.๑ ให้ประเภทกิจการตามที่กำหนดไว้ในบัญชีประเภทกิจการท้ายประกาศนี้เป็นกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

๕.๒ ให้กำหนดเงื่อนไข สิทธิและประโยชน์สำหรับโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามที่ระบุไว้ในแต่ละประเภทกิจการนั้น

๕.๓ ให้กำหนดกิจการที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อประเทศเป็นพิเศษ ซึ่งจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่กำหนดวงเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จะได้รับการยกเว้น ดังนี้

- ประเภท ๑.๓ กิจการปลูกไม้เศรษฐกิจ (ยกเว้นยูคาลิปตัส)
- ประเภท ๓.๙ กิจการบริการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์
- ประเภท ๔.๑๑.๑ กิจการผลิตลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนสำคัญ เช่น เครื่องยนต์ ชิ้นส่วนอากาศยาน ใบพัด อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
- ประเภท ๕.๖ กิจการออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์
- ประเภท ๕.๗ กิจการซอฟต์แวร์
- ประเภท ๗.๑.๑.๑ กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากขยะหรือเชื้อเพลิงจากขยะ (Refuse Derived Fuel)
- ประเภท ๗.๘ กิจการบริการด้านจัดการพลังงาน (Energy Service Company: ESCO)
- ประเภท ๗.๙.๒ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี
- ประเภท ๗.๑๐ กิจการ Cloud Service
- ประเภท ๗.๑๑ กิจการวิจัยและพัฒนา
- ประเภท ๗.๑๒ กิจการเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology)
- ประเภท ๗.๑๓ กิจการบริการออกแบบทางวิศวกรรม
- ประเภท ๗.๑๔ กิจการบริการทดสอบทางวิทยาศาสตร์
- ประเภท ๗.๑๕ กิจการบริการสอบเทียบมาตรฐาน
- ประเภท ๗.๑๙ กิจการสถานฝึกฝนวิชาชีพ

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์การอนุมัติโครงการ

คณะกรรมการมีหลักเกณฑ์ในการอนุมัติโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

๖.๑ การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ

๖.๑.๑ ต้องมีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของรายได้ ยกเว้นกิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร กิจการอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วน และกิจการ ตัดโลหะ ต้องมีมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของรายได้

๖.๑.๒ ต้องมีกรรมวิธีการผลิตที่ทันสมัย

๖.๑.๓ ต้องใช้เครื่องจักรใหม่ กรณีการใช้เครื่องจักรใช้แล้วจากต่างประเทศ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) เครื่องจักรใช้แล้วที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ในโครงการ และให้นับเป็นเงินลงทุนสำหรับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ไม่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ต้องมีอายุไม่เกิน ๕ ปี นับตั้งแต่ปีที่ผลิตถึงปีที่นำเข้า โดยต้องได้รับใบรับรองจากสถาบันที่เชื่อถือได้ในด้านประสิทธิภาพของเครื่องจักร ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงาน รวมทั้งการประเมินราคาที่เหมาะสม

(๒) สำหรับเครื่องจักรใช้แล้วที่มีอายุเกิน ๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับตั้งแต่ปีที่ผลิตถึงปีที่นำเข้า ที่จะได้รับอนุญาตให้ใช้ในโครงการ และให้นับเป็นเงินลงทุนสำหรับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ไม่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ได้แก่ เครื่องปั๊มเท่านั้น โดยต้องได้รับใบรับรองจากสถาบันที่เชื่อถือได้ ในด้านประสิทธิภาพของเครื่องจักร ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้พลังงาน รวมทั้งการประเมินราคาที่เหมาะสม

(๓) สำหรับกิจการขนส่งทางเรือ กิจการขนส่งทางอากาศ และแม่พิมพ์ จะอนุญาตให้ใช้เครื่องจักรใช้แล้วที่มีอายุเกิน ๑๐ ปีในโครงการได้ตามความเหมาะสม โดยให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า และให้นับเป็นเงินลงทุนสำหรับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

ทั้งนี้ รายละเอียดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

๖.๑.๔ โครงการที่มีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป ต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 หรือ ISO 14000 หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่าภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๑ ปี

๖.๑.๕ สำหรับกิจการที่ได้รับสัมปทาน และกิจการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการจะใช้แนวทางการพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ และวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนี้

(๑) โครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ จะไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการส่งเสริม

(๒) โครงการที่ได้รับสัมปทานที่เอกชนดำเนินการ โดยจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่รัฐ (Build Transfer Operate หรือ Build Operate Transfer) หน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของโครงการดังกล่าวที่ประสงค์จะให้ผู้ได้รับสัมปทานได้รับสิทธิและประโยชน์การส่งเสริมการลงทุน ต้องเสนอโครงการให้คณะกรรมการพิจารณาก่อนออกประกาศเชิญชวนเอกชนเข้าร่วมประมูล และในขั้นการ

ประมูล ต้องมีประกาศระบุโดยชัดเจนว่าเอกชนจะได้รับสิทธิและประโยชน์ใดบ้าง โดยในหลักการคณะกรรมการจะไม่ให้การส่งเสริม กรณีเอกชนต้องจ่ายผลตอบแทนให้แก่รัฐในการรับสัมปทาน เว้นแต่เป็นผลตอบแทนที่สมเหตุสมผลกับการลงทุนที่รัฐใช้ไปในโครงการนั้น

(๓) โครงการของรัฐที่ให้เอกชนลงทุนและเป็นเจ้าของ (Build Own Operate) รวมทั้งให้เอกชนเช่าหรือบริหาร โดยจ่ายผลตอบแทนให้รัฐในลักษณะค่าเช่า คณะกรรมการจะพิจารณาให้การส่งเสริมตามหลักเกณฑ์ทั่วไป

(๔) การแปรรูปจากรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัด ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ หากต้องการขยายงาน จะขอรับการส่งเสริมได้เฉพาะส่วนที่ลงทุนเพิ่ม โดยจะได้รับสิทธิและประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ทั่วไป

๖.๒ การป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๖.๒.๑ ต้องมีแนวทางและมาตรการในการป้องกันและลดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ สำหรับโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการจะพิจารณาเป็นพิเศษในเรื่องสถานที่ตั้งและวิธีจัดการมลพิษ

๖.๒.๒ กรณีกิจการใดที่มีรายละเอียดโครงการ หรือกิจกรรมต่อเนื่อง ที่อยู่ในข่ายตามประเภทและขนาดโครงการที่ต้องทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้โครงการหรือกิจการนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม หรือตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องนั้นๆ ด้วย

๖.๒.๓ โครงการที่ตั้งในจังหวัดระยอง ต้องปฏิบัติตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ป.๑/๒๕๕๔ เรื่อง นโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

๖.๓ เงินลงทุนขั้นต่ำ และความเป็นไปได้ของโครงการ

๖.๓.๑ ต้องมีเงินลงทุนขั้นต่ำของแต่ละโครงการไม่น้อยกว่า ๑ ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) เว้นแต่กรณีที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ สำหรับกลุ่มธุรกิจบริการที่ใช้ฐานความรู้เป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ ให้พิจารณาเงินลงทุนขั้นต่ำจากเงินเดือนบุคลากรต่อปี ซึ่งจะกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนท้ายประกาศนี้

๖.๓.๒ ต้องมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนจดทะเบียนไม่เกิน ๓ ต่อ ๑ สำหรับโครงการริเริ่ม ส่วนโครงการขยาย จะพิจารณาตามความเหมาะสมเป็นรายกรณี

๖.๓.๓ โครงการที่มีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) มากกว่า ๗๕๐ ล้านบาท ต้องเสนอรายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๗ หลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติ

คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติสำหรับโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

๗.๑ โครงการลงทุนในกิจการตามที่ปรากฏในบัญชีหนึ่ง ท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน

๗.๒ โครงการลงทุนในกิจการตามที่ปรากฏในบัญชีสอง และบัญชีสาม ท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

๗.๓ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการเฉพาะสำหรับกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนบางประเภท

ข้อ ๘ เขตส่งเสริมการลงทุน

คณะกรรมการกำหนดเขตส่งเสริมการลงทุน ดังนี้

๘.๑ พื้นที่ ๒๐ จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ ได้แก่ กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครพนม น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ แพร่ มหาสารคาม มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สระแก้ว สุโขทัย สุรินทร์ หนองบัวลำภู อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

๘.๒ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

๘.๓ เขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Park) ที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

ข้อ ๙ หลักเกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์

คณะกรรมการกำหนดรูปแบบของการให้สิทธิและประโยชน์เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๙.๑ สิทธิและประโยชน์ตามประเภทกิจการ (Activity-based Incentives)

คณะกรรมการกำหนดสิทธิและประโยชน์ตามลำดับความสำคัญของประเภทกิจการ ๒ กลุ่ม ดังนี้

๙.๑.๑ กลุ่ม A ได้แก่ กลุ่มกิจการที่จะได้รับสิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล เครื่องจักร วัตถุดิบ และสิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม A ๑ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๘ ปี โดยไม่กำหนดวงเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จะได้รับการยกเว้น
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร

- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

กลุ่ม A ๒ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๘ ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน)
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

กลุ่ม A ๓ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๕ ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) เว้นแต่กรณีที่ได้ระบุไว้เป็นการเฉพาะในบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนว่า ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่กำหนดวงเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จะได้รับการยกเว้น
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

กลุ่ม A ๔ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๓ ปี เป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน)
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

๙.๑.๒ กลุ่ม B ได้แก่ กลุ่มกิจการที่จะได้รับสิทธิและประโยชน์เฉพาะด้านเครื่องจักร วัตถุดิบ และสิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่ม B ๑ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักร
- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

กลุ่ม B ๒ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้

- ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับวัตถุดิบหรือวัสดุจำเป็น สำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออกเป็นระยะเวลา ๑ ปี ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาขยายเวลาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- สิทธิและประโยชน์ที่มิใช่ภาษีอากร

๙.๒ สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives)

เพื่อจูงใจและกระตุ้นให้มีการลงทุนหรือการใช้จ่ายในกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศหรืออุตสาหกรรมโดยรวมมากขึ้น คณะกรรมการจึงกำหนดสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ ดังนี้

๙.๒.๑ สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

กรณีที่ได้ลงทุนหรือมีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(๑) การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งการดำเนินการเอง หรือการว่าจ้างผู้อื่นในประเทศ หรือการร่วมวิจัยและพัฒนากับองค์กรในต่างประเทศ

(๒) การสนับสนุนกองทุนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและบุคลากร สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง สถาบันวิจัย หรือหน่วยงานของภาครัฐในประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ

(๓) ค่าธรรมเนียมการใช้สิทธิเทคโนโลยีที่พัฒนาจากแหล่งในประเทศ

(๔) การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง

(๕) การพัฒนาผู้ผลิตวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนในประเทศ (Local Supplier) ที่มีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน ในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง และการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค หรือ

(๖) การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ทั้งการดำเนินการเอง หรือการว่าจ้างผู้อื่นในประเทศ ตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ

ทั้งนี้ รายละเอียดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

สิทธิและประโยชน์ที่จะได้รับเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) หากมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายข้างต้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก หรือไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ล้านบาท แล้วแต่มูลค่าใดต่ำกว่า ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก ๑ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี

(๒) หากมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายข้างต้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก หรือไม่น้อยกว่า ๔๐๐ ล้านบาท แล้วแต่มูลค่าใดต่ำกว่า ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก ๒ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี

(๓) หากมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายข้างต้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก หรือไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ล้านบาท แล้วแต่มูลค่าใดต่ำกว่า ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก ๓ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี

ทั้งนี้ จำนวนภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จะได้รับการยกเว้นเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ ๒๐๐ ของเงินลงทุนและค่าใช้จ่ายตามข้อ ๙.๒.๑ (๑) และคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของเงินลงทุนและค่าใช้จ่ายตามข้อ ๙.๒.๑ (๒ – ๖)

๙.๒.๒ สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

หากตั้งสถานประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุนตามข้อ ๘.๑ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก ๓ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี ทั้งนี้ หากเป็นกิจการในกลุ่ม A ๑ หรือ A ๒ ซึ่งได้รับสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา ๘ ปี จะให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของอัตราปกติ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง

(๒) อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า และค่าประปา ๒ เท่า เป็นระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

(๓) อนุญาตให้หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกจากกำไรสุทธิร้อยละ ๒๕ ของเงินที่ลงทุนในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม โดยผู้ได้รับการส่งเสริมจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีรายได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ นอกเหนือไปจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

๙.๒.๓ สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

หากตั้งสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติมอีก ๑ ปี แต่รวมแล้วไม่เกิน ๘ ปี

ทั้งนี้ ไม่รวมถึงประเภทกิจการที่มีเงื่อนไขบังคับว่าต้องตั้งในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

๙.๒.๔ ผู้ที่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ

(๑) สำหรับกิจการกลุ่ม A ผู้ที่ประสงค์จะขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมสามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมพร้อมกับการยื่นคำขอรับการส่งเสริม หรือภายหลังจากที่ได้รับการส่งเสริมแล้วก็ได้

ในกรณีที่ยื่นเรื่องภายหลังจากที่ได้รับการส่งเสริมแล้ว ผู้ได้รับการส่งเสริมสามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม ไม่ว่าจะมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้นแล้วหรือไม่ โดยในวันที่ยื่นขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม ต้องมีสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา ๓๑ เหลืออยู่ ทั้งระยะเวลาและวงเงินที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

(๒) สำหรับกิจการกลุ่ม B สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ เฉพาะสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันตามข้อ ๙.๒.๑ และสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคตามข้อ ๙.๒.๒ โดยต้องขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมพร้อมกับการยื่นคำขอรับการส่งเสริมเท่านั้น เว้นแต่เป็นกิจการที่มีเงื่อนไขระบุไว้เป็นการเฉพาะในบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนว่าไม่ให้รับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์นี้

ข้อ ๑๐ สิทธิและประโยชน์กรณีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจึงอนุญาตให้โครงการที่ได้รับการส่งเสริมสามารถนำเข้าเครื่องจักรตลอดระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริม โดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักร ในกรณีดังต่อไปนี้

๑๐.๑ เครื่องจักรที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนา

๑๐.๒ เครื่องจักรที่ใช้ในการป้องกันหรือกำจัดมลพิษ

๑๐.๓ เครื่องจักรที่ใช้ในโครงการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วน เพื่อปรับปรุงและทดแทนเครื่องจักรเดิม หรือเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตในโครงการเดิม ไม่ว่าจะได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการแล้วหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๑ การขอใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล

เนื่องจากการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้สิทธิและประโยชน์มีความถูกต้องและสอดคล้องกับเงื่อนไขการให้การส่งเสริม และสามารถประเมินความคุ้มค่าของการส่งเสริมการลงทุนได้อย่างชัดเจน จึงกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องรายงานผลการดำเนินงานของโครงการต่อสำนักงาน เพื่อให้สำนักงานได้มีการตรวจสอบก่อนการพิจารณาอนุญาตให้ใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีนั้นๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๑๒ บทเฉพาะกาล

ผู้ได้รับการส่งเสริมที่ได้ยื่นคำขอรับการส่งเสริมตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๕/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง นโยบายส่งเสริมโครงการลงทุนต่อเนื่องระยะยาวสำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า หรือประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ ๘/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เรื่อง นโยบายส่งเสริมโครงการลงทุนต่อเนื่องระยะยาวที่มีการลงทุนสูงและมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า ภายหลังที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ยังคงได้รับสิทธิและประโยชน์ตามประกาศดังกล่าวต่อไปแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ประกาศฉบับนี้ให้มีผลใช้บังคับกับคำขอรับการส่งเสริมที่ยื่นตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
ประธานกรรมการส่งเสริมการลงทุน

บัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน

หมวด ๑ เกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตร

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๑.๑ กิจการผลิตปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยอินทรีย์เคมีนาโน และสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชชีวภัณฑ์	๑. ผลิตภัณฑ์ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยอินทรีย์เคมีนาโน ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนและใบอนุญาตผลิตปุ๋ยเพื่อการค้าจากกรมวิชาการเกษตร ๒. ผลิตภัณฑ์สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ต้องได้รับการขึ้นทะเบียน และใบอนุญาตผลิตสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากกรมวิชาการเกษตร ๓. ต้องใช้หัวเชื้อ หรือนวัตกรรมที่มีเอกสารเชิงวิชาการสนับสนุน	A ๓
๑.๒ กิจการปรับปรุงพันธุ์พืช หรือสัตว์ (ที่ไม่เข้าข่ายกิจการเทคโนโลยีชีวภาพ)	๑. ต้องมีกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาในโครงการ ๒. สำหรับการปรับปรุงพันธุ์พืชที่มีความอ่อนไหวตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน ๓. รายได้จากการขยายพันธุ์พืช อันเกิดจากการปรับปรุงพันธุ์พืชในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม ถือเป็นรายได้ที่ได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขยายพันธุ์มันสำปะหลัง	A ๓
๑.๓ กิจการปลูกไม้เศรษฐกิจ (ยกเว้นยูคาลิปตัส)	๑. ต้องมีพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณใกล้เคียงกันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ติดกันไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ ๒. ต้องมีกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาในโครงการ ๓. ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	A ๑
๑.๔ กิจการอบพืชและไซโล		B ๑
๑.๕ กิจการขยายพันธุ์สัตว์หรือเลี้ยงสัตว์ ๑.๕.๑ กิจการขยายพันธุ์ปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ	๑. ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศ เพื่อทำให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ มีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์ เป็นต้น ๒. ต้องมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ๓. ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่นำไข่พันธุ์มาฟักให้เป็นลูกสัตว์ โดยไม่มีกระบวนการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์	A ๔

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๑.๕.๒ กิจการเลี้ยงปศุสัตว์หรือสัตว์น้ำ (ยกเว้นกุ้ง)	๑. ต้องมีการขยายพันธุ์สัตว์ในโครงการด้วย ๒. ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ใช้โรงเรือนระบบปิด มีระบบระบายอากาศเพื่อทำให้อากาศในโรงเรือนอยู่ในสภาวะที่เหมาะสมตลอดเวลา มีระบบการให้น้ำและอาหารอัตโนมัติ และมีมาตรการและระบบป้องกันพาหะนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม มีระบบเซ็นเซอร์การตรวจนับจำนวนสัตว์และระบบป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ๓. ต้องมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)	A ๔
๑.๖ กิจการฆ่าและชำแหละสัตว์	๑. ต้องมีกระบวนการผลิตที่ทันสมัย เช่น มีระบบทำให้สัตว์สลบ ราวแขวนสัตว์ ห้องเย็น ระบบลดอุณหภูมิ การตรวจสอบคุณภาพเนื้อสัตว์ และการตรวจสอบสิ่งปลอมปน เป็นต้น ๒. ต้องมีระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)	A ๔
๑.๗ กิจการประมงน้ำลึก	๑. เรือประมงอวนล้อมจับ ต้องมีขนาด ๕๐๐ ตันกรอสขึ้นไป ๒. เรือประมงเบ็ดราว ต้องมีขนาด ๑๕๐ ตันกรอสขึ้นไป ๓. ต้องมีอุปกรณ์ช่วยเดินเรือ อุปกรณ์หาฝูงปลา และอุปกรณ์ติดตามตำแหน่งเรือ	A ๓
๑.๘ กิจการคัดคุณภาพ บรรจุ และเก็บรักษาพืชผัก ผลไม้ หรือดอกไม้	๑. กรณีใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การใช้ระบบเซ็นเซอร์ตรวจสอบเนื้อในผลไม้ การใช้คลื่นความถี่วิทยุในการกำจัดแมลง การใช้ Nuclear Magnetic Resonance เป็นต้น ๒. กรณีใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การใช้เครื่องคัดแยกสีเมล็ดพืช การอบไอน้ำฆ่าไข่แมลงวันผลไม้ การเคลือบผิวเมล็ดพืช เป็นต้น ๓. กิจการคัดคุณภาพข้าวต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเท่านั้น	A ๒ A ๓
๑.๙ กิจการผลิตแป้งแปรรูป (โมดิไฟด์สตาร์ช) หรือแป้งจากพืชที่มีคุณสมบัติพิเศษ		A ๓
๑.๑๐ กิจการผลิตน้ำมันหรือไขมันจากพืชหรือสัตว์ (ยกเว้นน้ำมันจากถั่วเหลือง)	๑. ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบและน้ำมันกึ่งบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร ๒. ผลิตภัณฑ์น้ำมันบริสุทธิ์จากพืช ต้องเริ่มต้นจากผลิตผลทางการเกษตร หรือน้ำมันดิบ	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๑.๑๑ กิจการผลิตสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์จากสารสกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ (ยกเว้นยาสบู่ ยาสระผม ยาสีฟัน และเครื่องสำอาง)		A ๔
๑.๑๒ กิจการผลิตสารออกฤทธิ์ (Active Ingredient) จากวัตถุดิบทางธรรมชาติ	ต้องมีการสนับสนุนด้านการศึกษาทางวิชาการเรื่องการออกฤทธิ์ และความเป็นพิษ	A ๒
๑.๑๓ กิจการฟอกหนังสัตว์ หรือแต่งสำเร็จหนังสัตว์	๑. ต้องใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการใช้สารเคมี หรือนำเอนไซม์ หรือตัวเร่งชีวภาพ (Biological Catalyst) มาใช้ทดแทนการใช้สารเคมี เป็นต้น ๒. เฉพาะกิจการฟอกหนังสัตว์ ต้องตั้งในนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม	A ๓
๑.๑๔ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ (ยกเว้นยางรัดของ ลูกโป่ง และแหวนยาง) ๑.๑๔.๑ กิจการแปรรูปยางขั้นต้น ๑.๑๔.๒ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากยางธรรมชาติ		 A ๔ A ๒
๑.๑๕ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผลพลอยได้หรือเศษวัสดุทางการเกษตร (ยกเว้นที่มีขั้นตอนการผลิตไม่ซับซ้อน เช่น อบแห้ง ตากแห้ง เป็นต้น)		A ๔
๑.๑๖ กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิตการเกษตร รวมทั้งเศษวัสดุ หรือขยะ หรือของเสียที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร ๑.๑๖.๑ กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากผลผลิตการเกษตร ๑.๑๖.๒ กิจการผลิตเชื้อเพลิงจากเศษวัสดุ หรือขยะ หรือของเสียที่ได้จากผลผลิตทางการเกษตร (เช่น Biomass to Liquid (BTL) ก๊าซชีวภาพจากน้ำเสีย) ๑.๑๖.๓ กิจการผลิตเชื้อเพลิงชีวมวลอัด		 A ๒ A ๒ A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๑.๑๗ กิจการผลิตหรือถนอมอาหาร เครื่องดื่ม วัตถุเจือปนอาหาร (Food Additive) หรือสิ่งปรุงแต่งอาหาร (Food Ingredient) โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (ยกเว้น น้ำดื่ม ไอศกรีม ลูกอม ช็อคโกแลต หมากฝรั่ง น้ำตาล น้ำอัดลม เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน แป้งจากพืช เบเกอรี่ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ซุปไก่สกัด และรังนก)	๑. ไม่ให้การส่งเสริมโครงการที่มีเฉพาะกระบวนการผสม หรือทำให้เจือจางเท่านั้น ๒. สำหรับโครงการที่มีกระบวนการหมัก ต้องใช้หัวเชื้อที่ผ่านการศึกษาวิจัยมาแล้ว	A ๓
๑.๑๘ กิจการผลิตอาหารทางการแพทย์ (Medical Food) หรือผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร (Food Supplement)	๑. <u>สำหรับกิจการผลิตอาหารทางการแพทย์</u> ต้องได้รับการขึ้นทะเบียน "อาหารทางการแพทย์" จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นมาตรฐานสากล ๒. <u>สำหรับกิจการผลิตผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร</u> ๒.๑ ต้องได้รับการขึ้นทะเบียน "ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร" จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นมาตรฐานสากล ๒.๒ ต้องมีกระบวนการสกัดเพื่อให้ได้ Active Ingredient	A ๒
๑.๑๙ กิจการห้องเย็น หรือกิจการห้องเย็นและขนส่งห้องเย็น		B ๑
๑.๒๐ กิจการศูนย์กลางการค้าสินค้าเกษตร	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ ๒. ต้องมีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการ และบริการเกี่ยวกับสินค้าเกษตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยต้องจัดให้มีพื้นที่สำหรับแสดง หรือซื้อขายสินค้าเกษตร ศูนย์ประมูลสินค้า ห้องเย็น และคลังสินค้า ๓. ต้องให้บริการตรวจสอบ คัดคุณภาพ และตรวจสารพิษตกค้าง	A ๓

หมวด ๒ แร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๒.๑ กิจการสำรวจแร่	๑. ต้องมีอาชญาบัตรสำรวจแร่ก่อนยื่นคำขอรับการส่งเสริม ๒. ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑
๒.๒ กิจการทำเหมือง และ/หรือ แต่งแร่โปแตช	ต้องมีประทานบัตร หรือใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองก่อนยื่นคำขอรับการส่งเสริม	B ๑
๒.๓ กิจการผลิต Advanced หรือ Nano Materials หรือผลิตภัณฑ์จาก Advanced หรือ Nano Materials	ต้องได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	
๒.๓.๑ กิจการผลิต Advanced หรือ Nano Materials หรือการผลิตผลิตภัณฑ์จาก Advanced หรือ Nano Materials ที่มีขั้นตอนการผลิตต่อเนื่องจากการผลิต Advanced หรือ Nano Materials ในโครงการเดียวกัน		A ๒
๒.๓.๒ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จาก Advanced หรือ Nano Materials		A ๓
๒.๔ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์แก้ว หรือเซรามิกส์		
๒.๔.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์แก้วที่มีคุณสมบัติพิเศษ	ต้องมีขั้นตอนการหลอม และ/หรือ การอบ	A ๓
๒.๔.๒ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์แก้ว	ต้องมีขั้นตอนการหลอม และ/หรือ การอบ	B ๑
๒.๔.๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ (ยกเว้น Earthen Ware และกระเบื้องเซรามิกส์)	ต้องมีขั้นตอนการเผา และ/หรือ การอบ	B ๑
๒.๕ กิจการผลิตวัสดุทนไฟหรือฉนวนกันความร้อน (ยกเว้นอิฐมวลเบา อิฐน้ำหนักเบา)	ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๒
๒.๖ กิจการผลิตยิปซั่มหรือผลิตภัณฑ์จากยิปซั่ม	ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๒
๒.๗ กิจการผลิตเหล็กขั้นต้น ได้แก่ น้ำเหล็กบริสุทธิ์ (Hot Metal) เหล็กถลุง (Pig Iron) เหล็กพรุน (Sponge Iron, Direct Reduction Iron: DRI) และ Hot Briquetted Iron (HBI)		A ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๒.๘ กิจการผลิตเหล็กขั้นกลาง ได้แก่ Slab, Billet และ Bloom	๑. กรณีมีขั้นตอนการผลิตต่อเนื่องจากการผลิตเหล็กขั้นต้นในโครงการเดียวกัน ๒. กรณีมีเฉพาะขั้นตอนการผลิตเหล็กขั้นกลาง	A ๒ A ๔
๒.๙ กิจการผลิตเหล็กขั้นปลาย		
๒.๙.๑ กิจการผลิตเหล็กขั้นปลายคุณภาพสูงชนิดเหล็กทนแรงดึงสูง (High Tensile Strength Steel)	ต้องมีค่า Ultimate Tensile Strength (UTS) มากกว่า ๗๐๐ เมกะปาสคาล (MPa) ขึ้นไป	A ๒
๒.๙.๒ กิจการผลิตเหล็กขั้นปลายที่มีขั้นตอนการผลิตต่อเนื่องจากการผลิตเหล็กขั้นต้น และขั้นกลางในโครงการเดียวกัน		A ๒
๒.๙.๓ กิจการผลิตเหล็กทรงยาวสำหรับงานอุตสาหกรรม ได้แก่ เหล็กรูปพรรณ เหล็กเพลา เหล็กลวด และลวดเหล็ก		A ๔
๒.๙.๔ กิจการผลิตเหล็กทรงยาวสำหรับงานก่อสร้าง ได้แก่ เหล็กรูปพรรณ เหล็กเพลา เหล็กลวด และลวดเหล็ก		B ๑
๒.๙.๕ กิจการผลิตเหล็กทรงแบนสำหรับงานอุตสาหกรรม ได้แก่ เหล็กแผ่นไร้สนิมรีดร้อนหรือรีดเย็น เหล็กแผ่นหนา เหล็กแผ่นรีดร้อนหรือรีดเย็น และเหล็กแผ่นเคลือบ		A ๔
๒.๙.๖ กิจการผลิตเหล็กทรงแบนสำหรับงานก่อสร้าง ได้แก่ เหล็กแผ่นไร้สนิมรีดร้อนหรือรีดเย็น เหล็กแผ่นหนา เหล็กแผ่นรีดร้อนหรือรีดเย็น และเหล็กแผ่นเคลือบ		B ๑
๒.๙.๗ กิจการผลิตแผ่นเหล็กรีดเย็นเคลือบดีบุก (Tin Mill Black Plate)		A ๓
๒.๙.๘ กิจการผลิตเหล็กแผ่นรีดเย็นชนิด Electrical Steel	เฉพาะประเภท Non-oriented (NO) และ Grain-Oriented (GO)	A ๓
๒.๑๐ กิจการผลิตท่อเหล็ก หรือท่อเหล็กไร้สนิม		
๒.๑๐.๑ กิจการผลิตท่อเหล็กชนิดไร้ตะเข็บหรือลบตะเข็บภายใน		A ๓
๒.๑๐.๒ กิจการผลิตท่อเหล็กอื่นๆ		B ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๒.๑๑ กิจการผลิตผงโลหะ (ยกเว้นผงโลหะสำหรับงานขัดผิว (Shot Blasting))		A ๓
๒.๑๒ กิจการผลิตเฟอร์โรอัลลอย		A ๔
๒.๑๓ กิจการผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อ ๒.๑๓.๑ กิจการผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อเหนียว ๒.๑๓.๒ กิจการผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่ออื่นๆ	ต้องใช้เตาหลอมแบบ Induction Furnace	 A ๒ A ๓
๒.๑๔ กิจการผลิตชิ้นส่วนเหล็กทุบ		A ๓
๒.๑๕ กิจการรีด ดึง หล่อ หรือทุบโลหะที่มิใช่เหล็ก		A ๔
๒.๑๖ กิจการตัดโลหะ	ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๒

หมวด ๓ อุตสาหกรรมเบา

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๓.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอหรือชิ้นส่วน		
๓.๑.๑ กิจการผลิตเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยประดิษฐ์		
๓.๑.๑.๑ กิจการผลิตเส้นใยที่มีคุณสมบัติพิเศษ (Technical Fiber หรือ Functional Fiber)	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นต้น	A ๒
๓.๑.๑.๒ กิจการผลิตเส้นใยรีไซเคิล (Recycled Fiber)	ต้องใช้เศษวัสดุของเสียที่เกิดขึ้นในประเทศเท่านั้น	A ๔
๓.๑.๑.๓ กิจการผลิตเส้นใยอื่นๆ		B ๑
๓.๑.๒ กิจการผลิตด้ายหรือผ้า		
๓.๑.๒.๑ กิจการผลิตด้ายหรือผ้าที่มีคุณสมบัติพิเศษ (Functional Yarn หรือ Functional Fabric)	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นต้น	A ๓
๓.๑.๒.๒ กิจการผลิตด้ายหรือผ้าอื่นๆ	๑. กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	A ๔
	๒. กรณีไม่มีการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือมีการลงทุน หรือมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	B ๑
๓.๑.๓ กิจการฟอกย้อมและแต่งสำเร็จหรือพิมพ์และแต่งสำเร็จ หรือพิมพ์	๑. ต้องตั้งหรือขยายโรงงานในนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม ที่มีระบบการกำจัดของเสียและการควบคุมรักษาสิ่งแวดล้อมตามประกาศที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด ๒. ต้องใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	A ๓
๓.๑.๔ กิจการผลิตเครื่องนุ่งห่ม เครื่องประกอบการแต่งกาย และเคหะสิ่งทอ	๑. กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	A ๔
	๒. กรณีไม่มีการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	B ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๓.๒ กิจการผลิต Non-woven Fabric หรือผลิตภัณฑ์สุขอนามัย (Hygienic Products) จาก Non-woven Fabric		A ๔
๓.๓ กิจการผลิตกระเป๋าหรือรองเท้า หรือผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์หรือหนังเทียม	๑. กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก ๒. กรณีไม่มีการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	A ๔ B ๑
๓.๔ กิจการผลิตเครื่องกีฬาหรือชิ้นส่วน		B ๑
๓.๕ กิจการผลิตเครื่องดนตรี		B ๑
๓.๖ กิจการผลิตเครื่องเรือนหรือชิ้นส่วน	๑. กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก ๒. กรณีไม่มีการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	A ๔ B ๑
๓.๗ กิจการผลิตของเล่น	๑. กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก ๒. กรณีไม่มีการลงทุนหรือค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยหรือออกแบบ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ ๐.๕ ของยอดขายรวมใน ๓ ปีแรก	A ๔ B ๑
๓.๘ กิจการผลิตอัญมณี และเครื่องประดับ หรือชิ้นส่วน รวมถึงวัตถุดิบและต้นแบบ		A ๔
๓.๙ กิจการบริการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์	๑. ต้องมีองค์ประกอบครบทั้ง ๒ ข้อ ดังนี้ ๑.๑ ระบบข้อมูลเพื่อการออกแบบ ๑.๒ ระบบการออกแบบแนวคิด และการสร้างต้นแบบแนวคิด ๒. ต้องจัดให้มีระบบในข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ ๒.๑ ระบบการออกแบบเชิงวิศวกรรม ๒.๒ ระบบการสร้างต้นแบบ และทดสอบสมรรถนะการใช้งาน ๒.๓ ระบบการทดสอบมาตรฐานของต้นแบบและการยอมรับของผู้ใช้ ๓. ต้องใช้บุคลากรไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ ของ	A ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	บุคลากรทั้งหมด ๔. ต้องมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนของบุคลากรด้านออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี	
๓.๑๐ กิจการผลิตเลนส์		
๓.๑๐.๑ กิจการผลิตเลนส์ที่ไม่เข้าข่ายเครื่องมือแพทย์ เลนส์กันแดด หรือเลนส์สัมผัสเพื่อความสวยงาม (Cosmetic Lenses) เช่น เลนส์กล้อง เป็นต้น		A ๔
๓.๑๐.๒ กิจการผลิตเลนส์กันแดด หรือเลนส์สัมผัสเพื่อความสวยงาม (Cosmetic Lenses) กรอบแว่นตา และส่วนประกอบ		B ๑
๓.๑๑ กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์หรือชิ้นส่วน		
๓.๑๑.๑ กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์ที่จัดอยู่ในประเภทความเสี่ยงสูง หรือเทคโนโลยีสูง (เช่น เครื่อง X–Ray เครื่อง MRI เครื่อง CT Scan และวัสดุฝังในร่างกาย เป็นต้น) หรือเครื่องมือแพทย์ที่มีการนำผลงานวิจัยภาครัฐ หรือที่ดำเนินการร่วมกับภาครัฐไปผลิตเชิงพาณิชย์)		A ๒
๓.๑๑.๒ กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์ชนิดอื่นๆ (ยกเว้นการผลิตเครื่องมือแพทย์จากผ้าหรือเส้นใยชนิดต่างๆ)		A ๓
๓.๑๑.๓ กิจการผลิตเครื่องมือแพทย์จากผ้า หรือเส้นใยชนิดต่างๆ เช่น เสื้อกาวน์ ผ้าคลุม หมวก ผ้าปิดปากและจมูก ผ้าก๊อซ และสำลี เป็นต้น	กรณีการผลิตผ้าก๊อซหรือสำลี ต้องเริ่มต้นจากผ้าฝ้ายดิบ หรือใยฝ้าย	A ๔

หมวด ๔ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๔.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะรวมทั้งชิ้นส่วนโลหะ		
๔.๑.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากผงโลหะหรือผงโลหะผสม	ต้องมีขั้นตอนการ Sintering	A ๓
๔.๑.๒ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์เหล็ก หรือชิ้นส่วนเหล็ก	ต้องมีขั้นตอนการขึ้นรูปต่อเนื่องจากการผลิตชิ้นส่วนเหล็กหล่อที่ใช้เตาหลอมแบบ Induction Furnace หรือชิ้นส่วนเหล็กทุบในโครงการเดียวกัน	A ๓
๔.๑.๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะรวมทั้งชิ้นส่วนโลหะ	๑. กรณีมีขั้นตอนการขึ้นรูปต่อเนื่องจากการรีด ดึง หล่อ หรือทุบโลหะที่มิใช่เหล็ก ในโครงการเดียวกัน	A ๔
	๒. กรณีมีขั้นตอนการขึ้นรูป เช่น Machining และ Stamping เป็นต้น	B ๑
๔.๒ กิจการชุบ เคลือบผิว การปรับ หรือเปลี่ยนสภาพผิว (ยกเว้นการชุบหรือเคลือบผิวหรือทำสีเพื่อความสวยงาม)	กรณีการปรับหรือเปลี่ยนสภาพผิวต้องมีขั้นตอน เช่น Anodizing , Etching และ Engraving เป็นต้น	B ๑
๔.๓ กิจการอบ-ชุบโลหะ (Heat Treatment)	ห้ามใช้สารไซยาไนด์ในขบวนการทำงาน	A ๔
๔.๔ กิจการผลิตเครื่องยนต์อเนกประสงค์ หรืออุปกรณ์	๑. ต้องมีขั้นตอนการขึ้นรูปชิ้นส่วนหลักของเครื่องยนต์ เช่น ฝาสูบ เสื้อสูบ เพลาข้อเหวี่ยง เพลาลูกเบี้ยว ก้านสูบ ลูกสูบ และฟลายวีล เป็นต้น	A ๔
	๒. กรณีการประกอบเครื่องยนต์อเนกประสงค์ หรืออุปกรณ์	B ๑
๔.๕ กิจการผลิตเครื่องจักร อุปกรณ์ และชิ้นส่วน		
๔.๕.๑ กิจการผลิตเครื่องจักร และ/หรืออุปกรณ์อัตโนมัติ (Automation) ที่มีการออกแบบทางวิศวกรรม	ต้องมีขั้นตอนการออกแบบระบบควบคุมการปฏิบัติงานด้วยระบบสมองกลเอง	A ๒
๔.๕.๒ กิจการผลิตเครื่องจักร อุปกรณ์หรือชิ้นส่วน และ/หรือการซ่อมแซมแม่พิมพ์	ต้องมีขั้นตอนการขึ้นรูปชิ้นส่วน และ/หรือการออกแบบทางวิศวกรรม	A ๓
๔.๕.๓ กิจการประกอบเครื่องจักร และ/หรือ อุปกรณ์เครื่องจักร	ต้องมีขั้นตอนการประกอบตามที่คณะกรรมการฯ เห็นชอบ	A ๔
๔.๖ กิจการผลิตรถยนต์ทั่วไป	ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๔.๗ กิจการผลิตเครื่องยนต์สำหรับยานพาหนะ	๑. ต้องมีการขึ้นรูปชิ้นส่วนไม่น้อยกว่า ๔ ใน ๕ ชิ้น ดังนี้ Cylinder Head, Cylinder Block, Crankshaft, Camshaft และ Connecting Rod ๒. กรณีการประกอบเครื่องยนต์	A ๓ A ๔
๔.๘ กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ		
๔.๘.๑ กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ได้แก่		A ๒
๔.๘.๑.๑ กิจการผลิต Substrate สำหรับ Catalytic Converter		
๔.๘.๑.๒ กิจการผลิต Electronic Fuel Injection System		
๔.๘.๑.๓ กิจการผลิต Transmission สำหรับรถยนต์		
๔.๘.๑.๔ กิจการผลิต Electronic Control Unit (ECU)		
๔.๘.๒ กิจการผลิตชิ้นส่วนความปลอดภัยและประหยัดพลังงาน ได้แก่		A ๒
๔.๘.๒.๑ กิจการผลิตระบบเบรก ABS (Anti-Lock Brake System) หรือ Electronic Brake Force Distribution (EBD)		
๔.๘.๒.๒ กิจการผลิต Electronic Stability Control (ESC)		
๔.๘.๒.๓ กิจการผลิต Regenerative Braking System		
๔.๘.๒.๔ กิจการผลิต Idling Stop System		
๔.๘.๒.๕ กิจการผลิต Autonomous Emergency Braking System		
๔.๘.๓ กิจการผลิตอุปกรณ์สำหรับรถยนต์ Hybrid, Electric Vehicles (EV) และ Plug-in Hybrid Electric Vehicles (PHEV) ได้แก่		A ๒
๔.๘.๓.๑ กิจการผลิตแบตเตอรี่		
๔.๘.๓.๒ กิจการผลิต Traction Motor		
๔.๘.๓.๓ กิจการผลิตระบบปรับอากาศ		

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๔.๘.๔ กิจการผลิตยางล้อสำหรับยานพาหนะ		A ๒
๔.๘.๕ กิจการผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะอื่นๆ		B ๑
๔.๙ กิจการต่อเรือหรือซ่อมเรือ	ต้องได้รับใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 14000 ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	
๔.๙.๑ กิจการต่อเรือหรือซ่อมเรือ ขนาดตั้งแต่ ๕๐๐ ตันกรอส		A ๒
๔.๙.๒ กิจการต่อเรือ หรือซ่อมเรือ ขนาดต่ำกว่า ๕๐๐ ตันกรอส (เฉพาะเรือโลหะ หรือไฟเบอร์กลาสที่มีการติดตั้งเครื่องยนต์ และอุปกรณ์)		A ๒
๔.๑๐ กิจการผลิตรถไฟหรือรถไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ หรือชิ้นส่วน (เฉพาะระบบราง)		A ๒
๔.๑๑ กิจการผลิตหรือซ่อมอากาศยาน อุปกรณ์หรือชิ้นส่วนอากาศยาน		
๔.๑๑.๑ กิจการผลิตลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนลำตัวอากาศยาน ชิ้นส่วนสำคัญ เช่น เครื่องยนต์ ชิ้นส่วนอากาศยาน ใบพัด อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น		A ๑
๔.๑๑.๒ กิจการผลิตชิ้นส่วนอากาศยานอื่นๆ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ภายในอากาศยาน (ยกเว้นเครื่องใช้หรือวัสดุสิ้นเปลืองและหมุนเวียน)		A ๓
๔.๑๑.๓ กิจการซ่อมอากาศยาน รวมทั้งชิ้นส่วนอุปกรณ์อากาศยาน		A๒
๔.๑๒ กิจการผลิตรถจักรยานยนต์ (ยกเว้นที่มีความจุกระบอกสูบต่ำกว่า ๒๔๘ ซีซี)	๑. ต้องมีการขึ้นรูปชิ้นส่วนของเครื่องยนต์ ดังนี้ Cylinder Head, Cylinder Block, Crankshaft, Crankcase, Camshaft และ Connecting Rod ๑.๑ ต้องมีการขึ้นรูปชิ้นส่วนไม่น้อยกว่า ๔ ใน ๖ ชิ้น สำหรับการผลิตรถจักรยานยนต์ที่มีความจุกระบอกสูบตั้งแต่ ๒๔๘ ซีซี ขึ้นไป แต่ต่ำกว่า ๕๐๐ ซีซี ๑.๒ ต้องมีการขึ้นรูปชิ้นส่วนไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๖ ชิ้น สำหรับการผลิตรถจักรยานยนต์ที่มีความจุกระบอกสูบตั้งแต่ ๕๐๐ ซีซี ขึ้นไป	A ๓ (ต้องปฏิบัติครบเงื่อนไขข้อ ๑-๓)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	๒. ต้องมีขั้นตอนการเชื่อมประกอบโครงรถและพ่นสี ๓. ต้องเสนอแผนการลงทุนผลิตชิ้นส่วน และการใช้ชิ้นส่วน และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ	B ๑ (กรณีปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อ ๒-๓)
๔.๑๓ กิจการผลิตเซลล์เชื้อเพลิง (Fuel Cell)		A ๒
๔.๑๔ กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (Fabrication Industry) หรือการซ่อม Platform สำหรับอุตสาหกรรมปิโตรเลียม		
๔.๑๔.๑ กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (Fabrication Industry) ที่มีขั้นตอนการออกแบบทางวิศวกรรม		A ๓
๔.๑๔.๒ กิจการผลิตโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม (Fabrication Industry) หรือการซ่อม Platform สำหรับอุตสาหกรรมปิโตรเลียม		A ๔
๔.๑๕ กิจการผลิตเครื่องมือวิทยาศาสตร์		
๔.๑๕.๑ กิจการผลิตเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่ใช้เทคโนโลยีชั้นสูง	ต้องเป็นเครื่องมือวิทยาศาสตร์ที่สามารถตรวจวัดค่าพารามิเตอร์ ประมวลผลข้อมูล และรายงานผลในตัวเองได้ หรือสามารถตรวจวัดและควบคุมพารามิเตอร์โดยอัตโนมัติ	A ๒
๔.๑๕.๒ กิจการผลิตเครื่องมือวิทยาศาสตร์อื่นๆ		A ๓

หมวด ๕ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๕.๑ กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า		
๕.๑.๑ กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในระดับเทคโนโลยีขั้นสูง (Advanced Technology)	ต้องเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ (Internet of Things)	A ๓
๕.๑.๒ กิจการผลิตเครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น ตู้แช่ เครื่องซักผ้า เครื่องอบผ้า	ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานประสิทธิภาพสูงในระดับฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ ๕ ของกระทรวงพลังงาน หรือมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานอื่นที่เทียบเท่า	A ๔
๕.๑.๓ กิจการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ		B ๑
๕.๒ กิจการผลิตชิ้นส่วน และ/หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า หรือชิ้นส่วน และ/หรืออุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้า		
๕.๒.๑ กิจการผลิต Power Inverter		
๕.๒.๑.๑ กิจการผลิต Power Inverter สำหรับงานอุตสาหกรรม	ต้องมีขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์	A ๓
๕.๒.๑.๒ กิจการผลิต Power Inverter อื่นๆ		A ๔
๕.๒.๒ กิจการผลิตหลอดไฟแบบ LED		A ๔
๕.๒.๓ กิจการผลิต Compressor และ/หรือ Motor สำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า	๑. ต้องเป็น Compressor สำหรับเครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น ตู้แช่ ที่ได้มาตรฐานประสิทธิภาพสูงในระดับฉลากประหยัดไฟฟ้าเบอร์ ๕ ของกระทรวงพลังงาน หรือมาตรฐานประสิทธิภาพพลังงานอื่นที่เทียบเท่า ๒. สำหรับผลิตภัณฑ์ Motor ต้องมีขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์	A ๔
๕.๒.๔ กิจการผลิต Wire Harness		B ๑
๕.๒.๕ กิจการผลิตชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ		B ๑
๕.๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์		
๕.๓.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ในกลุ่ม Organics and Printed Electronics (OPE)		A ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๕.๓.๒ กิจการผลิตอุปกรณ์โทรคมนาคม		
๕.๓.๒.๑ กิจการผลิตอุปกรณ์ส่ง (Emission) แพร่ (Transmission) รับ (Reception) สัญญาณสำหรับระบบใยแก้วนำแสง (Optical Fiber) และระบบไร้สาย (Wireless)		A ๒
๕.๓.๒.๒ กิจการผลิตภัณฑ์สำหรับโทรคมนาคมอื่นๆ		A ๓
๕.๓.๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์ Electronic Control and Measurement สำหรับงานอุตสาหกรรม/เกษตร		A ๒
๕.๓.๔ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์ Security Control Equipment		A ๒
๕.๓.๕ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)		A ๔
๕.๓.๖ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน		A ๔
๕.๓.๗ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ		B ๑
๕.๔ กิจการผลิตชิ้นส่วนและ/หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือชิ้นส่วนและ/หรืออุปกรณ์ที่ใช้กับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์		
๕.๔.๑ กิจการผลิตชิ้นส่วนในกลุ่ม Organics and Printed Electronics (OPE)		A ๒
๕.๔.๒ กิจการผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ และ/หรือวัตถุดิบสำหรับเซลล์แสงอาทิตย์	การผลิตเซลล์แสงอาทิตย์ต้องมีกรรมวิธีการผลิตและ Energy Yield ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	A ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๕.๔.๓ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับโทรคมนาคม		
๕.๔.๓.๑ กิจการผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ส่ง (Emission) แพร่ (Transmission) รับ (Reception) สัญญาณสำหรับระบบใยแก้วนำแสง (Optical Fiber) และระบบไร้สาย (Wireless)		A ๒
๕.๔.๓.๒ กิจการผลิตชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ สำหรับโทรคมนาคมอื่นๆ		A ๓
๕.๔.๔ กิจการผลิตชิ้นส่วน Electronic Control and Measurement สำหรับงานอุตสาหกรรม/เกษตร/เครื่องมือแพทย์/ยานพาหนะ/เครื่องมือวิทยาศาสตร์		A ๒
๕.๔.๕ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์ Security Control Equipment		A ๒
๕.๔.๖ กิจการผลิต Hard Disk Drive และ/หรือ ชิ้นส่วนสำหรับ Hard Disk Drive		
๕.๔.๖.๑ กิจการผลิต Advanced Technology Hard Disk Drive และ/หรือชิ้นส่วน (ยกเว้น Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral)	๑. จะต้องเป็นการผลิต Hard Disk Drive ที่มีความหนาแน่นของข้อมูล (Areal Density) ไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ กิกะบิต ต่อตารางนิ้ว ๒. การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	A ๒
๕.๔.๖.๒ กิจการผลิต Hard Disk Drive ทั่วไป และ/หรือชิ้นส่วน (ยกเว้น Top Cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral)	การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๕.๔.๖.๓ กิจการผลิต Top cover หรือ Base Plate หรือ Peripheral สำหรับ Hard Disk Drive		A ๔
๕.๔.๗ กิจการผลิต Solid State Drive และ/หรือ ชิ้นส่วนสำหรับ Solid State Drive	การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	A ๒
๕.๔.๘ กิจการผลิตชิ้นส่วน และ/หรือ อุปกรณ์สำหรับระบบที่ใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์		A ๓
๕.๔.๙ กิจการผลิตอุปกรณ์สารกึ่งตัวนำ และ/หรือ ชิ้นส่วนสำหรับอุปกรณ์สารกึ่งตัวนำ	สำหรับการผลิตวงจรรวม (Integrated Circuit) การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	A ๓
๕.๔.๑๐ กิจการผลิตชิ้นส่วน และ/หรือ อุปกรณ์โฟโทนิกส์ (Photonics) และ/หรือ ระบบที่ใช้โฟโทนิกส์		A ๓
๕.๔.๑๑ กิจการผลิต Flat Panel Display	ต้องมีกรรมวิธีการผลิตตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	A ๓
๕.๔.๑๒ กิจการผลิต Flexible Printed Circuit และ/หรือ Multi Layer Printed Circuit Board และ/หรือ ชิ้นส่วน	ต้องมีกรรมวิธีการผลิตตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	A ๓
๕.๔.๑๓ กิจการผลิตอุปกรณ์หน่วยความจำอื่นๆ		A ๔
๕.๔.๑๔ กิจการผลิต Printed Circuit Board Assembly (PCBA) ทั่วไป		A ๔
๕.๔.๑๕ กิจการผลิต Electro – Magnetic Product		A ๔

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๕.๔.๑๖ กิจการผลิต Passive Component		A ๔
๕.๔.๑๗ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์กลุ่มภาพและเสียง (Audio Visual Product)		A ๔
๕.๔.๑๘ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับสำนักงาน		A ๔
๕.๔.๑๙ กิจการผลิตชิ้นส่วนสำหรับผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ		B ๑
๕.๕ กิจการผลิตสารหรือแผ่นสำหรับไมโครอิเล็กทรอนิกส์ ๕.๕.๑ กิจการผลิต Wafer ๕.๕.๒ กิจการผลิตสารหรือแผ่นที่ใช้ Thin Film Technology	๑. ต้องมีกรรมวิธีการผลิตตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๒. การลงทุนปรับปรุงเครื่องจักรเดิม ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมด้วย โดยไม่ให้นับมูลค่าเครื่องจักรเดิมมารวมเป็นเงินลงทุนที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	A ๒ A ๓
๕.๖ กิจการออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ ๕.๖.๑ กิจการ Microelectronics Design ๕.๖.๒ กิจการ Embedded System Design	๑. ต้องมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนของบุคลากรด้านออกแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี ๒. รายได้ที่ได้รับการส่งเสริมให้นับรวมรายได้จากการจำหน่าย หรือการให้บริการ ซึ่งเป็นผลงานที่เกี่ยวกับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมโดยตรง หรือนำไปผลิตต่อในเชิงพาณิชย์ ไม่ว่าจะผลิตเองหรือว่าจ้างผู้อื่นผลิต ๓. หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริม หรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	A ๑ A ๑
๕.๗ กิจการซอฟต์แวร์ ๕.๗.๑ กิจการพัฒนา Embedded Software ๕.๗.๒ กิจการพัฒนา Enterprise Software และ/หรือ Digital Content Digital Content ได้แก่	๑. ต้องมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนของบุคลากรด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี ๒. ต้องมีกระบวนการพัฒนาซอฟต์แวร์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติกำหนดหรือให้ความเห็นชอบ	A ๑ A ๓ ไม่กำหนดวงเงินภาษี

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
- Animation, Cartoon & Characters - Computer Generated Imagery (CGI) - Web-Based Application และ Cloud Computing - Interactive Application - Game: Windows-based, Mobile Platform, Console, PDA, Online Game, Massive Multi-Player Online Game (MMOG) เป็นต้น - Wireless Location Based Service Content - Visual Effects - Multimedia Video Conferencing Applications - E-Learning Content via Broadband and Multimedia	๓. โครงการลงทุนตั้งแต่ ๑๐ ล้านบาทขึ้นไป (ไม่รวมค่าที่ดิน และทุนหมุนเวียน) ต้องดำเนินการให้ได้รับใบรับรองมาตรฐานจากสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ หรือใบรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน Capability Maturity Model Integration (CMMI) หรือเทียบเท่าภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ หากไม่สามารถดำเนินการได้ จะถูกเพิกถอนสิทธิและประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ๑ ปี ๔. รายได้จากการจำหน่ายหรือการให้บริการอันเป็นผลงานที่เกี่ยวข้องกับซอฟต์แวร์ที่ได้รับการส่งเสริมโดยตรง ถือเป็นรายได้ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน	เงินได้นิติบุคคลที่ได้รับการยกเว้น
๕.๘ กิจการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๒

หมวด ๖ เคมีภัณฑ์ พลาสติก และกระดาษ

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๖.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์เคมีเพื่อการอุตสาหกรรม	ไม่ให้การส่งเสริมผลิตภัณฑ์เคมีเพื่อการอุปโภค เช่น สีทาอาคาร น้ำยาทำความสะอาด น้ำมันหล่อลื่นยานยนต์ ปุ๋ยเคมีผสม ยาปราบศัตรูพืชหรือยาฆ่าแมลง กาวซิเมนต์ เป็นต้น	A ๔
๖.๒ กิจการผลิตเคมีภัณฑ์หรือพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือผลิตภัณฑ์จากพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม		
๖.๒.๑ กิจการผลิตเคมีภัณฑ์หรือพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นรูปต่อเนื่องจากการผลิตพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในโครงการเดียวกัน	๑. ต้องเป็นการผลิตเคมีภัณฑ์หรือพอลิเมอร์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวมตลอดวงจรชีวิตน้อยลง โดยมีการรับรองหรือตรวจสอบได้ว่ามีการใช้วัตถุดิบจากแหล่งทรัพยากรหมุนเวียน (Renewable Resource) หรือการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเคมีที่ยั่งยืน (Sustainable Green Chemistry) ในการผลิตหรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่สลายตัวได้ทางชีวภาพโดยไม่ก่อให้เกิดสารพิษ เป็นต้น ๒. ต้องได้รับการประเมินการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล เช่น การประเมิน Life Cycle Assessment (LCA) เป็นต้น ก่อนเปิดดำเนินการ	A ๒
๖.๒.๒ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปจากพลาสติกหรือพอลิเมอร์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	A ๓
๖.๓ กิจการโรงกลั่นน้ำมัน		B ๑
๖.๔ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี		A ๓
๖.๕ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พอลิเมอร์ชนิดพิเศษหรือเคมีภัณฑ์ชนิดพิเศษ (Specialty Polymers หรือ Specialty Chemicals)		A ๒
๖.๖ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับอุตสาหกรรม (Plastic Products for Industrial Goods)	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปพลาสติก	B ๑
๖.๗ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มีคุณสมบัติพิเศษ		
๖.๗.๑ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดหลายชั้น (Multilayer Plastics Packaging)	ต้องมีการผลิตเชื่อมประสานพลาสติกมากกว่า ๓ ชั้นขึ้นไป	A ๓
๖.๗.๒ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดปลอดเชื้อ (Aseptic Plastics	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ 7 หรือ	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
Packaging)	มาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	
๖.๗.๓ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิดป้องกันไฟฟ้าสถิต (Antistatic Plastics Packaging)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ 7 หรือ มาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 10000 ขึ้นไป หรือมาตรฐานสากลอื่นที่เทียบเท่า ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	A ๓
๖.๘ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกรีไซเคิล	ต้องมีกระบวนการขึ้นรูปด้วยเศษพลาสติกจากในประเทศเท่านั้น	A ๔
๖.๙ กิจการผลิตสารออกฤทธิ์สำคัญในยา (Active Pharmaceutical Ingredients)	ต้องเป็นการผลิตสารออกฤทธิ์ หรือวัตถุดิบทางเภสัชกรรม (Active Pharmaceutical Ingredients: APIs)	A ๒
๖.๑๐ กิจการผลิตยา	๑. กรณีการผลิตยาแผนปัจจุบัน ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ตามแนวทาง PIC/S ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ ๒. กรณีการผลิตยาแผนโบราณ ต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ ๓. ในกรณีการปรับปรุงกิจการเดิม จะอนุญาตให้นำเครื่องจักรเดิมมาใช้ในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมได้ แต่ไม่ให้นับเป็นมูลค่าเงินลงทุนของโครงการ	B ๑
๖.๑๑ กิจการผลิตแม่ปุ๋ยเคมี		A ๒
๖.๑๒ กิจการผลิตเยื่อกระดาษหรือกระดาษ		
๖.๑๒.๑ กิจการผลิตเยื่อกระดาษชนิดปลอดเชื้อหรือกระดาษชนิดปลอดเชื้อ (Hygienic Pulp หรือ Hygienic Paper)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปลอดเชื้อในระดับมาตรฐาน ISO 14611 ระดับ 5 หรือ มาตรฐาน Federal Standard 209 E Class 100 ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	A ๒
๖.๑๒.๒ กิจการผลิตเยื่อกระดาษชนิดพิเศษหรือกระดาษชนิดพิเศษ (Specialty Pulp หรือ Specialty Paper)	ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น GMP หรือ Food grade เป็นต้น ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๖.๑๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระดาษ		
๖.๑๓.๑ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระดาษปลอดเชื้อ	ต้องมีขั้นตอนการผลิตที่ปลอดเชื้อ และต้องได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น GMP หรือ Food grade เป็นต้น ภายใน ๒ ปี นับแต่วันครบเปิดดำเนินการ	A ๔
๖.๑๓.๒ กิจการผลิตบรรจุภัณฑ์กระดาษเคลือบพลาสติกชีวภาพ	ต้องมีขั้นตอนการเคลือบผลิตภัณฑ์ด้วยพลาสติกชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้	A ๔
๖.๑๓.๓ กิจการผลิตผลิตภัณฑ์จากกระดาษที่มีสมรรถนะสูง	ต้องมีกระบวนการออกแบบทางวิศวกรรม เช่น การรับน้ำหนักหรือการกันกระแทก เป็นต้น	A ๔
๖.๑๔ กิจการผลิตสิ่งพิมพ์		
๖.๑๔.๑ กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ดิจิทัล	ต้องมีขั้นตอนการพิมพ์ และการออกแบบสิ่งพิมพ์โดยใช้ Digital Media Software ในโครงการ	A ๓
๖.๑๔.๒ กิจการผลิตสิ่งพิมพ์ทั่วไป		B ๑

หมวด ๗ กิจการบริการและสาธารณูปโภค

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๑ กิจการสาธารณูปโภคและบริการพื้นฐาน	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	
๗.๑.๑ กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือพลังงานไฟฟ้าและไอน้ำ		
๗.๑.๑.๑ กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือ พลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากขยะ หรือ เชื้อเพลิงจากขยะ (Refuse Derived Fuel)		A ๑
๗.๑.๑.๒ กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือ พลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากพลังงานหมุนเวียน เช่น แสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ เป็นต้น ยกเว้นขยะหรือ เชื้อเพลิงจากขยะ		A ๒
๗.๑.๑.๓ กิจการผลิตพลังงานไฟฟ้า หรือ พลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากพลังงานอื่นๆ	๑. กรณีใช้ระบบ Cogeneration ๒. กรณีใช้ถ่านหินต้องเป็นประเภทเทคโนโลยีถ่านหินสะอาด (Clean Coal Technology) เท่านั้น	A ๔ A ๔
๗.๑.๒ กิจการผลิตน้ำประปา น้ำเพื่ออุตสาหกรรม หรือไอน้ำ		A ๓
๗.๑.๓ กิจการสถานที่ตรวจปล่อย และบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์เพื่อการส่งออก หรือโรงพักสินค้าเพื่อตรวจปล่อยของขาเข้า และบรรจุของขาออกที่ขนส่ง โดยระบบคอนเทนเนอร์นอกเขตท่าเทียบเรือ (รพท.) (Inland Container Depot: ICD)		A ๓
๗.๑.๔ กิจการขนถ่ายสินค้าสำหรับเรือบรรทุกสินค้า	ต้องมีเครื่องจักรสำหรับการขนถ่ายที่ทันสมัยตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	A ๓
๗.๑.๕ กิจการสนามบินพาณิชย์		A ๒
๗.๒ กิจการสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ		B ๑
๗.๓ กิจการขนส่งมวลชน และสินค้าขนาดใหญ่	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	
๗.๓.๑ กิจการขนส่งสินค้าทางราง		A ๒
๗.๓.๒ กิจการขนส่งทางท่อ (ยกเว้นการขนส่งน้ำทางท่อ)		B ๑
๗.๓.๓ กิจการขนส่งทางเรือ		A ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๓.๔ กิจการขนส่งทางอากาศ	เครื่องบินต้องมีอายุไม่เกิน ๑๔ ปี นับแต่ปีที่ผลิตจนถึงปีที่ยื่นคำขอรับการส่งเสริม	A ๓
๗.๔ กิจการศูนย์บริการโลจิสติกส์ ๗.๔.๑ กิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบที่ทันสมัย (Distribution Center: DC) ๗.๔.๒ กิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย (International Distribution Center: IDC)	๑. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ต้องจัดให้มีสถานที่จัดเก็บสินค้าควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ๓. สำหรับกิจการศูนย์กระจายสินค้าระหว่างประเทศด้วยระบบที่ทันสมัย กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังนี้ ๓.๑ ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ๓.๒ ต้องกระจายสินค้าไปต่างประเทศไม่น้อยกว่า ๕ ประเทศ ๔. สำหรับกิจการศูนย์กระจายสินค้าด้วยระบบที่ทันสมัย ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑ A ๓
๗.๕ กิจการสำนักงานใหญ่ข้ามประเทศ (International Headquarters: IHQ)	๑. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ต้องกำกับดูแลกิจการของสาขาหรือบริษัทในเครือในต่างประเทศไม่น้อยกว่า ๑ ประเทศ ๓. ต้องมีแผนดำเนินการและขอบข่ายธุรกิจ ดังนี้ ๓.๑ การบริหารงานทั่วไป การวางแผนทางธุรกิจ และการประสานงานธุรกิจ ๓.๒ การจัดซื้อจัดหาสินค้า ๓.๓ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ๓.๔ การสนับสนุนด้านเทคนิค ๓.๕ การส่งเสริมด้านการตลาด และการขาย ๓.๖ การบริหารด้านบุคคล และการฝึกอบรม ๓.๗ การให้คำปรึกษา และแนะนำในการประกอบธุรกิจด้านต่างๆ เช่น ด้านการเงิน การตลาด ระบบบัญชีเป็นต้น ๓.๘ การวิเคราะห์ และวิจัยด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ๓.๙ การจัดการ และควบคุมสินเชื่อ ๓.๑๐ ศูนย์บริหารเงิน (Treasury Center) ๓.๑๑ การให้บริการสนับสนุนอื่นๆ ตามที่สำนักงานเห็นสมควร ๔. ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑ (เฉพาะเครื่องจักรที่ใช้วิจัยและพัฒนาและฝึกอบรม)

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๖ กิจการบริษัทการค้าระหว่างประเทศ (International Trading Centers: ITC)	๑. ต้องมีทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑
๗.๗ กิจการสนับสนุนการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Support Office: TISO)	๑. ต้องมีค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารปีละไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านบาท ๒. ต้องมีแผนดำเนินการและขอบข่ายธุรกิจดังนี้ ๒.๑ การกำกับดูแล และ/หรือการให้บริการบริษัทในเครือ และในกลุ่ม ทั้งนี้ให้รวมถึงการให้บริการจัดหา หรือให้เช่าอาคารสำนักงาน หรืออาคารโรงงานให้บริษัทในเครือ และในกลุ่มด้วย ๒.๒ การให้คำปรึกษาและแนะนำในการประกอบธุรกิจยกเว้นธุรกิจด้านการซื้อขายหลักทรัพย์ และการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสำหรับธุรกิจด้านบัญชีด้านกฎหมายด้านโฆษณาด้านสถาปัตยกรรมและด้านวิศวกรรมโยธา ต้องได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องก่อนยื่นคำขอรับการส่งเสริม ๒.๓ การให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการจัดซื้อจัดหาสินค้า ๒.๔ การให้บริการทางวิศวกรรมและเทคนิคที่ไม่รวมถึงการให้บริการทางสถาปัตยกรรมและทางวิศวกรรมโยธา ๒.๕ กิจกรรมทางธุรกิจเกี่ยวกับเครื่องจักรเครื่องกลเครื่องมือ และอุปกรณ์ ได้แก่ - การนำเข้าเพื่อค้าส่ง - การให้บริการฝึกอบรม - การติดตั้งบำรุงรักษาซ่อมแซม - การปรับ (Calibration) ๒.๖ การค้าส่งสินค้าที่ผลิตในประเทศ	B ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	๒.๗ การให้บริการรับจ้างบริหารระบบธุรกิจระหว่างประเทศ (International Business Process Outsourcing) โดยต้องให้บริการผ่านเครือข่ายโทรคมนาคมในด้านต่างๆ เช่น Administration Services, Finance & Accounting Services, Human Resource Services, Sales & Marketing Services, Customer Services, Data Processing เป็นต้น ๓. ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	
๗.๘ กิจการบริการด้านจัดการพลังงาน (Energy Service Company: ESCO)	ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงพลังงานก่อนยื่นคำขอรับการส่งเสริม	A ๑
๗.๙ กิจการพัฒนาพื้นที่สำหรับกิจการอุตสาหกรรม ๗.๙.๑ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม ๗.๙.๑.๑ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรม	๑. ไม่ให้การส่งเสริมในกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ ๒. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๓. ที่ดินที่เป็นที่ตั้งโรงงานต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และไม่เกินร้อยละ ๗๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ยกเว้นกรณีมีที่ดินทั้งหมดเกิน ๑,๐๐๐ ไร่ ให้กำหนดตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๔. เงื่อนไขอื่นมีดังนี้ ๔.๑ มาตรฐานของถนนหลัก - กรณีที่ดินเกินกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ขึ้นไป ต้องมีถนน ๔ ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า ๓๐ เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๑๔ เมตร มีเกาะกลางถนนและทางเท้าไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน - กรณีที่ดินเกินกว่า ๕๐๐-๑,๐๐๐ ไร่ ต้องมีถนน ๒ ช่องทาง เขตทางไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร ผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๗ เมตร มีทางเท้าไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง นอกจากนี้ต้องมีผิวทางหรือไหล่ทางกว้างเพียงพอที่จะให้รถยนต์จอดฉุกเฉิน	B ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	๔.๒ มาตรฐานของถนนสายรองต้องมีผิวจราจรไม่น้อยกว่า ๘.๕๐ เมตร ไหล่ถนนไม่น้อยกว่า ๒ เมตรต่อข้าง ๔.๓ ระบบบำบัดน้ำเสียต้องเหมาะสมตามลักษณะสมบัติของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสียต้องเป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีบ่อเก็บน้ำทิ้งหลังการบำบัดด้วย ๔.๔ ระบบระบายน้ำเสียต้องแยกออกจากระบบระบายน้ำฝนโดยเด็ดขาด ๔.๕ ต้องจัดให้มีที่รวบรวม จัดเก็บ และกำจัดขยะที่เหมาะสมตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๔.๖ โรงงานที่เข้าใช้พื้นที่ต้องเป็นโรงงานที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายและอุตสาหกรรมต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔.๗ ต้องมีบริการสาธารณูปโภค โดยมีไฟฟ้า น้ำประปาและน้ำใช้ โทรศัพท์ และการไปรษณีย์แก่โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าไปอยู่ในเขตอุตสาหกรรมใช้ได้เพียงพอ ๔.๘ ต้องจัดปรับปรุงที่ดินประมาณร้อยละ ๒๕ ของที่ดินทั้งหมดหรือตามจำนวนที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ให้มีความพร้อมในด้านบริการสาธารณูปโภคต่างๆ ภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม	
๗.๙.๑.๒ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ไร่ ๒. ต้องมีพื้นที่สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับอัญมณีและเครื่องประดับไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ๓. ต้องมีพื้นที่สำหรับการค้าขายอัญมณีและเครื่องประดับ ๔. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม ๕. ต้องมีห้องประชุมและห้องแสดงสินค้า รวมทั้งศูนย์ธุรกิจ	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๙.๑.๓ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ (Logistics Park)	๑. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ไร่ และมีการลงทุนก่อสร้างคลังสินค้าให้เช่า หรือขายโดยมีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ ตารางเมตร ๒. ต้องตั้งในพื้นที่รัศมีไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรจากบริเวณท่าเรือ ท่าอากาศยานด่านชายแดน ศุลกากรสถานีตรวจปล่อย และบรรจุสินค้าเข้าตู้คอนเทนเนอร์ (Inland Container Depot: ICD) หรืออยู่ในเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) ๓. ต้องจัดให้มีพื้นที่บางส่วนหรือทั้งหมดเป็นเขตประกอบการเสรีหรือเขตปลอดอากร (Free Zone) ๔. ต้องจัดให้มีสถานีเปลี่ยนถ่ายขึ้น-ลงตู้คอนเทนเนอร์ หรือสถานีรถบรรทุกและสถานีเก็บ และรับฝากตู้คอนเทนเนอร์ไม่น้อยกว่า ๕๐ ตู้ ๕. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ ๖. ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ ของทุนจดทะเบียน ๗. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	A ๓
๗.๙.๑.๔ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (Movie Town)	ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ดังนี้ - โรงถ่ายภาพยนตร์ และ/หรือรายการโทรทัศน์ที่ได้มาตรฐานทั้งในและนอกสถานที่ (Indoor Studio and Outdoor Studio) - บริการหลังการถ่ายทำสำหรับธุรกิจภาพยนตร์ ได้แก่ บริการล้างและพิมพ์ฟิล์มภาพยนตร์ บริการทำเทคนิคภาพพิเศษและภาพแอนิเมชันด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และบริการห้องบันทึกเสียงสำหรับภาพยนตร์	A ๓
๗.๙.๑.๕ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงอุตสาหกรรมก่อนยื่นขอรับการส่งเสริม	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๙.๒ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยี		
๗.๙.๒.๑ กิจการนิคมหรือเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Science and Technology Park)	๑. ต้องมีศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ (Incubation Center) ๒. ต้องมีระบบการสื่อสารและโทรคมนาคมในประเทศ และระหว่างประเทศ ๓. ต้องมีระบบไฟฟ้าสำรองจ่ายแบบต่อเนื่อง ๔. ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ	A ๑
๗.๙.๒.๒ กิจการนิคมหรือเขตอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ (Software Park)	๑. ต้องมีระบบสื่อสารหลักแบบใยแก้วความเร็วสูงทั่วทั้งเขตอุตสาหกรรม ๒. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงจากเขตอุตสาหกรรมไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมในประเทศและระหว่างประเทศ ๓. ต้องมีระบบไฟฟ้าสำรองจ่ายแบบต่อเนื่อง ๔. ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ตารางเมตร	A ๑
๗.๙.๒.๓ กิจการนิคมหรือเขต Data Center	๑. ต้องจัดให้มีบริการ เช่น บริการรับฝากวางคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server Co-location) บริการดูแลระบบ (Managed Service) บริการ Backup เครื่อง Server ของลูกค้า บริการ Disaster Recovery Services (DRS) เป็นต้น ๒. ต้องมีพื้นที่สำหรับให้บริการ Data Center ไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตารางเมตร ๓. ต้องมีระบบโทรคมนาคมหลักที่มีการวางสายสื่อสารแบบความเร็วสูงไปยังศูนย์กลางสื่อสารโทรคมนาคมทั้งในประเทศ และระหว่างประเทศอย่างน้อย ๔ วงจร ทั้งนี้ ต้องเป็นวงจรในประเทศที่มีความเร็วไม่น้อยกว่า ๑๐ Gbps. อย่างน้อย ๓ วงจร และมีความเร็วรวมของทุกวงจรไม่น้อยกว่า ๖๐ Gbps ๔. ต้องสามารถให้บริการได้ในขณะที่มีการซ่อมบำรุงหรือมีการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ต่างๆ ในระบบ (Concurrently Maintainable) ๕. ต้องมีระบบ Engine Generator ที่เป็น Continuous Rating ที่รองรับปริมาณการใช้ไฟทั้งหมดของ Data Center พร้อมระบบสำรองกรณี Engine Generator ตัวหนึ่งตัวใดชำรุด	A ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	หรือหยุดทำงาน ๖. ต้องมีอุปกรณ์หรือระบบสำรองในอุปกรณ์ UPS, IT Cooling และ UPS Cooling โดยต้องทำงานในทันทีที่อุปกรณ์หลักหยุดทำงาน และไม่กระทบต่อการให้บริการ ๗. ต้องมีเส้นทางสำรองในระบบส่งจ่ายไฟฟ้าที่ไม่ขึ้นต่อกัน (Independent Distribution Paths) ๘. ต้องมีระบบป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากความเสียหายกรณีที่อุปกรณ์ตัวหนึ่งตัวใดชำรุด หรือหยุดทำงาน ๙. ต้องมีระบบปรับอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง พร้อมระบบสำรอง ๑๐. ต้องมีระบบป้องกันอัคคีภัยทั่วพื้นที่ ๑๑. ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง ๑๒. ต้องได้รับมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ด้าน Data Center	
๗.๑๐ กิจการ Cloud Service	๑. ต้องตั้งอยู่ใน Data Center ที่ได้รับมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ด้าน Data Center ไม่น้อยกว่า ๒ ศูนย์ที่อยู่ในประเทศ ๒. ต้องมีการเชื่อมต่อระหว่างศูนย์ Data Center ทุกศูนย์เข้าด้วยกัน ด้วยความเร็วไม่ต่ำกว่า ๑๐ Gbps. ในทุกเส้นทาง พร้อมมีวงจรสำรองที่มีขนาดเท่ากัน ๓. ต้องได้รับมาตรฐาน ISO/IEC 27001 ด้าน Cloud Security และมาตรฐาน ISO/IEC 20000-1 ด้าน Cloud Service	A ๑
๗.๑๑ กิจการวิจัยและพัฒนา	๑. ต้องมีขอบข่ายธุรกิจ ดังนี้ ๑.๑ การวิจัยขั้นพื้นฐาน (Basic Research) หมายถึง การวิจัย หรือการค้นคว้า เพื่อการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่มีคุณค่าทางวิชาการ และองค์ความรู้นี้อาจนำไปสู่การใช้ประโยชน์หรือแก้ปัญหาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กระบวนการการผลิต หรือการให้บริการในอนาคต ๑.๒ การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) หมายถึง การวิจัยที่นำความรู้พื้นฐานมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ หรือ	A ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	กระบวนการใหม่ ทั้งนี้รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น การคิดค้นสูตร การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการออกแบบกระบวนการผลิตที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงอุตสาหกรรม และเชิงพาณิชย์ ๑.๓ การวิจัยพัฒนาระดับนำร่อง (Pilot Development) หมายถึง การขยายขนาดการผลิตที่เป็นผลมาจากการวิจัยขั้นพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ เป็นการทดลองผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (Prototype) และ/หรือทดสอบกระบวนการผลิตในระดับกึ่งอุตสาหกรรม เพื่อวัตถุประสงค์ในการทดสอบตลาด และ/หรือ เก็บรวบรวมข้อมูลสภาวะที่เหมาะสมสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อใช้ในการออกแบบกระบวนการผลิตในระดับอุตสาหกรรม ๑.๔ การวิจัยพัฒนาเชิงสาธิต (Demonstration Development) หมายถึง การวิจัยพัฒนาที่นำผลการวิจัยพัฒนาระดับนำร่องมาขยายขนาด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบกระบวนการผลิตในระดับอุตสาหกรรม เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของเทคโนโลยีและกระบวนการผลิต รวมทั้งสาธิตให้เห็นถึงความเสถียรของกระบวนการ และศักยภาพการผลิตเชิงพาณิชย์ ทั้งในส่วนของการควบคุมคุณภาพและการประเมินต้นทุน ๒. ต้องเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับขอบข่ายการวิจัยและการพัฒนา จำนวนนักวิจัยตามโครงการ ตลอดจนประวัติการศึกษา และประสบการณ์ของนักวิจัย ๓. รายได้ที่ได้รับการส่งเสริมให้นับรวมรายได้จากการจำหน่ายหรือการให้บริการ ซึ่งเป็นผลงานที่เกี่ยวกับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมโดยตรงหรือนำไปผลิตต่อในเชิงพาณิชย์ ไม่ว่าจะผลิตเองหรือว่าจ้างผู้อื่นผลิต ๔. หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้	

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง ๕. ต้องมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนของบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี	
๗.๑๒ กิจการเทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology)	๑. ต้องใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่ทันสมัยตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ หรือศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ ๒. หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	
๗.๑๒.๑ กิจการวิจัยและพัฒนา และ/หรืออุตสาหกรรมการผลิตเมล็ดพันธุ์หรือการปรับปรุงพันธุ์พืช สัตว์และจุลินทรีย์ ที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ		A ๑
๗.๑๒.๒ กิจการวิจัยและพัฒนา และ/หรืออุตสาหกรรมการผลิตสารเวชภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ		A ๑
๗.๑๒.๓ กิจการวิจัยและพัฒนา และ/หรืออุตสาหกรรมการผลิตชุดตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ การเกษตร อาหาร และสิ่งแวดล้อม		A ๑
๗.๑๒.๔ กิจการวิจัยและพัฒนา และ/หรืออุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้เซลล์จุลินทรีย์ เซลล์พืช และเซลล์สัตว์ในการผลิตสารชีวโมเลกุล และสารออกฤทธิ์ชีวภาพ		A ๑
๗.๑๒.๕ กิจการผลิตวัตถุดิบ และ/หรือวัสดุจำเป็นที่ใช้เพื่อการวิจัยและพัฒนา การทดลอง การทดสอบ การควบคุมคุณภาพ และ/หรือการผลิตผลิตภัณฑ์ชีวภาพ		A ๑
๗.๑๒.๖ กิจการบริการด้านการตรวจวิเคราะห์ และ/หรือ สังเคราะห์สารชีวภาพ และ/หรือ ควบคุมคุณภาพ และ/หรือ ตรวจสอบยืนยันความถูกต้อง		A ๑

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๑๓ กิจการบริการออกแบบทางวิศวกรรม	๑. หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง ๒. ต้องมีค่าใช้จ่ายเงินเดือนของบุคลากรด้านออกแบบทางวิศวกรรมไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ต่อปี	A ๑
๗.๑๔ กิจการบริการทดสอบทางวิทยาศาสตร์	หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	A ๑
๗.๑๕ กิจการบริการสอบเทียบมาตรฐาน	หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	A ๑
๗.๑๖ กิจการบริการฆ่าเชื้อแก่ผลิตภัณฑ์		A ๒
๗.๑๗ กิจการนำวัสดุที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่	๑. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ๒. ต้องตั้งในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมเท่านั้น ยกเว้นคณะกรรมการจะพิจารณาผ่อนผันเป็นรายกรณี ๓. ต้องดำเนินการจัดการวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดขึ้นในประเทศเท่านั้น ๔. ต้องมีกระบวนการคัดแยกหรือแปรรูปวัสดุที่ไม่ใช้แล้วด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ ๕. ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ ดังนี้ - กรณีคัดแยก (Sorting) - กรณีคัดแยกที่มีกระบวนการแปรรูปเพิ่มเติมหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์อีก (Recycle) หรือนำกลับคืนมาใหม่ (Recovery)	 A ๓ A ๒
๗.๑๘ กิจการบำบัดหรือกำจัดของเสีย	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	A ๒

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๑๙ กิจการสถานฝึกฝนวิชาชีพ	๑. ต้องเป็นกิจการสถานฝึกฝนวิชาชีพที่มีการสอนหรือฝึกอบรมทางเทคนิคในสาขาวิชาชีพเฉพาะ รวมถึงการออกแบบ (Design Training Center) ตามที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ๒. ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และอื่นๆ ที่จำเป็น ๓. หากตั้งอยู่ในเขตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการส่งเสริมหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิร้อยละ ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่กำหนระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสิ้นสุดลง	A ๑
๗.๒๐ กิจการสร้างภาพยนตร์ไทย	๑. การสร้างภาพยนตร์ไทย ให้รวมถึงภาพยนตร์เรื่อง สารคดี รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์แอนิเมชัน แต่ไม่รวมถึงภาพยนตร์โฆษณา ๒. รายได้ที่อยู่ในข่ายได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้รวมถึง ๒.๑ รายได้จากการขายลิขสิทธิ์ รวมทั้งการจำหน่ายภาพยนตร์ในรูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นซีดี วีซีดี และดีวีดี เป็นต้น ๒.๒ รายได้ส่วนแบ่งจากโรงภาพยนตร์ และสายหนัง	A ๓
๗.๒๑ กิจการบริการแก่ธุรกิจสร้างภาพยนตร์	การบริการแก่ธุรกิจสร้างภาพยนตร์ ให้รวมถึงภาพยนตร์เรื่อง สารคดี รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์แอนิเมชัน และภาพยนตร์โฆษณา โดยมีขอบข่ายการให้บริการ ดังนี้ ๑. บริการให้เช่าอุปกรณ์ถ่ายทำ และ/หรือ ประกอบการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยมีอุปกรณ์หลัก เช่น กล้องถ่ายทำภาพยนตร์ อุปกรณ์เสริมความเคลื่อนไหวของกล้อง อุปกรณ์ไฟถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นต้น ๒. บริการล้างและพิมพ์ฟิล์มภาพยนตร์ หรือสำเนาไฟล์ภาพยนตร์ โดยมีอุปกรณ์หลัก เช่น เครื่องล้างฟิล์ม เครื่องพิมพ์ฟิล์ม อุปกรณ์สำเนาไฟล์ภาพยนตร์ระบบดิจิทัล เป็นต้น ๓. บริการบันทึกเสียงภาพยนตร์ โดยมีอุปกรณ์หลัก เช่น ชุดบันทึกเสียงระบบดิจิทัล ชุดตัดต่อเสียงระบบดิจิทัลชุดผสมเสียงระบบดิจิทัล เป็นต้น	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
	๔. บริการทำเทคนิคด้านภาพ ต้องมีเครื่องจักรและอุปกรณ์สร้างภาพพิเศษ ซึ่งไม่สามารถทำได้สำเร็จในตัวกล้อง เช่น เครื่องตัดต่อและลำดับภาพ เครื่องประกอบสร้างเทคนิคพิเศษและภาพระบบดิจิทัล เป็นต้น ๕. บริการประสานงานภาพยนตร์จากต่างประเทศที่มาถ่ายทำในประเทศไทย โดยมีขอบข่ายการให้บริการครอบคลุมถึงการติดต่อขออนุญาตจากทางราชการการติดต่อหาสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ การติดต่อหาบุคลากร และการติดต่อหาอุปกรณ์สร้างภาพยนตร์ ๖. บริการให้เช่าโรงถ่ายทำภาพยนตร์ และรายการโทรทัศน์ที่ได้มาตรฐาน	
๗.๒๒ กิจการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว		
๗.๒๒.๑ กิจการเรือเฟอร์รี่ หรือเดินเรือท่องเที่ยว หรือให้เช่าเรือท่องเที่ยว	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	B ๑
๗.๒๒.๒ กิจการบริการที่จอดเรือท่องเที่ยว	ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น อุปกรณ์ยกเรือ ที่จอดเรือบนบก โรงจอดเรือสำหรับซ่อมบำรุงเรือ เป็นต้น	B ๑
๗.๒๒.๓ กิจการสวนสนุก	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดิน และทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ๒. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ	A ๓
๗.๒๒.๔ กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรม	ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดิน และทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๓๐ ล้านบาท	A ๓
๗.๒๒.๕ กิจการสวนสัตว์เปิด	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ล้านบาท และต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ ๒. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ๓. ต้องจัดที่ดินเป็นพื้นที่สีเขียวและที่จอดรถอย่างละไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของที่ดินทั้งหมด	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๒๒.๖ กิจการพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ	๑. ต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ๒. จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภายใน ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม	A ๓
๗.๒๒.๗ กิจการสนามแข่งขันยานยนต์	๑. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ๒. ต้องได้รับมาตรฐานจาก Federation Internationale de L'Automobile (FIA) หรือ Federation Internationale de Motocyclisme (FIM) ๓. ต้องมีมาตรการป้องกันและควบคุม มิให้เกิดอันตรายหรือความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง ๔. ต้องจัดทำมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ภายใน ๑๒ เดือน นับแต่วันที่ออกบัตรส่งเสริม	A ๓
๗.๒๒.๘ กิจการกระเช้าไฟฟ้า	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	A ๓
๗.๒๓ กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว		
๗.๒๓.๑ กิจการโรงแรม	๑. ต้องมีจำนวนห้องพักไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ห้อง หรือต้องมีเงินลงทุน (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) ไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ๒. ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ดังนี้ - กรณีตั้งสถานประกอบการในเขตส่งเสริมการลงทุน เฉพาะพื้นที่ ๒๐ จังหวัด - กรณีตั้งสถานประกอบการในพื้นที่อื่นๆ ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	A ๔ B ๒
๗.๒๓.๒ กิจการหอประชุมขนาดใหญ่	๑. ต้องมีพื้นที่ส่วนที่ใช้เพื่อการประชุมไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ตารางเมตร โดยห้องประชุมขนาดใหญ่ที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ ตารางเมตร ๒. ต้องมีเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับโครงการ ๓. แบบแปลนแผนผังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ	A ๓

ประเภทกิจการ	เงื่อนไข	สิทธิและประโยชน์
๗.๒๓.๓ กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	๑. ต้องมีพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคารไม่น้อยกว่า ๒๕,๐๐๐ ตารางเมตร ๒. ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า	A ๓
๗.๒๓.๔ กิจการศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ	๑. ต้องใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ในการบำบัดและฟื้นฟูสุขภาพ ๒. ต้องมีการจัดโปรแกรมการฟื้นฟูสุขภาพแบบต่อเนื่อง และมีการพักค้างคืนสำหรับผู้มาใช้บริการ ๓. ไม่สามารถขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการได้	B ๑

ภาคผนวก ง-5
รายงานความก้าวหน้าการพัฒนา
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

รายงานความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

---

1. รัฐบาลได้เริ่มดำเนินงานพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษใน 10 พื้นที่ชายแดนเป้าหมาย ได้แก่ ตาก สระแก้ว มุกดาหาร ตราด สงขลา หนองคาย นครพนม กาญจนบุรี นราธิวาส และเชียงราย เมื่อปี 2558 เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน จัดระเบียบความมั่นคงชายแดน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยใช้ประโยชน์จากการเป็นช่องทางการค้าชายแดนที่สำคัญของประเทศ การตั้งอยู่บนแนวระเบียงเศรษฐกิจสำคัญของประเทศในภูมิภาค และการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(AEC) โดยรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนในด้านสิทธิประโยชน์การลงทุน การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จด้านการบริหารจัดการแรงงาน และการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร การจัดหาพื้นที่พัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการลงทุน โดยมีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานซึ่งต่อมาได้รับการยกเลิกไปโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 และปัจจุบันได้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กพศ.) เป็นกลไกในการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564

2. **มูลค่าการลงทุนเอกชนและ กนอ. ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ** รวมประมาณ 25,841 ล้านบาท (ข้อมูลปี 2558 - ปัจจุบัน) ประกอบด้วย

2.1 การลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (สกท.) (BOI) และดำเนินการลงทุนแล้ว 57 โครงการ วงเงิน 8,658 ล้านบาท ในประเภทกิจการ อาทิ เสื้อผ้าสำเร็จรูป พลาสติก อาหารสัตว์ ยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน อุปกรณ์ก่อสร้าง โรงพยาบาล ถุงมือยางทางการแพทย์ (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการลงทุนทั้งหมด 94 โครงการ วงเงิน 24,322 ล้านบาท)

2.2 มูลค่าการลงทุนของภาคเอกชนเพื่อพัฒนาที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด กาญจนบุรี และนครพนม รวม 5,106.02 ล้านบาท

2.3 การลงทุนของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วและสงขลา รวม 2,114.21 ล้านบาท

2.4 การจัดตั้งธุรกิจใหม่ 4,975 ราย มูลค่าทุนจดทะเบียนรวม 9,823.03 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็น SMEs สูงถึงร้อยละ 98 มีประเภทกิจการ อาทิ ก่อสร้างอาคารทั่วไป โลจิสติกส์ ผลิตเสื้อผ้า อสังหาริมทรัพย์ และโรงแรม รีสอร์ทและห้องชุด ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ผลิตไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์จากไม้แปรรูป

2.5 การขอใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้มาตรการส่งเสริมการลงทุนของกรมศุลกากร 2 โครงการ ได้แก่ เขตปลอดอากรประเภทอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษตาก และคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรในเมืองในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา วงเงินรวม 140 ล้านบาท

3. **แผนงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ** การพัฒนาโครงการสำคัญในพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณระหว่างปี 2559-2564 รวมทั้งสิ้น 47,223.45 ล้านบาท (โดยได้รับจัดสรรงบประมาณในปี 2559 รวม 6,168.91 ล้านบาท ในปี 2560 รวม 10,267.52 ล้านบาท ในปี 2561 รวม 9,883.50 ล้านบาท ในปี 2562 รวม 8,757.98 ล้านบาท ในปี 2563 รวม 6,393.90 ล้านบาท และในปี 2564 รวม 5,751.64 ล้านบาท) ทั้งนี้ โครงการส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง/ ด่านศุลกากร CIQ/ ความมั่นคง/ พัฒนาระบบประปา/การผังเมือง/สาธารณสุข
4. **การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ** การจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัดแล้วเสร็จ และปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ 10 จังหวัด ระหว่างเดือนตุลาคม 2560 – 25 พฤษภาคม 2564 ทุกสัญชาติ รวมจำนวนทั้งสิ้น 456,052 คน แยกเป็นแรงงานที่เข้ามาทำงานในลักษณะไป-กลับหรือตามฤดูกาล (มาตรา 64 แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม) จำนวน 400,465 คน เป็นแรงงานกัมพูชา 169,019 คน และแรงงานเมียนมา 231,446 คน
5. **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ใน 10 พื้นที่** ครอบคลุมทั้งในด้านการคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค/สาธารณูปการ การพัฒนาด่านพรมแดน/ด่านศุลกากร การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามแผน ปัจจุบันมีความก้าวหน้าการดำเนินงานเฉลี่ยร้อยละ 70 และมีโครงการสำคัญที่แล้วเสร็จ/จะทยอยแล้วเสร็จในช่วงปี 2562-2565 โดย**โครงการที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ** เช่น ทางหลวงหมายเลข 12 ตาก-แม่สอด (แล้วเสร็จทั้งเส้นในปี 2562) อาคารท่าอากาศยานแม่สอด (ก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2562) สะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 2 (เปิดใช้งานแล้วเมื่อตุลาคม 2562) ด่านศุลกากรและระบบอำนวยความสะดวกการผ่านแดน เช่น ด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ (ก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2562) ด่านพรมแดนแม่สอดแห่งที่ 2 (ก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2562) ด่านบ้านพุน้ำร้อน (ก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2563) อาคารที่ทำการด่านศุลกากรเชียงแสนแห่งใหม่ และสิ่งปลูกสร้างประกอบ (ก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2563) การต่อเติมความยาวทางวิ่งสนามบินแม่สอดให้สามารถรองรับเครื่องบินที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น Boeing 737 (ก่อสร้างแล้วเสร็จเมษายน 2564) เป็นต้น และมี**โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ** เช่น ด่านศุลกากรแม่สอดแห่งที่ 2 (คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2564) ถนนแยก ทล.4 – ด่านสะเดา แห่งที่ 2 (คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2565)
6. **การจัดหาพื้นที่พัฒนา** เพื่อนำร่องการลงทุนซึ่งปัจจุบันเอกชนและ กนอ. ได้เช่าพื้นที่พัฒนาแล้ว 5 พื้นที่ จาก 8 พื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

   6.1 สระแก้ว : ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมแล้วเสร็จและเปิดดำเนินการเมื่อเดือนกรกฎาคม 2562 ปัจจุบันมีนักลงทุนเข้าใช้พื้นที่แล้ว

6.2 สงขลา : กนอ. ก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม ระยะที่ 1 แล้วเสร็จ

6.3 ตราด : ปัจจุบันเอกชนผู้เช่าพื้นที่พัฒนาอยู่ระหว่างปรับแผนการดำเนินงานเพื่อเริ่มการก่อสร้างตลาดการค้าชายแดน และในระยะต่อไปจะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวนานาชาติและบริการการค้าระหว่างประเทศครบวงจร

6.4 นครพนม และกาญจนบุรี : ปัจจุบันเอกชนผู้เช่าพื้นที่พัฒนาอยู่ระหว่างเตรียมการเข้าใช้พื้นที่ เพื่อพัฒนาด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และโลจิสติกส์ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พาณิชยกรรม ศูนย์กระจายสินค้า SMEs OTOP และอุตสาหกรรมทั่วไป

6.5 ตาก : แปลงที่ 1 : กรมธนารักษ์เตรียมเปิดประมูลให้เอกชนลงทุน ส่วนแปลงที่ 2 : กนอ. ออกแบบนิคมอุตสาหกรรมและจัดทำ EIA แล้วเสร็จ โดยคาดว่าจะก่อสร้างในปี 2565

มุกดาหาร และหนองคาย : อยู่ระหว่างรอเสนอคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพิจารณาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ราชพัสดุต่อไป

7. การตลาดและประชาสัมพันธ์ หน่วยงานต่างๆ ได้มีการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง อาทิ Roadshow สัมมนา สื่อวิทยุ

8. ความก้าวหน้าการพัฒนาที่สำคัญรายพื้นที่

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	การลงทุน	โครงสร้างพื้นฐาน	การพัฒนาในพื้นที่พัฒนา
1. ตาก	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 25 โครงการ วงเงิน 2,417 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 37 โครงการ วงเงิน 4,050 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ :1,168 ราย วงเงิน 2,480.50 ลบ. ▪ กรมศุลกากร : ผู้จัดตั้งเขตปลอดอากรประเภทอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม วงเงิน 80 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ทางเลี่ยงเมืองแม่สอดและสะพานข้ามแม่น้ำเมย 2/ ทางหลวงหมายเลข 12 (ตาก-แม่สอด ตอน 1, 2, 3 และ 4)/ ท่าอากาศยานแม่สอด (อาคารผู้โดยสารใหม่ ทางขับ ลานจอดเครื่องบิน เสริมผิวทางวิ่งเดิมและต่อเติมความยาวทางวิ่ง) **เสร็จปี 2564 :** ด่านศุลกากรแม่สอดแห่งที่ 2 **เสร็จปี 2565 :** นิคมอุตสาหกรรมตาก (แม่สอด)	พื้นที่พัฒนามี 2 ส่วน ▪ ส่วนที่ 1 : กรมธนารักษ์เตรียมเปิดประมูลให้เอกชนลงทุน ▪ ส่วนที่ 2 : กรมธนารักษ์จะให้ กนอ. เช่า โดย กนอ. ออกแบบนิคมฯ และจัดทำ EIA แล้วเสร็จ คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างในปี 2565
2. สระแก้ว	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 6 โครงการ วงเงิน 1,960 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 9 โครงการ วงเงิน 7,792 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 133 ราย วงเงิน 296.63 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ทางรถไฟช่วงชุมทางแก่งคอย – คลองสิบเก้า - สุดสะพานคลองลึก รวมสะพานข้ามคลองลึก/ นิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว/ ทางหลวงอรัญประเทศ – ชายแดนไทย (บ.หนองเอี่ยน)/ การปรับปรุงด่านพรมแดนคลองลึก/ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ.ป่าไร่) **เสร็จปี 2565 :** ด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ.หนองเอี่ยน)	พื้นที่พัฒนามี 2 ส่วน ▪ ส่วนที่ 1 : กรมศุลกากรก่อสร้างด่านศุลกากรอรัญประเทศแห่งใหม่ (บ.ป่าไร่) แล้วเสร็จเมื่อเดือน พ.ค. 2563 ▪ ส่วนที่ 2 : กนอ. ก่อสร้างนิคมฯ แล้วเสร็จ เริ่มเปิดดำเนินการ ก.ค. 2562 ปัจจุบันมีนักลงทุนเข้าใช้พื้นที่แล้ว
3. สงขลา	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 8 โครงการ วงเงิน 2,453 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 18 โครงการ วงเงิน 9,113 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ 304 ราย วงเงิน 1,071.57 ลบ. ▪ กรมศุลกากร: คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรในเมืองวงเงิน 60 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** การปรับปรุงด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ ระยะที่ 2/ ถนนสาย สข. 1207-ปาดังเบซาร์ / ด่านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่/ นิคมอุตสาหกรรมสงขลา (สะเดา) **เสร็จปี 2565 :** ถนนแยก ทางหลวงหมายเลข 4 – ด่านสะเดาแห่งที่ 2	พื้นที่พัฒนามี 3 ส่วน ▪ ส่วนที่ 1 : กนอ. ก่อสร้างนิคมฯ แล้วเสร็จ มี.ค. 2564 ▪ ส่วนที่ 2 : กนอ. ออกแบบนิคมฯ และจัดทำ EIA แล้วเสร็จ ปัจจุบัน จ.สงขลาอยู่ระหว่างแก้ไขปัญหาราษฎรครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเมื่อแล้วเสร็จกรมธนารักษ์จะจัดให้ กนอ. เช่าต่อไป และเทศบาลตำบลสำนักขามได้รับอนุญาตให้ใช้พื้นที่ 19-3-28.3 ไร่เพื่อก่อสร้างถนนเชื่อมโยงโครงการนิคมอุตสาหกรรมสงขลากับด่านศุลกากรสะเดาแห่งที่ 2 ▪ ส่วนที่ 3 : อบจ.สงขลา ปรับพื้นที่ก่อสร้างศูนย์คมนาคมขนส่ง และศึกษารูปแบบการลงทุนแล้ว เสร็จ โดยคาดว่าจะเริ่มก่อสร้างในปี 65

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	การลงทุน	โครงสร้างพื้นฐาน	การพัฒนาในพื้นที่พัฒนา
4. ตราด	▪ สกท. : ขอรับการส่งเสริมฯ 2 โครงการ วงเงิน 280 ลบ. ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ :74 ราย วงเงิน 111.18 ลบ. ▪ พื้นที่พัฒนา : 1 โครงการ 3,001 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ท่าเทียบเรืออเนกประสงค์คลองใหญ่/ ถนนทางเข้าท่าเทียบเรืออเนกประสงค์คลองใหญ่/ ทางหลวงหมายเลข 3 ตราด–หาดเล็ก (ตอน 2 - 3) **เสร็จปี 2565 :** ทางหลวงหมายเลข 3 ตราด – หาดเล็ก ตอนแยก ต.ไม้รูด - บ.คลองจาก	บริษัท พร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) (ลงนามสัญญาเช่าจากกรมธนารักษ์เมื่อ 23 พ.ย. 2559) อยู่ระหว่างปรับแผนการดำเนินงานเพื่อเริ่มก่อสร้างตลาดการค้าชายแดน และในระยะต่อไปจะพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวนานาชาติและบริการการค้าระหว่างประเทศครบวงจร
5. มุกดาหาร	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 3 โครงการ วงเงิน 342 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 4 โครงการ วงเงิน 350 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 662 ราย วงเงิน 1,268.80 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ทางหลวงหมายเลข 12 กาฬสินธุ์ – บ.นาไคร้ ตอน 1 และ ตอน 2/ ทางหลวงหมายเลข 212 หว้านใหญ่-ธาตุพนม / สิ่งอำนวยความสะดวกด่านศุลกากรมุกดาหาร/ ทางหลวงหมายเลข 12 บ.นาไคร้ – คำชะอี **เสร็จปี 2566** : ถนนสาย มห. 3019 แยก ทล. 212 –อ.เมือง จ.มุกดาหาร (ตอน 1) **เสร็จปี 2567**: ถนนสาย มห. 3019 แยก ทล. 212 – บ.บางทรายใหญ่ อ. เมือง จ.มุกดาหาร (ตอน 2)	อยู่ระหว่างรอเสนอคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพิจารณาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ราชพัสดุต่อไป
6. หนองคาย	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 3 โครงการ วงเงิน 420 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 6 โครงการ วงเงิน 1,336 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 809 ราย วงเงิน 1,445.58 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ทางหลวงหมายเลข 212 หนองคาย - โพนพิสัย/ ทางหลวงหมายเลข 212 โพนพิสัย-บึงกาฬ ตอน 1/ ด่านศุลกากรหนองคายแห่งใหม่ พร้อมสิ่งปลูกสร้างประกอบ/ ถนนแยกทางหลวงหมายเลข 2 – ทางหลวงหมายเลข 211 ตอน 1 **เสร็จปี 2564 :** ทางหลวงหมายเลข 211 แยกสาย 2 (บ.หนองสองห้อง)-อ.ท่าบ่อ-อ.ศรีเชียงใหม่ ตอน 2 **เสร็จปี 2566:** ทางเลี่ยงเมืองหนองคาย (ตะวันออก)	อยู่ระหว่างรอเสนอคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษพิจารณาแนวทางสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ราชพัสดุต่อไป
7. กาญจนบุรี	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 4 โครงการ วงเงิน 723 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 6 โครงการ วงเงิน 945 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 93 ราย วงเงิน 155.21 ลบ. ▪ พื้นที่พัฒนา : 1 โครงการ วงเงิน 420ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ทางหลวงหมายเลข 367 ทางเลี่ยงเมืองกาญจนบุรี/ ทางหลวงหมายเลข 3229 แยกทางหลวงหมายเลข 323-แควน้อย/ ด่านศุลกากรพุน้ำร้อน **เสร็จปี 2565** : ทางหลวงหมายเลข 81 บางใหญ่-บ้านโป่ง-กาญจนบุรี	บริษัท พร้อมเพรียงชัย ก่อสร้าง จำกัด (ลงนามสัญญาเช่าจากกรมธนารักษ์เมื่อ 13 พ.ย. 2561) เตรียมเข้าใช้พื้นที่ (ซึ่งยังมีราษฎรครอบครองใช้ประโยชน์) เพื่อพัฒนาโครงการลงทุนด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และโลจิสติกส์
8. เชียงราย	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 5 โครงการ วงเงิน 176 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 7 โครงการ วงเงิน 226 ลบ.)	**แล้วเสร็จ :** สิ่งอำนวยความสะดวกด่านศุลกากรแม่สาย/ ทางหลวงหมายเลข 1290 อ.เชียงแสน - อ.เชียงของ ตอน 3/ ทางเลี่ยงเมืองเชียงรายด้านตะวันตก/ ด่านศุลกากรเชียงแสนแห่งใหม่/ ศูนย์	ส่งเสริมและสนับสนุนตามมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมาตรการทางผังเมืองโดยไม่ต้องมีการจัดหาที่ดินของรัฐ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	การลงทุน	โครงสร้างพื้นฐาน	การพัฒนาในพื้นที่พัฒนา
	▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 1,069 ราย วงเงิน 1,799.40 ลบ.	เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าเชียงของ **เสร็จปี 2566 :** ทางหลวงหมายเลข 1021 อ.เทิง-อ.ดอกคำใต้ ตอน อ.เชียงคำ-อ.เทิง	
9. นครพนม	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 1 โครงการ วงเงิน 15 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 2 โครงการ วงเงิน 58 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 476 ราย วงเงิน 889.44 ลบ. ▪ พื้นที่พัฒนา : 1 โครงการ วงเงิน 1,685.015 ลบ.	**แล้วเสร็จ :** ด่านศุลกากรนครพนมแห่งใหม่/ ทางหลวงหมายเลข 22 ช่วง สกลนคร-นครพนม ตอน 1 / ทางหลวงหมายเลข 212 (นครพนม-ท่าอุเทน) **เสร็จปี 2567 :** ศูนย์การขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม	บริษัท เจซีเค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (ลงนามสัญญาเช่าจากกรมธนารักษ์เมื่อ 15 ก.ค. 2562) เตรียมเข้าใช้พื้นที่ เพื่อพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พาณิชยกรรม ศูนย์กระจายสินค้า SMEs OTOP และอุตสาหกรรมทั่วไป
10. นราธิวาส	▪ สกท. : ดำเนินการลงทุนแล้ว 2 โครงการ วงเงิน 152 ลบ. (จากโครงการที่ขอรับการส่งเสริมฯ 3 โครงการ วงเงิน 172 ลบ.) ▪ ธุรกิจตั้งใหม่ : 187 ราย วงเงิน 304.72 ลบ. * ได้รับการส่งเสริมภายใต้นโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	**แล้วเสร็จ :** ปรับปรุงด่านศุลกากรสุไหงโก-ลก/ ขยายด่านศุลกากรบูเก๊ะตา ระยะ 3 **เสร็จปี 2566 :** นิคมอุตสาหกรรมนราธิวาส	ศอ.บต. จังหวัดนราธิวาส และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างจัดเตรียมข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อที่ดินเอกชน

ตารางที่ 7.1-1 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2559-2560

รายละเอียด	2559	2560											
	พ.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. การกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ													
1.1 ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
2. การลงทุนและมาตรการส่งเสริมการลงทุน													
2.1 การลงทุนและการขอรับการส่งเสริมการลงทุน	บรรจุภัณฑ์พลาสติก, การผลิตอาหารสัตว์						บรรจุภัณฑ์พลาสติก, การผลิตอาหารสัตว์, Metal Parts						
ประกาศ กกท. ที่ 1-5/2558 ลงวันที่ 23 เมษายน 2558 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว, และออกประกาศ กกท. ที่ 17-21/2558 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2558 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3. การจัดระบบแรงงานต่างด้าวแบบไป กลับอย่างถูกกฎหมาย													
- จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ แรงงานกัมพูชาเข้ามาทำงาน (คน)	19916	8474	8474	16065*	4372*	2222*	2222*	30036*	35275*	43113*	47755*	48315*	13953*
4. การจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ													
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พื้นที่ 3 แปลง แปลงที่ 1 จ้านวน 525-3-00 ไร่ แปลงที่ 2 จ้านวน 660 2 23 ไร่ ออกโฉนดให้กรมศุลกากรใช้เป็นพื้นที่ CIQ และให้ กนอ.เช่า	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

ตารางที่ 7.1-1 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2559-2560

รายละเอียด	2559	2560											
	พ.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
4.3 ระยะเวลาการเช่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดให้เช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว ระยะเวลาการเช่า 50 ปี และอาจต่อสัญญาเช่าได้อีก 50 ปี	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
4.4 อัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุ ดังนี้ (1) อัตราค่าเช่า/ไร่/ปี สระแก้ว 32,000 บาท (2) ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ดิน/ไร่/50 ปี สระแก้ว 225,000 บาท	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü	ü
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร													
(1)โครงการทางหลวงอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ.หนองเอี่ยน-สตึงบท)	กรมทางหลวงได้ปรับแก้แนวเส้นทาง และอยู่ระหว่างจัดทำ EIA กำหนดแล้วเสร็จเดือนพฤศจิกายน 2559	กรมศิลปากรสำรวจพบโบราณสถานในแนวเส้นทาง ขณะนี้ กรมทางหลวงได้ปรับแก้แนวเส้นทาง และอยู่ระหว่างจัดทำ EIA	อยู่ระหว่างก่อสร้างช่วงสะพานข้ามพรมแดน										
(2) โครงการปรับปรุงทางรถไฟช่วงชุมทางแก่งคอย คลองสิบเก้า สุดสะพานคลองลึก (รวมสะพานข้ามคลองลึก)	ฝั่งไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว, เหลืองานก่อสร้าง Missing Link ฝั่งกัมพูชา (ปอยเปต คลองลึก) ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จภายในปี 2559					ฝั่งไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว, เหลืองานก่อสร้าง Missing Link ฝั่งกัมพูชา (ปอยเปต คลองลึก) ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จภายในปี 2559				ฝั่งไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว,สถานีรถไฟปอยเปต (แบบชั่วคราว) คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณต้นปี 2561				

ตารางที่ 7.1-1 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2559-2560

<table>
<tr><td rowspan="2">รายละเอียด</td><td>2559</td><td colspan="12">2560</td></tr>
<tr><td>พ.ย.</td><td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td><td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td><td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td><td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr>
<tr><td>(3) โครงการพัฒนาด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านหนองเอี่ยน สตึงบท)</td><td colspan="3">กรมทางหลวงอยู่ระหว่างจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน และเตรียมพื้นที่ก่อสร้างอาคารส้านักงาน CIQ พร้อมกับการเวนคืนที่ดินก่อสร้าง</td><td colspan="2">กรมศุลกากรอยู่ระหว่างรอรับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวง ซึ่งคาดว่าจะส่งมอบพื้นที่ได้ในเดือนมิถุนายน 2560</td><td colspan="7">กรมศุลกากรอยู่ระหว่างรอรับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวง ซึ่งอยู่ระหว่างจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน</td></tr>
<tr><td colspan="14">สิทธิประโยชน์สาหรับกิจการเป้าหมาย และ การจัดตั้ง OSS ด้านการลงทุน</td></tr>
<tr><td>- ประกาศ กกท. ที่ 5/2558 ส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 12 กลุ่มกิจการเป้าหมาย
- ประกาศกกท. ที่ 20/2558 เพิ่มเติมกิจการเปูาหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอีก 10 ประเภทกิจการที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ
- OSS ด้านการลงทุนเปิดให้บริการ ณ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว</td><td colspan="3">- มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ วันที่ 1 ม.ค. - 7 ต.ค. 59 มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน จ้านวน 4 ราย เงินลงทุนรวม 1,362.75 ล้านบาท ผ่านการอนุมัติแล้ว 2 โครงการ เงินลงทุนรวม 550 ล้านบาท</td><td colspan="2">- มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ วันที่ 1 ม.ค. - 7 ต.ค. 59 มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน จ้านวน 4 ราย เงินลงทุนรวม 1,362.75 ล้านบาท ผ่านการอนุมัติแล้ว 3 โครงการ เงินลงทุนรวม1,278.75 ล้าน</td><td colspan="7">- มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ วันที่ 1 ม.ค. - 7 ต.ค. 59 มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน จ้านวน 4 ราย เงินลงทุนรวม 1,362.75 ล้านบาท ผ่านการอนุมัติแล้ว 4 โครงการ เงินลงทุนรวม 1,315.60 ล้านบาท</td></tr>
<tr><td colspan="14">การจัดหาที่ดิน</td></tr>
<tr><td>- ประกาศ คสช. ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์พิเศษ โดยเพิกถอนที่ดินของรัฐ ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว</td><td colspan="13">- กรมธนารักษ์อนุญาตให้กรมศุลกากรใช้พื้นที่ก่อสร้าง CIQ แล้ว
- กนอ. เช่าพื้นที่จากกรมธนารักษ์แล้ว (18 ก.พ.59) ระยะเวลาเช่า 50 ปี
- กนอ. จัดท้ารายงาน EIA และออกแบบรายละเอียดแล้วเสร็จ</td></tr>
</table>

ตารางที่ 7.1-1 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2559-2560

<table>
<tr><td rowspan="2">รายละเอียด</td><td>2559</td><td colspan="11">2560</td></tr>
<tr><td>พ.ย.</td><td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td><td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td><td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td><td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr>
<tr><td>- ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 2 แปลง แปลงที่ 1 : 525–3–00 ไร่ และแปลงที่ 2 : 660–2–23 ไร่</td><td colspan="12">- การเชิญชวนนักลงทุน ซึ่งขณะนี้มีผู้สนใจเข้ามาติดต่อลงทุนแล้ว</td></tr>
<tr><td colspan="13">OSS ด้านแรงงาน</td></tr>
<tr><td>- เปิดให้บริการ อาคารเลขที่ 55/283 ต.ป่าไร่ อ.อรัญประเทศ (ตลาดอินโดจีน)</td><td colspan="5" rowspan="2">- เปิดให้บริการจดทะเบียนแรงงานกัมพูชาในลักษณะไป-กลับได้แล้วโดยสามารถพำนักได้เป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน</td><td colspan="4" rowspan="2">- เปิดให้บริการจดทะเบียนแรงงานกัมพูชาในลักษณะไป-กลับได้แล้วโดยสามารถพำนักได้เป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>- ไทยและกัมพูชาได้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนไทย กัมพูชาแล้วเมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2558</td><td colspan="3" rowspan="2">- เปิดให้บริการจดทะเบียนแรงงานกัมพูชาในลักษณะไป-กลับได้แล้วโดยสามารถพำนักได้เป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน</td></tr>
<tr><td>- เปิดให้บริการ ณ อาคารพาณิชย์ เลขที่ 631 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว</td><td colspan="9"></td></tr>
<tr><td colspan="13">การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</td></tr>
<tr><td colspan="13">คมนาคมขนส่ง</td></tr>
<tr><td>- ทล. 3 โครงการ(อรัญประเทศ-ชายแดนไทย/กัมพูชา บ.หนองเอี่ยน-สตึงบท</td><td colspan="12" rowspan="2">F/S EIA Detail Design</td></tr>
<tr><td>- ทล.348 อรัญประเทศ-แก้วเพชรพลอย และ ทล. 37 ทางเลี่ยงเมืองอรัญประเทศ)</td></tr>
<tr><td>- ทช. 1 โครงการ (ทล. 348-บ้านป่าไร่)</td><td colspan="12">จัดหาที่ดิน</td></tr>
<tr><td>- ทช. 2 โครงการ (แยก ทล. 33-ด่านบ้านคลองลึก, ทางต่างระดับถนนสายแยก 33-ด่านบ้านคลองลึก)</td><td colspan="12" rowspan="2">ก่อสร้าง</td></tr>
<tr><td>- รฟท. 1 โครงการ (ปรับปรุงทางรถไฟชุมทางแก่งคอย-คลองสิบเก้า-สุดสะพานคลองลึก แล้วเสร็จ ก.พ. 59)</td></tr>
<tr><td colspan="13">ด่านศุลกากร/ระบบการผ่านแดน</td></tr>
</table>

ตารางที่ 7.1-1 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2559-2560

รายละเอียด	2559	2560											
	พ.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
- ศก. 1 โครงการ (ปรับปรุงอาคารด่านคลองลึก ระบบ C.I.Q)	ประกวดราคา												
- ศก. 2 โครงการ (ด่านหนองเอี่ยน-สตึงบทด่านบ้านป่าไร่-โอเนียง)	จัดหาที่ดิน												
- สตม. 1 โครงการ (พัฒนาช่องตรวจหนังสือเดินทาง)	ก่อสร้าง												
- วก. และ ปศ. โครงการเดียวกับ จ.ตาก													
อุตสาหกรรม													
- กนอ. 1 โครงการ (โครงการเดียวกับ จ.ตาก)	F/S EIA Detail Design												
- กนอ. 1 โครงการ(เช่าที่ดินราชพัสดุ 660 ไร่ จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม)	เตรียมการก่อสร้าง												
สาธารณูปโภค													
- กปภ. 2 โครงการ (ปรับปรุงขยาย กปภ.อรัญประเทศ)	หาผู้รับจ้าง												
- กฟภ. 1 โครงการ (โครงการเดียวกับ จ.ตาก)	ก่อสร้าง												

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

รายละเอียด	2561											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. การกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ												
1.1 ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 เรื่อง กำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
2. การลงทุนและมาตรการส่งเสริมการลงทุน												
2.1 การลงทุนและการขอรับการส่งเสริมการลงทุน	บรรจุภัณฑ์พลาสติก, การผลิตอาหารสัตว์, Metal Parts	บรรจุภัณฑ์พลาสติก, การผลิตอาหารสัตว์, Metal Parts										
ประกาศ กกท. ที่ 1-5/2558 ลงวันที่ 23 เมษายน 2558 เรื่อง นโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว, และออกประกาศ กกท. ที่ 17-21/2558 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2558 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
3. การจัดระบบแรงงานต่างด้าวแบบไป กลับอย่างถูกกฎหมาย												
- จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ แรงงานกัมพูชาเข้ามาทำงาน (คน)	13953*	13953*	45983*	54009*	58487*	58487*	71626*	78357*	85118*	91463*	94551*	98443*
4. การจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ												

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

รายละเอียด	2561											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พื้นที่ 3 แปลง แปลงที่ 1 จ้านวน 525-3-00 ไร่ แปลงที่ 2 จ้านวน 660 2 23 ไร่ ออกโฉนดให้กรมศุลกากรใช้เป็นพื้นที่ CIQ และให้ กนอ.เช่า	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
4.3 ระยะเวลาการเช่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดให้เช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว ระยะเวลาการเช่า 50 ปี และอาจต่อสัญญาเช่าได้อีก 50 ปี	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
4.4 อัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุ ดังนี้ (1) อัตราค่าเช่า/ไร่/ปี สระแก้ว 32,000 บาท (2) ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ดิน/ไร่/50 ปี สระแก้ว 225,000 บาท	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร												
(1)โครงการทางหลวงอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ. หนองเอี่ยน-สตึงบท)	อยู่ระหว่างก่อสร้างช่วงสะพานข้ามพรมแดนไทย กัมพูชา (ผลงาน ร้อยละ 10.55) คาดว่าแล้วเสร็จปี 2562	อยู่ระหว่างก่อสร้าง (ผลงานร้อยละ 25) คาดว่าแล้วเสร็จปี 2562			อยู่ระหว่างก่อสร้าง (ผลงานร้อยละ 32)			อยู่ระหว่างก่อสร้าง (ผลงานร้อยละ 60)				อยู่ระหว่างก่อสร้าง (ผลงานร้อยละ 77)
(2) โครงการปรับปรุงทางรถไฟช่วงชุมทางแก่งคอย คลองสิบเก้า สุดสะพานคลองลึก (รวมสะพานข้ามคลองลึก)	ฝั่งไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว,สถานีรถไฟปอยเปต (แบบชั่วคราว) คาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณต้นปี 2561											

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

รายละเอียด	2561											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
(3) โครงการพัฒนาด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านหนองเอี่ยน สตึงบท)	กรมศุลกากรอยู่ระหว่างรอรับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวง ซึ่งอยู่ระหว่างจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน	กรมศุลกากรได้รับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวงแล้ว				กรมศุลกากรได้รับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวงแล้ว						
(4) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง					ก่อสร้างระยะ 2						
(5) โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านป่าไร่)	ก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 60										ก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 72	
สิทธิประโยชน์สาหรับกิจการเป้าหมาย และ การจัดตั้ง OSS ด้านการลงทุน												
- ประกาศ กกท. ที่ 5/2558 ส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 12 กลุ่มกิจการเป้าหมาย	- มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ วันที่ 1 ม.ค. - 7 ต.ค. 59 มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน จ้านวน 4 ราย เงินลงทุนรวม 1,362.75 ล้านบาท ผ่านการอนุมัติแล้ว 4 โครงการ เงินลงทุนรวม 1,315.60 ล้านบาท											
- ประกาศกกท. ที่ 20/2558 เพิ่มเติมกิจการเปูาหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอีก 10 ประเภทกิจการที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ												
- OSS ด้านการลงทุนเปิดให้บริการ ณ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว												
การจัดหาที่ดิน												

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

<table>
<tr><th rowspan="2">รายละเอียด</th><th colspan="12">2561</th></tr>
<tr><th>ม.ค.</th><th>ก.พ.</th><th>มี.ค.</th><th>เม.ย.</th><th>พ.ค.</th><th>มิ.ย.</th><th>ก.ค.</th><th>ส.ค.</th><th>ก.ย.</th><th>ต.ค.</th><th>พ.ย.</th><th>ธ.ค.</th></tr>
<tr><td>- ประกาศ คสช. ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์พิเศษ โดยเพิกถอนที่ดินของรัฐ ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว</td><td colspan="3" rowspan="2">- กรมธนารักษ์อนุญาตให้กรมศุลกากรใช้พื้นที่ก่อสร้าง CIQ แล้ว
- กนอ. เช่าพื้นที่จากกรมธนารักษ์แล้ว (18 ก.พ.59) ระยะเวลาเช่า 50 ปี
- กนอ. จัดทำรายงาน EIA และออกแบบรายละเอียดแล้วเสร็จ
- การเชิญชวนนักลงทุน ซึ่งขณะนี้มีผู้สนใจเข้ามาติดต่อลงทุนแล้ว</td><td colspan="9" rowspan="2">- กนอ. เช่าพื้นที่จากกรมธนารักษ์แล้ว (18 ก.พ.59) ระยะเวลาเช่า 50 ปี
- ปัจจุบันก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม ระยะที่ 1 แล้วเสร็จและเปิดให้เข้าใช้พื้นที่แล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างระยะที่ 2 คาดว่าจะแล้วเสร็จและเปิดให้บริการได้ภายในเดือนมกราคม 2562</td></tr>
<tr><td>- ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 2 แปลง แปลงที่ 1 : 525–3–00 ไร่ และแปลงที่ 2 : 660–2–23 ไร่</td></tr>
<tr><td colspan="13">OSS ด้านแรงงาน</td></tr>
<tr><td>- เปิดให้บริการ ณ อาคารพาณิชย์ เลขที่ 631 หมู่ที่ 1 ต.บ้านใหม่หนองไทร อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว</td><td colspan="12" rowspan="2">- เปิดให้บริการจดทะเบียนแรงงานกัมพูชาในลักษณะไป-กลับได้แล้วโดยสามารถพำนักได้เป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน</td></tr>
<tr><td>- ไทยและกัมพูชาได้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนไทย กัมพูชาแล้วเมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2558</td></tr>
<tr><td colspan="13">การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน</td></tr>
<tr><td colspan="13">คมนาคมขนส่ง</td></tr>
<tr><td>- ทล. 1 โครงการ ถนนอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ.หนองเอี่ยน)</td><td colspan="6">ก่อสร้าง 25% คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2562 จัดทำรายละเอียด EIA ใหม่บางส่วน</td><td colspan="2">ก่อสร้าง 32% คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2562 จัดทำรายละเอียด EIA ใหม่</td><td colspan="2">ก่อสร้าง 60% คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2562 จัดทำรายละเอียด EIA ใหม่</td><td colspan="3">ก่อสร้าง 77% คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2562 จัดทำรายละเอียด EIA ใหม่</td></tr>
</table>

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

รายละเอียด	2561											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
- ทล. 2 โครงการ (อรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา บ. หนองเอี่ยน สตึงบท)	Detail Design EIA					จัดหาที่ดิน		เสนอเข้า ครม.				
- ทล.348 อรัญประเทศ-แก้วเพชรพลอย	Detail Design					ก่อสร้างผลงาน 67% (ปี 2559 2561)		แล้วเสร็จ				
- ทล.37 ทางเลี่ยงเมืองอรัญประเทศ)						ก่อสร้างแล้วเสร็จ						
- ทช. ทล. 348-บ้านป่าไร่						จัดหาที่ดิน		เสนอเข้า ครม.				
- ทช.ทางต่างระดับบนถนนแยก 33 ด่าน บ.คลองลึก	ก่อสร้าง	ก่อสร้างผลงาน 67% (ปี 2559 2561)				จัดหาที่ดิน						
- ทช. ถนนแยก ทล. 33 ด่าน บ.คลองลึก	ก่อสร้าง	ก่อสร้างแล้วเสร็จ										
- รฟท. 1 โครงการ (ปรับปรุงทางรถไฟชุมทางแก่งคอย-คลองสิบเก้า-สุดสะพานคลองลึก แล้วเสร็จ ก.พ. 59)	ก่อสร้าง	ฝั่งไทยแล้วเสร็จ (ฝั่งกัมพูชาเหลือ 1 กม.) คาดว่าจะเปิดเดินรถไฟไทย กัมพูชาได้ใน ปี 2561				แล้วเสร็จ						
ด่านศุลกากร/ระบบการผ่านแดน												
- ศก. 1 โครงการ (ปรับปรุงอาคารด่านคลองลึก ระบบ C.I.Q)	ก่อสร้าง	ก่อสร้าง คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2561				แล้วเสร็จ						
- ศก. ด่านด่านพรมแดนป่าไร่	ก่อสร้าง							ก่อสร้าง 60%	ก่อสร้าง 63%	ก่อสร้าง 63%	ก่อสร้าง 72%	
- ศก. ด่านพรมแดนหนองเอี่ยน		ได้รับมอบพื้นที่เวนคืนจาก ทล. แล้ว										
- สตม. 1 โครงการ (ตรวจจับใบหน้าบุคคลเฝ้าระวัง)	จัดซื้อจัดจ้าง							อยู่ระหว่างการพิจารณาผลการอุทธรณ์ของ คกก.อุทธรณ์			ก่อสร้าง	
- วก. 1 โครงการ (เพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตร) และ ปศ. 1 โครงการ (ด่านตรวจสัตว์)	ก่อสร้าง											
อุตสาหกรรม												

ตารางที่ 7.1-2 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2561

รายละเอียด	2561											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
- กนอ. 1 โครงการ(จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม)	ก่อสร้าง	ก่อสร้าง	ก่อสร้าง	ก่อสร้าง	ระยะแรกแล้วเสร็จ ,ก่อสร้างระยะที่ 2	ก่อสร้าง ระยะที่ 2						
- สถานีขนส่งสินค้าสระแก้ว (พื้นที่ 77 ไร่)		จัดหาที่ดิน										
สาธารณูปโภค												
- กปภ. 2 โครงการ (ปรับปรุงขยาย กปภ.อรัญประเทศ)	แล้วเสร็จ											
- กฟภ. 1 โครงการ (พัฒนาระบบไฟฟ้า ระยะแรก 6 พื้นที่ [จ.ตาก สระแก้ว มุกดาหาร สงขลา หนองคาย])	ก่อสร้าง											

ตารางที่ 7.1-3 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2562

รายละเอียด	2562				
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
1. การกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ					
1.1 ออกประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่ 1/2558 ลงวันที่ 19 มกราคม 2558 เรื่องกำหนดพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1	√	√	√	√	√
2. การลงทุนและมาตรการส่งเสริมการลงทุน					
2.1 การลงทุนและการขอรับการส่งเสริมการลงทุน					
ประกาศ กกท. ที่ 1-5/2558 ลงวันที่ 23 เมษายน 2558 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว, และออกประกาศ กกท. ที่ 17-21/2558 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2558 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมกิจการเป้าหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว	√	√	√	√	√

ตารางที่ 7.1-3 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2562

รายละเอียด	2562				
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการลงทุน (OSS) ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และ 2	√	√	√	√	√
3. การจัดระบบแรงงานต่างด้าวแบบไป กลับอย่างถูกกฎหมาย					
- จัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงานในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ แรงงานกัมพูชาเข้ามาทำงาน (คน)	98443*	115630*	115630*	115630*	134873*
4. การจัดหาที่ดินและบริหารจัดการ					
เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พื้นที่ 3 แปลง แปลงที่ 1 จ้านวน 525-3-00 ไร่ แปลงที่ 2 จ้านวน 660 2 23 ไร่ ออกโฉนดให้กรมศุลกากรใช้เป็นพื้นที่ CIQ และให้ กนอ.เช่า	√	√	√	√	√
4.3 ระยะเวลาการเช่า หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การจัดให้เช่าที่ดินราชพัสดุในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สระแก้ว ระยะเวลาการเช่า 50 ปี และอาจต่อสัญญาเช่าได้อีก 50 ปี	√	√	√	√	√
4.4 อัตราค่าเช่าและค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุ ดังนี้ (1) อัตราค่าเช่า/ไร่/ปี สระแก้ว 32,000 บาท (2) ค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ดิน/ไร่/50 ปี สระแก้ว 225,000 บาท	√	√	√	√	√
5. ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด่านศุลกากร					
(1)โครงการทางหลวงอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ.หนองเอี่ยน-สตึงบท)	อยู่ระหว่างก่อสร้าง (ผลงานร้อยละ 77)		แล้วเสร็จ		
(2) โครงการปรับปรุงทางรถไฟช่วงชุมทางแก่งคอย คลองสิบเก้า สุดสะพานคลองลึก (รวมสะพานข้ามคลองลึก)	ฝั่งไทยเสร็จเรียบร้อยแล้ว,สถานีรถไฟปอยเปต (แบบชั่วคราว) ก่อสร้างเหลืออีก 1 กม.			แล้วเสร็จ	
(3) โครงการพัฒนาด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านหนองเอี่ยน สตึงบท)	กรมศุลกากรได้รับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวงแล้ว				
(4) การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม	ก่อสร้างระยะ 2				
(5) โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรอรัญประเทศ (บ้านป่าไร่)	ก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 72				
สิทธิประโยชน์สาหรับกิจการเป้าหมาย และ การจัดตั้ง OSS ด้านการลงทุน					
- ประกาศ กกท. ที่ 5/2558 ส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 12 กลุ่มกิจการเป้าหมาย	- มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน ณ วันที่ วันที่ 1 ม.ค. - 7 ต.ค. 59 มีโครงการขอรับการส่งเสริมการลงทุน จ้านวน 4 ราย เงินลงทุนรวม 1,362.75 ล้านบาท ผ่านการอนุมัติแล้ว 4 โครงการ เงินลงทุนรวม				

ตารางที่ 7.1-3 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2562

รายละเอียด	2562				
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
- ประกาศกกท. ที่ 20/2558 เพิ่มเติมกิจการเปูาหมายในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วอีก 10 ประเภทกิจการที่จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	1,315.60 ล้านบาท				
- OSS ด้านการลงทุนเปิดให้บริการ ณ ศาลากลางจังหวัดสระแก้ว					
การจัดหาที่ดิน					
- ประกาศ คสช. ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์พิเศษ โดยเพิกถอนที่ดินของรัฐ ต.บ้านป่าไร่ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว	-กนอ. เช่าพื้นที่จากกรมธนารักษ์แล้ว (18 ก.พ.59) ระยะเวลาเช่า 50 ปี -ปัจจุบันก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรม ระยะที่ 1 แล้วเสร็จและเปิดให้เข้าใช้พื้นที่แล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างก่อสร้างระยะที่ 2 คาดว่าจะแล้วเสร็จและเปิดให้บริการได้ภายในเดือนมกราคม 2563				
- ที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว 2 แปลง แปลงที่ 1 : 525–3–00 ไร่ และแปลงที่ 2 : 660–2–23 ไร่					
OSS ด้านแรงงาน					
- เปิดให้บริการ ณ อาคารพาณิชย์ เลขที่ 631 หมู่ที่ 1 ต.บ้านใหม่หนองไทร อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว	- เปิดให้บริการจดทะเบียนแรงงานกัมพูชาในลักษณะไป-กลับได้แล้วโดยสามารถพำนักได้เป็นเวลาไม่เกิน 30 วัน				
- ไทยและกัมพูชาได้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการข้ามแดนไทย กัมพูชาแล้วเมื่อวันที่ 11 ก.ค. 2558					
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน					
คมนาคมขนส่ง					
- ทล. 1 โครงการ ถนนอรัญประเทศ ชายแดนไทย/กัมพูชา (บ.หนองเอี่ยน)	ก่อสร้าง 77% คาดว่าจะแล้วเสร็จปี 2562 จัดทำรายละเอียด EIA ใหม่		แล้วเสร็จ	แล้วเสร็จ	แล้วเสร็จ
- ทช. ทล. 348-บ้านป่าไร่	เสนอเข้า ครม.	อยู่ระหว่างออก พ.ร.ฎ. เวนคืน			พิจารณาประกวดราคา
- ทช.ทางต่างระดับบนถนนแยก 33 ด่าน บ.คลองลึก	แล้วเสร็จ				
- ทช. ถนนแยก ทล. 33 ด่าน บ.คลองลึก	แล้วเสร็จ				
- รฟท. 1 โครงการ (ปรับปรุงทางรถไฟชุมทางแก่งคอย-คลองสิบเก้า-สุดสะพานคลองลึก แล้วเสร็จ ก.พ. 59)	ฝั่งไทยแล้วเสร็จ (ฝั่งกัมพูชาเหลือ 1 กม.) คาดว่าจะเปิดเดินรถไฟไทย กัมพูชาได้ใน ปี 2562			แล้วเสร็จ	

ตารางที่ 7.1-3 ความก้าวหน้าการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2562

รายละเอียด	2562				
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
- สถานีขนส่งสินค้าสระแก้ว (พื้นที่ 77 ไร่)	จัดหาที่ดิน	สำรวจอสังหาริมทรัพย์			
ด่านศุลกากร/ระบบการผ่านแดน					
- ศก. 1 โครงการ (ปรับปรุงอาคารด่านคลองลึก ระบบ C.I.Q)	แล้วเสร็จ				
- ศก. ด่านพรมแดนป่าไร่	ก่อสร้าง 72%				
- ศก. ด่านพรมแดนหนองเอี่ยน	ได้รับมอบพื้นที่เวนคืนจาก ทล. แล้ว				
- สตม. 1 โครงการ (ตรวจจับใบหน้าบุคคลเฝ้าระวัง)	ก่อสร้าง				แล้วเสร็จ
- วก. 1 โครงการ (เพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตร) และ ปศ. 1 โครงการ (ด่านตรวจสัตว์)					
อุตสาหกรรม					
- กนอ. 1 โครงการ (จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม)	ก่อสร้าง ระยะที่ 2				
สาธารณูปโภค					
- กปภ. 2 โครงการ (ปรับปรุงขยาย กปภ.อรัญประเทศ)	แล้วเสร็จ				
- กฟภ. 1 โครงการ (พัฒนาระบบไฟฟ้า ระยะแรก 6 พื้นที่ [จ.ตาก สระแก้ว มุกดาหาร สงขลา หนองคาย])	ก่อสร้าง				

ตารางที่ 7.1-4 การลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2562 - 2564

การลงทุน		2562							2563												2564						
		มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
1	สกท.	5 โครงการ 1,743.60 ลบ.	6 โครงการ 1,880.60 ลบ.																6 โครงการ 1,881 ลบ.		6 โครงการ 1,960 ลบ.		6 โครงการ 1,880.60 ลบ.		6 โครงการ 1,960 ลบ.		
2	ธุรกิจตั้งใหม่	83 ราย 127.87 ลบ.		92 ราย 146.07 ลบ.		98 ราย 159.57 ลบ.			103 ราย 237.57 ลบ.			109 ราย 248.57 ลบ.			125 ราย 281.03 ลบ.				127 ราย 290.53 ลบ.				103 ราย 237.57 ลบ.		133 ราย 296.63 ลบ.	

ตารางที่ 7.1-5 การส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2562 - 2564

รายละเอียด	2562							2563													2564						
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
จำนวนโครงการ	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
เงินลงทุน (ล้านบาท)	1743.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1880.6	1881	1881	1881	1960	1960	1880.60	1960	1960	1960

ตารางที่ 7.1-6 ธุรกิจตั้งใหม่

รายละเอียด	**2562**							**2563**													**2564**						
	มิ.ย.	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**ม.ค.**	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**	**ส.ค.**	**ก.ย.**	**ต.ค.**	**พ.ย.**	**ธ.ค.**	**ม.ค.**	**ก.พ.**	**มี.ค.**	**เม.ย.**	**พ.ค.**	**มิ.ย.**	**ก.ค.**
จำนวนราย	83	83	92	92	92	98	98	98	103	103	103	109	109	109	125	125	125	127	127	127	127	127	103	133	133	133	
เงินลงทุน (ล้านบาท)	127.87	127.87	146.07	146.07	146.07	159.57	159.57	159.57	237.57	237.57	237.57	248.57	248.57	248.57	281.03	281.03	281.03	290.53	290.53	290.53	290.53	290.53	237.57	296.63	296.63	296.63	

ภาคผนวก ง-6
สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1

สรุปประเด็นการเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์หน่วยงานฯ ทั้งนี้ได้นำประเด็นมาสังเคราะห์ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลฐานในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 นิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมีขนาดพื้นที่โครงการทั้งหมด 660-2-23 ไร่ โดยมี (1) พื้นที่ระบบสาธารณูปโภค 163 ไร่ (2) พื้นที่สีเขียว 64 ไร่ (3) พื้นที่ประกอบธุรกิจ/อุตสาหกรรม 433 ไร่ (4) เขตประกอบการทั่วไป (Zone B,C,D,E) 242 ไร่ (5) เขตประกอบการโลจิสติกส์ (Zone G) 89 ไร่ (6) เขตประกอบการเสรี (Zone F) 60 ไร่ และ (7) เขตพาณิชย์ (Zone A) 37 ไร่

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่ไม่สนใจลงทุนในนิคมอุตสาหกรรม เนื่องจากการเช่าเพื่อประกอบธุรกิจในนิคมอุตสาหกรรมมีข้อจำกัดหลายอย่าง ได้แก่

(1.1) นักลงทุนไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยได้เพียงสิทธิการเช่า 30 ปี

(1.2) นิคมอุตสาหกรรมมีเงื่อนไขในการประกอบกิจการ ในขณะที่การประกอบกิจการภายนอกนิคมอุตสาหกรรมไม่มีเงื่อนไข

(1.3) นิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้มีการทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในลักษณะกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นผลให้อุตสาหกรรมที่ต้องมีปล่องควันไม่สามารถเข้ามาประกอบกิจการได้ อย่างไรก็ตาม การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มเติมกิจการที่ไม่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อาจโดนการคัดค้านจากชุมชนที่อยู่ภายนอกนิคม เนื่องจากพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วเดิมเป็นพื้นที่ป่า และจุดเริ่มต้นโครงการนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วมีเป้าหมายที่จะไม่ให้มีมลพิษต่อชุมชน

(1.4) ค่าเช่าพื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วสูงมาก ซึ่งนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วพยายามที่จะส่งเสริมการขาย โดยลดค่าเช่าพื้นที่ลง แต่เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วมีต้นทุนในการเช่าพื้นที่ต่อจากกรมธนารักษ์ และค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสาธารณูปโภคภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว อย่างไรก็ตาม ความสนใจในการลงทุนของผู้ประกอบการมีมาจองสิทธิการใช้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่มาก

(1.5) การให้สิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วไม่แตกต่างจากพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ประกอบกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่อื่นมีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องที่ตั้งไว้อยู่ก่อนแล้ว จึงมีข้อได้เปรียบในเชิงต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ โดยเฉพาะต้นทุนค่าขนส่งและต้นทุนในการบริหารจัดการ ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวเป็นผลให้นิคมอุตสาหกรรมในเขต

เศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีผู้ประกอบการที่เช่าพื้นที่ 2 ราย คือ โรงงานคัดแยกเสื้อผ้ามือสอง และโรงงานผลิตน้ำยาล้างจาน และผู้ประกอบการที่ให้ความสนใจอีก 5 ราย ได้แก่ โรงงานผลิตไฟฟ้าจากขยะ และโรงงานคัดแยกเสื้อผ้ามือสอง

(1.6) สำหรับพื้นที่โล่งให้เช่าร้านค้าประชารัฐ พบว่า ไม่มีผู้ให้ความสนใจ เนื่องจากผู้ประกอบการ (ชาวบ้าน) มาตั้งแล้วไม่มีลูกค้า เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมไม่ได้เป็นบริเวณทางผ่านหรือทางสัญจร ซึ่งผู้ที่จะเข้าไปในพื้นที่นิคมจะต้องมีความตั้งใจในการเดินทางเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วให้เอื้อต่อกิจการที่ไม่ได้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจการที่มีปล่องควันได้ เพื่อให้มีผู้ประกอบการเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น (ข้อเสนอจากผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว)

(2.2) การปรับเปลี่ยนพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว (ข้อเสนอจากผู้แทนหอการค้าจังหวัดสระแก้ว)

ในระยะเร่งด่วน ควรลดค่าเช่าให้ต่ำที่สุดและปรับเปลี่ยนเป็นศูนย์โลจิสติกส์ในการขนส่ง คัดแยกและกระจายสินค้า เพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่ภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้วแทนพื้นที่ตลาดโรงเกลือ

ในระยะปานกลาง ควรตั้งค่าเช่าในราคาถูก เพื่อให้มีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอยู่ภายในนิคมอุตสาหกรรม

ในระยะยาว การให้สิทธิประโยชน์กับผู้ประกอบการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมากกว่าพื้นที่ภายนอกนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี

1.2 ด่านพรมแดนบ้านคลองลึก

ซึ่งอยู่ห่างจากด่านศุลกากรอรัญประเทศ ประมาณ 1 กิโลเมตร และอยู่ตรงข้ามบ้านปอยเปต อำเภอโอโจรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรปอยเปต ของประเทศกัมพูชา โดยปฏิบัติงานของด่านพรมแดนบ้านคลองลึกเกี่ยวข้องกับ (1) การอนุญาตรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เข้า-ออก ชั่วคราว (2) ตรวจสอบรถบรรทุกสินค้านำเข้าและส่งออก และ (3) ตรวจค้นบุคคล และยานพาหนะเข้า-ออก ซึ่งด่านพรมแดนบ้านคลองลึกและด่านพรมแดนบ้านเขาดิน เป็นด่านถาวรที่จะช่วยลดการแออัดในบริเวณหน้าด่านศุลกากรอรัญประเทศ

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) ในช่วงระยะเวลาปกติที่ไม่ใช่ช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 จะพบการแออัดในบริเวณหน้าด่านพรมแดนบ้านคลองลึก ศุลกากรที่ด่านพรมแดนบ้านคลองลึกได้นำระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงาน ภาครัฐและภาคธุรกิจ (ระบบ National Single Window :NSW) ซึ่งทำให้ช่วยลดระยะเวลาในการพิธีการศุลกากรและช่วยยกระดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ของประเทศไทย

(1.2) สำหรับสาเหตุหลักของการแออัดในบริเวณด่านพรมแดนบ้านคลองลึกเกิดจากพิธีศุลกากรของประเทศกัมพูชาที่มีขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลานานและถนนในบริเวณฝั่งประเทศกัมพูชาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เนื่องจากหลังจากลงจากสะพานที่เชื่อมระหว่างทั้งสองประเทศจะเป็นถนนลูกรังประมาณ 1.5 กิโลเมตร

(1.3) การขนส่งสินค้าไปยังประเทศกัมพูชานิยมใช้ทางถนนเป็นหลัก เนื่องจากเส้นทางรถไฟของประเทศไทยไม่ได้มีการเชื่อมโยงถึงบริเวณด่านไปยังประเทศกัมพูชา ส่วนระบบรถไฟของประเทศกัมพูชามีระบบความเร็วที่ช้ามาก 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

(1.4) สินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกไปยังประเทศกัมพูชาส่วนใหญ่ไม่ได้มาจากเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แต่ด่านที่จังหวัดสระแก้วเป็นประตูการค้าสู่ประหว่างประเทศไทยและประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะสินค้านำเข้าที่เป็นมันสำปะหลังและเสื้อผ้ามือสอง และสินค้าส่งออกที่เป็นรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ภายใต้แนวคิด “แยกคนและสินค้า” ออกจากกัน โดยเปิดจุดผ่านแดนถาวรแห่งใหม่ที่บ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท เพื่อเป็นจุดผ่านแดนในการขนส่งสินค้าเป็นหลัก และด่านพรมแดนบ้านคลองลึก เป็นจุดผ่านแดนสำหรับบุคคลเป็นหลัก และการขนส่งสินค้าเป็นรอง อย่างไรก็ตาม จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงถนนที่เดิมใช้สำหรับการเดินทางของชุมชนให้มีศักยภาพรองรับรถบรรทุกขนาดใหญ่ และการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าออกของรถบรรทุกขนาดใหญ่ในบริเวณชุมชน รวมถึงการเปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนเดิมที่เคยปล่อยโคและกระบือเดินบนท้องถนน (ข้อเสนอจากผู้ช่วยนายด่านพรมแดนบ้านคลองลึก)

(2.2) การนำระบบ AEO และระบบ MRA มาสนับสนุนระบบพิธีการศุลกากร ระบบ AEO เป็นคำย่อมาจากคำว่า Authorized Economic Operator ซึ่งองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ระบุว่า AEO คือ องค์กรหรือบริษัทที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้า โดยได้รับการรับรองจากศุลกากรของแต่ละประเทศว่าได้ปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานของ WCO หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่าในเรื่องการรักษาความปลอดภัยในห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ ผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน รวมถึง ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทนออกของ ผู้ขนส่ง ผู้รวบรวมสินค้า ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ผู้ประกอบการกิจการท่ารถ เจ้าของโรงพักสินค้า ตัวแทนจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

ระบบ MRA ย่อมาจาก “Mutual Recognition Agreement” หรือ ระบบ“การทำความตกลงยอมรับร่วม” อันเป็นความตกลงที่เสนอให้คู่ค้าแต่ละฝ่ายยอมรับมาตราฐานและการตรวจสอบสินค้าของกันและกันในการทำการค้าระหว่างประเทศ และเกิดขึ้นเมื่อประเทศคู่ค้ามีมาตรฐานบังคับที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละประเทศจะเปรียบเทียบมาตรฐาน และวิธีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าแต่ละชนิดที่จะทำการค้าของประเทศคู่ค้า โดยที่ไม่ต้องตรวจสอบและรับรองซ้ำอีกต่อไป (ข้อเสนอจากผู้ช่วยนายด่านพรมแดนบ้านคลองลึก)

1.3 การลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีเป้าหมายเพื่อสร้างฐานการลงทุนใหม่บริเวณชายแดนและเพิ่มศักยภาพพื้นที่ในการเป็นประตูเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเพิ่มโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ตลอดจนบูรณาการแก้ไขปัญหาสำคัญบริเวณชายแดน โดยมี 12 กลุ่มกิจการเป้าหมาย เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ประกอบด้วย (1) อุตสาหกรรมการเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง (2) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหนัง (3) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน (4) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (5) การผลิตเครื่องมือแพทย์ (6) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักร และชิ้นส่วน (7) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (8) การผลิตพลาสติก (9) การผลิตยา (10) กิจกรรมโลจิสติกส์ (11) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม และ (12) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า หลังจากมีการประกาศพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ส่งผลให้

(1.1) ราคาที่ดินเพิ่มขึ้น 3-4 เท่าตัว จากการเก็งกำไรของนักลงทุน ซึ่งราคาที่ดินที่สูงเป็นต้นทุนกับการประกอบกิจการของผู้ประกอบการ ทำให้แรงจูงใจในการเข้ามาประกอบกิจการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีน้อย

(1.2) การเรียกร้องให้ภาครัฐออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกินให้ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เดิมเป็นพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่า ประชาชนในพื้นที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงประชาชนได้เข้าในพื้นที่ดังกล่าวและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน ต่อมาพื้นที่บริเวณนิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกพื้นที่ป่าไม้เดิมและออกเอกสารสิทธิให้กรมธนารักษ์ ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณโดยรอบเรียกร้องให้ภาครัฐออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินของตน เพื่อให้สามารถจำหน่ายที่ดินทำกินและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนตามข้อเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ สปก. พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่อุทยาน และทั้งจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ที่ออกเอกสารสิทธิ์ได้เพียงร้อยละ 16 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดสระแก้ว ซึ่งนักลงทุนต้องการลงทุนในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์เป็นของตนเอง (

(1.3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงไม่ให้มีการสร้างอาคารสูงบริเวณชายแดน ในขณะที่ประเทศกัมพูชามีการสร้างอาคารสูงติดแนวชายแดนของประเทศไทย การห้ามสร้างอาคารสูงในบริเวณชายแดนของประเทศไทยเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ของนักลงทุน รวมถึงผังเมืองมีการระบุโซนสีสำหรับประกอบกิจการ ซึ่งในจังหวัดสระแก้วส่วนใหญ่เป็นพื้นที่โซนสีเขียว ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการทำเกษตรกรรม ส่วนพื้นที่สีม่วงและสีชมพู ซึ่งสามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้มีน้อยมาก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีความน่าสนใจการลงทุนทั้งในเรื่องความมีเสถียรภาพทางนโยบายของภาครัฐ ซึ่งประเทศกัมพูชามีนโยบายของภาครัฐที่ไม่ชัดเจน การลงทุนในประเทศกัมพูชาจึงมีความเสี่ยงสูง รวมทั้งความนิยมในตราสินค้าที่ผลิตจากประเทศไทยที่เชื่อว่ามีคุณภาพ

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การลดโอกาสการสูญเสียที่ดินของเกษตรกร หากเกษตรกรสามารถจำหน่ายที่ดินทำกินของตนเองได้ คาดว่าเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้วมีแนวโน้มการสูญเสียที่ดินทำกินเดิม ซึ่งทางจังหวัดสระแก้วได้มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่พยายามเก็บรักษาที่ดินทำกินของตนเองเอาไว้ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การสร้างงานและอาชีพให้กับประชาชนในบริเวณเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว หากการลงทุนและประกอบการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพิ่มขึ้นคาดว่าจะทำให้เกิดการจ้างแรงงานและการย้ายถิ่นฐานกลับมาประกอบอาชีพในบ้านเกิดของตนหรือในจังหวัดสระแก้ว

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงของการลงทุนและการประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานที่ได้มีการลงทุนจากภาครัฐ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการจ้างงานในพื้นที่ ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นที่จะต้องให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเป็นพิเศษมากกว่าพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอื่นๆ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษในกลุ่มอุตสาหกรรมการเกษตร ประมง และกิจการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร เนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญทั้งมันสำปะหลังจากทั้งภายในจังหวัดและการนำเข้าจากประเทศกัมพูชา และอ้อยโรงงาน รวมทั้งยังมีผลไม้ที่สำคัญ อาทิ ลำไยและมะม่วง ดังนั้น หากมีการให้สิทธิประโยชน์เป็นพิเศษในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าว คาดว่าจะก่อให้เกิดการลงทุนและการประกอบการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ซึ่งจะสนับสนุนการจ้างงานในพื้นที่ (ข้อเสนอจากจังหวัดสระแก้ว)

(2.4) การเร่งรัดกระบวนการจัดทำผังเมืองให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุด การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นการกำหนดจากกรมโยธาธิการและผังเมือง ในส่วนของโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้วมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ให้เป็นไปตาม

ผังจังหวัดที่ได้ออกตามประกาศผังเมือง อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดผังเมือง มีขั้นตอนมากถึง 8 ขั้นตอน และตามกรอบระยะเวลาในการวางผังเมืองจะใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ปี ซึ่งในทางปฏิบัติการวางผังเมืองจะมากกว่าระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมักจะมีข้ออุธรณ์ร้องเรียนทำให้กระบวนการวางผังเมืองในแต่ละรอบล่าช้าออกไป ทั้งนี้ ปัจจุบันกฎหมายผังเมืองกำหนดให้ผังเมืองเดิมไม่หมดอายุหากยังไม่มีการออกผังเมืองใหม่ออกมา ดังนั้น การเร่งรัดกระบวนการจัดทำผังเมืองให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินสูงสุด จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นที่จะต้องดำเนินการ (ข้อเสนอจากโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว)

1.4 การค้าจังหวัดสระแก้ว

พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว หอการค้าจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน มีส่วนสำคัญในการผลักดันการค้าจังหวัดสระแก้ว ซึ่งที่ผ่านมาจังหวัดสระแก้วได้ดุลการค้ากับประเทศกัมพูชามาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม การค้าระหว่างประเทศในเกิดขึ้นจากจังหวัดสระแก้วไม่ได้เกิดจากการผลิตที่เกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว แต่จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองหน้าด่านในการส่งสินค้าไปยังประเทศกัมพูชา โดยการค้าจังหวัดสระแก้วมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) ภาคเอกชนยังไม่ให้ความสนใจในการลงทุนประกอบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แม้ว่าระบบการคมนาคมขนส่งในจังหวัดสระแก้วจะได้รับการพัฒนา

(1.2) ระบบโลจิสติกส์นอกเหนือจากระบบคมนาคมภายในจังหวัดสระแก้วยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะระบบศูนย์เก็บรักษาสินค้า และศูนย์กระจายสินค้า

(1.3) ธุรกิจเกี่ยวเนื่องทั้งต้นน้ำและปลายน้ำในจังหวัดสระแก้วยังไม่มีน้อย

(1.4) ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในจังหวัดสระแก้วมีราคาเท่ากับจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก เป็นผลให้จังหวัดสระแก้วไม่มีความได้เปรียบเรื่องต้นทุนการผลิตและการบริหารจัดการ เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีประกาศจากรัฐบาลที่กำหนดให้ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของชาวต่างชาติ (กัมพูชา) ในจังหวัดสระแก้ว เป็นอัตราเดียวกับแรงงานชาวไทยในจังหวัดสระแก้ว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การสร้างความได้เปรียบการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว หากพิจารณาย้อนหลังไปก่อนมีการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พบว่า อุปสงค์ในการลงทุนและประกอบการในจังหวัดสระแก้วของภาคเอกชนมีน้อยมาก เนื่องจากระบบ Supply Chain โดยรอบภายในจังหวัดสระแก้วมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นที่เป็นเมืองอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดปราจีนบุรี ชลบุรี และฉะเชิงเทรา เป็นต้น นอกจากนี้ การขนส่งโดยรถบรรทุกโดยสารจากจังหวัดปราจีนบุรีมายังจังหวัดสระแก้วใช้ระยะเวลาน้อย (ประมาณ

2 ชั่วโมง) แต่มีต้นทุนค่าขนส่ง ดังนั้น ในการสร้างความได้เปรียบในการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว ในระยะเริ่มต้นจำเป็นต้องมีนโยบายและมาตรการส่งเสริมธุรกิจให้มีต้นทุนที่ต่ำกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออก หรือเงื่อนไขข้อจำกัดในการลงทุนและการประกอบกิจการที่น้อยที่สุด เช่น การยกเว้นภาษีเครื่องจักร เป็นต้น เพื่อให้ธุรกิจอุตสาหกรรมในระยะบุกเบิกเกิดขึ้นในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะเอื้อต่อธุรกิจที่จะมาก่อตั้งในภายหลังให้มีต้นทุนในการทำธุรกรรมและการประกอบการที่ลดลง (ข้อเสนอจากหอการค้าจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การพัฒนาตลาดโรงเกลือ เป็นตลาดการค้าภายในประเทศที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว และเป็นตลาดการค้าชายแดนภาคตะวันออกที่มีขนาดใหญ่ที่สุด โดยสินค้าส่วนใหญ่มาจากประเทศกัมพูชาและผู้ประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 95 เป็นชาวกัมพูชา โดยภายในตลาดโรงเกลือมีร้านค้าไม่ต่ำกว่า 3,000 ห้องเช่า รวมทั้งแต่ละวันมีเงินหมุนเวียนหลายสิบล้านบาท ดังนั้น ภาครัฐควรที่จะพัฒนาตลาดโรงเกลือให้เป็นตลาด Signature ในการขายสินค้ามือสอง และเป็นตลาดในการจำหน่ายสินค้าวัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการยกระดับการพัฒนาตลาดโรงเกลือ ให้คงชื่อเสียงตลาดสินค้ามือสองที่มีคุณภาพดีต่อไป ตลอดจนการยกระดับตลาดโรงเกลือให้เป็นแหล่งในการจัดส่งสินค้าทางออนไลน์ที่น่าเชื่อถือจะนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าทางการค้าให้กับจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากปัจจุบันภายในตลาดโรงเกลือมีธุรกิจไปรษณีย์จัดส่งพัสดุ รวมถึงธนาคารและสถาบันการเงินจำนวนมากให้การสนับสนุน (ข้อเสนอจากหอการค้าจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและกัมพูชาเป็นเรื่องสำคัญมาก ความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการและรัฐบาลระหว่างสองประเทศเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับเสถียรภาพในนโยบายทางการค้าของทั้งสองประเทศ ดังนั้น ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องมีเวทีในการเจรจาการค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมถึงเงื่อนไขข้อจำกัดทางการค้าที่เกิดขึ้นระหว่างสองประเทศ ตลอดจนการจัดตั้งและให้อำนาจแก่สถาบันธุรกิจการค้าชายแดนจังหวัดตราด-ชลบุรี-สระแก้ว ในการเป็นตัวแทนของภาครัฐในการเจรจาการค้ากับทางหอการค้าประเทศกัมพูชา (ข้อเสนอจากพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว)

1.5 การท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดสระแก้ว พ.ศ.2536 ให้เป็นจังหวัดที่ 74 ของประเทศไทย โดยแยกออกจากจังหวัดปราจีนบุรี โดยแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงในจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ (1) ตลาดโรงเกลือ (2) ปราสาทสด็กก๊อกธม (3) ปราสาทเขาสีชมพู (4) ละลุ (5) ถ้ำเพชรโพธิ์ทอง (6) ถ้ำน้ำเขาศิวะ และ (7) โรงเรียนกาสรกสิวิทย์ นอกจากนี้ ยังสามารถเดินทางจากจังหวัดสระแก้วไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมในประเทศกัมพูชา โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง อาทิ ปราสาทบันเตย เสรย ปราสาทตาพรม ปราสาทบายน ปราสาทบา-บ่วน และโตเลสาป ซึ่งเป็นทะเลสาบของเมืองเสียมเรียบ

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 พบว่า มีนักท่องเที่ยวชาวไทยมาเที่ยวในจังหวัดสระแก้วอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถเดินทางไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในประเทศกัมพูชาได้ สำหรับในช่วงระยะเวลาปกติที่ไม่ใช่ช่วงการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 การท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้วมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1.1) นักท่องเที่ยวกัมพูชาที่เป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงไม่ได้สนใจที่จะท่องเที่ยวในจังหวัดสระแก้ว ชาวกัมพูชาที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงระดับน้อยมีความสนใจและเข้ามาเที่ยวในตลาดโรงเกลือ ส่วนชาวกัมพูชาที่รายได้สูงส่วนใหญ่จะเข้ามาเที่ยวในจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ชลบุรี และระยอง เป็นต้น ส่วนชาวกัมพูชาที่มีรายได้สูงก็จะเข้ามารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะโรงพยาบาลพญาไท และปัจจุบันมีโรงพยาบาลเกษมราษฎร์อินเตอร์เนชั่นแนล ได้เข้ามาประกอบกิจการที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อรองรับชาวกัมพูชาที่มีรายได้สูง

(1.2) นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ไม่เลือกที่จะมาเที่ยวที่จังหวัดสระแก้ว ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่ทำงานในภาคกลาง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการท่องเที่ยวในเมืองใหญ่ๆ อาทิ อยุธยา เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ชลบุรี เป็นหลัก สำหรับการท่องเที่ยวแบบธรรรมชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวก็จะเดินทางมาจากกรุงเทพมหานครมาถึงเพียงจังหวัดจันทบุรี บุรีรัมย์ นครราชสีมา และปราจีนบุรี ซึ่งมีนักท่องเที่ยวน้อยรายที่จะเดินทางมายังจังหวัดสระแก้ว

(1.3) การลงทุนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนในการกระตุ้นเศรษฐกิจและกิจกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว การลงทุนและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสระแก้วมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานรองรับที่ชัดเจน ทั้งในส่วนของถนน ระบบไฟฟ้าและประปา รวมทั้งสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ยังไม่เห็นการขยายตัวและลงทุนเพิ่มของภาคธุรกิจ รวมถึงการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จึงทำให้การขยายตัวในกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดสระแก้วไม่ได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) การส่งเสริมเทศกาลและงานประเพณีในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากจังหวัดสระแก้วไม่ได้เป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่ยอดนิยม ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวจึงไม่ได้สูงมาก ดังนั้น จึงจำเป็นที่ต้องส่งเสริมเทศกาลและงานประเพณีที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ (1) ประเพณีบายศรีสู่ขวัญข้าวเขาสามสิบ (2) งานสืบสานวัฒนธรรมเบื้องบูรพาและงานกาชาด (3) งานชมพู่หวานและของดีคลองหาด (4) ประเพณีบุญผะเหวดเทศน์มหาชาติ (5) วันแคนตาลูป และของดีเมืองอรัญฯ (6) ประเพณีสงกรานต์วันไหลสระแก้ว (7) เทศกาลดูผีเสื้อปางสีดา (8) ประเพณีสมโภชศาลหลักเมือง และ (9) ประเพณีอาหารอร่อย 5 ชนเผ่า อำเภออรัญประเทศ ซึ่งการจัดงาน

เทศกาลและประเพณีดังกล่าว สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการพ่อค้าแม่ค้าในพื้นที่ได้ เช่น ร้านส้มตำในช่วงเทศกาล 3-5 วัน สามารถสร้างรายได้วันละประมาณ 1 หมื่นบาท ซึ่งเท่ากับการทำงานรับจ้างตลอดทั้งเดือน เป็นต้น (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.2) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชน รวมถึงกิจการที่พักนักเดินทาง (Home Lodge) และบ้านพัก (Homestay) โดย Home Lodge คือ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยู่ได้ไม่เกิน 20 คน และแยกอยู่กับเจ้าของที่พักอาศัย ส่วน Homestay คือ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่อาศัยรวมอยู่กับเจ้าของที่พักอาศัย ซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชุมชนและกิจการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวแบบสะพายเป้หรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวต้องการเที่ยวอย่างเป็นอิสระ ไม่เหมือนกับการท่องเที่ยวโดยอาศัยมัคคุเทศก์ ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มหลักของจังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ ภาครัฐและภาคเอกชน ควรสนับสนุนการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Application) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในกลุ่มดังกล่าว (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.3) การส่งเสริมคุณภาพและยกระดับมาตรฐานโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดสระแก้ว ได้ให้ความสำคัญกับการรักษาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว โดยมีการออกประกาศนียบัตรและให้รางวัลกับโรงแรมอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อกระตุ้นให้ทางโรงแรมในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงแรมขนาดกลางถึงขนาดเล็กได้รักษาคุณภาพมาตรฐานของโรงแรม รวมถึงสร้างความประทับใจให้ผู้เข้าพักให้อยากมาเที่ยงจังหวัดสระแก้วซ้ำอีก (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

(2.4) การยกระดับจังหวัดสระแก้วในการให้บริการทางสาธารณสุข (Medical Hub) จังหวัดสระแก้วมีจุดเด่นในการมีวัตถุดิบสมุนไพร โดยเฉพาะสมุนไพรไพล ที่เป็นแหล่งวัตถุดิบในการส่งให้กับโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร นอกจากนี้ อุปสงค์ความต้องการบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนของชาวกัมพูชามีสูงมาก ซึ่งปัจจุบันยังมีเพียงโรงพยาบาลเกษมราษฎร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจากประเทศกัมพูชาได้ (ข้อเสนอจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว)

1.6 สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

การเกษตรในจังหวัดสระแก้ว ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร ในจังหวัดสระแก้ว อาทิ ข้อมูลเกษตรกรจากข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และข้อมูลการผลิตพืช เป็นต้น โดยจากข้อมูลการผลิตพืชพบว่า พืชที่ปลูกมากที่สุดของจังหวัดสระแก้ว ได้แก่ ข้าว และยังมีพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ลำไย ข้าวโพด ชมพู่ แคนตาลูป และมะม่วง โดยพบว่า แรงงานผู้เก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนใหญ่ คือ แรงงานชาวกัมพูชา ซึ่งมีค่าแรงประมาณ 300 บาท/วัน

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค ปัญหาด้านการเกษตรที่พบในจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

(1.1) อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีโรงงานทำแป้ง โดยใช้วัตถุดิบจากมันสำปะหลังสด และพบปัญหาความไม่เพียงพอของวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ในการผลิตแป้ง จึงมีการลักลอบนำเข้ามันสำปะหลังสดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาด้วย นอกจากนั้นได้มีการนำเข้ามันสำปะหลังเส้น เนื่องจากผลผลิตขาดแคลนในประเทศและราคาถูก

(1.2) โรงงานน้ำตาล มีปัญหาเรื่องกลิ่น เนื่องจากมีการทำไบโอก๊าซควบคู่ด้วย

(1.3) จังหวัดสระแก้วเป็นแหล่งเพาะปลูกอ้อย จึงพบปัญหาเรื่องควันจากการเผาไร่อ้อย ในกรณีของราคาอ้อยไม่ประสบปัญหามากนักจากสาเหตุภายในประเทศ เนื่องจากราคาขึ้นลงตามราคาตลาดและความหวานของน้ำอ้อย ราคาอ้อยตันละ 3 บาท โดยมีสมาคมชาวไร่อ้อยของจังหวัดสระแก้วเป็นผู้ดูแล

(1.4) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ทำให้ต้องงดการจัดงานแคนตาลูปของดีเมืองอรัญประเทศเหมือนเช่นในทุกปี ทำให้เกิดปัญหาผลผลิตส่วนเกิน

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

(2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดไม่มีปัญหาในการจัดตั้งและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากเป็นความต้องการของสำนักงานในการส่งเสริมภาคการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น แต่ในมุมมองของชาวบ้านมีการตั้งคำถามกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นมีความพิเศษอย่างไร

(2.2) ผังเมืองมีข้อจำกัดในการก่อสร้างเพื่อการลงทุน ดังนั้นการเปลี่ยนสีผังเมืองในบางจุดก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ ซึ่งในโซนของการทำอุตสาหกรรมทางสำนักงานเกษตรจังหวัดมีความต้องการให้เน้นอุตสาหกรรมรูปแบบโรงงานแปรรูปการเกษตรที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านและเกิดประโยชน์แก่ชาวบ้านไปพร้อมกันด้วย

(2.3) ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้ (1) ไร่ดีต่อใจ ชุมชนหนองตะเคียนบอน อ.วัฒนานคร จ.สระแก้ว เน้นนวัตกรรมการท่องเที่ยวชุมชนและวัฒนธรรม นวัตกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น ข้าวหอมอินทรีย์มะลิแดง จักสาน หม่อนไหม นวัตกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น สมุนไพร นวัตกรรมด้านปศุสัตว์ เช่น กระบือไทย (2) โรงเรียนกาสรกสิวิทย์ จ.สระแก้ว เป็นโครงการธนาคารโคกระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ (3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดสระแก้ว คือ เครือข่าย Young Smart Farmer Sakaeo ชวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรแนวใหม่ เรียนรู้กับธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบใกล้ชิด ณ สวนเกษตรทุ่งนาตาล อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

1.7 การวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วบนพื้นฐานของข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่

วิสัยทัศน์จังหวัดสระแก้ว คือ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอินโดจีน ถิ่นพืชพลังงาน อาหารปลอดภัย และกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สำคัญ คือ (1) เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ชายแดน (2) พัฒนาศักยภาพคน ชุมชน และพื้นที่ชายแดน (3) เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน และ (4) พัฒนาประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องนำข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่มาใช้ประกอบการวางแผนในการพัฒนา ซึ่งสำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้วได้มีการจัดทำชุดข้อมูลการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Data Management for Area Based) ในเบื้องต้นไว้แล้ว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า

(1.1) จากข้อมูลสถิติเชิงแผนที่ของจังหวัดสระแก้ว พบว่า อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เป็นอำเภอที่มีลักษณะสัณฐานการตั้งหมู่บ้านเป็นวงกลม หากไม่ได้มีการใช้ข้อมูลเชิงสถิติแผนที่ประกอบการวิเคราะห์แล้วก็จะไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ได้ เนื่องจากลักษณะพิเศษของภูมิประเทศที่เป็นเอกลักษณะเฉพาะ ดังนั้น เมื่อพิจารณาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วก็เช่นเดียวกัน หากต้องการที่จะพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จะต้องเริ่มพิจารณาจากว่าประชาชนในพื้นที่จะได้ประโยชน์อะไร ทรัพยากรพื้นฐานในพื้นที่ รวมถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นปัญหาในการพัฒนาในพื้นที่

(1.2) ในข้อมูลเชิงสถิติแผนที่ และข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสระแก้ว พบว่า (1) วัตถุดิบทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ขมิ้น ลำไย และพืชสมุนไพร (2) ระบบการคมนาคมขนส่งมีความพร้อม แต่มีศักยภาพในการขยายถนนจาก 2 ช่องทางการจราจรเป็น 4 ช่องทางการจราจรขึ้นไป เพื่อลดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งระบบโลจิสติกส์ยังไม่สมบูรณ์ (3) จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ชายแดนจึงมีความอ่อนไหวทางด้านความมั่นคงค่อนข้างสูง (4) จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่อาจเป็นคู่แข่งขันหรือคู่ค้าที่สำคัญในการประกอบการลงทุนในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงและมีความพร้อมในการลงทุน ประกอบกับมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องตลอดห่วงโซ่อุปทาน ทั้งนี้ ข้อมูลสถิติมีประโยชน์มาก โดยเฉพาะข้อมูลสถิติเชิงพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติจากหลายหน่วยงาน ซึ่งพบข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากข้อมูลที่มีลักษณะพลวัตรหรือการเคลื่อนย้าย เช่น ประชากร เป็นต้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงช่วงเวลาและความถี่ในการจัดเก็บข้อมูลประกอบด้วย

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิต และข้อมูลสถิติเชิงแผนที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว พบว่า ไม่ได้มีความเหมาะสมเป็นอุตสาหกรรมหนัก แต่มีโอกาสในการพัฒนาที่เป็นไปตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดสระแก้ว คือ ศูนย์กลางโลจิสติกส์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอินโดจีน ถิ่นพืชพลังงาน อาหารปลอดภัย ซึ่งประชาชนในจังหวัดสระแก้วจะได้รับประโยชน์ด้วย ดังนั้น กรอบของการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญกับ (1) การพัฒนาระบบ

แปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและเน้นการใช้วัตถุดิบพื้นที่ (2) ระบบโลจิสติกส์ที่จะอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายและการเก็บรักษา เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ในการสินค้าไปยังต่างประเทศ (3) การสร้างความมั่นคงในพื้นที่ชายแดน ให้มีความปลอดภัยและเป็นจุดผ่านแดนในการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ และ (4) การพัฒนาตลาดโรงเกลือ โดยยกระดับคุณภาพตลาดและคุณภาพสินค้า รวมถึงการจัดทำระบบการซื้อขายออนไลน์รองรับ เพื่อให้ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดสระแก้ว (ข้อเสนอจากสำนักงานสถิติจังหวัดสระแก้ว)

1.8 แรงงานจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างสองประเทศจำนวนมาก อีกทั้งการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ในพื้นที่ตำบลป่าไร่ เป็นปัจจัยที่ที่มีนัยยะสำคัญต่อสถานการณ์แรงงานของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งสำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้ว มีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านแรงงาน เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านแรงงาน และประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานด้านแรงงาน รวมทั้งการบริหารจัดการแรงงานให้เป็นไปอย่างเรียบร้อย

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า มีการเคลื่อนย้ายไปมาระหว่างสระแก้วและกัมพูชา ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นแรงงานไม่มีฝีมือ ในภาคเกษตรและภาคบริการ เข้ามาทำงานในลักษณะของการข้ามมาเช้าเย็นกลับ โดยในช่วงการระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 และมีการปิดด่านบริเวณชายแดน ส่งผลต่อจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยลดลง โดยเฉพาะในภาคบริการบริเวณตลาดโรงเกลือ ส่วนการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสระแก้วส่งผลต่อภาคแรงงาน ดังนี้

(1.1) การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ไม่ได้ส่งผลต่อจำนวนแรงงานภายในจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากค่าเช่าพื้นที่เพื่อก่อตั้งโรงงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีราคาแพง ทำให้ปัจจุบันมีการตั้งโรงงานจำนวน 3 โรงงาน เปิดดำเนินการแล้วจำนวน 2 โรงงาน ซึ่งโรงงานทั้งสองเป็นโรงงานที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้ามือสอง มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และมีความต้องการแรงงานไม่มาก ซึ่งแรงงานทั้งหมดเป็นแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา ขณะที่แรงงานคนไทยในพื้นที่ก็ออกไปทำงานในนิคมที่ตั้งอยู่จังหวัดอื่นๆ อาทิ ปราจีนบุรี ชลบุรี เป็นต้น ทำให้ไม่ก่อให้เกิดการจ้างงานภายในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และด้วยจำนวนแรงงานที่มีน้อย ทำให้เศรษฐกิจ การค้าขายโดยรอบเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เติบโตตามไปด้วย โดยมีการคาดการณ์ว่าหากเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีการตั้งโรงงานเต็มพื้นที่ จะส่งผลให้เกิดการจ้างงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรอบของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วได้

(1.2) การก่อตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงาน เดิมจังหวัดสระแก้วมีการให้สิทธิพิเศษแก่แรงงานต่างด้าวอยู่ก่อนแล้ว โดยพระราชบัญญัติการทำงานของแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2551 ส่วนที่ 2 ใบอนุญาตทำงาน มาตรา 14 กำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งภูมิลำเนาและเป็นคนสัญชาติของ

ประเทศที่มีชายแดนติดกับประเทศไทย ถ้าได้เข้ามาในราชอาณาจักรโดยมีเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง อาจได้รับอนุญาตให้ทำงานบางประเภทหรือลักษณะงานในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหรือตามฤดูกาลที่กำหนดได้ ทั้งนี้ เฉพาะการทำงานภายในท้องที่ที่อยู่ติดชายแดนหรือท้องที่ต่อเนื่องกับท้องที่ดังกล่าว ซึ่งสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้วออกใบอนุญาตทำงานให้แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาด้วยบัตรผ่านแดน Border Pass ให้สามารถทำงานในประเทศไทยได้ 90 วัน ขณะเดียวกันสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองออกใบอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถอยู่อาศัยในประเทศไทยได้ 30 วัน และเมื่อมีการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นการอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวยังคงเป็นไปตามข้อกำหนดเดิม และไม่ได้มีมาตรการหรือข้อสนับสนุนอื่น มีเพียงการจัดตั้งศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกในการขออนุญาตแก่แรงงานเท่านั้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันการออกใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวของสำนักงานจัดหางานจังหวัดสระแก้ว และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว กำหนดระยะเวลาแตกต่างกัน ทำให้แรงงานต่างด้าวต้องกลับไปยังด่านชายแดนเพื่อประทับตราขออนุญาตอาศัยอยู่ในประเทศไทยทุกๆ 3 เดือน ดังนั้นทั้งสองหน่วยงานควรกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว และควรมีมาตรการส่งเสริมการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าว เพื่อดึงดูดให้แรงงานเข้ามาทำงานในประเทศไทย รวมถึงควรมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ปรับข้อกำหนดด้าน EIA เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการเติบโตของเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

1.9 สาธารณสุขในจังหวัดสระแก้ว

พื้นที่จังหวัดสระแก้วที่พื้นที่ติดต่อกับชายแดนประเทศกัมพูชา มีการเดินทางผ่านแดนของแรงงานจำนวนมาก จึงมีความเสี่ยงสูงในการแพร่ระบาดของโรคติดต่อข้ามพรมแดน ซึ่งนอกเหนือจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 2019 ในปัจจุบันแล้ว จังหวัดสระแก้วยังมีโรคติดต่อที่พบได้บ่อยครั้ง อาทิ โรคพิษสุนัขบ้า ไข้เลือดออก โรควัณโรค โรคเท้าช้าง เป็นต้น ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วเป็นหน่วยงานหลักในการวางแผน และรับมือการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วคมีการประสานกับสำนักแรงงานจังหวัดให้มีการตรวจโรคดังกล่าวกับแรงงานที่อยู่ในระบบทุกประเภทแรงงาน เพื่อเฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาด รวมทั้งมีการจัดตั้งเครือข่ายตำรวจชายแดนในพื้นที่ และสำนักงานสาธารณสุขประเทศกัมพูชา ให้ตรวจสอบ และการเฝ้าระวัง พร้อมทั้งมีระบบเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการเฝ้าระวังโรคตามแนวชายแดน มีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เฝ้าระวังในระดับหมู่บ้าน ชุมชน

ตำบล เพื่อรับมือการระบาดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

(1.1) สาธารณสุขจังหวัดสระแก้วมีศักยภาพในการรองรับการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว จากการประกาศให้มีการก่อเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่สระแก้ว สาธารณสุขได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อรองรับการขยายตัว และการเติบโตในด้านต่างๆ อาทิ การก่อสร้างอาคาร ขยายพื้นที่ให้บริการด้านสาธารณสุข การเพิ่มและพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ การจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับแรงงานต่างด้าว เป็นต้น ทำให้สาธารณสุขมีศักยภาพ และความพร้อมในการรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว แต่ปัจจุบันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้ผู้ใช้บริการยังคงมีอัตราคงเดิม ไม่ได้เพิ่มขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้

(1.2) เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการให้บริการสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาโดยมีบัตรผ่านแดน หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่ประเทศต้นทางออกให้ กฎหมายกำหนดให้มีการตรวจสุขภาพและต้องซื้อประกันสุขภาพตามระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ทำงาน โดยให้เข้ารับบริการตามโรงพยาบาลที่กำหนดไว้ ประกอบกับแรงงานต่างด้าวที่ไม่ลงทะเบียนและไม่มีหลักประกันสุขภาพ โรงพยาบาลสามารถเรียกเก็บค่ารักษาได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีอัตราแรงงานต่างด้าวในกลุ่มดังกล่าวลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่กระทบต่อประชาชนในพื้นที่ที่จะเข้ารับบริการ อีกทั้งการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ จำนวนแรงงานต่างด้าวจึงไม่เพิ่มขึ้นจากเดิมมากนัก

(1.3) อาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวเปลี่ยนที่อยู่อาศัยเสมอ โดยอาสาสมัครสาธารณสุขต่างด้าวจะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ ในการติดต่อประสานงาน เฝ้าระวัง และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคต่างๆที่เกิดขึ้นในกลุ่มแรงงานต่างด้าว ซึ่งเป็นอัตรากำลังที่สำคัญในการสนับสนุนการควบคุมและติดตามข้อมูลการเกิดโรคในกลุ่มแรงงานต่างด้าว มักมีการเคลื่อนย้ายที่อยู่ตามนายจ้าง ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

(1.4) ขาดแคลนแพทย์เฉพาะทางและงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ จังหวัดสระแก้วเป็นพื้นที่ติดต่อกับแนวชายแดนประเทศกัมพูชา ซึ่งในโรงพยาบาลของรัฐมีข้อจำกัดในการขอสนับสนุนแพทย์เฉพาะทางจากส่วนกลาง และงบประมาณที่ส่วนกลางสนับสนุนให้ส่วนใหญ่เป็นงบดำเนินการ ทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ ไม่สามารถนำไปซื้ออุปกรณ์ได้ ซึ่งการรองรับการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพด้านบุคลากร และอุปกรณ์ให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันในประเทศไทยมีนักเรียนทุนแพทย์ชาวกัมพูชาจำนวนมาก ซึ่งหากในอนาคตเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีผลการพัฒนาเป็นไปตามเป้าหมาย จำนนวนแรงงานจะเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้นเพื่อไม่ให้ขาดแคลน

บุคลากรทางการแพทย์ จึงควรมีการเปิดคลินิกพิเศษสำหรับแรงงานต่างด้าว และให้นักศึกษาแพทย์ชาวกัมพูชาทำงานในคลินิกดังกล่าว โดยอาจจะกำหนดข้อตกลง หรือเงื่อนไขพิเศษในการให้ทุนแก่นักศึกษาชาวกัมพูชา เพื่อสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว

1.10 คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว

คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดสระแก้วตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพชีวิต (กชช. 2 ค.) อยู่ในค่ามาตรฐาน ปานกลาง ถึง ดี ขณะที่ค่าความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา (IQ) ของเด็กในจังหวัดสระแก้ว และรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ของประชาชนในจังหวัดต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มภาคตะวันออก ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้วมีอำนาจหน้าที่หลักในการผลักดัน พัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาคนในจังหวัดให้เข้มแข็ง

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค

(1.1) การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ในแง่ของ โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และด้านสาธารณูปโภคที่มีความพร้อม และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ขณะที่ในด้านอื่น ๆ ทั้งในเรื่องการศึกษา การประกอบอาชีพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความสะอาด มลพิษ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

(1.2) การพัฒนาเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วมีความตื่นตัวในระยะแรก แต่เมื่อต่อมาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ความตื่นตัวในการพัฒนาจังหวัดก็ลดลง ส่งผลให้ไม่มีงบประมาณในการลงทุนเพื่อจัดทำโครงการรองรับการเติบโตของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว การพัฒนาโดยส่วนใหญ่จึงเป็นการพัฒนาตามแนวทางของรัฐบาล อาทิ การพัฒนาตามแนวทางโคก หนอง นา การมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากส่งเสริม ส่งเสริมกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เป็นต้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ยังคงมีความคาดหวังให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยประชาชนมองว่าจังหวัดสระแก้วมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค เพื่อรองรับการเติบโตไว้พร้อมแล้ว จึงอยากให้มีการส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อดึงดูดใจนักลงทุน พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาชุมชนเพื่อรองรับการเติบโตด้วย ทั้งการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อบริบทพื้นที่ และการส่งเสริมให้ชุมชน องค์กร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีความเข้มแข็ง

1.11 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดสระแก้ว

จังหวัดสระแก้วอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีลักษณะพืชพรรณตามนิเวศวิทยาของป่าไม้เด่น คือ ไม้รัง เต็ง ประดู่แดง ไม้พื้นล่างเป็นจำพวกไผ่ ได้แก่ ไผ่ป่า ไผ่เพ็ก

บางส่วนเป็นทุ่งหญ้าและมีไม้เบิกนำขึ้น ได้แก่ สีเสียด กระถินยักษ์ เป็นต้น และประเภทของป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อุทยานแห่งชาติ) เป็นป่าดิบชื้น มีไม้เด่นเป็นไม้วงศ์ยาง ไม้วงศ์ก่อ ป่าดิบแล้งมีไม้เด่นเป็นไม้วงศ์ยาง วงศ์พลอง ป่าเต็งรัง และทุ่งหญ้า โดยประเภทของป่ากระจายตัวตามความสูงจากระดับน้ำทะเลของภูมิประเทศ สัตว์ป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจังหวัดสระแก้ว จะพบในกลุ่มนก กลุ่มสัตว์เลื้อยคลาน และกลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เนื่องด้วยสภาพเป็นป่าโปร่ง ค่อนข้างเปิดโล่ง จะไม่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหรือพบได้น้อย สัตว์ป่าในพื้นที่ป้อนุรักษ์จังหวัดสระแก้ว(อุทยานแห่งชาติ) สามารถแบ่งออกได้เป็น ๕ กลุ่มคือ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และปลาน้ำจืด โดยมีสัตว์ป่าหายากใกล้สูญพันธุ์หลายชนิด ที่วัดความอุดมสมบูรณ์ของปา เช่น เสือโคร่ง ช้างปา เสือดาว กระทิง นกกระสาแดง เป็นต้น ส่วนชนิดพันธุ์อื่นๆเป็นสัตว์ป่าที่สามารถพบได้ทั่วไปพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย ยกเว้น จระเข้น้ำจืด ซึ่งปัจจุบัน พบว่ามีสถานภาพจัดอยู่ในประเภทสัตว์ป่าที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ที่คงสภาพป่า จำนวน 440.966.30 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 22.02 ของพื้นที่ทั้งหมด (กรมป่าไม้, 2562) มีบางส่วนที่เป็นป่าตามกฎหมาย แต่ไม่มีสภาพป่า และมีราษฎรเข้าทำกิน

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค พบว่า พื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปัญหา 5 ด้าน ประกอบด้วย

(1.1) ปัญหาขยะมูลฝอย โดยจังหวัดสระแก้วมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งหมด จำนวน 14 แห่ง โดยแบ่งกลุ่มการจัดการขยะมูลฝอยตามความเหมาะสมและความสมัครใจของพื้นที่ในการรับบริการ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัฒนานคร กลุ่มเมืองสระแก้ว กลุ่มวังน้ำเย็น และกลุ่มอบต. วังใหม่ ส่วนอีก 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลเมืองอรัญประเทศ ดำเนินการเพียงแห่งเดียว (Stand Alone) การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มีการจัดการขยะแบบจัดกลุ่มการจัดการขยะแบบรวมศูนย์ (Cluster) ดังนี้ กลุ่มวัฒนานคร เจ้าภาพหลักคือ เทศบาลตำบลวัฒนานคร มี อปท. ที่เข้าร่วมจำนวน 40 แห่ง (คลอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านด่าน ตำบลป่าไร่ ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ) โดยแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ศูนย์กำจัดขยะแบบครบวงจร ตั้งอยู่หมู่ 7 บ้านจิก ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร เนื้อที่ 10 ไร่ โดยใช้กระบวนการแปรรูปขยะเป็นแท่งเชื้อเพลิง (RDF) เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ส่วนขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลผักชะ อำเภอวัฒนานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการเก็บขน โดยเป็นการจัดการขยะแบบภายในครัวเรือน และนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร และเนื่องจากจังหวัดสระแก้วมีพื้นที่โล่งทางธรรมชาติมาก จึงมีปัญหาการลักลอบนำขยะจากพื้นที่อื่นมาทิ้ง

(1.2) ปัญหาผลกระทบจากโรงไฟฟ้า จังหวัดสระแก้วมีโรงไฟฟ้าตามฐานข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ที่มีการทำสัญญาซื้อขายไฟฟ้าจำนวนทั้งสิ้น 6 แห่ง ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดจากโรงไฟฟ้ามาจากโรงไฟฟ้าชีวมวล ก่อให้เกิด (1) มลพิษทางอากาศ การฟุ้งกระจายของ ฝุ่นละอองรวม (TSP) จากพื้นที่ลานกองเก็บ เชื้อเพลิงกลางแจ้ง และการลำเลียงเชื้อเพลิงจากลานกองมายังห้องเผาไหม้ (2) ปัญหาการจัดการน้ำทิ้งของโรงงานไม่ให้มีการระบายออกสู่ภายนอก เพื่อลดผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรหรือ

ผลผลิตทางการเกษตรในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งประสิทธิภาพในการรองรับน้ำของบ่อกักเก็บน้ำและบ่อพักน้ำทิ้ง (3) เสียงรบกวน จากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในกระบวนการผลิต

(1.3) ปัญหาผลกระทบจากเหมืองหิน จังหวัดสระแก้วมีโรงโม่และย่อยหิน จำนวน 2 แห่ง ผลกระทบส่วนใหญ่ที่พบจากโรงโม่และย่อยหิน ดังนี้ มลพิษทางอากาศ ได้แก่ (ฝุ่นละอองรวมในพื้นที่ ลานกองทราย และการขนส่งของรถ)

(1.4) ปัญหาด้านคุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำคลองพรมโหด อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม เมื่อเทียบกับดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WO) มีคำออกซิเจนละลายน้ำ (DO) และค่าความสกปรกในรูปบีโอดี (BOD) ไม่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการนำน้ำมาใช้ในการอุปโภค-บริโภค และเกษตรกรรม ในบางพื้นที่ในตำบลผักขะ อำเภอวัฒนานคร

(1.5) ปัญหาผลกระทบด้านอากาศ จังหวัดสระแก้วมีค่ามาตรฐานดัชนีคุณภาพอากาศ (AQI) เกินค่ามาตรฐาน ในช่วงระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม ของทุกปี โดยมีสาเหตุมาจากการเผาในที่โล่งซึ่งเกิดจาก 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) การเผาเศษพืช เศษวัสดุทาการเกษตรในที่ดินทำกิน เช่น ฟางข้าว ชังข้าวโพด และไร่อ้อย (ฤดูตัดอ้อย) เป็นต้น (2) การเผาป่า และ (3) การเผาขยะมูลฝอยจากชุมชนที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เช่น ในช่วงฤดูแล้งของทุกปีมักจะเกิดอัคคีภัยในพื้นที่บ่อฝังกลบขยะมูลฝอยของเทศบาล

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา

จังหวัดสระแก้วมีการเฝ้าระวังปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในการเฝ้าระวังปัญหาจากความเสี่ยงมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งได้มีการอบรมคนในชุมชนได้ตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมพร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของคนในพื้นที่

1.12 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดสระแก้ว

จากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกทำให้จังหวัดสระแก้วเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยที่มีพื้นที่เสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อให้เกิดภัยธรรมชาติต่างๆ ร้ายแรง ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้มีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต โดยมีความเสี่ยง 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงภัยดินถล่มและน้ำป่าหลาก จังหวัดสระแก้วมีปัญหาเรื่องดินโคลนถล่ม ซึ่งพบเจอในส่วนพื้นที่ติดแนวเขาแต่ไม่รุนแรงเช่นเดียวกับปัญหาน้ำป่าที่ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ทางน้ำ สำหรับพื้นที่ที่มีปัญหา จะเป็นพื้นที่ริมน้ำ เช่น พื้นที่ในอำเภอโคกสูง อำเภอตาพระยา ซึ่งเกิดขึ้นแต่ไม่หนักจนกลายเป็นพื้นที่เสี่ยง

(2) ความเสี่ยงวาตภัย ได้แก่ พื้นที่ที่เกิดพายุฝนฟ้าคะนอง โดยทางจังหวัดมีหอแจ้งเตือนภัย จึงส่งผลต่อทรัพย์สินเท่านั้น ยังไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตผู้คนในจังหวัด (3) พื้นที่เสี่ยงอัคคีภัย ได้แก่ บริเวณตลาดโรงเกลือ (4) พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าและฝุ่น PM 2.5 ปี 2562 มีพื้นที่เกิดไฟป่าที่จังหวัดสระแก้วประมาณ 1,000 ไร่ แต่ไม่รุนแรงมากนัก โดยใช้เวลาในการบรรเทาภัยประมาณ 3 – 4 วัน เนื่องจากพื้นที่บางส่วนมีความลาดชันและมีกับระเบิด สำหรับปัญหาฝุ่น PM 2.5 ปี 2562 เกือบอยู่ในสถานะสีแดง แต่ไม่ต่อเนื่อง มีสาเหตุมาจากการเผาอ้อยในพื้นที่และผลกระทบการเผาอ้อยจากประเทศกัมพูชา ทั้งนี้ มีการจัดการแก้ปัญหาด้วยการประกาศห้ามเผาจากหน่วยงานท้องถิ่น การจัดรถพ่นน้ำ และการจัดโซนพื้นที่เผารวมทั้งสับหลีกวันเผา

(1) ผลการดำเนินการและปัญหาอุปสรรค

(1.1) ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน เนื่องจากพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีการสัญจรจำนวนมาก จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง

(1.2) ปัญหาการเพิ่มขึ้นของขยะ เนื่องจากในปัจจุบันพื้นเขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่มีบ่อขยะของหน่วยงานท้องถิ่น ทำให้การจัดการขยะยังไม่ดีพอและยังมีปัญหายืดเยื้อกับภาคประชาชนที่ต่อต้านการสร้างบ่อขยะ

(1.3) ปัญหารถดับเพลิงไม่เพียงพอ เนื่องจากจำนวนรถดับเพลิงในปัจจุบันมีน้อย และหน่วยงานขาดแคลนรถดับเพลิงชนิดหอน้ำ นอกจากนี้รถดับเพลิงที่สามารถใช้ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมีเพียง 2 คัน ซึ่งเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเป็นรถดับเพลิงทั่วไป

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนา ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย คาดว่าจะมีปัญหาและความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนี้

(2.1) การตอบสนองต่ออัคคีภัย ควรจัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อการดำเนินงานป้องกันภัยอย่างทันท่วงที เนื่องจากเขตนิคมอุตสาหกรรมเป็นเขตการประกอบการอุตสาหกรรมซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอัคคีภัย

(2.2) การแก้ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณภัย ควรมีการบูรณาการกันระหว่างการวางผังเมืองและการป้องกันภัย ควรเชิญชุมชนให้มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูล ประยุกต์ใช้กลไกประชารัฐใน

การวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ และจัดทำมาตรการเชิงรุก รวมถึงกำหนดเป้าหมายร่วมกันในทุกภาคส่วน ในการนำสังคมไปสู่ความผาสุกแบบมั่งคั่งและยั่งยืน

(2.3) การจัดเก็บข้อมูล สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสระแก้วควรจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบของ GIS เพื่อสามารถระบุพิกัดและความเสี่ยงภัยของพื้นที่

(2.4) การจัดหาแหล่งน้ำ ควรขุดลอกคลองพื้นที่ตำบลป่าไร่ เพื่อเป็นการเก็บกักน้ำ ซึ่งจะสามารถช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งและปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ได้

รายชื่อหน่วยงานที่ดำเนินการเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
1	นายจรูญ ประกอบผล	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ	080-6421133/063-8267833
2	นายศรายุทธ เริกหริ่ง	หัวหน้าสำนักปลัด	0890986196
3	นายชิติพัทธ์ แก่นจันทร์	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ้านด่าน	081-4446063
4	นายวิสุทธิ์ศักดิ์ จันที	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	095-9489786
5	นายมรงชัย พงษ์โตรี	นิติกร	098-286894
6	นางพัฒนา รัตนธรรม	นายก อบต.ท่าข้าม	092-1879999
7	นางธาราทิพย์ นาคสกุล	หัวหน้าสำนักปลัด อบต.ท่าข้าม	081-4365572
8	นายวรวัฒน์ เกตุเพชร	ปลัด อบต. ท่าข้าม	092-8103816
9	นายราวี บุญวิทย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	091-5828279
10	นายนิกร อินทบาล	ผู้ใหญ่บ้าน ม.1 ตำบลท่าข้าม	086-8438445
11	นายชาติชาย ศรีสุข	ผู้ใหญ่บ้าน ม.5 ตำบลท่าข้าม	093-6083282
12	นายอนุสรณ์ อุ่นสำราญ	ปลัดเทศบาลตำบลป่าไร่	081-8622492
13	นายสมพล รั้งกลาง	ประธานสภาเทศบาลตำบลป่าไร่	086-1220928
14	นายเทพพร รั้งกลาง	ผู้ใหญ่บ้าน ม.3 ตำบลป่าไร่	099-1963553
15	นายสุพจน์ เขียนโพธิ์	ผู้ใหญ่บ้าน ม.8 ตำบลป่าไร่	081-3549842
16	นางสาวนงเยาว์ ศรีฉันทะมิตร	พาณิชย์จังหวัดสระแก้ว	065-7310493
17	นายสุมิตร มงคลยงค์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมฯ	
18	นางสาวรัตนา รักพวกกลาง	เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการค้า	087-9310435
19	นางสาวกิ่งกาญจน์ เกียรติดำรงวงศ์	รองเลขาธิการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	081-8055456
20	นายสาโรจน์ ทองพรหม	กรรมการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	093-9949329
21	จ.ส.อ. ชริน อยู่ถาวร	กรรมการสภาหอการค้าจังหวัดสระแก้ว	089-7984666
22	นางณัฐปภัสร์ จันทร์หอม	ผจก.หอการค้าจังหวัด	081-5130006
23	นายนฤพล สังเกตุ	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว	089-2450097
24	นางสาวฐิตารีย์ พิมพ์รัตน์	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาด้านการกีฬาและนันทนาการ	087-4710045
25	นางสาวจันดารา ปัญญานุวัฒน์	แรงงานจังหวัดสระแก้ว	
26	นางสุพัตรา ปรีชาศิลป์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	
27	นางสาวจิตติมา พยุพา	นักวิชาการแรงงาน	
28	นายจำนงค์ ทรงเคารพ	จัดหางานจังหวัดสระแก้ว	
29	นายถวิล ยี่สุ่นแสง	พัฒนาการจังหวัดสระแก้ว	

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
30	คุณนิสา		037-425-020-1
31	นายถวิล ยี่สุ่นแสง	พัฒนาการจังหวัดสระแก้ว	
32	นายพีร ฤทธิ์เดช	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน	
33	นายเฉลิมเกียรติ แผนกิจเจริญ	ห้วหน้ากลุ่มงานสารสนเทศการพัฒนาชุมชน	
34	คุณสุภาพร (ป้อม)	081-458-6219	037-425-057
35	ผช. ทรัพย์สิน	086-727-2051	
36	นายสมเกียรติ์ ทองเล็ก	รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว	
37	นายสมบัติ สมบัติวงษ์	หัวหน้ากลุ่มงานประกันสุขภาพ	
38	นายสมบัติ พึ่งเกษม	หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ	
39	นายประวิทย์ คำนึง	หัวหน้ากลุ่มงานอนามัย สิ่งแวดล้อม และอาชีวอนามัย	
40	นายสมโภชน์ เจริญยิ่ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	037-425-141 ต่อ 100 089-748-8205
41	นางสาวนารีรัตน์ ประเสริฐศรี	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	
42	นางสาววราภรณ์ ตะบุตร	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	
43	นายจีระศักดิ์ บุญด้วง	หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ	098 2701843
44	นายธีรพล ศรีโมรา	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว	
45	นายสัญญา ว่องไวอมรเวช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการส่วนสิ่งแวดล้อม	081 8572163
46	นางสาวพรนภัส วงศ์แสนสุขเจริญ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	089 4075204
47	นายพิศุทธิ์ มิกาศ	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว	061 156 6999
48		ผู้อำนวยการการนิคมอุตสาหกรรมในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว	095 3745057 (พี่อ้อย)
49	นายออน อุ่นทวีทรัพย์	นายด่านศุลกากรอรัญประเทศ	
50	นายธนากร เกิดสวัสดิ์	นักวิชาการศุลกากรชำนาญการ	0857185240
51	นายภูมิวัชร์ อุดมทรัพย์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดสระแก้ว	
52	นายสุรชัย ตันชัชวาล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด	
53	นางสาวสุนิสา จาตูม	เจ้าหน้าที่ธุรการ	081 0011465
54	นางสาวสุภรณ์ เวชกรณ์	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว	

ลำดับ	ชื่อ – นามสกุล	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
55	นางศรีวรรณ อนันตผล	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	089 9181121 (พี่ปิ๋ม)
56	นายพงศกร กัลยานุกูล	นักผังเมืองชำนาญการ	
57	นางสาวปาริฉัตร นัคเรศ	นักวิเคราะห์ชำนาญการ	
58	นายอนุพงษ์ ชื่อเพราะ	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	
59	นายเกรียงกมล ผิวดำ	พนักงานวิศวกรโยธา	
60	นายศุภวิชญ์ ศรีไทคู	วิศวกรโยธาปฏิบัติการ	
61	นายนพพร ทองสุข	วิศวกรโยธาชำนาญการ	
62	นางแสงอรุณ บุญศรี	สถิติจังหวัดสระแก้ว	
63	นางสาวกชกร อาจต้น	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	080 0277153
64	นายจงสวัสดิ์ มณีจอม	หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์และสารสรเทศ	
65	นายสำเริง วงษ์ป้อม	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตร	086 1593882
66	นางสาวนุศรา หิ้นเตี๊ยน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	
67	นายดำรง โอกาศ	อุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว	

สรุปประเด็นการระดมความเห็นกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 1 (หน่วยงานราชการ)
การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1
เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย
"โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"
วันอังคาร ที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

<u>สรุปประเด็นสำคัญ</u>

1. ประโยชน์ โอกาส ความท้าทาย ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวล ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
1.1 ด้านเศรษฐกิจ			
การลงทุน: เกิดความชัดเจนในการพัฒนาการลงทุน มีการลงทุนในพื้นที่ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่ดินเพื่อการลงทุน **สร้างรายได้ให้คนในพื้นที่:** เป็นการสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ **โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure):** เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับ SEZ ซึ่งประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานนั้นๆ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาให้เป็นจุดรวม (Hub) เชื่อมโยงการคมนาคมในภูมิภาคได้ โดยการส่งเสริมระบบ logistics ทางรางเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งทางถนน ให้มีวงแหวนลำเลียงสินค้า	**ทำเล/ที่ตั้ง:** สามารถเชื่อมโยงตลาดสู่ภูมิภาค ASEAN ได้ เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้เขตเศรษฐกิจพิเศษ EEC และใกล้ตลาดกัมพูชา จึงสามารถขนส่งสินค้าออกสู่ด่านพรมแดนคลองลึกและกระจายสู่ภาคตะวันออกได้ง่าย **ตลาดโรงเกลือ:** เป็นจุดขายสำคัญที่มีการค้าขาย การลงทุน เช่น การขายส่งสินค้ามือสอง **การเกษตรของจังหวัด:** เป็นเมืองเกษตรที่ผลิตผลไม้ (เช่น ชมพู่ มะม่วง เมล่อน) และสมุนไพร จึงมีโอกาสในการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรสมุนไพร รวมถึงอุตสาหกรรมสินค้าเกษตรแปรรูป	**ทำเล/ที่ตั้ง:** การเชื่อมโยงกับตลาดใน ASEAN **แรงจูงใจ:** สิทธิประโยชน์ระหว่าง EEC กับ SEZ (SEZ ต้องดีกว่า EEC) ปรับเงื่อนไขการลงทุนและสิทธิประโยชน์ ข้อจำกัดของอุตสาหกรรมในนิคม หากเป็นอุตสาหกรรมสีเขียวในรูปแบบที่ผ่อนปรน (เพื่อลดข้อจำกัดของประเภทอุตสาหกรรมที่จะมาลง) ต้องสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมให้ดีได้ตามความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้นด้วย จึงต้องเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม **ภาคการเกษตรของจังหวัด:** การพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร **การมีส่วนร่วม:** ทุกภาคส่วนในพื้นที่ต้องเห็นความสำคัญ	**ความไม่สมดุล/ครอบคลุมการพัฒนา:** เกิดจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล เช่น ราคาที่ดินที่เพิ่มสูงเกินจริง การพัฒนาพื้นที่ภาคธุรกิจได้ประโยชน์ แต่ภาคประชาชนยังไม่ได้รับการดูแลในหลายๆ ด้าน รายได้ประชาชนยังคงเท่าเดิม ผลประโยชน์ที่คนภายนอกและคนภายในได้รับไม่เท่าเทียมกัน (เกิดความเหลื่อมล้ำ) โครงสร้างเศรษฐกิจที่พัฒนาขึ้นไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพ **ราคาที่ดินที่สูงเกิน:** เกิดการหาประโยชน์ทางที่ดิน ส่งผลให้การพัฒนาในพื้นที่ไม่คุ้มค่า (ที่ดินแพงเกินจนคนไม่มาลงทุน) **ระบบ logistics ยังไม่ครอบคลุม (ถนน รถไฟ**

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนามากขึ้น เกิดการเจริญเติบโตในพื้นที่ ทำให้เกิดรายได้ มีโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น มูลค่าที่ดินสูงขึ้น **การค้า:** การขนส่งค้าขายเพิ่มมากขึ้น มีสินค้าหลากหลายขึ้น **ระบบการจัดการ:** มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน	**ภาคประชาชน:** การตื่นตัวของภาคประชาชน ชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม	และช่วยกันขับเคลื่อนให้ทั้งจังหวัดยอมรับใน SEZ **ผังเมือง/พื้นที่สีเขียว:** มีพื้นที่สีเขียวน้อยในการทำอุตสาหกรรม (มีคนลงทุนน้อย => ขอปรับสี ผังเมือง กำลังปรับสีอยู่ ต้องคิดวิธีที่จะทำให้ประชาชนยอมรับได้) ปกติจะกำหนดว่าอยากให้มีโรงงานประเภทไหนก่อน แล้วจึงค่อยกำหนดสีภายหลัง **การตลาด:** การสร้างตลาดให้เกษตรกร	**ขนส่งสาธารณะ):** การพัฒนาเส้นทางยังไม่เหมาะสมในการรองรับ SEZ ระบบขนส่งสาธารณะยังไม่ทั่วถึง รางลำเลียงสินค้าไม่สะดวกและขาดประสิทธิภาพ ถนนในการลำเลียงยังไม่เชื่อมต่อ **ไม่มีการลงทุนที่เกิดขึ้นจริง:** มีโรงงานเข้ามาลงทุนน้อย เพราะขาดแรงจูงใจ มีข้อจำกัดของประเภทการลงทุน ราคาที่ดินแพง จึงไม่มีคนมาลงทุน **รัฐจัดสรรการลงทุน:** การลงทุน เป็นการลงทุนโดยรัฐบาล ซึ่งโดยปกติการลงทุนภาครัฐนั้นต้องรองบประมาณ มีขั้นตอนมาก ต้องเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความล้าช้าในการพัฒนา **โครงสร้างพื้นฐาน:** การใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐานในเขตนิคมฯ ยังไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควร **การค้า:** มีตลาดประชารัฐในพื้นที่นิคมฯ แต่ไม่มีคนสนใจ ไม่มีลูกค้า ไม่มีคนเข้าไปค้าขาย อาจเพราะทำเลที่ตั้งจึงไม่ประสบความสำเร็จ รวมถึงข้อจำกัดด้านนโยบาย logistics และกฎหมาย

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
			การค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง **การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจฐานราก:** ประชาชนไม่ได้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างที่คาดหวังไว้ตามการพัฒนาของ SEZ **ระบบการบริหารจัดการ:** การบริการจัดการยังไม่เป็นระบบระเบียบเท่าที่ควร
1.2 ด้านสังคม			
คุณภาพชีวิต: มีโรงงานเข้ามาดำเนินกิจการในพื้นที่ส่งผลให้พื้นที่เกิดการพัฒนา มีแนวโน้มสร้างคุณภาพชีวิตคนในพื้นที่ให้ดีขึ้นเนื่องจากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คนในพื้นที่มีงานทำ มีธุรกิจใหม่ๆ เกิดขึ้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปสงค์-อุปทาน เช่น ค้าขาย ท่องเที่ยว เป็นต้น **การสร้างงานในพื้นที่:** แรงงานได้ทำงานในพื้นที่ ประชาชนมีทางเลือกในการทำงานและสร้างรายได้เพิ่ม	**กำลังแรงงาน:** แรงงานได้รับการพัฒนาทักษะแรงงานเพื่อรองรับการจ้างงานที่จะเกิดขึ้น **ประชาชน:** ในพื้นที่ได้รับโอกาสและประโยชน์จากการพัฒนา	**ระบบการบริหารจัดการ:** การสร้างระบบบริหารจัดการเพื่อสร้างความมั่นใจ **โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure):** การเตรียมพร้อมด้านสังคมเพื่อรองรับการพัฒนาในพื้นที่ เช่น การศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ จำนวนของเด็ก ผู้สูงอายุ ที่เพิ่มมากขึ้น **การมีส่วนร่วม:** การเข้าใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของคนในพื้นที่ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของสังคม ต้องมีทุกปัจจัยในการรองรับ SEZ มีองค์กรเจ้าภาพ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น (เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข ก็เน้นหนัก	**การจ้างงานของแรงงานในพื้นที่:** มีการจ้างงานน้อย แรงงานยังคงอพยพถิ่นฐานไปทำงานที่จังหวัดใกล้เคียง **ขาดแรงงานฝีมือ:** กำลังแรงงานขาดฝีมือ หรือทักษะเฉพาะทาง ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ทำให้เกิดการเรียนรู้ค่อนข้างจำกัด เช่น การสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ในด้านการค้า การลงทุน นอกจากนั้นคนไทยเองยังค่อนข้างเลือกงาน **ความขัดแย้ง/ประโยชน์ทับซ้อน:** เกิดความขัดแย้งของผลประโยชน์ในพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมที่อยู่อาศัยอาจได้รับผลกระทบจากการสูญเสียอาชีพ วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงเชิง

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
มากขึ้น คนในพื้นที่อยากอยู่ในพื้นที่มากขึ้นเนื่องจากมีแหล่งงาน (ลดการอพยพย้ายถิ่นฐาน) **ความเป็นระเบียบของสังคม:** พื้นที่สามารถกำหนดระเบียบ และกฎเกณฑ์ได้ **โอกาสในการเรียนรู้:** คนในพื้นที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องของเขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น เนื่องจากส่งผลกระทบต่อตนเองโดยตรง		มากกว่าปกติ สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนา พัฒนากลไกให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง) **แรงงาน:** ต้องพัฒนาฝีมือแรงงานให้เท่าทันอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว	วัฒนธรรม ความขัดแย้งของการใช้ที่ดิน **ความเป็นระเบียบของสังคม/ปัญหาทางสังคมทับซ้อนเพิ่มมากขึ้น:** ผลจากการเข้ามาของแรงงานต่างด้าวอาจก่อให้เกิดปัญหายาเสพติด โรคติดต่อข้ามแดน การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ชุมชนแออัด การลักลอบเข้าเมือง ชุมชนเดิมต่อต้าน อีกทั้งยังขาดความเข้าใจระหว่างธรรมเนียมปฏิบัติที่แตกต่างกันในแต่ละเชื้อชาติ **ประชาชนถูกละเลยและผิดหวัง:** ประชาชนในพื้นที่อาจถูกละเลยหรือถูกมองข้าม เพราะภาครัฐมุ่งแต่พัฒนาเศรษฐกิจระดับมหภาคในระบบของนายทุน ชุมชนเกิดความผิดหวังเพราะคาดหวังสูงว่าจะได้รับประโยชน์ ยังไม่เห็นข้อดีของ SEZ ที่ชัดเจนและก่อเกิดผลดีต่อคนในพื้นที่โดยตรง **คุณภาพชีวิต:** คุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่อาจไม่ได้ดีขึ้นเท่าที่ควร เนื่องจากการพัฒนายังไม่ตอบโจทย์คนในพื้นที่มากเท่าไหร่ รวมถึงมีข้อกังวลด้านความปลอดภัยใน

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
			เรื่องโรคติดต่อและอาชญากรรม **โอกาสการเรียนรู้ของคนในพื้นที่:** การสร้างกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังมีไม่มากเท่าที่ควร **การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง:** ประชาชนยังขาดความเคารพในกฎจราจร เพราะกฎหมายยังไม่เข้มงวด
1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม			
อุตสาหกรรมสีเขียว: เป็นมิตรต่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม หากมีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด **มีมาตรการการจัดการสิ่งแวดล้อม:**ภาครัฐมีความพยายามในการวางแผนการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง มีความชัดเจนในมาตรการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมให้อยู่ในเกณฑ์ของความปลอดภัย สามารถกำหนดมาตรการและบังคับใช้กฎหมายได้อย่างชัดเจน		**มาตรการและการจัดการสิ่งแวดล้อม:** มีความครอบคลุม การติดตามประเมินผลโรงงานใน SEZ **หน่วยงานรับผิดชอบ:** หน่วยงานติดตามสิ่งแวดล้อม **ระบบการบริหารจัดการ:** การจัดวางระบบการดูแล ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ การวางระบบ เผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ **การพิจารณาเอกสารสิทธิ์:** การใช้/ถือครองที่ดิน ประชาชนเรียกร้องให้มีการพิจารณาเอกสารสิทธิ์	**พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย:** เนื่องด้วยพื้นที่ทำมาหากินเดิมของชาวบ้านได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา SEZ จึงทำให้ชาวบ้านบุกรุก (รุกคืบ) พื้นที่ป่าไม้ ลักลอบใช้สอยพื้นที่ป่าทีละนิด เกิดการเข้าถึงง่าย อันเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมเดิม ทำให้ป่าไม้เกิดความเสื่อมโทรม พื้นที่ป่าไม้ลดลง ต้องใช้เวลาในการฟื้นฟู **เกิดมลภาวะและมลพิษ:** ด้วยระบบขนส่ง การจราจร โครงสร้างพื้นฐาน โรงงานอุตสาหกรรม เหล่านี้ล้วนแต่เป็นแหล่งก่อเกิดมลพิษ ทั้งทางอากาศและทางน้ำ อีกทั้งยังไม่มีเขตกันชนสิ่งก่อสร้างทำให้เกิดมลพิษทางเสียงและ

ประโยชน์ (Benefits)	**โอกาส** (Opportunities)	**ความท้าทาย*** (Challenges/Risks)	**ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล** (Problems / Barriers / Concerns)
			อากาศ เช่น ฝุ่นละออง ควัน ในระยะของเขตก่อสร้าง SEZ ซึ่งหลังจาก SEZ ได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ ก็ยังเกิดมลภาวะจากการจราจรแออัด เสียง อากาศและน้ำเสียจากกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมในลำดับต่อไป **ปริมาณขยะ:** ปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากสินค้ามือสองที่ขนข้ามฝั่งมาขายจากประเทศกัมพูชา ขยะอุตสาหกรรม และขยะครัวเรือน **ความชัดเจนของการบริหารจัดการ:** หน่วยงานที่ดูแลด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะโรงงานที่จัดตั้งนอกเขตนิคมอุตสาหกรรม **ขาดหน่วยงานกลางที่ดูแล SEZ ในภาพรวม:** ศูนย์รวมที่จะให้ข้อมูล การติดตามประเมินผล (หน่วยบริหารจัดการ SEZ) จึงควรมีกลไกการติดตามตรวจสอบโดยชุมชนเข้ามาช่วยเสริม **ประเภทอุตสาหกรรมเป้าหมาย:** เป็นอุตสาหกรรมสีเขียวแท้หรือเทียม

*ความท้าทายในภาพรวม => ไม่มีหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการ SEZ

2. สาเหตุของปัญหา/อุปสรรค/ความกังวล

2.1 ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนตลอดทั้งกระบวนการ

2.2 ประสบการณ์การรับรู้จากเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่อื่นว่า SEZ นั้นจะก่อให้เกิดผลกระทบมากมาย

2.3 การประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ยังไม่มีความจริงจังเท่าที่ควร ทำให้ขาดแรงขับเคลื่อน จึงไม่สามารถไปต่อได้

2.4 มีการต่อต้าน เนื่องจากกำหนดเป็นอุตสาหกรรมสีเขียว แต่แท้จริงแล้วสามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นสีม่วงได้ เช่น โรงไฟฟ้าชีวมวล เนื่องจากความคาดเคลื่อนในการเข้าใจ

3. วิสัยทัศน์

"เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว มั่นคง มั่งคั่ง ปลอดภัย ยั่งยืน"

4. ประเด็นยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งผู้มีส่วนร่วมหลักในการพัฒนาแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์

แนวคิด	ผู้มีส่วนร่วมหลัก / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.1 การพัฒนาการเกษตรแบบครบวงจร	
มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในพื้นที่ SEZ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
4.2 การพัฒนาอุตสาหกรรม	
เนื่องจากโรงงานมีกำลังการผลิตไฟฟ้า แต่ไม่มีแหล่งที่จะส่งไปขาย จึงควรหาตลาดการผลิตไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และเพื่อปลดล็อคอุตสาหกรรมการผลิตไฟฟ้า (จากขยะอิเล็กทรอนิกส์) ให้สังคมยอมรับ มุ่งเน้นไปที่โรงไฟฟ้าชีวมวล อุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานพลังงานจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4.3 การพัฒนาฝีมือแรงงาน	
แรงงานไทยได้รับการฝึกทักษะด้านอาชีพ ภาษา มีการศึกษาและมีงานทำ	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สถาบันการศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
4.4 การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย	
แรงงานต่างด้าวทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย	สำนักงานแรงงานจังหวัด ด่านตรวจคนเข้าเมือง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ
4.5 การพัฒนาระบบสาธารณสุข ระบบความปลอดภัย	
การควบคุมโรคติดต่อ (ทั้งคน พืช และสัตว์) และการบังคับใช้กฎหมายให้ปลอดอาชญากรรม ปลอดยาเสพติด การค้ามนุษย์	สถานีตำรวจภูธรจังหวัด กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงยุติธรรม
4.6 การจัดการระบบสาธารณูปโภค	
มีการบริหารจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในการจัดกิจกรรมในพื้นที่ SEZ ให้ปราศจากมลพิษ มีการจัดสรรน้ำที่เท่าเทียมทุกภาคส่วน เพื่อลดปัญหาการแย่งน้ำกันระหว่างผู้ใช้น้ำ	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค สำนักงานขนส่งจังหวัด กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แนวคิด	ผู้มีส่วนร่วมหลัก / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.7 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวมด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน	
พัฒนา SEZ ให้ปราศจากมลพิษ โดยใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด กระทรวงมหาดไทย ชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ควรมีความชัดเจนในประเภทอุตสาหกรรมที่จะมาลงทุน

5.2 ระบบ Logistics ขนส่งสาธารณะ ควรแยกระหว่างการขนส่งสินค้าเพื่อการพาณิชย์ และขนส่งคนเพื่อการท่องเที่ยวหรือวัตถุประสงค์อื่นๆ เพื่อลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ โดยนำสินค้าเกษตรขนส่งในระบบราง โดยรถไฟใน จ.สระแก้วยังไม่ค่อยพัฒนาเท่าที่ควร

5.3 ถนนช่วงปราจีน-นครนายก มีลักษณะที่ค่อนข้างแคบ อีกทั้งยังมีสี่แยกไฟแดงหลายจุด ส่งผลให้การจราจรติดขัดในบางช่วง จึงควรมีวงแหวนให้ส่งสินค้าโดยเฉพาะ ถนนควรตัดอ้อมนอกเมือง ไม่ตัดเข้ามาในเขตเมือง เพื่อลดปัญหาการจราจรติดขัด

สรุปประเด็นการระดมความเห็นกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2 (หน่วยงานราชการ)
การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1
เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย
“โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
วันอังคาร ที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

1. ประโยชน์ ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวล ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ประโยชน์ (Benefits)	ปัญหา / อุปสรรค / ข้อห่วงกังวล (Problems / Barriers / Concerns)
1. โครงสร้างพื้นฐานดีขึ้น	1. ที่ดินใช้ประโยชน์ส่วนมากเป็นที่ดินที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ (ส.ป.ก.) 2. การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐยังไม่ทั่วถึงประชาชนและไม่มีความต่อเนื่อง 3. งบประมาณในการจัดการขยะไม่เพียงพอ 4. เกิดการเก็งกำไรที่ดิน 5. นักลงทุนไม่เข้ามาลงทุน จากการเก็งกำไรที่ดิน 6. มาตราการของภาครัฐไม่ดึงดูดนักลงทุน 7. การผลิตไฟฟ้าเกินความต้องการ ทำให้เกิดการเหลือทิ้ง 8. ข้อจำกัดด้านการสร้างตึกสูงบริเวณชายแดน 9. ปัญหาการเชื่อมต่อระหว่างไทย-กัมพูชายังไม่พร้อม 10. เกิดปัญหาด้านการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

2. สาเหตุของปัญหา/อุปสรรค/ความกังวล

2.1) ทำเลที่ตั้งของจังหวัด ไกลจากจุดขนส่งสำคัญ

2.2) สิทธิประโยชน์ไม่ดึงดูดนักลงทุน เมื่อเทียบกับการลงทุนที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

2.3) นักลงทุนไม่เข้ามาลงทุนจากการเก็งกำไรที่ดิน

สรุปประเด็นการระดมความเห็นกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 3 (ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1
เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย
“โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
วันอังคาร ที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

1. ประโยชน์ ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวลของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
1. ประโยชน์		
1. ราคาที่ดินเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะที่ดินที่มีเอกสารสิทธิและตั้งอยู่ใกล้ถนนหรือใกล้พื้นที่เศรษฐกิจ แต่พบว่าที่ดินที่มีเอกสารสิทธิที่ซื้อขายได้มีเป็นส่วนน้อย (ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ สปก.) ทำให้เจ้าของที่ดินที่มีเอกสารสิทธิสามารถขายที่ดินได้ราคาสูงขึ้น 2. มีการจ้างงานในท้องถิ่นเพิ่ม ประชาชนมีงาน มีรายได้เพิ่มขึ้น 3. โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนา (เส้นทางคมนาคม) 4. การค้าขายดีขึ้น	1. ทำให้สังคมเกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้นและเกิดการสร้างสังคมสมัยใหม่ 2. ประชากรเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะประชากรจากภายนอกพื้นที่ทั้งจากภายในประเทศและแรงงานข้ามชาติ (ทั้งที่ถูกกฎหมายและประชากรแฝง) 3. มีการพัฒนาให้สังคมมีรายได้ 4. ประชาชนที่ออกไปทำงานที่อื่น มีโอกาสกลับมาทำงานในบ้านเกิด 5. สังคมที่ดี จะต้องมีการพัฒนาด้านจิตใจให้มาก	1. มลพิษทางอากาศในปัจจุบันดีขึ้นมาก 2. ประชาชนตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น 3. มีการรวมกลุ่มกันช่วยดูแลและพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน 4. มีการปรับปรุงพื้นที่บริเวณเขตเศรษฐกิจพิเศษให้เป็นระเบียบมากขึ้น
2. ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวล		

เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
1. สินค้าอุปโภค-บริโภคราคาสูงขึ้น 2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจยังไม่ชัดเจน การลงทุนในพื้นที่ยังมีน้อย 3. มีการใช้เครื่องจักรในกิจการใหม่ๆ ทำให้ไม่เกิดการจ้างงานมากเท่าที่ควร 4. ค่าแรงแพงขึ้น มีการหาแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน ทำให้การหางานยากขึ้น 5. โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนา/เปลี่ยนแปลงบางส่วน บางพื้นที่เท่านั้น (เส้นทางคมนาคม) ในส่วนอื่นยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร	1. พบปัญหายาเสพติดมากขึ้น 2. พบปัญหาเด็กแว๊น รถบนถนนวิ่งเร็วมากขึ้น 3. ประชาชนมีความหวาดระแวงและขัดแย้งกับผู้นำชุมชนที่มีส่วนรู้เห็นและสนับสนุนการสร้างโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชน 4. คนในสังคมเห็นแก่ตัวมากขึ้น 5. สังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการกระทบกระทั่งกันระหว่างคนในชุมชน เนื่องจากมีประชากรที่มาจากหลายพื้นที่ มีพื้นฐานวัฒนธรรมที่หลากหลาย(ไทยและต่างด้าว)	1. มีการเปลี่ยนแปลงจากนิคมอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นนิคมอุตสาหกรรมขยะ 2. งบประมาณในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น จากการเพิ่มของจำนวนประชากร 3. มีปัญหาด้านมลพิษทางอากาศจากการแอบเผารองเท้าขยะมือสอง 4. มีปัญหาด้านมลพิษทางอากาศจากการเผาอ้อย 5. มีความกังวลด้านการนำเข้าขยะข้ามแดน
6. ประชาชนในพื้นที่ยังได้รับประโยชน์จากการพัฒนาน้อย การสนับสนุนที่ผ่านมานักลงทุนได้รับประโยชน์มากกว่า 7. ขาดการทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับมาตรการการพัฒนาอย่างชัดเจน 8. ราคาผลผลิตทางการเกษตรต่ำลง (ราคาผันผวน) 9. เศรษฐกิจจะถดถอยลง เนื่องจากรายได้หลักของจังหวัดคือการเกษตรแต่การพัฒนาอุตสาหกรรมยังไม่ต่อยอดจากการเกษตร 10. คนส่วนใหญ่ไม่มีกรรมสิทธิที่ดิน เป็นข้อจำกัดต่อการลงทุน	6. เกิดการแตกแยกของประชาชนที่มีความคิดเห็นต่างกัน 7. ขาดการประชาสัมพันธ์ ประชาชนผู้มีส่วนได้-เสียไม่รับรู้ข่าวสารการพัฒนาอย่างแท้จริง 8. ไม่เคยมีหน่วยงานเข้ามารับฟังความคิดเห็นของประชาชน 9. ขาดการประชาสัมพันธ์ ประชาชนผู้มีส่วนได้-เสียไม่รับรู้ข่าวสารการพัฒนาอย่างแท้จริง	6. มีความกังวลเรื่องการแย่งชิงทรัพยากรในพื้นที่ 7. ขาดแคลนน้ำบนดิน,ใต้ดินมากขึ้น 8.ช่วงก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางอากาศ 9. การจัดการขยะ น้ำเสียมีระบบที่ไม่ดี

2. ประเด็นปัญหาสำคัญและสาเหตุ

ปัญหาสำคัญ	สาเหตุของปัญหา
1. ปัญหาน้ำท่วมในบางพื้นที่มากขึ้น	1. มีการก่อสร้างถนน/คมนาคมปิดกั้นทางน้ำ เช่น ??? 2. ขาดการวางแผนแบบบูรณษการด้านการก่อสร้างและการผันน้ำทำให้ระบายน้ำได้ไม่สะดวก 3. ขาดการพัฒนาด้านโครงสร้างเพื่อการกักเก็บน้ำให้เพียงพอ/เหมาะสม เช่น อ่างเก็บน้ำ แก้มลิงฯลฯ

ปัญหาสำคัญ	สาเหตุของปัญหา
2. ปัญหาการจัดการขยะมือสอง (เสื้อผ้า,รองเท้า) ในพื้นที่ตำบลป่าไร่ อรัญประเทศ และตลาดโรงเกลือ	1. สาเหตุหลักคือไม่มีการจัดการนโยบายนำเข้าขยะ 2. ไม่มีแผนงาน/มาตรการจัดการขยะนำเข้าอย่างเหมาะสม ทำให้มีปริมาณขยะสะสมมากเกินความสามารถในการจัดการ (มีการคัดแยกขยะทิ้ง 80% ใช้ได้เพียง 20%) 3. ศักยภาพของเทศบาลไม่สามารถจัดการขยะได้ทั้งหมด และพื้นที่จัดเก็บขยะมีจำกัดเพียง 20ไร่ ซึ่งปัจจุบันเต็มแล้ว-ให้ผู้ขายนำไปจำกัดที่วัฒนานคร -> สถานที่ไกล+ค่าใช้จ่ายสูง ->เกิดอาชีพผู้รวบรวมขยะส่งโรงงาน 3.2.4)เครื่องคัดแยกขยะเสียหาย/ชำรุด ทำให้มีปริมาณขยะสะสมจนล้น 3.2.5) ไม่มีรูปแบบ/มาตรการการจัดการขยะที่เหมาะสม และกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าและการจัดการขยะข้ามแดนไม่ชัดเจน 3.2.6)ประเทศไทยเป็นเส้นทางน้ำเข้าสินค้ามือสอง โดยทิ้งขยะไว้และนำส่วนที่ดีส่งออกไปยังประเทศที่สาม
2. ขยะครัวเรือน	1. การขยายตัวของชุมชน (ทั้งที่อยู่อาศัย ร้านค้า และโรงพยาบาล) บ้านพัก และบ้านเช่า 2. เทศบาลไม่มีพื้นที่และงบประมาณเพียงพอในการกำจัดขยะที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีขยะอันตรายมากขึ้น 3. ขาดกฎกติกา/มาตรการในการจัดการขยะที่ชัดเจน (เช่น การคัดแยกขยะโดยครัวเรือนแต่ไม่มีการแยกเก็บ แยกจัดการที่ชัดเจน) 4. ชุมชนและหน่วยงานยังขาดจิตสำนึก ไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา 5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร/ครัวเรือน และประเภท ปริมาณขยะในพื้นที่ที่ชัดเจนสำหรับการออกแบบส่งเสริมการจัดเก็บและการจัดการขยะที่เหมาะสมกับปัญหา 6. การเมืองท้องถิ่นแทรกแซงการทำงาน มีการเอาใจฐานเสียง ทำให้ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาต่าง ๆ 7. ถังขยะไม่เพียงพอ ไม่ทั่วถึง

ปัญหาสำคัญ	สาเหตุของปัญหา
3. ขยะอุตสาหกรรมในนิคม - โรงงานเสื้อผ้ามือสอง - น้ำมัน - กากอุตสาหกรรม - โรงไฟฟ้า RDF	1. ข้อมูลไม่ตรงตามที่ขออนุญาต หรือที่มาจัดประชาคมว่าจะขอพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว แต่กลับไปทำโรงงานขยะ 2. การจัดการขยะไม่เหมาะสม คือ ครั้งแรกเป็นแบบเก็บแยก แต่สุดท้ายนำไปกองรวมกัน 3. ผู้ประกอบการเป็นนักลงทุนจากต่างประเทศ(จีน) ชาวบ้านไม่ไว้วางใจในความโปร่งใสและความรับผิดชอบเรื่องผลกระทบต่อท้องถิ่น 4. มีช่องว่างในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง 5. พื้นที่ไม่เพียงพอในการกำจัด/จัดการขยะที่เพิ่มขึ้น
4. ไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อยอดศักยภาพด้านการเกษตรของพื้นที่ตามที่กำหนดในพันธกิจและเป้าหมายของ SEZ สระแก้ว	1. ไม่มีโรงงานที่ต่อยอดด้านการเกษตร (ในปัจจุบันมีแค่ชนิดเดียวคือ อ้อยที่กำลังเตรียมดำเนินการ)
	2. ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบต่าง ๆ เช่น ปัญหาค่าเช่าที่ดินราคาสูงจากการเก็งกำไร ขณะที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์เนื่องจากไม่มีกรรมสิทธิในที่ดิน
5. ความเชื่อมโยงระบบlogistics ระหว่างประเทศ	1. ขาดความเชื่อมโยงในการพัฒนาระบบ เช่น ถนน รางรถไฟ

3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา SEZ สระแก้ว

3.1) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงวงจร

3.2) เร่งรัดการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับขยะข้ามแดน ได้แก่ ห้ามนำเข้าขยะข้ามแดนทั้งหมด และการสนับสนุนท้องถิ่นในการจัดการขยะในพื้นที่ SEZ สระแก้วอย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง

3.3) จัดเก็บภาษีกับผู้ประกอบการขยะมือสอง

3.4) การกำหนดไม่ให้จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำ(ผักขะ)

3.5) จัดทำนโยบายเชิงรุกในการพัฒนาระบบขนถ่ายสินค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อความสะดวกการขนถ่ายสินค้าข้ามแดนออกจากไทย

3.6) ส่งเสริมการพัฒนาสังคมที่ดี โดยต้องมีการพัฒนาด้านจิตใจให้มากควบคู่กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

4) สิ่งที่อยากเห็น/ให้เป็น

4.1) ได้รับข้อมูลการพัฒนาที่ครบถ้วนและทั่วถึงทุกภาคส่วน ประกอบด้วย รายละเอียดการพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรม(ระยะสั้น,ยาว) และแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อม"

4.2) เร่งรัดการพัฒนาด้านการเกษตรแปรรูปอย่างจริงจัง ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว มันสำปะหลัง ลำไย ข้าว ปาล์ม ยางพารา และเห็ด"

4.3) ปรับเงื่อนไขค่าเช่าพื้นที่ลดลงและเพิ่มเงื่อนไขการลงทุนในพื้นที่(เพื่อสร้างแรงจูงใจไม่ให้ไปลงทุนในพื้นที่SEZของกัมพูชา)

4.4) โรงงานที่จะจัดตั้งต้องไม่ตั้งในพื้นที่ลุ่มน้ำหรือรุกล้ำพื้นที่เกษตรดั้งเดิม

4.5) ให้มีการรับฟังความเห็นและประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ตำบลป่าไร่ต้องการโรงงานสีเขียว โดยตำบลผักขะไม่ต้องการโรงงานขนาดใหญ่ แต่ต้องการโรงงานสีเขียวขนาดกลางและขนาดเล็กที่เกี่ยวเนื่องกับการแปรรูปผลผลิตการเกษตร"

4.6) ส่งเสริมให้ตำบลอรัญประเทศเป็นที่อยู่อาศัยของแรงงานใน SEZ

4.7) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่

4.8) ไม่ต้องการการพัฒนาโรงไฟฟ้า RDF

4.9) จุดยืนของ SEZ ที่มีความสมดุลทั้งหน่วยงานภาครัฐ,เอกชน,ประชาชน

4.10) ผู้ว่าควรนั่งหัวโต๊ะ/มีบทบาทในการเร่งรัดพัฒนา SEZ ให้ชัดเจน

4.11) ขอรับทราบความคืบหน้าในการทำร่างผังเมืองสระแก้ว(SEZ)

5) ข้อเสนอแนะในการจัดประชุมครั้งต่อไป

5.1) การใช้สีของ Power Point (PPT ประกอบการประชุมครั้งนี้สีและตัวอักษรบาง slide มองเห็นไม่ชัด) และปรับเทคนิคการนำเสนอให้น่าสนใจ

5.2) ควรพิจารณาเพิ่มจำนวนผู้แทนภาคประชาชนและให้มีความครอบคลุมของ Stakeholders

สรุปประเด็นการระดมความเห็นกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 4 (ภาคเอกชนและสถานบันการการศึกษา)
การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1
เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย
“โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”
วันอังคาร ที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

1. ประโยชน์ ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวลของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
1. ประโยชน์		
1) มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากจะมีการเพิ่มจำนวนงานภายในพื้นที่มากขึ้น 2) ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจะดีขึ้น เนื่องจากการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายในพื้นที่เพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3) การคมนาคมจะมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาเส้นทางการเดินทางในรูปแบบต่างๆเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ 4) การค้าขายภายในพื้นที่จะดีขึ้น เนื่องจากการมีผู้คนเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น	1) เกิดการจ้างงานภายในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 2) มีการพัฒนาฝีมือแรงงาน เนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของแรงงานเพื่อให้รองรับกับการพัฒนาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3) มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษทำให้ประชาชนมีงานมากขึ้นมีรายได้ที่มากขึ้น 4) มีการศึกษาที่ดีขึ้น เนื่องจากการพัฒนาในพื้นที่มีความเจริญมากขึ้นก็จะที่ให้มีโรงเรียนหรือแหล่งการเรียนรู้มีทีคุณภาพมากขึ้นตาม 5) มีผู้มาลงทุนทางด้านสาธารณสุขเพิ่มขึ้น เนื่องจากการพัฒนาภายในพื้นที่มีมากขึ้นก็จะทำให้เกิดการลงทุนสร้างโรงพยาบาลคลีนิค ในภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนโรงพยาบาล และเรื่องสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอ	1) มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษจะช่วยแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาขยะ,ปัญหามลพิษด้านต่าง ๆ 2) ประชาชนมีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของชุมชนประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถรับรู้และตระหนักถึงปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
2. ปัญหา/อุปสรรค/ข้อห่วงกังวล		
1) ปัญหาประชากรแฝงทั้งไทยและเทศมีจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดการแย่งระบบสาธารณูปโภค	1) ผังเมืองเป็นรูปแบบเก่าไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดข้อจำกัดต่าง ๆในการใช้พื้นที่และข้อจำกัดในการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ	1) ปัญหาขยะ เนื่องจากการนำเข้าขยะมือสอง และขาดการจัดการดูแลที่ดีที่ให้เกิดมลพิษ ทางด้านต่าง ๆ เช่า มลพิษทางอากาศ และมลพิษทางน้ำ

เศรษฐกิจ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
2) ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังไม่เพียงพอกับความต้องการภายในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้าดับบ่อย น้ำประปาไม่ไหล 3) ปัญหาราคาเช่าที่ดินมีราคาแพง เนื่องจากเป็นที่ดินของ สปก. และหน่วยงานอื่นๆ เช่น การรถไฟ กรมธนารักษ์ เป็นต้น ทำให้ไม่มีคนสนใจลงทุนและ ประชาชนไม่มีสิทธิในพื้นที่ ปัญหาแรงงานมีมากกว่าความต้องการในพื้นที่ เนื่องจากจำนวนงาน(โรงงาน)มีน้อยกว่าจำนวนแรงงานที่อยู่ในพื้นที่ 4) ปัญหาสิ่งเร้ารอบตัวดึงดูดให้คนไม่สนใจงานในพื้นที่เนื่องจากมีรายได้น้อย เช่น คนเลือกที่จะข้ามฝั่งไปทำงานที่คาสิโนมากกว่าเลือกที่จะทำงานในพื้นที่ เพราะได้รายได้ที่สูงกว่า 5) การขาดการบูรณาการกันระหว่างภาคการเกษตรกับSEZ 6) ขาดการสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทำให้ไม่เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน 7) ปัญหาขาดความชัดเจนในการดึงดูดภาคเอกชนให้มาลงทุนในพื้นที่ 8) ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าการเกษตรที่ผิดกฎหมาย เช่น ข้าว ,ข้าวโพด 9) ปัญหาการคมนาคม เนื่องจากรถไฟที่ปรับปรุงรางใหม่ยังไม่มีขบวนรถที่วิ่งถึงสระแก้ว	2) ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดิน สปก.และเป็นพื้นที่สีเขียวไม่สามารถทำอะไรได้นอกจากการเกษตร ทำให้ไม่สามารถนำพื้นที่ไปใช้ในการทำกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากการเกษตร 3) การข้ามชายแดนทำได้ลำบากขั้นตอนเยอะกว่าการข้ามชายแดนอื่น ๆ เพราะเนื่องจากการข้ามชายแดนทางฝั่งนี้ต้องใช้พาสปอร์ทในการข้ามชายแดนและเข้าพื้นที่ 4) อปท.มีบทบาทน้อยและประชาชนขาดการมีส่วนร่วม เนื่องจากทั้งสองฝ่ายไม่เชื่อมโยงหากัน 5) ขาดระเบียบการจัดการบนท้องถนนที่ดี มีรถผิดกฎหมายสัญจรในพื้นที่มากขึ้น	2) ปัญหาฝุ่นละอองเนื่องจากการเผาขยะ ควันเสียจากรถยนต์ขนาดใหญ่และการก่อสร้างในพื้นที่

2. ประเด็นสำคัญ/ทิศทางการพัฒนา(จากคะแนนโหวตภายในกลุ่ม)

แนวคิด	ผู้มีส่วนร่วมหลัก / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1. สิทธิประโยชน์และการลงทุน	
1. สิทธิประโยชน์ขาดความชัดเจนและไม่ดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนในพื้นที่ เนื่องจาก สิทธิประโยชน์ได้เทียบเท่ากับสิทธิประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดใกล้เคียง เช่น ปราจีนบุรี ชลบุรี เป็นต้น และยังขาดความชัดเจนในเรื่องสิทธิประโยชน์ของนักลงทุนทำให้นักลงทุนไม่สนใจที่จะมาลงทุนในพื้นที่ (มีกรณีของอุตสาหกรรมประมงอยากมาลงทุนในพื้นที่ เพราะสิทธิประโยชน์ของการลดหย่อนภาษีแต่ขาดความชัดเจนของสิทธิประโยชน์ในข้อนี้จึงยกเลิกโครงการ) 2. ทำเลที่ตั้งไม่ดึงดูดนักลงทุนเนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดิน สปก.,นส.4 ทำให้ไม่มีสิทธิในการครอบครองหรือใช้พื้นที่ในการทำอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องเช่าที่ดินของการรถไฟ,กรมธนารักษ์ หรือซื้อที่ดินของประชาชนในพื้นที่เพื่อใช้ในการทำอุตสาหกรรม แต่ราคาเช่า/ซื้อที่ดินนั้นมีราคาแพงมากจึงไม่คุ้มแก่การลงทุน 3. การข้ามชายแดนขาดความเสรี เนื่องการข้ามชายแดนมีความยุ่งยากเพราะต้องใช้พาสปอร์ตในการข้ามชายแดนเข้าเมืองเท่านั้น ซึ่งต่างจากเขตชายแดนอื่น ๆที่ สามารถใช้บัตรประชาชนเดินเรื่องในการข้ามชายแดนและเข้าเมือง ทำให้ขาดโอกาศในการเพิ่มจำนวนการซื้อขายภายในพื้นที่	**ภาครัฐ** • สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ • การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย(นิคมสระแก้ว) • กระทรวงพาณิชย์ • กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ • BOI (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) • กระทรวงแรงงาน • สำนักงานจังหวัดสระแก้ว • กรมศุลกากร(สระแก้ว) **ภาคเอกชน** • หอการค้า(จังหวัดสระแก้ว) • สภาอุตสหกรรม(จังหวัดสระแก้ว) • ประธาน Young Smart Farmer • เจ้าของโรงงานแปรรูปข้าวโพด • เจ้าของโรงสี **ภาคประชาชน** • เกษตรกรผู้ปลูกข้าว/ข้าวโพด • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.7)
2. การท่องเที่ยว	
1. การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดยังขาดการสนับสนุนให้เข้าถึง เนื่องจากจังหวัดสระแก้วเป็นเส้นทางผ่านขึ้นไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน) ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีในการชักจูงนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับคนในพื้นที่ แต่ยังขาดการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. สินค้าขึ้นชื่อและสินค้าการเกษตรภายในพื้นที่ไม่ถูกสนับสนุนให้เป็นที่รู้จัก เช่น พื้นที่ปลูกไพรได้ดีที่สุดในประเทศจากโครงการของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เป็นต้น 3. การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เนื่องจากปัจจุบันการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ยังขาดการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพราะในจังหวัดสระแก้วมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม	**ภาครัฐ** • การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย • สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว • วัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว - กระทรวงวัฒนธรรม • กรมศิลปากร (สำนักงานศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี) • หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม จังหวัดสระแก้ว **ภาคเอกชน** • ประธานอุตสหกรรมการท่องเที่ยว/นายกสมาคมการท่องเที่ยว • ผู้ประกอบการโรงแรม/ร้านอาหาร • ผู้ประกอบการรถขนส่งสาธารณะ • มัคคุเทศก์ **ภาคประชาชน** • กลุ่มผู้ประกอบการ/ผู้ผลิตสินค้าOTOP

แนวคิด	ผู้มีส่วนร่วมหลัก / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3) การคมนาคม	
1. การเชื่อมโยงไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(อีสาน)ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร(ช่องเขาตะโก) 2. การขยายการขนส่งออกต่างประเทศ เพราะการคมนาคมในพื้นที่ยังไม่เอื้อกับการนำเข้า/ส่งออกจากต่างประเทศ 3. การคมนาคมด้วยรถโดยสารสาธารณะเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะ(รถไฟ)ไม่สามารถใช้ได้เนื่องจากไม่มีขบวนรถ	**ภาครัฐ** • กระทรวงคมนาคม • แขวงทางหลวง(จังหวัดสระแก้ว) • สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ **สิ่งแวดล้อม** • สำนักงานทรัพยากรจังหวัด • การรถไฟแห่งประเทศไทย • หัวหน้าสถานีรถไฟอรัญประเทศ • การท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว • กรมศุลกากร (จังหวัดสระแก้ว) • กรมการขนส่ง (จังหวัดสระแก้ว **ภาคเอกชน** • หอการค้า(จังหวัดสระแก้ว) • ผู้ประกอบการขนส่งสินค้า/รถโดยสารสาธารณะ **ภาคประชาชน** • ประชาชนผู้ใช้ระบบการขนส่งสาธารณะ/รถยนต์ส่วนบุคคล

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 สิทธิประโยชน์

- สร้างความชัดเจนโดยการจัดประชุมหาแบบข้อเสนอที่ชักชวนให้นักลงทุนสนใจเข้ามาลงทุนในพื้นที่
- เสนอให้ลดค่าเช่าที่ดินของการรถไฟ/กรมธนารักษ์ หรือ อยู่ฟรี 3-5ปี
- เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายการผ่านชายแดน ไทย-กัมพูชา ให้เหมือนกับชายแดน ไทย-ลาว เพราะเนื่องจากการผ่านชายแดนทุกวันนี้ต้องใช้พาสปอร์ทในการข้ามชายแดนเท่านั้น เพื่อช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวและการค้าขายในพื้นที่

3.2 การท่องเที่ยว

- สร้างRootการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อดึงดูดผู้ที่ผ่านทางมาแวะเวียนภายในพื้นที่ เช่น การสร้างแหล่งเขตเศรษฐกิจพิเศษ,เอาท์เลทสินค้าราคาถูก เป็นต้น
- เสนอให้ อปท. ช่วยเป็นคนกลางในการประสานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สินค้าภายในพื้นที่ เพื่อช่วยให้คนนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงสินค้าขึ้นชื่อประจำจังหวัด
- เสนอให้การรถไฟแห่งประเทศไทยสนับสนุนรถไฟปรับอากาศเพื่อนำนักท่องเที่ยวจากต่างแดนเข้ามาในพื้นที่โดยเน้นการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

3.3 การคมนาคม

- เสนอให้พัฒนาการเดินทางเส้นทางช่องเขาตะโกเพราะเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- เสนอให้มีหัวรถจักรมาลากขนถ่ายสินค้า/หัวรถปรับอากาศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
- เสนอให้มีการเชื่อมโยนการนำเข้า/ส่งออก(สร้างการเชื่อมต่อ สระแก้ว - วัฒนานคร)

3.4 เศรษฐกิจ

- เสนอให้ภาครัฐในการกระตุ้นเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ เพื่อเพิ่มรายได้และช่วยกระจายรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่
- เสนอให้ภาครัฐส่งเสริมการให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนสามารถมีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ เพื่อให้นักลงทุนกล้าที่จะมาลงทุนและประชาชนสามารถใช้พื้นที่ทำกินในด้านต่าง ๆ ได้นอกเหนือจากการเกษตร

3.5 สังคม

- เสนอให้ อปท. .และประชาชนร่วมมือและแบ่งปันข่าวสาร เพื่อเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างสองภาคฝ่ายและช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- เสนอให้แก้ไขกฎหมายผังเมือง เนื่องจากผังเมืองในปัจจุบันมีข้อจำกัดเยอะและเอื้อต่อการพัฒนาเพื่อให้สามารถก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างให้สามารถรองรับกับการพัฒนาของSEZ

3.6 สิ่งแวดล้อม

- เสนอให้ อปท. ช่วยกระจายข่าวสารเมื่อมีการประชุมเกี่ยวกับโครงการสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเข้าประชุมและรับรู้เนื้อหาของการประชุม

ภาคผนวก ง-7

รายงานการกำหนดขอบเขตโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รายงานการกำหนดขอบเขต (Scoping Report)

โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

สิงหาคม 2564

ภาคผนวก ง-8

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group) โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรุณาลงทะเบียนเข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)
ระหว่างวันที่ 14-16,20 กรกฎาคม พ.ศ. 2564
โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ช่วงลงทะเบียน
09.00-09.15 น.

ประชาสัมพันธ์การประชุมเบื้องต้น

1. ขอความร่วมมือ**เปิดกล้อง** ตลอดระยะเวลาการประชุม
2. ในกรณี**ต้องการรับชมหน้าจอการนำเสนอแบบเต็มจอ** ให้เลือกเมนู view บริเวณด้านบนมุมขวาของหน้าจอ จากนั้นเลือกเมนู Full screen และ**คำสั่ง Speaker view** เพื่อให้ท่านได้รับชมภาพการบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. **หากท่านต้องการเปิดไมโครโฟนสอบถามผู้เชี่ยวชาญ** ให้เลือกเมนู Unmute กด 1 ครั้ง เพื่อเปิดเสียงไมโครโฟน
4. **กรณีที่ท่านไม่สะดวกเปิดไมโครโฟนสอบถาม**โดยตรงกับทางผู้เชี่ยวชาญ **ท่านสามารถส่งประเด็นคำถามในเมนู Chat** โดยเจ้าหน้าที่จะนำประเด็นคำถามของท่านไปจัดลำดับคิว เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญต่อไป
5. ขออนุญาต**ปิดไมโครโฟนของผู้เข้าร่วมประชุมในระหว่างการนำเสนอข้อมูล**
6. การประชุมในครั้งนี้จะมีการ**บันทึกภาพ และเสียง** ตลอดระยะเวลาการประชุม
7. หากมีปัญหาในการใช้โปรแกรม Zoom Meeting ท่านสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม**ในเมนู Chat** ได้ตลอดระยะเวลาการประชุม
8. ก่อนเริ่มต้นการประชุม ขออนุญาต**ท่านแนะนำตัวเอง (ชื่อ-นามสกุล-ตำแหน่ง-หน่วยงาน)** เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านรับทราบ

ช่วงการแนะนำตัวของผู้เข้าร่วมประชุม

ช่วงการแนะนำผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
และที่ปรึกษาศูนย์ฝึกอบรมวิจัยและการประเมิน
ด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และอุปนายกสมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย

ช่วงการแนะนำผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ดร. อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ผู้ช่วยคณบดีและอาจารย์ คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์
ระหว่างวันที่ 14-16, 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

กลุ่มที่	วัน เดือน ปี	เวลา	กลุ่มเป้าหมาย
1	14 กรกฎาคม 2564	09.00 – 12.00 น.	เกษตรแปรรูป (หน่วยงานราชการ)
2		13.30 – 16.30 น.	เกษตรแปรรูป (ภาคประชาชน)
3	15 กรกฎาคม 2564	09.00 – 12.00 น.	การจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง
4		13.30 – 16.30 น.	การพัฒนาการท่องเที่ยว
5	16 กรกฎาคม 2564	09.00 – 12.00 น.	การพัฒนาทักษะแรงงาน
6		13.30–16.30 น.	สิทธิประโยชน์การลงทุน
7	20 กรกฎาคม 2564	09.00–12.00 น.	ตัวแทนกลุ่มที่ 1-6 (สรุปผลภาพรวมหลังจากรับฟังความคิดเห็น)

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์

เวลา	กิจกรรม
09.00-09.15 น.	ลงทะเบียนการประชุมกลุ่มย่อย
09.15-09.30 น.	แนะนำทีมวิทยากร และวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มย่อย
09.30-10.15 น.	**การนำเสนอ:** สรุปผลการดำเนินงานของโครงการในช่วงที่ผ่านมา สรุปผลการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมินข้อมูลฐาน ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น โดย - รศ.ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (UAE)
10.15-12.00 น.	**ช่วงรับฟังความคิดเห็น:** ประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมินข้อมูลฐาน ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
12.00-12.15 น.	สรุปประเด็นการระดมความคิดเห็น/ ปิดการประชุม

วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA
โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

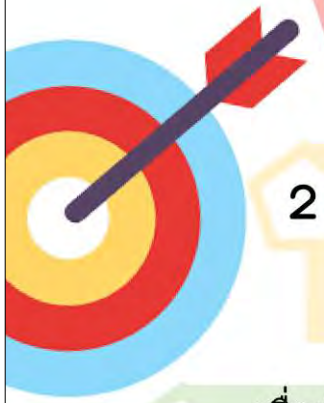

1. เพื่อจัดทำกระบวนการ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ตามแนวทาง SEA (มกราคม, 2563)
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับการดำเนินงานเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป
3. เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ในระยะที่ 2 ผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)

ขั้นตอนการจัดทำ SEA

การมีส่วนร่วม

การกำหนดขอบเขต

1. วิเคราะห์ทบทวนแผน/แผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. ระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา
3. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ /แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา
4. กำหนดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์
5. กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และตัวชี้วัด
6. ประเมินข้อมูลฐาน (สถานภาพและแนวโน้มการพัฒนา)
7. กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
8. จัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร
9. จัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต

ระยะที่ 1 (มิ.ย. 63 – ส.ค. 64)

การพัฒนาและประเมินทางเลือก

1. การพัฒนาทางเลือก ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์
2. การประเมินทางเลือก ประเมินผลกระทบของทางเลือกต่าง ๆ

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

1. กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
   - มาตรการส่งเสริม
   - มาตรการหลีกเลี่ยง
   - มาตรการบรรเทาผลกระทบ
2. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุมาตรการเพื่อความยั่งยืน

ระยะที่ 2 (ก.ย. 64 – มี.ค. 65)

การจัดทำรายงาน

- รายงาน SEA
- รายงานสำหรับประชาชน

พื้นที่การศึกษาโครงการ

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
1)สระแก้ว	1)วัฒนานคร	1)ผักขะ*
	2)อรัญประเทศ	2)ป่าไร่*
		3)บ้านด่าน*
		4)ท่าข้าม*
		5)ฟากห้วย
		6)อรัญประเทศ
		7)บ้านใหม่หนองไทร

หมายเหตุ: * ตำบลที่อยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

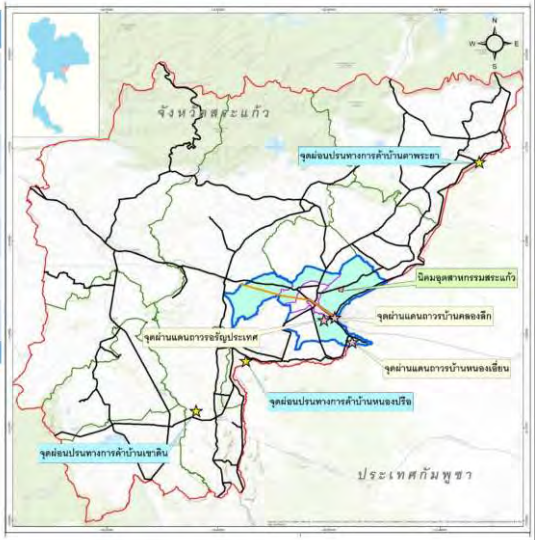

กระบวนการมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1 (มิ.ย.-ส.ค.64)

ลงพื้นที่สำรวจความคาดหวังจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ จากภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวม 22 หน่วยงาน

ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย

ประชุมกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม เพื่อกำหนดทางเลือกเบื้องต้น และตัวชี้วัดความสำเร็จ

ระยะที่ 2 (ก.ย. 64 – มี.ค. 65)

ประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 ครั้ง เพื่อพัฒนาและประเมินทางเลือกและมาตรการเพื่อความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ผนวกกับแผนจังหวัดฯ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

ที่ปรึกษาฯ ร่วมกับ สศช. ดำเนินกิจกรรมเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อวันพุธที่ 7-วันศุกร์ที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยลงพื้นที่เข้าพบ 22 หน่วยงาน

นิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว

ด่านศุลกากรอรัญประเทศ

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด

สำนักงานสถิติจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และหอการค้าจังหวัด

สำนักงานการท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด

ด้านสังคม

สำนักงานแรงงานจังหวัด และสำนักงานจัดหางานจังหวัด

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สำนักงานป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยจังหวัด

สถานีพัฒนาที่ดิน

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ และเทศบาลตำบลบ้านด่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามและเทศบาลตำบลป่าไร่

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย

ดำเนินการกิจกรรมไปเมื่อวันอังคารที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมบอลรูม โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์การเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ เข้าร่วมประชุม จำนวน 82 ราย สรุปผลกิจกรรมได้ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. ด้านเศรษฐกิจ	2. ด้านสังคม	3. ด้านสิ่งแวดล้อม
1.1 การพัฒนาการเกษตรแปรรูปแบบครบวงจร	**2.1 การพัฒนาฝีมือแรงงานและระบบการศึกษา**	**3.1 การจัดการขยะครบวงจร**
มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในพื้นที่ SEZ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจาก SEZ เพิ่มความสามารถด้านการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุน logistic ที่มีราคาถูกลง	การมีระบบการศึกษาที่สนับสนุนทักษะในการประกอบอาชีพ	การมีระบบการจัดการขยะภายในพื้นที่ครบวงจร (ขยะครัวเรือน ขยะมือสอง และขยะอุตสาหกรรม)
1.2 การส่งเสริมสิทธิประโยชน์การลงทุนในพื้นที่	**2.2 การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย**	
ปรับภาษีและเงื่อนไขการลงทุนในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้โดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น โดยดึงดูดนักลงทุน และอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ SEZ จังหวัดสระแก้ว	แรงงานต่างด้าวทำงานในประเทศถูกต้องตามกฎหมาย	
1.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยว/อัตลักษณ์ท้องถิ่น	**2.3 การพัฒนาระบบสาธารณสุข**	
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่	การควบคุมโรคติดต่อ (ทั้งคน พืช และสัตว์)	
1.4 การพัฒนาอุตสาหกรรม	**2.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**	
มุ่งเน้นโรงไฟฟ้าชีวมวล อุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ปลอดอาชญากรรม ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ในพื้นที่	
1.5 การจัดการระบบสาธารณูปโภค	**2.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่**	
มีการบริหารจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ	การสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็น รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง	
1.6 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวมด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน		
พัฒนา SEZ ให้ปราศจากมลพิษ โดยใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)		

สรุปประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูป และสิทธิประโยชน์ เพื่อดึงดูดการลงทุน

2. การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ

3. การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงาน รองรับการพัฒนา SEZ

วิสัยทัศน์และกลยุทธ์

วิสัยทัศน์

"เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเติบโต มั่นคง โดยการเชื่อมโยงกับศักยภาพของพื้นที่ และประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของสังคม"

การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง (TOWS Analysis)

SO: กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy)	WO: กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy)
- สิทธิประโยชน์ในการพัฒนาการแปรรูปเกษตรขั้นสูง (มูลค่าสูง เช่น พลังงานชีวมวล และ/หรือเทคโนโลยีแบบทันสมัยก้าวหน้า นวัตกรรม) - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสาน และ EEC - จัดการให้แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองแบบถูกกฎหมาย เพื่อสนับสนับสนุนแรงงานภาคเกษตรขั้นต้น	- พัฒนาทักษะแรงงานไทยให้รองรับการพัฒนาของ SEZ - พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้รองรับกับการพัฒนาของ SEZ และภาคการเกษตรกรรม - การบริหารการจัดการขยะแบบครบวงจร (ลดปริมาณการเกิดขยะโดยหลักการ 3R สำหรับขยะชุมชน และ Circular Economy สำหรับอุตสาหกรรม และเพิ่มพื้นที่การจัดการขยะให้ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่ SEZ) - ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวผสมผสานเชิงนิเวศ (ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด็อกก๊อกธม)
ST: กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy)	**WT: กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy)**
- เพิ่มสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ - ส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลางกระจายสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสาน และ EEC - ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อขยายตลาดและเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาสินค้าและพืชการเกษตร อาทิ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ (ฟ้าทะลายโจร) - เพิ่มตลาดรองรับสินค้าภาคการเกษตรกรรมให้มากขึ้น เพื่อลดความผันผวนของราคาสินค้า และการขาดทุนของเกษตรในพื้นที่ อาทิ อ้อย และมันสำปะหลัง - ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบและแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น อาทิ สมุนไพร (ไพล ฟ้าทะลายโจร) - ปรับปรุงข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อป้องกันแรงงานผิดกฎหมาย	- ปรับปรุงกฎหมายอาคารสูงระหว่างชายแดน เพื่อสอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ - เสนอปรับผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่ - ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับตลาดแรงงาน

การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1) การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูป และสิทธิประโยชน์ เพื่อดึงดูดการลงทุน
2) การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ
3) การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงาน รองรับการพัฒนา SEZ

เสนอทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1:
การพัฒนา SEZ แบบปกติ

ทางเลือกที่ 2:
การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

ทางเลือกที่ 3 :
การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

บรรยากาศการประชุมกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (หน่วยงานราชการ)
วันพุธที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 7 ท่าน

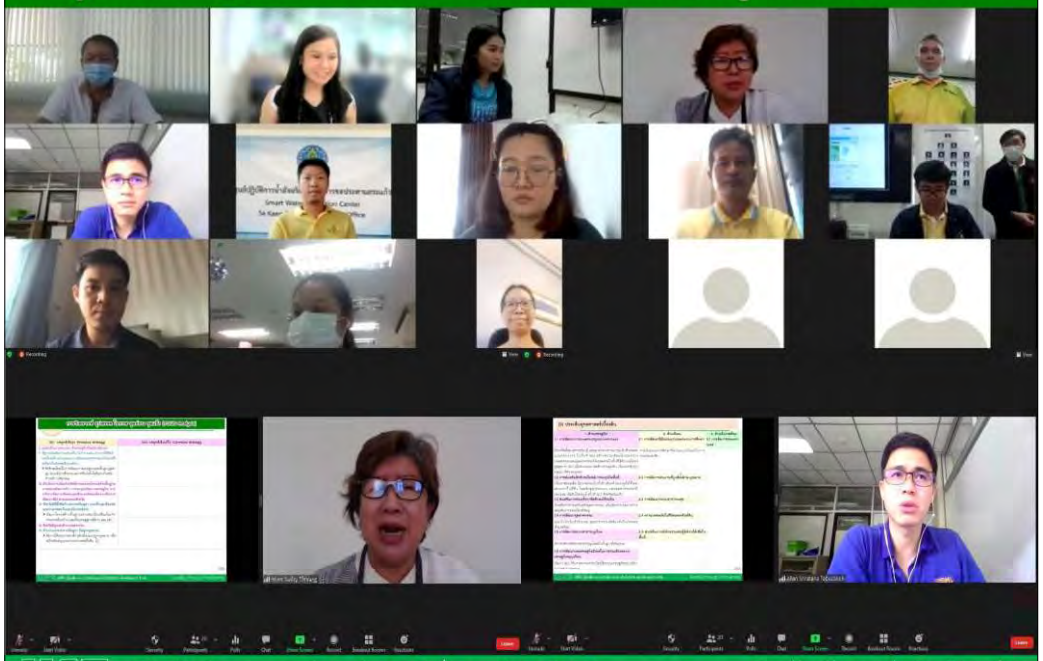

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (หน่วยงานราชการ)
วันพุธที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
- การส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ผสมผสานกับพืชเศรษฐกิจเดิม อาทิ กัญชง กัญชา - การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสินค้าแปรรูปจากภาคการเกษตรที่โดดเด่นของจังหวัด อาทิ ไพล ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร - นิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่ควรให้ประโยชน์และสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	- การสร้างแรงจูงใจสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนทางด้านการเกษตรแปรรูป เช่น ลดภาษี ลด cost ต้นทุนให้แก่นักลงทุน - การแปรรูป พืชผลทางการเกษตรในพื้นที่ อาทิ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ในพื้นที่ SEZ - การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและประโยชน์ของเกี่ยวกับ SEZ ต่อภาคการเกษตรในพื้นที่เป้าหมาย - การสร้างแรงจูงใจโดยการรับซื้อและประกันราคาผลผลิตจากภาคการเกษตรกรในพื้นที่ - การจัดการขยะที่ถูกสุขลักษณะควบคู่กับการนำขยะไปเป็นพลังงานเชื้อเพลิง - ปริมาณการน้ำใช้ที่เพียงพอต่อภาคการเกษตรในอนาคต - ส่งเสริมให้กิจการเกษตรแปรรูปในพื้นที่ผ่านมาตรฐาน (GAP= Good Agriculture Practice) ในระยะเวลาประมาน 1-3 ปี	- ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ - น้ำไม่เพียงพอในภาคการเกษตรและไม่สามารถจัดส่งน้ำในพื้นที่ สปก. ได้ - การปลูกพืชสมุนไพรยังเป็นแบบแปลงย่อย ยังไม่มีการแบ่งพื้นที่จัดโซนที่ชัดเจน และขาดน้ำสำหรับการเพาะปลูก นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขออนุญาตเบ่อบาดาล

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (หน่วยงานราชการ)
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

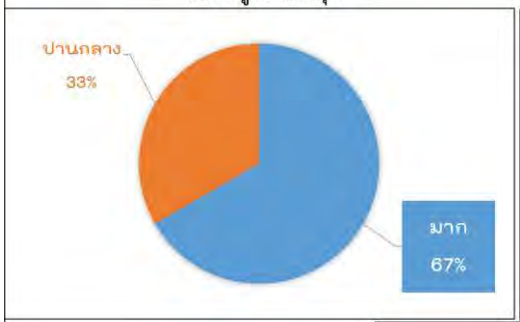

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

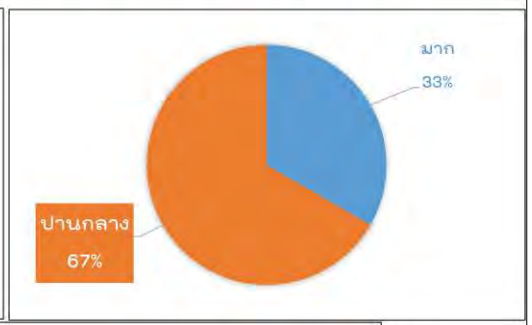

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

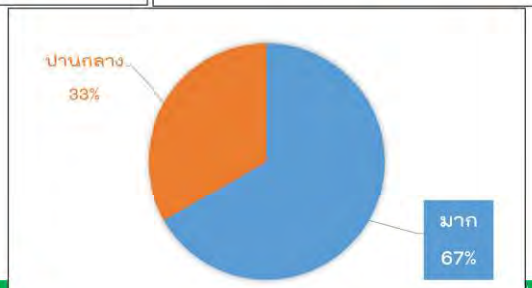

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (หน่วยงานราชการ)
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

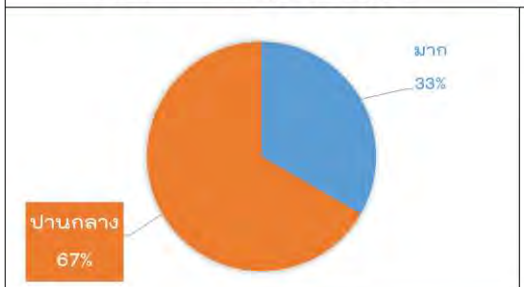

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

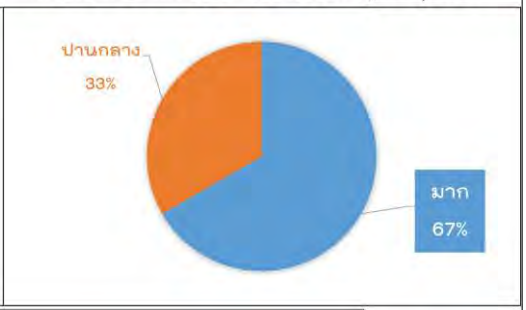

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

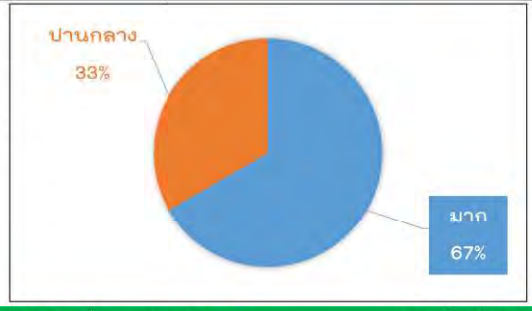

บรรยากาศการประชุมกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (ภาคประชาชน)
วันพุธที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 8 ท่าน

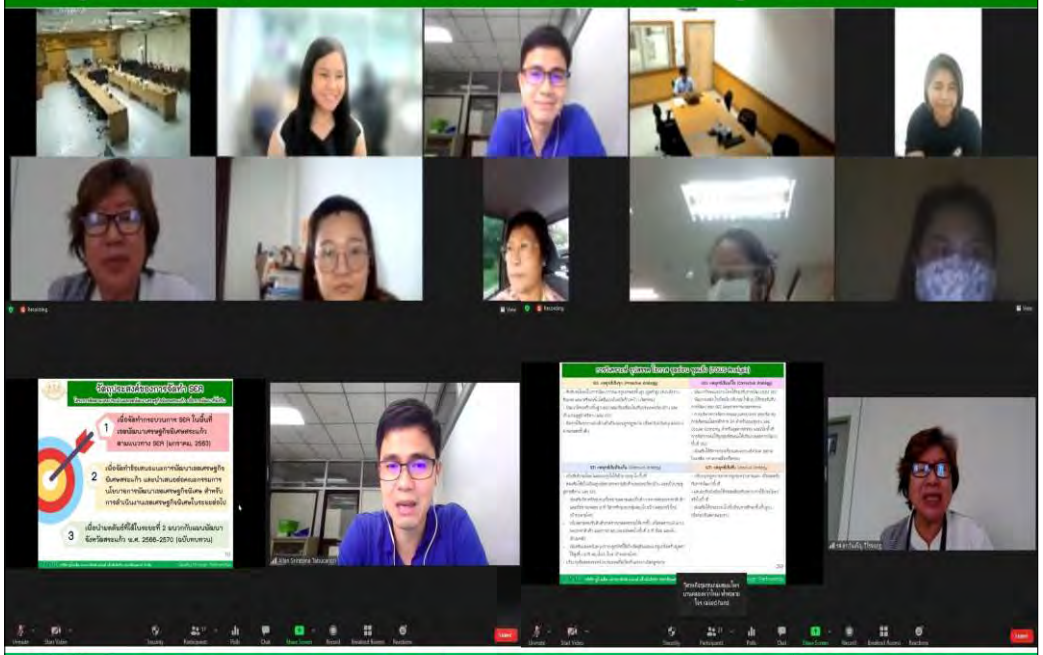

ผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (ภาคประชาชน)
วันพุธที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
- การส่งเสริมให้เป็นเมืองสมุนไพร - การพัฒนา BCG คู่ขนานกับ SEZ ทั้งจังหวัด เพื่อสร้างสิทธิเท่าเทียมกับผู้ประกอบการ - การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากจากวิสาหกิจชุมชนไปสู่การสร้างมูลค่าจากการท่องเที่ยวไปสู่ระดับจังหวัด แบบครบวงจรและตอบโจทย์โรงงานในพื้นที่ - การส่งเสริมการร่วมกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ฐานการปลูกพืชสมุนไพร อาทิ ฟ้าทะลายโจร - การสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายโรงงานที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร	- ภาครัฐต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน ด้านอุปกรณ์ และด้านสาธารณูปโภคให้นักลงทุน - ควรควบคุมพื้นที่จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ควรจัดตั้งใกล้กับบริเวณแหล่งชุมชน และมีเจ้าหน้าที่ชำนาญเฉพาะด้านดูแลความปลอดภัยของโรงงาน - การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ลงทุนโดยการเข้าถึงสาธารณูปโภคมากยิ่งขึ้น อาทิ การเอื้อประโยชน์การใช้ไฟฟ้าฟรี - การสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกระบวนการผลิต - การส่งเสริมงานวิจัยด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตทางด้านเกษตรกรรม และส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ อาทิ กัญชง กัญชา - การให้สิทธิประโยชน์โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมสีเขียวไม่ปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม ให้ทัดเทียมกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุน	- ประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน เนื่องจากเป็นที่ดิน สปก. และ ภ.บ.ท. 5 ทำให้ไม่สามารถสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายพื้นที่ได้ - ปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ ไม่มีระบบชลประทานในพื้นที่ เนื่องจากเป็นที่ดิน สปก. และ ภ.บ.ท. 5 และการขออนุญาตการเจาะบ่อบาดาล - สิทธิประโยชน์การลงทุนของเกษตรฐานรากไม่เท่าเทียมกับผู้ลงทุนรายใหญ่ - ความพร้อมของภาคเกษตรในการสร้างมูลค่าพืชเศรษฐกิจใหม่ (กัญชง กัญชา) - ภาครัฐอนุมัติการปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ล่าช้า (กัญชง กัญชา) ทำให้ประชาชนลักลอบปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ - เกิดปัญหาจากการผูกขาดราคาสินค้าของโรงงาน ทำให้สินค้าทางด้านเกษตรต่ำ - การส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดทำได้ยาก เพราะไม่มีการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากสระแก้วโดยตรง - ปัญหาการหมุนเวียนเงินทุน ทำให้ทำให้มีการผลักดันให้ปรับเปลี่ยนการปลูกชนิดพืชอื่นได้ยาก

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (ภาคประชาชน)
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

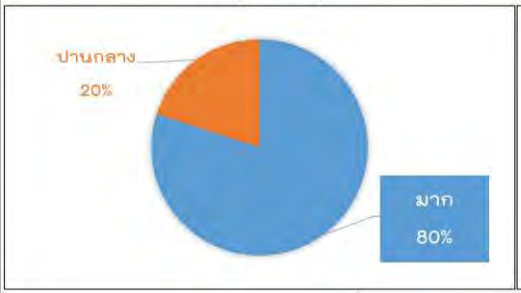

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

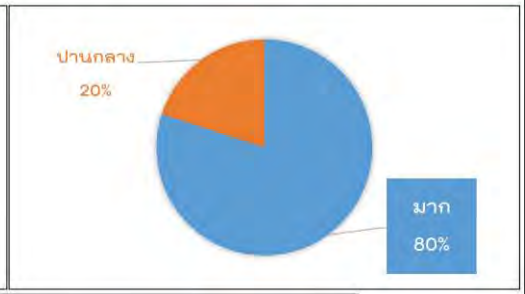

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

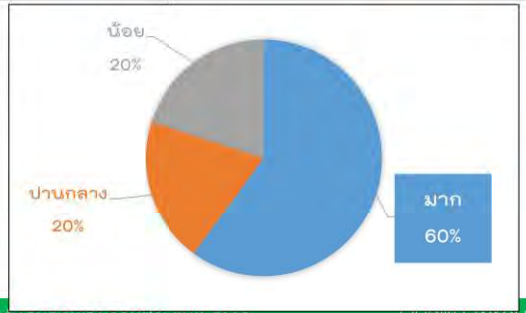

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูป (ภาคประชาชน)
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

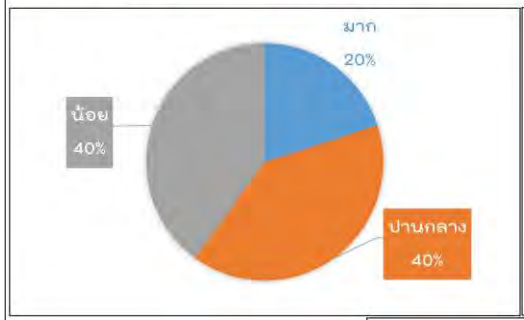

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

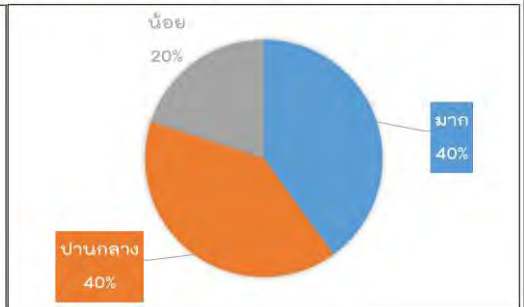

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

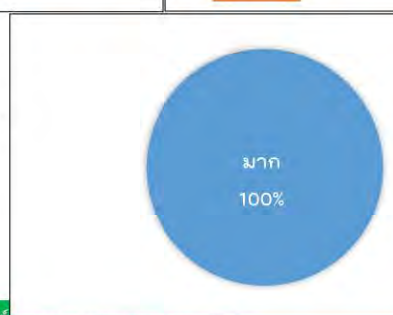

บรรยากาศการประชุมกลุ่มการจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง
วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 14 ท่าน

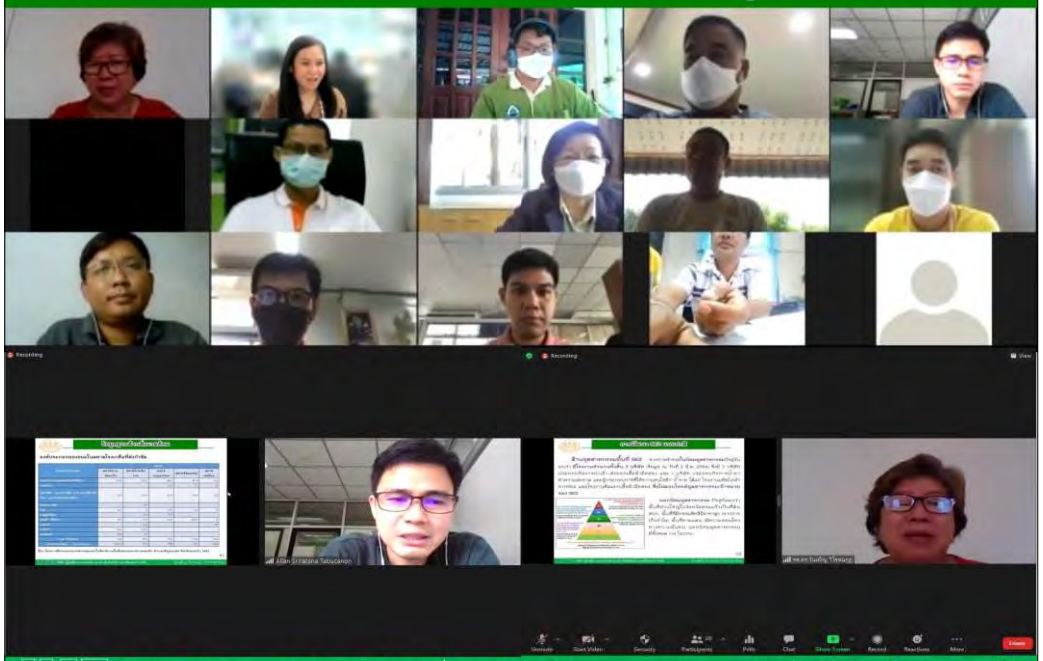

ผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง
วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
- การส่งเสริมธนาคารขยะ ควบคู่กับศูนย์การจัดการขยะแบบครบวงจรที่มีได้มาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ และเป็นที่ยอมรับของชุมชน - การส่งเสริมให้เอกชนนำขยะไปเผาเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า (โรงไฟฟ้า RDF) - การสร้างบ่อจัดเก็บขยะขนาดเล็กที่ถูกสุขลักษณะในแต่ละชุมชน	- การส่งเสริมการจัดการและคัดแยกขยะจากระดับครัวเรือน - การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการจัดการขยะ - การจัดจ้างเหมาเอกชนเก็บขนขยะ และทำความสะอาดพื้นที่ที่ปนเปื้อนน้ำชะขยะ - การบูรณาการร่วมกันระหว่างชุมชน ปอท. หน่วยงานราชการในพื้นที่ในการจัดการขยะ - การให้ความรู้กระบวนการขออนุญาตการจัดตั้งโรงงานแก่ผู้ลงทุนขนาดย่อย เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างชุมชนและหน่วยงานราชการ - การสร้างองค์ความรู้ และความตระหนักเรื่องการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะให้กับชุมชน	- สิทธิประโยชน์ไม่ดึงดูดนักลงทุน - ปริมาณขยะแปรผันตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่ SEZ - พื้นที่ที่สามารถรองรับปริมาณขยะในอนาคต - กระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงงานจัดการขยะที่ซับซ้อนหลายขั้นตอน - ปัญหาขยะที่ไม่ได้คัดแยกก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น และแมลง ก่อให้เกิดความรำคาญในพื้นที่

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

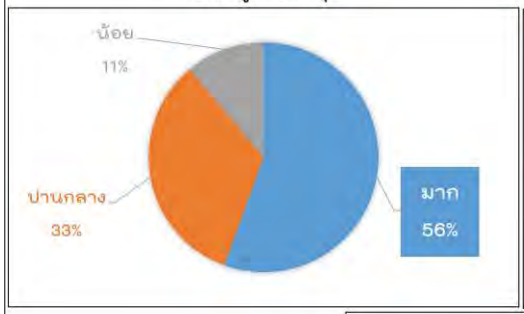

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

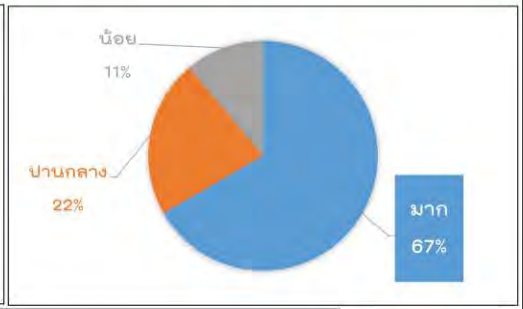

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

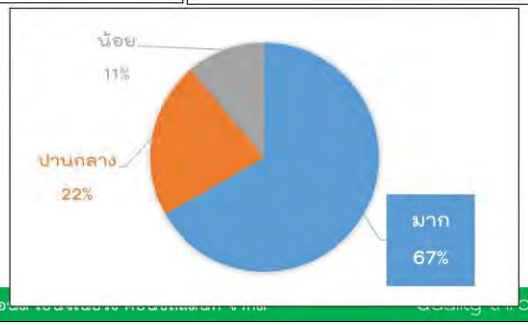

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการจัดการขยะและกฎหมายผังเมือง
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

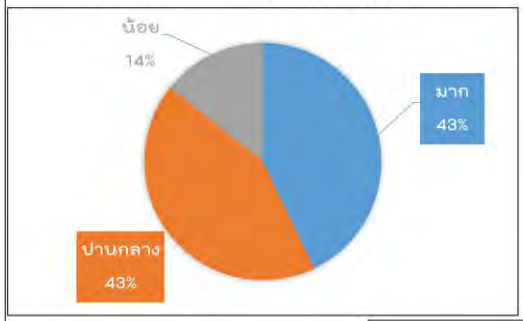

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

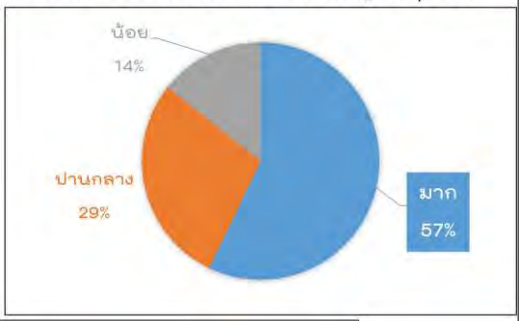

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

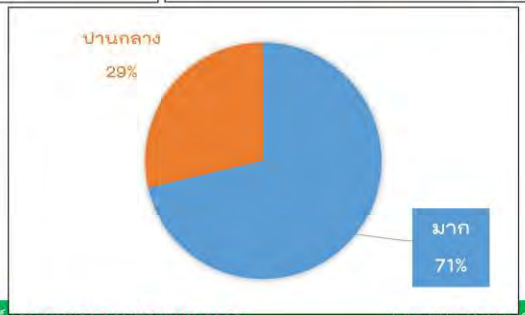

บรรยากาศการประชุมกลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยว
วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 10 ท่าน

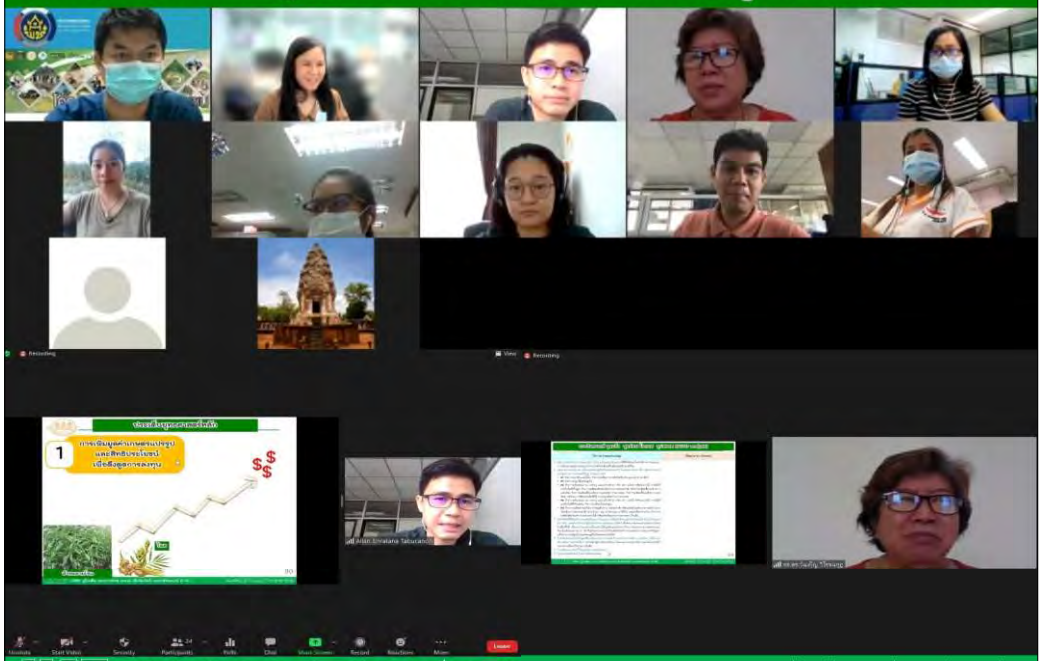

ผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยว
วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างปลอดภัยและยั่งยืน เช่น การจองล่วงหน้าและจำกัดจำนวนคนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงจุดสำคัญในพื้นที่ (โครงการพระราชดำริ ร 9 แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และสินค้าทางการเกษตร) - การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมและเชิงประวัติศาสตร์ในพื้นที่ - การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น	-การสร้างเสน่ห์ และอัตลักษณ์ในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวแบบเกษตรพอเพียง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม - การส่งเสริมระบบขนส่งสารธารณะเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ - การสร้างจุดขายในพื้นที เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมบริการและพืชสมุนไพร เช่น การสร้างศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ เช่น spa แพทย์ทางเลือก เป็นต้น - การสร้างความเชื่อมโยงนิคมอุตสาหกรรมใน SEZ โดยสร้าง Outlet ขายสินค้าที่ผลิตใน SEZ รวมทั้งผลิตภัณฑ์เกษตร เกษตรแปรรูป และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว - ควรส่งเสริมสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวใกล้บริเวณแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้พนักงานและนักลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยวมากขึ้น - ควรมีสถานที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และขายสินค้าเด่นของ SEZ และจังหวัด เนื่องจากสระแก้วเป็นจังหวัดทางผ่าน - ควรอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและป่าไม้ในพื้นที่	- เนื่องจากปัญหาโควิด ส่งผลให้ไม่มีการท่องเที่ยว และกิจกรรมนอกเหนือจากที่ราชการกำหนดไว้ - จังหวัดสระแก้วเป็นเพียงจังหวัดทางผ่านยังไม่มีสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน - การเปรียบเทียบภาคบริการระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน - ปัญหาเอกสารสิทธิในพื้นที่ ทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน - ไม่มีความยืดหยุ่นการเข้า-ออกของกัมพูชา

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยว
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

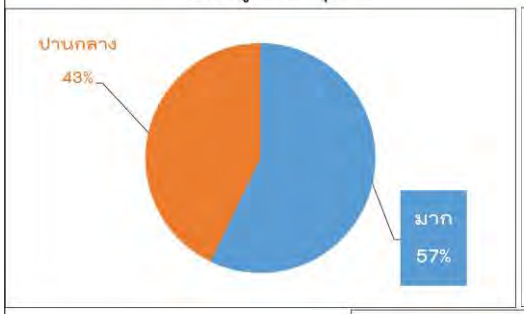

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

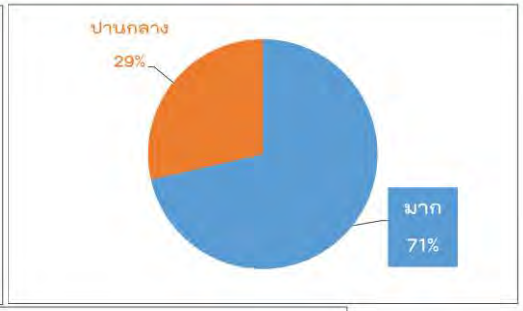

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

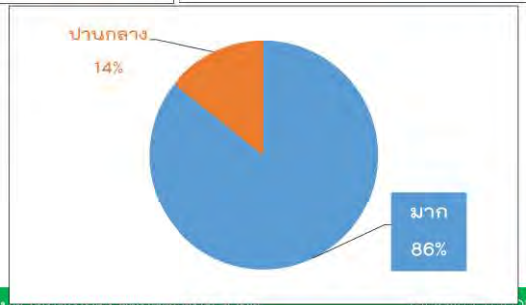

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาการท่องเที่ยว
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

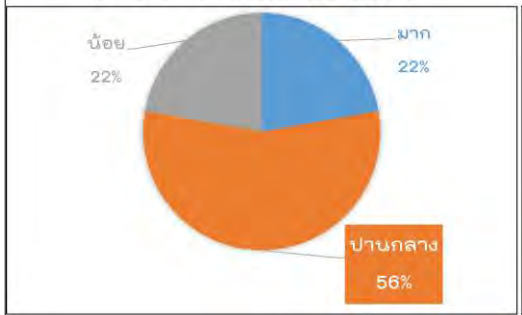

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

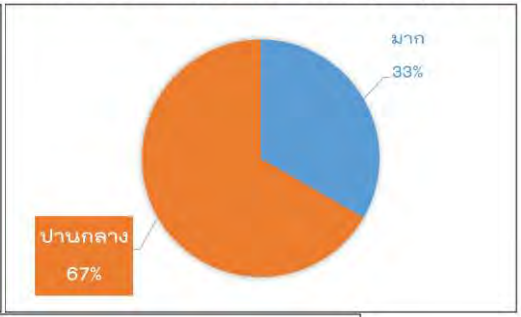

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

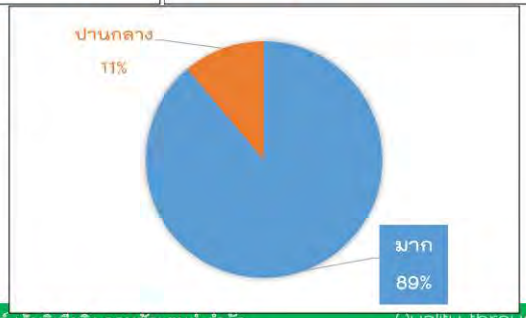

บรรยากาศการประชุมกลุ่มการพัฒนาทักษะแรงงาน
วันศุกร์ที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 11 ท่าน

ผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาทักษะแรงงาน
วันศุกร์ที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00-12.00 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
-การพัฒนาแบบ BCG โดยยกระดับการเกษตรของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมอาจไม่ตอบโจทย์ต่อพื้นที่ - การส่งเสริมการฝึกอบรมและทักษะฝีมือแรงงานไทยและต่างด้าวในพื้นที่ SEZ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ และภาคการเกษตร	- อำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าวผ่านระบบออนไลน์ทั้งที่มีนายจ้างและไม่มีนายจ้าง - มีความยืดหยุ่นในการข้ามผ่านแดนของแรงงานต่างด้าว ไม่ว่าจะเป็นการทำบัตรผ่านแดน และบัตรผ่านแดน การลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ - การเสริมสร้างแรงจูงใจให้แรงงานรุ่นใหม่ในพื้นที่ ด้วยการสร้างอุตสาหกรรม - ควรบูรณาการแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาในพื้นที่ - การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้นำชุมชน เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาแบบ BCG	- ปัญหาความยากจน เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ทำให้เยาวชนมีระดับการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน - ไม่สามารถดำเนินการฝึกอบรมแรงงานต่างด้าวได้โดยตรงแต่สามารถเขียนหนังสือขอการรับรองและร่วมมือองค์กรระหว่างประเทศในการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมฝีมือแรงงานต่างด้าวได้ - การลักลอบเข้าเมืองของคนงานต่างด้าวผ่านทางธรรมชาติ อาจมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มข้นมากขึ้นระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง - ไม่สามารถดึงดูดแรงงานไทยให้กลับมาทำงานในพื้นที่ได้เพราะไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาทักษะแรงงาน
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

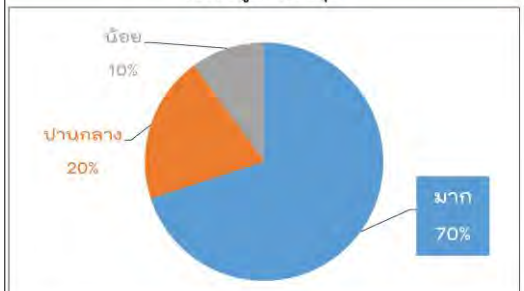

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

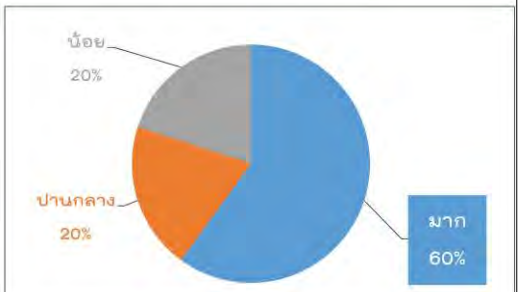

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

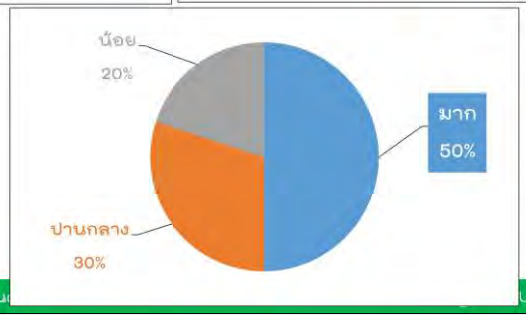

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มการพัฒนาทักษะแรงงาน
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

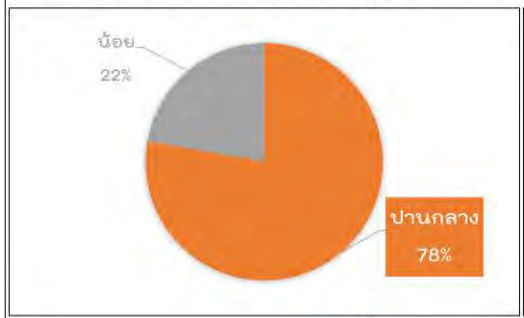

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

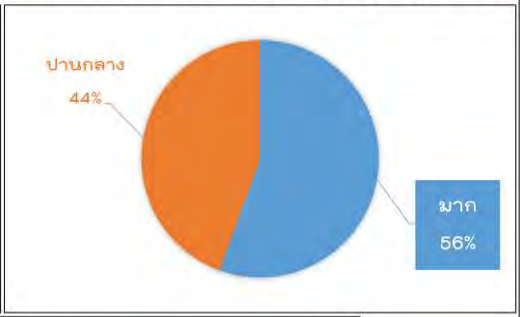

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

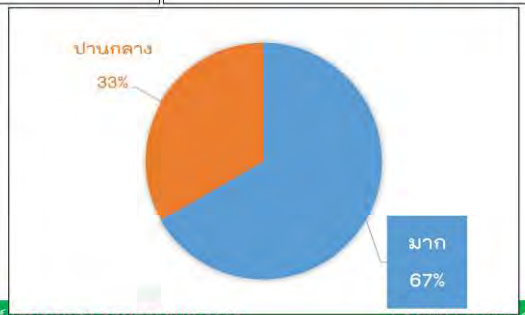

บรรยากาศการประชุมกลุ่มสิทธิประโยชน์การลงทุน
วันศุกร์ที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น. มีผู้เข้าร่วมจำนวน 8 ท่าน

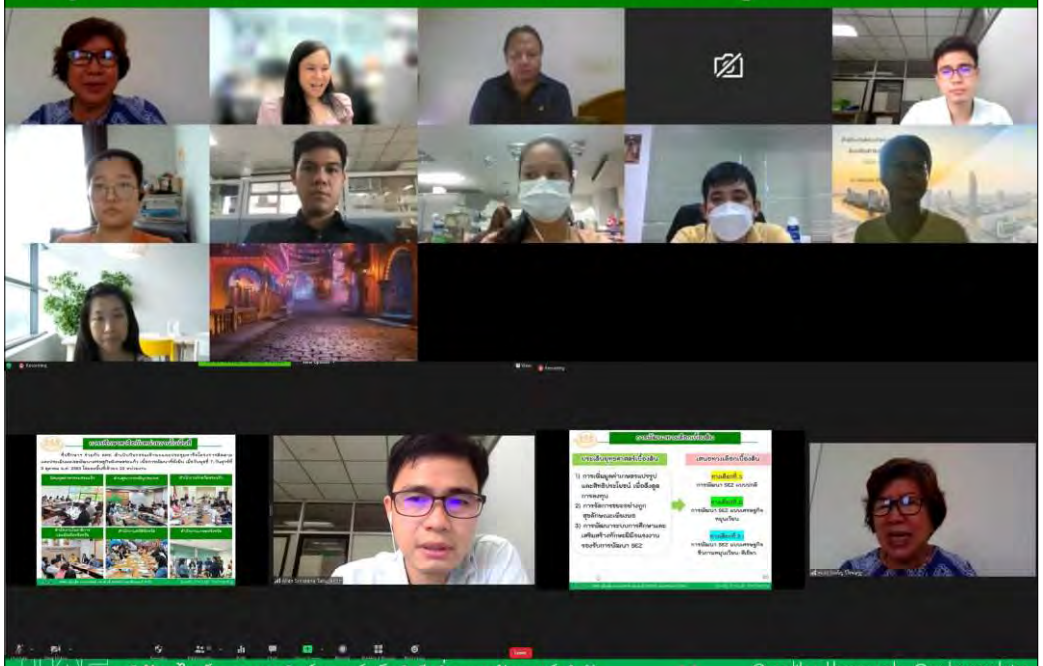

ผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มสิทธิประโยชน์การลงทุน
วันศุกร์ที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น.

ควรพัฒนารูปแบบใดและทิศทางใด	ควรให้ความสำคัญด้านใดมากที่สุด	ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น
-การพัฒนาแบบ BCG และอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้ตามมาตรฐาน	- การส่งเสริม Smart Farming เกษตรอินทรีย์ -การพัฒนาพื้นที่จังหวัดสระแก้วต้องไม่ขัดกับสิทธิประโยชน์กับการใช้ที่ดิน	- ข้อจำกัดของพื้นที่ในการจัดตั้งโรงงาน - ไม่สามารถเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางการเกษตรด้านระยะเวลาได้ เนื่องจากปัจจุบันให้สิทธิสูงสุดแล้ว หากต้องการเพิ่มสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นเป็น 13 ปี อาจจะต้องทำการวิจัยเทคโนโลยีเป้าหมาย - การพัฒนาแบบ BCG Model สามารถขอสิทธิประโยชน์ทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางได้ถ้าเป็นกลุ่ม Smart Farmer และเงื่อนไขตามกรอบที่กำหนด แต่ถ้าเป็นเกษตรกรทั่วไปไม่สามารถขอได้ - การจัดตั้งโรงงานบดตัดขยะในชุมชน จัดเป็นกิจการเข้าข่ายโรงงาน จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนดของกฎหมาย

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มสิทธิประโยชน์การลงทุน
เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

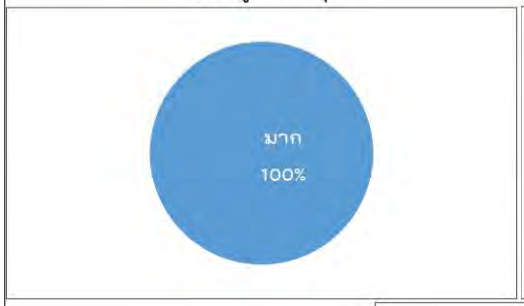

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นกลุ่มสิทธิประโยชน์การลงทุน
เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

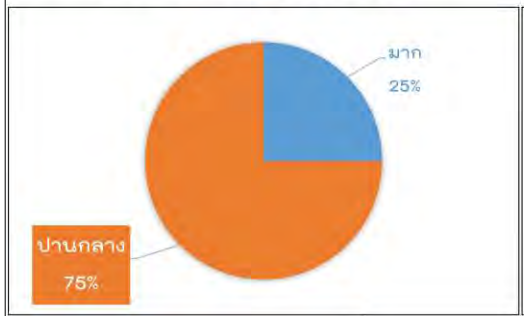

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

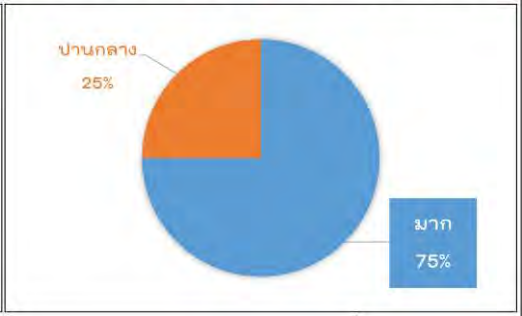

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

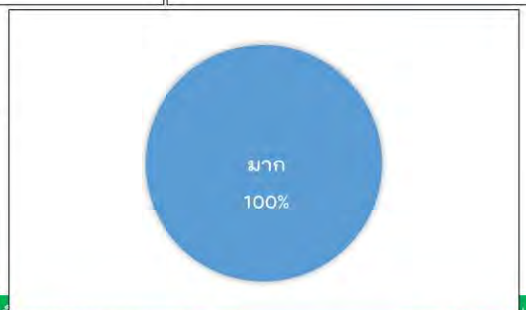

สรุปความคิดเห็น ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น และทางเลือกเบื้องต้น

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

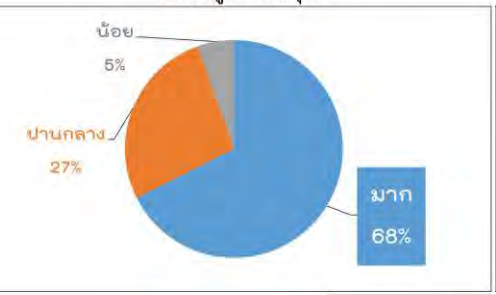

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

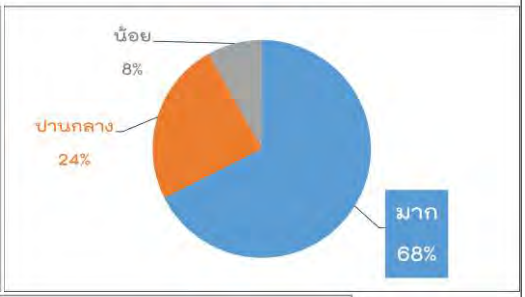

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

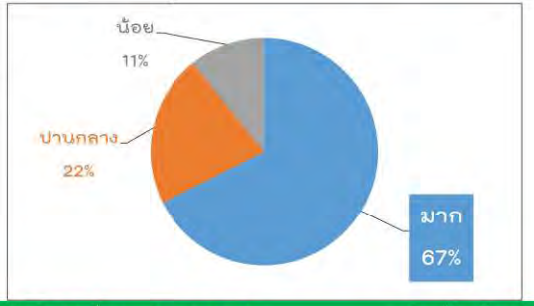

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

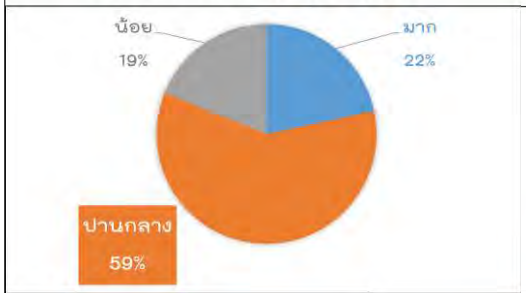

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

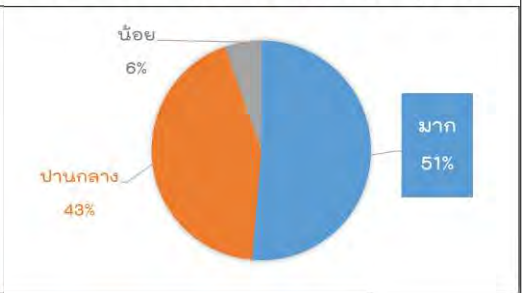

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

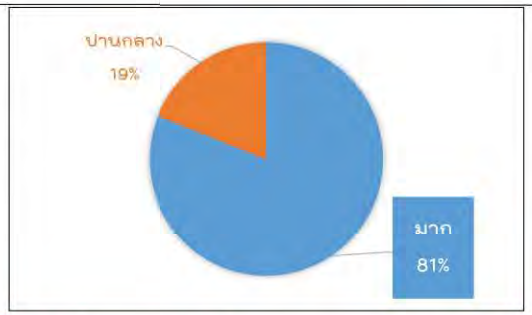

ช่วงการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นคำถามประกอบการรับฟังความคิดเห็น

❑ ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อวิสัยทัศน์เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

“เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเติบโต มั่นคง โดยการเชื่อมโยงกับศักยภาพของพื้นที่ และประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของสังคม”

ประเด็นคำถามประกอบการรับฟังความคิดเห็น

❑ ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(1) การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน

(2) การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ

(3) การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ

ประเด็นคำถามประกอบการรับฟังความคิดเห็น

❑ ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อการกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น ได้แก่

ทางเลือกที่ 1: การพัฒนา SEZ แบบปกติ

ทางเลือกที่ 2: การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

ประเด็นคำถามประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ท่านคิดเห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วในอนาคต

1) ควรพัฒนาในรูปแบบและทิศทางใด
2) ควรให้ความสำคัญในด้านใดมากที่สุด
3) ปัญหา-อุปสรรค ที่ต้องคำนึงในการพัฒนาในรูปแบบนั้น

ช่องทางสื่อสารสาธารณะ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ขอบกวนตอบแบบสอบถามหลังการประชุม

54

Facebook Page:
การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

55

Line ID: @sea_nesdc

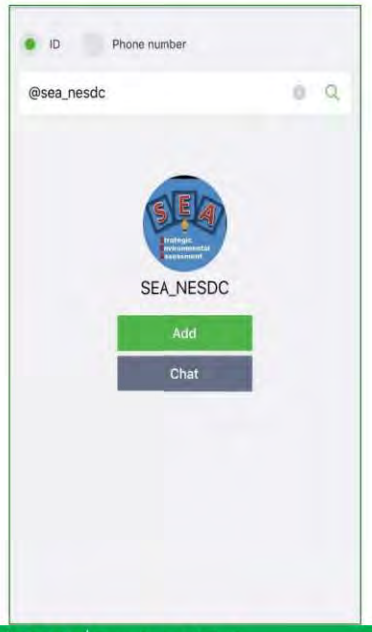

56

ขอบคุณครับ/ค่ะ

ขอรบกวนตอบแบบสอบถามหลังการประชุม

58

สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group) โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วันที่ 14 กรกฎาคม 64 เวลา 09.00-12.00 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว	-เพิ่มการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับ SEZ ด้านประโยชน์ของเกษตรเป้าหมาย -มีสิทธิประโยชน์ของเกษตรในพื้นที่เพราะเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เช่น ให้โรงงานรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ก่อน หรือให้ราคาผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ที่สูงขึ้น -พันธุ์พืชใดที่เหมาะสมในการพัฒนา SEZ เช่น โรงงานที่มาตั้งจะรับซื้อผลผลิตชนิดใด, พืชท้องถิ่นใดจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว	-หากมีการตั้งโรงงานในพื้นที่ควรรับซื้อพืชไร่ก่อน อย่างไรก็ตามยังคงมีช่องโหว่ทางกฎหมายในการกดราคาสินค้าทางการเกษตรอยู่
นายอุกฤษฎ์ อินทาภรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	-การพัฒนาเกษตรกรรมสามารถทำร่วมกับการท่องเที่ยวได้เพราะมีสินค้าเกษตรกรรมอยู่ที่เด่นชัดอยู่ แต่ไม่แน่ใจทิศทางของนิคมอุตสาหกรรมไปทางไหนเป็นไปได้ไหมว่าเป็นการแปรรูปเกษตรเพราะข้อจำกัดของทรัพยากร -ทิศทางของนิคมอุตสาหกรรมควรให้ประโยชน์กับการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร -เห็นด้วยกับการจัดการขยะ แต่อย่างไรก็ตามควรคำนึงถึงขยะอุตสาหกรรรม เพราะอาจเกิดมลพิษแก่ชุมชนในภายหลัง -ควรพัฒนาควบคู่กัน ทั้ง 3 ทางเลือก แต่อาจมุ่งไปทางใดทางหนึ่งขึ้นอยู่กับการหารือและแนวโน้มความต้องการ - การจัดการน้ำในระดับอุตสาหกรรมอาจไม่เพียงพอ - การจัดการของเสียจากอุตสาหกรรมยังไม่มีแผนที่ชัดเจน
นายบุญญาฤทธิ์ วงษ์อุดม โครงการชลประทานสระแก้ว	-แนวทางพัฒนาอ่างเก็บน้ำได้มีการพัฒนาแก้มลิงในพื้นที่ แต่ติดปัญหาเรื่องการส่งน้ำเพราะเป็นพื้นที่ สปก และขอบเขตพื้นที่จึงเข้าในพื้นที่ไม่ถึง

	-ในปัจจุบันน้ำยังเพียงต่อการส่งในพื้นที่ SEZ อยู่ ถ้าอีก 5 ปีต้องคาดการต่อการขึ้นอุตสาหกรรมและประเมิน water demand รวมถึงกำหนดพิกัดการใช้น้ำ เพื่อคาดการณ์ปริมานในการสนับสนุนในพื้นที่ -แนวทางเห็นด้วยกับเกษตรแปรรูป แต่จะต้องทำให้พื้นที่เป็นช่องทางการสร้างงานก่อน ซึ่งทำให้สร้างความมั่นใจต่อผู้ลงทุน -เกษตรกรต้องพึ่งพาตัวเองได้ -ระบบขนส่งต้องอำนวยความสะดวกเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ลงทุน
นายสังข์ ทองแท่งใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ	-ทางเกษตรอำเภออรัญญประเทศได้ส่งเสริมพืชสมุนไพร 2 ชนิด ได้แก่ ฟ้าทะลายโจร และไพร แต่ไม่สามารถส่งเสริมพืชชนิดอื่นได้ เพราะน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร ชลประทานเข้าไม่ถึงในพื้นที่ อีกทั้งช่วงฤดูฝน ถ้าฝนตกหนักน้ำท่วมหนัก และช่วงหน้าแล้ง จะแล้งจัด การตัดถนนใหม่ทำให้ทางน้ำเปลี่ยน และการใช้สารเคมีในการผลิตพืชไร่ -ด้านเกษตรแปรรูปโดยกลุ่ม ผ่านศึก กับ ทับพริกได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจแล้ว และส่งผลผลิตทางการเกษตรโรงงานให้โรงงานแปรรูป เช่น กลุ่มวิสาหกิจทับพริกปลูกพืชเท่านั้น และส่งไปแปรรูปที่เครือข่ายของวังน้ำเย็น แต่มีบางที่ทำเป็นแคปซูลเอง อย่างไรก็ตามในอนาคตสามารถต่อยอด พัฒนาเป็นเกษตรแปรรูปเองได้หาก โดยสร้างกลุ่มวิสาหกิจให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพราะค่อนข้างเป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจมีเป้าหมายให้เกษตรแปรรูปในพื้นที่ผ่าน GIP ในระยะเวลาประมาน 1-3 ปี -ในพื้นที่มีกลุ่มเกษตรที่รวมกลุ่มเป็น Zone อยู่ สามารถควบคุมได้ แต่บางคนทำในพื้นที่ส่วนตัวซึ่งควบคุมยาก -การทำกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ได้ จะต้องรวบรวมสมาชิกขั้นต่ำอย่างน้อย 30 คนขึ้นไปแต่เป็นไปได้แน่นอนโดยต้องรวบรวมผู้ที่สนใจ
นายสุมิตร มงคลยงค์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว	-สระแก้วมีสมุนไพรหลายตัว เช่น มะขามป้อม กรระเจี๊ยบแดง และเป็นพืชที่ส่งแปรรูปหลายที่ เกษตรที่น่าสนใจคือกัญชงกับกัญชา อย่างไรก็ตามควรปลูกอย่างผสมผสานเพราะสามารถทดแทนกันได้ -กัญชงกับกัญชา ยังเป็นเรื่องที่อยู่ในมติประชุม สนับสนุน supply demand matching ส่วนพื้นที่ใดต้องขึ้นอยู่กับเกษตรจังหวัด -จากประกาศห้ามนำเข้าข้าวเปลือกจากต่างประเทศเพราะมีผลต่อราคาผลิตภัณฑ์ข้าวเปลือกในประเทศ ส่วนข้าวโพดและมันสับปะหลัง ถ้า 10

	ตันขึ้นไปต้องขออนุญาต แต่สามารถส่งออกอยู่แล้ว แต่ต้องแข่งขันราคากับประเทศที่มีราคาถูกกว่า -เห็นด้วยอย่างยิ่งหากนำข้าวเปลือกมาส่งเสริม SEZ เพราะจังหวัดรอบข้างปลูกข้าวอยู่แล้ว เสนอให้รวบรวมผลผลิตจากจังหวัดใกล้เคียง -เห็นด้วยกับการสร้างแรงจูงใจสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนทางด้านการเกษตรแปรรูป เช่น ลดภาษี ลด cost ต้นทุนให้แก่นักลงทุน อัตราภาษี เงื่อนไขการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือในการผลิตทางการเกษตร และการแปรรูป เงื่อนไขที่ช่วยในการลดต้นทุนในการผลิต สนับสนุนให้มีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน
วันที่ 14 กรกฎาคม 64 เวลา 13.30-16.30 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายชาญชัย คุณาพรพิทักษ์ บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)	- การจัดตั้ง SEZ พบปัญหาและข้อจำกัด ซึ่งการประชุมไม่ตอบสนองประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เช่น เรื่องประชาชนไม่มีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดิน เพราะประกาศ สปก กำหนดพื้นที่เขตสีม่วง ทำให้ไม่สามารถสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายพื้นที่ได้ ควรแก้ระเบียบทางเลือกให้มีการครอบคลุมพื้นที่ ควรสำรวจพื้นที่อุตสาหกรรม และสำรวจความต้องการขยายพื้นที่ของโรงงานเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรม ขับเคลื่อนการจ้างงาน ต้องให้สิทธิประโยชน์ทัดเทียมกับพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ โดยอุตสาหกรรมเน้นไปทิศทางของชีวมวล เป็นอุตสาหกรรมสีเขียวไม่ปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุน - ระบบชลประทานเข้าไม่ถึงพื้นที่ทำให้ผลผลิตไม่ได้เท่าที่ควร ความมั่นคงผลผลิตไม่แน่นอนเพราะแล้งจัด และมีน้ำท่วม - การศึกษาได้มีการส่งเสริมแล้ว สถาบันการศึกษาในสระแก้วมีการตอบโจทย์แล้วแต่ไม่มีแรงจูงใจให้คนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุน ด้านอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายให้เพียงพอ โดยระบุการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการต่ออาชีพในพื้นที่ เช่น สนับสนุนดอกเบี้ยเงินกู้การศึกษาที่ถูกกว่าที่อื่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ - การให้สิทธิประโยชน์นอก SEZ ไม่สามารถทำได้แต่ถ้า SEZ ปลดล็อคให้ลงทุนได้จะทำหรือไม่

	ในกรณีที่ SEZ ปลดล็อคให้ลงทุนในพื้นที่ได้ ยังไม่ถ้าสามารถแก้ปัญหาเนื่องจากไม่คุ้มทุน เพราะหากลงทุนในที่ใหม่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น และกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่มีทำให้ไม่คุ้มการลงทุน และระยะเวลาสัญญาสั้นเกินไป ดังนั้นจึงควรขยายพื้นที่ในแหล่งอุตสาหกรรมแต่ไม่ควรบุกรุกในแหล่งชุมชนมากเกินไปเพราะเกิดอันตรายกับแหล่งชุมชนได้ อีกทั้งควรสร้างแรงจูงใจด้วยการเอื้อไฟฟ้า การเข้าถึงสาธารณูปโภคแก่ผู้ประกอบการลงทุนให้เพียงพอ เมื่อมีการลงทุนการสร้างอุตสาหกรรมจะทำให้เกิดการสร้างส่งเสริมการช่วยเหลือชาวเกษตรกร เช่นการนำซากอ้อยไปทำชีวมวลนำไปสู่การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
นางสาวรัฐรินทร์ สว่างสาลีรัฐ เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดสระแก้ว (YSF SAKAEO)	- สร้างสิทธิประโยชน์แก่ผู้ลงทุนโดยการจัดตั้ง academe hub ผลิตแรงงานที่หลากหลาย ทำให้คน เพื่อตอบโจทย์ตลาดแรงงานและความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการแต่ละภาคส่วนต่าง ๆ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายแดนที่ต้องการแรงงานหลากหลายอาชีพ -อยากให้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมหรือขยายโรงงานที่นำผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มเติม -แนวทางการทำเกษตรอย่างยั่งยืน คือ ชาวบ้านในพื้นที่ปลูกพืชที่ตรงกับความต้องการโรงงาน -ด้านนิคมอุตสาหกรรม ไม่อยากให้ใช้พื้นที่มากแต่ใช้เทคโนโลยีขั้นสุดและรองรับเกษตรในพื้นที่ ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมเล็ก ผลิตสินค้าขนาดเล็กที่ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า -ด้านพืชสมุนไพร สระแก้วเป็นบานอภัยภูเบศ เกษตรกรปลูกพืชเยอะ ได้แก่ ขมิ้นทับทิมสยาม -ด้านการจัดการขยะควรเริ่มต้นยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้ก่อน
นายรุ่งเพชร พิมอ่อน วิสาหกิจบ้านคลองหว้าใหม่	-ผลตอบรับผลผลิตทางการเกษตร(ฟ้าทะลายโจร)ดีมากทำให้สินค้าขาดตลาด โดยในพื้นที่ปลูกฟ้าทะลายโจรเป็นหลักและรับซื้อพืชสมุนไพรจากชุมชนอื่นเข้ามา และพืชอื่น ๆ แบ่งชุมชนอื่นรับผิดชอบ -ในขณะนี้มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ และเอกสารสิทธิถือครองที่ดินทำให้ขอชลประทานไม่ได้ แต่เบื้องต้น อ.บ.จ.ได้อนุมัติ การขุดน้ำบาดาลและโรงตากแห้ง ซึ่งตอบโจทย์ต่อความต้องการมาก

นายสมเกียรติ ภู่ธรรมศิริ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอยู่เป็นสุข และภาคตะวันออก	-เห็นด้วยกับแนวคิดการพัฒนา BCG จากประสบการณ์เมื่อเกิดวิกฤตปรากฏว่าปัญหาและอุปสรรคกรณีที่เกิดวิกฤตคำตอบอยู่หน่วยเล็กที่สุดคือระดับครัวเรือน จากการส่งเสริมการเข้ามาคนที่อยู่ในทุนใหญ่และต่างประเทศ ดังนั้นการพัฒนา BCG เป็นสิ่งที่น่าสนใจให้เป็น BCG องค์รวมเป็นสิ่งที่ถูกต้องหากทำคู่ขนานกับ SEZ แต่ต้องขยาย SEZ ทั้งจังหวัด หมายความว่าระดับครอบครัวเกษตรจะมีทางเลือกใหม่ที่มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ประกอบการ สามารถเกิดความยั่งยืนกับประชากรสระแก้ว เป็นเศรษฐกิจฐานราก จากวิสาหกิจชุมชนไปสู่การสร้างมูลค่าจากการท่องเที่ยวไปสู่ระดับจังหวัด ดังนั้นควรตั้งเป้าหมายเป็นธงเป็นเมืองสมุนไพร การกำหนดแนวทางการพัฒนาควรนำเชิงโครงสร้างแนวทางการพัฒนาใหม่ เพื่อแก้ปัญหากฎเกณฑ์ หรือนโยบาย ที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เช่นแนวทางพืชเศรษฐกิจใหม่แทนพืชเศรษฐกิจเก่า เช่น ปลูกอ้อย ยังเป็นกลไกที่ใช้การได้อยู่ พืชเศรษฐกิจฐานรากยังเป็นโครงสร้างที่ใช้อยู่แต่ไม่ได้ทำเป็น demand size ทำให้พืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยวเมื่อทำไประยะสั้นอาจทำให้เกิดการเรียกร้องทำให้รัฐต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาพืชเศรษฐกิจเก่า เมื่อมองมูลค่าของพืชสมุนไพรรวมถึงพืชเศรษฐกิจใหม่ที่นโยบายของรัฐสนับสนุน เช่น พืชกัญชง กัญชา กระท่อม โกโก้ แต่ปัญหาคือความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ความพร้อมของเกษตรกร เช่น อย ที่ทำให้การเข้าถึงกัญชง กัญชา ไม่ได้มีการสนับสนุน demand size ตั้งแต่ต้น ดังนั้นการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากคือการกระจายอำนาจ ตั้งแต่ระดับครัวเรือนและควรทำเป็นภาพกว้างไม่ใช่เฉพาะจุด -สร้างความเข้าใจให้ตรงกันในภาคประชาชนและภาครัฐ เปิดโอกาสให้ปลูกพืชสมุนไพรที่มีแนวโน้มสร้างรายได้และตอบโจทย์พื้นที่ เช่นกัญชงมีสร้างรายได้ในระยะสั้น เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดความยั่งยืน -ในสระแก้วมีพืชนี้อยู่ไหมต้องขยายหรือปลูกใหม่ เป็นความเข้าใจไม่เท่ากันเกิดความสับสน มีกลุ่มเกษตรขอแล้วแต่อนุมัติช้า ทำให้กลุ่มลงทุนมีความเสียหาย แต่กลุ่มที่อยู่ใต้ดินได้มีการปลูกแล้ว ทั้งนี้กลุ่มที่มีแนวคิดเดิมไม่มีการส่งเสริม ทำการจับกลุ่มพืชใต้ดินเพื่อรักษาตนเองเพียงไม่กี่ต้น ดังนั้นจึงควรสร้างการเรียนรู้ความเข้าใจให้เท่าเทียมกัน อย่างรวดเร็วและ

	ทั่วถึง ดังนั้นถ้า demand size ได้มากขนาดนี้รัฐควรสนับสนุนให้ชุมชนปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ในทันที รัฐควรกระจายอำนาจให้ทั่วถึง
นายชาญชัย คุณาพรพิทักษ์ บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)	-ส่วนใหญ่รับผลผลิตภัณฑ์มาจากสระแก้วและรับจากเขตพื้นที่ติดกับจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากผลผลิตยังไม่เพียงพอแต่มุมมองการลงทุนยังไม่คุ้มค่าซึ่งเกิดจากปริมาณผลผลิตยังไม่คงที่ และยังไม่คุ้มค่าต่อการใช้เทคโนโลยีและกำลังการผลิต สิ่งที่บริษัทต้องทำทั้งทางตรงทางอ้อมคือการให้ความรู้ของการผลิตเนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่น้อย ต้องมีการเช่าที่ดินในระยะสั้น ทำให้เกิดปัญหาจึงต้องสร้างความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เช่นการใช้โดรนบินในการให้ปุ๋ยพืช ช่วยทำให้เกิดกำไรให้เกษตรกรจนเกิดเกษตรที่ยั่งยืนและมั่นคงขึ้นมาด้วย -การสนับสนุนเกษตรแปลงใหญ่ของภาครัฐ เกิดการร่วมมือกันของกลุ่มเกษตรกร โดยการใช้เครื่องมือร่วมกัน เช่นการซื้อรถตัดอ้อย เพราะขาดแรงงาน อย่างไรก็ตามการใช้เครื่องตัดเป็นการใช้เทคโนโลยีและลดมลพิษเกิดจากการเผา ใบอ้อยสามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิง
นายสมเกียรติ เวชการ บริษัท อีเอส วิจัยและพัฒนา จำกัด	-ปัจจัยสำคัญหลักในพื้นที่คือการขาดแคลนน้ำ ใช้ประโยชน์จากชลประทานน้อย -ปรับปรุงดินให้รองรับการเพาะปลูก -การพัฒนาสร้างทักษะแรงงานคนในพื้นที่และนอกพื้นที่ให้รองรับการพัฒนาที่ต่อเนื่อง -การสร้างอุตสาหกรรมไร่อ้อยเป็นต่อยอดไปได้หลายทางและวนกลับสู่ไร่ได้ ซึ่งในสระแก้วมีพื้นที่ปลูกเยอะแต่ผลผลิตน้อย ทำให้นักลงทุนต้องคำนึงว่าจะเพิ่มผลผลิตอย่างไรให้เพียงพอ ดังนั้นจึงต้องมีการวิจัยเพื่อหาแนวทางการเพิ่มผลผลิต
วันที่ 15 กรกฎาคม 64 เวลา 09.00-12.00 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายสุรชัย ตันชัชวาล สำนักงานจังหวัดสระแก้ว	- สิทธิประโยชน์ไม่ดึงดูดนักลงทุน
นายสุเมธ คันธใส เทศบาลเมืองอรัญญประเทศ	- ควรวางแผนการจัดการที่เป็นรูปธรรมและมีพื้นที่การจัดการขยะ เนื่องจากเมื่อเป็นพื้นที่ SEZ ทำให้จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและปริมาณขยะแปรผันตามจำนวนประชากร

	- ปัจจุบันพื้นที่อำเภออรัญญประเทศมีการจัดการขยะแบบเทกอง ในอนาคตมีแนวทางให้เอกชนมารับซื้อขยะเพื่อจัดการนำไปจัดการต่อ โดยเอกชนรับแต่ขยะพลาสติกเท่านั้น ส่วนขยะอินทรีย์ได้นำไปฝังกลบ อย่างไรก็ตามการรองรับขยะจากพื้นที่ SEZ ได้หรือไม่ จะต้องสำรวจ loading ก่อน
นายชิษณุพงศ์ ประทุม มหาวิทยาลัยมหิดล	-จากการวิจัยหาแนวทางการจัดการขยะในพื้นที่สระแก้วได้มีการประเมินพื้นที่โดยใช้ระบบ GIS เพื่อหาพื้นที่สร้างคลัสเตอร์การจัดการขยะแบบองค์รวม โดยสร้างพื้นที่บ่อขยะ พบว่า บริเวณพื้นที่อำเภออรัญญประเทศไม่สามารถสร้างบ่อขยะได้เนื่องจากเป็นพื้นที่เมือง นอกจากนี้ผลที่ได้จากการสอบถามคนในชุมชน มีข้อห่วงกังวลเรื่องกลิ่นจากขนส่ง และบ่อขยะ ทางชุมชนจึงเสนอให้ทำบ่อขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับการแยกขยะ เช่น ขยะอินทรีย์นำไปทำปุ๋ย และสารเร่งการเจริญเติบโตของพืช แต่ขยะติดเชื้อและขยะอันตรายยังไม่มีปริมาณมาก ซึ่งหากมีการจัดการตามมคำแนะนำชุมชนมีความพร้อมในการร่วมมือการจัดการขยะดี -ส่วนในพื้นที่วัฒนนครมีการทิ้งขยะเป็นจำนวนและมีพื้นที่เพียงพอต่อการจัดการขยะ ทางทีมงานจึงได้รับการรอนุเคราะห์จาก อปท ชุมชน ในการรองรับขยะ เพื่อจะทำระบบ RDF -อาจจะชูประเด็นเรื่องธนาคารขยะ แลกเป็นเงินควบคู่กับการทำคลัสเตอร์การจัดการขยะ
นายเชิดชาย ท่าประสาน เทศบาลตำบลป่าไร่	-ปัจจุบันชุมชนสามารถการคัดแยกขยะ 100% อาทิ ขยะเศษผ้าส่งโรงงานนำไปเผาแล้วไฟฟ้า และขยะอินทรีย์นำไปผลิตปุ๋ย -มีแนวทางจะจัดตั้งโรงงานคัดแยกขยะ แต่กำลังรอหนังสืออนุญาตจากกรมอนามัยและกรมโรงงาน เรื่องการจัดตั้ง และหากไม่ทำเป็นต้องทำการมีส่วนร่วม ถ้าผ่านอาจจะดำเนินการได้ทันที -ในอนาคตมีแนวทางให้เอกชนทำโรงไฟฟ้า RDF แต่ติดปัญหาระยะทางการขนส่งขยะ ข้อห่วงกังวลควันที่มาจากการเผาขยะ อาจส่งผลให้เกิดมลพิษในชุมชน เพราะเป็นพื้นที่สีเขียว -มีปัญหาที่โรงงานในการจัดการขยะค่อนข้างไกล

นางสาวดาราพร นิพนธ์วงศ์เลขา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว	-อบจ.สระแก้ว จ้างเหมาเอกชนเก็บขนขยะโดยไม่มีการคัดแยก ส่งไปจัดการที่เทศบาลด้วยการเทกองรวมกัน และจ้างเอกชนทำความสะอาดพื้นที่ที่ปะปนน้ำชะขยะ -ปัญหาที่พบคือการปะปนกันของขยะ ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นและได้ไม่ถูกต้องตามสุขลักษณะ จึงได้ขอความร่วมมือการขนย้ายขยะระหว่าง อปท ให้เกิดการบูรณาการร่วมกัน
นายสัญญา ว่องไวอมรเวช สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว	-เทศบาลอำเภออรัญญประเทศได้สนับสนุนงบประมาณแก่อปท ในบริเวณใกล้เคียง เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง -รวบรวมขยะไปเทกองรวมกัน -เรียกเก็บค่าใช้จ่าย การเก็บขนขยะ ค่าจัดการ โดยเก็บในค่าใช้จ่ายในครัวเรือนตามนโยบายของรัฐ -การจัดการเรื่องการเกษตร ในสถานที่การทำการเกษตรที่ขาดแคลนน้ำจากการชลประทาน สามารถทำเรื่องขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการเกษตรได้ แต่ต้องมีโฉนดเพื่อนำมาขออนุญาตเจาะน้ำบาดาล
นายณรงค์ชัย ทันบุตรภา ที่ทำการกำนันตำบลท่าข้าม	-การขนส่งขยะไม่คุ้มทุน -กระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงงานทำได้ยาก ทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน เดิมในชุมชนมีโรงงานบดขยะอยู่แล้ว แต่มีหน่วยงานไปตรวจสอบและปิดโรงงานของชมชุนลง เพราะการไม่เข้าใจการดำเนินการและกระบวนการขออนุญาตจัดตั้งโรงงานของผู้ลงทุน ดังนั้น อปท ควรที่ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้ลงทุน เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างชุมชนและหน่วยงานราชการ -ควรมีแหล่งรองรับการจัดการขยะอย่างเต็มรูปแบบและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพราะที่ผ่านมาตำบลท่าข้ามเคยมีแหล่งคัดแยกขยะ แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อเนื่องทำให้ เกิดปัญหาการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง เกิดปัญหากลิ่น และถูกก่อให้เกิดความรำคาญจากแมลง เช่นเดิม -ต้นทุนในการแยกขยะไม่เท่ากัน เอกชนเก็บส่วนที่นำไปขายและใช้ประโยชน์ได้ ทำให้เหลือสิ่งที่เป็นประโยชน์มาถึงชุมชนน้อย -อยากให้หน่วยงานรัฐมามีส่วนร่วมในการดำเนินการ
นายณรงค์ชัย ทันบุตรภา ที่ทำการกำนันตำบลท่าข้าม	ถ้ามีศูนย์ใหญ่รวบรวมขยะมาคัดแยกอย่างที่เป็นมาตรฐานจะเป็นไปได้หรือไม่

	เป็นไปได้จัดทำกระบวนการหากให้มาตรฐาน โดยมาตรฐานของชุมชนคือ 1 ประชาชนต้องยอมรับได้ 2.แก้ปัญหาขยะให้ชุมชนได้
นายชัยวรวัช พุ่มบรรเทา สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว สาขาอรัญประเทศ	- มีข้อห่วงกังวลการจัดการขยะในระดับครัวเรือน หากระดับมีการจัดการขยะที่ดีจะส่งผลให้รการจัดการในระดับท้องถิ่นดีขึ้นเช่นกัน - ควรให้ความรู้และงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการระดับครัวเรือน - สร้างความตระหนักให้ชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ -หากต้องการเปลี่ยนพื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่สีม่วง ต้องทำการติดต่อสอบถามจากทาง ศปก ที่ทำการดูแลพื้นที่สีเขียว
นายฉัฐวัฒน์ อิทธิพงศ์ภักดี เทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร	การจัดการขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ตามจำนวนประชากร ควรมีศูนย์กลางการในการบริหารจัดการ
วันที่ 15 กรกฎาคม 64 เวลา 13.30-16.30 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายนิด สมบูรณ์ เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว	การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยโปรโมทลำดับความสำคัญและประวัติของแหล่งท่องเที่ยว และเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจุดที่สำคัญ
นางสาวรุ่งนภา ไท้เชียง สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว	-ส่งเสริมการท่องเที่ยวการเกษตร เช่นโรงเรียนกสิวิทย์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวการเกษตรครบวงจร ซึ่งเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมอาทิ การทำนา ร้านกาแฟ ร้านอาหาร -ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และบรรจุแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวในแผนจังหวัดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน โดยในพื้นที่สระแก้วมีจุดเด่นที่สามารถดึงดูกนักท่องเที่ยวได้ อาทิ มีชาติพันธ์เยอะ อัตลักษณ์ท้องถิ่นชัดเจน ทั้งทางเครื่องแต่งกายและอาหารของท้องถิ่น และสินค้าราคาถูก -ชาวบ้านไม่กล้าทำกิจกรรมนอกเหนือจากที่ราชการกำหนด -ทำตลาดน้ำบริเวณชุมชนเมืองย้อ เนื่องจากเกิดประโยชน์ทั้งฝ่ายชุมชนและจังหวัด เกิดการซื้อขายระหว่างชายแดน -ส่งเสริมสินค้าทางการเกษตร เช่นการซื้อขายผลไม้ ได้แก่ อินทผาลัม ปัจจุบันเป็นสินค้าที่ขายดีมาก โดยเฉพาะกลุ่มกัมพูชา

	-ควรยืดหยุ่นกฎการเข้า-ออก ของกัมพูชา เพื่อเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อลดการเสียโอกาส -ควรมี outlet ในบริเวณพื้นที่ SEZ ที่อยู่ในเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว - ควรพัฒนาเมืองโบราณให้เป็นรูปธรรม เพราะมีอัตลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกับพื้นที่ชายแดนอื่น -พัฒนาอุตสาหกรรมบริการ เป็นเรื่อง demand supply ทำให้ถูกสังคมเปรียบเทียบในด้านราคา และความหลากหลายบางกิจการระหว่างจังหวัดสระแก้วและกัมพูชา -ผู้ลงทุนส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่นไม่ใช่คนในพื้นที่ จึงอาจไม่มีความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่มากนัก -ปัญหาพื้นที่เอกสารสิทธิ ทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน -สร้างเสน่ห์ในการดึงดูดการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้วให้เพียงพอ -ควรมี Disneyland เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากความได้เปรียบของการที่สระแก้วมีความใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นทางผ่านเพื่อไปนครวัดของกัมพูชา หรือทางผ่านไปทะเลของชาวอีสาน
นางสาวจีรนันท์ คนป้อม สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว	-จัดทำแนวทางการท่องเที่ยวอย่างไรให้ปลอดภัย เช่น จองล่วงหน้าจำกัดจำนวนคนเข้าสถานที่ท่องเที่ยว พ่นแอลกอฮอล์ทางเข้าและทางออก -ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวอย่างไรให้ปลอดภัย
นางสมฤดี ปางสมฤทธิ์ สมาคมรักษ์ปางสีดา	-สมาคมรักษ์ปางสีดาได้ผลักดันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร่วมกับการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว -เอื้อสิทธิประโยชน์การลงทุนแก่ผู้ประกอบการมากกว่าให้สิทธิประโยชน์กับชุมชนคนรากหญ้า -เน้นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร -ทำโปรแกรมการท่องเที่ยวจังหวัดสระแก้ว โดยเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวที่สำคัญในแต่ละอำเภอ -ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือกำหนดให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจสีเขียว โดยความคุมมลพิษให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน -ควรส่งเสริมเครือข่ายชุมชนอย่างต่อเนื่อง -ปัญหาเรื่องสถานการณ์โควิดทำให้กระตุ้นเศรษฐกิจลำบาก
นายอรุณ แสงจันทร์	-สร้างแรงจูงใจแก่นักลงทุนที่เข้ามาลงทุนเกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่

กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว	-โปรโมทสถานที่ท่องเที่ยวใกล้บริเวณแหล่งอุตสาหกรรม เพื่อดึงดูดพนักงานระดับสูง ระดับรากหญ้า และนักลงทุนเดิน ทางท่องเที่ยว โดยทำเป็นแนะนำว่าเลิกงานไปไหนได้บ้าง ระยะห่างจากที่ทำงาน -พัฒนาขนส่งสาธารณะโดยผ่านร้านอาหาร หรือจุดท่องเที่ยว -จัดทำ 1day trips โดยส่งเสริมขนส่งรถสาธารณะเดินทางในเส้นทางที่ผ่านแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้พนักงานที่ไม่มียานพาหนะเดินทาง
นางสาวธนพร สังขรัตน์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว	-ส่งเสริมชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสร้างอัตลักษณ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่นจัดทำแพ็คเกจท่องเที่ยวชุมชนวัฒนธรรม ซึ่งส่วนใหญ่แต่ละหมู่บ้านได้วางแผนจุดเด่นของแต่ละชุมชนอยู่แล้ว สามารถสืบค้นข้อมูลได้จากบวรออนทัวร์สระแก้ว เว็บไซต์สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว -ส่งเสริมเกษตรพอเพียงเป็นหลัก
นายสานนท์ เพ็ญแสง การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว	-สำนักงานได้มีการทำงานโดยบูรณาการกับหลายภาคส่วน -สำนักงานได้จัดทำโครงการบูรณาการกับสมาคมท่องเที่ยว พัฒนาตลาดน้ำวัดเกาะร่วมกับเทศบาลตำบลฟากห้วยและเทศบาลเมืองอรัญญประเทศ
นางสาวธวัลรัตน์ ชัยนราพิพัฒน์ สำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี กรมศิลปากร อุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม	-ส่งเสริมเป็นแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมและเชิงประวัติศาสตร์ - ควรมีสถานที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากสระแก้วเป็นจังหวัดทางผ่าน
นายธีรพงษ์ ทรัพย์ธานินทร์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด	-ส่งเสริมการปศุสัตว์ และการเกษตร ซึ่งจังหวัดสระแก้วมีผลผลิตจำนวนมาก ถือได้ว่าเป็นทั้งโอกาสและปัญหา เนื่องขาดโอกาสในการแปรรูปผลผลิต เช่นด้านการขนส่งโลจิสติกต์ที่ดีเพื่อการเชื่อมโยงกับการกระจายสินค้าสู่ตลาดภายนอก -ส่งเสริมระบบสาธารณูโภค สามารถพัฒนาขีดจำกัดทางการเกษตร -ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรในกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น -พัฒนาให้เป็นอำเภอพื้นที่เกษตรกร เพื่อทำให้รายได้เพิ่มขึ้น มีเงินหมุนเวียนมากขึ้น

	-สนับสนุนเกษตรกรผ่านระบบสหกร ทำให้ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกรได้ตรงประเด็น -ส่งเสริมโครงการพระราชดำริ ร 9
วันที่ 16 กรกฎาคม 64 เวลา 09.00-12.00 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นางสาวจิตติมา พยุพา สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว	-ควรการพัฒนาการกำจัดขยะ เนื่องมีพื้นที่การกำจัดขยะน้อยแต่มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้น -ไม่สามารถดึงดูดแรงงานไทยให้กลับมาทำงานในพื้นที่ได้เพราะไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม -ส่วนแรงงานต่างด้าวยังมีเพียงพอต่อความต้องการต่อการจ้างงาน -แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาไม่ถูกกฎหมาย มีมติ ครม ให้มาสามารถเข้ามาทำงานได้ด้วยการลงทะเบียนออนไลน์ ทั้งที่มีนายจ้างและไม่มีนายจ้าง -นายจ้างต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามองค์การจัดหางานกำหนด -แรงงานมีนายจ้าง 13562 ราย ไม่มีนายจ้าง 12479 ราย
พันตำรวจโทเรืองเดช ธรรมนันท์ ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว	-ปัจจุบันภาครัฐและส่วนจังหวัดมีการจัดการแรงงานที่เข้ามาทำงานทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย -ส่งเสริมแรงงานทางการเกษตร -กรณีที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานชั่วคราวใน 1 วัน สามารถดำเนินการขอใช้บัตรผ่านแดนชั่วคราวเช้าเย็นกลับได้ -การข้ามผ่านแดนของแรงงานต่างด้าวไม่เป็นอุปสรรคเพราะมีความยืดหยุ่น ดำเนินการง่ายและสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการทำบัตรผ่านแดน และบัตรผ่านแดน การลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ -มีข้อตกลงไม่เพียงพอในมิติของการข้ามแดน ทำให้มีการลักลอบข้ามชายแดนผ่านทางธรรมชาติ อาจมีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มข้นมากขึ้นระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง -ผลักดันนโยบายสกัดกั้นและป้องกันการลักลอบเข้าเมือง มีอัตราโทษการจับกุมตามกฎหมาย แต่ยังมีช่องโหว่ของกฎหมายอยู่

นายธีรวัฒน์ สหุนาหุ ด่านศุลกากรอรัญประเทศ	-การส่งออกสินค้าข้ามชายแดนมีการส่งสินค้าประเภทเครื่องยนต์ สินค้าบริโภคทั่วไป มากกว่าส่งสินค้าที่ผลิตจากจังหวัดสระแก้ว ทำให้ค่อนข้างไม่ตอบโจทย์จุดประสงค์ของการจัดตั้งพื้นที่ SEZ -ส่วนใหญ่ส่งออกสินค้าอุปโภค บริโภค พลังงาน เครื่องยนต์ และสุกร -จุดเด่นของสระแก้วคือตลาดโรงเกลือ ควรเชื่อมโยงและพัฒนาด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว -ส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดทำได้ยากเพราะไม่มีการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากสระแก้วโดยตรง -ไม่มั่นใจเรื่องการส่งออก Ethanol ที่ได้จากการเกษตรหรือสมุนไพรของจังหวัดเพราะขึ้นอยู่กับอุปสงค์ของประเทศเพื่อนบ้าน -ควรพัฒนาเป็นแหล่งดูแลสุขภาพเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ
นานศุภเศรษฐ์ พึ่งบัว กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว	-ควรส่งเสริมให้มีฝึกทักษะแรงงานแก่แรงงานต่างด้าว ซึ่งในจังหวัดสระแก้วมีศูนย์พัฒนาทักษะอาชีพอยู่ภายใต้สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบ -ควรกำหนดกรอบบูรณาการแผนพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชายแดนร่วมกัน -ปัญหาความยากจน เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ทำให้เยาวชนมีระดับการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน -จากการสำรวจ Demand supply ของการศึกษาพบว่าเยาวชนต้องการศึกษาระดับ ปวช ปวส เนื่องจากสามารถฝึกการประกอบอาชีพได้จริงและต้องการทำงานที่โรงงานในจังหวัด
ว่าที่ร้อยตรีกิตติวัฒน์ ยิ้มย่อง สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว	-ในเขตพื้นที่ SEZ มีสถานประกอบการเป็นรูปแบบ SMEs และภาคครัวเรือนเป็นหลัก ซึ่ง SEZ ควรเป็นแบบการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม โดยพื้นที่ที่เป็นอุตสาหกรรมเต็มรูปแบบพบเพียง พื้นที่ตำบลป่าไร่ มีอุตสาหกรรมการทำที่นอน แต่เป็นการแปรรูปธรรมดาไม่ได้มีการส่งเสริมเทคโนโลยีมากนัก -มีข้อห่วงกังวลด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จากอุตสาหกรรมที่ใช้สารเคมีอันตราย ควรควบคุมพื้นที่จัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม ไม่ควรจัดตั้งใกล้กับบริเวณแหล่งชุมชน และควรมีเจ้าหน้าที่ชำนาญเฉพาะด้านดูแลความปลอดภัย

	-ควรมีเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญแต่ละด้านในองค์กรทั้งภาครัฐและภาคอุตสาหกรรม -ควรพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองต่อต้องการของสถานประกอบการ -สร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมประชาชนและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการพัฒนา BCG.เพื่อสร้างการยอมรับมากขึ้น -กฎหมายยังไม่เปิดช่องทางการพัฒนาฝีมือแรงงานต่างด้าว ต้องแก้ไขกฎหมายของกรมแรงงาน -ส่วนใหญ่แรงงานอยู่ในระดับ labor ทำงานด้านการบริการ ไม่ใช่ระดับ scale -สร้างแรงจูงใจให้มีแรงงานของเด็กรุ่นใหม่ในพื้นที่ ด้วยการสร้างอุตสาหกรรม
นายพูนศักดิ์ รอดไธสง สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว	-ปัจจุบันส่งเสริมการฝึกอบรมแรงงานในพื้นที่ SEZ โดยดำเนินงานภายใต้มาตรการโควิด ซึ่งส่วนใหญ่การฝึกอบรมอาชีพแรงงานด้านช่าง ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เลย เช่น ช่างเชื่อม ช่างแอร์ ช่างติดตั้งโซล่าเซลล์ -ควรพัฒนาแรงงานระดับรากหญ้าให้มีรายได้มากขึ้นและอยู่ได้ด้วยตนเอง -ไม่สามารถดำเนินการฝึกอบรมแรงงานต่างด้าวได้โดยตรงแต่สามารถเขียนหนังสือขอการรับรองและร่วมมือองค์กรระหว่างประเทศในการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมฝีมือแรงงานต่างด้าวได้ -มีการตั้งสถาบันพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานระหว่างประเทศจะสามารถฝึกต่างด้าวได้โดยตรง โดยฝึกด้านช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า และการเย็บจักร -ฝึกทักษะแรงงานหลักสูตรอุตสาหกรรมขั้นสูง ให้เฉพาะแรงงานพื้นที่อุตสาหกรรม -สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานระดับภาค มีการจัดอบรมใช้เทคโนโลยีชั้นสูง แต่ในระดับจังหวัดยังไม่มีศูนย์ฝึกที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อฝึกแรงงานเข้าสู่อุตสาหกรรม
นางสาวธนภรณ์ วิรุฬราช สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว	-เกิดปัญหาจากการผูกขาดราคาสินค้าของโรงงาน ทำให้สินค้าทางด้านเกษตรต่ำ เช่นข้าวโพด ข้าว มันสำปะหลัง ทำให้คนในพื้นที่ไม่นิยมทำงานทางด้านการเกษตร -อยากให้พัฒนาสินค้าการเกษตร

	-บางพื้นที่ปลูก ข่า ขมิ้น ตะไคร้ ส่งให้โรงงานอุตสาหกรรม
นายพิสิษฐ์ บึงบัว คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขต สระแก้ว	-เห็นด้วยกับการพัฒนา BCG ควรหาแนวทางยกระดับการเกษตรของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากนิคมอุตสาหกรรมอาจไม่ตอบโจทย์ต่อพื้นที่ -การพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ต้องสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเปิดโอกาสในการกำหนดทิศทางการพัฒนา -ควรอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและป่าไม้ที่อยู่ในพื้นที่ -นโยบายภาครัฐเรื่องการกำหนดพื้นที่การพัฒนาเป็นพื้นที่ SEZ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เนื่องจากเลือกพื้นที่การพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมไม่เหมาะสม -พื้นที่ที่ได้ระบุเป็นแหล่งสร้างอุตสาหกรรมสีเขียว มีข้อจำกัดด้านแรงจูงใจการลงทุน สิทธิประโยชน์ที่ดิน จึงทำให้ดึงดูดความสนใจได้น้อย ทำให้กนอ ต้องทบทวนแผนการดำเนินการใหม่เพราะมีการลงทุนไปแล้ว ในการสร้างอุตสาหกรรม ทำให้มีแผนสร้างโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าขึ้นมาทดแทน ทำให้เกิดการขัดแย้งกับความเข้าใจของในชุมชน -ขาดความรู้ความเข้าใจรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ -ประชาชนมีข้อห่วงกังวลความเพียงพอด้านสาธารณูปโภค หากมีอุตสาหกรรมเข้ามาลงทุนในพื้นที่ -สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดจุดหมายเดียวกัน -สระแก้วได้มีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสมุนไพร มีข้อมูลเบื้องต้นการปลูกและละส่งสมุนไพรไปที่ใดและชนิดใด -คำสั่งตั้งคณะกรรมการสมุนไพร ผู้ว่าราชการลงนาม โดยมีสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วเป็นหลักในการขับเคลื่อน และกรรมการแบ่งเป็น3ด้านเป็นต้นน้ำกลางน้ำปลายน้ำ -ต้องมีการทบทวน/ติดตามอุตสาหกรรมที่เข้ามาดำเนินการ หลังจากมีการลงทุนไป เริ่มมีอุตสาหกรรมหนักเข้ามาในพื้นที่ เช่น โรงผลิตไฟฟ้าจากขยะ
อ.คณิต เรืองขจร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว	-ควรยกระดับการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านการศึกษาในเขตพื้นที่ -ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานแก่ผู้สูงอายุ -พัฒนาการเชื่อมโยงการขนส่งโลจิสติกต์ในพื้นที่

	-พื้นที่สระแก้วเป็นพื้นที่แล้ง ทำให้มีการผลักดันให้ปรับเปลี่ยนการปลูกชนิดพืชอื่น ได้แก่ พืชเศรษฐกิจใหม่ สมุนไพร แต่ติดปัญหาการหมุนเวียนเงินทุน -ระบบการขนส่ง ซึ่งขณะนี้เป็นของบริษัทเอกชน แต่การดำเนินการโดยหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มี
วันที่ 16 กรกฎาคม 64 เวลา 13.30-16.30 น.	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายนันทวุฒิ อักษรแก้ว ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	-ข้อสรุปด้านสิทธิประโยชน์ของ BOI ที่ทางทีมงานสรุปเปรียบเทียบระหว่าง SEZ กับ นอก SEZ อาจไม่ถูกต้อง -สระแก้วเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวน้อยจึงมีสิทธิพิเศษอยู่แล้ว -พื้นที่เป็น SEZ มีสิทธิประโยชน์ด้านอุตสาหกกรรมทั่วไปไม่แตกต่างกันกับพื้นที่อื่น ๆ แต่แตกต่างที่อุตสาหกรรมเป้าหมาย -พัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มสิทธิประโยชน์ -สิทธิประโยชน์ EEC กับ SEZ เท่ากัน -สระแก้วได้เสนอโครงการเพื่อสิทธิขอส่งเสริมการลงทุนประมาณ 90 โครงการ แต่อยู่ในพื้นที่ SEZ ประมาณ 10 โครงการ ถ้าเทียบกับพื้นที่ตะวันออกถือเป็นจังหวัดที่ได้สิทธิการลงทุนสูง -กรณีการปรับสิทธิโยชน์เกษตรกรรมหรือสมุนไพร มีประเภทการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางด้านการแปรรูปทางเกษตร ส่งเสริมสารสกัดทางธรรมชาติ เข้าข่าย A1 A2 ซึ่งมีสิทธิประโยชน์สูงอยู่แล้ว -กรณีมีการกำหนดทางเลือกเป็น BCG Model สามารถขอสิทธิประโยชน์ทางเกษตรตั้งแต่ต้นทางได้หรือไม่ แบ่งเป็น 2 กรณี 1. ถ้าทำเป็นกลุ่ม Smart Farmer ตามกรอบที่กำหนดสามารถขอได้ อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทำว่าเข้าข่ายการส่งเสริมหรือไม่ อาทิ -ประเภทการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ -ขอบข่ายเงื่อนไข -เงินทุนขั้นต่ำ -ประเภทเครื่องจักร -สัดส่วนเงินกู้ 2.ถ้าเกษตรทั่วไปไม่สามารถขอ

	-ไม่สามาถเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางการเกษตรด้านระยะเวลาได้เนื่องจากปัจจุบันให้สิทธิสูงสุดแล้ว หากต้องการเพิ่มสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นเป็น 13 ปี อาจจะต้องทำการวิจัยเทคโนโลยีเป้าหมาย เช่น Bio Advance Bio Techniquegy เป็นต้น -แต่สามารถลดวงเงินภาษี 2 เท่า สำหรับกิจกรรมประเภท SME
	-การส่งเสริม ทำ smart farming เกษตรอินทรีย์ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขได้ เช่น การติดตั้งเครื่องมือ การติดตั้งระบบควบคุมการดูแล แสง ความชื้น อุณหภูมิ เป็นต้น หากไม่สามารถปฏิบัติได้ BOI ไม่สามารถการส่งเสริมสิทธิประโยชน์ได้เช่นกัน -แต่ส่งเสริมการนำเข้าอุปกรณ์ให้กิจกรรมเกษตรอินทรีย์ได้
	การสืบค้นข้อมูลเว็บไซต์ BOI -การส่งเสริมเกษตร กอง1 -ผู้ที่ขอรับการส่งเสริมด้านการเกษตร จะต้องจดทะเบียนเป็นบริษัท มูลนิธิ หรือสหกรณ์ -ส่วนที่ได้ส่งเสริมของสรรพากร การลดภาษี กิจการส่งออกเพื่อลดการนำเข้าสินค้านอกเหนือจากที่ BOI ส่งเสริม -BOI ได้การส่งเสริม 90 โครงการที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ คือการจัดทำพลังงานทดแทน แต่พื้นที่มีเอกสารสิทธิน้อย ทำให้มีข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
เรืออากาศโทณัฐวุฒิ เติมทรัพย์ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว	-การตั้งโรงงานในพื้นที่ขึ้นอยู่กับประกาศกระทรวงมหาดไทย -จัดตั้งโซนเพื่อกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ 10 โซน เช่น 1.โซนตั้งโรงงาน 1 2 3 มีตั้งทุกชนิดข้อจำกัด ไม่เกิน 300 ตารางเมตร หากมีการอนุมัติอนุญาตพื้นที่อาจจะไม่ใช่ตัวแปรสำคัญ ตัวแปรสำคัญคือการกำกับดูแล 2.พื้นที่โซนที่ 8 ส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตร 3.พื้นที่โซนที่ 7 เกษตรเท่านั้น -การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมคุณภาพสิ่งแวดดล้อมให้ได้ตามมาตรฐาน -การจัดตั้งโรงงานบดตัดขยะในชุมชน จัดกิจการเข้าข่ายโรงงาน จะต้องดำเนินการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนดของกฎหมาย

นางศรีวรรณ อนันตผล สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดสระแก้ว	-การพัฒนาขึ้นอยู่กับข้อจำกัดและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งการพัฒนาพื้นที่จังหวัดสระแก้วต้องไม่ขัดกับสิทธิประโยชน์กับการใช้ที่ดิน -การวางผังเมืองมีการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันภัยพิบัติและสวัสดิภาพของประชาชน -ต้องทราบความต้องการการพัฒนาของคนในชุมชนคืออะไร และต้องชี้แจ้งให้ชัดเจนหากเกิดเหตุขัดแย้งของการพัฒนา -ถ้าเป็นพื้นที่สีเขียวสามารถประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้ แต่ต้องไม่กระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อม -การประกาศใช้ผังเมืองใหม่ อยู่ระหว่างการฟังความคิดเห็นประชาชนใหม่อีกครั้ง และในปัจจุบันการรับฟังประชาชนต้องมีใบสงวนสิทธิ์เพื่อยื่นคำร้องต่อประกาศภายใน 90 วัน
วันที่ 20 กรกฎาคม 64 เวลา 09.00-12.00 น.	
สรุปผลภาพรวมหลังจากรับฟังความคิดเห็น	
ชื่อ-นามสกุล/หน่วยงาน	**ประเด็นคำถามการหารือ**
นายนันทวุฒิ อักษรแก้ว ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	-ควรส่งเสริม การจัดการขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) โดยโรงไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก เช่น ประเภทขยะ ของเสียจากทางการเกษตร ของเสียจากการผลิตหรือการแปรรูปต่างๆ -การแบ่งโซน (Zone) แต่ละพื้นที่แบ่งตามประเภทของกิจการ โดยจังหวัดสระแก้วอยู่ในกลุ่มมีรายได้ต่อหัวต่ำจึงได้สิทธิประโยชน์ค่อนข้างมาก -ธุรกิจของจังหวัดสระแก้วภายนอก SEZ มีการได้สิทธิประโยชน์มากกว่า แต่ธุรกิจนั้นต้องเป็นนิติบุคคล -รัฐวิสาหกิจชุมชนไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล แต่มีการได้ประโยชน์ในเรื่องการได้รับการส่งเสริมจากกิจการขนาดใหญ่ เพราะกิจการขนาดใหญ่จะได้สิทธิประโยชน์เรื่องภาษีในกรณีส่งเสริมรัฐวิสาหกิจชุมชน -กิจการทั่วไปจะได้รับสิทธิประโยชน์ไม่ต่างกัน ยกเว้น 14 กิจการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจึงจะได้รับการส่งเสริมที่มากกว่าจาก BOI -โครงการที่ได้รับการส่งเสริมในจังหวัดสระแก้วมีถึง 95 โครงการ แต่เป็นโครงการที่อยู่ใน SEZ แค่เพียง 12 โครงการ แต่ภายนอกมีถึง 83 โครงการ

	-BOI ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้ง 4 ตำบล โดยเฉพาะปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ -การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากมีโครงการพี่ช่วยน้อง โดยกิจการใหญ่จะให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องมือแก่รัฐวิสาหกิจชุมชน -รัฐวิสาหกิจชุมชนอาจร่วมมือกับผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อรับการส่งเสริมได้
นางสาวกิ่งกาญจน์ เกียรติดำรงวงศ์ หอการค้าจังหวัดสระแก้ว	-การทำ SEZ ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน จากการที่ฝ่ายเอกชนมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจ แต่ภาครัฐมุ่งเน้นด้านสิ่งแวดล้อม -การพัฒนาต้องอยู่บนความสมดุลของทุกด้าน ต้องหาจุดตรงกลางที่ทุกฝ่ายพอใจเพื่อการยอมรับ
นางศรีวรรณ อนันตผล สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดสระแก้ว	-สนง.โยธาธิการและผังเมือง จะมีการจัดงานรับฟังความคิดเห็นในอนาคต เรื่อง การใช้พื้นที่ตามผังเมือง จึงมีความประสงค์ให้ทุกหน่วยงานเข้าร่วมหารือเพื่อหาจุดร่วมที่ทุกฝ่ายเข้าใจและยอมรับ -ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวในผังเมือง เนื่องจากบางพื้นที่ไม่ได้หมายความว่าสามารถทำกิจกรรมได้เพียงแต่เกษตรกรรมเท่านั้น -คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดว่าพื้นที่สีเขียวให้ทำเกษตรกรรม พื้นที่สีม่วงให้ทำอุตสาหกรรม แต่ตามกฎหมายจริงๆแล้วจะมีการกำหนดกิจกรรมที่ทำได้ ทำไม่ได้ และทำได้แต่มีเงื่อนไข -พื้นที่เขียวเป็นพื้นที่ในการเน้นการอนุรักษ์ส่วนหนึ่ง เน้นการพัฒนาเพื่อรองรับชานเมืองส่วนหนึ่ง และเน้นการอนุรักษ์พื้นที่เพื่อประกอบอาชีพ การทำกิจกรรมอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตรกรรมบางกิจกรรมตามกฎหมายถูกระบุให้กระทำได้แต่ต้องมีเงื่อนไข พื้นที่สีเขียวจึงเป็นกึ่งกลางของพื้นที่ที่สามารถทำอุตสาหกรรมบางอย่างได้ที่ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม แต่การปรับพื้นที่สีเขียวให้เป็นสีม่วงทำได้ยากเนื่องจากไม่สามารถกำหนดให้ทุกพื้นที่เป็นสีม่วงได้ อาจต้องมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อกำหนดสีของพื้นที่ให้เป็นจุดกึ่งกลางเพื่อลดความขัดแย้งในเรื่องของพื้นที่ได้ -การจัดงานรับฟังความคิดเห็นจะมีที่ปรึกษาที่กำลังจัดทำเรื่องผังเมืองมาดำเนินการ โดยจะมีการเพิ่มผังน้ำ ผังสาธารณูปโภค และการใช้ประโยชน์

	เพิ่มเติม ทุกหน่วยงานสามารถเข้าฟังเพื่อแสดงความเห็นได้ โดยหากมีกำหนดวันจัดงานแล้วเสร็จจะทำการส่งหนังสือเวียนและประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานรับทราบ
นายพิสิษฐ์ บึงบัว คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว	-การพัฒนาต้องมีการกำหนดทิศทางให้ชัดเจน -ต้องให้ความสำคัญกับการรับรู้ของคนในพื้นที่
นางสาววรรณนิภา พิภพไชยาสิทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	-มีความเห็นด้วยในการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร -พ.ร.บ. เน้นส่งเสริม 3 ส่วน คือ มูลนิธิ สหกรณ์ และบริษัท -ทาง สนง.คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เห็นความสำคัญของเศรษฐกิจฐานราก โดยจะนำข้อเสนอการให้สิทธิประโยชน์แก่รัฐวิสาหกิจชุมชนไปพิจารณา
นางสาวจิตติมา พยุพา สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว	-พัฒนาการรับรู้ของคนในพื้นที่ด้านความเข้าใจในการพัฒนาว่าพวกเขาจะได้รับประโยชน์จาก SEZ
นายสมเกียรติ ภู่ธรรมศิริ สมาพันธ์เกษตรกรรมยั่งยืนสระแก้ว	-มีความกังวลเรื่องการพัฒนาอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในพื้นที่ -ผลผลิตที่ถูกนำไปแปรรูปใน SEZ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพและมีการรับรองคุณภาพสินค้าโดยผู้ที่ทำการตรวจอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือสถาบันการศึกษาก็ได้ แต่งบประมาณในส่วนนี้ต้องได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐ -ควรเก็บภาษีจากผู้ประกอบการใน SEZ เพื่อนำมาเป็นกองทุนในการพัฒนา แก้ไข ป้องกัน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งอาจนำเงินกองทุนนี้ไปพัฒนาการศึกษา -ส่งเสริมวิทยาลัยชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ของคนในพื้นที่ เช่น สามารถให้ความรู้กับเกษตรกรเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรมหรือการพัฒนาแรงงานได้ แต่การดำเนินงานในส่วนนี้ต้องได้งบประมาณจากทางภาครัฐหรือกองทุนที่เก็บจากผู้ประกอบการใน SEZ -ควรส่งเสริมผู้ประกอบการฐานราก รัฐวิสาหกิจชุมชนและรัฐวิสาหกิจเพื่อสังคม ให้ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับผู้ประกอบการใน SEZ หรือผู้ประกอบการภายนอกของสระแก้วที่เป็นนิติบุคคล เช่น ยกเว้นการเก็บ

	ภาษี มีกองทุนสนับสนุน เป็นต้น เพราะสามารถส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากได้มากกว่า เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจตัวฐานรากจะเป็นตัวแก้ปัญหาจึงควรพัฒนา
ดร.อรันย์ ศรีรัตนา ทาบูกานอน	-จากข้อเสนอแนะของทางหอการค้าเรื่องการหาจุดตรงกลางที่พอใจร่วมกัน เป็นที่มาของโครงการนี้โดยการใช้ SEA เข้ามาช่วยเพื่อมองหาทางเลือกที่จะสามารถทำให้เกิดความสมดุลทั้ง 3 ด้าน คือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม -อยากเรียนถามเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ในปัจจุบันว่ามีส่วนไหนควรเพิ่มเติมหรือไม่
รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	-การที่ทาง สนง.โยธาธิการและผังเมือง จะมีการจัดงานรับฟังความคิดเห็นในอนาคต เรื่อง การใช้พื้นที่ตามผังเมือง เป็นสิ่งที่ดีมากจึงมีความประสงค์จะเข้าร่วมเพื่อได้ข้อมูลมาประกอบการจัดทำรายงานกำหนดขอบเขตให้ชัดเจน -อยากเรียนถามการใช้พื้นที่ต่างๆ พื้นที่สีเขียว พื้นที่สีม่วง สามารถมีการปรับเปลี่ยนได้ไหม -การดำเนิน SEA จะคำนึงถึง 3 ด้าน คือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีการกำหนดทางเลือกว่าทางไหนจะก่อให้เกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน ร่วมทั้งมีการส่งเสริมการเข้าถึงของประชาชน

ภาคผนวก ง-9

ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference) โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563)

ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด / หน่วยงาน
1	นายสุมิตร มงคลยงค์	นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว
2	นายจีรายุทธ ส่องสี	นักวิชาการพาณิชย์ปฏิบัติการ	กลุ่มส่งเสริมการประกอบธุรกิจการค้าและการตลาดสำนักงานพาณิชย์จังหวัดสระแก้ว
3	นายธีรพงษ์ ทรัพย์ธานินทร์	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	ฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
4	นายสังข์ ทองแท่งใหญ่	เกษตรอำเภออรัญประเทศ	สำนักงานเกษตรอำเภออรัญประเทศ
5	นายอุกฤษฎ์ อินทาภรณ์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
6	นายบุญญาฤทธิ์ วงษ์อุดม	วิศวกรชลประทานปฏิบัติการ	โครงการชลประทานสระแก้ว
7	นายประวิทย์ คำนึง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	กลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว
8	นายวรเชษฐ์ สุริยะหน่อคำชัย	หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว	สำนักงานสภาเกษตรกร จังหวัดสระแก้ว
9	นางคำปอง อินทร์ทึก	ปรแกนนำกลุ่มอยู่ดีมีแฮงบ้านซับตะเคียน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนอยู่เป็นสุขและภาคตะวันออก	อิสระ/รับการสนับสนุนจากสสส.
10	นางสาวรัฐรินทร์ สว่างสาลีรัฐ	ประธานเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดสระแก้ว (YSF SAKAEO)	เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จังหวัดสระแก้ว (YSF SAKAEO)
11	นายชาญชัย คุณาพรพิทักษ์	ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่	บริษัท น้ำตาลและอ้อยตะวันออก จำกัด (มหาชน)
12	นายสมบูรณ์ ดวงแสนโย	ประธานเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว	เครือข่ายแปลงใหญ่ระดับจังหวัดสระแก้ว /วิสาหกิจชุมชนผลิตและพัฒนามันสำปะหลังตำบลหนองหว้า

ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด / หน่วยงาน
13	นายรุ่งเพชร พิมอ่อน	ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ ฟ้าทะลายโจร	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ ฟ้าทะลายโจร
14	นางสาวชื่นจิต ปัญจนุวัฒน์		ศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว
15	นายสมเกียรติ เวชการ	ผู้อำนวยการ บริษัท อี เอส วิจัยและพัฒนา จำกัด	บริษัท อี เอส วิจัยและพัฒนา จำกัด
16	นายสุรชัย ตันชัชวาล	ผู้อำนวยการกลุ่มงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์	สำนักงานจังหวัดสระแก้ว
17	นายสัญญา ว่องไวอมรเวช	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
18	นายวุฒิชัย สมสอางค์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว
19	นายชัยวรวัช พุ่มบรรเทา	นักวิชาการที่ดินชำนาญการ	สำนักงานที่ดินจังหวัดสระแก้ว สาขาอรัญประเทศ
20	นายอาณุภาพ ปรีชา	ผู้อำนวยการกองช่าง	กองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ
21	นายณรงค์ชัย ทันบุตรภา	กำนันตำบลท่าข้าม	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
22	นายฉัฐวัฒน์ อิทธิพงศ์ภักดี	เลขานุการนายกเทศมนตรี	เทศบาลตำบลบ้านใหม่หนองไทร
23	นางสาวขนิษฐา ผ่องแผ้ว	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลบ้านด่าน	เทศบาลตำบลบ้านด่าน
24	นายเชิดชาย ท่าประสาน	นิติกรชำนาญการ	เทศบาลตำบลป่าไร่
25	นายสุเมธ คันธใส	นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ	เทศบาลเมืองอรัญญประเทศ
26	นางสาวดาราพร นิพนธ์วงศ์	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว
27	นางสาวภัสนันท์ จันทนา	หัวหน้าฝ่ายการเงิน	บริษัท โกลเด้นเกตพร็อพเพอร์ตี้ จำกัด
28	นางสาวพรพรรณ สุขสมจิตต์	เจ้าหน้าที่บุคคลอาวุโส	บริษัท ศูนย์การค้าอินโดจีน (อรัญประเทศ) จำกัด

ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด / หน่วยงาน
29	นางสาวรัตติกาญจน์ พันจันทึก		สนง.สหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
30	นายสานนท์ เพ็ญแสง	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว	การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว
31	นางสาวจีรนันท์ คนป้อม	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน	สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสระแก้ว
32	นางราตรี แสงรุ่งเรือง	ประธานสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวและบริการจังหวัดสระแก้ว
33	นายอรุณ แสงจันทร์	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ	กลุ่มยุทธศาสตร์ฯ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว
34	นางสาวธวัลรัตน์ ชัยนราพิพัฒน์	หัวหน้าอุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม	สำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี กรมศิลปากร อุทยานประวัติศาสตร์สด๊กก๊อกธม
35	นางสาวธนพร สังขรัตน์	นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว
36	นายนิด สมบูรณ์	ประธานคณะกรรมการเครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว	เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดสระแก้ว
37	สมฤดี ปางสมฤทธิ์	ผู้แทนนายกสมาคมรักษ์ปางสีดาและผู้สื่อข่าวประชาชาติธุรกิจ จ.สระแก้ว	สมาคมรักษ์ปางสีดา
38	ธีรพงษ์ ทรัพย์ธานินทร์		สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
39	นางสาวจิตติมา พยุพา	นักวิชาการแรงงาน	สำนักงานแรงงานจังหวัดสระแก้ว
40	พันตำรวจโทเรืองเดช ธรรมนันท์	รองผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว	ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว
41	นายธีรวัฒน์ สหุนาพุ	ผู้อำนวยการส่วนควบคุมทางศุลกากร	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ
42	นานศุภเศรษฐ์ พึ่งบัว	นักวิชาการคอมพิวเตอร์	กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระแก้ว
43	ว่าที่ร้อยตรีกิตติวัฒน์ ยิ้มย่อง	สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว	สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสระแก้ว
44	นายพูนศักดิ์ รอดไธสง	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานปฏิบัติการ	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานสระแก้ว

ทำเนียบรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์ (Online Focus Group)ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Video Conference)โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด / หน่วยงาน
45	นางสาวธนภรณ์ วิรุฬราช	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระแก้ว
46	นายอัครเดช เจริญสุข	ครูผู้ช่วย	ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว
47	อ.คณิต เรืองขจร	รองผู้อำนวยการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ สระแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว
48	นางศรีวรรณ อนันตผล	นักวิเคราะห์ผังเมืองชำนาญการพิเศษ	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสระแก้ว
49	เรืออากาศโทณัฐวุฒิ เติมทรัพย์	หัวหน้ากลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสระแก้ว
50	นางสาววรรณนิภา พิภพไชยาสิทธิ์	นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการพิเศษ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
51	นางสาวประภัสสร วุฒิชัยถาวร	นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับปฏิบัติการ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
52	นายนันทวุฒิ อักษรแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการ	ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
53	วีรพล จันโททัย	พนักงานส่งเสริมการลงทุน	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
54	นายภักดี ภักดีจันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
55	นางสาวธนัดดา ปัทมเกตุ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว
56	นายภักดี ภักดีจันทร์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว
57	นางสาวธนัดดา ปัทมเกตุ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว

ภาคผนวก จ

- สรุปผลการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1
- สรุปผลการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2
- สรุปผลการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3
- สรุปผลการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 4
- สรุปผลการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมสัมมาฯ ครั้งที่ 1
- เอกสารประกอบการประชุมสัมมาฯ ครั้งที่ 2

ภาคผนวก จ-1

สรุปผลการประชุมและเอกสาร ประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1

รายละเอียดการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1
เรื่อง หลักสูตรและการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA)
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
วันอังคารที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.30 – 12.00 น.
ณ ห้องประชุม กทว. อาคาร 1 ชั้น 5 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1 ปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ในประเทศไทย (Key Success Factor)

เมื่อวิเคราะห์จากการทบทวนสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย ในการดำเนินงาน การศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนการใช้ SEA ตามนโยบายของรัฐบาลและตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบกับการทบทวน บทเรียน ความรู้และประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ที่ได้มีความพยายามในการใช้ SEA พบว่าการขับเคลื่อน SEA มีทั้งโอกาสและอุปสรรค และต้องใช้เวลาหลาย ๆ ปี ในการเรียนรู้ ทดลอง ศึกษาวิจัย ปรับปรุง เพิ่มเติมแก้ไข จน SEA ได้รับการยอมรับในประเทศและประเมินว่ามีความพร้อมไปใช้เป็นกระบวนการควบคู่กับการจัดทำแผน แผนงานการพัฒนา บทเรียนหลายประเทศ ที่มีบริบทแวดล้อมที่คล้ายคลึงและแตกต่างกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทย วิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ของประเทศไทย ที่ต้องวางแผน (Plan) ต้องปฏิบัติ (Do) ต้องตรวจสอบ (Check) และต้องปรับปรุงแก้ไข (Act) ในการขับเคลื่อนอย่างเป็นวงจร สรุปได้ดังนี้

1.1 ความรู้ความเข้าใจในทุกระดับ

ถึงแม้ว่า SEA ไม่ใช่เครื่องมือใหม่ในการประเมินผลกระทบ และส่วนใหญ่รู้จักหรือเคยได้ข้อมูลความสำคัญของการนำไปใช้ในประเทศไทย มานานแล้ว แต่เนื่องจากหลักการ แนวคิด ขั้นตอนปฏิบัติตลอดจนเครื่องมือสนับสนุนทางวิชาการ มีความยืดหยุ่นและพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศไทยพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐานได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป นักวิจัยและนักวิชาการด้าน SEA ยังมีไม่เพียงพอ ส่งผลให้การขับเคลื่อนขาดองค์ความรู้และขาดประสบการณ์ที่ถูกต้องสำหรับทุกระดับตั้งแต่ระดับผู้บริหารประเทศ ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ เอกชนและประชาชน และขาดการเรียนรู้จากการนำไปปฏิบัติ ขาดการทดลองใช้ การสาธิตใช้ยังมีน้อย และยังไม่มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนระหว่างกัน ซึ่งเป็นสาเหตุของความไม่มั่นใจ และไม่เชื่อมั่น (Untrust) ต่อประโยชน์ของการใช้ควบคู่กับการวางแผนพัฒนา ความรู้ความเข้าใจหลายเรื่องยังไม่ถูกต้อง สับสน และยังไม่ชัดเจน กลายเป็นอุปสรรคของการไม่ตัดสินใจใช้แนวทางการขับเคลื่อนโดยนโยบาย กฎหมายและไม่ได้ให้ความสำคัญและความเป็นเจ้าของของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำให้ไม่เห็นประโยชน์ (Benefits) ที่จะได้รับ ปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เล็งเห็นว่า SEA จะสร้างประโยชน์ต่อ

การปฏิบัติงานในภารกิจหลักของหน่วยงานให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างไร เช่น ช่วยให้การใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในการวางแผนพัฒนามีประสิทธิภาพขึ้น ช่วยสร้างบริบทแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ/ ชีวภาพ สังคม และเศรษฐกิจในการพัฒนาตามแผน เป็นต้น การขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย จึงยังไม่เห็นประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังไม่เชื่อมั่นและตระหนักว่า หากไม่จัดทำ SEA เพื่อการวางแผนพัฒนาตามวิสัยทัศน์แล้ว จะเกิดผลเสียหายในระยะยาว และไม่บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โอกาสที่จะเห็นอนาคตที่ปรารถนาร่วมกันก็เป็นไปไม่ได้สำหรับคนรุ่นต่อไป และจะสายเกินไปหากไม่วางแผนให้มีเส้นทางในทางเลือกที่เหมาะสม ณ ปัจจุบัน ส่งผลให้ขาดการใช้ความคิดเชิงระบบ (Systematic) แบบองค์รวม และขาดการมีมุมมองอนาคต (Holistic and future perspective) นอกจากการขาดความเข้าใจเรื่องประโยชน์ที่ได้รับแล้ว ยังขาดความมั่นใจเรื่องประสิทธิผลการใช้ (Effectiveness) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งความท้าทายของการใช้ SEA ในเกือบทุกประเทศ คือ SEA จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนได้จริงหรือไม่ ซึ่งก็เป็นคำถามสงสัยในหมู่นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไปในประเทศไทยเช่นกัน ความซับซ้อนของประเด็นยุทธศาสตร์ ขอบเขตการดำเนินงานที่กว้างขวาง ส่งผลให้การใช้ SEA ในระยะเริ่มต้นมีความเสี่ยงต่อการไม่บรรลุประสิทธิผลตามเป้าหมาย

1.2 การบังคับใช้กฎหมาย (Laws enforcement)

SEA เป็นภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐเป็นหลักซึ่งจัดทำและดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่าง ๆ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้เป็นเจ้าของแผนพัฒนาต่าง ๆ จึงควรต้องใช้กระบวนการ SEA ในการบูรณาการกับแผนและแผนงานพัฒนานั้น ปัจจุบันบางหน่วยงานได้รับการจัดทำ SEA ไว้เป็นภารกิจความรับผิดชอบแล้ว แต่บางหน่วยงานยังไม่ถือว่า SEA เป็นบทบาทภารกิจที่ต้องรับนำไปปฏิบัติ (Accountability) ในความรับผิดชอบของหน่วยงานเพิ่มเติม และอาจยังไม่พร้อมเป็นเจ้าของ (Ownership) ในทันที เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ กัน ซึ่งหน่วยงานรับผิดชอบส่วนใหญ่ ยังไม่กำหนดให้ SEA เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่ต้องใช้ในการบูรณาการวางแผนการพัฒนา แต่ยังเป็นเครื่องมือทางเลือกในการสนับสนุนภารกิจหลักในการจัดทำแผนพัฒนาตามความรับผิดชอบเท่านั้น ด้วยเหตุของการขาดความเป็นเจ้าของและรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ซึ่งประเทศไทยมีสาเหตุหลักจากการขาดสภาพบังคับใช้ตามกฎหมายกับหน่วยงานภาครัฐที่เป็นเจ้าของแผนการพัฒนาต่าง ๆ นอกจากนี้ บทเรียนในต่างประเทศพบว่า การมีกฎหมาย SEA ทั้งที่เป็นพระราชบัญญัติด้าน SEA โดยเฉพาะ หรือเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว เช่น พระราชบัญญัติด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เป็นสิ่งจำเป็นในการขับเคลื่อน SEA ให้ดำเนินงานได้ทันเวลาทันสถานการณ์ และกระตุ้นให้เกิดความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบ โดยปัจจุบันมีประมาณไม่น้อยกว่า 40 ประเทศ ที่ได้ออกกฎหมาย SEA ซึ่งทำให้การใช้ SEA ขยายตัวอย่างรวดเร็วหลังจากมีสภาพบังคับใช้ตามกฎหมาย บทเรียนในต่างประเทศยังมีประจักษ์พยานที่แสดงถึงความจำเป็นต้องออกกฎหมายบังคับใช้ เนื่องจาก SEA เป็นภารกิจของหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก ซึ่งมีภารกิจหลักตามกฎหมายอื่นที่ให้ความสำคัญก่อน ดังนั้นหาก SEA ไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย จะไม่เกิดแรงจูงใจให้นำไปใช้

1.3 สถาบันองค์กรและกลไกรับผิดชอบ (Institution and mechanism)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและแผนงานที่ควรจะต้องจัดทำ SEA ยังขาดผู้นำทาง (Leadership) ตัดสินใจการใช้ SEA ในระดับหน่วยงาน เนื่องจากการดำเนินงานและกระบวนการ SEA ต้องใช้ทรัพยากร งบประมาณ บุคคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดในประเทศไทยที่นำทางและตัดสินใจกำหนดการใช้ SEA ควบคู่กับภารกิจการจัดทำแผนและแผนงานพัฒนาของหน่วยงาน และยังไม่มีการสร้างกลไกในหน่วยงานให้มีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สนับสนุนการใช้ SEA ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประกอบกับความไม่ต่อเนื่องและไม่ชัดเจนของลำดับความสำคัญของนโยบายการใช้ SEA ของภาครัฐ และภาคสาธารณะด้วย อีกทั้งกลไกการขับเคลื่อนและบูรณการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์ กำลังมีการพัฒนาและเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงและบูรณาการกับกลไกที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ ระบบ EIA กระบวนการวางแผนรายสาขา (Sectoral plan) และเชิงพื้นที่ (Area-based plan) การวางผังเมือง (Urban plan) การวางแผนการจัดการ (Management plan) การจัดการแผนเชิงบูรณาการ (Integrated plan) เป็นต้น

1.4 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Public Participation)

ขั้นตอนของกระบวนการ SEA ที่เป็นหัวใจสำคัญให้ SEA ประสบความสำเร็จ คือ การตัดสินใจดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น ผู้เล่นสำคัญของ SEA มิใช่เพียงหน่วยงานภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่การขับเคลื่อน SEA ควรมาจากผู้มีส่วนได้เสียในภาคประชาชน ที่ต้องการเห็นการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสาธารณะไปประกอบกับการตัดสินใจของภาครัฐด้วย ดังนั้น การสร้างช่องทางให้ภาคประชาชนมีส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเรื่อง SEA จะเป็นแรงสนับสนุนให้พบกับนโยบายภาครัฐที่มีจุดร่วมสนใจคือ การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นการส่งเสริมแรงขับเคลื่อนของภาคประชาชนเป็นอีกหนึ่งตัวเร่งการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จ

1.5 ข้อสรุปปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ในประเทศไทย

ปัจจัยความสำเร็จข้างต้นนั้น ต้องขับเคลื่อนให้เกิดเป็นวงจร ทำซ้ำต่อเนื่อง (PDCA cycle) ทั้งสี่ปัจจัยแห่งความสำเร็จควรมีการวางแผน (Plan) เริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจในทุกระดับเพื่อปฏิบัติ (Do) โดยสนับสนุนให้เกิดสภาพบังคับใช้ตามกฎหมาย ผ่านการตรวจสอบ (Check) โดยการดำเนินงานของสถาบันองค์กรและกลไกและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน แล้ว ปรับปรุงแก้ไข (Act) เพื่อประเมินประโยชน์และประสิทธิผลของ SEA เมื่อครบวงจรการบริหารงานการขับเคลื่อน SEA แล้ว ก็เข้าวงจรของการทบทวนนโยบาย SEA ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายของหน่วยงานรับผิดชอบการจัดทำแผนและคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และคณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2 การจัดทำเนื้อหาและหลักสูตร SEA ขั้นสูง

การจัดทำเนื้อหาและหลักสูตร SEA ขั้นสูงในครั้งนี้ มีแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาจัดทำเนื้อหาและหลักสูตร คือ การพัฒนาต่อยอดจากหลักสูตรที่ สศช. ได้พัฒนาขึ้นและได้มีการทดลองใช้ฝึกอบรมจริงในปี พ.ศ. 2562 โดยนำเอาปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ในประเทศไทยมาประกอบการพิจารณาด้วย

2.1 การจัดทำเนื้อหาหลักสูตร SEA ขั้นสูง จากปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จการขับเคลื่อนและใช้ SEA ในประเทศไทยข้างต้น พบว่าปัจจัยสำคัญที่ถือเป็นพื้นฐานของทุกปัจจัยความสำเร็จได้แก่ **ปัจจัยความรู้ความเข้าใจในทุกระดับ (SEA Knowledge)** ซึ่งหากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ในระดับผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่ต้องมีการจัดทำ SEA ไปจนถึงระดับผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจต่อแผนหรือแผนงานพัฒนานั้น มีความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับ SEA เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ในการใช้ SEA เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จะช่วยให้เกิดการขับเคลื่อน SEA อย่างเป็นรูปธรรม ได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงช่วยให้มีการจัดทำ SEA ที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนและใช้ SEA ถือเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนและใช้ SEA เป็นไปตามแนวทางและหลักการที่ถูกต้องเหมาะสม มีเป้าหมายของการพัฒนามุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกัน นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อการบูรณาการ SEA เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงาน สร้างความเชื่อมั่นในประสิทธิผลการใช้ (Effectiveness) เล็งเห็นถึงประโยชน์ (Benefits) ที่จะได้รับอย่างเป็นรูปธรรม และผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวหากไม่มีการจัดทำ SEA รวมถึงเป็นการปรับเปลี่ยนและสร้างมุมมองแบบองค์รวมในอนาคต (Holistic and future perspective) และมีแนวคิดเชิงระบบ (Systematic) ด้วย

จากความสำคัญของปัจจัยความสำเร็จข้างต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมควรจะต้องตระหนักและเข้าใจในรายละเอียดด้วย จึงนำไปสู่การกำหนดบทเรียนให้มีเนื้อหาเชิงลึก ทั้งในส่วนของประเด็นความสำคัญที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อน SEA และในส่วนของเทคนิควิธีการที่ส่งผลต่อการจัดทำ SEA ในหลักสูตรการฝึกอบรม SEA ขั้นสูงในครั้งนี้

2.2 การพัฒนาต่อยอดจากหลักสูตรฝึกอบรม SEA ปี พ.ศ. 2562

การจัดทำเนื้อหาและหลักสูตร SEA ขั้นสูง ในครั้งนี้ ได้พิจารณาต่อยอดและพัฒนาจากหลักสูตรที่ สศช. ได้พัฒนาขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2562 และได้มีการทดลองใช้ในการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะยาว 5 วันแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการ SEA

ที่ถูกต้อง แต่อาจยังไม่ได้เน้นในเนื้อหาที่มีความลึกซึ้ง เป็นจุดสำคัญต่อการตัดสินใจ รวมไปถึงการเน้นในรายละเอียดเชิงเทคนิคและวิธีการที่มีความเฉพาะเจาะจงมากนัก โดยเนื้อหาและหลักสูตร SEA ขั้นสูงนี้มีแนวคิดในการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นเสริมเติมเนื้อหาให้มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทั้งในส่วนของประเด็นความสำคัญที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ และในส่วนของเทคนิควิธีการที่ใช้ในกระบวนการ SEA เพื่อให้ครอบคลุมถึงกลุ่มเป้าหมายในระดับกลุ่มผู้บริหารระดับสูง และเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบการตัดสินใจต่อแผนหรือแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ในการตัดสินใจและนำทางการขับเคลื่อน SEA ได้แก่ การอนุมัติแผนหรือแผนงาน การพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงาน การให้แผนที่นำทาง วิสัยทัศน์และพันธกิจของหน่วยงาน เป็นต้น ซึ่งหลักสูตรจะมีจุดเน้นของเนื้อหาที่แตกต่างกัน เน้นก่อเกิดประโยชน์โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมายระหว่างผู้บริหารและผู้จัดทำแผนหรือแผนงาน

นอกจากการวิเคราะห์จากความสำเร็จและการทดลองใช้ในการฝึกอบรมจริงข้างต้น ที่ปรึกษาจะดำเนินการสอบถามความเห็นไปยังผู้ผ่านารอบรมเมื่อปี พ.ศ. 2562 ที่ได้มีการนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA จริงของหน่วยงานที่ได้สังกัดอยู่ด้วย ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความเพียงพอของชุดองค์ความรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2562 ต่อการนำไปปฏิบัติใช้จริง พร้อมหาช่องว่างในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเติมเต็มให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเข้ารับการอบรมในหลักสูตร SEA ขั้นสูงนี้ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA ได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คลายข้อสงสัยในขั้นตอนปฏิบัติบางขั้นตอนให้ลดลง ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้จริง ถูกต้องตามหลักวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดยที่ปรึกษาจะดำเนินการสอบถามความคิดเห็นผ่านการจัดประชุมกลุ่มย่อยในวันพฤหัสบดีที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563 นี้

3 หลักสูตรการฝึกอบรม SEA ขั้นสูง

จากแนวคิดสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาจัดทำเนื้อหาและหลักสูตรข้างต้น ที่ปรึกษาได้แบ่งหลักสูตรออกเป็น 2 หลักสูตรหลัก ได้แก่

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง ที่เน้นผลลัพธ์ต่อผู้บริหารระดับสูงในด้านการปรับมุมมอง วิสัยทัศน์ สร้างความรู้ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นต่อกระบวนการ SEA ภาพรวมของหลักการและแนวทางในการใช้ SEA เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ในระยะยาว และสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ที่เน้นผลลัพธ์ต่อผู้บริหารระดับกลางและระดับปฏิบัติการ ในด้านขั้นตอนและวิธีการ เทคนิคและเครื่องมือของกระบวนการ SEA สามารถบูรณาการกระบวนการ SEA กับกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงาน และการติดตาม ประเมินผลและกำกับการจัดทำ SEA ได้ และเข้าใจในความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นต้น

ทั้งนี้ได้รับความเห็นและความคาดหวังจากคณะกรรมการกำกับการศึกษาของโครงการ ก่อนการจัดทำรายงานฉบับต้น ที่เน้นว่าเนื้อหาหลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้น ควรมีกรณีศึกษาให้ผู้บริหารระดับสูงได้ทำความเข้าใจและเรียนรู้ และมีเนื้อหาสำหรับผู้นำองค์กรที่ส่งเสริมให้เห็นความสำคัญและจำเป็นต้องสนับสนุนให้นำ

เครื่องมือ กระบวนการ SEA ไปใช้ในการจัดทำแผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้องได้ และทำให้ SEA เป็นหนึ่งในเครื่องมือในการบริหารงานของหน่วยงานในกำกับการดูแล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น การจัดการฝึกอบรม SEA ขั้นสูง จึงเป็นโอกาสในการพิจารณาออกแบบรูปแบบ วิธีการ และเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม SEA เป็นชุด (Training Modules) โดยกำหนดไว้สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจและความต้องการแตกต่างกัน และต่างต้องมีจุดเน้นที่ต้องเรียนรู้และนำไปใช้ในงานการจัดทำหลักสูตร SEA ขั้นสูง

3.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

<u>หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง</u>

- เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในประโยชน์ของ SEA เป็นหนึ่งในเครื่องมือระดับกลยุทธ์ (Strategic Tool) และช่วยสนับสนุนเป้าหมายความยั่งยืนของการพัฒนา (SEA for Sustainability)
- เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจภาพรวมของหลักการและแนวทางในการใช้ SEA ให้เกิดการบูรณาการกับการจัดแผนหรือแผนงาน และการใช้ SEA ให้เกิดประสิทธิภาพ (Effectiveness)
- เพื่อปรับมุมมอง วิสัยทัศน์ และสนับสนุนการใช้กระบวนการ SEA ในการบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว (Long-Term Vision) ของการพัฒนา
- เพื่อเป็นผู้นำทางขับเคลื่อนการนำ SEA ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำ พัฒนาและปรับปรุงนโยบาย แผนและแผนงานการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมสนับสนุนระบบและกลไกการดำเนินงานและขับเคลื่อน SEA ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย
- เพื่อแนะนำการใช้แนวคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) สำหรับกระบวนการ SEA
- เพื่อสร้างความตระหนักว่ากระบวนการ SEA ทำให้เกิดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Preferred Alternative) บนฐานการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมกับสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Top-down and Bottom-up Decision)
- เพื่อสนับสนุนการมองฉากทัศน์ (Scenarios) สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมองอนาคตที่คาดหวัง (Desirable Future) โดยใช้ SEA

<u>หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง</u>

- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอนและวิธีการของกระบวนการ SEA (SEA Guideline) อย่างถูกต้อง
- เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรียนรู้และเข้าใจการใช้เทคนิค วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ของ SEA (SEA Techniques and tools)
- สามารถบูรณาการกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานกับ กระบวนการ SEA ได้ (SEA and Planning integration)

- เข้าใจความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารใน SEA (Participation and communication in SEA)
- สามารถดำเนินงานการตรวจติดตาม ประเมินผล และกำกับการศึกษา SEA (Monitoring, evaluation and oversight of SEA)
- เข้าใจความสำคัญของกระบวนการ SEA และสามารถกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ได้สอดคล้องและถูกต้องตามหลักการในแนวทาง SEA และได้ผลลัพธ์ตามหลักการและประสิทธิภาพของการศึกษา SEA ที่ดี

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม ที่ปรึกษาได้พิจารณาและวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับแผนหรือแผนงานที่จะต้องจัดทำ SEA ที่ได้ระบุไว้ใน ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... โดยได้จัดกลุ่มเป้าหมายออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับสูง ที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจกำหนดแผนและแผนงาน เช่น กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดแผนพัฒนาของประเทศ โดยเฉพาะสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้จัดทำแผนหรือแผนงาน ได้แก่ ผู้อำนวยการกองฯ ของ สศช. และของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้จัดทำแผนหรือแผนงาน อาทิ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา ในคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/ทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับ SEA

กลุ่มเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวจะถูกแบ่งออกตามหลักสูตรที่ได้ออกแบบไว้ 2 หลักสูตร ได้แก่

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บริหารระดับสูง

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้จัดทำแผนหรือแผนงาน และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา

ทั้งนี้ จากแผนหรือแผนงานที่จะต้องจัดทำ SEA ที่ได้ระบุไว้ใน ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ทั้งรายสาขาและเชิงพื้นที่ รวมทั้งหมด 7 ประเภทแผนหรือแผนงาน ที่ปรึกษาวิเคราะห์และจำแนกแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ประเภทแผนหรือแผนงานในรายสาขาและเชิงพื้นที่ เพื่อหาความเชื่อมโยงของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่มีบทบาท ภารกิจหลัก ในการรับผิดชอบตามแผนหรือแผนงานดังกล่าว ซึ่งสามารถระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ประเภทแผน/แผนงาน	แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
รายสาขา		
1. คมนาคม	• แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2560 - 2564 • แผนปฏิบัติราชการประจำปี • แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	1) สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ 2) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม 3) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม
2. พลังงานและสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียม	• แผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้า • แผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง • แผนบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติ • แผนพลังงานทดแทน	1) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน 2) กรมธุรกิจพลังงาน 3) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ 4) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน
3. การบริหารจัดการแร่	• แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. 2560 - 2564	กองทรัพยากรแร่ กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	• แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) • แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. 2558 - 2569)	กองนโยบายและแผนแม่บท สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เชิงพื้นที่		
5. ผังเมือง	• แผนแม่บทของการพัฒนาเมือง	1) สำนักผังประเทศและผังภาค 2) สำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ 3) สำนักสนับสนุนและพัฒนาตามผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
6. ชายฝั่งทะเล	• แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (พ.ศ. 2560 - 2579)	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. พื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ		
• เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)	• แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 - 2565	คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.)
• เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	-	สศช.

ประเภทแผน/แผนงาน	แผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
• พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ	• ภาคใต้ (SEC) • ภาคเหนือ (NEC) • ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC) • ภาคกลาง-ตะวันตก (CWEC)	สศช.
8. นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน	• แผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2559 - 2564 • แผนยุทธศาสตร์กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2559 - 2564	1) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม 2) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
• นิคมอุตสาหกรรม	• แผนยุทธศาสตร์การนิคมอุตสาหกรรม ปีงบประมาณ 2561 - 2565 (ทบทวนปีงบประมาณ พ.ศ. 2563)	ฝ่ายยุทธศาสตร์ การนิคมอุตสาหกรรม
• เขตประกอบการอุตสาหกรรม	• แผนยุทธศาสตร์ 4 ปี กรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560-2564	กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมโรงงานอุตสาหกรรม

3.3 “ร่าง” เนื้อหาหลักสูตร SEA ขั้นสูง

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรมข้างต้น ที่ปรึกษาได้ออกแบบและพัฒนาเนื้อหาออกเป็น 7 บทเรียนพร้อมกรณีศึกษา โดยจะคัดเลือกบทเรียนเพื่อประกอบเป็นเนื้อหาหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง และหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทเรียน	หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง	หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง
บทเรียนที่ 1 : กรอบแนวคิด SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)	√	√
บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA	√	√
บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA	√	√
บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ	-	√
บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)	-	√
บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA	-	√
บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA	-	√

ทั้งสองหลักสูตร จะใช้กรณีศึกษาจากการศึกษาและดำเนินงาน SEA ทั้งจากประเทศไทย และต่างประเทศประกอบการฝึกอบรมด้วย โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกับผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรด้วย ในขั้นตอนและวิธีการฝึกอบรม ที่ปรึกษาจะออกแบบให้สอดคล้องกับกรอบ

แนวคิดในการออกแบบและวางแผนฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำเอาแนวคิดใหม่ (Innovative method) มาผสมผสานร่วมในการออกแบบขั้นตอนและวิธีการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้พูดคุยหารือและแลกเปลี่ยนหาวิธีการหรือแนวทางการศึกษา SEA ที่เหมาะสม ทั้งในแนวคิดเรื่อง การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและตอบสนอง (Active learning), การสร้างกระบวนการเรียนเป็นกลุ่ม (Group work), การใช้กรณีศึกษาในการเรียนรู้และฝึกฝน (Casework methodology), การเน้นการฝึกปฏิบัติประกอบทฤษฎี (Practical approach), การใช้กระบวนการคิดตีความปัญหาอย่างสร้างสรรค์จนได้ต้นแบบที่เหมาะสม (Design Thinking)

นอกจากนี้ ที่ปรึกษาได้นำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และได้ร่วมออกแบบกับผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาติที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้าน SEA มาอย่างยาวนาน ตลอดจนความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในประเทศมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาเนื้อหาของหลักสูตรมีความชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ที่ปรึกษาจึงได้จัดทำตารางความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและบทเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น โดยสรุปรายละเอียดดัง**ตารางที่ 1**

สำหรับเนื้อหาของแต่ละบทเรียน ที่ปรึกษาได้จัดทำเป็น “ร่าง” รายละเอียดเนื้อหาไว้ดัง**เอกสารแนบ ก**

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรมและบทเรียน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	บทเรียนที่							รูปแบบวิธีการฝึกอบรม	
	1	2	3	4	5	6	7	Plenary Session	Group Session
หลักสูตรผู้บริหารระดับสูง (บทเรียนที่ 1 – 3)									
● เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในประโยชน์ของ SEA เป็นหนึ่งในเครื่องมือระดับกลยุทธ์ (Strategic Tool) และช่วยสนับสนุนเป้าหมายความยั่งยืนของการพัฒนา (SEA for Sustainability)	√	√	-	-	-	-	-	√	-
● เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจภาพรวมของหลักการและแนวทางในการใช้ SEA ให้เกิดการบูรณาการกับการจัดแผนหรือแผนงาน และการใช้ SEA ให้เกิดประสิทธิภาพ (Effectiveness)	√	√	-	-	-	-	-	√	√
● เพื่อปรับมุมมอง วิสัยทัศน์ และสนับสนุนการใช้กระบวนการ SEA ในการบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว (Long-Term Vision) ของการพัฒนา	√	√	-	-	-	-	-	√	√
● เพื่อเป็นผู้นำทางขับเคลื่อนการนำ SEA ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย แผนและแผนงานการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมสนับสนุนระบบและกลไกการดำเนินงานและขับเคลื่อน SEA ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย	-	-	√	-	-	-	-	√	-
● เพื่อแนะนำการใช้แนวคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) สำหรับกระบวนการ SEA	√	√	-	-	-	-	-	√	√
● เพื่อสร้างความตระหนักว่ากระบวนการ SEA ทำให้เกิดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Preferred Alternative) บนฐานการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมกับสาธารณะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Top-down and Bottom-up Decision)	-	√	√	-	-	-	-	√	-
● เพื่อสนับสนุนการมองฉากทัศน์ (Scenarios) สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและมองอนาคตที่คาดหวัง (Desirable Future) โดยใช้ SEA	√	-	-	-	-	-	-	√	√

ตารางที่ 1 ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการฝึกอบรมและบทเรียน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	บทเรียนที่							รูปแบบวิธีการฝึกอบรม	
	1	2	3	4	5	6	7	Plenary Session	Group Session
หลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง (บทเรียนที่ 1 – 7)									
● เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการ ขั้นตอนและวิธีการของกระบวนการ SEA (SEA Guideline) อย่างถูกต้อง	√	√	√	√	√	√	√	√	√
● เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรียนรู้และเข้าใจการใช้เทคนิค วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ของ SEA (SEA Techniques and tools)	-	-	-	-	√	√	√	√	√
● สามารถบูรณาการกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานกับ กระบวนการ SEA ได้ (SEA and Planning integration)	-	√	-	√	√	-	√	√	√
● เข้าใจความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารใน SEA (Participation and communication in SEA)	-	-	-	-	√	√	√	√	√
● สามารถดำเนินงานการตรวจติดตาม ประเมินผล และกำกับการศึกษา SEA (Monitoring, evaluation and oversight of SEA)	-	-	√	-	√	√	-	√	√
● เข้าใจความสำคัญของกระบวนการ SEA และสามารถกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ได้สอดคล้องและถูกต้องตามหลักการในแนวทาง SEA และได้ผลลัพธ์ตามหลักการและประสิทธิภาพของการศึกษา SEA ที่ดี	√	√	√	√	√	√	√	√	-

หมายเหตุ	**วัตถุประสงค์ของบทเรียน**
บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)	กรอบแนวคิดให้ความสำคัญและจำเป็นของการใช้ SEA เพื่อเป็นเครื่องมือและกระบวนการในการนำแผนการพัฒนาของประเทศสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA	การใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการที่เสริมสนับสนุนในการจัดทำนโยบาย แผนและแผนงานที่มุ่งสู่การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

หมายเหตุ	**วัตถุประสงค์ของบทเรียน**
บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA	การใช้กลไกการขับเคลื่อนต่าง ๆ ประกอบด้วย นโยบาย กฎหมาย องค์กรและเครื่องมือ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน SEA เพื่อความก้าวหน้าและปฏิบัติได้จริง
บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ	เปิดมุมมองประโยชน์ของการใช้ SEA เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาหลากหลายสาขา และลักษณะ ที่มีเป้าหมายเพื่อให้แผนได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน และสร้างการมีส่วนร่วมและเกิดจากการตัดสินใจระดับกลยุทธ์
บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)	เพื่อนำแนวทาง SEA ของประเทศไทยไปใช้ โดยเน้นความเข้าใจขั้นตอน วิธีการ และสาธิต การทดลองใช้แนวทาง SEA ในขั้นตอนที่รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและตัดสินใจ สำหรับผู้บริหาร
บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA	เรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนของกระบวนการ SEA ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับ การกำหนดขอบเขต การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การสร้างการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร และอื่น ๆ
บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA	เรียนรู้ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค และประสบการณ์การดำเนินงานกระบวนการ SEA ในประเทศต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นบทเรียนในการแก้ไขและปรับปรุงการขับเคลื่อนในประเทศไทย ให้กว้างขวาง

3.4 “ร่าง” กรณีศึกษา

“ร่าง” กรณีศึกษาประกอบการฝึกอบรม SEA ขั้นสูง ที่ปรึกษาได้พิจารณาคัดเลือกนำ กรณีตัวอย่างที่ได้มีการจัดทำ SEA ขึ้นจริงในปี พ.ศ. 2562 ของประเทศไทย มาประกอบการฝึกอบรม โดยพิจารณาเลือก กรณีตัวอย่าง “โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พื้นที่ลุ่มน้ำชี ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)” เป็นกรณีศึกษา โดยสรุปรายละเอียดของกรณีศึกษาดัง**เอกสารแนบ ก**

3.5 การจัดฝึกอบรม (Training)

วิธีการจัดฝึกอบรม ได้ออกแบบให้ผสมผสานขั้นตอนต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระยะเวลาและความรู้พื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรมตามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือบรรลุตามความต้องการฝึกอบรมให้ได้มากที่สุด โดยยึดหลักการออกแบบตามคู่มือ MOVE Manual (Oepen M., 2003) ที่เน้นรูปแบบกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในลักษณะที่เคยใช้ได้อย่างมีประสิทธิผล ในการฝึกอบรมวิชาการ SEA ทั่วประเทศ ในปี พ.ศ. 2562 แต่ได้ปรับปรุงการให้น้ำหนักของเนื้อหา ระยะเวลาการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มให้เหมาะสมกับผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และนักวิเคราะห์แผนหรือแผนงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

1) การเรียนรู้ร่วมกัน (Plenary session) ผ่านการอธิบายรายละเอียดเนื้อหาของบทเรียนต่าง ๆ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญไทยและต่างประเทศ ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมดจะได้เรียนรู้ไปด้วยกัน (ส่วนนี้จะให้น้ำหนักเนื้อหาและเวลามากกว่าในหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง)

2) การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่ม (Group session) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย โดยที่ปรึกษาจะแบ่งผู้เข้ารับการอบรมออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้มีจำนวนผู้เข้ารับการอบรมต่อกลุ่มน้อยลง เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเรียนรู้ได้อย่างใกล้ชิดกับวิทยากรประจำกลุ่ม และมีโอกาสในการร่วมคิดร่วมปฏิบัติกันในกลุ่มอย่างทั่วถึง (ส่วนนี้จะให้น้ำหนักและเวลามากกว่าในหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง)

3) การเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง (Casework) โดยที่ปรึกษาจะจัดเตรียมกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถฝึกปฏิบัติจัดทำ SEA ในแต่ละขั้นตอนได้จริง โดยมอบหมายให้ดำเนินการร่วมกันภายในกลุ่ม เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ปฏิบัติงานกันเป็นทีม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความเข้าใจได้มากยิ่งขึ้น (ส่วนนี้จะให้น้ำหนักและเวลามากกว่าในหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง)

เนื่องจากมีความต้องการให้การฝึกอบรม SEA สมบูรณ์และได้ประโยชน์สูงสุด การจัดการฝึกอบรมจะใช้เวลาเต็มอย่างน้อย 3 วันสำหรับหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง และ 5 วันสำหรับหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง โดยมีรายละเอียดของการจัดฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 3 ช่วงหลัก ได้แก่

1) ก่อนการฝึกอบรม (Pre–Training support) เป็นการจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรวิทยากรให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้จัดอบรมและ

ผู้ฝึกอบรม โดยจะมีการชี้แจงรายละเอียดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับของการจัดฝึกอบรมให้เข้าใจและรับทราบ

2) ระหว่างการฝึกอบรม (Training support) เป็นการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารต่าง ๆ ให้เหมาะสม โดยอาจมีสื่อที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งสื่อเอกสารประกอบ สื่อการนำเสนอ (Power Point) ที่มีการออกแบบเพื่อสื่อสารให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถเข้าใจเนื้อหาได้โดยง่าย รวมไปถึงการจัดเตรียมกรณีศึกษาที่เหมาะสมสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

3) หลังจบการฝึกอบรม (End–of–Training support) เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้สามารถประเมินประสิทธิภาพหรือความสำเร็จในการฝึกอบรมได้ ซึ่งจะมีการจัดเตรียมแบบประเมินผลการฝึกอบรมให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ข้อคิดเห็นและประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการอบรมด้วย

3.6 การติดตามและประเมินผลการฝึกอบรม

การประเมินผลฝึกอบรมจัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการฝึกอบรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรม โดยการประเมินผลจะแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่

- ระยะสั้น (Short Term)

จะเป็นการประเมินผลทันทีในช่วงเวลาสั้น ๆ โดยแบ่งออกเป็น

(1) การประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม ซึ่งที่ปรึกษาจะให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการประเมินความพึงพอใจต่อการอบรมทุกวันภายหลังการฝึกอบรม โดยใช้เทคนิคการประเมินรอยยิ้ม (Smiling face) เพื่อบ่งบอกถึงสถานภาพของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมว่ามีความรู้สึกต่อการฝึกอบรมในวันนั้นอย่างไร

(2) การประเมินผลก่อน – หลัง การฝึกอบรม โดยที่ปรึกษาจะจัดทำแบบทดสอบก่อน – หลังการฝึกอบรม (Pre – Post test) เพื่อใช้ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และที่ปรึกษาจะจัดเตรียมแบบประเมินตนเอง (Self - Assessment) ซึ่งจะให้ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ SEA และจัดทำ แผนและแผนงานก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วย ซึ่งจะช่วยประเมินแนวโน้มการพัฒนาของผู้เข้ารับการอบรม และวัดผลสำเร็จของหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นนี้ด้วย อีกทั้งที่ปรึกษาจะจัดเตรียมแบบประเมินผลความพึงพอใจในการอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประเมินผลการอบรมตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรต่อไปได้ไว้ด้วย

- ระยะยาว (Long Term)

เป็นการประเมินภายหลังที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้กลับไปปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่ง หรือกลับไปเริ่มดำเนินการจัดทำ SEA ภายในองค์กรหรือภายในพื้นที่แล้ว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรการอบรมว่าสอดคล้องหรือสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่

3.7 “ร่าง” ตารางการฝึกอบรม

“ร่าง” ตารางการฝึกอบรม หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง สามารถแบ่งได้เป็น 3 วัน ดังนี้

<u>วันที่ 1</u>

บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)

บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA (SEA Integration with Development Planning Process)

กระบวนการฝึกอบรม

- Set a scene speech by Prof. Maria - Strategic-based approach for Sustainable Development
- Defining expected outcomes for Executive
- SEA-related questions to be answered
- Active learning process for SEA key messages
- Thai Guest presentation on (topic to be considered)

<u>วันที่ 2</u>

บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA (Mainstreaming SEA into Practice)

กระบวนการฝึกอบรม

- Day 1 Recap
- Remark speech by Dr. Jeremy C. R. - Integrating SEA into Planning Process
- Scenarios planning for SEA Executive Team Collaboration
- SEA case studies to engage executive's buy-in
- Thai Guest presentation on (topic to be considered)
- Executive note for follow-up with department/agency action after training

<u>วันที่ 3</u>

บทเรียนเพิ่มเติม : การคิดเชิงระบบและการมองอนาคตแบบองค์รวม (System thinking and Future Perspective) (วิทยากรพิเศษ)

“ร่าง” ตารางการฝึกอบรม หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง สามารถแบ่งได้เป็น 5 วัน ดังนี้

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ระยะเวลา 5 วัน	
เวลา	**กิจกรรม**
วันที่ 1	
08.30-09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00-09.15 น.	พิธีเปิดการอบรม
09.15-09.45 น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม/ แนะนำวิทยากร/ การประเมินตนเองก่อนการฝึกอบรม
09.45-10.15 น.	Plenary Session 1.1 บทเรียนที่ 1: SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)
10.15-10.45 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.45-11.15 น.	Plenary Session 1.2 บทเรียนที่ 2: การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA
11.15-12.00 น.	Group Session 1.1 (บทเรียนที่ 1 และ 2) ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนในกลุ่มย่อยเพื่อเข้าใจกรอบแนวคิด SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และการบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนันทนาการ
14.00-14.30 น.	Plenary Session 1.3 บทเรียนที่ 3: กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA
14.30-15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.00-16.00 น.	Group Session 1.2 (บทเรียนที่ 3) ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA
16.00-16.30 น.	End of the Day session: สรุปการเรียนรู้และประเมินประจำวัน (Summary and smiley evaluation)
วันที่ 2	
08.30-09.00 น.	Start day session: รายงานและทบทวนการเรียนรู้เมื่อวานนี้ เราเรียนรู้ถึงไหนแล้ว มีอะไรที่ต้องการบอกเล่า และสอบถาม
09.00-09.45 น.	Plenary Session 2.1 บทเรียนที่ 4: การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ
09.45-10.30 น.	Group Session 2.1 (บทเรียนที่ 4) ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์รูปแบบการประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาต่าง ๆ
10.30-11.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
11.00-12.00 น.	Plenary Session 2.1 บทเรียนที่ 5: แนวทาง SEA (SEA Guideline)
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-14.00 น.	การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนันทนาการ

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ระยะเวลา 5 วัน	
เวลา	**กิจกรรม**
13.00-14.00 น.	Plenary Session 2.2 บทเรียนที่ 6: เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA
14.00-14.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
14.30-15.30 น.	Group Session 2.2 (บทเรียนที่ 5 และ 6) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดขอบเขต)
15.30-16.00 น.	End of the Day session: สรุปการเรียนรู้และประเมินประจำวัน (Summary and smiley evaluation)
วันที่ 3	
08.30-09.00 น.	Start day session: รายงานและทบทวนการเรียนรู้เมื่อวานนี้ เราเรียนรู้ถึงไหนแล้ว มีอะไรที่ต้องการบอกเล่า และสอบถาม
09.00-10.00 น.	Group Session 3.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดขอบเขต)
10.00-10.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.30-12.00 น.	Group Session 3.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) (ต่อ) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดขอบเขต)
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-13.30 น.	การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนันทนาการ
13.30-14.30 น.	Group Session 3.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) (ต่อ) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการกำหนดขอบเขต)
14.30-15.00 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.00-16.00 น.	Group Session 3.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) (ต่อ) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก)
16.00-16.30 น.	End of the Day session: สรุปการเรียนรู้และประเมินประจำวัน (Summary and smiley evaluation)
วันที่ 4	
08.30-09.00 น.	Start day session: รายงานและทบทวนการเรียนรู้เมื่อวานนี้ เราเรียนรู้ถึงไหนแล้ว มีอะไรที่ต้องการบอกเล่า และสอบถาม
09.00-10.00 น.	Group Session 4.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก)
10.00-10.30 น.	รับประทานอาหารว่าง

หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ระยะเวลา 5 วัน	
เวลา	**กิจกรรม**
10.30-12.00 น.	Group Session 4.1 (บทเรียนที่ 5 และ 6) (ต่อ) ฝึกและทดลองใช้เครื่องมือในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตผ่านกรณีศึกษา (โดยเฉพาะขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก)
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-13.30 น.	Plenary Session 4.1 บทเรียนที่ 7: ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA
13.30-14.00 น.	การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนันทนาการ
14.00-14.45 น.	Group Session 4.2 (บทเรียนที่ 7) ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค จากการนำ SEA ไปใช้ ในบริบทของประเทศไทย
14.45-15.15 น.	รับประทานอาหารว่าง
15.15-16.00 น.	Group Session 4.2 (บทเรียนที่ 7) (ต่อ) ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค จากการนำ SEA ไปใช้ ในบริบทของประเทศไทย
16.00-16.30 น.	End of the Day session: สรุปการเรียนรู้และประเมินประจำวัน (Summary and smiley evaluation)
วันที่ 5	
08.30-09.00 น.	Start day session: รายงานและทบทวนการเรียนรู้เมื่อวานนี้ เราเรียนรู้ถึงไหนแล้ว มีอะไรที่ต้องการบอกเล่า และสอบถาม
09.00-10.00 น.	เตรียมความพร้อมการนำเสนอผลผลิตจากการเข้าร่วมฝึกอบรม
10.00-10.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
10.30-12.00 น.	Plenary Session 5.1 การนำเสนอผลผลิตจากการอบรมของแต่ละกลุ่มย่อย
12.00-13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00-13.30 น.	การประเมินหลังการฝึกอบรม (Self-assessment) และทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรม (Post-test)
13.30-15.00 น.	Plenary Session 5.1 (ต่อ) การนำเสนอผลผลิตจากการอบรมของแต่ละกลุ่มย่อย
15.00-15.30 น.	สรุปผลการฝึกอบรม
15.30-16.00 น.	พิธีปิดการอบรม

สารบัญ

หน้า

บทนำ 1

บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development) 5

บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA 20

บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA 28

บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ 51

บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline) 67

บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA 79

บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA 91

“ร่าง” หลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ขั้นสูง

บทนำ

“ร่าง” หลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ขั้นสูงนี้ จัดทำขึ้นภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้าน SEA ให้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำแผนและแผนงานการพัฒนารายสาขาและเชิงพื้นที่ ในระดับราชการส่วนกลาง กระทรวง กรม และผู้สนใจทั่วไป โดยเฉพาะนักวิจัย นักวิชาการ และที่ปรึกษาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยหลักสูตรนี้จะนำไปใช้ในการฝึกอบรมและการเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป

เนื้อหาของหลักสูตร SEA ขั้นสูง ได้พัฒนาเนื้อหาโดยแบ่งออกเป็นหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง และหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งออกแบบและพัฒนาเนื้อหาออกเป็น 7 บทเรียน ได้แก่

บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)

วัตถุประสงค์ :

กรอบแนวคิดให้ความสำคัญและจำเป็นของการใช้ SEA เพื่อเป็นเครื่องมือและกระบวนการในการนำแผนการพัฒนาของประเทศสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

หัวใจหลักของบทเรียน :

ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญว่าการพัฒนาและใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ยุคแรกในช่วงปี 1970s มาถึงปัจจุบัน 2020s เพื่อเชื่อมโยงกับการสนับสนุนให้การดำเนินงานพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เน้นด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นแกนหลัก ได้เห็นความสำคัญของด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดดุลยภาพสู่ความยั่งยืน การสร้างวิสัยทัศน์สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และร่วมกันสร้างฉากทัศน์สู่ความยั่งยืน และนำไปสู่การพัฒนาจากภาครัฐสู่การพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (From government to governance)

บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA

วัตถุประสงค์ :

การใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการที่เสริมสนับสนุนในการจัดทำนโยบาย แผนและแผนงานที่มุ่งสู่การพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

หัวใจหลักของบทเรียน :

เข้าใจทฤษฎีและวิธีการในการเชื่อมโยง ผสานและปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำแผนหรือแผนงานกับ SEA รวมถึงขั้นตอนและวิธีการในการบูรณาการผลของกระบวนการ SEA กับการจัดทำแผน ความหมายของการบูรณาการในบริบทของแผนกับ SEA ปัจจัยเงื่อนไขและตัวชี้วัดสำหรับการบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิผล ขั้นตอนและช่องทางโอกาสในการบูรณาการผลของ SEA ให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและเห็นชอบของแผนลักษณะต่าง ๆ

บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA

วัตถุประสงค์ :

การใช้กลไกการขับเคลื่อนต่าง ๆ ประกอบด้วย นโยบาย กฎหมาย องค์กรและเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน SEA เพื่อความก้าวหน้าและปฏิบัติได้จริง

หัวใจหลักของบทเรียน :

เรียนรู้กลไกด้านนโยบาย กฎหมาย องค์กร สถาบัน ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่ประเทศต่าง ๆ เลือกใช้และพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนและรองรับการนำ SEA ไปใช้ ในบริบทที่เหมาะสมกับประเทศ กลไกการขับเคลื่อนที่ผลบังคับใช้ที่ใช้เป็นการกำหนดการเริ่มกระบวนการ SEA และทั้งที่เป็นการส่งเสริมให้เลือกใช้ตามความสมัครใจและตามความต้องการ หรือความจำเป็น การปรับปรุงและแก้ไขกลไกต่าง ๆ ให้เหมาะสมและปฏิบัติได้สำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การปฏิบัติได้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเรียนรู้ความแตกต่างของกลไกการขับเคลื่อนต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และซึ่งสอดคล้องกับความพร้อม ขีดความสามารถและระดับความต้องการที่แตกต่างกัน ของประเทศต่าง ๆ

บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ

วัตถุประสงค์ :

เปิดมุมมองประโยชน์ของการใช้ SEA เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาหลากหลายสาขา และลักษณะที่มีเป้าหมายเพื่อให้แผนได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน และสร้างการมีส่วนร่วมและเกิดจากการตัดสินใจระดับกลยุทธ์

หัวใจหลักของบทเรียน :

เรียนรู้ตัวอย่างการศึกษาและประยุกต์ใช้ SEA ในหลากหลายสาขาการพัฒนา ซึ่งมากกว่าที่ใช้ในประเทศไทย ได้แก่ การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาเมืองและชนบท การจัดการแหล่งน้ำ การจัดการการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการของเสีย และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป็นต้น ทำความเข้าใจและประโยชน์ของการประยุกต์ใช้ SEA ที่กว้างขวางและยอมรับเป็นกระบวนการที่ประยุกต์ใช้ได้ด้วยเป้าหมายให้แผนการพัฒนาที่หลากหลายมีการตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสม และเป็นกรอบสำหรับการบรรจุโครงการและกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เข้าไปให้สอดคล้องกับแผน

บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)

วัตถุประสงค์ :

เพื่อนำแนวทาง SEA ของประเทศไทยไปใช้ โดยเน้นความเข้าใจขั้นตอน วิธีการ และสาธิตการทดลองใช้แนวทาง SEA ในขั้นตอนที่รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและตัดสินใจ สำหรับผู้บริหาร

หัวใจหลักของบทเรียน :

บทเรียนที่ 5 แนวทาง SEA จะเน้นการเรียนรู้ขั้นตอนกระบวนการ SEA ตามแนวทางฯ ของประเทศไทย ที่ สศช. ได้ปรับปรุงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งจะนำมาทดลองใช้ในการฝึกอบรมทุกขั้นตอนตั้งแต่การกลั่นกรอง การกำหนดขอบเขต การพัฒนาและประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน การมีส่วนร่วม ตลอดจน การจัดทำรายงาน การติดตามประเมินผล และเสริมตัวอย่างของรายละเอียดการดำเนินงานในขั้นตอนสำคัญเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจได้มากขึ้น จากกรณีแนวทางที่ใช้ในประเทศอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การกำหนดตัวชี้วัด การสร้างการมีส่วนร่วม การประเมินทางเลือก เป็นต้น

บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA

วัตถุประสงค์ :

เรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนของกระบวนการ SEA ต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นสำหรับการกำหนดขอบเขต การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก การสร้างการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร และอื่น ๆ

หัวใจหลักของบทเรียน :

การเลือกเทคนิคและเครื่องมือในขั้นตอนกระบวนการ SEA ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เทคนิคเชิงคุณภาพ เทคนิคเชิงปริมาณ สำหรับการประเมินมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเทคนิคและเครื่องมือทางวิชาการและสถิติของผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วม และนำสู่ผลที่ใช้ในการตัดสินใจ ให้น้ำหนักและความถูกต้องแม่นยำในการประเมินทางเลือกที่เหมาะสม

บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA

วัตถุประสงค์ :

เรียนรู้ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค และประสบการณ์การดำเนินงานกระบวนการ SEA ในประเทศต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นบทเรียนในการแก้ไขและปรับปรุงการขับเคลื่อนในประเทศไทย ให้กว้างขวาง

<u>หัวใจหลักของบทเรียน :</u>

สรุปประสบการณ์และบทเรียนการใช้ SEA ในประเทศทั่วโลก ในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะที่ยังอยู่ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาปรับปรุง ประกอบด้วยประเทศในลาตินอเมริกา อเมริกากลาง เอเชีย รวมมากกว่า 15 ประเทศกำลังพัฒนา

ทั้งนี้ บทเรียนทั้ง 7 บทเรียนจะดำเนินการอบรบควบคู่ไปกับกรณีศึกษาประกอบด้วย โดยที่ปรึกษาจะคัดเลือกบทเรียนเพื่อประกอบเป็นเนื้อหาหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง และหลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก โดยจัดบทเรียนตามหลักสูตรดังนี้

บทเรียน	หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง	หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง
บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)	√	√
บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA	√	√
บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA	√	√
บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ	-	√
บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)	-	√
บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA	-	√
บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA	-	√

รายละเอียดเนื้อหาบทเรียนทั้ง 7 บทเรียน มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

บทเรียนที่ 1 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for Sustainable Development)

การขับเคลื่อน SEA ในยุคปัจจุบัน ที่ประชาคมโลก มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เปิดโอกาส สร้างความมุ่งมั่นและเหตุผลที่ต้องใช้เครื่องมือและกระบวนการ SEA ให้เกิดผลลัพธ์ที่สนับสนุนพัฒนาที่ยั่งยืน และมีอิทธิพลให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาใด ๆ บรรลุสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมในระดับยุทธศาสตร์

1) ความสัมพันธ์ระหว่าง SEA กับ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปี พ.ศ 2515 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศวาระแก่ประชาคมโลกเรื่อง 2030 Agenda for Sustainable Development เรื่อง Transforming our World ซึ่งมีเจตนารมณ์โดยระบุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) จำนวน 17 ตัวชี้วัดและมีเป้าหมายจำนวน 169 เป้าหมาย ซึ่งครอบคลุมมิติการพัฒนาทั้งสามส่วน เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้ได้สมดุล และสร้างความท้าทายเพื่อสร้างสมดุลในระยะยาวและในขณะที่วิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกทวีความรุนแรงและมากขึ้น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2030 สนับสนุนให้ประชาคมโลกพยายามร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินงานในกรอบเวลาให้ทันและแก้ไขวิกฤติการพัฒนาและสิ่งแวดล้อม หนึ่งในเครื่องมือนั้น คือการใช้แนวทางการประเมินผลกระทบ (Impact assessment) ซึ่งเป็นเครื่องมือแถวหน้า (Front line) เนื่องจากได้มีการใช้มาก่อนหน้าการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว การส่งเสริมการใช้เครื่องมือการประเมินสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งมีกรอบเวลาตามวิสัยทัศน์ไกล ต้องอาศัยเครื่องมือที่เหมาะสมกับการวางแผนระยะยาว หนึ่งในเครื่องมือกลุ่มนี้คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ซึ่งใช้ในการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมในการจัดทำและใช้นโยบาย แผน และแผนงาน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน SEA มีผลและอิทธิพลต่อนโยบาย แผนและแผนงานสู่ความยั่งยืน ด้วยลักษณะการดำเนินงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบและประชาธิปไตย และการส่งเสริมความเท่าเทียมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนการพัฒนา ลักษณะของการดำเนินงานกระบวนการของ SEA เหล่านี้เหมือนและสอดคล้องกับการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ยังมีคำถามที่ต้องศึกษาต่อไปว่า SEA จะมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สำเร็จได้มากน้อยเพียงไร และในขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติอย่างไร เช่น การใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) ของ SEA ในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย SDGs ได้อย่างไร

ทั้งกระบวนการ SEA และ การดำเนินงานสู่เป้าหมาย SDGs นั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้เอง ไม่ต้องขึ้นต่อกัน เป็นอิสระกัน แต่กรอบงานการวางแผนนโยบายและวางแผนเชิงพื้นที่ที่ได้ศึกษาเมื่อเร็ว ๆ นี้ พบว่าทั้งสองเครื่องมือสามารถเชื่อมโยงเข้าหากันและกันได้ โดย SDGs เป็นเป้าหมาย “ends” และ SEA เป็น

กระบวนการ วิธีการ “means” UNEP (2018) เพิ่งรายงานและเน้นให้เข้าใจถึงความสำคัญของ SEA (และ EIA) ในการเป็นเครื่องมือที่จะสนับสนุนให้บรรลุวาระประชาคมโลกเรื่อง 2030 Agenda for Sustainable Development และ เป้าหมาย SDGs ด้วย สมาพันธ์นานาชาติการประเมินผลกระทบ (IAIA, 2019) เพิ่งอธิบายให้ตระหนักว่า SEA (และเครื่องมือการประเมินผลกระทบอื่น ๆ) สามารถนำไปใช้และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนความยั่งยืนของการวางแผนและการตัดสินใจการพัฒนา และในทางกลับกัน การดำเนินงานเพื่อมุ่งบรรลุเป้าหมาย SDGs จะสนับสนุน SEA ซึ่งเป็นการประเมินผลกระทบที่ยึดวัตถุประสงค์ (Objectives-driven) ซึ่งก็คือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และจะทำให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs เป็นฐานอยู่ในกระบวนการวางแผนพัฒนาด้วย อย่างไรก็ตามเนื่องจากกรอบการใช้ SEA มีมาก่อนการดำเนินงานสู่เป้าหมาย SDGs จึงทำให้มีเพียงบางส่วนของ SEA เท่านั้นที่สามารถสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ SDGs ได้โดยตรง แต่ที่สำคัญคือการประยุกต์ใช้ SEA สามารถสนับสนุนในการบูรณาการประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในการจัดทำแผน และช่วยให้การตัดสินใจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนดังนี้

1) บูรณาการเป้าหมาย SDGs ไว้ประกอบในการตัดสินใจแผนการพัฒนา: โดยจะเห็นได้ว่า SEA ช่วยสนับสนุนเป้าหมาย Millennium Development Goals (MDGs) ซึ่งก็เชื่อมโยงกับ SDGs โดยทั่วไปแล้ว SEA จะช่วยเสนอข้อมูลพื้นฐานนำเข้าที่สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ และทำให้กระบวนการมีความโปร่งใส ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วม ดังนั้น SEA จึงช่วยให้เกิดเงื่อนไขต่าง ๆ ซึ่งช่วยในการบรรลุ MDGs และ SDGs อีกทั้งเกิดการพึ่งพาและความสัมพันธ์ของ SEA และ SDGs ด้วย

2) สร้างกรอบกฎหมายอย่างเป็นทางการ เป็นระบบและสมเหตุสมผล และให้เกิดการเชื่อมโยง SEA กับ SDGs กับการตัดสินใจแผนการพัฒนา: มีกรอบในการดำเนินงานการกำกับติดตามและการตรวจสอบ ซึ่งทำให้การใช้เครื่องมือทั้งสองมีประสิทธิภาพและใช้ทรัพยากรคุ้มค่า SEA สร้างกรอบกฎหมายสำหรับการติดดามตรวจสอบความก้าวหน้าและความสำเร็จของ SDGs ขณะที่ประสิทธิภาพของ SEA ที่ดีเกิดขึ้นได้จากการมุ่งเป้าหมายตามกรอบของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินงานให้บรรลุ SDGs ได้นั้น จำเป็นต้องมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Transformations) ต่าง ๆ ที่ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศ ทั้งด้านโครงสร้างการบริหารจัดการ ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม และระดับการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) การปรับปรุงพัฒนาการศึกษาและการแก้ไขความไม่เท่าเทียมกัน 2) การคุ้มครองสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน 3) การใช้พลังงานสะอาดและอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน 4) การจัดการอาหาร ดิน น้ำและมหาสมุทร ที่ยั่งยืน 5) การจัดการเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน 6) การปฏิรูปสังคมดิจิตอลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะชี้ว่ามีความก้าวหน้าและความสำเร็จของความยั่งยืนหรือไม่และระดับใด และช่วยให้เห็นบทบาทของ SEA ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งวัดได้ด้วยลักษณะ คือ ความสมบูรณ์ (Comprehensiveness) การบูรณาการ (Integratedness) และ การมียุทธศาสตร์ (Strategicness) หากการใช้ SEA ทำให้ได้ทั้งความสมบูรณ์ มีการบูรณา

การและใช้การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในเรื่องการใช้ทรัพยากร การจัดโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างองค์กรสถาบัน การใช้เทคโนโลยีและการสร้างสังคม ก็จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังกล่าวและนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น มีผลให้เห็นว่า SEA อาจมีส่วนสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานสะอาด อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน การมีอาหาร ดิน น้ำที่ยั่งยืน และสร้างเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน ในการวางแผนเชิงพื้นที่ และช่วยให้เกิดความสอดคล้องของนโยบาย แผนและแผนงานของสาขาการพัฒนาต่าง ๆ ทำให้เกิดความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

2) การดำเนินงานสนับสนุนกันระหว่าง SEA กับ SDGs

จากการทบทวนวรรณกรรมล่าสุดในปี 2019 พบว่านักวิชาการและนักวิจัยในวงการประเมินผลกระทบได้สนใจการพัฒนาที่ยั่งยืนและทราบว่าการประเมินผลกระทบมีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังมีน้อยมากที่เชื่อมโยง SEA กับ SDGs โดยตรง ซึ่งพบเอกสารวิชาการที่เชื่อมโยงทั้งสองเรื่องนี้น้อยมากในเอกสารเผยแพร่ระดับนานาชาติ แต่ก็เริ่มมีงานวิจัยที่เผยแพร่หลังปี 2015 มากขึ้นเล็กน้อยซึ่งสะท้อนความสนใจมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาพันธ์นานาชาติการประเมินผลกระทบ (IAIA) (2019) ล่าสุดได้เผยแพร่ข้อแนะนำการใช้การประเมินผลกระทบเพื่อช่วยบรรลุเป้าหมาย SDGs ซึ่งจะสนับสนุนให้มีการอธิบายศักยภาพของ SEA ในการขับเคลื่อน SDGs เช่น กรณีของการใช้ SEA ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินว่ามีการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการบรรลุ SDGs มากน้อยและอย่างไรนั้น ประเทศที่สาธิตการดำเนินงานสู่เป้าหมาย SDGs ควบคู่กับ SEA ได้แก่ ไอร์แลนด์ อิตาลี และเคนยา เป็นต้น

IAIA (2019) แนะนำว่า การประเมินผลกระทบ (Impact assessment) ทุกรูปแบบรวมถึง SEA ด้วย สามารถมีส่วนช่วยและมีบทบาทสนับสนุนการบรรลุวาระประชาคมโลกเรื่อง 2030 Agenda for Sustainable Development (2015) ประกอบด้วย 17 วัตถุประสงค์ 169 เป้าหมาย 230 ตัวชี้วัด และล่าสุด IAIA แนะนำว่าสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา ประกอบด้วย

(1) กรอบเป้าหมาย SDGs ระหว่างประเทศจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย แผนและแผนงานระดับชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

(2) หลายประเทศกำลังตีความเพื่อการดำเนินงานและนำเข้าเป้าหมาย SDGs ในกรอบการพัฒนาของประเทศ ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับเครื่องมือประเมินผลกระทบจะถูกผนวกในแผนของประเทศ

(3) การพิจารณาใช้เป้าหมาย SDGs ร่วมในการประเมินผลกระทบจะมีผลักดันให้ SEA บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืนได้ชัดเจนขึ้น และจะช่วยแก้ปัญหาการแยกกันดำเนินงานเป็นส่วน ๆ (Fragmented) ของการวางแผนและการตัดสินใจการพัฒนาด้วย

(4) การประเมินผลกระทบจะมีผลต่อการดำเนินงานเป้าหมาย SDGs ให้เห็นผลเป็นรูปธรรมและในทางปฏิบัติมากขึ้น เช่น การประเมินระดับยุทธศาสตร์ การประเมินความยั่งยืน และการติดตามตรวจสอบแผน แผนงาน เป็นต้น

(5) ภาคเอกชนสามารถนำกรอบการดำเนินงานเป้าหมาย SDGs ในการประเมินผลกระทบ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงและพันธะต่าง ๆ เช่น ด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

และ IAIA (2019) แนะนำสิ่งที่ต้องทำ ดังนี้

(1) ให้ใช้กรอบการดำเนินงาน SDGs ในการประเมินผลกระทบ (รวมทั้ง SEA) ให้มากขึ้น เพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าเป็นพื้นฐานหลักของการวางแผนสำหรับการตัดสินใจนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการ

(2) หาความสอดคล้องของกฎระเบียบด้านการประเมินผลกระทบ (รวมทั้ง SEA) ของประเทศ กับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเป้าหมาย SDGs และใช้ในกระบวนการตัดสินใจของแผน แผนงาน

(3) สนับสนุนการใช้และปรับปรุงแนวทางการประเมินผลกระทบ (รวมทั้ง SEA) เพื่อผนวกหลักการและแนวคิดเป้าหมาย SDG เพื่อให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกัน

(4) แปลและตีความเป้าหมาย SDGs เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ความเสี่ยง ข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงที่ยอมรับได้ของการดำเนินงานแผนการพัฒนา ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

(5) หลีกเลี่ยงการประเมินผลกระทบ (รวมทั้ง SEA) ที่มีลักษณะตายตัวหรือไม่ยืดหยุ่นและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศและทำให้ง่าย

3) ความหมายของความยั่งยืน

ทั้งนี้มีโอกาสที่ทั้ง SEA และ SDGs จะเอื้อประโยชน์กัน สนับสนุนและเชื่อมโยงกัน (Mutualistic relationship) อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ในทางปฏิบัติแล้ว ยังพบการเอื้อประโยชน์กันน้อย ในช่วงหลังปี 2015 มีการรายงานการสนับสนุนกันบ้างแต่ส่วนใหญ่ยังเป็นความเชื่อมโยงที่อ่อนแอ ทั้งทางทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติงานจริง ข้อจำกัดมาจากสาเหตุประกอบด้วย การให้ความหมายของความยั่งยืนในขอบเขตของ SEA การกำหนดวัตถุประสงค์ความยั่งยืนใน SEA ที่มีเกณฑ์และตัวชี้วัด การดำเนินงานของผู้มีอำนาจตัดสินใจว่าความยั่งยืนของ SEA นั้นเป็นอย่างไร การปรับปรุงให้นโยบาย แผนและแผนงานจากกระบวนการตัดสินใจที่รวมประเด็นความยั่งยืน White and Noble (2013) เคยเสนอว่า เพื่อให้มีความก้าวหน้าและความสำเร็จให้ SEA ช่วยบรรลุความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องให้นิยามของความยั่งยืนในการดำเนินงาน SEA

Brundtland Commission (1987) ให้นิยาม การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) ว่า "การพัฒนาซึ่งสนองความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน และสงวนไว้ให้ความต้องการมนุษย์ในอนาคตด้วย" นิยามของความยั่งยืน ได้รับการหารือและโต้แย้ง ทั้งในแนวคิด ความหมายและการปฏิบัติด้วย

ว่าเป็นแนวคิดทางทฤษฎีแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ กลายเป็นเพียงแนวคิดมากกว่าการปฏิบัติ ถึงแม้ว่ามีความยุ่งยาก การโต้แย้งกันของนิยาม แต่แนวคิดที่เป็นที่ยอมรับกันซึ่งอธิบายความยั่งยืน คือ แนวทางแยกเสาการพัฒนา (Pillars-based approach) ที่แสดงด้วยวงกลมซ้อนกันสามวง ซึ่งแทน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้มีข้อดีแต่ก็มีข้อเสียด้วย การแยกวงกลมกันทำให้แต่ละประเด็นแยกกันชัดเจน ทำให้เห็นความสำคัญของทั้งสาม แต่อาจทำให้ละเลยการพึ่งพากัน (Interdependence) ของทั้งสามมิติและอาจเห็นว่ามันมีความขัดแย้งกันมากกว่าจะเห็นว่าเสริมกันและกัน หากความยั่งยืนให้ความสำคัญของการเชื่อมโยงและพึ่งพากันและกัน การแยกออกจากกันอาจทำให้ความสำคัญของการได้ประโยชน์ร่วมกัน ไม่ใช่เพียงการให้เกิดสมดุลหรือยอมได้ยอมเสียระหว่างกัน แต่มันควรเป็นการบูรณาการและหลีกเลี่ยงการยอมได้ยอมเสียให้มากเท่าที่ดำเนินงานได้

มีการเสนอแนวคิดความยั่งยืนอีกแบบหนึ่ง โดยให้ความสำคัญของหลักการของความยั่งยืน (Principles-based approach) โดยพิจารณาแนวคิดการบูรณาการซึ่งอธิบายประเด็นหรือการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเพื่อให้เกิดความยั่งยืน Gibson et al (2005) เสนอหลักการของความยั่งยืน 6 ประเด็นซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ชี้กลยุทธ์สำหรับความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคตและเป็นข้อกำหนดให้การวางแผนพัฒนา ต้องทบทวนประเด็นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เพื่อเน้นความเชื่อมโยงและพึงพากันและกัน

หลักการ (Principles)	เงื่อนไข ข้อกำหนด (Requirements)
1) ความปกติสุขของระบบความเชื่อมโยงสังคมกับนิเวศ (Socio-ecological system integrity)	สร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับนิเวศ เพื่อจัดให้มีและรักษาความปกติสุขของระบบสังคมและกายภาพ/ชีวภาพ และปกป้องสิ่งที่มีหน้าที่สนับสนุนการดำรงชีวิตซึ่งมนุษย์ต้องอาศัยและพึ่งพิงไว้
2) ความมีเพียงพอและโอกาสในการดำรงชีวิต (Livelihood sufficiency and opportunity)	ทำให้มั่นใจว่าทุกคนและทุกชุมชนมีสิ่งที่ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เพียงพอ และทุกคนมีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในวิถีไม่รบกวนต่อรุ่นลูกหลานในอนาคต ให้ยังมีเพียงพอและมีโอกาส
3) ความเท่าเทียมกันระหว่างมนุษย์ในรุ่นเดียวกัน (Intragenerational equity)	ทำให้มั่นใจว่าทุกคนในรุ่นเดียวกันมีทางเลือกที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ดำรงชีวิตในลักษณะที่ลดช่องว่างในด้านความเพียงพอและโอกาส ระหว่างคนรวยและคนจน เช่น สุขภาพ ความปลอดภัย การยอมรับของสังคม อิทธิพลทางการเมือง เป็นต้น
4) ความเท่าเทียมกันระหว่างมนุษย์คนละรุ่น ไปถึงรุ่นต่อไป (Intergenerational equity)	ใช้ทางเลือกและการดำเนินงานในปัจจุบันซึ่งจะสงวนรักษาและส่งเสริมโอกาสและสมรรถนะให้แก่ชนรุ่นถัดไปได้มีการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป
5) การเก็บรักษาและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Resource maintenance and efficiency)	จัดหาสิ่งสนับสนุนซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ให้ยั่งยืนสำหรับทุกคน ขณะที่ลดภัยคุกคามความปกติสุขของระบบสังคมและนิเวศ ด้วยการลดความเสียหาย หลีกเลี่ยงของเสียและอัตราการได้ประโยชน์จากการใช้พลังงานและวัตถุทั้งหมด
6) (Socio-ecological civility and democratic governance)	สร้างขีดความสามารถ แรงผลักดัน และ ความยอมรับของทุกคนและทุกชุมชนและกลุ่มที่ตัดสินใจ ในการนำข้อกำหนดความยั่งยืนไปใช้ โดยความตั้งใจผ่านกระบวนการที่โปร่งใสและให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างความใส่ใจในการบ่มเพาะความตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกัน และการใช้แนวทางปฏิบัติสำหรับการตัดสินใจแบบบูรณาการมากขึ้น

หลักการ (Principles)	เงื่อนไข ข้อกำหนด (Requirements)
7) การระมัดระวังล่วงหน้าและการปรับตัว (Precaution and adaptation)	เคารพและเข้าใจความไม่แน่นอน หลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อความเสียหายที่รุนแรงและไม่อาจทำแทนใหม่ได้หากเสียหายไปแล้ว ถึงแม้ว่ายังไม่เข้าใจความเสี่ยงนั้นดีก็ตาม หากความเสียหายนั้นมีผลต่อความยั่งยืน และวางแผนรองรับสิ่งที่ไม่คาดคิดและจัดการโดยการปรับตัว
8) การบูรณาการระยะยาวและทันที (Immediate and long term integration)	นำหลักการทั้งหมดเพื่อความยั่งยืนไปใช้ทันที และเสาะหาประโยชน์ร่วมกันกับทุกฝ่าย ให้ได้ผลประโยชน์หลายหลาย

4) แนวทางการส่งเสริมให้ SEA สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

Partidario (2015) เสนอปัญหาการใช้ SEA ว่ายังไม่สามารถใช้ไปเพื่อวัตถุประสงค์ให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้แนวคิดแบบ System thinking ในการตัดสินใจของนโยบาย แผนหรือแผนงาน เนื่องจากการใช้ SEA มีหลากหลายรูปแบบ แล้วแต่การตีความตามความต้องการใช้ และการตัดสินใจ แต่พบว่าส่วนใหญ่มักใช้ SEA ในการตีความที่แคบ โดยใช้แนวทาง EIA-based approach มากกว่า โดยเป็นการส่วนขยายของ EIA สำหรับนโยบาย แผน และแผนงาน จากที่เคยจำกัดสำหรับโครงการ ซึ่งมีผลทำให้วัตถุประสงค์ของการใช้ SEA ผิดไป ไม่ใช่การตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ และส่งผลให้การใช้ SEA ขาดประสิทธิภาพที่จะช่วยบรรลุความยั่งยืน SEA ไม่ได้ใช้เพื่อช่วยการตัดสินใจในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับโครงการ ทำให้ SEA ไม่เป็น Strategic nature อย่างที่ตั้งใจไว้ นักวิชาการประสบปัญหาการใช้ SEA ให้มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุความยั่งยืน และจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดการใช้ SEA ให้เป็นการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ และให้เกิดจาก system thinking ไม่ใช่เพียงแค่ Operational thinking หากต้องการทำให้ SEA มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับที่สูงขึ้น และมีส่วนในการสร้างดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อทำให้เกิดแนวคิด Strategic thinking for sustainability จริงจัง หากพิจารณารูปแบบของ SEA ที่สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ Partidario (2009) อธิบายไว้ 3 รูปแบบ คือ

(1) Marginal approach : แนวทางแบบเดิมซึ่ง SEA ทำหน้าที่ให้ข้อมูลและประเมินผลกระทบ แต่ไม่ได้มีผลหรือมีผลน้อยมากต่อกระบวนการตัดสินใจ และไม่นำและพิจารณาความต้องการของผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจ ดังนั้นจึงไม่เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจสุดท้าย

(2) Compliance approach : แนวทางที่ทำตามกฎระเบียบซึ่ง SEA ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกฎหมายและนโยบาย ทำหน้าที่ให้ข้อมูลและประเมินผลกระทบ ผลลัพธ์จาก SEA สนองความต้องการของผู้ที่ต้องรับผิดชอบการตัดสินใจตามข้อกำหนดของกฎหมาย แต่จำกัดการปรับปรุงการตัดสินใจหรือไม่ได้สนับสนุนประโยชน์ที่ต้องการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

(3) Constructive approach : แนวทางที่สร้างสรรค์และหวังผล ซึ่ง SEA สนับสนุนยุทธศาสตร์ที่ช่วยในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อการบูรณาการให้เกิดประโยชน์บรรลุความยั่งยืน มีวิธีการที่ช่วย

อำนวยสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดความเข้าใจในความซับซ้อนของการตัดสินใจ และช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทุกฝ่าย มีผลลัพธ์ของ SEA เข้าบูรณาการในวัฏจักรการตัดสินใจ มีการให้ข้อมูลในช่วงเวลาและโอกาสที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลที่แตกต่างและมีคุณค่าจริง ๆ

ส่วนใหญ่แล้ว SEA ที่ใช้งานกันเป็นแบบ Marginal และ Compliance approach ดังนั้นจึงไม่ทำให้ผลลัพธ์สนับสนุนบรรลุความยั่งยืน หากจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญของ SEA ควรต้องใช้แนวทาง Constructive approach เพื่อสร้างและเพิ่มโอกาสในการบูรณาการบริบทสิ่งแวดล้อมการพัฒนาและนำสู่กระบวนการตัดสินใจสู่ความยั่งยืนได้มากขึ้น SEA ที่มีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุความยั่งยืน ต้องมีส่วนสนับสนุนให้เกิดยุทธศาสตร์และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมกันในการจัดทำบริบทสิ่งแวดล้อม โดยการหลอมรวม SEA กับการจัดทำยุทธศาสตร์ ดำเนินงานในลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา และตอบสนองต่อปัญหา เพื่อให้ SEA ช่วยกระบวนการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ และทำให้เกิดความตระหนักของความสำคัญของความยั่งยืน เพื่อทำให้สำเร็จได้ ต้องปรับแนวทาง SEA ให้เกิดจาก System thinking และ มองไปข้างหน้า มองไปในอนาคต (forward looking)

Partidario (2020) เพิ่งจะอธิบายและวิเคราะห์ความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแนวทางการประเมินผลกระทบ (Impact assessment) ในการสนองรองรับปัญหาของโลกที่เร่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในขณะนี้ การใช้การประเมินผลกระทบในระยะประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ถึงจุดและเวลาเปลี่ยนแปลงที่อาจไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาและบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ แนวทางเดิมจะไม่สามารถแก้ไขและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกได้แล้ว ทฤษฎีและแนวคิดของการประเมินผลกระทบจำเป็นต้องเปลี่ยนเป็นไปการใช้แนวทางความร่วมมือ (Collaborative) เชิงรุกอย่างสร้างสรรค์และจริงจัง (Constructive) และเป็นระบบ (Systematic) มากขึ้น และยกระดับการประเมินให้สนองการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนและรวดเร็วของโลก อีกทั้งใช้เครื่องมือที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความยั่งยืน และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ให้ได้อย่างจริงจัง หนึ่งในเครื่องมือนั้นคือ SEA และ SA (Sustainability assessment) Partidario แนะนำหนทางการใช้การประเมิน ให้เหมาะสมกับความท้าทายของโลก ณ ปัจจุบัน ที่สังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องเผชิญอยู่ ควรต้องพิจารณา

- การตระหนักว่าสังคมมีสเกลใหญ่และซับซ้อนและไม่ได้มีเปลี่ยนแปลงแบบตรงไปตรงมา (non-liner complex systems) ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางใหม่มาแก้ไข
- การเปลี่ยนแปลงระบบขั้นพื้นฐาน และนวัตกรรมในสังคมได้เร่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- ยุทธศาสตร์ความร่วมมือรับผิดชอบ (Governance strategies) ซึ่งต้องนำมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการติดกับรูปแบบที่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง

- การสร้างการมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งให้ประชาชนมีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

- การปฏิรูปเพื่อรับมือและต้านกระบวนการที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ต้องอาศัย Strategic และ Systematic thinking เพื่อแก้ไขและตอบสนองความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลก การแก้ปัญหาแนวเดิม ๆ จะไม่ทันกาลและไม่เหมาะสม หนึ่งในแนวทางการใช้ SEA เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงสู่ความยั่งยืน

5) ประโยชน์ของ SEA ต่อการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน

การใช้ SEA ได้ขยายและบังคับใช้ในกฎหมายต่าง ๆ ทั่วโลก รูปแบบการใช้ SEA มีแตกต่างมากมาย ทั้งได้มีการพัฒนาทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ ๆ ขึ้นอย่างต่อเนื่องและยังพัฒนาต่อไป แต่วัตถุประสงค์หลักของการใช้ SEA ก็ไม่เปลี่ยนแปลงนัก คือ SEA ต้องสนับสนุนและอำนวยให้เกิดการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมในสร้างกรอบแนวคิด การออกแบบ การเห็นชอบและการดำเนินนโยบาย แผนและแผนงานและการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ SEA ต้องช่วยให้การตัดสินใจมีความโปร่งใส เปิดกว้างและน่าเชื่อถือ ขณะเดียวกันต้องช่วยในการบริหารจัดการประเด็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพด้วย ที่เป้าหมายสูงสุดคือ การสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

การตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ เป็นไปได้หลายรูปแบบ และสามารถใช้เพื่อบรรลุความยั่งยืน ช่วยเพิ่มความตระหนักและความใส่ใจทั้งด้านสิ่งแวดล้อม หรือบริบทเพื่อสนับสนุนความยั่งยืนในการวางนโยบาย แผนและแผนงาน และนำประเด็นความยั่งยืนเข้ามาในระดับพื้นที่หรือรายสาขา SEA ทำให้สามารถบริหารจัดการประเด็นยุทธศาสตร์ ประเด็นความห่วงกังวลและปัญหาที่ซับซ้อน หลากหลายมิติ และขอบเขตที่กว้างขวาง โดยเฉพาะในเรื่องผลกระทบสะสมจากการพัฒนาต่าง ๆ หลายกิจกรรม หลายโครงการ หลายพื้นที่ และมีทางเลือกและเป้าหมายที่กว้างขึ้น อีกทั้งช่วยจัดการความขัดแย้งเชิงนโยบายและทางเลือกในระยะยาว ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อจำกัดของการประเมินระดับโครงการซึ่งแคบกว่าและช้าเกินไปในการตัดสินใจการพัฒนาซึ่งอาจไม่เพียงพอ ไม่ทันกาลและขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นหากมีการใช้ SEA อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้เราบริหารจัดการประเด็นสำคัญ ประเด็นยุทธศาสตร์ได้โดยตรง ทำให้เกิดเงื่อนไขการปฏิบัติที่มั่นคง มีความมั่นใจที่ช่วยบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และดำเนินงานได้ ณ เวลาและระดับที่เหมาะสมในการวางแผนโครงการที่ตามมาภายหลัง และเข้าสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในระยะยาวของการพัฒนา

ประโยชน์ที่สำคัญซึ่งเราจะได้รับจากการใช้ SEA อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ

1) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร ที่น่าเชื่อถือกว่า และทำให้มีการดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ที่กว้างกว่า

2) ส่งผลให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ทันเวลา ชัดเจนกว่า และมั่นคงกว่า

ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดจะได้รับประโยชน์ดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนแผนงานก็จะสามารถใช้ SEA เพื่อลดบรรเทาผลกระทบเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานนโยบาย แผน และแผนงาน ให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อสาธารณะและยืนยันขีดความสามารถในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาทันเวลาและมีการตัดสินใจในการประเมินและอนุมัติแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เกิดความตระหนัก การปรึกษาหารือกัน และการสร้างความร่วมมือกันของผู้มีส่วนได้เสีย อีกนัยหนึ่ง SEA มีผลดีในเรื่องความโปร่งใส การตอบสนองเชิงสร้างสรรค์ ทางบวกให้เกิดผลลัพธ์การดำเนินงานแผนและแผนงาน ซึ่งมีความยั่งยืน เนื่องจากได้ประเมินผลกระทบสะสม ได้บูรณาการประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในมุมมองที่กว้างและระยะยาว

6) กรณีศึกษา SEA เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศอังกฤษ

การใช้เครื่องมือ Sustainability Appraisal (SA) ในประเทศอังกฤษ เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจจัดทำแผนพัฒนาให้บรรลุความยั่งยืน SA เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของ SEA เป็นการประเมินแบบบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจของปฏิบัติการ (Actions) ใด ๆ ที่เสนอ ให้มีการตัดสินใจในทุกระดับ กฎหมายของสหราชอาณาจักร Planning and Compulsory Act (2004) ได้กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ในประเทศ ซึ่งได้กำหนดให้สอดคล้องกับ EU SEA Directive (2005) หลังจากการบังคับใช้ SA ในประเทศสหราชอาณาจักร ทำให้มีจำนวนแผนที่ศึกษา SA จำนวนมาก ซึ่งต่อมามีการประเมินประสิทธิภาพของ SA ว่าสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือไม่ ในกระบวนการจัดทำแผนเชิงพื้นที่ พบว่า SA จะสัมฤทธิ์ผล ขึ้นกับประเด็นเหล่านี้

- การส่งมอบผลลัพธ์ที่นำสู่ความยั่งยืน
- ความชำนาญและการอบรม
- ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประจักษ์พยาน
- การปรึกษาหารือที่มีประสิทธิภาพ
- การประเมินความมีนัยสำคัญ
- การบูรณาการขั้นตอนการประเมิน
- การใช้ในกระบวนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

การใช้ SA ให้ได้บรรลุความยั่งยืน ของประเทศอังกฤษ ไม่ค่อยเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เพราะขาดหลายเรื่องดังกล่าวข้างบน ตั้งแต่ความชำนาญ จนถึงการใช้ในกระบวนการตัดสินใจ สาเหตุพบว่า SA ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก การประเมินเน้นให้ได้ผลบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม มากกว่าให้ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน การประเมินความยั่งยืน (SA) ต้องใช้ตัวชี้วัดความยั่งยืน (Sustainability indicators) ที่ประเมินสถานะของความยั่งยืนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ความยั่งยืน (Sustainability objectives) หรือไม่

Short, M et al (2004) สรุปแนวทางปฏิบัติ การใช้ SEA สำหรับการจัดทำแผนการพัฒนาของประเทศอังกฤษ โดยการศึกษา Environmental Appraisal เป็นเครื่องมือในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของแผนการพัฒนาต่าง ๆ ที่เสนอขึ้น เพื่อรองรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ European Directive on strategic environmental assessment การดำเนินงานของประเทศอังกฤษชี้ว่า มีการใช้ SEA และพัฒนาเป็น Sustainability Appraisal (SA) นอกจากนี้พบว่าเกิดประโยชน์อื่น ๆ จากกระบวนการในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของแผนพัฒนา อย่างไรก็ตาม มีความชัดเจนว่ายังมีจุดอ่อนและความกังวลในการใช้ SEA ดังนั้น การสำรวจสอบถามพบว่า สองในสามของผู้ตอบแบบสำรวจว่า Sustainability Appraisal ไม่ค่อยมีอิทธิพลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายและแผนการพัฒนา และเกือบสองในสามเห็นว่าแผนการพัฒนาก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไร โดยปราศจากการใช้ Appraisal ก็ตาม และพบว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการประเมิน (Appraisal processes) และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) มีผลทำให้เกิดการพิจารณาการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไปในการจัดทำแผนพัฒนามากขึ้น ความเชื่อมโยงนี้เข้มแข็งขึ้น อย่างไรก็ตามก็มีความท้าทายว่ากระบวนการ SA สามารถสนับสนุนแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพดีหรือไม่ และประสบความสำเร็จในการใช้สนับสนุนหรือไม่

Smith, S.P. and W. R. Sheate (2001) อธิบายขั้นตอนวิธีการของการดำเนินงาน Sustainability appraisal ของประเทศอังกฤษ ที่ได้ดำเนินงานให้สอดคล้องตามพันธะ ของ EU Directive 2001/42/EC on Strategic environmental assessment ทีมวิจัยอธิบายว่าสหราชอาณาจักร ตอบสนองการจัดตั้งหน่วยงาน Regional Development Agency (RDA) และ Regional Chamber ในแต่ละภูมิภาคและปรับปรุง Regional Planning Guidance (RPG) DETR ของสหราชอาณาจักร ได้แนะนำแนวทาง Guide และให้นิยาม SA ว่า "กระบวนการอย่างเป็นระบบและเป็นวงจรทบทวนใหม่ได้ ในการจัดทำแผน หรือ ยุทธศาสตร์ซึ่งบ่งชี้และรายงานการดำเนินของแผนหรือยุทธศาสตร์ ที่จะทำให้วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และปรับปรุงผลลัพธ์ของการใช้ยุทธศาสตร์หรือนโยบายนั้น" (มีขั้นตอนของ SA 7 ขั้นตอน) ความแตกต่างของ SA และ SEA อธิบายไว้ว่า SEA เป็น Advocative approach ซึ่งให้ความสำคัญของการพิจารณาประเด็นสิ่งแวดล้อมในกระบวนการตัดสินใจ ส่วน SA นั้น เป็น Integrated approach ซึ่งมุ่งสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและทำให้เกิดความเป็นกลาง

ประเทศแคนาดา

ตัวอย่างและประสบการณ์ของการขับเคลื่อน SEA ของรัฐบาลแคนาดา ได้ดำเนินงานมากว่าสองทศวรรษ โดยสร้างเงื่อนไขเชิงนโยบายต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มมีแนวทางปฏิบัติ (Guidelines Order) การประเมินระดับยุทธศาสตร์ไว้ในกระบวนการทบทวนและประเมินสิ่งแวดล้อม ในปี 1984 แบบง่าย ๆ และต่อมาในปี 1990 ก็ย้ำไว้ในการปฏิรูปการประเมินสิ่งแวดล้อม เป็นประกาศคณะรัฐมนตรี (Cabinet announcement) จนปี 1993 Cabinet Directive on the Environmental Assessment of Policy, Plan and Program Proposals และปรับปรุงเพิ่มเติมเรื่อยมา ในปี 1999 และ 2004 การประเมินผลการใช้ Cabinet Directive ดังกล่าวต่อมาในปี 2008 ก็พบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ ยังมีความรับผิดชอบอ่อนแอ และยังมีการไม่ปฏิบัติตามให้สอดคล้องและโปร่งใส และมีข้อเสนอแนะให้มีกฎหมายบังคับใช้ SEA อย่างไรก็ตามรัฐบาลก็ยังไม่พิจารณาว่าจะออกกฎหมาย ณ เวลานั้น แต่ยอมรับว่ามีเป้าหมายให้มีการประเมินที่ดีขึ้นที่ระดับยุทธศาสตร์ และต้องปรับปรุงกระบวนการ SEA

การทบทวนประสบการณ์การใช้ SEA ต่างประเทศ พบว่าการใช้ SEA ให้มีประสิทธภาพ มีปัจจัยและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- กระบวนการ SEA ต้องนำมาใช้เร็ว ล่วงหน้าก่อนการจัดทำแผนเพื่อให้สามารถพิจารณาประเด็นความยั่งยืน ตั้งแต่ช่วงต้น ๆ ในการกำหนดการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์

- การประเมินต้องบูรณาการปัจจัยและประเด็น กายภาพ ชีวภาพ สังคมและเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ของประเด็นเหล่านี้ ให้เกิดประสิทธิภาพเข้าในขั้นตอนการวางแผน กระบวนการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ นำประเด็นปัจจัยต่อความยั่งยืนเข้ามาในการวางแผน

- การประเมินต้องพิจารณาการเชื่อมโยง การประสานและสนับสนุนกันของการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ระดับนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการ ในที่สุด มีการออกแบบความเชื่อมโยงของหลายระดับที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลการตัดสินใจต่อเนื่องและสอดคล้องกัน

- โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการใช้ SEA ต้องออกแบบให้การประเมินระดับยุทธศาสตร์ให้มีผลแนะนำไปถึงการดำเนินงานในระดับโครงการให้ชัดเจนและทันเวลา โดยบังคับเป็นกรอบในการตัดสินใจระดับล่างโครงการที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนด้วย

- มีการบังคับใช้ มีนโยบายและทิศทางซึ่งเป็นทำให้เกิดมาตรฐานการประเมิน ทำให้เกิดความสม่ำเสมอและสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการ โดยการสร้างความเข้มแข็งและทำให้เกิดความชัดเจน

- กระบวนการต้องมีความยืดหยุ่น และปรับปรุงได้ทั้งในด้านประเภทและบริบทที่สนับสนุนการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์

- กระบวนการต้องมีความโปร่งใส

- กระบวนการต้องสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของสาธารณะตลอดเวลา และต้องตระหนักถึงกฎหมายด้วย

- กระบวนการต้องดำเนินงานอย่างรอบคอบและด้วยคำมั่นสัญญา โดยมีแรงจูงใจหรือแรงผลักดันที่มีประสิทธิภาพ

- การประเมินต้องมีการกำกับติดตามผลในภายหลัง เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์และเรียนรู้การปรับปรุงแผน แผนงานในอนาคต

- ประสิทธิภาพของ SEA ต้องมีการดึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียซึ่งได้รับผลกระทบหรือเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และผลกระทบ

ประสบการณ์ของประเทศแคนาดาในการประเมินระดับยุทธศาสตร์ มีประวัติการพัฒนาการใช้ที่ยาวนานและแตกต่างหลากหลายลักษณะและกระบวนการ แต่ประสบการณ์เหล่านั้นก็ไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องสนับสนุนที่พบจากประสบการณ์ในประเทศต่าง ๆ ประเทศแคนาดา มีความท้าทายเฉพาะเรื่อง ที่สำคัญคือลักษณะและประเภทของกฎหมายระดับรัฐ ระดับแขวงและพื้นที่ ซึ่งมีทั้งที่สนันสนุนส่งเสริมกัน ที่เหมือนร่วมกัน และที่ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้นระบอบการประเมินระดับยุทธศาสตร์จึงจำเป็นต้องพิจารณาระดับชั้น ลักษณะเหล่านี้ที่ซ้อนทับความรับผิดชอบร่วมกัน ความท้าทายเฉพาะอีกเรื่อง คือเรื่องสิทธิเสรีภาพของชนพื้นเมือง (Aboriginal rights) ซึ่งต้องพิจารณาว่าการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่อาจมีผลเสียหายต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม จารีตประเพณี ดังนั้นการพัฒนาแผนต้องให้โอกาสการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจต้องเหมาะสมทันเวลา ให้เวลาในการจัดการข้อห่วงกังวล การตอบสนองและมีความเสี่ยง และลดความขัดแย้ง

ประสบการณ์ของประเทศแคนาดาต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ทราบพื้นฐานเพื่อบ่งชี้ว่าเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการทำให้ระบบกลไกของรัฐที่ต้องการความเข้มแข็งมากขึ้น และพบว่ายังมีความไม่แน่นอน และไม่สมบูรณ์บ่างส่วนที่จำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามต้องการให้มีความยืดหยุ่น มีพื้นที่เรียนรู้และการปรับปรุงต่อไป

กลไกทางเลือกสำหรับการใช้ SEA ของประเทศแคนาดา ได้มีการเสนอกลไกทางเลือกในการใช้ SEA จากประสบการณ์ของแคนาดาและประเทศต่าง ๆ ใน 3 กลไกทางเลือกดังนี้

- **การใช้เครื่องมือกฎหมาย**

ไม่ว่าจะใช้การออกกฎหมายเฉพาะใหม่ หรือ การปรับปรุงผนวกในกฎหมายเดิมที่เกี่ยวข้อง การใช้เครื่องมือกฎหมายจะทำให้มีกฎเกณฑ์และสร้างความคาดหวังผลการใช้ได้แน่นอนมากขึ้น มีข้อดีคือการบังคับใช้ดำเนินงานได้อย่างเป็นอิสระ ซึ่งทำให้เกิดแรงผลักดันในการดำเนินงาน SEA จริงจัง มีประสิทธิภาพทั้งในมาตราเรื่องความโปร่งใส ซึ่งจะสนับสนุนความรับผิดชอบและจัดการแรงกดดันของสาธารณะในการดำเนินงานได้ให้มีความยืดหยุ่นและปรับปรุงได้ มากกว่าการใช้ SEA เพียงเชิงนโยบาย มีจุดแข็งที่ทำเกิดเงื่อนไขพันธะที่ต้อง

ดำเนินงานชัดเจน แต่ก็มีจุดด้อยในกรณีที่มีความไม่แน่นอนและหลากหลายซึ่งกฎหมายอาจใช้ไม่ได้ดี การใช้กฎหมายต้องสนับสนุนการดำเนินงานการใช้ SEA ในลักษณะและการประยุกต์ต่าง ๆ กันได้ ตามที่คาดหวังและยังคงใช้หลักการพื้นฐาน SEA ที่ถูกต้อง

- **การใช้เครื่องมือนโยบาย**

การใช้ Cabinet Directive on the Environmental Assessment of Policy, Plan and Program Proposals ของแคนาด ไม่ใช้กฎหมายแต่เป็นเครื่องมือด้านนโยบายในการแนะนำให้ดำเนินงานใช้ SEA มีข้อดีคือ มีความยืดหยุ่น มีการปรับปรุงได้ต่อเนื่อง กว่าการใช้กฎหมาย แต่ต้องให้แรงผลักดันที่น้อยกว่าในการที่จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

- **การใช้รวมกันทั้งกฎหมายและนโยบาย**

ความท้าทายที่ใช้เพียงเครื่องมือใดอาจไม่เหมาะสมที่สุด และการใช้รวมกันทั้งกฎหมายและนโยบายอาจเป็นทางออกที่เหมาะสมกว่า กฎหมายจะทำให้เกิดการบังคับใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ได้แน่นอนกว่า แต่อาจไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างยืดหยุ่นสำหรับทุกลักษณะและกรณี ขณะเดียวกันการใช้ Cabinet Order ก็อาจไม่สามารถทำให้เกิดคำมั่นสัญญาในการดำเนินงานไดอย่างรอบคอบ ตลอดเวลา และสม่ำเสมอ ดังนั้นการใช้ทั้งสองเครื่องมือร่วมกันน่าจะเป็นอีกทางเลือกที่ช่วยได้

ประเทศแคนาดาได้พิจารณาจัดทำออกแบบการประเมินยุทธศาสตร์ โดยการคัดเลือก การประเมินค่าและการกำหนดแนวทางเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยพิจารณาออกแบบจากหลักการแนวทาง ดังนี้

1) การทบทวนวรรณกรรมประสบการณ์จากประเทศต่าง ๆ

2) ใช้เกณฑ์การดำเนินงาน (performance criteria) ซึ่งพัฒนาจากองค์การการประเมินผลกระทบนานาชาติ (IAIA, 2002)

3) ใช้หลักการที่ใช้ในการออกแบบการประเมินความยั่งยืน เสนอไว้โดย Gibson el al (2005)

4) ใช้เกณฑ์สำหรับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศแคนาดา เสนอไว้โดย Noble and Branson, 2007)

แคนาดา ได้พิจารณาใช้เงื่อนไขและข้อกำหนด ในการออกแบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) ระบุวัตถุประสงค์ของกระบวนการให้ชัดเจน เน้นที่คำมั่นเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือเทียบเท่ากัน โดยมีการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจและการประเมินที่เหมาะสม โดยเฉพาะความชัดเจนและความน่าเชื่อถือขององค์ประกอบของกระบวนการซึ่งเน้นด้านบริบทแวดล้อม วิธีการบูรณาการกับประเด็นความยั่งยืน

2) มีข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ซึ่งครอบคลุมกรณีที่มีนัยสำคัญที่ใช้ในการอนุมัตินโยบาย แผนและแผนงาน และทำให้เกิดการตัดสินใจที่ได้จากการประเมินที่เน้นไปสู่ความยั่งยืน และการประเมินนั้น ๆ เป็นการดำเนินงานเพื่อพิจารณาให้ได้ตามวัตถุประสงค์และทางเลือก หรือในช่วงเวลาก่อนที่จะอนุมัติแผน

3) ทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย แผนและแผนงานกับการพัฒนา การทบทวนและอนุมัติตามระดับชั้นของยุทธศาสตร์และโครงการ ให้เห็นว่านโยบาย แผนและแผนงานนั้นให้ทิศทางและกรอบของการตัดสินใจตามลำดับชั้น หลายระดับ

4) มีลักษณะของกระบวนการที่ยืดหยุ่น หลากหลายและเพียงพอ สามารถครอบคลุมความจำเป็นของการประเมินระดับยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันได้ ทั้งระดับนโยบาย แผนและแผนงานที่มีลำดับชั้นของความเชื่อมโยง

5) มีวิธีการทำให้กระบวนการได้มีการเรียนรู้ มีการประสานและร่วมมือกัน กับการดำเนินงานระดับยุทธศาสตร์

6) มีการประเมินว่าแผนและแผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจไว้ และประเมินทางเลือกต่าง ๆ ว่านำไปบรรลุเกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน หาทางเลือกที่ดีที่สุด ที่ทำให้เกิดประโยชน์ทางบวกและมีความเสี่ยงให้เกิดผลเสียหายให้น้อยที่สุด

7) มีความตั้งใจและพิจารณาผลกระทบสะสม ประเด็นตลอดวงจรชีวิตตั้งแต่ต้นจนปลายทางของการดำเนินงาน

8) จับคู่ให้การใช้กำลังในการประเมินให้เหมาะสมกับนัยสำคัญของกรณีสำคัญนั้น เน้นการประเมินประเด็นสำคัญที่สุด

9) มีการพิจารณาเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบในการประเมิน กับกลไกเพื่อให้การประเมินมีความเป็นอิสระและน่าเชื่อถือ

10) การเปิดโอกาสสร้างความร่วมมือกับกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์และแนวทางที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งกฎหมายด้วย

11) โอกาสสำหรับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเปิดเผย

12) การตัดสินใจอย่างโปร่งใสและอย่างมีความรับผิดชอบ

13) สร้างกระบวนการที่นำไปสู่การตัดสินใจของ SEA บูรณาการเข้ากับนโยบาย แผนและแผนงาน และการดำเนินงานระหว่างแผนกับ SEA

14) โอกาสที่จะอุทธรณ์กรณีที่การดำเนินงาน SEA ไม่เป็นไปตามหลักการและเกณฑ์ที่เหมาะสม

15) ขั้นตอนปฏิบัติสำหรับการติดตามตรวจสอบ การทบทวน การเรียนรู้และการบ่งชี้ความต้องการในการดำเนินงาน

16) การบริหารจัดการที่เป็นกลาง

17) มีทรัพยากรและแรงผลักดันที่เพียงพอ

18) ความเชื่อมโยงกับบริบทแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่กว้างขวาง

บทเรียนที่ 2 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA

SEA เป็นหนึ่งในเครื่องมือการประเมินผลกระทบและเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้รับการยอมรับอย่างดี อีกทั้งเป็นหนึ่งในเงื่อนไขสำคัญเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากช่วยในการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในขณะมีการวางแผนพัฒนาอนาคต SEA ได้รับการยอมรับว่าสนับสนุนให้เราเข้าใจและพิจารณาประเด็นการประเมินสิ่งแวดล้อมสะสมในขนาดพื้นที่ที่กว้างขวางกว่า เพื่อทำให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ เนื่องจากสามารถใช้การตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อการบูรณาการการวางแผนเชิงพื้นที่ และเหมาะสมที่จะใช้ในการบูรณาการแผนระดับภูมิภาค เหตุผลสำคัญในการใช้ SEA คือการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าโดยการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลข่าวสารและที่นำไปสู่ความยั่งยืน SEA ได้รับการยอมรับมากขึ้นในหลายประเทศเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมกับกระบวนการตัดสินใจโดยคำนึงถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นกระบวนการสำหรับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเนื่องจากแผน แผนงานการพัฒนา ประเทศต่าง ๆ ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น พลังงาน คมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม การใช้พื้นที่ดิน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการวางแผนเชิงพื้นที่ระดับภูมิภาค

1) ความสำคัญและรูปแบบของการบูรณาการใน SEA

การบูรณาการเป็นวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพของการประเมินสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน SEA เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการบูรณาการ ถึงแม้ว่าเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและดำเนินงานให้สมบูรณ์ได้ยาก เนื่องจากยังขาดวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน และความยากในการสื่อสาร การแก้ความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้เสีย โดยหลักการทั่วไป การบูรณาการก็เกิดขึ้นตลอดเวลา เช่น เมื่อมีผู้เกี่ยวข้องสองคนมีความคิดและความเห็นแตกต่างกัน แต่ต้องการแก้ไขปัญหาเรื่องเดียวกัน และต้องพยายามแก้ไขร่วมกัน ก็เป็นวิธีการบูรณาการแล้ว หลักการที่ยอมรับกันก็คือ การรวมกันของส่วนต่าง ๆ อาจไม่เท่ากับทั้งหมด หมายความว่าหากเรารวมแต่ละส่วนของแต่ละคนที่ให้มา ผลรวมสุดท้ายไม่ใช่ส่วนต่าง ๆ เดิมจากแต่ละคนมาประกอบกันเท่านั้น แต่การบูรณาการจะทำให้เกิดสิ่งใหม่ แนวทางใหม่ ผลลัพธ์ใหม่ที่แตกต่างจากเดิมของแต่ละคน แต่ยังคงมีลักษณะของส่วนเดิมที่เคยแยกกันอยู่ แต่เมื่อรวมกันแล้วมีลักษณะใหม่เกิดขึ้น

ความท้าทายสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา คือการประสานระหว่างนโยบายต่างสาขาของการพัฒนาเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนเชิงพื้นที่ เพื่อทำให้ชนะความท้าทายนี้ การจัดทำแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ต้องทำให้เกิดการบูรณาการอย่างสมบูรณ์และการประเมินประเด็นทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม การเชื่อมโยงการจัดทำแผนเชิงพื้นที่กับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จะสร้างเงื่อนไขสำคัญให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมและสร้างโอกาสสำคัญเพื่อบรรลุความยั่งยืนผ่านกระบวนการตัดสินใจ <u>รูปแบบของการบูรณาการ</u> มี 5 ลักษณะ ดังนี้

(1) ด้านเนื้อหา (Substantive)

- การบูรณาการประเด็นปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพกับประเด็นด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การบูรณาการประเด็นสำคัญ เช่น สุขภาพ ความเสี่ยง ความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

- การบูรณาการประเด็นระหว่างประเทศและท้องถิ่น

(2) ด้านวิธีดำเนินงาน (Methodological)

- การบูรณาการแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม เช่น การประเมินผลกระทบสะสม การประเมินความเสี่ยง การประเมินทางเทคนิค การประเมินค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ (Cost/benefit analysis) การประเมินแบบหลากหลายทาง (Multi-criteria analysis)

(3) ด้านขั้นตอนกระบวนการ (Procedural)

- การบูรณาการการวางแผนและการประเมินด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม กับการวางแผนเชิงพื้นที่และ SEA

(4) ด้านองค์กรสถาบัน (Institutional)

- การสร้างความสามารถองค์กรในการจัดการประเด็นต่าง ๆ และการมีหน้าที่รับผิดชอบ

- การกำหนดโครงสร้างองค์กรภาครัฐให้เกิดการบูรณาการ

- การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ

- การกำหนดหน่วยงานหลักและสนับสนุนให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

(5) ด้านการเมือง (Political)

- การบูรณาการการพัฒนาที่ยั่งยืนในการวางแผนและ SEA

- การบูรณาการข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติของการพัฒนาสาขาต่าง ๆ

- การบูรณาการยุทธศาสตร์ของการพัฒนาสาขาต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาการบูรณาการในการประเมินสิ่งแวดล้อม จากรูปแบบต่าง ๆ ของการบูรณาการทั้ง 5 รูปแบบ รูปแบบการบูรณาการด้านเนื้อหา (Substantive) ก็น่าจะดำเนินงานได้ ว่าควรจะบูรณาการเพียงด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพและชีวภาพ หรือขยายไปถึงด้านสังคมและเศรษฐกิจ อย่างเช่นใช้ใน SEA แต่รูปแบบของการบูรณาการอื่น ๆ เช่นการบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA การบูรณาการองค์กรและสถาบันการ

รับผิดชอบ นั่นเป็นสาเหตุที่ SEA จะช่วยสนับสนุนปรับปรุงความสามารถในการบูรณาการ ณ ระดับการตัดสินใจ และมีอิทธิพลต่อการบูรณาการประเด็นความยั่งยืนไว้ในการจัดทำนโยบาย แผน และแผนงานได้

2) การบูรณาการ SEA กับกระบวนการตัดสินใจ

การบูรณาการ SEA กับกระบวนการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการใช้ SEA ส่วนใหญ่การใช้ SEA มีสมมุติฐานว่าจะให้ข้อมูลอย่างมีเหตุผลเพื่อช่วยในการตัดสินใจต่อแผนการพัฒนา แต่ก็พบว่ามีปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ รวมถึง ข้อจำกัดการรับรู้ (Cognitive limitations) ความเอนเอียงเนื่องจากพฤติกรรม (Behavioral biases) และความคลุมเครือ (Ambiguity) อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงความชอบและบรรทัดฐาน และการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้ทันเวลา อนึ่งกระบวนการตัดสินใจเป็นหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้และการเจรจาต่อรองระหว่างผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจดังกล่าวมีความสำคัญเกี่ยวข้องในทั้งระดับการวางแผนและนโยบาย และการสนับสนุนให้ SEA เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบเปิดและกว้างขวาง

ลักษณะกระบวนการตัดสินใจมี 2 ระดับคือ ระดับบุคคล และ เป็นกลุ่ม (Multi-actor) ลักษณะกระบวนการตัดสินใจระดับบุคคลนั้นมักใช้เหตุผล (Rationality) และข้อมูลจากการประเมินเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ ส่วนลักษณะกระบวนการตัดสินใจเป็นกลุ่มสำหรับ SEA นั้นต้องใช้ใช้เหตุผลอย่างเต็มที่และลึกกว่าและข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนทั้งจากทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่าความเข้าใจและประสบการณ์ต่าง ๆ อาจช่วยให้การตัดสินใจใน SEA มีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งสำคัญมากได้แก่ ประเภทของข้อมูลที่ให้ การใช้แนวทางที่เปิดเผยและเป็นผลร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ความจำเป็นที่ต้องรวมลักษณะและความสนใจของทุกคนในการวิเคราะห์ และความต้องการและความตั้งใจที่จะเลือก

ทฤษฎีการตัดสินใจเพื่อใช้ในกระบวนการ SEA มีดังนี้

(1) เหตุผล บรรทัดฐานและคุณค่า (Rationalities, norms and values)

การประเมินผลกระทบส่วนใหญ่มีพื้นฐานหรือสมมุติฐานว่าใช้ข้อมูลหรือความรู้ที่ถูกต้อง มีเหตุผลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นวิธีที่นำไปสู่การตัดสินใจที่มีเหตุผลและมีตรรกะ ดังนั้นการตัดสินใจนั้นจึงขึ้นกับความเข้าใจอย่างดีต่อผลลัพธ์ของทางเลือกต่าง ๆ และการคัดทางเลือกที่เหมาะสมก็จะนำไปสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ มีขั้นตอนในการพิจารณาและประเมินเป็นลำดับจนได้ทางเลือกที่ดีที่สุด มีข้อสังเกต 3 ประการดังนี้

- การใช้เหตุและผลในการตัดสินใจ แบ่งได้เป็น ความมีเหตุผลของกระบวนการ ซึ่งก็คือขั้นตอนมีความสมเหตุผล และความมีเหตุผลของผลลัพธ์จากกระบวนการ ซึ่งหมายถึงว่าสุดท้ายแล้ว จะเลือกที่ดีที่สุดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

- การใช้ข้อมูลความรู้เป็นประจักษ์พยาน (objective) ทางหนึ่ง กับอีกทางหนึ่ง ใช้มาตรฐานและคุณค่าซึ่งผู้ตัดสินใจยึดถือเป็นหลักในการตัดสินใจ (subjective) ซึ่งทำให้เกิดการยอมได้ยอมเสีย (trade-off) ระหว่างทางเลือกต่าง ๆ

- รูปแบบของการตัดสินใจนี้ เชื่อว่าเป็นวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ในการใช้เหตุผล ตรรกะ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติพบว่า ในการตัดสินใจจริงอาจไม่เป็นไปทฤษฎีเหตุผลนี้เสมอไป

จากข้อสังเกตเหล่านี้ ทำให้ต้องทำความเข้าใจอย่างดีว่า การตัดสินใจบ่อยครั้งไม่เป็นไปตามทฤษฎีของการใช้ตรรกะเหตุผลเสมอไป ต้องทำความเข้าใจข้อจำกัดของ Rationale model และหารูปแบบการตัดสินใจอื่นเป็นแนวทางที่ใช้ในการตัดสินใจเพิ่มเติมด้วย นอกจากนี้ ต้องพิจารณาแยกระดับการตัดสินใจ ระดับบุคคล และเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นการตัดสินใจร่วมกัน (Collective) ด้วย การตัดสินใจรายบุคคลมีข้อจำกัดเนื่องจาก 1) ขีดจำกัดเรื่องการรับรู้และทรัพยากร (Cognitive and resource limitations) และ 2) ความเอนเอียงและผันแปรของพฤติกรรม (Behavioral variations and biases)

(2) การตัดสินใจแบบกลุ่ม (Multi-actor decision making)

เป็นการตัดสินใจโดยหลาย ๆ คน พร้อมกัน ประเด็นสำคัญคือ การขึ้นแก่กันและกัน (Mutual dependencies) และการกระจายอำนาจระหว่างผู้เข้าร่วมในการตัดสินใจ กรณีการตัดสินใจของกระบวนการ SEA นั้นเป็นการกระจายอำนาจและอิทธิพลไปให้หลายภาคส่วน หลายองค์กร การตัดสินใจแบบกลุ่มมี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบอุดมคติ (Normative or ideal model) มีลักษณะประหนึ่งว่าการตัดสินใจนั้นเป็นแบบมีตรรกะเป็นหนึ่งเดียว เสมือนการตกลงเห็นร่วมกันของทั้งกลุ่ม และ 2) รูปแบบการตัดสินใจตามเวลาและโอกาส (Rounds model) มีลักษณะที่การตัดสินใจที่ช่วงเวลาหนึ่งก่อน และการตัดสินใจอาจถูกทบทวนและตัดสินใจในรอบใหม่ได้อีก การตัดสินใจยอมรับความไม่แน่นอนและปรับปรุงได้ แก้ไขได้ตามจังหวะและโอกาส (Policy window) เพื่อสามารถแก้ปัญหา หาทางออกและบรรลุวัตถุประสงค์ ให้เข้ากับสถานการณ์และบริบทใหม่

3) การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตัดสินใจใน SEA (Implication of SEA decision-making)

การตัดสินใจในกระบวนการ SEA ส่วนใหญ่ ใช้ทฤษฎีตามหลักการว่าจะการตัดสินใจอย่างไรขึ้นกับการให้ข้อมูลผลกระทบของการดำเนินงานแผนการพัฒนานั้น ซึ่งได้พิจารณาทางเลือกซึ่งพิจารณาบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมและวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และใช้การตัดสินใจแบบกลุ่ม เนื่องจากปัจจุบันมีแนวโน้มที่ให้ความสำคัญกับการใช้แนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA อีกนัยหนึ่ง SEA มีบทบาทด้านการสนับสนุน (Advocative) ในการตัดสินใจแบบกลุ่ม ในกรณีซึ่งผู้มีส่วนได้เสียมีความเห็นแตกต่างกัน และจำเป็นต้องโต้แย้งกัน ต้องสร้างดุลยภาพระหว่างประเด็นการพัฒนาที่หลากหลายด้าน ดังนั้นเกณฑ์วัดความสำเร็จของ SEA จึงวัดได้จากระดับที่สามารถนำประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนเข้ามาพิจารณาในการตัดสินใจได้มากน้อยเพียงไร การตัดสินใจแบบบูรณาการซึ่งใช้ใน SEA เกิดขึ้นเนื่องจากข้อจำกัดของ EIA ในการประเมินทางเลือกและ

การพิจารณาผลกระทบสะสมของการพัฒนาต่าง ๆ และจำเป็นต้องมีการประเมินในระดับยุทธศาสตร์มากขึ้น จึงทำให้ SEA กลายเป็นเครื่องมือทางออกในการสนับสนุนให้มีการประเมินและตัดสินใจในระดับนโยบาย แผนและแผนงานได้ และหาโอกาสที่ดำเนินงานแผนการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนได้ SEA จึงได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการสำคัญให้เกิดการตัดสินใจแบบบูรณาการ และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน และศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ SEA ยังสามารถมีโอกาสในการตัดสินใจ ณ จุดเข้า (Entry point) ที่เหมาะสมเข้าในการจัดทำแผนพัฒนา และเพื่อการประเมินสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ การตัดสินใจแบบบูรณาการ ใน SEA จะส่งเสริมสนับสนุนการบูรณาการในการพิจารณาประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในกระบวนการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจมีลักษณะเป็นการเรียนรู้และเจรจาต่อรองที่ต่อเนื่อง ระหว่างผู้มีบทบาทและเกี่ยวข้องต่าง ๆ ก่อนจะใช้กระบวนการตัดสินใจ สิ่งที่ต้องให้ความสนใจ ประกอบด้วย ลักษณะและบริบทของการตัดสินใจ รวมถึงความเป็นประชาธิปไตยของกระบวนการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย มีทฤษฎีการตัดสินใจที่เกี่ยวพันกับ SEA ได้แก่ ความซับซ้อน (Complexity) ความแตกต่าง (Divergences) ความไม่แน่นอน (Uncertainties) การขาดความรู้ (Lack of knowledge) และข้อจำกัดในการรับรู้ (Cognitive limitations)

SEA เริ่มต้นมาจากทฤษฎีของ EIA ดังนั้นจึงมีการรับหลักการ วิธีการและขั้นตอนหลัก คำนิยาม แนวทาง รวมถึงวัตถุประสงค์หลักคือการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาใช้ด้วย อย่างไรก็ตาม เงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการบูรณากรประเด็นสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์มีประสิทธิภาพนั้น ไม่สามารถทำได้เพียงการให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อให้ผู้ตัดสินใจใช้เหตุผลและประจักษ์พยานเท่านั้น การใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบเหตุผล (Rational model) ซึ่งเป็นหลักนำของการประเมินผลกระทบในหลายปี พบว่ามีประเด็นดังนี้

- มีผู้ตัดสินใจหลักและคนเดียวเท่านั้น ในการกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีการระบุมอบให้เป็นผู้ตัดสินใจอย่างชัดเจนในลำดับขั้นที่เป็นโครงสร้างและจัดการไว้อย่างเห็นชัด
- มีความเป็นไปได้ในการคาดการณ์ผลลัพธ์จากการตัดสินใจ โดยมีระดับความแน่นอนที่สมเหตุสมผล ดังนั้นจึงตัดสินเลือกปฏิบัติการที่ดีที่สุดบนฐานของการคาดการณ์
- ประเด็นการตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นกับการวิเคราะห์ผลที่ตามมา การให้ข้อมูลด้านผลที่ตามมาของการตัดสินใจนั้นเพียงพอที่จะทำให้การตัดสินใจ "ดีขึ้น"
- องค์ความรู้ที่สร้างประโยชน์ต่อให้การสนับสนุนการตัดสินใจ ต้องเป็นมาจากข้อมูลวิชาการเชิงเหตุและผล

มีนักวิชาการ เช่น Nilsson and Dalkmann (2001) โต้แย้งว่า ไม่ควรใช้เพียงแนวทางการตัดสินใจแบบเหตุผล การตัดสินใจต้องพิจารณาค่านิยม (Values) ในสังคมด้วย SEA ควรจะมีความยืดหยุ่นและมี

ความหลากหลายของบริบทการตัดสินใจและควรมีอิทธิพลต่อ กระบวนการ ลำดับความสำคัญ ค่านิยม วิสัยทัศน์ และพฤติกรรม

ความเชื่อมโยงระหว่าง SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืนได้เริ่มก้าวหน้าแข็งแรงขึ้น ก่อนหน้านี้ SEA แสดงว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของการดำเนินงานของนโยบาย แผน แผนงาน และทางเลือกต่าง ๆ และยังมีแนวทางปฏิบัติที่มีมุมมองเพียงเท่านั้น ต่อมามีการขยายขอบเขตของการใช้ SEA ให้ใช้ในการประเมินผลที่ตามมาของการใช้นโยบาย แผนและแผนงานให้ได้สมดุลกับประเด็นเศรษฐกิจและสังคมด้วย มุมมองที่เปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิด "การบูรณาการเต็มรูปของประเด็นกายภาพ/ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และทำให้ SEA กลายเป็นเครื่องมือที่ใช้แนวทางเชิงรุก (Proactive approach) ที่มุ่งเพื่อแก้ไขปัญหาในอนาคตและต้องหา "อนาคตที่ปรารถนามากที่สุด" (Most desirable end) และเพื่อทำความเข้าใจและค้นหาทางเลือกด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ซึ่งช่วยแก้ไขปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย หรือ ช่วยส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ให้บรรลุความยั่งยืน ด้วยทางเลือกเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างพื้นที่เรียนรู้ร่วมกันเพื่อบรรลุการตัดสินใจที่มุ่งสู่สิ่งแวดล้อมที่ดีและความยั่งยืน

4) กรณีศึกษา การบูรณาการแผนกับ SEA

<u>การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการวางแผนพัฒนาพื้นที่ York region ประเทศ Canada</u>

ประเทศแคนาดา มีแนวทางการบูรณาการแผนการพัฒนากับ SEA ที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกับประเทศอื่น ๆ เรียกแนวคิดนี้ ว่า Policy windows เป็นแนวทางการบูรณาการที่ใช้โอกาส (Windows) ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อการจัดทำแผนการพัฒนา

- **พัฒนาการใช้ SEA ในประเทศแคนาดา**

ตั้งแต่การเริ่มแนะนำการประเมินสิ่งแวดล้อมมาใช้โดยสหรัฐอเมริกา โดยบังคับไว้ใน National Environmental Protection Act ในปี 1969 และต่อมาประเทศแคนาดาได้นำมาใช้ในกระบวนการ Environmental Assessment and Review Process ในปี 1973 การประเมินสิ่งแวดล้อมได้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและทำให้เกิดความยุติธรรม ตั้งแต่นั้นก็เกิดความต้องการและสนใจให้นำไปใช้ในระดับสูงกว่าโครงการ ได้แก่ ระดับนโยบาย แผนและแผนงาน ทำให้ SEA ได้รับความสนใจเป็นหนึ่งในกระบวนการที่สนับสนุนการบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมเข้ามาในการพัฒนา การอนุมัติและการดำเนินนโยบาย แผน แผนงาน แรงผลักดันหลักในการพัฒนา SEA ประกอบด้วย การแก้ไขข้อจำกัดของ EIA และการส่งเสริมหลักการแนวทางปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หากความยั่งยืนต้องมีแนวทางแนะนำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแล้ว จำเป็นต้องมี การใช้แนวทางเชิงกลยุทธ์ (Strategic approach) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ระยะยาว เป้าหมายระยะกลางและปฏิบัติการระยะสั้น ประกอบด้วยการเชื่อมโยงแนวนอน (Horizontal) ระหว่างสาขาการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อการพัฒนา และเชื่อมโยงเชิงพื้นที่ในแนวดิ่ง (Vertical) เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อกันของนโยบาย

ระดับประเทศ ภูมิภาคและท้องถิ่น และทำให้เกิดภาคีพันธมิตรระหว่างภาครัฐ ธุรกิจเอกชน ภาคประชาชนและองค์กรอิสระ เนื่องจากเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากไม่สามารถแก้ไขโดยภาคส่วนในภาคส่วนหนึ่งเท่านั้นได้ SEA เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นหนึ่งในกระบวนการที่จะจัดการโดยตรงกับประเด็นยุทธศาสตร์ในวิถีทางที่ดีกว่าการใช้กระบวนการ EIA ในแง่ต่าง ๆ เช่น การสร้างพันธะรับผิดชอบร่วมกัน การบูรณาการความกังวลด้านสิ่งแวดล้อมในการตัดสินใจและการวางแผนพัฒนา การสร้างกระบวนการที่โปร่งใสและเปิดกว้าง เป็นต้น และช่วยสนับสนุนให้การประเมินมีขอบเขตและความรับผิดชอบเพื่อก่อให้เกิดและอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ SEA มีจุดประสงค์ให้เข้าไปมีส่วนในกระบวนการและในขอบเขตซึ่งสามารถให้ข้อเสนอแนะต่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งต่อการวางแผนระดับโครงการด้วย อีกนัยหนึ่ง SEA มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การตัดสินใจแผนพัฒนามีการบูรณาการ (Integrated) มองไกล (Farsighted) เปิดกว้าง (Open) มีประสิทธิภาพ (Efficient) มีความน่าเชื่อถือ (Credible) มีความสมเหตุผลและอธิบายได้ (Defensible) และที่สำคัญที่สุด ทำให้เกิดประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและไม่หมดไปจากการพัฒนาเชิงกลยุทธ์

เนื่องจากการตระหนักถึงและความกังวลเรื่องผลกระทบเหล่านี้ ทำให้สนับสนุนการใช้ SEA มากขึ้น ทั้งเพื่อให้มั่นใจว่าได้ให้ความใส่ใจต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในการพัฒนานโยบาย แผนและแผนงาน และเพื่อพิจารณาประเด็นความยั่งยืนในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ ดังนั้น SEA จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหลายระดับ ทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ เช่น แผนการใช้ที่ดิน แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ นโยบายด้านสังคม และในหลากหลายสาขาการพัฒนา เช่น การคมนาคมขนส่ง การใช้ที่ดิน พลังงาน และน้ำและน้ำเสีย เป็นต้น จากประสบการณ์การใช้ SEA ทั่วโลกที่ผ่านมากว่า 20 ปี เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ประกอบด้วย มีการพิจารณาผลลัพธ์ของทางเลือกการพัฒนา การปรับปรุงให้ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การอำนวยให้เกิดการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียเพื่อรับฟังปัญหาและความกังวล การสร้างกรอบการพิจารณาการพัฒนาโครงการให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนา เป็นต้น มีการสรุปประโยชน์ของ SEA ว่า "ช่วยสนับสนุนให้บรรลุการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจนกว่า เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และได้รับการยอมรับจากสาธารณะมากขึ้นซึ่งทำให้การเห็นชอบเป็นไปได้รวดเร็วขึ้น"

- **แนวทางการบูรณาการ Policy windows**

แนวคิด Policy windows เป็นการเปิดโอกาสช่องทางการบูรณาการให้สามารถนำนโยบายหรือระเบียบใหม่มาใช้ ซึ่งเปิดไม่บ่อย เป็นครั้ง ๆ และไม่นานเหมือนหน้าต่างที่เปิดเป็นครั้งคราวเมื่อต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น การนำนโยบายสาธารณะมาใช้เมื่อถึงจังหวะที่เหมาะสมและเปิดรับได้ องค์ประกอบของนโยบายที่สามารถรวมเข้าหากัน (Converge) ประกอบด้วย ปัญหา การเมือง และนโยบาย เพื่อทำให้วาระนโยบายสาธารณะมีโอกาสเข้าไปในวาระของรัฐบาล เรื่องแรก ปัญหา (Problem) จะทำอย่างไรให้ผู้ตัดสินใจเรียนรู้ประเด็นใหม่และทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของประเด็นนั้น แล้วตามด้วยการหาทางแก้ไข (Policy stream) และสุดท้ายทำให้เกิดสภาพการเมืองและความเห็นสาธารณะต่อประเด็นนั้น โดยการผสานให้ทั้ง

สามประเด็นรวมกันและรอใช้โอกาส Policy windows ทันทีเมื่อเกิดมาถึงช่วงเวลาและบริบทแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ภาวะวิกฤติ ภัยพิบัติ ความเร่งด่วน เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ได้

กรณีศึกษา York Region นี้ ได้ดำเนินงานใช้กระบวนการตัดสินใจแผนการพัฒนาพื้นที่โดยการใช้กระบวนการ SEA บางส่วน ประกอบด้วย การวางแผนพื้นที่แบบบูรณาการ ซึ่งไม่เพียงการให้ข้อมูลเพื่อกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจ มีความพยายามที่จะใช้แนวทางปฏิบัติที่ดีของ SEA มาใช้ในการวางแผนการจัดการ รวมถึงในกระบวนการวางแผนโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การทบทวนและปรับปรุงทั้งแผน Transportation and Water and Wastewater Master Plans และยุทธศาสตร์ความยั่งยืนของพื้นที่เพื่อทำให้ York Region มีพันธะสัญญามุ่งมั่นสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การดำเนินงานวางแผนพัฒนาพื้นที่ของ York Region ได้เน้นการเปิด Window of opportunity หรือ Policy window ซึ่งนำทางให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายในพื้นที่นี้ เนื่องจากอยู่ในสถานการณ์วิกฤติที่ต้องย้ายพลเมืองเพื่อแก้ไขปัญหา และพบว่าการนำกระบวนการ SEA มาใช้ในการพัฒนาแผนดังกล่าว ทำให้เกิดการปรับปรุงการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ทำให้เกิดประโยชน์ตามที่คาดไว้ ทำให้รับทราบและเกิดความน่าเชื่อถือว่าแผนจะเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง และให้แนวทางแนะนำที่ชัดเจนและทันเหตุการณ์เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ตั้งใจ ดังนั้นแนวคิดการใช้ Policy window แสดงให้เห็นว่าเป็นเครื่องมือที่เกิดประโยชน์ในการบ่งชี้หาโอกาสที่เหมาะสมสำหรับการบูรณาการแผนกับผลลัพธ์ของการใช้ SEA

<u>กรณีศึกษา การจัดทำแผนการพัฒนาและ การใช้ SEA ของประเทศเดนมาร์ก</u>

ประเทศเดนมาร์กมีเนื้อที่ 43,093 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเทศบาลจำนวน 275 แห่ง และเขต (County) จำนวน 14 แห่ง ตามกฎหมายการใช้ที่ดินในภูมิภาค บังคับให้ทุกเขตต้องจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับเขตเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาเมืองในอนาคต รวมถึงโครงสร้างการคมนาคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้เพื่อสุนทรีภาพและการพักผ่อน การท่องเที่ยวและ การกำหนดบริเวณของการก่อสร้างและกิจกรรมขนาดใหญ่ โดยให้มีระยะเวลา 12 ปี และให้ทบทวนทุกระยะ 4 ปี การจัดทำแผนดังกล่าวเป็นการบังคับตามกฎหมายที่กำหนดให้การวางแผนการใช้ที่ดินในระดับเทศบาล ตั้งแต่ปี 2000 ตัวอย่างกรณีศึกษานี้เป็นการวางแผนของเขต Northern Jutland โดยทั่วไปแผนการใช้ที่ดินของเขตดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประเทศร่วมกัน และสร้างแนวทางหลักในการใช้ที่ดินและการสร้างโครงสร้างต่าง ๆ ในพื้นที่นอกเขตเมือง กระทรวงสิ่งแวดล้อมและพลังงานของประเทศเดนมาร์ก ให้คำชี้แนะแก่หน่วยงานระดับเขตต่าง ๆ ให้จัดทำและเผยแพร่รายงาน 2 ฉบับคือ รายงานการวางแผน (Planning report)

บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA

การใช้ SEA ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ต้องอาศัยแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญของประโยชน์ที่ได้รับจากขับเคลื่อน จากทั้งสภาพบังคับใช้ และแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดพันธสัญญา ความมุ่งมั่นในการดำเนินงาน บูรณาการกับการจัดทำแผน แผนงานการพัฒนา เหตุผลของการใช้ SEA ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและผู้มีบทบาท ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย เป็นเงื่อนไขให้เกิดการรับเครื่องมือและนำกระบวนการไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ตรงกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ความจำเป็นที่ต้องมีกลไกการสนับสนุนการขับเคลื่อน SEA เป็นเหมือนพาหนะนำพาให้การพัฒนาระบบ SEA ก้าวหน้าและสำเร็จได้

1) สถานการณ์ปัจจุบันการขับเคลื่อน SEA ในระดับโลก

UNEP (2018) เพิ่งทบทวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ ในด้านกฎหมาย ทั้งเครื่องมือการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) เครื่องมือเหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้ข้อมูลสำคัญใช้ในการคาดการณ์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แก่กระบวนการตัดสินใจ โดย SEA มีเป้าหมายที่ระดับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ของนโยบาย แผนและแผนงาน เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเสียหายที่มีนัยสำคัญและส่งเสริมผลกระทบด้านบวกด้วย การพัฒนาและดำเนินงานของระบบ EIA/SEA มีความสำคัญให้เกิดการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้นทั้ง EIA และ SEA จึงมีความเกี่ยวข้องมากเพื่อบรรลุ 2030 Agenda for Sustainable Development และกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น แผนยุทธศาสตร์ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น ความสามารถของประเทศต่าง ๆ และประชาคมโลกในการดำเนินงานให้บรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ขึ้นกับการบังคับใช้และดำเนินงาน EIA/SEA ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ซึ่งจะเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้สามารถเอาชนะช่องว่างและปัญหาการดำเนินงานในปัจจุบันและบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อม

รายงานของ UNEP (2018) มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ SEA ดังนี้

(1) ถึงแม้ว่ามีการใช้ SEA ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างเห็นได้ชัดเจน แต่การยอมรับและการดำเนินงานเงื่อนไขด้านการบังคับใช้ตามกฎหมาย ก็ค่อนข้างช้าในหลายประเทศ ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับความจริงที่ว่า ตรรกะการบังคับใช้ SEA มักยึดตามระบบ EIA และไม่ค่อยได้พิจารณาความเฉพาะเจาะจงของกระบวนการจัดทำแผนระดับยุทธศาสตร์ หรือขาดข้อกำหนดบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) ถึงแม้ว่ามีความตระหนักถึง SEA มากขึ้นทั่วโลก ว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สร้างความเข้มแข็งของการควบคุมการมีประชาธิปไตย แต่พบว่ามีแนวทางเรื่องการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (Public participation) และเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในกฎหมาย SEA ของประเทศต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย

(3) การพิจารณาผลกระทบสะสมของ EIA มีการบังคับใช้ในกฎหมายหลายประเทศ อย่างไรก็ตามมาตราที่ใช้อยู่มักได้รับการวิพากย์ว่าไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อจะชนะอุปสรรคใน EIA ในเรื่องผลกระทบสะสมและทางเลือก ความสำคัญของ SEA จึงเพิ่มมากขึ้น

(4) เพื่อเชื่อมโยงกับการพัฒนาในวาระนโยบายระหว่างประเทศ กฎหมาย SEA ที่ใช้กันได้เพิ่มการเน้นประเด็นต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศ สุขภาพของมนุษย์ และมีแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติม เช่น การบูรณาการการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศกับ SEA

(5) การติดตามประเมินผลและการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุง (Follow-up and adaptive management) ของ SEA มีความท้าทายเนื่องจาก การติดตามประเมินผล SEA ต้องใช้ระยะเวลายาวและต่อเนื่อง เพราะการดำเนินงานของแผน แผนงานระดับยุทธศาสตร์มีกรอบเวลายาวนาน

2) ประเภทของกลไกการขับเคลื่อน SEA

กลไกสำหรับการขับเคลื่อน SEA มี 3 กลไกพื้นฐาน จากประสบการณ์ทั่วโลก ดังนี้

(1) เครื่องมือกฎหมาย (Legal instrument)

เครื่องมือกฎหมายจะกำหนดการบังคับใช้ SEA ในระดับประเทศ กฎหมายจะทำให้เกิดความแน่นอน มีกฎระเบียบปฏิบัติที่บังคับใช้ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะข้อบังคับเรื่องความโปร่งใสที่ช่วยให้เกิดการยอมรับของสาธารณะ และลดแรงกดดันของสาธารณะ แต่เครื่องมือกฎหมายโดยทั่วไปก็จะยืดหยุ่นน้อย และปรับได้น้อยกว่าแนวทางการใช้นโยบาย มีจุดแข็งคือมีพันธะต้องปฏิบัติตามชัดเจนและแน่นอน แต่มีจุดอ่อนในกรณีที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลง กฎหมาย SEA จำเป็นต้องออกแบบให้เหมาะกับการประยุกต์ที่กว้างขวางแตกต่างกัน และยอมรับต่อข้อยกเว้นและการปรับเปลี่ยนซึ่งขึ้นกับหลักการ SEA การประยุกต์ใช้กฎหมายกับหน่วยงานภาครัฐ ก็ยากกว่าการบังคับใช้กฎหมายกับเอกชน มีความจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามกฎหมาย ควบคู่กับวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องอำนาจและการแปลผล

(2) เครื่องมือนโยบาย (Policy instrument)

ระเบียบของหน่วยงานราชการ เป็นหนึ่งในเครื่องมือเชิงนโยบายซึ่งนำมาใช้ขึ้นกับพันธสัญญาด้านการเมืองและการบริหารจัดการ แต่ไม่ใช้กฎหมาย ระเบียบดังกล่าว สามารถแก้ไข ปรับปรุงได้เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและการยอมรับของสาธารณะ มีความยืดหยุ่นกว่าเครื่องมือกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจให้ปฏิบัติตามก็จะน้อยกว่า

(3) การใช้ร่วมกันทั้งเครื่องมือกฎหมายและนโยบาย

ข้อจำกัดการใช้เครื่องมือกฎหมายและนโยบายบางส่วนจะแก้ไขได้เมื่อมีการใช้ร่วมกัน ขณะที่การใช้เครื่องมือกฎหมายจะประสบความสำเร็จในการบังคับให้ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแต่ก็อาจไม่ตอบโจทย์

ความต้องการและบริบทสำหรับการประยุกต์ใช้ SEA ที่มีลักษณะหลากหลายและขาดความยืดหยุ่นในการนำไปใช้แต่เครื่องมือนโยบาย เช่น ระเบียบของหน่วยงานราชการ อาจไม่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าการใช้ SEA สม่ำเสมอและเชื่อถือได้ อีกทั้งแนวทางการใช้นโยบายอาจจะไม่สามารถให้แนวทางเชิงบริหารจัดการอย่างเพียงพอ เพื่อการประเมินโครงการซึ่งมีการใช้กฎหมายในระดับต่ำกว่า การใช้ทั้งสองแนวทางร่วมกันมีผลให้มีเครื่องมือหลายอย่างและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติ ตลอดจนช่วยปลูกฝังการเปลี่ยนแปลงไปสู่การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ กระบวนการหลักและข้อกำหนดสำคัญของการประเมินระดับยุทธศาสตร์ของภาครัฐ อาจกำหนดไว้เป็นกฎหมาย และมีข้อกำหนดเพิ่มเติมที่ยืดหยุ่น รวมถึงแนวทางปฏิบัติไว้ในเครื่องมือนโยบาย

3) การประเมินผลการใช้กลไกการขับเคลื่อน SEA

การประเมินผลการใช้เครื่องมือกฎหมาย เครื่องมือนโยบาย และการใช้ทั้งกฎหมายและนโยบายร่วมกัน ภายใต้เกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อประเมินว่าระบบกลไกมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร ตัวอย่างการประเมินฯ ของประเทศแคนาดา ได้ผลลัพธ์ดังนี้

(1) เพื่อให้นโยบาย แผนและแผนงาน ได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายกระบวนการ ที่มุ่งไปสู่ความมุ่งมั่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจและการประเมินที่เหมาะสม

(2) ต้องออกแบบกฎและระเบียบการประยุกต์ใช้ เพื่อแน่ใจว่า

- ครอบคลุมกรณีที่มีนัยสำคัญทั้งหมด
- การประเมินด้านสิ่งแวดล้อมและระดับยุทธศาสตร์ต้องให้ข้อมูบเพื่อการอนุมัติและการตัดสินใจต่อนนโยบาย แผนและแผนงาน
- เริ่มดำเนินงานการประเมินล่วงหน้าก่อนการพิจารณากำหนดเป้าหมายและทางเลือกเบื้องต้น หรือก่อนการทบทวนแผนที่มีอยู่ก่อนแล้ว

(3) ระบุความหมายของการเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย แผนและแผนงาน/SEA กับการพัฒนา การทบทวน และการอนุมัติโครงการในระดับชั้นรองลงไป โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนว่า นโยบาย แผนและแผนงานช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่ตามมา หรือ ให้แนวทางแนะนำที่แยกออกมา

(4) มีกระบวนการที่ยืดหยุ่น หลากหลายและเพียงพอให้สามารถครอบคลุมความต้องการในการประเมินระดับยุทธศาสตร์หลายลักษณะ หลายขอบเขต เช่น นโยบาย และแผนงาน ที่มีหลายระดับชั้นที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน การประเมินในเชิงพื้นที่ ภูมิภาคและสาขาต่าง ๆ ของการพัฒนา เป็นต้น

(5) วิธีการให้มั่นใจว่าการประยุกต์ใช้กระบวนการมีการประสานและสอดคล้องกับการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกับกฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ในหลายระดับ ตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น

(6) การประเมินอย่างละเอียดว่าเป้าหมายของนโยบาย แผนและแผนงาน และการประเมินทางเลือกที่สมเหตุสมผลสำหรับการสนองเป้าหมายให้บรรลุเกณฑ์ความยั่งยืน เพื่อบ่งชี้และพัฒนาทางเลือกที่ดีที่สุด

(7) ให้ความใส่ใจกับผลกระทบสะสม ประเด็นวงจรชีวิตของการพัฒนาและ ผลระยะยาวต่อคนรุ่นถัดไป

(8) ดำเนินงานการประเมินในระดับให้เหมาะสมกับนัยสำคัญของกรณี ในการจัดสรรกำลังและทรัพยากรที่เหมาะสม

(9) กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการประเมินและมีกลไกในการทบทวนการประเมินอย่างเป็นอิสระและเชื่อถือได้

(10) เปิดกว้างมีความร่วมมือกับกระบวนการอื่น ๆ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน เช่น การทบทวนและการรับฟังความเห็นสาธารณะ เป็นต้น

(11) เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ตั้งใจเปิดกว้าง

(12) ดำเนินการตัดสินใจที่น่าเชื่อมั่น เชือถิอได้ และโปร่งใส

(13) กระบวนการทำให้เกิดการตัดสินใจซึ่งได้บูรณาการผลลัพธ์ของ SEA ในการตัดสินใจของนโยบาย แผนและแผนงาน

(14) เปิดโอกาสในการร้องเรียน หากว่ากระบวนการ SEA ไม่เป็นที่พอใจ

(15) มีขั้นตอนปฏิบัติเรื่องการติดตามตรวจสอบ การทบทวน การเรียนรู้ทวนซ้ำ และการชี้บ่งความจำเป็นในการแก้ไขและการดำเนินงาน

(16) มีการบริหารจัดการการรักษาความเป็นกลาง

(17) มีทรัพยากรและแรงจูงใจในการดำเนินงานที่เพียงพอ

(18) มีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และใช้เกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน

4) SEA ในกรอบกฎหมายและองค์กร

(1) การบริหารจัดการ SEA

1.1) กลไกการใช้งาน SEA (Triggering SEAs)

จุดเริ่มต้นสำหรับ SEA คือ เป้าหมายของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการเห็นชอบและปฏิบัติการแผน แผนงานหรือนโยบาย ความแตกต่างของทางกฎหมายของ SEA กับ EIA คือพันธะกับหน่วยงาน

ของรัฐ ไม่ใช่เอกชน ดังนั้น SEA จึงมักถูกนำไปใช้โดยหน่วยงานเดิม ดังนั้นพันธะความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติของ SEA รวมทั้งกระบวนการ ตามกฎหมายเป็นองค์ประกอบสำคัญของประสิทธิภาพของ SEA

ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการเริ่มนำ SEA มาใช้และองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการ

- โดยทั่วไป SEA ดำเนินงานโดยองค์กร หน่วยงานภาครัฐ และมีเพียงบางกรณีเท่านั้น ที่กำกับดูแลโดยหน่วยงานอื่น

- องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการ SEA ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย พันธะสัญญาการเมือง (political commitment) ความรู้สึกเชื่อมั่นในกระบวนการ SEA (trust) และ การสนับสนุนโดยกฎหมาย (legislation)

- ปกติแล้ว SEA สร้างทางเลือกต่าง ๆ หากนำมาใช้ ณ เวลาที่กำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ และไม่เพียงนำมาใช้เพียงครั้งเดียวในร่างแรกของแผน แผนงาน

ประเด็นสำคัญ SEA และกระบวนการจัดทำแผน

- SEA อาจเป็นกระบวนการอิสระ หรือ บูรณาการเข้าใจกระบวนการจัดทำแผน

- ในหลายประเทศที่มีปัญหาของ EIA ความจำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมาย SEA

มีความท้าทายในการแยก SEA ออกจากกระบวนการวางแผน ในบางกรณีหลักการและองค์ประกอบของ SEA จะถูกบูรณาการเข้าในกระบวนการวางแผน และในบางกรณี อาจจะเป็นประโยชน์จากสิ่งที่ SEA ทำให้เกิดขึ้นในกระบวนการจัดทำแผน แนวทางที่ใช้ขึ้นกับประเภทของแผน แผนงานซึ่งขึ้นกำหนดของ SEA ระดับนโยบายที่สูงกว่าหรือต่ำกว่า หรือทั้งสอง รวมถึงขั้นตอนวิธีการจัดทำแผน ในกรณีนี้ เป็นการใช้ SEA แบบไม่เป็นทางการ (Para-SEA) ในประเทศที่ใช้ SEA แบบไม่เป็นทางการ จะใช้ในกรณี ที่ประเด็นความยั่งยืนได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง และไม่มีความจำเป็นต้องแยกแยะระหว่าง SEA และการวางแผน ทั้งสองได้บูรณาการอย่างดีอยู่แล้ว ซึ่งเป็น Ideal scenario ที่แนวคิด SEA เข้าไปในการวางแผนอยู่แล้ว มีผลให้ได้รับการบูรณาการและเป็นที่ยอมรับของนักวางแผนและผู้มีอำนาจตัดสินใจ แต่โดยส่วนใหญ่ SEA ที่ใช้ทั่วโลกเป็นแบบ Formal SEA ในประเทศที่ยังมีการบังคับการใช้ SEA ตามกฎหมาย และมีปัญหาข้อจำกัดของ EIA มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกฎหมายสำหรับ SEA

1.2) การจัดตั้งองค์กรสำหรับ SEA (Institutional set-up)

เป็นที่ยอมรับกันว่าหากต้องการให้การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม EIA มีประสิทธิภาพ SEA แบบทางการจำเป็นต้องมีความเชื่อมต่อตามลำดับชั้น (Tiering) โดยตรงกับเงื่อนไขของการพัฒนาโครงการและการติดตามตรวจสอบของพื้นที่ อีกนัยหนึ่ง SEA และ EIA ควรมีการพิจารณาตามลำดับ หลังจากที่มีการประเมินทางเลือกการพัฒนาโดย SEA รวมทั้งการประเมินผลกระทบสะสมของแต่ละฉากทัศน์ (Scenario) แล้ว

EIA ของโครงการก็จะเริ่มได้ (Triggered) เพื่อจะประเมินในรายละเอียดของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากวิถีการดำเนินงาน (Option) อย่างไรก็ตามในอุดมคติแล้ว SEA ควรดำเนินงานก่อน การอนุมัติโครงการ แต่หากทำภายหลังการอนุมัติโครงการ ก็ยังมีความสำคัญสำหรับผู้พัฒนาและผู้กำกับดูแล ในการติดตามตรวจสอบและปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

นอกเหนือจาก Tiering แล้ว SEA ที่มีประสิทธิภาพต้องมีความร่วมมือข้ามสาขา (Cross-sectoral cooperation) เพื่อประเมินผลกระทบสะสมและข้ามสาขา เช่น การตั้งคณะกรรมการบูรณาการข้ามสาขา มีบทบาทในการกำหนดขอบเขต (Scoping) รวมถึงในขั้นตอนการทบทวน หรือ บังคับให้มีการปรึกษาหารือหน่วยงานหลัก ในกรณีที่หน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ขับเคลื่อน การใช้แนวทาง Multi-sectoral จะสนับสนุนให้เกิดการพิจารณาประเด็นสิ่งแวดล้อมอย่างถี่ถ้วนในการวางแผนระดับยุทธศาสตร์ ประเทศต่าง ๆ ได้นำ SEA มาใช้โดยการบังคับตามกฎหมายและมีแนวทางที่แตกต่างกันไป บางประเทศได้นำกฎหมาย SEA รวมกับกฎหมาย EIA เช่น เคนยา แทนซาเนีย แต่ในบางประเทศ เช่น อินโดนีเซีย แคนาดา แยกกฎหมายของ SEA จาก EIA ในบางกรณีใช้การบูรณาการกฎหมาย SEA เข้ากับกฎหมายรายสาขา เช่น นิวซีแลนด์ มีความแตกต่างอย่างมากในขอบเขตของลำดับขั้น (Tier) การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ว่าครอบคลุมนโยบาย แผนและแผนงานหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับ EIA แล้ว มีจำนวนประเทศที่ใช้ระบบ SEA เพียงประมาณ 40 ประเทศ ซึ่งได้บังคับใช้เป็นกฎหมายที่ต้องทำ มีตัวอย่างประเทศหนึ่งที่ใช้ SEA แบบสมัครใจ (Voluntary SEA) คือประเทศแอฟริกาใต้ และใช้เฉพาะกรณี และบังคับใช้ นอกจากนี้มีการใช้แนวทาง SEA (Guidance) และมีการใช้แนวทาง SEA หลากหลาย

ประเด็นสำคัญเรื่องการจัดตั้งองค์กรและสถาบันด้าน SEA (และความเชื่อมโยงกับ EIA)

- เมื่อเปรียบเทียบกับ EIA แล้ว มีจำนวนประเทศที่ใช้ SEA ตามกฎหมาย ประมาณ 40 ประเทศ

- มีความหลากหลายแตกต่างกันมากในเรื่องขอบเขตของความเชื่อมโยงตามระดับของการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ว่าครอบคลุมแผน แผนงานและนโยบายทั้งหมดหรือบางส่วนหรือไม่ และรวมภาคส่วน (sectors) ต่าง ๆ หรือไม่

- มีแนวทางการใช้ EIA โดยการเชื่อมโยงกับการดำเนินงานกระบวนการ EIA โดยตรง และ การใช้ SEA ให้มีประสิทธิภาพต้องมีองค์ประกอบสำคัญ คือความร่วมมือข้ามภาคส่วน/สาขา

- ยังขาดเอกสารแนวทาง ที่ระบุมาตรการการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงอย่างไร แต่มาลักษณะเป็นแรงบันดาลใจเท่านั้น และขาดการบังคับใช้ตามกฎหมาย

5) การขับเคลื่อนในขั้นตอนกระบวนการ SEA

(1) การกลั่นกรอง (Screening)

- กฎหมายบางส่วนสำหรับหน่วยงานรัฐที่เป็นหลัก กำหนดให้มีการทบทวนการกลั่นกรองการตัดสินใจขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับทั้งแผน แผนงานและนโยบาย

- ปกติแล้ว มีกฎหมาย SEA น้อยมากซึ่งรวมมาตราชัดเจนเรื่องขั้นตอนการกลั่นกรองหรือไม่มีเลย แต่เน้นส่วนใหญ่เรื่องขั้นตอนกำหนดขอบเขต (scoping) การทบทวน (review) และการตัดสินใจ (decision making)

- เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา Aarhus หลายประเทศกำหนดให้มีหน่วยงานมีอำนาจรับผิดชอบในการตัดสินใจเรื่องการกลั่นกรองโดยสาธารณะ รวมทั้งเหตุผลที่ไม่ใช้ SEA ในกรณีที่การตัดสินใจนั้นมีผลทางลบ

(2) การกำหนดขอบเขต (scoping)

- กฎหมายจำนวนมาก ได้รวมข้อกำหนดเรื่องเนื้อหาของ SEA แตกต่างกันในรายละเอียดแต่ มีแค่เพียงบางส่วนที่แยกเรื่องการกำหนดขอบเขตเป็นขั้นตอนแยกจากกระบวนการ

- ประเทศต่าง ๆ รวมข้อกำหนดหนึ่งเรื่อง การมีส่วนร่วม (Public participation) ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

- วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ชัดเจนและไม่เพียงพอ มักเป็นความท้าทายหนึ่งที่พบโดยเฉพาะสมดุลระหว่างประเด็นสิ่งแวดล้อมกับเศรษฐกิจ สังคม มักจะไม่ชัดเจน

- กฎหมายระดับประเทศ จะระบุการประเมินทางเลือก (Alternatives) แต่มักขาดการดำเนินงานของทางเลือก

- บางกรณี กฎหมายเฉพาะสาขา (Sectoral laws) กำหนดเนื้อหาเฉพาะไว้ เพื่อสาขาเฉพาะนั้น

(3) การมีส่วนร่วม (public participation)

- การมีส่วนร่วมของสาธารณะเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญของกระบวนการ SEA ซึ่งเหมือนกับ EIA กฎหมายระดับประเทศมีกลไกการมีส่วนร่วมของสาธารณะ จำกัดเพียงในขั้นตอนการกลั่นกรอง หรือ ขั้นตอนการติดตามประเมินผล มีน้อยที่พบว่ามี

- มีความแตกต่างของขั้นตอนการบริหารจัดการที่ต้องดำเนินงานสำหรับการมีส่วนร่วมของสาธารณะ ของ SEA กับ EIA คือ เรื่องขนาด ขอบเขต และระยะเวลา ที่แตกต่างกัน

- กลไกส่วนใหญ่ที่ใช้กันกว้างขวาง คือ การสร้างโอกาสในการยื่นความคิดเห็นต่อเอกสารที่เผยแพร่ ถึงแม้ว่าเป็นที่ทราบกันทั่วไป แต่ก็ใช้อย่างจำกัด

- การทบทวนรายงาน SEA มักใช้การมีส่วนร่วมของสาธารณะ และโดยหน่วยงานภาครัฐ

- กฎหมายบางประเทศ เพิ่มข้อกำหนดการทบทวน SEA โดยมีแนวทางปฏิบัติสำหรับการอนุมัติแผน แผนงาน และบังคับว่าต้องทำตามข้อเสนอแนะนั้น

- หลายประเทศมีข้อกำหนดไว้ในกฎหมาย ว่าต้องยื่นรายงาน SEA แยกออกมา และหรือบูรณาการผลลัพธ์ของ SEA เข้าในแผนยุทธศาสตร์ที่เสนอด้วย

4) การติดตามประเมินผลและการบริหารจัดการภายหลัง (Foll0w-up and adaptive management)

- การติดตามประเมินผลของ SEA ประสบกับความท้าทาย ได้แก่ ขีดความสามารถขององค์กรมีจำกัด และขาดข้อกำหนดตามกฎหมายเรื่องการติดตามประเมินผล

- ในหลายกรณี มีการเน้นมาตรการการติดตามประเมินผล ในเรื่องการติดตามตรวจสอบผลของ SEA ต่อกระบวนการวางแผน แทนที่จะติดตามผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนและประสิทธิผลของแผน

- ความท้าทายในการติดตามประเมินผล มีระยะยาวสำหรับแผนยุทธศาสตร์จนกว่าจะเห็นผลสัมฤทธิ์ของการเปลี่ยนแปลง

- บ่อยครั้ง ที่พบว่าไม่มีมาตราของกฎหมายใดของประเทศ เกี่ยวกับกระบวนการติดตามกรณีที่ไม่ได้ดำเนินงาน หรือละเมิดที่ระบุไว้ในรายงานด้านสิ่งแวดล้อม หรือ ไม่ดำเนินงานตามมาตรการที่กำหนดหรือไม่มีประสิทธิภาพ

- หลายประเทศไม่ทำให้สาธารณะสามาระเข้าถึงผลการติดตามตรวจสอบ SEA และการประเมินผลในกฎหมายระดับประเทศ จึงขาดความโปร่งใส ทำให้หน่วยงานของรัฐขาดความน่าเชื่อถือ

6) การขับเคลื่อนกลไกการมีส่วนร่วมใน SEA

- **การปรึกษาหารือ (consultation)**

การสื่อสารระหว่างภาคส่วนและระหว่างระดับของการบริหารจัดการต่าง ๆ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานจัดทำแผนและสาธารณะ การปรึกษาหารือเป็นการสอบถามผู้เชี่ยวชาญและสาธารณะ ไม่ว่าเป็นบุคคลหรือผู้แทนองค์กร เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารมากกว่าการเสวนาระหว่างกัน

- **การประสานงาน (coordination)**

การสื่อสาร การปรึกษาหารือและการร่วมมือกัน ระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการวางแผน การประเมินและการตัดสินใจ

- **การมีส่วนร่วม (participation)**

การดึงสาธารณะเข้ามา เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาธารณะและผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาครัฐ ในกระบวนการจัดนำนโยบาย แผนและแผนงาน เสมือนเป็นพันธมิตร

- **ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือและการประสานงาน**

เพื่อทำให้เกิดความเข้มแข็งในประสิทธิภาพและ legitimacy ประสิทธิภาพของกระบวนการ SEA สามารถวัดได้ด้วยขีดความสามารถในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน ในการตัดสินใจระดับกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของสาธารณะ ช่วยให้ความรู้และ legitimacy เพื่อการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแผนการพัฒนาที่เสนอ เพื่อให้เหมาะสมเข้ากับความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อจัดให้มีการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและเป็นระบบแล้ว จะช่วยความ legitimacy ของกระบวนการตัดสินใจและสร้างความน่าเชื่อถือและความรับผิดขอบต่อทางเลือกการพัฒนา นอกจากนี้ช่วยสร้างความไว้ใจกันและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างผู้มีความสนใจแตกต่างกันไป

- **การจัดการความซับซ้อนและลดความไม่แน่นอน**

กระบวนการ SEA มีแนวโน้มที่ประยุกต์ใช้กับนโยบาย แผนและแผนงานซึ่งอยู่ในระดับกลยุทธ์และมีความซับซ้อน เกี่ยวพันการความไม่แน่นอนแตกต่างกัน ลักษณะของการวางแผนและการตัดสินใจซึ่งมีลักษณะเป็นกลยุทธ์ ทำให้ SEA ต้องจัดการ กับเรื่องดังนี้

- ภาคส่วนและประเด็นการพัฒนาหลากหลายเรื่อง และมีมุมมอง ความสนใจ และลำดับความสำคัญหลากหลายด้วย

- ปัจจัยและผลกระทบต่าง ๆ ที่ยาก และบางครั้งเป็นไปไม่ได้ โดยมีความไม่แน่นอน

ดังนั้น การมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ และความร่วมมือ สามารถช่วยจัดการความซับซ้อน ความสนใจที่แตกต่าง และมีความไม่แน่นอนสูงได้ ดังนี้

- การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมของสาธารณะช่วยให้ข้อมูลข่าวสารและข้อเท็จจริงใหม่ รวมทั้งเข้าใจภาพรวมของคุณค่าและความคาดหวังของพลเมืองที่สนใจในเรื่องการพัฒนาที่เสนอ การมีส่วนร่วมอย่างจริงจังช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการตอบสนองกลับและให้ข้อมูลเข้าไปในข้อเสนอการพัฒนา

- การปรึกษาหารือช่วยดึงหน่วยงานภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได เสียสำคัญ รวมทั้งช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคส่วนของรัฐ หน่วยต่าง ๆ ด้วย

- การประสานงาน มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วน (Good governance)

- การมุ่งให้เกิดการร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วน (Contributing towards good governance)

- การประสานงานและการปรึกษาหารืออย่างเปิดเผย เป็นหัวใจของ Good governance ซึ่งมีความสำคัญมากในการจัดการมิติด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน เพราะจะช่วยปรับปรุงความสอดคล้องและการผสานเข้ากัน (Synergies) ของแผนและแผนงาน ซึ่งปฏิบัติการในพื้นที่เดียวกัน

- **มิติด้านกระบวนการมีส่วนร่วม**

ขั้นตอนการสร้างให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

- ตกลงเรื่องเป้าหมาย ความหมาย และความคาดหวังของ SEA ในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจ

- ชี้แจงให้ตรงกัน เรื่องขอบเขตและข้อจำกัดของ SEA

- บ่งชี้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีนัยสำคัญต่อการปกป้องสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

- บ่งชี้ประเภทและขอบเขตของข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ ให้เพียงพอสำหรับการประเมินข้อมูลพื้นฐานที่จะทำตามมา

- บ่งชี้ผู้มีบทบาทสำคัญต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้แทนของภาคประชาชน เป็นต้น

- บ่งชี้ขั้นตอนสำคัญของการวางแผน โอกาสช่องทางที่เปิดให้มีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้ SEA ให้ข้อมูลและมีผลลัพธ์ ดังนี้

  - การกำหนดปัญหาซึ่งแผน แผนงานต้องการพัฒนา
  - การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา และมั่นใจว่าวัตถุประสงค์นั้นได้ถูกรวมไว้อย่างเหมาะสม

- การคัดเลือกและหารือทางเลือกต่าง ๆ
- การตัดสินใจสุดท้ายในการอนุมัติแผน โดยการให้ข้อเสนอแนะที่ชัดเจนไว้ในรายงาน SEA และการสรุปผลการประชุมและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสาธารณะ

- ให้เส้นทางสนับสนุนกระบวนการประเมิน รวมถึง การตั้งคณะกรรมการกำกับ การกำหนดผลผลิตหลักและกรอบเวลาการมีส่วนร่วม

- กฎพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสาธารณะ

การมีส่วนร่วมของสาธารณะ มักมีจำกัด ในการให้ความคิดเห็นต่อรายงาน SEA หรือแม้แต่การได้รับแจ้งและเอกสารทางการ ในขั้นตอนนี้ การตัดสินใจส่วนใหญ่ได้ทำไปแล้ว ความจริงที่หากต้องการให้บรรลุการลดบรรเทาผลกระทบ และการชดเชยความเสียหาย ต้องทำให้ทันก่อนการตัดสินใจ

การสื่อสารกับสาธารณะควรเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นเนิ่น ๆ และควรอยู่บนพื้นฐานของพื้นที่ติดต่อซึ่งเปิดกว้างตลอดเวลา เพื่อให้และรับข้อมูลข่าวสาร กับสาธารณะ การสื่อสารควรทำให้เชื่อมโยงกับทุกคนให้มากเท่าที่ทำได้ ทุกคนได้รับการบ่งชี้และติดต่อ ไม่มีโดยตรงหรือผ่านพื้นที่ติดต่อ ควรใช้ภาษาที่ง่ายและชัดเจนในการสอบถามและให้คำตอบ รายงานและสรุปผลทางวิชาการ ควรใช้วิธีแสดงสื่อสารด้วยกราฟฟิก แผนที่ และแผนผัง มากกว่าข้อความยาว ๆ

สิ่งที่ควรและไม่ควรทำเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสาธารณะ

DOs	DONTs
กำหนดขอบเขตของการพัฒนาในแผน	สร้างความคาดหวังที่ไม่สามารถทำให้สำเร็จได้
เริ่มต้นกระบวนการวางแผนหรือประเมินเมื่อผลที่คาดว่าจะได้รับ เปิดกว้างเท่านั้น	ใช้การวางแผนเพื่อบรรลุวาระซ่อนเร้น ไม่เปิดเผย
ดึงผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามาในกระบวนการ	ยอมให้มีการรบกวนในกระบวนการที่ตกลงกันแล้ว
รวมขั้นตอนการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนในกระบวนการ	ยอมให้รัฐบาลเป็นตัวแทนกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ
รักษากรอบเวลาที่ตกลงกัน	เริ่มกระบวนการโดยไม่ได้เตรียมการดีพอ
รักษาข้อมูลนำเข้าในกระบวนการให้เป็นตรงตามจริง	ผสมผสานขั้นตอนที่แตกต่างในกระบวนการ
แสดงข้อมูลนำเข้าให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นเอกสาร	จำกัดการสื่อสารเพียงการนำเสนอผลการประเมินเท่านั้น
ดึงคนออกจากรูปแบบความคิดเดิมที่ยึดติด	ใช้ทางออกที่ใช้กันแล้วเสมอ ๆ
สื่อสารในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและดึงดูดความสนใจ	รวมกันของกลุ่มที่ไม่มีตัวตนขนาดใหญ่

7) การพัฒนาและกำหนดทางเลือก (Development and identification of alternatives)

การพัฒนาทางเลือกเป็นความรับผิดชอบของนักวางแผน และไม่ใช่ของผู้ประเมินด้านสิ่งแวดล้อม ถึงแม้ว่าผู้ประเมินด้านสิ่งแวดล้อมต้องสามารถบ่งชี้และประเมินทางเลือกของแผนได้ แต่นักวางแผนซึ่งมีความเชี่ยวชาญการพัฒนาในสาขานั้นอยู่ในฐานะที่ต้องควรพิจารณาหาทางเลือกต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินหาทางเลือกที่ดีที่สุด ผู้เชี่ยวชาญ SEA มีหน้าที่เหมาะสมกว่าในการพิจารณาว่าทางเลือกเหล่านั้น มีผลกระทบอย่างไร ดังนั้นการใช้ SEA ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาทางเลือกต้องมาจากนักวางแผน ทางเลือกต่าง ๆ ควรแตกต่างกันชัดเจนและมีข้อมูลเพียงพอสำหรับผู้เชี่ยวชาญ SEA จะพิจารณาตัดสินว่ามีผลกระทบสิ่งแวดล้อมอะไรอย่างไร นักวางแผนต้องบ่งชี้ อธิบายและประเมินผลกระทบของทางเลือกเพื่อเป็นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ทางเลือกไม่ควรคลุมเครือ ควรจะเป็นไปได้จริง (realistic) ทางเลือกต้องอยู่ในขอบเขตความสามารถในแง่กฎหมายและภูมิศาสตร์ พื้นที่ของหน่วยงานทีมีอำนาจในการดำเนินงาน การประเมินทางเลือกจะมีคุณค่าหากว่า SEA ให้ข้อมูลนำเข้าในการจัดทำแผนได้ทันเวลา เพื่อทำให้มั่นใจว่าผลของการดำเนินงานตามแผนและแผนงานได้นำทางเลือกเข้าไปพิจารณาระหว่างการเตรียมร่างแผนและก่อนการอนุมัติแผน

สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำในการพัฒนาทางเลือก สรุปได้ดังนี้

(1) หลักการแนะนำสำหรับการบ่งชี้ทางเลือก

- ทางเลือกต้องพัฒนาจากนักวางแผน ไม่ใช่จากผู้เชี่ยวชาญ SEA
- SEA มีส่วนในการทำให้กระบวนการตัดสินใจมีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาและคัดทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์
- การคาดการณ์ความต้องการมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาให้ได้และเพียงพอ และนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาทางเลือก
- การปรึกษาหารือสามารถช่วยบ่งชี้ทางเลือกต่าง ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณะ
- ทางเลือกต่าง ๆ ต้องเป็นไปได้จริง ไม่เพ้อฝัน ต้องสมเหตุสมผลและต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ และต้องมีความแตกต่างเพื่อให้ประเมินเปรียบเทียบระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ได้
- ในการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ต้องเกิดจากการประสานงานระหว่างสาขาต่าง ๆ เพื่อเสนอและประเมินทางเลือกร่วมกัน บางทางเลือกที่เป็นไปได้ อย่างน้อยในระดับแผน อาจจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในหลายสาขาการพัฒนาที่เกี่ยวโยงกัน มีผลต่อกัน

(2) หลักการแนะนำสำหรับการประเมินทางเลือก

- ให้พิจารณา 'do nothing' หรือ baseline alternatives ไว้ควบคู่กับทางเลือกในอนาคตเสมอ เช่น 'do nothing' และ 'business as usual' เปรียบเทียบกับ 'do something'

- ทางเลือกที่ดีที่สุดอาจจะไม่ทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง 'either/or' แต่อาจเป็นการผสมรวม (combination) มาจากองค์ประกอบส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของทางเลือกหนึ่ง ๆ ก็ได้

- SEA อาจเป็นกระบวนการเดียวเท่านั้นในหลาย ๆ กระบวนการในการประเมินแผน แผนงานและนโยบาย การประเมินประเภทอื่น ๆ อาจประเมินประเด็นสังคม เศรษฐกิจ เทคนิคและการประเมินตามลำดับเหล่านั้น ไม่ควรตัดสินไปก่อน เช่นการประเมินด้านเศรษฐกิจ หรือ ด้านเทคนิค เบื้องต้น ไม่ควรจะปฏิเสธ ตัดทางเลือกด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องการมากกว่า

- ควรใช้กลุ่มของตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นทางเลือกประเภทนั้น ในการประเมินทางเลือก

(3) ประเภทของทางเลือก

ระดับของการตัดสินใจที่แตกต่างกันจะชี้แนวทางของทางเลือกสำหรับแผน แผนงานที่แตกต่างกัน การกำหนดทางเลือกจึงได้รับอิทธิพลจากแรงขับเคลื่อนการพัฒนาของสาขานั้น ซึ่งถูกบ่งชี้ในกระบวนการจัดทำแผน

4) แนวทางปฏิบัติที่ดีในการประเมินผลกระทบของทางเลือกของ SEA

การประเมินทางเลือกซึ่งต้องมีอย่างน้อยสองทางเลือก เนื่องจากวิธีการประเมินนั้น ต้องมีทางเลือกหลายทางมาเปรียบเทียบกัน การประเมินทางเลือก มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- การประเมินทางเลือก อาจตีความว่าเป็นทั้งการประเมินความเป็นไปได้ (feasibility) และศักยภาพในการทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การตรวจสอบความเป็นไปได้ (viability) ต้องช่วยให้ผู้ตัดสินใจสามารถสรุปว่า ทางเลือก (0ption) นั้นใช้ได้ 'generally sound' หรือไม่ และสอดคล้องกับกรอบนโยบายหรือไม่ การประเมินมีความหมายแม้ว่าจะมีทางเลือกเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น

- ในทางตรงกันข้าม ขณะที่การประเมินตรวจสอบเพียงแค่ทางเลือก option เดียวได้และสามารถให้และบ่งชี้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ แต่ก็ไม่สามารถสรุปได้ว่าทางเลือกนั้นควรดำเนินงานหรือไม่ เพราะแผนหรือแผนงานอื่น ๆ อาจเหนือกว่า ดีกว่าได้

5) จำนวนทางเลือก

ในทางอุดมคติ จำนวนทางเลือกที่มากที่สุดและเป็นไปได้ ควรได้ชี้ไว้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตของ SEA แล้วยื่นเข้าในกระบวนการประเมินเปรียบเทียบทางเลือกในขั้นตอนการประเมินผลกระทบของ

ทางเลือก ในทางตรงกันข้าม SEA เป็นการประเมินระดับยุทธศาสตร์ ดังนั้นจึงไม่ควรที่จะแยกแยะระหว่างในแง่ด้านเทคนิคและรายละเอียดมาก ถึงแม้ว่าไม่มีกฎตายตัวว่า ควรมีจำนวนทางเลือกเท่าไร ใน SEA แต่จำนวนที่สมเหตุสมผลควรไม่น้อยกว่า 2 และไม่มากกว่า 4 หรือ 5 หากน้อยกว่า 2 ก็จะตัดสินใจเลือกไม่ได้ และหากมากกว่า 4/5 ก็จะไม่มีความแตกต่างระหว่างทางเลือกชัดเจนและไม่น่าจะเหมาะสมในแง่ของกลยุทธ์ นอกจากนี้หากมีจำนวนมากไป ก็จะหลีกเลี่ยงความจำเป็นต้องมีข้อมูลมากเกินไป ซึ่งมักเป็นไปไม่ได้หรือไม่เหมาะสม

6) ประเด็นสำคัญในการคัดทางเลือก

- ข้อมูลฐาน (Baseline)
- การคาดการณ์ความต้องการ (Demand forecasts)
- การพัฒนาโครงสร้างกับทางเลือก
- โครงสร้างพื้นฐานใหม่ กับ การขยายโครงสร้างเดิม

8) เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะของ SEA ที่มีประสิทธิภาพ

กระบวนการ SEA ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการสนับสนุนให้นักวางแผน ผู้ตัดสินใจและสาธารณะที่ได้รับผลกระทบ สามารถตัดสินใจและบรรลุความยั่งยืน พัฒนาหาทางเลือกการพัฒนาที่ดีที่สุดและมีกระบวนการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของการตัดสินใจและทำให้เกิดความคุ้มค่าทั้งค่าใช้จ่ายและเวลา SEA ที่มีคุณภาพ ควรผ่านเกณฑ์ ต่อไปนี้

(1) การบูรณาการ (integrated)

ใช้การประเมินการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่เหมาะสมและเชื่อมโยงเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านกายภาพ/ชีวภาพ สังคม และเศรษฐกิจ และต่อเนื่องเป็นลำดับสัมพันธ์กันตั้งแต่นโยบายของภาคส่วน พื้นที่ และโครงการ กับการตัดสินใจ

(2) นำไปสู่ความยั่งยืน (sustainability-led)

ช่วยสนับสนุนการบ่งชี้วิถีทางการพัฒนา (development options) และข้อเสนอทางเลือก (alternatives) ซึ่งสู่ความยั่งยืนมากขึ้น

(3) มีจุดเน้น (Focused)

ให้ข้อมูลที่เพียงพอ น่าเชื่อถือและนำไปใช้ได้ สำหรับการวางแผนการพัฒนาและการตัดสินใจ ให้ความใส่ใจต่อประเด็นหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ปรับให้เหมาะสมกับลักษณะของกระบวนการตัดสินใจ และคุ้มค่าทั้งค่าใช้จ่ายและเวลา

(4) มีความรับผิดชอบ (accountability)

มีหน่วยงานหลักที่มีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ ดำเนินการศึกษาด้วยความเป็นมืออาชีพ (professionalism) ความใส่ใจ (rigor) ความยุติธรรม (fairness) ความเป็นกลาง (impartiality) และความสมดุล (balance) ต้องมีการตรวจสอบและทวนสอบโดยอิสระ มีหลักฐานเพื่อยืนยันว่าประเด็นความยั่งยืนได้ถูกผนวกไว้ในกระบวนการตัดสินใจด้วย

(5) การมีส่วนร่วม (participative)

มีการให้ข้อมูลและดึงภาคประชาชนที่สนใจและได้รับผลกระทบ ตลอดจนหน่วยงานของรัฐเข้ามาในกระบวนการตัดสินใจ มีการพิจารณาข้อมูลและความกังวลอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและในกระบวนการตัดสินใจ มีข้อกำหนดที่เข้าใจได้ง่าย และทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

(6) มีการทบทวนซ้ำ (iterative)

ผลการประเมินมีพร้อมใช้ก่อนกระบวนการตัดสินใจ และการวางแผนอนาคต มีการให้ข้อมูลที่เพียงพอในเรื่องผลกระทบของการดำเนินงานจากการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เพื่อประเมินว่าการตัดสินใจนั้นควรมีการปรับปรุงและใช้เป็นฐานในการตัดสินใจใหม่ในอนาคตหรือไม่

- **การขับเคลื่อนให้ SEA มีประสิทธิภาพ ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้**

1) นำมาใช้ตั้งแต่เริ่มกระบวนการจัดทำแผน (Early application)

2) มีการบูรณาการ (Integration)

3) สร้างกระบวนการตัดสินใจเป็นลำดับชั้น (Tiering) ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับระหว่างนโยบาย แผน แผนงาน ลงไปถึงโครงการ

4) มีแนวทางการใช้ SEA (Guidance in the Application of SEA)

5) มีความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and adaptability)

6) มีความโปร่งใส การเปิดโอกาสและร่วมกันรับผิดชอบ (Open deliberations, transparency and accountability)

7) มีแรงจูงใจและแรงผลักดันเพื่อให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Incentives/motivation for effective SEA implementation)

8) มีการกำกับติดตามการดำเนินงานภายหลัง (Follow-up)

9) มีการสนับสนุนสำหรับ SEA โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด (Support for SEA through engagement of all relevant stakeholders)

- **วิธีการในการสร้าง political will สำหรับ SEA ที่มีประสิทธิภาพ**

การทำให้ SEA มีประสิทธิภาพจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง มีความตั้งในมุ่งมั่นของการนำไปใช้อย่างจริงจัง ต้องสร้างปัจจัยภายนอกและให้มีองค์ประกอบในการประเมิน ดังนี้

- ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย
  - สร้างความตระหนักรู้ของนักการเมืองและสาธารณะ
  - ให้การศึกษาในประเด็นด้านบริบทสิ่งแวดล้อม
  - สร้างความโปร่งใสในการตัดสินใจ
- องค์ประกอบในการประเมินสิ่งแวดล้อม
  - ให้รวมโปรแกรมติดตามตรวจสอบ
  - ดึงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในกระบวนการประเมิน
  - สร้างความเข้าใจให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ความต้องการ วัตถุประสงค์และการเชื่อมโยงในกระบวนการ
  - การใช้หลักเกณฑ์และแนวทางที่ดีที่สุด (benchmarking)
  - การสร้างความเชื่อมโยงการประเมินสิ่งแวดล้อมกับการประเมินอื่น ๆ เช่น การประเมินแบบบูรณาการองค์รวม
  - ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้การบูรณาการมีความหมายคุณค่า
  - ปรับปรุงการสื่อสาร ตั้งเป้าหมายการนำเสนอให้ง่ายและชัดเจน
  - ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการรวมความเห็นของสาธารณะ

- **หลักการและเกณฑ์การดำเนินงาน SEA ที่มีประสิทธิภาพ (IAIA, 2002)**

หัวข้อ (Theme)	เกณฑ์การดำเนินงาน (Performance criterion)
การบูรณาการ (integrated)	● ประกันว่าการประเมินเพื่อตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ สนับสนุนและเกี่ยวโยงสู่ความสำเร็จเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ● แสดงความสัมพันธ์กันของประเด็นกายภาพ/ชีวภาพ (สิ่งแวดล้อม) สังคมและเศรษฐกิจ

หัวข้อ (Theme)	เกณฑ์การดำเนินงาน (Performance criterion)
	● เกี่ยวโยงกันเป็นระดับชั้น (tiering) ของนโยบายต่าง ๆ ในสาขาการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และระหว่างพื้นที่ ข้ามต่างพื้นที่ และไปเชื่อมโยงกับระดับโครงการ กับการตัดสินใจในระดับต่าง ๆ
การมุ่งบรรลุความยั่งยืน (sustainability-led)	● ช่วยบ่งชี้ทางเลือกการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความยั่งยืนมากขึ้น
การมีจุดเน้น (focused)	● ให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ ถูกต้อง เชื่อถือได้และนำไปใช้ได้จริง ในการวางแผนและเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ ● เน้นประเด็นสำคัญ ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ● ปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของกระบวนการตัดสินใจ ● มีประสิทธิภาพในเรื่องการใช้เวลาและค่าใช้จ่าย
การมีความรับผิดชอบร่วมกัน (accountable)	● สนับสนุนให้หน่วยงานหลักรับผิดชอบในการตัดสินใจระดับยุทธศาสตร์ ● ดำเนินกระบวนการ โดยพิจารณาความยุติธรรม ความเป็นกลาง ความสมดุล ความเป็นมืออาชีพ ไม่เอนเอียง ● มีการตรวจสอบและทวนสอบความถูกต้องที่เป็นอิสระ ● มีการจัดทำเป็นเอกสารและให้เหตุผลว่าประเด็นความยั่งยืนต่าง ๆ ได้ถูกนำไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจ
การมีส่วนร่วม (Participative)	● การให้ข้อมูลและการดึงเข้ามาร่วม สำหรับสาธารณชนที่อาจได้รับผลกระทบ และที่สนใจ และภาครัฐด้วย ให้มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการตัดสินใจ ● พิจารณาความเห็น ประเด็นข้อเสนอ ความห่วงกังวลและปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นหลักฐานและในการตัดสินใจ ● มีเงื่อนไขและข้อกำหนดด้านข้อมูลข่าวสารที่เข้าใจได้ง่าย ชัดเจนและทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเพียงพอ
การดำเนินงานเป็นวงจรและซ้ำใหม่ (iterative)	● ประกันว่ามีผลการประเมินให้ทันเวลาตั้งแต่เริ่มต้น เพียงพอที่จะส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจและสร้างแรงสนับสนุนในการวางแผนต่อไป

หัวข้อ (Theme)	เกณฑ์การดำเนินงาน (Performance criterion)
	• ให้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอในเรื่องผลกระทบของการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และพิจารณาชั่งน้ำหนักการตัดสินใจว่า ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจหรือไม่ และให้ข้อมูลฐานในการตัดสินใจครั้งต่อไป

ตัวชี้วัดความยั่งยืน ซึ่ง European Environment Agency (2001) แนะนำคือ DPSIR framework DPSIR ย่อมาจาก

D- Driving force แรงขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

P- Pressure แรงกดดันต่อสิ่งแวดล้อมที่มาจากแรงขับเคลื่อน

S- State สภาพการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

I – Impacts ผลกระทบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

R- Response การตอบสนองซึ่งพยายามจัดการผลกระทบจากแรงขับเคลื่อน แรงกดดัน สภาพการเปลี่ยนแปลง และผลกระทบ

เราจะเลือกตัวชี้วัดอย่างไร มีผู้เสนอว่าตัวชี้วัดที่เหมาะสมควรสามารถเชื่อมโยงวัตถุประสงค์เพื่อวความยั่งยืนกับตัวชี้วัดซึ่งสามารถติดตามความก้าวหน้าได้ หากชุดข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถติดตามการไปสู่เป้าหมายได้ ก็ต้องพิจารณาว่าจะพัฒนาตัวชี้วัดนั้น และตัวชี้วัดที่เป็นการตอบสนอง (Response indicator) จะดีกว่าตัวชี้วัดสภาพการเปลี่ยนแปลงหรือตัวชี้วัดผลกระทบ เช่น วัตถุประสงค์ตั้งไว้ว่าต้องลดแรงขับเคลื่อนและกดดันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตัวชี้วัดอาจเป็น ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของบ้านเรือนที่สร้างใหม่มากกว่า ปริมาณการปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากปล่องระบายของบ้านเรือน

วิธีการกำหนดและเลือกตัวชี้วัดควรเป็น Workshop approaches ซึ่งเสนอแนะโดยผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะผู้ที่จะได้รับผลกระทบ วิธีนี้สร้างกลไกป้องกันการเอนเอียง ใน SA ของประเทศอังกฤษ พลเมืองส่วนใหญ่ได้รับการปรึกษาหารือในการกำหนด SA framework มากกว่าการอนุมัติและตัดสินใจ เมื่อมีการตกลงกันเรื่องตัวชี้วัดความยั่งยืน ผลลัพธ์ของความยั่งยืนที่คาดไว้ ยังขึ้นกับทั้งทางเลือกที่ถูกประเมิน (Predicted alternatives) และการประเมินข้อมูลฐาน (Baseline)

9) กรณีศึกษา กลไกการขับเคลื่อน SEA

(1) การขับเคลื่อนการใช้ SEA ในประเทศแคนาดา

มีประวัติของการดำเนินงานและความพยายามยาวนานกว่า 30 ปี รัฐบาลให้คำมั่นกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ของนโยบาย แผนและแผนงานที่มีความสำคัญ การดำเนินเริ่มอย่างหลวม ๆ ในปี 1984 โดยมีคำสั่ง Environmental Assessment and Review Process Guidelines Order SOR/84-467 และย้ำอีกเป็น Cabinet Directive on the Environmental Assessment of Policy, Plan and Program Proposals ในปี 1999 และ 2004 อย่างไรก็ตามกระบวนการภายใต้ Cabinet Directive ไม่โปร่งใสเพียงพอสำหรับผู้สังเกตการณ์จากภายนอก การทบทวนของคณะกรรมการฯ พบว่ายังมีความรับผิดชอบอ่อนแอ มีการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความโปร่งใส และยังขาดประสิทธิภาพ ระหว่างการทบทวนพระราชบัญญัติ Canadian Environmental Assessment Act ในปี 2003 คณะกรรมาธิการรัฐสภาด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนได้พิจารณาการดำเนินงาน SEA และสรุปว่า Cabinet Directive ไม่เพียงพอให้เกิดคำมั่นสัญญา และเสนอแนะให้มีกรอบกฎหมายบังคับใช้ SEA ก่อนปี 2010 ให้รัฐสภาพิจารณา ถึงแม้ว่าขณะนั้นรัฐบาลแคนาดายังไม่สัญญาว่าจะออกกฎหมาย SEA แต่ก็ยอมรับว่าต้องมีการประเมินในระดับยุทธศาสตร์และต้องมีแนวทาง (Guidance) จาก Environment's multi-stakeholder Regulatory Advisory Committee ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับปรุงระบบ SEA ระดับประเทศ ในปลายปี 2008 คณะกรรรมการฯ ดังกล่าวได้มติเสนอทางเลือกทั้งกฎหมายและนโยบายสำหรับการใช้ SEA

- **เหตุผลในการขับเคลื่อน SEA (ในแคนาดา)**

การประยุกต์ใช้ SEA แพร่หลายทั่วโลกในหลายปีที่ผ่านมา มีรูปแบบของ SEA แตกต่างกัน แต่เป้าหมายที่สำคัญเหมือนกันคือ การบูรณาการประเด็นสิ่งแวดล้อมในการวางแผน การอนุมัติและการดำเนินงานของแผน แผนงาน และนโยบาย ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุความยั่งยืน SEA ยังนำไปใช้บ่อยครั้งเพื่อทบทวนแผน แผนงานและนโยบายที่มีอยู่แล้วหรือที่ผ่านมาซึ่งมีปัญหาและข้อห่วงกังวล หรือ ใช้ในการตรวจสอบปัญหาและโอกาสที่ผุดใหม่หรือที่ละเลยก่อนหน้า ตลอดจนใช้หาทางเลือกการตอบสนองและสนับสนุนการริเริ่มปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์

ในการประยุกต์ระดับสูง SEA ตั้งใจให้ข้อมูลเพื่อความยั่งยืน รวมทั้งการลดบรรเทาผลเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการเปิดเผยและความน่าเชื่อถือของการตัดสินใจระดับกลยุทธ์ การหาแนวทางแนะนำสำหรับการวางแผนและการอนุมัติโครงการเนิ่น ๆ ก่อน ให้ชัดเจนและเป็นธรรม รวมทั้งการตัดสินใจที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การขยายการใช้ SEA ช่วยตอบสนองการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดของกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ ซึ่งไม่สามารถจัดการกับความกังวลที่ใหญ่กว่าเกี่ยวกับผลกระทบสะสม ไม่สามารถตอบสนองกับวัตถุประสงค์และทางเลือกในภาพกว้างและเกินขอบเขตของโครงการพัฒนา ดังนั้น SEA

ที่มีประสิทธิภาพ เป็นวิธีการจัดการประเด็นยุทธศาสตร์ที่ดีกว่ากระบวนการประเมินในระดับโครงการ และช่วยให้แนวทางการวางแผนโครงการภายหลังด้วย

การทบทวนการขับเคลื่อนการใช้ SEA ที่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะและการดำเนินงาน ดังนี้

- ต้องนำไปใช้ก่อนและเชิงรุกเพื่อให้ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน เริ่มเข้าไปในการจัดทำแผน แผนงานและนโยบายที่ระดับยุทธศาสตร์

- ต้องประเมินโดยบูรณาการด้านกายภาพ/ ชีวภาพ สังคมและเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ของทั้งสามด้าน และทำให้การประสานเข้าไปในกระบวนการจัดทำแผนและการตัดสินใจสำหรับการดำเนินงานระดับยุทธศาสตร์ อีกทั้งต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนิเวศวิยา สังคมและเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความยั่งยืน

- ต้องพิจารณาระดับชั้นของการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ หลายระดับ และมีผลต่อกันและกัน เช่น นโยบายภาพรวม แผนเฉพาะด้าน แผนรายละเอียด และออกแบบให้แนวทางแนะนำสำหรับระดับโครงการ มีแนวทางสำหรับการวางแผนและตัดสินใจในระดับชั้นที่รองลงมาได้

- ต้องแนะนำให้กระบวนการโดยรูปแบบต่าง ๆ ตามระเบียบบังคับใช้ ตามนโยบาย เพื่อให้เกิดมาตรฐานการประเมิน และส่งเสริมการปรับปรุงและความสม่ำเสมอของแนวทางแนะนำ

- ต้องเป็นกระบวนการที่ยืดหยุ่น และปรับปรุงได้สำหรับประเภทและบริบทสำหรับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์

- ต้องมีความโปร่งใสและต้องสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของสาธารณะตลอดทั้งกระบวนการ แต่ก็ต้องตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรักษาความลับ หากจำเป็นด้วย

- ต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้เกิดในกระบวนการ ด้วยความระมัดระวัง เอาใจใส่และคำมั่นสัญญา

- ต้องมีการติดตามประเมินผลและบังคับใช้เพื่อหาผลลัพธ์ เปรียบเทียบผลลัพธ์กับคาดการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแผน แผนงานในอนาคต รวมทั้งปรับปรุงการประเมินด้วย

- ต้องมีการดึงผู้มีส่วนได้เสียที่มีบทบาทและที่อาจได้รับผลกระทบเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์และผลที่ตามมา

(2) กรณีศึกษา การขับเคลื่อนการใช้ SEA ในประเทศจีน

มีการใช้ EIA ในประเทศจีนตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1970s หลักจากการบังคับใช้ EIA ตามกฎหมายมากกว่า 20 ปี กฎหมายก็ได้รับการปรับปรุงให้มีการประเมินผลกระทบของแผนและแผนงาน ในปี 2003 และเริ่มใช้ SEA สำหรับแผนและแผนงาน SEA ได้รับความสนใจอย่างมาก ในการใช้เป็นกลไกในการบูรณาการ

ประเด็นสิ่งแวดล้อมในการตัดสินใจของรัฐบาล ตั้งแต่การออกกฎหมาย ความต้องการและการส่งเสริมการใช้ SEA มากขึ้น Ministry of Environmental Protection และกระทรวงอื่น ๆ ได้ออกกฎหมายและข้อระเบียบพิเศษเพื่อสนับสนุนการใช้ SEA และมณฑลและเทศบาลบางแห่ง ได้ออกเครื่องมือการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

- Technical guidelines for plan environmental impact assessment (on trial) [2004]
- List of plans requiring environmental impact assessment report and list of plans requiring environmental impact assessment chapter or statements (on trial) [2004]
- Management measures on qualification of EIA for construction projects [2005]
- Circular on making further improvement in applying strategic environmental assessment [2006]
- Interim measures of public participation in environmental impact assessment [2006]
- Circular regarding relevant matters of applying strategic environmental assessment in the transport sector — The Ministry of Transport [2004]
- Technical guidelines of environmental impact assessment for provincial land use planning — The Ministry of Land and Resources [2005]
- Specification of environmental impact assessment for river basin planning — The Ministry of Water Resources [2006]
- Planning environmental impact assessment ordinance [2009]

โดยเฉพาะเครื่องมือท้ายสุดในปี 2009 Planning environmental impact assessment ordinance เป็นก้าวสำคัญของกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานสำหรับ SEA ซึ่งในประเทศจีน เรียกว่า Plan environmental impact assessment (PEIA) มีการให้อำนาจและความรับผิดชอบแต่หน่วยงานที่ต้องจัดทำ SEA

ประสบการณ์การใช้ SEA มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยสถาบันการศึกษา และการนำไปใช้นำร่องการปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วย รวมทั้งมีกิจกรรมการสร้างขีดความสามารถมากด้วย เมื่อเริ่มบังคับใช้ตามกฎหมาย ในปี 2002 มีการทำ SEA แล้วเสร็จเพียง 15 รายงานและเอกสารวิชาการตีพิมพ์จำนวน 50 เรื่องเท่านั้น ต่อมาในปลายปี 2008 มีวิทยานิพนธ์ปริญญาโทและเอกมากกว่า 200 งาน และมีเอกสารวิชาการตีพิมพ์ประมาณ 500 เรื่อง เนื้อหาของวรรณกรรมเผยแพร่ เน้น 4 เรื่อง คือ แนวคิดและทฤษฎี SEA วิธีการศึกษาและ

วิจัย การวิจัยการประยุกต์ใช้ และการทบทวนกรณีศึกษา สาขาการพัฒนาที่ได้ศึกษา SEA ได้แก่ การพัฒนาภูมิภาค การสร้างเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง ซึ่งเหล่านี้สะท้อนผลของการอุตสาหกรรม การพัฒนาเมือง การปรับปรุงให้ทันสมัย เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศจีน กระทรวงป้องกันสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการใช้ PEIA โดยการศึกษาโครงนำร่องจำนวน 23 งานตั้งแต่ปี 2005 ใน 10 มณฑล และในกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก 3 กลุ่ม คือ ระบบราง ระบบถนน ปิโตรเคมีและอลูมิเนียม และแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษขนาดใหญ่ 10 แห่ง จนถึงปี 2008 มีการดำเนินงาน PEIA ของภาครัฐมากกว่า 100 รายงาน ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาสำหรับพื้นที่เหมืองถ่านหิน เครือข่ายระบบรางและถนน พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ กระทรวงคมนาคมได้ใช้ PEIA ในการวางแผนแม่บทท่าเรือ 29 แห่ง รวมถึงท่าเรือเซียงไฮ้ ในปี 2009 กระทรวงป้องกันสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินงานโครงการนำร่องในพื้นที่พัฒนาที่สำคัญหลายแห่ง ใน 15 เมือง เทศบาลต่าง ๆ คาดการณ์ว่าในระยะเวลาประมาณ 8 ปี ตั้งแต่เริ่มใช้ PEIA มีการดำเนินงานทั้งหมดประมาณ 500 รายงาน ซึ่งมากอย่างชัดเจนและมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาของจีนสู่ความยั่งยืน

มีการจัดสัมนาระดมความคิดของนักวิชาการและผู้ดำเนินงานเพื่อหารืออนาคตของการใช้ SEA ในจีนในปี 2008 โดยกระทรวงป้องกันสิ่งแวดล้อม และมีการจัดฝึกอบรมหลายครั้งเรื่องการบริหารจัดการ PEIA และวิธีการศึกษาทางวิชาการของ SEA มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 6,000 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้ SEA และในปี 2009 มีการจัดประชุมระดับชาติในปี 2009 หลายครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนความก้าวหน้าในการศึกษาวิจัยและดำเนินงาน SEA ของประเทศจีน ซึ่งเน้นเรื่อง กรณีศึกษา แนวทางและวิธีการศึกษา ความต้องการสร้างขีดความสามารถ และโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพ

การทบทวนประสิทธิภาพการใช้ SEA ในประเทศจีนจากนักวิจัยและนักวิชาการพบว่ามีประเด็นสำคัญในการใช้ SEA/PEIA ประกอบด้วย

1) ปัญหา (Problems) และสาเหตุ (Causes)

มีปัญหาที่เน้นและเร่งด่วนที่พบ คือเรื่องขีดความสามารถในการจัดการความซับซ้อนและความไม่แน่นอนของปฏิบัติการระดับยุทธศาสตร์ ที่มีความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของการเติบโตของประเทศจีน ซึ่งมีผลลัพธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ถึงแม้ว่าจะใช้ PEIA มานานก็ยังพบจุดอ่อนในกระบวนการและด้านเทคนิคด้วย ตัวอย่างเช่น การพัฒนาด้านคมนาคม ก็ยังพบปัญหาการแยกส่วนความรับผิดชอบระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ความร่วมมือกันมีจำกัด ความไม่แน่นอนของการจัดสรรงบประมาณสำหรับ PEIA ขีดความสามารถที่จำกัดของหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม การกระจายความรับผิดชอบ นอกจากนี้ความเข้าใจเรื่อง SEA ก็ยังไม่มากพอของผู้นำไปใช้ด้วย

ปัญหาต่าง ๆ ที่ยังพบในการใช้ SEA ของประเทศจีนอยู่ต่อเนื่อง มาจากความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุต่าง ๆ กับลักษณะบริบทด้านการเมือง สถาบันและวัฒนธรรม ซึ่ง PEIA ดำเนินงานอยู่ เช่น จุดอ่อนของ

หน่วยงานภาครัฐด้านสิ่งแวดล้อม การขาดความตั้งใจทางการเมือง (Political will) เพื่อให้การดำเนินงาน PEIA สำเร็จได้ ความยุ่งยากในเรื่องแหล่งเงินทุน ค่าใช้จ่ายและการเข้าถึงข้อมูล ความต้องการผู้เชี่ยวชาญมากกว่าความเห็นของสาธารณะ และความอ่อนแอของขั้นตอนการมีส่วนร่วมของสาธารณะ เรื่องเหล่านี้เป็นสาเหตุของปัญหาการใช้ในประเทศจีน ผู้นำไปใช้ได้เน้นการวิเคราะห์และหาทางออกในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ อีกปัญหาคือการขาดการเชื่อมต่อระหว่างกระบวนการจัดทำแผนของหน่วยงาน เนื่องจากการศึกษา SEA ในประเทศจีน ส่วนใหญ่ดำเนินงานโดยสถาบันการศึกษาและวิจัย ไม่ใช้หน่วยงานเจ้าของแผน

2) ประสิทธิภาพ (Effectiveness)

ประเด็นเรื่องประสิทธิภาพการใช้ SEA ได้รับการวิเคราะห์ทั้งในประเทศจีนและทั่วโลก มีตัวอย่างทั้งที่มีและไม่มีประสิทธิภาพในการใช้ของประเทศ มีการวิเคราะห์สาเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ เกณฑ์ในการทบทวน PEIA ยังขาดขั้นตอนปฏิบัติการทบทวนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งไม่เพียงมีผลต่อขีดความสามารถในการทบทวนประสิทธิภาพแล้ว ยังมีผลต่อกระบวนการประเมินทั้งหมดด้วย ควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามก็พบว่ามีความท้าทายในเรื่องประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าความไม่มีประสิทธิภาพมีสาเหตุจาก ความโปร่งใสและความรับผิดชอบน่าเชื่อถือของกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจยังมีจำกัดไม่เพียงพอ การประสานงานระหว่างและภายในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งต่างสาขา ต่างพื้นที่ ต่างระดับมีข้อจำกัด ความอ่อนแอของหน่วยงานรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานระดับสูง และการมีส่วนร่วมของสาธารณะมีจำกัด นอกจากนี้ความท้าทายด้านประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืน คือ ขาดการบูรณาการ การพัฒนาและความเข้าใจคุณค่าของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ดีเพื่อความยั่งยืน

3) แนวทางปฏิบัติและวิธีการ (Approaches and methods)

การใช้แนวทางปฏิบัติและวิธีการศึกษาในประเทศจีน ทั้งแนวทางเดิมและค้นหาแนวทางฯ ใหม่ ๆ ต่อไป เรื่องหนึ่งเป็นตัวอย่างคือ การใช้ทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้องของ การวิเคราะห์ฉากทัศน์ (Scenarios) สำหรับการศึกษา PEIA โดยใช้ร่วมกันกับการประเมินแบบหลากหลายทางในเชิงพื้นที่ (Spatial multi-criteria assessment) เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงการวางแผนสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนารายสาขาและ PEIA เข้าด้วยกัน การปรับปรุงวิธีการสร้างการมีส่วนร่วม การใช้วิธีการศึกษาด้านสังคม เป็นต้น

4) กฎหมายและแนวทาง (Legislation and guidance)

ความจำเป็นที่ต้องมีข้อกำหนดระเบียบบังคับใช้ที่เข้มแข็งสำหรับ PEIA มีข้อเสนอแนะให้มีการทบทวนและเพิ่มเติมในระบบการควบคุมกำกับดูแล ให้ชัดเจนและพันธะที่ต้องปฏิบัติตาม

บทเรียนที่ 4 : การประยุกต์ใช้ SEA ในแผนการพัฒนาหลากหลายสาขาและลักษณะ

เนื้อหาของบทเรียนนี้เน้นการศึกษาจากตัวอย่างการศึกษาและประยุกต์ใช้ SEA ในหลากหลายสาขาการพัมนา โดยเฉพาะ แผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาเมืองและชนบท การจัดการแหล่งน้ำ การจัดการการเกษตรและความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการของเสีย และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ SEA กับการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาเมืองและชนบท (Ingrid Belþáková, 2016)

การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นการแสดงถึงระบบที่กว้างขึ้นของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวางแผนที่เกี่ยวกับแผนการกระจายหรือการจัดสรรพื้นที่/ ที่ดิน ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ในอาณาเขตและพื้นที่ที่เคยมีบทบาทสำคัญในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับเรื่องความยั่งยืนถือเป็นแนวคิดการพัฒนาใหม่ในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายในการบรรลุไปสู่ความยั่งยืนหรืออย่างน้อยสามรถเข้าใกล้การพัฒนาที่ยั่งยืนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง และ SEA จะเป็นเครื่องมือที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในกรณีนี้ ทั้งนี้ความยั่งยืนถือเป็นวัตถุประสงค์ร่วมกันสำหรับทั้งการวางแผนการใช้ประโยชน์มที่ดิน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน และเป็นเครื่องมือในการประเมิน

SEA เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยทำให้เห็นถึงความไม่เหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการอยู่และช่วยสร้างความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีศักยภาพในการลดผลเสียและเพิ่มผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในการดำเนินการตามแผนที่เกี่ยวข้อง

การใช้ SEA ในการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินจะต้องนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมและผลที่จะเกิดขึ้นของสิ่งแวดล้อมในกระบวนการวางแผนในหลาย ๆ ประเทศส่วนใหญ่ มีการทดลอง/ฝึกฝนการใช้ SEA ในด้านการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับภูมิภาคขนาดเล็กหรือการตั้งถิ่นฐานในระดับเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับความสำคัญท้องถิ่นกับสภาพแวดล้อมที่เป็นเรื่องที่เราสนใจจากแง่มุมของช่วงเวลาต่าง ๆ และมุมมองเชิงบวก

กรณีศึกษาในเมือง Brindisi : การประเมินทั้งความซับซ้อนของความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม (Raffaele Attardi, Alessandro Bonifazi and Carmelo M. Torre, 2012)

องค์ประกอบสำคัญที่สำคัญคือ ผู้แทนทางการเมืองของ Brindisi เรียกร้องให้มีโครงสร้างวิธีการประเมินในการสนับสนุนกระบวนการ SEA ที่เกี่ยวข้องสำหรับเมือง พวกเขาชี้ให้เห็นถึงการสะท้อนจุดหลักสำคัญบางประการโดยมีจุดประสงค์เพื่อเปิดการสนทนาโดยนำกรณีศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมที่ก่อมลพิษในเมืองท่าอุตสาหกรรมหลักทางตอนใต้ของอิตาลี ในอดีตความต้องการของระดับท้องถิ่นถูกทำลาย

เนื่องจากความสัมพันธ์ที่เปราะบางของสมาชิกสภาเมืองกับสถาบันอื่น ๆ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อปกป้องนโยบายพลังงานระดับชาติและระดับท้องถิ่นมากกว่าความมั่งคั่งของประชาชนในเมือง

ในอดีตหน่วยงานต่าง ๆ ในมือง Brindisi ยังมีการตีความต่าง ๆ ในข้อกำหนดหรือแนวทางที่ยังขัดแย้งกัน และยังไม่ได้ร่วมกันสร้างแนวคิดหรือแนวทางการพัฒนาเมืองร่วมกัน ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะหาวิธีแก้ปัญหาอย่างทันทีทันใด เช่นเดียวกับการเริ่มต้นนโยบายที่ชัดเจนโดยมีพื้นฐานทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจและสังคมที่สอดคล้องกัน ความตั้งใจของเทศบาลคือหยุดกิจกรรมของโรงไฟฟ้าพลังงานเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของพื้นที่ชั้นในของเมืองและในพื้นที่กว้างของชนบทที่เต็มไปด้วยมลพิษของเมือง Brindisi ซึ่งเป็นเมืองที่เป็นทางแยก/ ทางผ่านที่สำคัญสำหรับความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันสามข้อซึ่งทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความเท่าเทียมด้านสิ่งแวดล้อมทั่วภูมิภาค Apulia ซึ่งได้มีการใช้ SEA เพื่อประเมินทั้งความซับซ้อนของความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การกำหนดผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาท่าเรือและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่โครงการและระบุความขัดแย้งภายในและภายนอก (**รูปที่ 1**)

ขั้นตอนที่ 2: การกำหนดสถานการณ์จำลองที่ใช้ร่วมกันโดยตัวแทนสาธารณะทั้งหมดภายในสภาเมือง

- สถานการณ์ที่ 1: การปิดโรงงานผลิตไฟฟ้า, ย้ายท่าเรือคาร์บอนไปยัง Cerano, การรื้อสายพานลำเลียง, ท่าเรือใหม่ใน Cerano
- สถานการณ์ที่ 2: การย้ายโรงไฟฟ้าพลังงานและท่าเรือคาร์บอนจากท่าเรือไปยัง Cerano, การรื้อสายพานลำเลียง, ท่าเรือใหม่ใน Cerano
- สถานการณ์ที่ 3: การย้ายโรงไฟฟ้าพลังงานที่ใหม่ภายในท่าเรือ, ท่าเทียบเรือเก่ายังเปิดดำเนินการอยู่, และการยังคงมีสายพานลำเลียงไว้

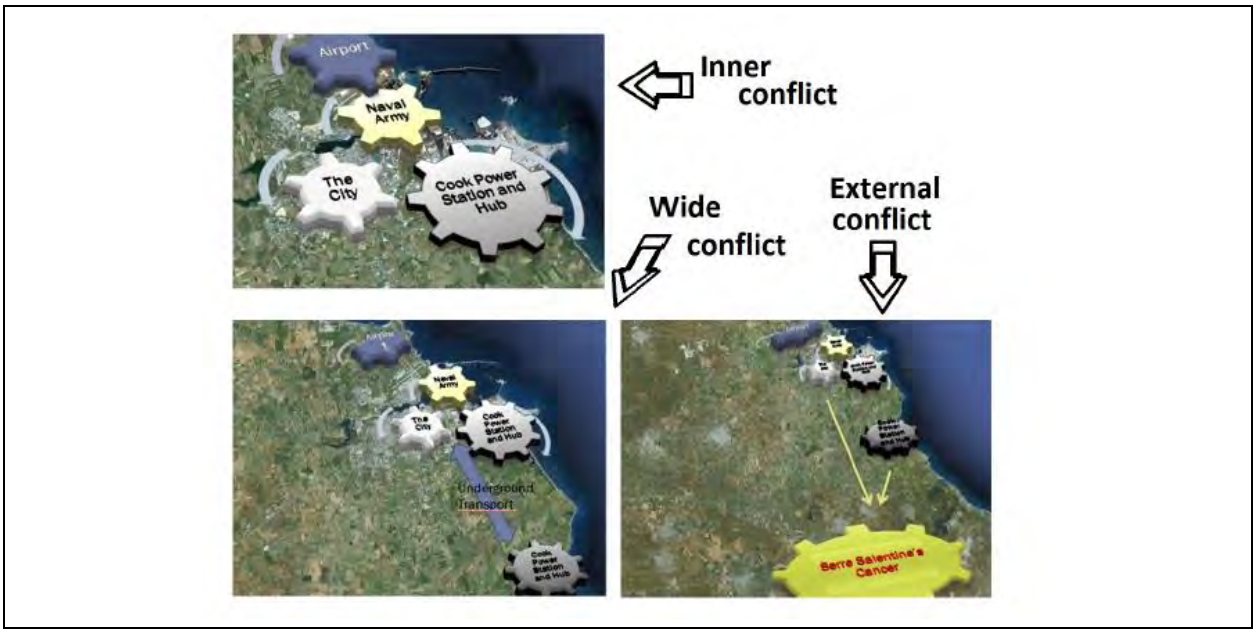

รูปที่ 1 ความขัดแย้ง 3 ระดับในพื้นที่เมือง Brindisi

ขั้นตอนที่ 3: การประเมินสถานการณ์โดยการค้นหาสำหรับการบูรณาการการประเมินผลกระทบชุมชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและทำการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน (SWOT)

ขั้นตอนที่ 4: การสรุปข้อเท็จจริง โดยในส่วนแรกของการประเมินเป็นเรื่องของต้นทุนและความขัดแย้งซึ่งจะถูกประเมินเป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือ / ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ในอนาคตที่สามารถถูกนำร่างได้ใช้ได้ ในส่วนที่สองส่วนผลประโยชน์ จะแสดงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก / เชิงลบที่เป็นตัวกำหนดความสำคัญของผลประโยชน์

ความไว้วางใจในพลังการสื่อสารเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหนึ่งในขั้นตอนการจัดทำรายงาน SEA ซึ่งจนถึงขณะนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมสาธารณะของหน่วยงานเพียงอย่างเดียวที่ก่อให้เกิดให้เกิดการปรึกษาหารือทางสังคม ดังนั้นเทศบาลเมือง Brindisi จึงพิจารณาในข้อเท็จจริงแล้วว่าการประเมินแบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับชุมชนที่จะช่วยให้เกิดการต่อรองในระดับนโยบาย และเกิดการยอมรับในระดับสาธารณะมากที่สุด

2) ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ SEA กับการจัดการแหล่งน้ำ (Rafik Hirji and Richard Davis, 2009)

การประยุกต์ใช้ SEA กับการจัดการน้ำส่วนใหญ่ดำเนินการในประเทศที่พัฒนาแล้ว แม้ว่าจะมีบางกรณีเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาก็ตาม ซึ่งลักษณะทั่วไปและแนวทางการจัดการของ SEA และ IWRM มีดังนี้

- ระบุ และสนับสนุนการจัดลำดับความสำคัญ และบูรณาการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมไปสู่การตัดสินใจในระดับที่สูงขึ้น (รูปที่ 2)
- สามารถประยุกต์ใช้ในระดับชาติ บริเวณอ่างเก็บน้ำ และบริเวณเขตชายแดน
- ให้ความสำคัญกับแนวทางการมีส่วนร่วมและการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจ
- ใช้แนวทางที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อมูลเชิงปริมาณที่มีความเป็นไปได้
- ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการดำเนินการศึกษา
- รวมการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์
- แสวงหามุมมองของนักวางแผน นอกเหนือจากประเด็นปัญหาเฉพาะส่วน
- มีส่วนช่วยในการปรับปรุงการกำกับดูแลให้ดีขึ้น ผ่านการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจบนพื้นฐานขององค์ความรู้

นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างระหว่าง SEAs และ IWRM โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอดีตมุ่งเน้นไปที่การพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ภายหลังมีการรวมภาคส่วนและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับน้ำหลายประเด็น รวมถึงประเด็นที่ไม่มีมิติด้านสิ่งแวดล้อมที่โดดเด่น

<u>ข้อดีของการประยุกต์ใช้ SEA ในแหล่งน้ำ</u>

- เป็นวิธีการแบบบูรณาการ โดยเน้นที่แนวทางที่โปร่งใส และการมีส่วนร่วม ซึ่งมีความเหมาะสมในการจัดการทรัพยากรน้ำในหลายภาคส่วน รวมถึงความต้องการน้ำของสิ่งแวดล้อม และการจัดการคุณภาพน้ำ

- สำหรับผลกระทบต่อภายนอก SEAs ช่วยให้เกิดกลไกที่มีโครงสร้างและโปร่งใสสำหรับการเจรจาและการตัดสินใจในลุ่มน้ำระดับชาติและระดับนานาชาติ ส่วนภายในลุ่มแม่น้ำ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งต้นน้ำและปลายน้ำจะต้องให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับแผนการจัดการน้ำ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ SEAs ถือเป็นหลักการในการจัดทำแผนการจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ และทะเลสาบ

- ในการดำเนินการในแหล่งน้ำมักมีผลกระทบแฝงอยู่ เช่น การให้น้ำสำหรับผู้ปลูกรายย่อย บ่อน้ำบาดาล การเก็บน้ำฝนในพื้นที่แหล่งกำเนิด และมลพิษจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบทีละน้อย แต่สะสมผลกระทบนั้นเรื่อย ๆ ดังนั้น จึงมีการใช้ SEAs ในการแก้ไขผลกระทบสะสมเหล่านั้นในภาพรวม

- การเปลี่ยนมุมมองการจัดการโดยใช้ SEAs ซึ่งเป็นการสนับสนุนการกำหนดกรอบการวิเคราะห์นโยบาย และการตัดสินใจที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการน้ำแบบกระจายอำนาจ ให้มากขึ้นในการจัดการทรัพยากรน้ำที่ระดับอ่างเก็บน้ำหรือสมาคมผู้ใช้น้ำ ผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการกระจายอำนาจ

คือการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนซึ่งจำเป็นต้องมีกรอบนโยบายที่ชัดเจน ดังนั้น SEAs จึงถือเป็นเป็นเครื่องมือที่ยอดเยี่ยมสำหรับการพัฒนากรอบแนวคิดนี้

การออกแบบ และดำเนินการของ SEAs

- ต้องมีทีมงานที่มีความรู้ความสามารถจากหลายหลายสาขาวิชาชีพซึ่งสามารถบูรณาการความรู้เข้าด้วยกันได้ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ SEAs ประสบความสำเร็จ นับเป็นการจัดการทรัพยากรน้ำเป็นแบบหลายภาคส่วนโดยแท้จริง และสมาชิกในทีมจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ และความเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันระหว่างกันตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษา

- ผู้นำของทีมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับหัวข้อเกี่ยวกับน้ำของงาน SEAs ผู้นำของทีม SEA จำเป็นต้องมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง สามารถยอมรับมุมมองแบบสหสาขาวิชาชีพ มีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการและเครื่องมือของ SEA มีความเข้าใจในหลักการและแนวทางการวิเคราะห์ IWRM ซึ่งหาได้ค่อนข้างยากแม้แต่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว

- เงื่อนไขการอ้างอิงที่ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในเงื่อนไขการอ้างอิงสำหรับ SEA ต้องมีการให้เหตุผลสำหรับ SEA, รายงานที่มีความเฉพาะต่อวัตถุประสงค์, ขอบเขตเชิงพื้นที่, ขอบเขตชั่วคราวและเชิงสถาบันของ SEA, วิธีการที่ต้องปฏิบัติ, ความกว้างขวางและกลไกของการปรึกษาหารือที่จำเป็น, โครงร่างของขั้นตอนที่จะปฏิบัติตาม

- ให้ความสำคัญกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำ จากประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับ SEAs ที่มีสถาบันเป็นศูนย์กลาง ส่วนสำคัญของ SEA ควรมุ่งเน้นไปที่การประเมินปัจจัยด้านสถาบันและการกำกับดูแลขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าการเปลี่ยนแปลงในสถานที่เหล่านี้ต้องใช้เวลา และโดยทั่วไปมักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เพิ่มขึ้น และสิ่งจูงใจพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง การประเมินปัจจัยเชิงสถาบันจะช่วยให้เข้าใจ และคำนึงถึงประเด็นเหล่านี้ในข้อเสนอแนะของ SEA

- ระมัดระวังเรื่องแผนการมีส่วนร่วม ควรมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เฉพาะเจาะจงและขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่พิจารณากลุ่มที่เป็นศูนย์กลางของการตัดสินใจที่ถูกอ้างถึง และระบุว่าพวกเขาจะมีส่วนร่วมอย่างไร

กรณีศึกษาในเกาหลีใต้ : การวางแผนเขื่อน (Young-Il Songa, Daeryong Parkb, Gihye Shinc, Cheoljin Kimc and Neil S. Griggd, 2010)

กรณีศึกษาการวางแผนเขื่อนของเกาหลีใต้นำเสนอรายละเอียดของกระบวนการ และแสดงให้เห็นว่า SEA สามารถใช้ในบริบทของการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำของประเทศได้อย่างไร ในเกาหลีใต้ LPDC เป็นแผนการบริหารระดับสูงสุดเพื่อควบคุมแผนปฏิบัติการสำหรับการสร้างเขื่อนในภูมิภาคที่คาดว่าจะมีการ

ขาดน้ำ ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน และเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ แต่ไม่เฉพาะเจาะจงรายพื้นที่

ทั้งนี้ ในส่วนของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ได้แก่ (1) ความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับความจำเป็นของการพัฒนาทรัพยากรน้ำ และขอบเขตและวิธีการพัฒนา (2) ความขัดแย้งเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมของสถานที่ก่อสร้างเขื่อน และ (3) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจ สำหรับแผนทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ตามแนวคิดนี้ SEA จะถูกผนวกรวมเข้ากับกระบวนการการวางแผน ดังแสดงในรูปที่ 1 ซึ่งสรุปกระบวนการการวางแผนแบบคู่ขนาน และขั้นตอนการเตรียม SEA การตรวจสอบ และการตัดสินใจ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดขอบเขตของรายการการประเมิน: รายการ EA สำหรับการนำไปใช้งานใน SEA ถูกกำหนดโดยการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมที่จำเป็น การทบทวนกรณีที่คล้ายคลึงกัน และการให้คำปรึกษาโดยคณะกรรมการ SEA

ขั้นตอนที่ 2 รายการการประเมินความเหมาะสมของแผน: รายการการประเมินจะถูกคัดเลือกเพื่อประเมินวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และมุมมองของแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน การประมาณการการขาดแคลนน้ำในภูมิภาค และความต้องการน้ำ แทนที่จะพิจารณาถึงระดับความต้องการเพียงอย่างเดียว แต่ SEA จะมุ่งเน้นไปที่สถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการใช้น้ำ ซึ่งรวมถึงความต้องการใช้ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง เพื่อป้องกันไม่ให้มีการประเมินความต้องการน้ำสูงเกินไป และมีโครงการพัฒนาที่ไม่จำเป็น

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความต้องการในการสร้างเขื่อน: ทางเลือกหลายทางที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างเขื่อนได้รับการพิจารณาอยู่ในแผนเบ็ดเสร็จสำหรับการจัดหาน้ำ และการควบคุมน้ำท่วม ตัวอย่างเช่น การจัดหาน้ำจากนอกลุ่มน้ำ การดำเนินการร่วมกันกับเขื่อนที่มีอยู่ การพัฒนาปรับปรุงใหม่ของเขื่อนที่มีอยู่ และการพัฒนาแหล่งน้ำเสริม (การกลั่นน้ำทะเล เขื่อนใต้ผิวดิน การใช้น้ำฝน และอื่น ๆ) ในกรณีที่ไม่มีทางเลือกอื่นแต่มีวิธีการเชิงโครงสร้างอยู่ การก่อสร้างเขื่อนจะได้รับการพิจารณาด้วยวิธีการบรรเทาผลกระทบเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์สถานที่ก่อสร้างเขื่อนที่มีศักยภาพ: มีการเสนอแนะพื้นที่สร้างเขื่อนจำนวนหนึ่ง และมีการดำเนินการประเมินพื้นที่ที่เป็นไปได้อย่างครอบคลุม โดยพิจารณาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม และการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม พื้นที่ที่มีศักยภาพจะได้รับการประเมินโดยใช้แผนที่การประเมินมูลค่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ECVAM) และการสำรวจสภาพระบบนิเวศ

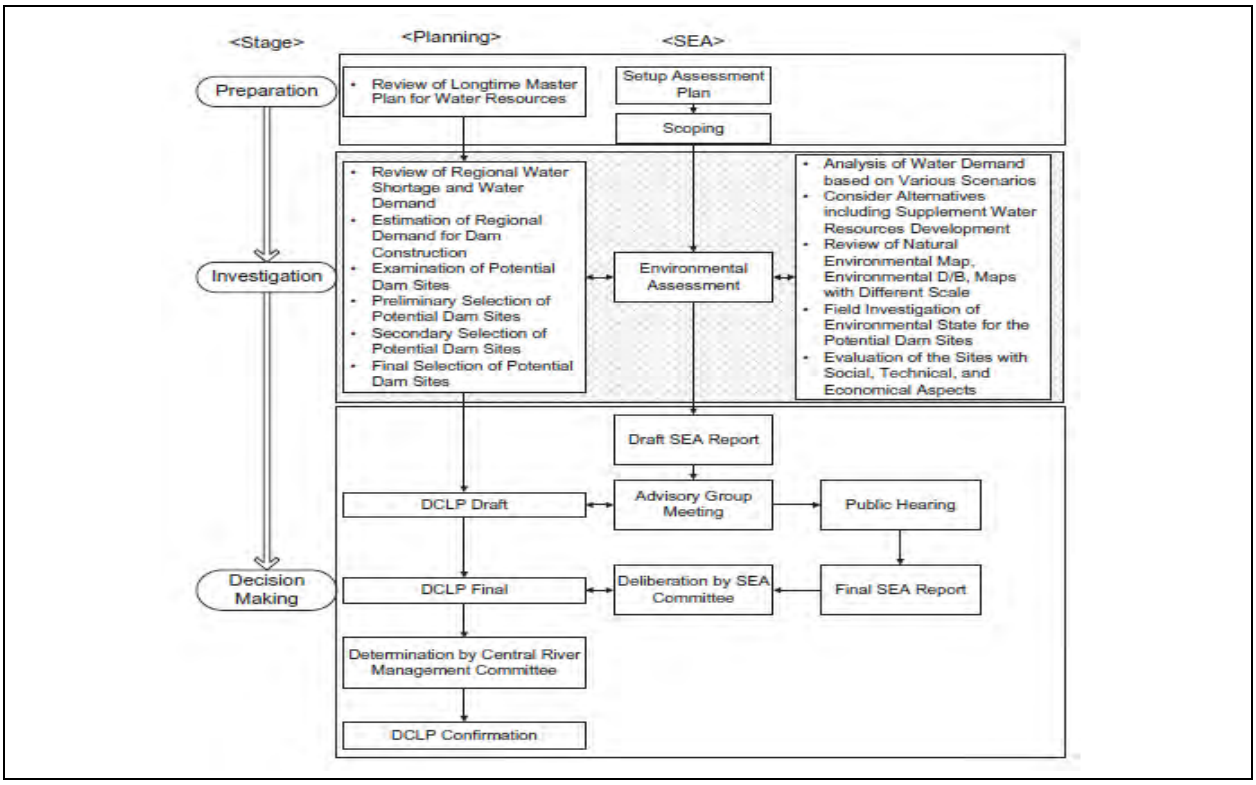

รูปที่ 2 กระบวนการวางแผน LPDC และ SEA

กระบวนการ SEA นำไปสู่การประเมินวัตถุประสงค์และแผนการสร้างเขื่อนซ้ำอีกครั้ง โดยหน่วยงานที่บริหารจัดการ สู่แผนการสร้างเขื่อนแห่งชาติแบบบูรณาการที่ครอบคลุม ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีการกำหนดเป้าหมายนโยบาย และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศในระหว่างขั้นตอนการวางแผน พร้อมกับวิธีการรักษามาตรฐาน นอกจากนี้ยังนำไปสู่วิธีการบรรเทาความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมผ่านการทบทวน และการโต้ตอบข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ในระดับภูมิภาค SEA ได้ช่วยปรับปรุงการประเมินทางเลือกในการจัดหาน้ำ และสถานที่ก่อสร้างเขื่อน มีการพิจารณาทางเลือกในการจัดหาน้ำแบบครบวงจร ซึ่งรวมถึงการพัฒนาปรับปรุงเขื่อนที่มีอยู่ การกลั่นน้ำทะเล และเขื่อนใต้ดิน การสร้างเขื่อนใหม่จะได้รับการพิจารณาก็ต่อเมื่อไม่มีทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ ดังที่แสดงให้เห็นจากประสบการณ์ของเกาหลีใต้ SEA มีศักยภาพอย่างมากในการปรับปรุงการวางแผนเขื่อน และโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำอื่น ๆ เมื่อมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และในช่วงต้นของกระบวนการวางแผน

3) ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ SEA กับการจัดการด้านการเกษตร และความหลากหลายทางชีวภาพ

เกษตรกรรมมีบทบาทในการกำหนดและรักษาความหลากหลายทางชีวภาพของภูเขาผ่านการจัดการที่อยู่อาศัย ชนิดพันธุ์ และภูมิประเทศมาอย่างยาวนาน

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมานโยบายการปรับตัวและการชะลอตัวทางการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงความหลากหลายทางชีวภาพบนภูเขา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้บางอย่างอาจส่งผลกระทบที่เป็นอันตราย เช่น การสูญพันธุ์ของบางสายพันธุ์ในท้องถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยกึ่งธรรมชาติ แต่ยังมีประโยชน์อื่น ๆ เช่น เส้นทางใหม่ที่ให้โอกาสในการฟื้นฟูสัตว์นักล่าขนาดใหญ่บางชนิดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ก่อนเกษตรกรรม

ในโครงการมีโครงสร้างที่ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) วิธีการทางนิเวศวิทยา โดยอาศัยการศึกษาพื้นฐานรูปแบบการจำลองชนิดและถิ่นที่อยู่

(2) แนวทางเศรษฐกิจสังคมบนพื้นฐานของการพัฒนาเรื่องการบรรยาย การวิเคราะห์นโยบายสถานการณ์และการแสดงให้เห็นภาพ รวมถึงการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย

(3) แนวทาง SA ตาม 2 ข้อก่อนหน้าเพื่อพัฒนาสาเหตุ พิจารณามุมมองของผู้มีส่วนได้เสียและระบุการมีส่วนร่วมที่อาจเกิดขึ้นหรือความขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ด้านความยั่งยืนของสถานการณ์ทางเลือก

กระบวนการประเมินความยั่งยืน (SA) เกี่ยวข้องกับขั้นตอนพื้นฐาน 3 ขั้นตอน โดยการประเมินระดับกลยุทธ์เน้นวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) กำหนดกรอบวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืน

(2) การประเมินความยั่งยืนของสถานการณ์ที่เสนอ

(3) การรายงานเกี่ยวกับความยั่งยืนของสถานการณ์

ขั้นตอนกระบวนการ SA ถูกบูรณาการในภาพรวมของโครงการ (**รูปที่ 8**) แสดงการสรุปความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ระหว่าง SA (ขวา) กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (กลาง) และอีก 2 กิจกรรมหลักรวมถึงผลลัพธ์ของ BioScene (ซ้าย)

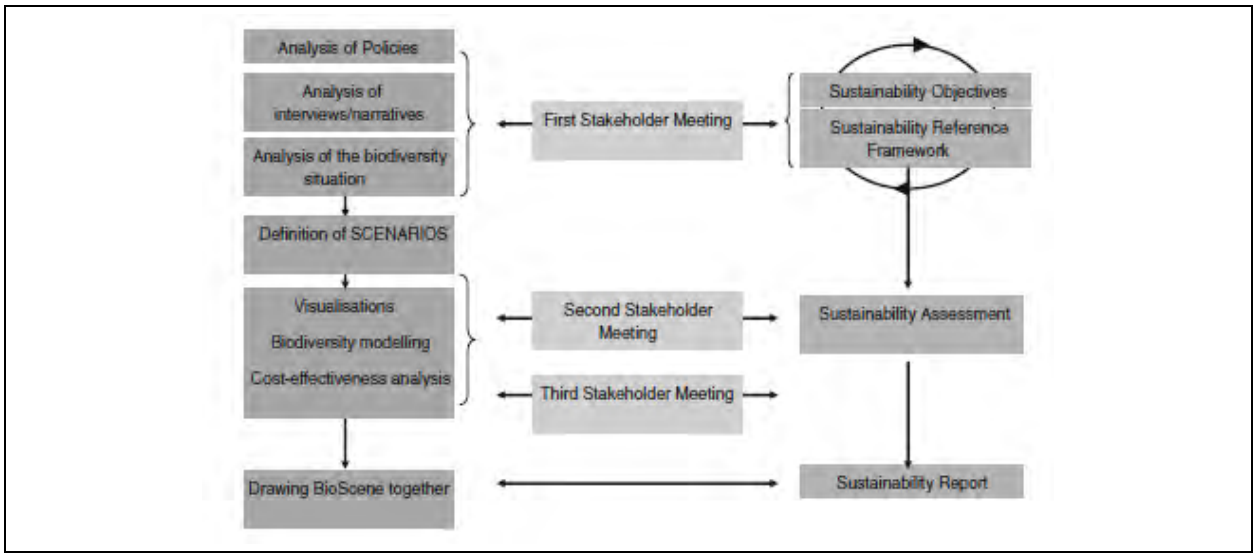

รูปที่ 3 วิธีการประเมินสถานการณ์ของ BioScene

กรณีศึกษาในยุโรป (Maria Rosario Partidario, William R. Sheate, Olivia Bina, Helen Byron, and Bernardo Augusto, 2009)

ขั้นตอนที่ 1: การตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานและกำหนดประเภทของผู้มีส่วนได้เสีย - ศึกษาเอกสารการทบทวนเบื้องต้นเกี่ยวกับกระแสเศรษฐกิจและสังคมของ BioScene ภายใต้การดำเนินการทบทวนแนวโน้มนโยบายด้านการเกษตร การพัฒนาชนบท การใช้ที่ดิน และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคลและการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2: กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินในการประเมินอย่างยั่งยืน - สำหรับวัตถุประสงค์ของ SA แต่ละสถานการณ์ที่นำเสนอในส่วนเบื้องหลังที่ถูกจัดกรอบเป็นชุดของผังงานโดยละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงสาเหตุที่เชื่อมโยงตัวขับเคลื่อนสำคัญเข้ากับผลกระทบและผลพวงจากการใช้ที่ดิน: ตัวขับเคลื่อน> ผลกระทบขั้นต้น> ผลกระทบรอง> ผลกระทบจากการใช้ที่ดิน

ขั้นตอนที่ 3: การประเมินสถานการณ์ในรูปแบบเมทริกซ์ โดยวิธีการของ SA จะระบุว่าสถานการณ์ของ BioScene ได้รับการประเมินในแง่ของการมีส่วนร่วมหรือขัดแย้งกับวิธีการจัดโครงสร้างวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืนดังที่ได้แนะนำไว้ก่อนหน้านี้ โดยเชื่อมโยงยุโรปกับนานาชาติ และวัตถุประสงค์ของพื้นที่ศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืนที่ใช้ในพื้นที่การศึกษาและการอภิปรายในภายหลังระหว่างผู้มีส่วนได้เสียมีทั้งที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นอาจเกี่ยวข้องกับเป้าหมายระดับชาติและยุโรป

ตารางที่ 1 การประเมินเมทริกซ์ SA สำหรับสถานการณ์การเปิดเสรีการเกษตรใน 6 พื้นที่การศึกษา

Sustainability themes	Jotunheimen—Norway	Causse Méjan—France	Vikos and Aoos—Greece	Bukovské vrchy mts—Slovakia	Surses—Switzerland	Cairngorms—United Kingdom
Biodiversity	– –	– –	–	++	– –	+/–
	0	– –	–	– –	– –	–/+
			– –	+	–	–/+
						–/+
						+/–
Sustainable natural resources management	?	– –	0/–	++	0	+/–
	+	+	0	– –	– –	+
	–	+	–	+	– –	0
	– –					
	0					
Rural development[a]	– –	+	– –	–	–	+/–
	–	0	–	–	– –	+
	?/+	+	– –	– –	–	+/–
	0		–	+	0/?	
	0		0		– –	
	+		–		– –	
	–					
	+					
Economic development[a]		– –		+	–/?	
		?		–	–/?	
		?		–	– –	
		–				
		?/–				
Social development	0	–	0	– –	– –	–/+
	–	–	+	– –	–	0
	– –	–	0	– –	–/?	+
			0			+/–
			–			
Institutional capacity for sustainable development	–	0	++	0	–	0/+
	–	0	0	+	+	
	–		–			
			–			

[a] Partners in the areas in Greece, Norway and the United Kingdom chose to combine the rural and economic development themes

Sources: Soliva and others (2005a), Bezák and others (2005), Cooper and others (2005)

4) ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ SEA กับการจัดการของเสีย

การจัดการของเสียมีวิวัฒนาการจากการขนส่งของเสียแบบง่ายของการฝังกลบไปจนถึงระบบที่ซับซ้อน รวมถึงการป้องกันของเสีย และการรีไซเคิลของเสียให้ดีพอกันกับเทคโนโลยีการบำบัดของเสียและการฝังกลบต่าง ๆ ในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมต่อระบบการจัดการขยะได้มีการพัฒนาเครื่องมือหลายอย่าง การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ (SEA) เป็นแนวทางสำหรับการประเมินแบบบูรณาการเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการวางแผนของกระบวนการสนับสนุนการตัดสินใจ

ในเรื่องการจัดการขยะ กลุ่มที่มีความคิดเห็นต่างมักจะมีความพยายามอย่างไม่ลดละ ตัวแทนจากเทศบาลที่ชื่นชอบการแก้ปัญหาทางเทคนิค จะมีความขัดแย้งกับตัวแทนจากภาคประชาชนหรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่เน้นระบบนิเวศที่เน้นการป้องกันของเสีย และการรีไซเคิลเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา นอกจากนี้ตามกฎทั่วไปผู้อยู่อาศัยมักจะคัดค้านการวางแผนและการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดการขยะ กระบวนการมีส่วนร่วมอาจช่วยในการลดปัญหาเหล่านี้ในกระบวนการวางแผนตั้งแต่เริ่มต้น และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขที่ยอมรับได้สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

SEA เป็นแนวทางที่ค่อนข้างใหม่ สำหรับการออกแบบกระบวนการที่ยังไม่เป็นไปในทางเดียวกัน และระบุขั้นตอนต่อไปนี้ในกระบวนการ

- นิยามวัตถุประสงค์
- การกำหนดทางเลือก
- การวิเคราะห์สถานการณ์
- การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (ขึ้นอยู่กับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ)
- การประเมินมูลค่า (รวมถึงวิธีการรวม และคุณค่าทางการเมือง และจริยธรรม)
- สรุป, ทบทวนคุณภาพ และติดตามมาตรการ

กรณีศึกษาในประเทศออสเตรีย (Stefan Salhofer, Gudrun Wassermann, Erwin Binner, 2007)

ในจังหวัดซาลซ์บูร์ก ซึ่งเป็นภูมิภาคชนบทส่วนใหญ่ในออสเตรียซึ่งมีประชากรประมาณ 500,000 คน มีการกำหนดแผนพัฒนาแผนใหม่สำหรับการจัดการขยะของเทศบาล กระบวนการ SEA ถูกนำไปใช้ในขณะที่แผนการจัดการขยะอยู่ระหว่างการพัฒนา

ขั้นเริ่มต้น : กำหนดผู้เข้าร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มข้อมูลโครงการให้กว้างขวางมากขึ้น ช่วยชี้แจง และการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในมุมมองของข้อเท็จจริงที่ว่าการตัดสินใจที่จะรวมผู้มีส่วนได้เสียไว้ในกระบวนการ ตลอดจนประเภทของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องแสดงถึงประเด็นสำคัญที่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในขั้นตอนการตัดสินใจทั้งหมดมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวมไว้ด้วยการให้ความเห็นที่เท่าเทียมกัน ภารกิจหลักของกลุ่มหลักคือการเตรียมกระบวนการ เพื่อจัดเตรียมและนำการประชุมเชิงปฏิบัติการ และจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม จุดมุ่งหมายของกระบวนการนี้คือการระบุข้อดีข้อเสียของสถานการณ์ต่าง ๆ แทนที่จะระบุ "ทางออกที่ดีที่สุด" ขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนี้แสดงใน**รูปที่ 4**

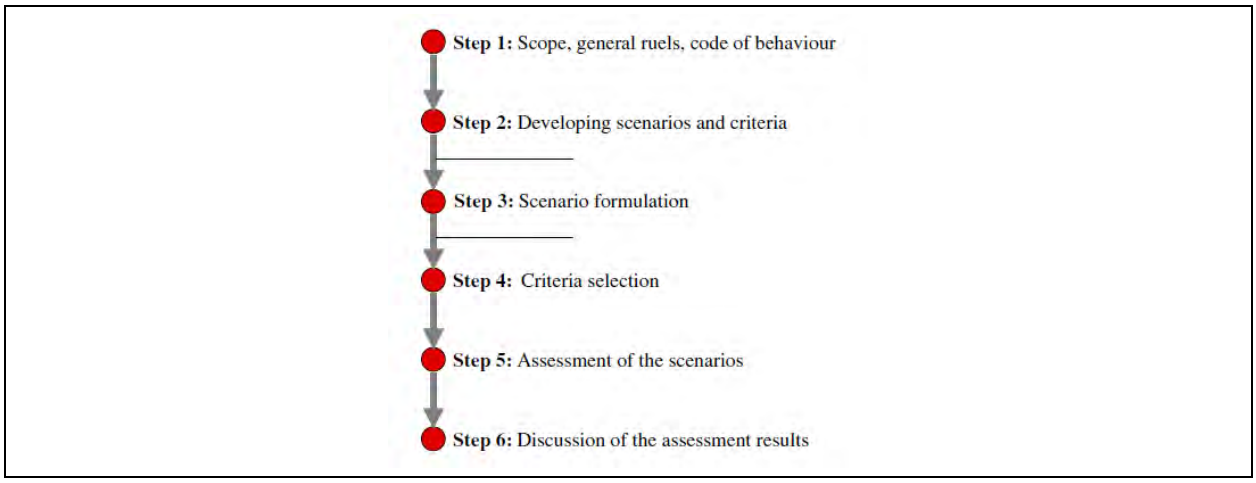

รูปที่ 4 ขั้นตอนสำคัญในกรณีศึกษา Salzburg

ขั้นตอนที่ 1: การกำหนดขอบเขตของ SEA และมีการระบุทั้งกฎทั่วไปและรหัสพฤติกรรมสำหรับกระบวนการต่อไปนี้ที่ได้ระบุไว้

ขั้นตอนที่ 2: กำหนดนิยามและการเลือกสถานการณ์ และการกำหนดเกณฑ์การประเมิน **รูปที่ 8** แสดงตัวอย่างการเรียงลำดับ 4 สถานการณ์พื้นฐาน เพิ่มเติมด้วยสถานการณ์พื้นฐาน 0 ซึ่งสร้างขึ้นโดยการรวมการรีไซเคิลได้มากหรือน้อย (เช่น เศษกระดาษ หรือแก้ว) กับตัวเลือกการบำบัด (MBP, MSWI) สำหรับประเภทของเสีย เช่น ขยะตกค้าง

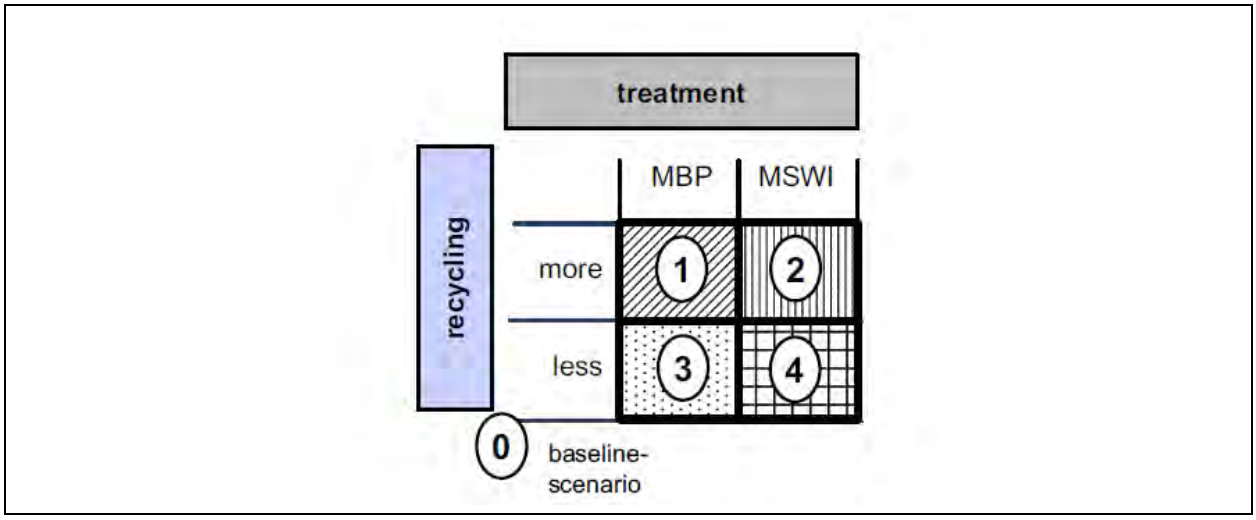

รูปที่ 5 กรอบสถานการณ์ทั่วไป, MSWI, เตาเผาขยะมูลฝอยของเทศบาล, MBP, ชีวภาพเชิงกลก่อนการบำบัด (Binner, 2002)

ขั้นตอนที่ 3: 8 สถานการณ์ซึ่งได้รับการพัฒนาและประเมินในกระบวนการ

ขั้นตอนที่ 4: เพื่อระบุเกณฑ์และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน รายการที่ครอบคลุมของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับกิจกรรมที่เป็นไปได้ โดยวิธีการของการวัดการจัดการของเสีย และมีระดับศักยภาพของผลกระทบต่อเรื่องที่กำหนดของการป้องกันที่ถูกระบุโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5: ทำการประเมิน 8 สถานการณ์ให้สมบูรณ์ สำหรับการเรียงลำดับ มีการเปรียบเทียบคู่กับสถานการณ์พื้นฐาน สำหรับเกณฑ์เชิงปริมาณช่วง _10% ถือว่าเป็นกลาง ในขณะที่ความแตกต่างที่มากขึ้นได้รับการประเมินเป็นค่าบวก (+) หรือค่าลบ (-) สำหรับเกณฑ์เดียว ซึ่งถือว่ามีความอ่อนไหวมากจะใช้ค่าขีดจำกัด ที่ต่ำกว่า

ขั้นตอนที่ 6: การหารือเกี่ยวกับผลการประเมิน ในระหว่างกระบวนการ มีหลักฐานสำคัญหลายประการในกรณีศึกษาของ Salzburg ไม่มีการรวบรวมเกณฑ์เพิ่มเติม การตัดสินใจนี้ได้รับอิทธิพลจากจุดมุ่งหมายของกระบวนการ SEA เพื่อระบุประเด็นสำคัญของสถานการณ์แทนที่จะระบุ "ทางออกที่ดีที่สุด" อย่างใดอย่างหนึ่ง

สรุปการเปรียบเทียบกรณีศึกษา "Salzburg" กับกระบวนการ SEA อื่น ๆ หรือกระบวนการแบบมีส่วนร่วมอื่น ๆ มีความแตกต่างที่สำคัญแสดงให้เห็นในระดับของการรวบรวมเกณฑ์และผลลัพธ์ ในกรณีนี้การออกแบบกระบวนการมุ่งเน้นไปที่การระบุข้อดีข้อเสียของทางเลือกอื่น นอกเหนือจาก "วิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด" เนื่องจากข้อเสียของวิธีนี้ทำให้ได้คำตอบเดียว สิ่งนี้ทำให้ยากต่อการตีความผลลัพธ์และในตอนท้ายของกระบวนการยังไม่ชัดเจน ว่าผลที่ตามมา (ทางการเมือง) จะมาจากผลลัพธ์ใด หากเจตนาของกระบวนการคือการระบุ "วิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด" ก็จำเป็นต้องมีการรวบรวมผลลัพธ์ที่สูงขึ้น ซึ่งจะบ่งบอกถึงสิ่งต่อไปนี้

- เพื่อระบุความชอบของผู้เข้าร่วมในระยะเริ่มต้น รวมถึงวิธีการต่าง ๆ เช่น "การวิเคราะห์สถาบัน" การสังเกตการ, สัมภาษณ์ และการสำรวจ
- เพื่อใช้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการรวมเกณฑ์เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

5) ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ SEA กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กรณีศึกษาประเทศเดนมาร์ก (Sanne Vammen Larsen and Lone Kørnøv, 2008)

ตามคำสั่ง SEA (SEAD) และ Water Framework Directive (WFD) คำสั่งทั้งสองมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีขั้นตอนที่ทับซ้อนกัน จึงเป็นเหตุผลสำหรับความเห็นพ้องที่เพิ่มขึ้นว่าแนวทางแบบบูรณาการเมื่อใช้ SEA กับ RBMPs จะเป็นประโยชน์ โดยใช้ SEA เพื่อพิจารณาการรวมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการจัดทำ RBMPs

การเชื่อมโยงขั้นตอนระหว่าง WFD และ SEAD แสดงข้อกำหนดทั่วไปรวมถึงการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การประเมิน การบรรเทา การติดตามและการให้คำปรึกษา และการมีส่วนร่วมของประชาชน

จาก**รูปที่ 6** รูปแบบสาเหตุของผลกระทบเชิงลบที่เป็นไปได้ของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำในเดนมาร์ก รูปแบบแสดงการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอื่น ๆ ผลกระทบทางน้ำ ผลที่ตามมาของสภาพแวดล้อมของน้ำ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมพื้นฐานที่แสดงโดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

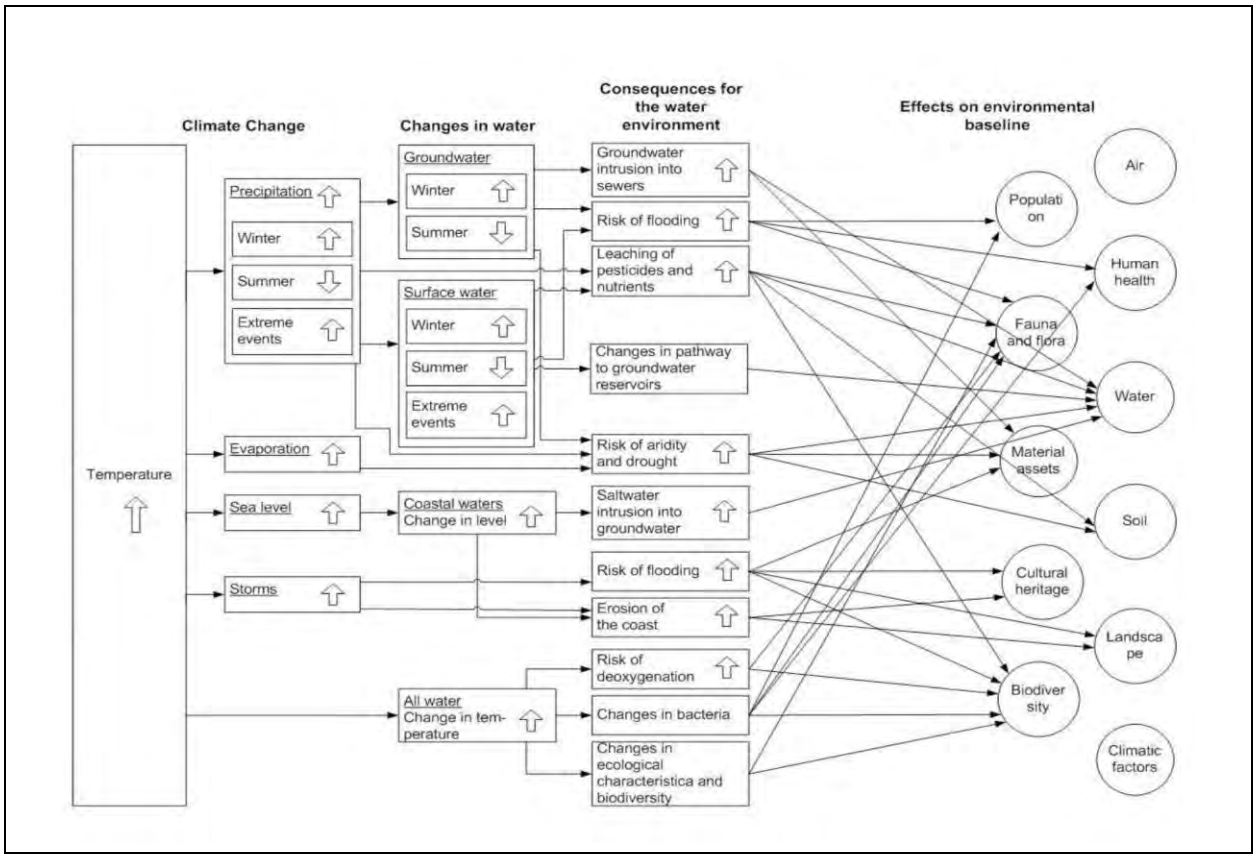

รูปที่ 6 รูปแบบผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำ

เมื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลใน**รูปที่ 6** ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัจจัยสำคัญใน SEA ของ RBMPs ซึ่งผลกระทบของการปฏิบัติตาม SEA ของ RBMPs จะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ 3 วิธี ดังแสดงใน**รูปที่ 7**

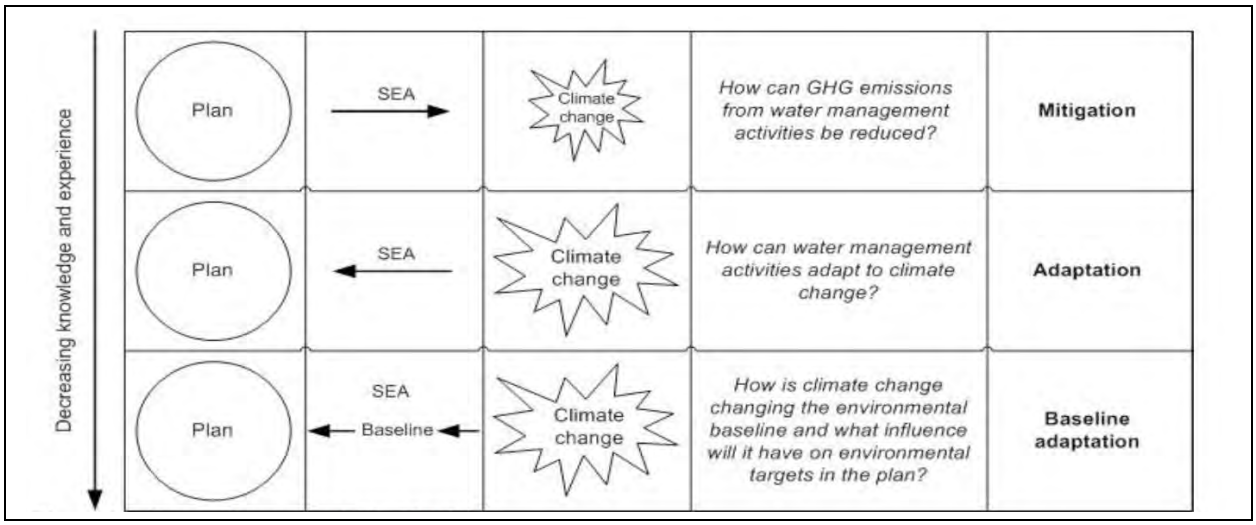

รูปที่ 7 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศใน SEA ของ RBMPs

จาก**รูปที่ 7** เริ่มต้นด้วยวิธีแรก SEA จะรวมถึงผลกระทบของแผนของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งหมายความว่า SEA ของ RBMPs ควรรวมถึงการมีส่วนร่วมของกิจกรรมการจัดการน้ำที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น SEA ของ RBMPs จึงรวมถึงการบรรเทาผลกระทบด้วย

สำหรับวิธีที่สอง SEA จะรวมถึงการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในแผน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจมีผลกระทบหลายประการต่อสภาพแวดล้อมทางน้ำ และเนื่องจากน้ำเป็นปัญหาที่ต้องจัดการใน RBMPs จึงมีความเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนที่จะรวมเข้ากับการพิจารณาของ SEA ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะส่งผลต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ RBMPs อย่างไร ด้วยเหตุนี้มาตรการปรับตัว เช่น การกักเก็บน้ำท่วมตามธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานการป้องกันชายฝั่ง สามารถรวมเข้ากับแผนกิจกรรมการจัดการน้ำและทำให้สังคมมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ดีขึ้น

สำหรับวิธีที่สาม เมื่อดำเนินการตาม SEA ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบนพื้นฐานของการประเมินใน SEA โดยรวมควรได้รับการพิจารณา ดังแสดงใน**รูปที่ 6** การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อปัจจัยแวดล้อมเกือบทั้งหมดในขั้นพื้นฐาน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนสภาวะพ้นฐานได้อย่างไร หรือสถานะทางนิเวศวิทยาและความไม่แน่นอน และการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำและออกซิเจนละลาย การเปลี่ยนแปลงของสัตว์น้ำและพืช และการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการตั้งค่าและความสำเร็จของเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมของแผน ดังนั้น การตั้งค่าพื้นฐานใน SEA สำหรับ RBMPs จึงเป็นงานที่ซับซ้อนและจำเป็นต้องปรับพื้นฐานให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและมีพลวัต

ลูกศรที่ชี้ไปทางซ้ายในรูป แสดงให้เห็นถึงว่ามีความรู้และประสบการณ์มากที่สุดในการจัดการกับการลดก๊าซเรือนกระจกที่มากตาม ในขณะที่มีความรู้และประสบการณ์ในการปรับตัวน้อยกว่าและมีการปรับตัวตามพื้นฐานน้อย

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถส่งผลกระทบหลายอย่างต่อสภาพแวดล้อมของน้ำ และมีอิทธิพลต่อปัจจัยสิ่งแวดล้อมในพื้นฐานของ SEA โดยสรุปได้ว่า 3 วิธีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศใน SEA ของ RBMPs ถูกชี้ให้เห็นถึงการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปรับตัวขั้นพื้นฐาน (สถานะทางนิเวศวิทยา)

บทเรียนที่ 5 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยในการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับ และถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย โดยการพิจารณาประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ประเด็นด้านเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับประเด็นผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ในการวางแผน ทั้งในระดับนโยบาย แผนหรือแผนงาน

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ (Systematic) ซึ่งจะถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลกระทบตั้งแต่ขั้นตอนแรก เพื่อประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามทางเลือกต่าง ๆ รวมถึงการบูรณาการประเด็นทางด้านชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเข้าสู่กระบวนการพิจารณาผลกระทบด้วย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ในแต่ละพื้นที่ และนำไปสู่การตัดสินใจการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงานในการพัฒนาพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ร่างแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 (SEA Guideline)

ในกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน SEA มีขั้นของการดำเนินงาน 2 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นการจัดทำ SEA และ 2) ขั้นการติดตามและตรวจสอบ โดยสรุปรายละเอียดได้ดัง**กล่องข้อความที่ 1**

กล่องข้อความที่ 1 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน SEA

ขั้นการจัดทำ SEA

1) การกลั่นกรอง (Screening)

2) การกำหนดขอบเขต (Scoping)

- 2.1) การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- 2.2) การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา
- 2.3) การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา*
- 2.4) การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์*
  - (1) การกำหนดวิสัยทัศน์
  - (2) การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์
- 2.5) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด*
  - (1) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - (2) การกำหนดตัวชี้วัด
- 2.6) การประเมินข้อมูลฐาน*
- 2.7) การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
- 2.8) การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร*

2.9) การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต*
3) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternatives development and assessment)
3.1) การพัฒนาทางเลือก*
(1) การหาสภาพตามปกติ
(2) การพิจารณาความจำเป็นของทางเลือก
(3) การพิจารณาทางเลือกไม่ดำเนินงาน
(4) การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ
3.2) การประเมินทางเลือก*
(1) การประเมินผลกระทบที่เกิดจากทางเลือกต่าง ๆ
(2) การพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ
4. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)*
5. การจัดทำรายงาน SEA (SEA report preparation)*
6. การมีส่วนร่วม (Participation)
*การมีส่วนร่วมเป็นขั้นตอนที่ควรสอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอน
แต่อย่างน้อยต้องอยู่ในขั้นตอนที่ 2.3-2.6, 2.8-2.9, 3.1-3.2, 4, และ 5
ขั้นการติดตามและตรวจสอบ
1) การควบคุมคุณภาพของกระบวนการ SEA (Quality control)
2) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Follow-up, monitoring and evaluation)

- **ขั้นการจัดทำ SEA**

(6) การกลั่นกรอง (Screening)

การกลั่นกรองเป็นขั้นตอนแรกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่า แผนหรือแผนงานนั้นมีความจำเป็นต้องจัดทำ SEA หรือไม่ โดยพิจารณาจาก

- เป็นประเภทของแผนหรือแผนงานที่ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดไว้ว่าต้องจัดทำ SEA หรือไม่

- เป็นแผนหรือแผนงานที่หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานพิจารณาเห็นว่าการดำเนินงานในอนาคตอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง ทั้งในเชิงพื้นที่หรือระยะเวลาในการดำเนินงาน มีผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมาก และอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งและต่อต้าน

(7) การกำหนดขอบเขต (Scoping)

การกำหนดขอบเขต เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากผลลัพธ์ของการกำหนดขอบเขต คือ กรอบแนวทางในการจัดทำ SEA ซึ่งการกำหนดกรอบที่ถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้การจัดทำ SEA มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยประกอบด้วยขั้นตอนย่อยต่าง ๆ ดังนี้

การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงาน และการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนที่ทำความเข้าใจลักษณะ องค์ประกอบ และเนื้อหาสำคัญของแผนหรือแผนงานในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับแผนหรือแผนงานที่กำลังจัดทำ SEA รวมถึงการพัฒนาในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ซึ่งต้องวิเคราะห์หาความเชื่อมโยงและช่องว่างการพัฒนาของนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ดังกล่าว ในขณะเดียวกัน ให้ทบทวนข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแผนหรือแผนงาน เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจทั้งในเชิงพื้นที่และระยะเวลาของแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทบทวนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับแผนหรือแผนงาน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดขอบเขตในขั้นตอนถัดไป

การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตว่าจะดำเนินการในพื้นที่ใด ครอบคลุมขนาดพื้นที่เท่าไหร่ หรือพื้นที่สำคัญใดบ้าง รวมถึงการกำหนดกรอบระยะเวลาในการจัดทำ SEA ที่สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของแผนหรือแผนงาน และการกำหนดอนุกรมเวลาที่เหมาะสมของข้อมูลที่ใช้ในขั้นตอนการประเมินข้อมูลฐานและการประเมินทางเลือก

การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา เป็นการศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุต้นตอของการเปลี่ยนแปลงของประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้งในทางบวกและทางลบ (โอกาสและความท้าทาย) เข้าใจความเชื่อมโยงของสาเหตุและผลกระทบของการพัฒนา ซึ่งการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนจะทำให้เห็นช่องว่างและโอกาสในการพัฒนาตามแผนหรือแผนงานที่มีอยู่ และกำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด และพัฒนาทางเลือกได้

การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ของประเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงวิเคราะห์หาประเด็นการพัฒนาที่สำคัญต่าง ๆ ทั้งจากปัญหา และโอกาสของการพัฒนา โดยพิจารณาจากวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาและโอกาสที่สำคัญของการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแผนหรือแผนงานในรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ จนสามารถระบุเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ต้องนำมาพิจารณาใน SEA ได้

การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด เป็นการกำหนดกรอบเป้าหมายและตัวชี้วัดต่าง ๆ ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนพิจารณาได้จากทั้งนโยบาย แผน และแผนงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับเป้าประสงค์ (Target) ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้งนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์ควรได้รับความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียด้วย ในส่วนของการกำหนดตัวชี้วัด เป็นการกำหนดเพื่อใช้เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงสภาพหรือสภาวะของประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งตัวชี้วัดอาจเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ และเป็นตัวชี้วัดโดยตรง (Direct) หรือโดยอ้อม (Proxi)/ ตัวแทนตัวชี้วัด (Proxy Indicator) โดยต้องสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความพร้อมของข้อมูล สามารถติดตามตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง ในระยะยาว ไม่ซับซ้อนทางสถิติเรียบง่าย และสามารถสื่อสารไปยังผู้มีส่วนได้เสียได้

<u>การประเมินข้อมูลฐาน</u> เป็นการทบทวนข้อมูลของตัวชี้วัดในประเด็นยุทธศาสตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งต้องสอดคล้องกับการกำหนดขอบเขตและระยะเวลา เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่ผ่านมา ผลลัพธ์ของการประเมินข้อมูลพื้นฐานจะใช้เป็นสภาพตามปกติ เพื่อเป็นฐานเปรียบเทียบในการพัฒนาทางเลือกต่อไป รวมทั้งนำไปประกอบการประเมินทางเลือก ทั้งนี้ ในกรณีที่มีแผนหรือแผนงานที่ได้มีการดำเนินงานมาก่อนหน้า การประเมินข้อมูลฐานจะต้องรวมผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานเดิมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันด้วย และจะต้อมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียด้วย

<u>การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น</u> เป็นการระบุความเป็นไปได้ในแนวทางการพัฒนาของแผนหรือแผนงานเบื้องต้น ซึ่งพัฒนาโดยหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้จัดทำ SEA เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบในการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย และนำไปพัฒนาทางเลือกต่อไป

<u>การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร</u> เป็นการกำหนดแนวทางการมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับกระบวนการในแต่ละขั้นตอนของ SEA สอดคล้องกับกรอบระยะเวลาของกระบวนการ และตามระดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งจะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใส โดยแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ **1) ระดับการให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง (Information and engagement)** เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องหรือสนใจทุกระดับรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ SEA อย่างครบถ้วน ทั่วถึง และต่อเนื่อง **2) ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation)** เป็นระดับที่ต้องการได้รับความเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย จึงจำเป็นต้องมีรูปแบบหรือวิธีการที่เข้มข้นมากกว่าระดับการให้ข้อมูล โดยอาจดำเนินการในขั้นตอนที่มีความสำคัญโดยเฉพาะการกำหนดขอบเขต การพัฒนาและการประเมินทางเลือก และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน และ **3) ระดับการร่วมตัดสินใจ (Decision influence)** เป็นระดับที่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีความสำคัญเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และส่งผลต่อการกำหนดแผนหรือแผนงาน อาจดำเนินการในรูปแบบการประชุมภาคีที่เกี่ยวข้อง การประชุมระดับผู้บริหาร ทั้งนี้ การร่วมตัดสินใจอาจดำเนินการในช่วงสุดท้ายของกระบวนการ SEA โดยนำผลจากกระบวนการ SEA เสนอเข้าในแผนหรือแผนงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียที่รับผิดชอบการตัดสินใจได้เข้ามารับรอง

การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต เป็นการสรุปผลการดำเนินงานภายใต้ขั้นตอนการกำหนดขอบเขตทั้งหมด เพื่อนำไปรับฟังความคิดเห็นและนำมาปรับปรุงผลการกำหนดขอบเขตให้สมบูรณ์ และนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการ SEA ในขั้นตอนถัดไป

(8) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก

การพัฒนาและการประเมินทางเลือก ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการจัดทำ SEA ซึ่งจะแตกต่างจากกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานโดยทั่วไป โดยจะยึดกรอบจากผลการกำหนดขอบเขตในขั้นตอนก่อนหน้า ซึ่งแบ่งเป็นขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอน ได้แก่

การพัฒนาทางเลือก เป็นการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานที่ส่งผลให้การพัฒนาเกิดการเปลี่ยนแปลงและบรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการบูรณาการเข้ากับการจัดทำแผนหรือแผนงาน ซึ่งการพัฒนาทางเลือกจะประกอบด้วย **1) การหาสภาพตามปกติ** หรือ Business as usual (BAU) คือ การทำความเข้าใจสภาพพื้นฐานของบริบทหรือสถานการณ์ เพื่อประกอบการพิจารณาพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ โดยสามารถพิจารณาได้จากผลของการประเมินข้อมูลฐานของแต่ละตัวชี้วัดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ สภาพตามปกติไม่จัดเป็นทางเลือก **2) การพิจารณาความจำเป็นของทางเลือก** เป็นการพิจารณาว่า ในการพัฒนานั้นจำเป็นต้องมีทางเลือกใหม่หรือไม่ เพื่อให้แผนหรือแผนงานสามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ หากพิจารณาแล้วว่าทางเลือกใหม่มีความจำเป็นจะเข้าสู่ขั้นตอนในลำดับถัดไปคือ **3) การพิจารณาทางเลือกไม่ดำเนินงาน** หรือ No action alternative เป็นทางเลือกที่ปล่อยให้เป็นไปตามสภาพตามปกติ ตั้งแต่ปัจจุบันและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องไปยังอนาคตโดยไม่มีการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานใหม่ เพื่อใช้เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ ซึ่งช่วยให้ทราบว่าผลลัพธ์ของการไม่ใช้ทางเลือกที่พัฒนาขึ้นใหม่หรือไม่มีการปรับปรุงใด ๆ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเด็นยุทธศาสตร์อย่างไร **4) การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ** เป็นการเสนอความเป็นไปได้ของการพัฒนา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ อาจเสนอ 3 – 4 ทางเลือก เพื่อไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป โดยการพัฒนาทางเลือกควรใช้ทั้งวิธีการจากบนลงล่าง (Top-down approach) และจากล่างขึ้นบน (Bottom-up approach) กล่าวคือควรมีการระบุความต้องการทางเลือกทั้งจากกลุ่มผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการในระดับสูง และจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนเกี่ยวข้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารต่อสาธารณชนผสมผสานกัน

การประเมินทางเลือก เป็นการวิเคราะห์หาทางเลือกที่มีความเหมาะสมที่สุด (Preferred alternative) ซึ่งการประเมินทางเลือกประกอบด้วย **1) การประเมินผลกระทบที่เกิดจากทางเลือกต่าง ๆ** คือ การวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก เพื่อระบุปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด และความห่วงกังวล รวมไปถึงระบุสมมติฐานและความไม่แน่นอนของทางเลือก ขอบเขตพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบ

จากทางเลือกทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยพิจารณาครอบคลุมทั้ง ผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม ผลกระทบสะสม ผลกระทบขอบเขตกว้างใหญ่ และผลกระทบข้ามพรมแดน ซึ่งการประเมินผลดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ โดยพิจารณาผลกระทบจากทางเลือกต่อตัวชี้วัดด้านต่าง ๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จากข้อมูลฐานที่ได้มีการจัดทำไว้ในขั้นตอนก่อนหน้า **2) การพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ** เป็นการนำแต่ละทางเลือกมาเปรียบเทียบโดยการให้คะแนนและเรียงลำดับคะแนนของแต่ละทางเลือกเปรียบเทียบกับทางเลือกไม่ดำเนินงาน ซึ่งจะได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Preferred alternative) สามารถดำเนินการได้ด้วยหลายวิธี เช่น การวิเคราะห์หลายหลักเกณฑ์ (Multi-Criteria Analysis) การให้คะแนนอย่างง่าย (Rating) การพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgement) เป็นต้น ทั้งนี้ การให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ ควรดำเนินการในหลากหลายกลุ่มของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อเป็นการรวมความคิดเห็นและการวิเคราะห์ร่วมกัน (Collective assessment) ซึ่งจะทำให้ได้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับการพัฒนาและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่มากที่สุด

(9) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์ บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมาตรการเพื่อความยั่งยืนควรกำหนดให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของการดำเนินงานตามทางเลือกด้วย โดยมาตรการเพื่อความยั่งยืน มีรูปแบบที่เน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริม (Enhance) ผลกระทบทางบวกหรือประโยชน์ และเน้นให้ความสำคัญกับการหลีกเลี่ยง (Avoid) และการลดหรือบรรเทา (Mitigate/ Reduce) ผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามทางเลือก ทั้งนี้ ในการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ต้องระบุกรอบระยะเวลาให้ชัดเจนว่ามาตรการแต่ละด้านจะเริ่มดำเนินการเมื่อไร มีกรอบระยะเวลาดำเนินการเท่าไหร่ เป็นมาตรการระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว และต้องระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ชัดเจนด้วย

(10) การจัดทำรายงาน SEA

การจัดทำรายงาน SEA เป็นการสรุปผลการดำเนินงาน SEA ทุกขั้นตอน เพื่อใช้ในการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลของแผนหรือแผนงาน และเพื่อสื่อสารต่อประชาชน โดยรายงาน SEA ที่ดีควรแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ เมื่อจัดทำรายงาน SEA แล้ว ควรนำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียก่อนเสนอหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานต่อไป เพื่อให้ได้รายงานที่มีความสมบูรณ์ น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณะ ซึ่งรายงานควรประกอบด้วย 2 ระดับ คือ **1) รายงานวิชาการ (Technical report)** ที่รวบรวมผลจากทุกขั้นตอนของกระบวนการ SEA โดยให้ความสำคัญกับแนวทางต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรการเพื่อความยั่งยืนตามทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด รวมทั้งแนวทางในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หลังการดำเนินงานตามแผนหรือ

แผนงานด้วย **2) รายงานฉบับประชาชน (Non-technical report)** เพื่อใช้สำหรับสื่อสารให้ข้อมูลและชี้แจงผลของการจัดทำ SEA กับผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งองค์ประกอบและเนื้อหาของรายงานมีประเด็นสำคัญที่คล้ายกับรายงานวิชาการ แต่เน้นสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการจัดทำ SEA และผลจากการมีส่วนร่วม โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สามารถสื่อสารไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกประเด็น

(11) การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม เป็นขั้นตอนสำคัญและจำเป็นของกระบวนการ SEA ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับของผู้มีส่วนได้เสีย ในทางปฏิบัติการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมต้องสอดแทรกอยู่ตลอดกระบวนการ SEA เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต ทั้งการวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด การประเมินข้อมูลฐาน การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร และการจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต รวมไปถึงการพัฒนาและประเมินทางเลือก การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน ตลอดจนการจัดทำรายงาน SEA ด้วย ซึ่งการดำเนินการมีส่วนร่วมควรจะต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า มีกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียใดที่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญระดับใด และควรเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนใดบ้าง ผ่านการจัดทำการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) โดยพิจารณาจากประเด็นคำถาม 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจและด้านอิทธิพล รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งผลของการจัดลำดับความสำคัญจะถูกนำไปประกอบการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร และสามารถระบุกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่จะเกี่ยวข้องในกระบวนการมีส่วนร่วมของแต่ละขั้นตอน SEA ได้ ส่งผลให้แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารมีประสิทธิภาพและดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

- **ขั้นการติดตามและตรวจสอบ**

(1) การควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA

การควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA เป็นขั้นที่อยู่ภายหลังการจัดทำ SEA แต่สามารถดำเนินการสอดแทรกในทุกขั้นตอนของการจัดทำ SEA เพื่อให้การจัดทำ SEA มีความครบถ้วนสมบูรณ์และมีคุณภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอน โดยอาจจัดทำเป็นบัญชีรายการ (Checklist) เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบควบคุม หากพบประเด็นที่อาจส่งผลกระทบในอนาคต หรือมีประเด็นที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะช่วยให้สามารถทบทวนและดำเนินการซ้ำได้ โดยการควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA สามารถดำเนินการได้ด้วยผู้จัดทำ SEA เอง (Internal) หรืออาจให้หน่วยงานภายนอก (External) เป็นผู้ตรวจสอบควบคุมก็ได้

(2) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เป็นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นภายหลังจากกระบวนการและขั้นตอน SEA ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อให้ทราบถึงผลของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานและประเมินผลการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้กำหนดไว้ รวมไปถึงปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัด

ของการนำ SEA ไปบูรณาการร่วมกับกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน โดยแบ่งระดับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลได้ 2 ระดับ **1) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลระดับแผนหรือแผนงาน** เป็นการติดตามฯ การดำเนินงานตามแผนหรือแผนงานและประเมินผลการบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เนื่องจากการดำเนินงานตามทางเลือกอาจมีความไม่แน่นอนเกิดการเปลี่ยนแปลงได้จากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ไม่แน่นอนและไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้ผลจากการติดตามฯ ยังใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน และผลจากการนำกระบวนการ SEA ไปปฏิบัติ อีกทั้งใช้อธิบายผลการดำเนินงานต่อผู้มีส่วนได้เสียได้ด้วย **2) การติดตามและประเมินผลการจัดทำ SEA ในภาพรวมของประเทศ** ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... กำหนดให้ สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการติดตามและประเมินผลว่าหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานได้บูรณาการผลจากการจัดทำ SEA เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานหรือไม่ อย่างไร หากไม่ สศช. จะรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อจำกัดต่าง ๆ แล้วรายงานไปยัง กสย. เพื่อพิจารณา และเสนอต่อคณะรัฐมนตรี (ครม.) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการขับเคลื่อน SEA ของประเทศให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ตัวอย่างแนวทาง SEA ที่ใช้ในประเทศอื่น ๆ

จากการศึกษาทบทวนการดำเนินการ SEA ในต่างประเทศที่ผ่านมา พบว่า มีแนวทางการดำเนินการ SEA ที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทพื้นที่ โดยในบทเรียนนี้จะศึกษาทบทวนแนวทางการดำเนินการ SEA ในประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะการดำเนินการ SEA ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถสรุปลักษณะสำคัญของการดำเนินการ SEA ในต่างประเทศได้ ดังนี้

1) การประยุกต์ใช้ SEA ในประเทศเนเธอแลนด์ (Maria Rosário Partidário, 2003, Strategic Environmental Assessment (SEA) current practices)

บทนำ: ประเทศเนเธอร์แลนด์มีการดำเนินการที่ชัดเจนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยการประยุกต์ใช้แนวทางการประเมินในระดับโครงการ (Project-based EIA) กับการประเมินในระดับแผนหรือแผนงาน อย่างไรก็ตาม การประเมินในระดับนโยบายจะประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินอีกแบบหนึ่งที่เรียกว่า การทดสอบทางสิ่งแวดล้อม (Environmental test: E-test) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมของประเทศเนเธอร์แลนด์มีประสิทธิภาพ คือ การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างกันในระดับต่าง ๆ แต่ยังคงมีโครงสร้างและการทำงานที่เชื่อมโยงกัน

ขอบเขตในการประยุกต์ใช้: สำหรับการประเมินผลกระทบของแผนหรือแผนงานจะประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic

Environmental Impact Assessment: SEIA) แต่สำหรับการประเมินข้อเสนอทางด้านกฎหมายหรือนโยบาย จะประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า E-test

กรอบแนวคิดด้านกฎหมายและบริบทองค์กร: ประเทศเนเธอร์แลนด์ได้ออกกฎหมายด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2530 ต่อมาได้ออกพระราชบัญญัติการจัดการสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งได้กำหนดบริบททางกฎหมายสำหรับการดำเนินการ EIA และ SEIA ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA Commission) แต่สำหรับการประเมินผลกระทบแบบ E-test จะเป็นไปตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและกระทรวงสิ่งแวดล้อม (Ministry of Economy and Ministry of Environment)

เทคนิคและวิธีการ: วิธีการในการประเมินแบบ E-test จะมีการประยุกต์ใช้รายการตรวจสอบ (Checklist) ดังแสดงใน**กล่องข้อความที่ 2** แต่สำหรับการดำเนินการ SEIA จะมีเทคนิคและวิธีการที่คล้ายคลึงกับ EIA ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์สถานการณ์และเทคนิคการวางแผนอื่น ๆ ร่วมด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดัง**รูปที่ 8**

กล่องข้อความที่ 2 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (E-test) ในระดับนโยบายของประเทศเนเธอร์แลนด์

<u>รายการตรวจสอบสำหรับการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม</u>

1. มีผลกระทบต่อร่างข้อกำหนดหรือกฎหมายด้านการใช้พลังงานหรือไม่
2. มีผลกระทบต่อร่างข้อกำหนดหรือกฎหมายด้านการบริโภคหรือไม่
3. มีผลกระทบต่อข้อกำหนดหรือกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม เช่น กฎหมายด้านการจัดการขยะ คุณภาพอากาศ คุณภาพดิน หรือคุณภาพน้ำหรือไม่
4. มีผลกระทบต่อข้อกำหนดหรือกฎหมายด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือไม่

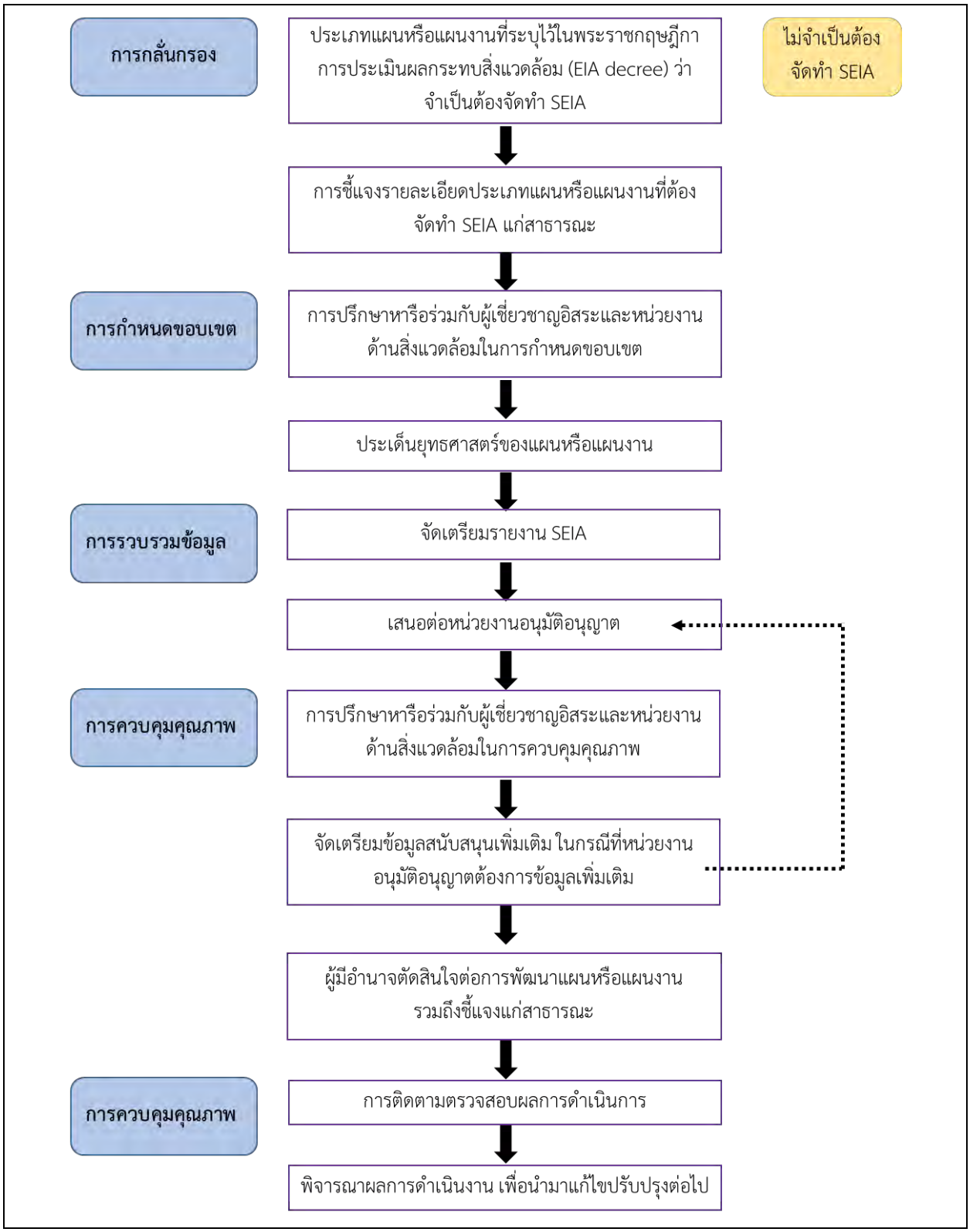

รูปที่ 8 ขั้นตอนหลักของกระบวนการ SEIA ของประเทศเนเธอร์แลนด์ สำหรับการประเมินแผนหรือแผนงาน

2) การประยุกต์ใช้ SEA ในประเทศจีน (Jingjing Gao, Lone Kørnøv and Per Christensen, 2010)

การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับแผนหรือแผนงานของสาธารณรัฐประชาชนจีน (Planning-EIA) เป็นเครื่องมือที่เน้นการประเมินผลกระทบหลายมิติ (Multi-dimensional tool) โดยการประยุกต์ใช้ตัวชี้วัด (Indicators) เพื่อให้การดำเนินการ SEA มีประสิทธิภาพ แนวทาง SEA (Technical guideline) จึงถูกนำมาประยุกต์ใช้ด้วย ซึ่งในแนวทาง SEA ได้กล่าวถึงหลักการในการกำหนดและคัดเลือกตัวชี้วัดในการศึกษา SEA ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยรายละเอียดขั้นตอนที่เสนอในแนวทางปฏิบัติ แสดงดัง**รูปที่ 9**

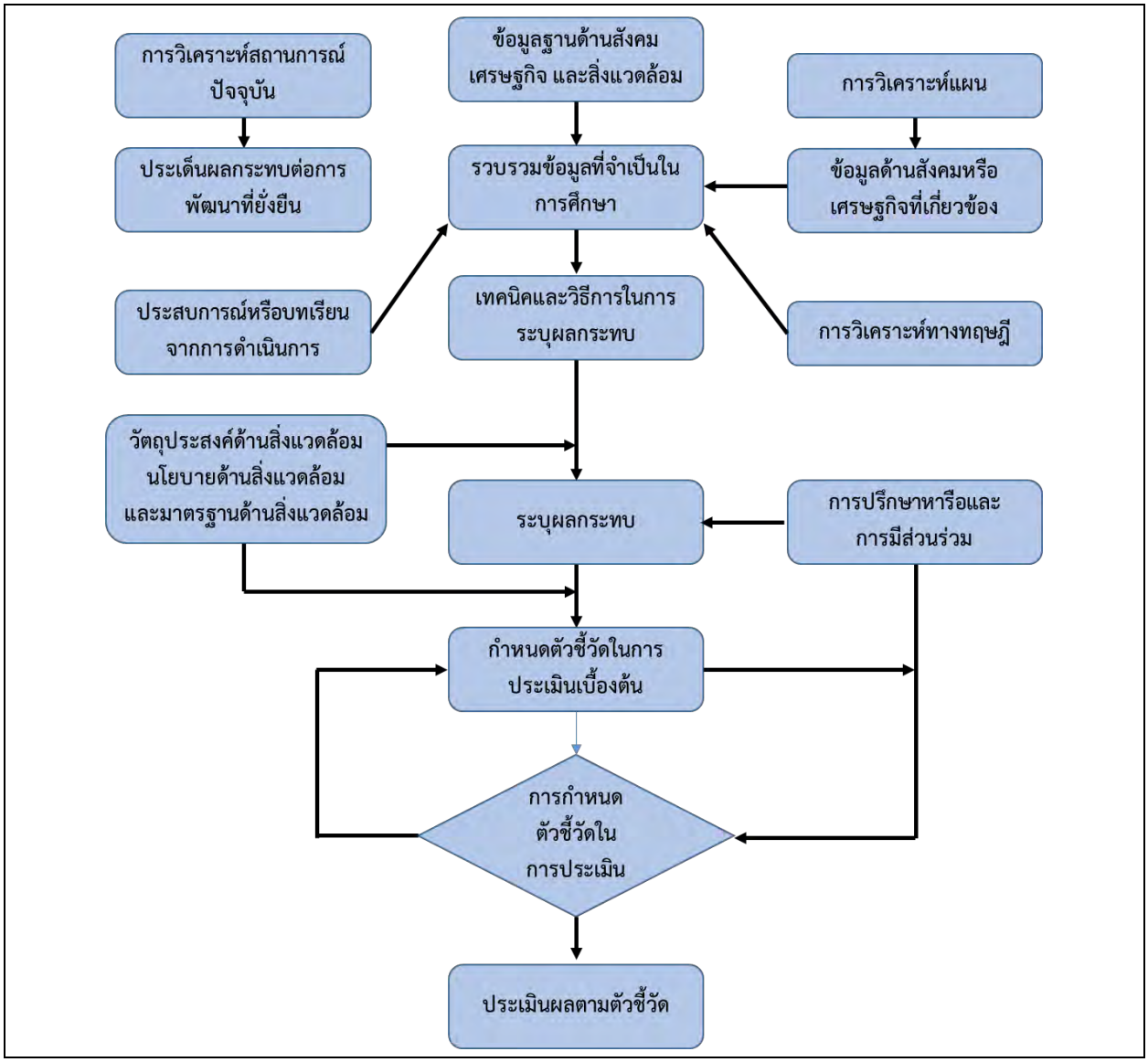

รูปที่ 9 ขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินด้านสิ่งแวดล้อมของสาธารณรับประชาชนจีน

แนวทาง SEA ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบด้วย อย่างน้อย 9 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดขอบเขต ข้อมูลด้านนโยบาย แผนหรือแผนงาน การประเมินข้อมูลฐานด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบการพัฒนาทางเลือกและการกำหนดมาตรการ การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม การติดตามตรวจสอบ การพิจารณาความไม่แน่นอน และการบูรณการ ซึ่งขั้นตอนดังกล่าว เป็นขั้นตอนมาตรฐานในการดำเนินการศึกษา SEA ของสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ ตัวชี้วัดที่ได้ถูกพัฒนาขึ้นจากการศึกษา SEA จำเป็นจะต้องเปิดเผยและรายงานให้สาธารณะรับรู้ข้อมูลด้วย อย่างไรก็ตาม แนวทาง SEA ไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดในการศึกษา SEA ที่ตายตัว แต่สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ หรือสาขาที่ศึกษาได้ ซึ่งมีตัวอย่างตัวชี้วัดของแผนในแต่ละสาขา ดังนี้

1. แผนพัฒนาระดับภูมิภาค (27 ตัวชี้วัด)
2. แผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (19 ตัวชี้วัด)
3. แผนด้านอุตสาหกรรม (31 ตัวชี้วัด)
4. แผนด้านพลังงาน (19 ตัวชี้วัด)
5. แผนด้านการเกษตรกรรม (17 ตัวชี้วัด)
6. แผนด้านผังเมือง (53 ตัวชี้วัด)

จากการศึกษาการดำเนินการ SEA ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบความท้าทายในการดำเนินการ SEA ในแต่ละภาคส่วนที่แตกต่างกัน เช่น ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต้องการเพียงข้อมูลของตัวชี้วัดที่สำคัญในการตัดสินใจ ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญมุ่งเน้นให้ความสำคัญในด้านการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ความยืดหยุ่นของแนวทาง SEA ที่อาจทำให้ผู้ดำเนินการ SEA หลีกเลี่ยงการใช้ตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมิน รวมถึงประเด็นทางด้านการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสและการยอมรับของสังคมด้วย

บทเรียนที่ 6 : เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ใน SEA

เครื่องมือและเทคนิคที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ได้นั้น มีอยู่หลากหลายประกอบด้วย เทคนิคเชิงคุณภาพและการมีส่วนร่วม แผนที่และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ การคาดการณ์ผลกระทบ การประเมินผลกระทบ และการวางแผนที่เหมาะสม ทั้งนี้การใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ เหล่านี้มีข้อดีข้อเสียต่างกันออกไป ดังนั้น เมื่อจะนำไปประยุกต์ใช้กับขั้นตอนต่าง ๆ ของ SEA จึงต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมด้วย ตัวอย่างเช่น ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน รายการตรวจสอบเป็นเครื่องมืออย่างง่ายที่จะช่วยให้มั่นใจว่าข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ถูกเก็บรวบรวมหรือได้รับการพิจารณาแล้ว หรือในขั้นตอนการประเมินจัดลำดับความพึงพอใจทางเลือก เมตริกซ์ถ่วงน้ำหนักเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่จะช่วยยืนยันความสอดคล้องในการประเมินความพึงพอใจทางเลือกของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นต้น รายละเอียดการใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ในกระบวนการของ SEA แสดงดัง**ตารางที่ 2**

ตารางที่ 2 การใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ในกระบวนการของ SEA

ประเภท	เครื่องมือ/ เทคนิค	ขั้นตอน SEA				
			การพัฒนาและประเมินทางเลือก			
		การประเมินข้อมูลพื้นฐาน	การระบุผลกระทบ	การคาดการณ์ผลกระทบ	การประเมินผลที่เกิดจากทางเลือก	การพิจารณาให้คะแนนเปรียบเทียบ
เทคนิคเชิงคุณภาพ, การมีส่วนร่วม	รายการตรวจสอบ (Formal and informal checklists)	✓	✓	✓	✓	✓
	เมตริกซ์ (Matrices)		✓	✓		✓
	การพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert judgement)	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
	การมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public participation)	✓	✓	✓	✓	✓
	การประเมินคุณภาพชีวิต (Quality of Life Assessment: QoLA)	✓			✓	
	แผนภาพสาเหตุผลกระทบ (Causal effect diagrams)		✓	✓		

ตารางที่ 2 การใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ในกระบวนการของ SEA

ประเภท	เครื่องมือ/ เทคนิค	ขั้นตอน SEA				
			การพัฒนาและประเมินทางเลือก			
		การประเมินข้อมูลฐาน	การระบุผลกระทบ	การคาดการณ์ผลกระทบ	การประเมินผลที่เกิดจากทางเลือก	การพิจารณาให้คะแนนเปรียบเทียบ
แผนที่และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่	การซ้อนทับแผนที่ (Overlay mapping)	✓		✓		
	การวิเคราะห์การแบ่งสรรการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use partitioning analysis)			✓		
	ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS)	✓		✓	✓	
การคาดการณ์ผลกระทบ	การวิเคราะห์โครงข่าย (Network analysis)		✓	✓		
	การสร้างแบบจำลอง (Modeling)			✓		
	การวิเคราะห์สถานการณ์/การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Scenario/ sensitivity analysis)			✓		
การประเมินผลกระทบ	การวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ของโครงการ (Cost-Benefit Analysis: CBA)				✓	
	การวิเคราะห์หลายหลักเกณฑ์ (Multi-Criteria Analysis: MCA)				✓	
	การวิเคราะห์วงจรชีวิต (Life Cycle Analysis: LCA)				✓	
	การวิเคราะห์ความเปราะบาง (Vulnerability analysis)			✓	✓	
	รอยเท้าทางนิเวศ (Ecological footprint)				✓	
	การประเมินความเสี่ยง (Risk assessment)			✓	✓	
	การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend analysis)	✓		✓	✓	
การวางแผนที่เหมาะสม	การประเมินความสอดคล้อง (Compatibility assessment)					✓

หมายเหตุ: เครื่องหมาย ✓: เครื่องมือและเทคนิคนั้นสามารถใช้ได้กับขั้นตอนดังกล่าว
เครื่องหมาย ✓✓: เครื่องมือและเทคนิคนั้นเป็นที่นิยมใช้กับขั้นตอนดังกล่าว

ที่มา: สศช., 2560

ในบทเรียนนี้จะขอยกตัวอย่างเครื่องมือและเทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งกรณีศึกษาที่เป็นที่นิยม 3 วิธี ดังนี้

การมีส่วนร่วมสาธารณะ (Public participation)

เป็นแนวคิดสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการให้ตัวแทนประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกชน นักการเมือง หรือกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นผ่านมุมมองของกลุ่มต่าง ๆ เทคนิคนี้จะมีประสิทธิภาพมากหากเริ่มดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนแรกของกระบวนการ SEA (Therivel, 2004) ทำให้สามารถนำเอาองค์ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรที่มีมาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อีกทั้งยังทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการตัดสินใจ ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ เกิดความโปร่งใส และลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ แต่บางครั้งในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติหรือทางออกร่วมกันได้จะทำให้สิ้นเปลืองเวลามากขึ้น

ตัวอย่างกรณีศึกษา A Framework for Participatory Impact Assessment- , a Case Study of Land Use Change in Malta (Jake Breton Morris, Valentina Tassone, Rudolf de Groot, Marguerite Camilleri, and Stefano Moncada, 2011)

FoPIA ออกแบบให้สามารถประเมินผลกระทบเชิงนโยบายที่มีความอ่อนไหวต่อความยั่งยืนระดับชาติ ภูมิภาค หรือชุมชน โดยควบคุมองค์ความรู้ และผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับชาติ ภูมิภาค และชุมชน ซึ่งมีบทบาทในส่วนกลางในกระบวนการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ปัญหาด้านความยั่งยืนที่เฉพาะเจาะจงก่อให้เกิดนโยบายในระดับประเทศกับระดับภูมิภาค และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ที่เป็นจริง

การวิจัยของผู้มีส่วนร่วมหลักใน FoPIA แบ่งเป็น 2 ระยะ:

- ระยะที่ 1 - กำหนดนโยบายสถานการณ์ ในระยะนี้เกี่ยวข้องกับการใช้การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้มีส่วนได้เสียแบบรายบุคคล
- ระยะที่ 2 - ดำเนินการ SIA ของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งผู้มีส่วนได้เสียจะถูกเชิญมาร่วมกันเพื่อเข้าวร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการของ SIA

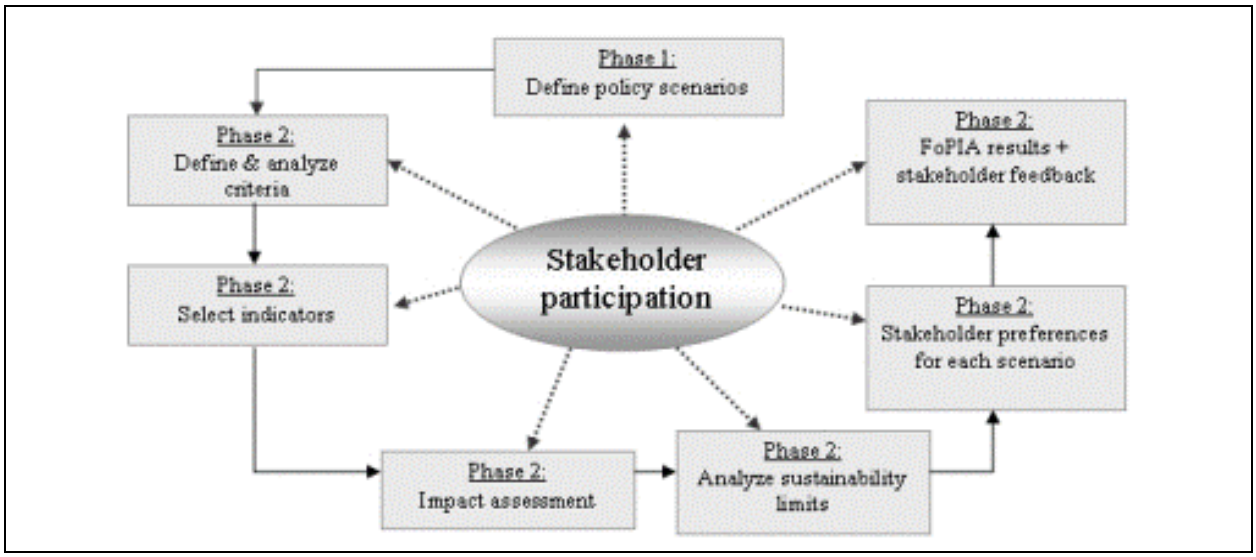

รูปที่ 10 โครงสร้างของ Framework for Participatory Impact Assessment (FoPIA)

ระยะที่1 : กำหนดนโยบายสถานการณ์สำหรับ มอลต้า	การหยิบยกประเด็นความยั่งยืนและตัวชี้วัดสำหรับมอลต้าถูกอธิบายโดยการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับบุคคล 32 คนจากสถาบันสาธารณะ พรรคการเมือง สหภาพการค้า มหาวิทยาลัย ธุรกิจ และสมาคมธุรกิจต่าง ๆ บทสัมภาษณ์ถูกใช้เพื่อกระตุ้นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืนที่มอลต้าต้องเผชิญ
ระยะที่ 2 การระบุและวิเคราะห์เกณฑ์สำหรับมอลต้า	การตกลงเรื่องเกณฑ์ความยั่งยืนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การหารือในเรื่องของการทำงานของการใช้ที่ดิน (LUF) และการนำเสนอชุดของเกณฑ์การทำงานของการใช้ที่ดินโดยผู้ดำเนินการ และเมื่อผู้เข้ารวมการอบรมเชิงปฏิบัติการเห็นด้วยกับรายการใน LUFC จากนั้นจะร่วมกันให้คะแนนและคำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนนของ LUFC เพื่อหาข้อสรุป และนำไปสู่ผลลัพธ์
ระยะที่ 2 การเลือกตัวชี้วัดสำหรับมอลต้า	ประชุมหาข้อสรุปเพื่อคัดเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสม การให้คำจำกัดความของตัวชี้วัดจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถระบุการวัดการเปลี่ยนแปลงได้ดีที่สุด โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความยั่งยืนที่สำคัญในมอลต้า ตัวอย่างเช่น การเข้าถึงสาธารณสุขในชนบท สถานะของแหล่งน้ำใต้ดินของมอลต้า
ระยะที่ 2 การวัดผลกระทบสำหรับมอลต้า	ผู้เข้าร่วมประชุมใช้ LUFCI เพื่อประเมินผลกระทบต่อนโยบายสถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพของแต่ละกรณี

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อจำกัดของความยั่งยืนสำหรับ มอลต้า	แสดงข้อมูลที่มีอยู่ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานะปัจจุบันของแต่ละ LUF ในมอลต้า เพื่อใช้เป็นภาพประกอบขีดจำกัดความยั่งยืนในแต่ละ LUFCI และตามมาด้วยขั้นตอนของการให้คะแนนโดยแต่ละบุคคล การสรุปคะแนนเฉลี่ย ผลลัพธ์คะแนนที่ทุกคนยอมรับ
ระยะที่ 2 การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับมอลต้า	แบบฝึกหัดการจัดอันดับ LUFC ถูกใช้เพื่อนำข้อมูลการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกมาแสดงโดยเปิดเผยศักยภาพของแต่ละเหตุการณ์ในด้านเกณฑ์ลำดับความสำคัญของความสามารถในความยั่งยืนของการประโยชน์จากพื้นที่ในมอลต้า
ระยะที่ 2 ผลลัพธ์ FoPIA และ การตอบกลับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมอลต้า	การประชุมสุดท้ายจะเริ่มด้วยผู้ดำเนินรายการแสดงข้อมูลสรุปของผลการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแสดงคู่กับคะแนนผลกระทบสำหรับแต่ละ LUFCI ภายใต้สถานการณ์นั้น ๆ คะแนนผลกระทบสามารถเปรียบเทียบกับขีดจำกัดในความสามารถของความยั่งยืนของแต่ละ LUFCI โดยพิจารณาจากเส้นแนวโน้ม

จากกรณีนี้พบว่าผู้มีส่วนได้เสียจำนวนมากได้ให้การลงนามในเชิงบวกสำหรับการปรับใช้การวิเคราะห์เกณฑ์ความสามารถในความยั่งยืนภายในกระบวนการ SIA ซึ่งถูกมองว่าเป็นวิธีการที่มีพลังในการสร้างความตระหนักถึงประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืนในระดับภูมิภาค นอกจากนั้น ผู้มีส่วนได้เสียรู้สึกว่าการวิเคราะห์ขีดจำกัดจะช่วยสนับสนุนการตีความหมายของผลการประเมินและการตัดสินใจทางการเมืองได้ ในกรณีของมอลต้า ยกตัวอย่างเช่น สถานการณ์จำลองการใช้พื้นที่ที่มีระดับมาตรการการป้องกันในระดับต่ำและปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นที่ยอมรับไม่ได้ในแง่ของความยั่งยืน

แผนที่และการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

- **การซ้อนทับแผนที่ (Overlay mapping)**

เป็นวิธีการวิเคราะห์และระบุการกระจายตัวของผลกระทบในเชิงพื้นที่ ซึ่งใช้วิธีการนำเอาแผนที่ที่โปร่งใสและแสดงข้อมูลหลายประเภท (เช่น พื้นที่อ่อนไหว เขตอนุรักษ์ หรือพื้นที่สำคัญอื่น ๆ) มาซ้อนทับกันเพื่อระบุว่าพื้นที่มีความเหมาะสมหรือไม่ต่อการพัฒนา วิธีนี้ยังสามารถใช้ระบุพื้นที่ที่อาจเกิดผลกระทบสะสมหรือพื้นที่ที่ผลกระทบอาจมีปฏิกิริยาต่อกันได้ด้วย (Walker and Johnston, 1999; Therivel, 2004) วิธีนี้แสดงผลที่เข้าใจได้ง่าย เหมาะพื้นที่ทุกขนาด สามารถทำได้โดยบุคคลทั่วไปไม่จำเป็นต้องผู้เชี่ยวชาญ ยิ่งไปกว่านั้นหากเป็นกรณีแผนที่ที่เขียนเอง ค่าใช้จ่ายก็จะยิ่งต่ำลดลงและสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว

- **การวิเคราะห์การแบ่งสรรการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use partitioning analysis)**

เป็นวิธีการวิเคราะห์ขนาดและคุณภาพของพื้นที่ที่มีลักษณะเป็นผืนเดียวกัน (Non-fragmentation) ก่อนและหลังแผนงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแบบเส้นตรง (Linear infrastructure construction) (เช่น ถนน ทางด่วน รางรถไฟ และสายส่งกระแสไฟฟ้า เป็นต้น) เนื่องจากหลังจากการดำเนินการ

พัฒนาแล้วพื้นที่ดังกล่าวอาจจะถูกแบ่งออกเป็นส่วนเล็ก ๆ จึงทำให้ต้องมีการประเมินเพื่อเปรียบเทียบทั้งก่อนและหลังการพัฒนาโดยการให้ระดับคะแนน (Grading) ทั้งนี้การเปรียบเทียบระดับคะแนนก่อนและหลังการพัฒนานั้นจะชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของโครงสร้างพื้นฐานต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผลกระทบสามารถแสดงโดยกราฟของจำนวนหน่วยพื้นที่ (Area unit) ต่อพื้นที่สะสม (Cumulative area) ซึ่งทำให้เห็นว่าพื้นที่สะสมประเภทเดียวกันเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรเมื่อพื้นที่หน่วยย่อยเปลี่ยนแปลงไปหลังจากการดำเนินตามแผนหรือแผนงาน (Therivel, 2004; OECD, 2006) วิธีการนี้เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงพื้นที่และแผนที่ที่ต้องอาศัยข้อมูลจำนวนมาก จึงจำเป็นจะต้องใช้ระบบภูมิสารสนเทศ

- **ระบบภูมิสารสนเทศ (Geographic Information System: GIS)**

เป็นเครื่องมือทางระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้สร้างและแสดงข้อมูลในรูปแบบของแผนที่โดยการเชื่อมโยงกันระหว่างข้อมูลตาราง (Attribute data) และข้อมูลแผนที่ (Map data) นับเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ที่มีประโยชน์มาก เนื่องจากระบบภูมิสารสนเทศสามารถคำนวณระยะทางและพื้นที่ สร้างพื้นที่กันชน เขียนเส้นชั้นความสูง และซ้อนทับแผนที่ได้ (Walker and Johnston, 1999; Therivel, 2004) เครื่องมือนี้เป็นระบบคอมพิวเตอร์จึงทำให้สามารถสร้างแผนที่ที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ และมีข้อมูลจำนวนมากขึ้นมาได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ อีกทั้งยังมีเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนและสามารถแสดงผลที่เป็นที่เข้าใจได้ง่ายและเห็นได้ชัดเจนในรูปแบบแผนที่ ซึ่งคุ้มสำหรับการลงทุนในระยะยาว

ตัวอย่างกรณีศึกษา GIS-Based Urban Sustainability Assessment: The Case of Dammam City, Saudi Arabia (Habib M. Alshuwaikhat LSHUWAIKHAT & YUSUF A. AINA, 2006)

แนวทางตามระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เกี่ยวข้องกับการประเมินกระบวนการวางแผนแม่บทและกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เกิดจากการวางแผน

GIS นั้นจัดเป็นเครื่องมือวิเคราะห์เชิงพื้นที่มีประโยชน์อย่างมากในการตรวจสอบและประเมินความยั่งยืนของเขตเมือง GIS มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงข้อมูลตำแหน่งกับลักษณะรวมทั้งสามารถวิเคราะห์เชิงพื้นที่กับข้อมูลเหล่านั้นได้ การประเมินความยั่งยืนของเขตชุมชนเมืองนั้นจะเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินค่าข้อมูลเชิงพื้นที่ที่สามารถค่อนข้างที่จะจัดการได้ด้วยของระบบ GIS นอกเหนือจากการจัดการการประสาน และวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น GIS ยังสามารถใช้สำหรับแสดงให้เห็นความแตกต่างของสถานการณ์ต่าง ๆ ของตัวชี้วัดความยั่งยืน ดังนั้นแล้ว GIS จึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการประเมินความยั่งยืนของเขตชุมชนเมือง

วิธีการ สำหรับการทำงานนี้คือการประเมินความยั่งยืนของเมืองดัมมัน โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี GIS และชุดตัวชี้วัดความยั่งยืน การประเมินจะขึ้นกับการเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ปฐมภูมิ และข้อมูลการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่จากเทศบาลเมืองดัมมัมซึ่งรับผิดชอบในการจัดการปรับปรุงโครงการแผนแม่บท

(กลุ่ม I) และตัวแทนของ บริษัทที่ปรึกษาและคณะกรรมการที่ปรึกษาและตรวจสอบ (กลุ่ม II) ที่กำลังดำเนินการและตรวจสอบโครงการ

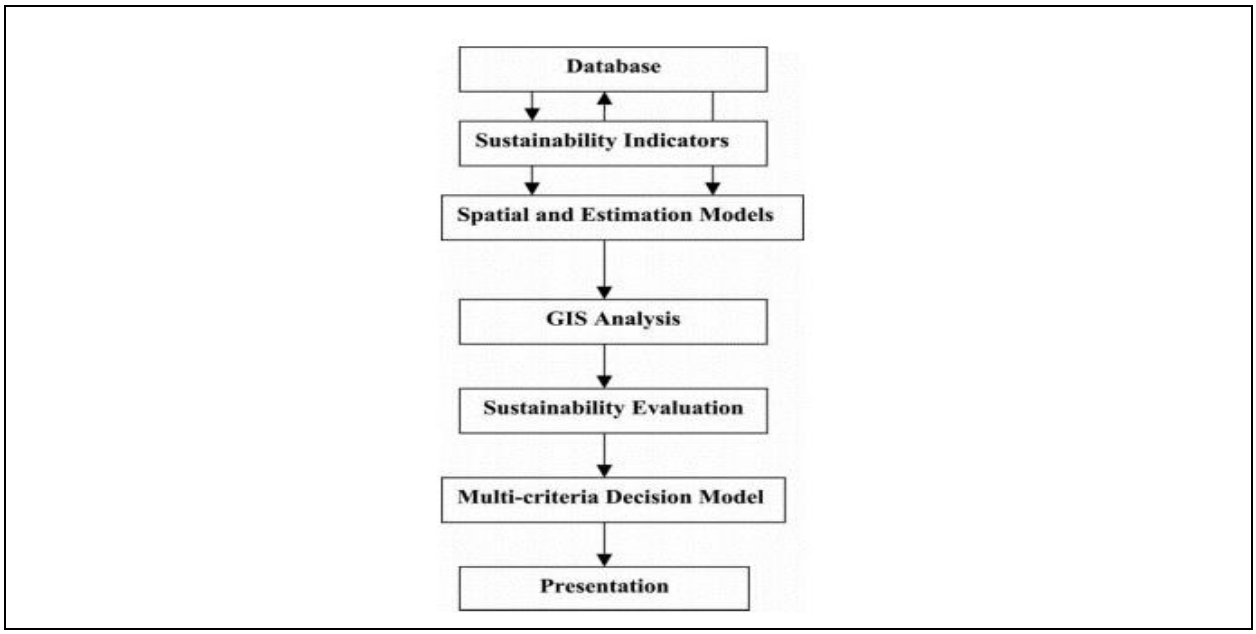

รูปที่ 11 กรอบงานเชิงวิเคราะห์สำหับการประเมินความยั่งยืนของเมือง (ปรับปรุงจาก Lautso et al. 2002; Munda, 2001).

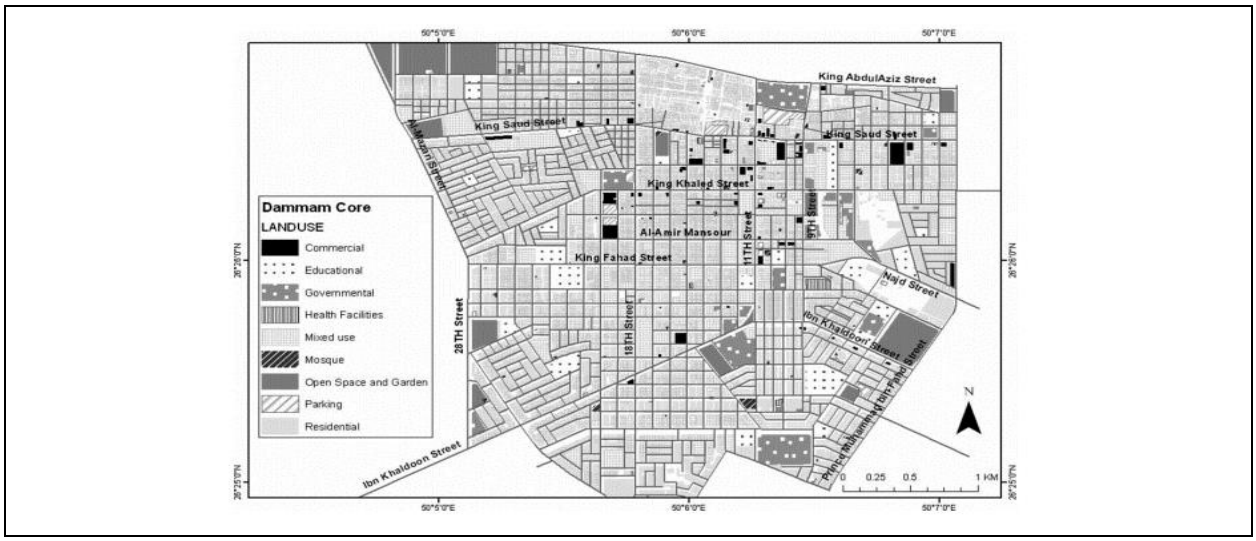

รูปที่ 12 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา

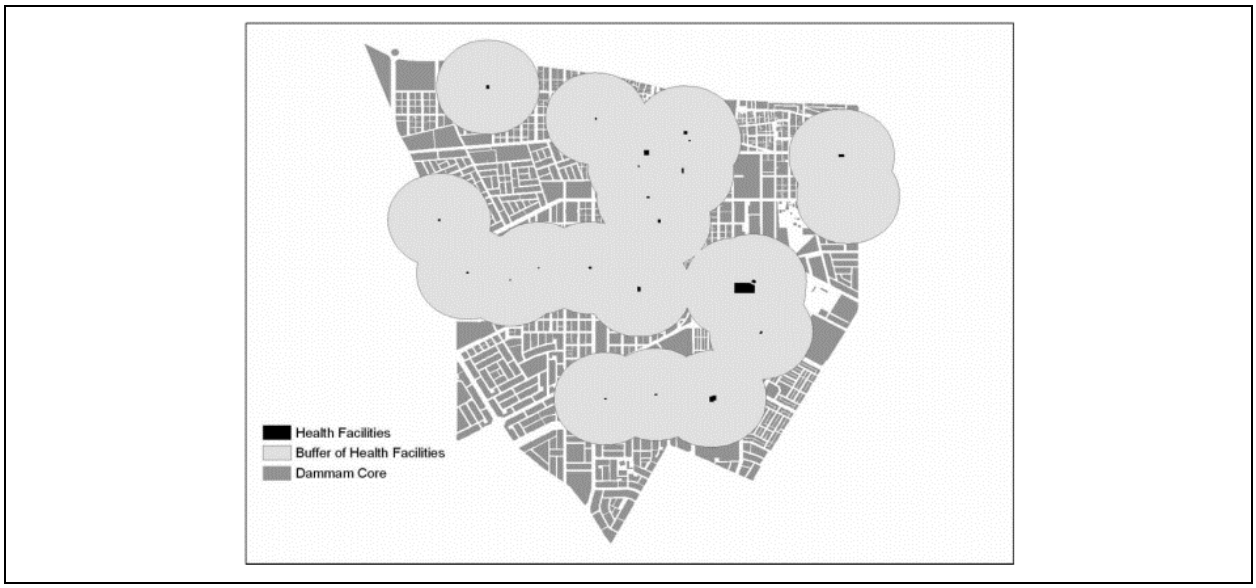

รูปที่ 13 การซ้อนทับสถานที่ด้านสุขภาพบนแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน

กรณีศึกษานี้ได้พยายามพัฒนากรอบงานแบบองค์รวมสำหรับการประเมินความยั่งยืนของเมือง กรอบงานนี้ประกอบไปด้วย การประเมินแผนการดำเนินงาน ผลของการวางแผนการดำเนินงาน และ ผลของการดำเนินงาน (การใช้ประโยชน์จากพื้นที่) กรณีศึกษาเพื่อประเมินความยังยื่นของเมืองดัมนัมด้วยวิธีการทาง GIS ได้ใช้กรอบงานดังที่กล่าวมาข้างต้น วิธีในการประเมินความยั่งยืนของเมืองนั้นได้ยึดตัวชี้วัดเชิงพื้นที่และตัวเลขเป็นหลัก นอกจากนั้นแล้วการวางแผนการดำเนินงานและแผนแม่บทนั้นจำเป็นต้องถูกประเมินด้วยซึ่งแสดงให้เห็นว่า การบรูณการความยั่งยืนในเมืองดัมนัมยังคงอยู่ในระดับเดิมและมีความร่วมมือของภาคประชาชนที่ค่อนข้างจำกัด

การประเมินทางด้าน GIS แสดงให้เห็นว่าในด้านของความยั่งยืนของเขตชุมชนเมืองนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการพูดถึงสำหรับเมืองดัมนัม โดยที่หัวข้อที่เกี่ยวกับด้านความยั่งยืนทางเศรษฐกิจถูกกล่าวถึงมากกว่าหัวข้อทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

การวิเคราะห์หลายหลักเกณฑ์ (Multi-Criteria Analysis: MCA)

เป็นวิธีการที่ใช้วิเคราะห์หรือเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ และระบุทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด MCA ช่วยจัดการความซับซ้อนโดยการแปลงผลการประเมินรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นค่าคะแนนบนฐานเดียวกัน วิธีการนี้เริ่มจากการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่จะใช้ในการให้คะแนนทางเลือกต่าง ๆ แต่ละเกณฑ์จะได้รับการถ่วงน้ำหนักตามความสำคัญ ทางเลือกที่มีค่าคะแนนรวมสูงสุดจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด การให้ค่าน้ำหนักนั้นสามารถกระทำได้โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน MCA สามารถประยุกต์ใช้ในการประเมินผลกระทบ และการพัฒนาและการเปรียบเทียบทางเลือก (Therivel, 2004; สำนักงานนโยบายและแผน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552) วิธีการนี้ทำให้เกิดความโปร่งใส ชัดเจน และง่ายต่อการตรวจสอบ อย่างไรก็ตามความเที่ยงของข้อมูลและผลลัพธ์ย่อมขึ้นกับผู้ที่ให้คะแนนและกำหนดค่าน้ำหนัก

ขั้นตอนในการทำ MCA (UNECE 2006) มีดังนี้

- ระบุเกณฑ์ในการประเมินที่สามารถวัดผลลัพธ์สำคัญของทางเลือก ที่ถูกนำเสนอได้ โดยอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวของ หรือความเป็นไปได้ของ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ขอควรระวังในการกำหนดเกณฑ์ ได้แก่ การตั้งเกณฑ์นั้นควร จะมีความสมบูรณ์ ไม่ควรใช้คำซ้ำกันในเกณฑ์ เกณฑ์ต้องสามารถทำการวัดได้ เกณฑ์แต่ละเกณฑ์จะต้องเป็นอิสระต่อกัน

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่สำคัญของเกณฑ์ (ให้ค่าน้ำหนัก) เทคนิคการ วิเคราะห์หลายแบบหลักเกณฑ์นั้น สามารถอธิบายการให้ค่าน้ำหนักความสัมพันธ์ของ แต่ละเกณฑ์ในการตัดสินใจได้ โดยวิธีการในการให้ค่าน้ำหนักนั้นจะเริ่มจากวิธีการที่ง่ายไปสู่วิธีการที่ซับซ้อน

- ดำเนินการวิเคราะห์ (หรือให้ค่าคะแนน) ก่อนการให้คะแนน ควรอธิบาย นัยสำคัญของระดับคะแนน ซึ่งการให้คะแนนอาจจะทำโดยวิธีพื้นฐาน 3 วิธี คือ

(1) การประเมินโดยตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน และให้ค่าคะแนนแต่ละความคิดเห็น (เช่น 0-100)

(2) ทำการเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อทำการตัดสินใจ โดยกำหนดเกณฑ์ในการพัฒนาเฉพาะด้าน จากต่ำที่สุดจนถึงดีที่สุด

(3) ตัดสินใจดำเนินการในทางเลือกที่เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ โดย วิธีการก็จะเปลี่ยนจากการจัดลำดับโดยการอธิบายอย่างง่าย สู่การ คำนวณที่ซับซ้อน

- ให้ค่าน้ำหนักหลายครั้ง และให้คะแนนในแต่ละทางเลือก และหารด้วย คะแนนทั้งหมดแต่ละทางเลือกในการดำเนินการในแต่ละเกณฑ์ ทุกเกณฑ์ ผลรวม ทั้งหมดมาสัมพันธ์กับคะแนนในแต่ละทางเลือก นำผลทั้งหมดของแต่ละทางเลือกมา ทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบและอภิปราย

- วิเคราะห์ความอ่อนไหวของการเปลี่ยนแปลงในการให้ค่าคะแนน หรือ การให้ค่าน้ำหนัก โดยความอ่อนไหวนั้นแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีกระทบ ต่อผลของ MCA ซึ่งการวิเคราะห์นั้นอาจจำเป็นจะต้องมีตัวแปรที่ไม่ทราบ หรือ ทราบไม่แน่ชัดอย่างมาก และมีความสำคัญต่อการดำเนินการของบางทางเลือกที่ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ถูกเลือก หรือถ้าผู้ตัดสินใจหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโต้แย้งเกี่ยวกับการให้ค่าน้ำหนักของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน

ตัวอย่างกรณีศึกษา A multicriteria proposal for large-scale solar photovoltaic impact assessment (Gardenio Diogo Pimentel Da Silva, Alessandra Magrini and David Alves Castelo Branco, 2019)

จุดประสงค์ของงานนี้คือการเสนอแนวทางแบบหลายเกณฑ์ที่มุ่งถ่ายทอดแง่มุมทางด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสังคมของโรงงาน LSPV และประเมินระดับผลกระทบและความสำคัญ วิธีการนี้ได้รับการสร้างขึ้นบนความต้องการที่จะพัฒนาการตรวจสอบผลกระทบในเชิง EIA เพื่อการขอใบอนุญาติโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ในประเทศบราซิล

สำหรับการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบหลายเกณฑ์ (MCDA) ที่รวมทั้งเกณฑ์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ นั้นมีปลายประเภท โดนทั่วไปเป้าหมายหลักคือการเลือกหรือจัดอันดับตัวเลือกที่ดีที่สุดตามเกณฑ์และความสนใจในหลายประการ

วิธีการ สำหรับวิธีการที่ใช้นี้จะยึดตามวิธีการ SAMAMBAIA ซึ่งได้รับการออกแบบเพื่อสะท้อนข้อกำหนดของEIA ของบราซิล และกำหนดพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดและการเกิดขึ้นชั่วคราวของผลกระทบที่สำคัญ วิธีการนี้ได้รับการทวนสอบในการปรึกษาและการวิจัยในสถานบันการศึกษา โดยมีโครงสร้างทั่วไปดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระทำเชิงพื้นที่และชั่วคราว	การเสนอของการปรับใช้กิจกรรมแบบชั่วคราว คือ การก่อสร้าง (รวมถึง การเตรียมและติดตั้งสิ่งต่าง ๆ ในที่ดิน) การดำเนินการและการบำรุงรักษา (Q&M) และการรื้อถอน การจำแนกประเภทนี้คือมาตรฐานในการประเมินผลกระทบ
ขั้นตอนที่2 การระบุจุดประสงค์และต้นไม้ลำดับขั้น	จุดกำเนิดของส่วนนี้คือการเลือกเกณฑ์หลักในการประเมินผลกระทบของ LSPV และการสร้างโครงสร้าง AHP ตามเทคโนโลยีทั่วไป (แบบภาคพื้นและแบบลอยตัว) และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น
ขั้นตอนที่ 3 การเลือกเกณฑ์ในการประเมิน ช่วงของการให้คะแนน และฟังก์ชันค่า	เกณฑ์การประเมินถูกกำหนดในทุก ๆ ระดับของวัตถุประสงค์ในตำแหน่งด้านล่างของโครงสร้างต้นไม้ เกณฑ์การประเมินทั้งหมดตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลาย ๆ รายงานของ EIA และบทความนานาชาติในเรื่องพลังงานแสงอาทิตย์ โดยที่เกณฑ์การประเมินจะยึดตาม 5 หลักการพื้นฐาน(Wang et al., 2009) ดังต่อไปนี้ 1. **ความอิสระ** ไม่พบความสัมพันธ์ใด ๆ ในเกณฑ์ระดับเดียวกัน ข้อกำหนดนี้สำคัญต่อการสมัคร MAVT ล่าสุด 2. **ระบบ** ระบุคุณสมบัติหลักของโครงการประเภทนั้น และผลสมรรถภาพโดยรวม (เช่น สิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจ)

	3. **ความสอดคล้อง** วัตถุประสงค์และเกณฑ์จะต้องสอดคล้องและเกี่ยวข้องกัน 4. **สามารถวัดได้** เกณฑ์จะต้องสามารถอธิบายเป็นเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพได้ 5. **สามารถเปรียบเทียบได้** เกณฑ์จะต้องถูกทำให้เป็นมาตรฐานและสามารถเปรียบเทียบกันได้
ขั้นตอนที่ 4 การวัดผลเชิงเมทริก	ในขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วยการสร้างเมทริกของคอลัม ซึ่งเป็นตัวแทนของพื้นที่กิจกรรม และระดับขั้นของวัตถุประสงค์ ตามลำดับ
ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดน้ำหนัก	สำหรับเกณฑ์สุดท้าย ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจะคูณกับน้ำหนักสุดท้ายและค่าจากฟังก์ชันที่เป็นประโยชน์ อย่างไรก็ตามความแตกต่างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (หรือกลุ่ม) สามารถไม่เห็นด้วยกับน้ำหนักที่กำหนดขึ้น โดยสามารถให้ความเห็นตามความสนใจหรือมุมมองของแต่ละคน
ขั้นตอนที่ 6 การรวมผลคะแนน	การรวมคะแนนขั้นสุดท้ายสามารถใช้ประมาณผลกระทบของโครงการได้ โดยหากคะแนนเข้าใกล้ 1 มาก ๆ หมายถึง โครงการนั้นมีโอกาสทำลายสิ่งแวดล้อมและเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้มาก

จากการพิจารณาถึง การประเมินผลกระทบของการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ขนาดใหญ่ในบราซิล งานนี้ได้ชี้ถึงความจำเป็นในการใช้แนวทางหลายเกณฑ์ที่รวมสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนของการติดตั้งและการดำเนินโครงการเข้ากับการวัดขนาดผลกระทบและความสำคัญที่กำหนดโดย EIA

ตัวอย่างกรณีศึกษา Participative multi-criteria analysis for the evaluation of water governance alternatives. A case in the Costa del Sol (Málaga) (P. Paneque Salgadoa, S. Corral Quintana, Â. Guimarães Pereira, L. del Moral Ituarte, and B. Pedregal Mateos, 2009)

การศึกษาแสดงตัวอย่างของการใช้ การประเมินหลายเกณฑ์แบบมีส่วนร่วมของทางเลือกในการจัดหาน้ำในภาคตะวันออกของเมือง คอสตา เดล โซล ในมาลากา (สเปน) การวิเคราะห์แบบหลายเกณฑ์และเทคนิคการวิจัยทางสังคมถูกรวมเข้าด้วยกันโดยการอาศัยการมีส่วนรวบของสังคมตลอดงานวิจัยเพื่อค้นหาแนวคิดและการผสมเครื่องมือที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการใช้ประเมินผลแบบบูรณาการและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมเพื่อจัดตั้งใน WFD

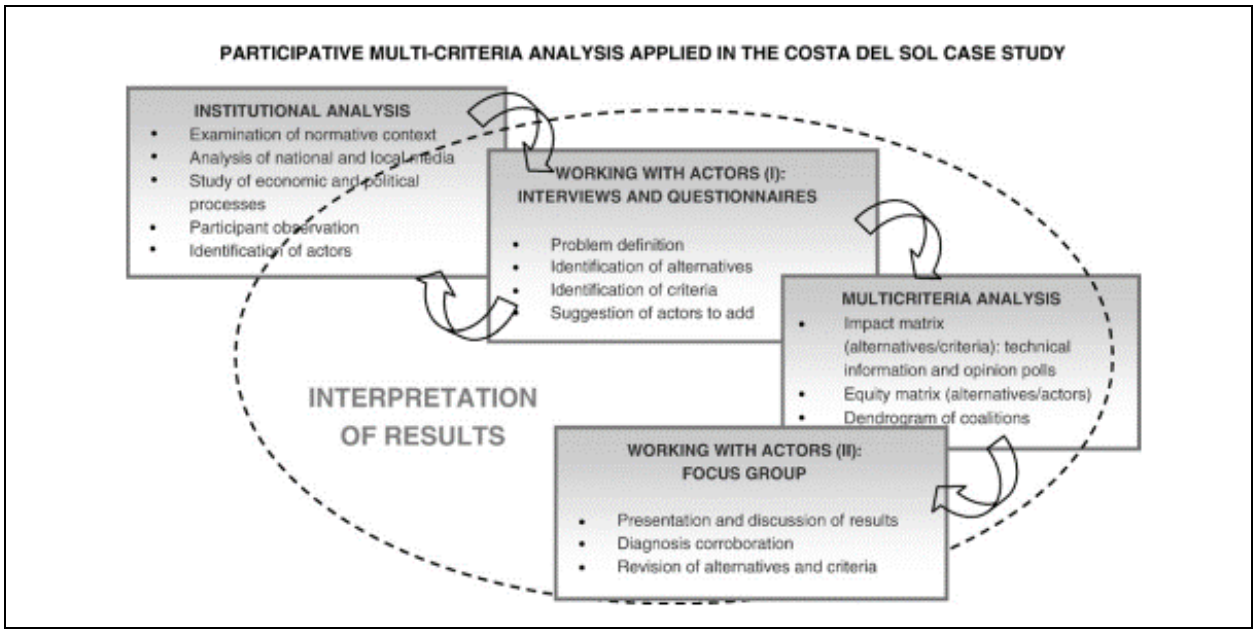

รูปที่ 14 แผนผังวิธีการกระบวนการประเมิน

จากกระบวนดังข้างต้น ผลลัพธ์สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

- การประเมินแบบหลายเกณฑ์ช่วยให้สามารถหาความไม่สอดคล้องระหว่างมุมมองและความสนใจของกลุ่มตัวแทนทางสังคมกับการตัดสินใจในขณะนั้น

- การประชุมกลุ่มที่สนใจถูกจัดขึ้นสำหรับการปรับทางเลือกที่ถูกเสนอสำหรับกรณีธรรมาภิบาลน้ำของ คอสตา เดล โซล เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ร่วมกันในขณะนั้นซึ่งสามารถได้รับการสำรวจเพิ่มเติมภายหลังได้

- การประเมินแบบหลายเกณฑ์ช่วยยืนยันว่าในแง่มุมหนึ่งกระบวนการนั้นมีการพัฒนาซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบของปัญหาธรรมาภิบาลน้ำ และในอีกทางหนึ่งได้เน้นว่าประเภทของการวางแบบวิธีวิจัยทางสังคมเพื่อการจัดโครงสร้างประเด็นการกำกับดูแล โดยการศึกษาแบบหลายเกณฑ์มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการกำหนดกรอบของประเด็นนั้น

- การประเมินผลรูปแบบหลายเกณฑ์แบบมีส่วนร่วมสามารถประนีประนอมได้อย่างมากในบริบทที่มีความขัดแย้งสูง หากมีความขัดแย้งสูงจะทำให้การสนทนาเป็นเรื่องยาก และยังลดความร่วมมือของกลุ่มตัวแทนทางสังคมในการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องและเข้าถึงได้สำหรับการประเมิน

บทเรียนที่ 7 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์การใช้ ของ SEA

ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมในทุกประเด็นการตัดสินใจที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจในระดับนโยบาย แผนและแผนการ (PPP) กลยุทธ์ EA (Strategic EA; SEA) กำลังได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืน หัวข้อส่วนนี้นำเสนอหลักการสำคัญ ความท้าทาย ข้อจำกัด และลักษณะเฉพาะบางประการที่ควรสนับสนุนกระบวนการของ SEA หาก SEA มีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายและกลยุทธ์ที่ยั่งยืนยิ่งขึ้น และสำรวจความล้ำสมัยของ SEA ในประเทศต่าง ๆ

1) ประสบการณ์การใช้ SEA ในไต้หวัน (Ming-Lone Lioua, and Yue-Hwa Yu, 2004)

ไต้หวันเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศในเอเชียที่มีการใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) อย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากเกณฑ์การปฏิบัติที่ดีของ SEA ที่ออกโดยบทความ 'Strategic Environmental Assessment Performance Criteria' ซึ่งตีพิมพ์ในปี 2002 IAIA (2002) สามารถสรุปข้อคิดเห็นจากผลการวิจัยเกี่ยวกับกรณี SEA ของไต้หวันได้สามกรณี ดังนี้

(1) เสนอและพิจารณาทางเลือกไม่เพียงพอ/ไม่ครอบคลุม

(2) ความล้มเหลวในการแจ้งและ / หรือมีส่วนร่วมต่อสาธารณะในระหว่างกระบวนการตัดสินใจ-ลงมือทำ

(3) แม้จะมีการออกกฎหมาย แต่ก็ไม่สามารถรวมความยั่งยืนไว้ในนโยบายที่ทำได้จริง และ

(4) มีการสื่อสารระหว่างหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องน้อยมากและไม่มีประสิทธิผล

ปัจจุบัน มีโครงการตัวอย่างที่ SEA ถูกนำไปใช้อย่างเป็นทางการเพียงสามกรณี สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ที่จำกัด ด้วยการผสมผสานความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมและหลักการด้านความยั่งยืนในการตัดสินใจ ในไต้หวัน เหตุผลที่ทำให้การดำเนินการ SEA ในไต้หวันค่อนข้างช้า ซึ่งมีการหารือกันในการประชุมเชิงปฏิบัติการของ SEA เรื่องการจัดตั้งระเบียบวิธีการของ SEA ในไต้หวันซึ่งจัดขึ้นโดย EPA Taiwan ในปี พ.ศ. 2545 (EPA Taiwan, 2002) ผู้เข้าร่วมประชุมได้สรุปถึงสาเหตุของการดำเนินงานที่ล่าช้าของ SEA ในไต้หวัน ดังนี้

(1) ไม่คุ้นเคยกับขั้นตอนและวิธีการของ SEA

(2) ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการกำหนดขอบเขต

(3) การขาดข้อมูลหรือมีข้อมูลพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้อง

(4) ขาดการกำหนดและ การวัดปริมาณวัตถุประสงค์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์สำหรับการประเมินหรือเกณฑ์การประเมิน เพื่อใช้กับวิธีเมทริกซ์บังคับ (The mandatory matrix method) และการดำเนินการล่าช้าซึ่งเกิดจากบรรยากาศทางการเมืองที่ไม่มั่นคง

จากประสบการณ์และปัญหาที่พบจากกรณีศึกษาในไต้หวันทั้งสามกรณี และเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้งาน SEA ได้มากยิ่งขึ้น จึงได้แนะนำให้มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

(1) จัดโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้และทำความคุ้นเคยกับผู้มีอำนาจตัดสินใจและผู้บริหาร SEA เกี่ยวกับประโยชน์ของ SEA และกระบวนการต่าง ๆ

(2) เตรียมกรณีศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม และ

(3) เปรียบเทียบและทบทวนระบบ SEA ของไต้หวันทั้งที่เหมือนและต่างจากประเทศอื่น ๆ เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ของประชาคมโลก

2) ประสบการณ์การใช้ SEA ในเวียดนาม (Maria Rosário Partidário, Michael Paddon, Markus Eggenberger, Dao Minh Chau and Nguyen Van Duyen, 2008)

สำนักงานเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือแห่ง Swiss (SDC) ในเวียดนามได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาแนวทาง CDS ในเวียดนามเพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างการปกครอง ความสามารถและการพัฒนาที่ประสานกัน DC ริเริ่มโครงการเกี่ยวกับการใช้ศักยภาพของ SEA เพื่อช่วยบูรณาการปัญหาสิ่งแวดล้อมเข้ากับ CDS การวิเคราะห์ของหลักการ แนวคิดหลักและการส่งมอบที่เป็นไปได้ของ SEA และ CDS แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานทั่วไปในการปรับปรุงแนวทางบูรณาการในการพัฒนาที่ยั่งยืนของเมือง

จึงสามารถสรุปได้ว่า SEA จะเป็นแนวทางที่เหมาะสมด้วยเหตุผลหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื่องจากคุณสมบัติและหลักการที่ใช้ร่วมกันของ SEA และ CDS รวมถึงลักษณะเชิงกลยุทธ์และความยืดหยุ่น ลักษณะที่ขับเคลื่อน ด้วยความโปร่งใสและหลักการการมีส่วนร่วมความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับกรณีเฉพาะ ดังนั้นจึงเห็นว่า SEA ช่วยเพิ่มมูลค่าสู่กระบวนการ CDS โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ทั้งปัจจัยกำหนดเบื้องต้นและเกณฑ์การประเมินที่มุ่งเน้นความยั่งยืน

(2) การอภิปรายผลเรื่องสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณชน

(3) ความยืดหยุ่นของขั้นตอนในการปรับให้เข้ากับความยืดหยุ่นของ CDS;

(4) การอภิปรายเกี่ยวกับการเปรียบเทียบและการประเมินทางเลือกที่สามารถเพิ่มคุณภาพของ CDS ภายในสถานที่ที่จัดตั้งไว้เพื่อความยั่งยืน และ

(5) การจัดตั้งโปรแกรมติดตามผลที่จะจัดให้มีการติดตามและประเมินผลหลังการใช้งาน CDS และการประเมินผลที่ดำเนินการภายใน SEA

(6) จุดการเรียนรู้ที่สำคัญของประสบการณ์ CDS คือการมีส่วนร่วมและการสนทนาที่เข้มแข็งระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการนำร่อง Nam Dinh ในการจัดตั้ง CDS เกิดจากความมุ่งมั่นที่แข็งแกร่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ

นอกจากนี้ยังได้รับการอำนวยความสะดวกด้วยความสัมพันธ์ในการทำงานอย่างยาวนาน ซึ่ง SDC มีส่วนร่วมมากกว่าทศวรรษ ช่วยสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ข้อกำหนดทางกฎหมายในปัจจุบันสำหรับ SEA ในเวียดนามมีความห่วงกังวลในระดับจังหวัดเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เมืองในชั้น II และ III ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม นี่จึงเป็นโอกาสสำหรับการประยุกต์ใช้ SEA ทั้งภายในและภายนอกกรอบกฎหมาย

3) ประสบการณ์การใช้ SEA ในซาอุดิอาระเบีย (Habib M. Alshuwaikha, 2005)

กรอบนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในซาอุดีอาระเบียในปัจจุบันมีอำนาจทับซ้อน มีกระบวนการตัดสินใจที่ช้า มีช่องว่างในการออกกฎหมาย และมีปัญหาในการดำเนินการ (Al-Gilani and Filor, 1999) แหล่งที่มาหลักของนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในซาอุดีอาระเบียคือ แผนพัฒนา 5 ปี ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีและชัดเจนสำหรับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐบาล โดยเฉพาะแผนที่ห้า และหก (Al-Gilani and Filor, 1999) อย่างไรก็ตาม ไม่มีสัญญาณใดที่บ่งชี้ว่า SEA ได้รับการพิจารณาในการประเมินผลกระทบของนโยบายการพัฒนาประเทศ นักวิจัยบางคนแนะนำให้ใช้การประเมินสิ่งแวดล้อมในขั้นตอนการตัดสินใจ (Alshuwaikhat and Aina, 2004). Alshuwaikhat and Aina (2004) โดยเสนอว่าในฐานะที่เป็นคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยสิ่งแวดล้อม (MCE) และคณะกรรมการเตรียมการสำหรับ MCE อยู่ในระดับสูงสุดของการกำหนดนโยบาย แนวทางระดับ SEA ควรเริ่มต้นจากระดับนี้ สำหรับในซาอุดิอาระเบีย แนวทางนี้จะสามารถรวม SEA ไว้ในระดับที่สูงขึ้นของการตัดสินใจ และเสริมการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการที่เกิดขึ้นในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการกำหนดนโยบาย และการวางแผน (Alshuwaikhat and Aina, 2004) เป็นที่ตระหนักว่า H.M. Alshuwaikhat / การทบทวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม 25 (2548) 307–317 313 SEA จะต้องรวมไว้เป็นข้อกำหนดสำหรับข้อเสนอเชิงนโยบายของรัฐบาล (Al-Gilani and Filor, 1999)

จากปัญหาปัจจุบันที่ซาอุดีอาระเบียเผชิญอยู่ เพื่อให้แน่ใจว่าความต้องการการพัฒนาที่ยั่งยืนถูกนำไปใช้ในระดับท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบถือเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ควรจัดตั้ง SEA ในเขตเทศบาลท้องถิ่น และนำไปใช้โดยหน่วยงานท้องถิ่นอย่างเป็นประจำ อย่างไรก็ตามระบบ SEA สำหรับ

ระดับเทศบาลไม่สามารถแยกออกจาก SEA ได้ในระดับชาติ รัฐบาลกลางและ/ หรือระดับภูมิภาค เนื่องจากมีการประกาศใช้นโยบายในระดับประเทศ กระบวนการในการนำ SEA ไปใช้ในระดับเทศบาลควรสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของ PPP แบบแบ่งชั้นและหลายระดับ

ในระดับท้องถิ่นมีความจำเป็นในการฝึกอบรม SEA ระบบ SEA ที่เรียบง่ายและยืดหยุ่น และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม จำนวนกรณีศึกษาที่มีจำกัด และการขาดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธี SEA อาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการนำแนวคิด SEA ไปใช้กับการปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาขั้นตอน SEA ให้ง่ายขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับความพร้อมของทรัพยากร กรอบแผนงาน และนโยบายที่มีอยู่ภายในประเทศ

4) ประสบการณ์การใช้ SEA ในบังคลาเทศ (Habib M. Alshuwaikhat, Syed Masiur Rahman, and Yusuf Adedoyin Aina, 2007)

ในบริบทของบังคลาเทศขั้นตอนการประเมินสิ่งแวดล้อมได้ยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับโครงการ ซึ่งยังไม่มีการนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ Ahammed and Harvey (2004) ได้ประเมินระบบ EIA ในบังกลาเทศและได้ข้อสรุป ดังนี้

- จำเป็นต้องมีแนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน
- การเสริมสร้างขีดความสามารถควรมีความสำคัญทั้งภายในและภายนอกรัฐบาลในหลายระดับ
- จำเป็นต้องเสริมสร้างกลไกการบังคับใช้ของกรมสิ่งแวดล้อม (DOE)
- กระทรวงสิ่งแวดล้อมและป่าไม้ MOEF/ DOE ควรจัดตั้งอย่างเป็นทางการ ให้มีการเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัย องค์กรวิจัยและองค์กรพัฒนาเอกชนภายในเมือง เพื่อแบ่งปันความเชี่ยวชาญ

ในการแก้ปัญหาการดำเนินการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงได้นำ SEA มาใช้เป็นวิธีกระตุ้นให้เกิดความสนใจในเรื่องที่ถูกละเลยในการตัดสินใจแบบเดิม ๆ เป็นกระบวนการประเมิน ซึ่งสามารถเริ่มต้นเพื่อเสริมการตัดสินใจแบบเดิมที่แคบและกระจัดกระจาย ให้สามารถปฏิรูปและแทนที่แนวทางเดิมได้ กระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในความสำเร็จของความพยายามที่นำไปสู่ความยั่งยืน ผลการศึกษาของผู้เชี่ยวชาญแสดงให้เห็นถึงความกังวลเกี่ยวกับระบบการปกครองที่เสียหาย การนำ SEA ไปใช้ร่วมกับ IB จะช่วยเพิ่มความโปร่งใสของกระบวนการตัดสินใจ เสริมสร้างกระบวนการทำ PPP และสุดท้ายให้แน่ใจว่าการปกครอง/ ระบบการจัดการได้รับความไว้วางใจจากสาธารณชน การจัดตั้ง IB ควรรวมถึงองค์กรพัฒนาเอกชนการวิจัยและการคิดเชิงนโยบายหน่วยงานผู้บริจาคระหว่างประเทศ ฯลฯ เพื่อช่วยในการรักษาความยั่งยืนของนโยบายโครงการหรือแผน (PPPs) ที่เสนอ อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนนี้ควรอยู่ภายใต้ข้อกำหนดทางกฎหมายเพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจที่โปร่งใสนั้นถูกนำโดยแนวคิดความยั่งยืน

การอภิปรายในส่วนนี้และก่อนหน้านี้ยังไม่สรุปว่าการดำเนินการตาม SEA จะช่วยแก้ปัญหาทั้งหมดของ EIA ที่แพร่หลายในบังกลาเทศ แต่ SEA จะมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามหลักการปกครอง/ ระบบการจัดการ เพิ่มความตระหนักในหมู่ผู้มีอำนาจตัดสินใจระดับสูง และบังคับให้รัฐบาลยึดมั่นในกระบวนการกำหนดนโยบายที่โปร่งใสและยั่งยืน การออกแบบอย่างเหมาะสมของ SEA รับรองกระบวนการตัดสินใจที่ยั่งยืนโดยการแจ้งผู้มีอำนาจ ตัดสินใจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับความยั่งยืนของการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ การช่วยเหลือในการระบุทางเลือกที่ดีที่สุดและการสร้างกระบวนการตัดสินใจที่เป็นประชาธิปไตย (IAIA, 2545). การปรับปรุงกระบวนการกำหนดนโยบายที่ช่วยให้มั่นใจได้ในที่สุด จากแนวทางปฏิบัติ EIA ที่ดีขึ้นในบังคลาเทศ

5) ประสบการณ์การใช้ SEA ในอินโดนีเซีย (Miguel Fredes, 2000)

ตามระบบปัจจุบันภายใต้กฎหมายฉบับที่ 32 SEA มีผลบังคับใช้สำหรับแผนเชิงพื้นที่และแผนพัฒนาระยะยาว และระยะกลางในระดับประเทศ จังหวัด และเมือง และสำหรับ PPPs ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ และความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อม

คำจำกัดความที่ชัดเจนของ PPP ซึ่ง SEA เป็นข้อบังคับนั้นเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบททางวัฒนธรรมที่ไม่เปิดเผยของชาวอินโดนีเซีย ซึ่งมักพบปัญหาในโครงการการพัฒนาขนาดใหญ่ และการวางแผนเชิงพื้นที่ ซึ่งมีแนวโน้มที่ต้องหลีกเลี่ยง อย่างไรก็ตามมีความเป็นไปได้ที่จะก้าวไปอีกขั้นโดยต้องมี SEA สำหรับ PPP ทั้งหมดที่มีศักยภาพที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งเป็นแนวทางเชิงรุกที่ไม่เพียงแต่จะป้องกัน และบรรเทาผลกระทบเชิงลบของ PPP เท่านั้น แต่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในเชิงบวก แต่ผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นก็คือ เมื่อเพิ่มจำนวน SEAs ที่บังคับ ทั้งค่าใช้จ่ายทางการเงิน และเวลาที่มีอยู่ในการดำเนินการจะถูกเพิ่มเข้าไปด้วย

สำหรับแผนระดับภาค ควรนำ SEA มาใช้ใน PPP ที่ควบคุมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะที่ดิน น้ำ และป่าไม้ และอันดับที่สองในภาคพลังงาน ภาคส่วนเหล่านี้เป็นจุดศูนย์กลางในแผนพัฒนาระยะสั้น และระยะยาวของอินโดนีเซีย

นอกจากนี้หากได้รับการจัดการอย่างไม่เป็นธรรม กิจกรรมภายในภาคส่วนเหล่านี้จะมีศักยภาพสูงที่จะก่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสังคมและเศรษฐกิจเชิงลบ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต การตัดไม้ทำลายป่า การพังทลายของดิน และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นเพียงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายการพัฒนาที่ไม่น่าเชื่อถือ

ในทางสังคม สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่ความยากจนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ประชากรในชนบทที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต นอกจากนี้อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพและความมั่นคงทางอาหารของผู้อยู่อาศัย

ประการสุดท้าย ในด้านเศรษฐกิจ หากไม่มีอย่างหลัง อาจเกิดการสูญเสียรายรับทางการเงิน เช่นเดียวกับการประเมินราคาต่ำเกินไป และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนหมด และการลดการเติบโต และการพัฒนา

ผลกระทบเชิงลบทั้งหมดเหล่านี้สามารถบรรเทาได้ด้วยการนำ SEA มาใช้งาน ซึ่งนอกเหนือไปจากการพูดคุยเกี่ยวกับผลกำไรทางเศรษฐกิจ ที่มีต่อผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาวของ PPP ที่เสนอต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีการระบุทางเลือกอื่นสำหรับแผนอันตราย และคำแนะนำสำหรับการปรับปรุงที่เสนอ PPP ได้รับการวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด การดำเนินการนั้นได้รับอิทธิพลจากบริบททางเศรษฐกิจ สังคม กฎหมาย และวัฒนธรรมของรัฐเฉพาะ

ดังนั้น วิธีการและเครื่องมือเดียวกัน จึงไม่จำเป็นต้องมีประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ในทุกรัฐ ในทุกระดับการบริหาร และในทุกภาคส่วนการพัฒนา ในกรณีของอินโดนีเซีย ปัจจัยทางบริบทที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือวัฒนธรรมชาวอินโดนีเซีย กระบวนการกระจายอำนาจ และลักษณะเชิงระบบของการทุจริต ความพึงพอใจทางวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งต่อความร่วมมือ และฉันทามติ เน้นที่การยอมรับทางสังคม ผลจากการไม่มีการอภิปรายอย่างเปิดเผย และความขัดแย้ง มีศักยภาพที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของกระบวนการ SEA ตัวอย่างเช่น หากหลีกเลี่ยงการตัดสินใจที่ยากลำบาก และประเด็นที่เป็นปัญหา คุณภาพของกระบวนการ และรายงานของ SEA จะลดลงอย่างมาก

ในทางตรงกันข้าม ผลเสียของการกระจายอำนาจยังไม่ชัดเจนนัก ในแง่หนึ่ง การกระจายรายได้ใหม่เพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น และการมอบหมายหน้าที่ใหม่ระหว่างหน่วยงานการบริหารระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบของการบริหารท้องถิ่นต่อองค์ประกอบต่าง ๆ การกระจายอำนาจยังสามารถทำให้การตัดสินใจร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับผลกระทบมากขึ้น

ปัจจัยทางบริบทที่สำคัญประการสุดท้ายคือการทุจริต ซึ่งเป็นอันตรายต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทางการเงินของประเทศ ซึ่งมันรบกวนการทำงานของหลักนิติธรรม และการประกันผลประโยชน์สาธารณะ ทำให้ความสามารถของรัฐในการให้บริการที่จำเป็นอ่อนแอลง และในที่สุด ก็สามารถขัดขวางการพัฒนานโยบายได้ ดังนั้นจึงสามารถส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการออกแบบ และการนำไปใช้ของ SEA ทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น

ประการสุดท้ายคือยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการใช้งาน SEA นิยมใช้แนวทางที่ยืดหยุ่นเมื่อออกแบบความสัมพันธ์ระหว่าง ระบบ PPP กับระบบ SEA แม้ว่า SEAs จะถูกรวมเข้ากับ PPP ที่เกี่ยวข้อง กฎระเบียบ 09 ก็ตระหนักถึงความสำคัญของบริบทในการออกแบบการบูรณาการ เพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้กับกรอบกฎหมายและนโยบาย SEA ของชาวอินโดนีเซีย ควรให้ความสำคัญกับการนำความรับผิดชอบและการควบคุมคุณภาพมาใช้ในระบบมากขึ้น ขั้นตอนปฏิบัติที่จะดำเนินการตั้งแต่การเสริมสร้างความเข้มแข็ง

อย่างต่อเนื่องของ SEA และกฎหมายต่อต้านการทุจริต และความโปร่งใส การเพิ่มประสิทธิภาพการเปิดเผยข้อมูลทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น และการรวบรวมข้อมูลอย่างขยันขันแข็ง และการจัดทำเอกสารที่เป็นกลาง ซึ่งจะมีการเปิดเผยต่อสาธารณะ ภาคประชาสังคม ด้วยความช่วยเหลือของสื่อที่เข้มแข็งมากขึ้น ควรมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความโปร่งใส

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพ เมื่อพิจารณาจากบริบททางวัฒนธรรมของชาวอินโดนีเซีย เงื่อนไขที่สำคัญสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพคือสิ่งแรก และสำคัญที่สุดในการเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ และการเสริมสร้างขีดความสามารถระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่แตกต่างกัน แผนกช่วยเหลือและศูนย์ของ SEA สร้างขึ้นเพื่อให้ข้อมูล และความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นตัวแทนของการก้าวไปข้างหน้า กล่าวคือโดยการยกระดับความรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้พวกเขามีส่วนทำให้ SEA มีคุณภาพดีขึ้น

6) ประสบการณ์การใช้ SEA ในจีน (Tianwei Li et al., 2016)

สำหรับประเทศจีนการวางแผนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (PEIA ซึ่งเป็นรูปแบบของ SEA ที่พบมากที่สุดในประเทศจีน) ได้กลายเป็นข้อกำหนดทางกฎหมายและได้รับการส่งเสริมอย่างมากนับตั้งแต่กฎหมายของสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กฎหมาย EIA) มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2546 หลังจากผ่านไปกว่าทศวรรษ การทำงานมีความก้าวหน้าที่น่าทึ่งในการดำเนินการตาม SEA ทั้งในแง่ของการศึกษาทางทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม เช่นเดียวกับในประเทศอื่น ๆ ระบบของ SEA ในประเทศจีนได้เริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้นด้วยการเกิดขึ้นของข้อจำกัดในทางปฏิบัติและเชิงสถาบัน นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานได้ให้ความสนใจอย่างมากกับปัญหาและความท้าทายในการนำ SEA ไปใช้ในจีน การวิจารณ์ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับประเด็นต่าง ๆ เช่น ความไม่เพียงพอของการมีส่วนร่วมของบุคคลที่สามการขาดความโปร่งใสในการตัดสินใจ การพิจารณาวิเคราะห์ทางเลือกที่ไม่เพียงพอ และการขาดข้อมูลพื้นฐานที่มีคุณภาพสูงในกระบวนการ SEA ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อประสิทธิผลของการใช้งาน SEA ในประเทศจีนและกลายเป็นประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา SEA ของจีน

การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนาแสดงให้เห็นว่า อิทธิพลหลักที่มีผลต่อการนำ SEA มาใช้เป็นปัจจัยตามบริบท เช่น กฎหมายและข้อบังคับการจัดการ SEA และขั้นตอนการตัดสินใจ การที่ SEM พัฒนาขึ้น ในการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า SEA เกี่ยวข้องโดยตรงในเชิงบวกกับกระบวนการตัดสินใจเช่นเดียวกับกฎหมายและบริบททางการเมือง ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นปัญหาที่พบในประเทศจีน ดังต่อไปนี้

- ขาดกลไกบางอย่างในการเผชิญกับความไม่แน่นอน
- ขาดประสบการณ์ในการประเมินและวิธีการประเมิน เช่น การประเมินผลกระทบสะสม

- การแบ่งปันข้อมูลที่ไม่เพียงพอเป็นหนึ่งในประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดสำหรับหน่วยงานฝ่ายบริหารและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาจาก “ความไม่สอดคล้องกันของผลประโยชน์และความร่วมมือที่ไม่เพียงพอ”

- หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมมีปัญหาในการเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเมื่อเทียบกับภาคส่วนที่รับผิดชอบในการตัดสินใจและป้องกันผลประโยชน์ของรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น รวมถึงการทำงานร่วมกันข้ามภาคส่วนเพื่ออำนวยความสะดวกให้ SEA มีประสิทธิภาพ

SEM ระบุว่ากระบวนการและวิธีการมีความเกี่ยวข้องกันในเชิงบวก สำหรับความเชี่ยวชาญและสถาบัน SEA เทคนิคการแนะนำสามารถปรับปรุงได้โดยผู้เชี่ยวชาญและสถาบัน SEA การค้นพบนี้มีเหตุผลเนื่องจากความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน SEA มีผลโดยตรงต่อเทคนิค SEA เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของ SEA สะสมประสบการณ์และบทเรียน ในทางปฏิบัติระบบ SEA ของจีนยังคงพัฒนาอยู่โดยผ่านการปรับแต่งและปรับปรุงด้วยวิธีต่อไปนี้

- นอกเหนือจากการสนับสนุนทางกฎหมายที่ดี ระบบ PEIA จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลายประการ ก่อนที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงเจตจำนงทางการเมือง ความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่จำเป็นต่อความสำเร็จ โครงสร้างสถาบันเพื่อบังคับใช้และควบคุมการดำเนินงาน การเสริมสร้างทักษะของผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA และทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการจัดทำ SEA การประเมินและการบังคับใช้เป็นประโยชน์สำคัญที่สามารถสนับสนุนประสิทธิผลของกรอบกฎหมายของ SEA

- ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ SEA ในการใช้ "สิทธิที่จะรู้" "สิทธิ์ในการเข้าร่วม" และ“ สิทธิในการกำกับดูแล” ตามที่กฎหมายรับรองและมีบทบาทอย่างแข็งขันในกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การสาธิตการประชุมพิจารณาคดีสาธารณะการสัมมนาและการอภิปรายความคิดเห็นอื่น ๆ ขององค์กรภาครัฐ เช่น สมาคมธุรกิจและสมาคมวิชาการควรส่งเสริมให้ประชาชนมีบทบาทอย่างแข็งขันในการกำกับดูแลและจัดการ SEA

- สร้างแพลตฟอร์มข้อมูล SEA ผ่านการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากสถาบันที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของ SEA ส่วนข้อมูลที่เปิดเผยควรมีความกว้างและละเอียด ควรจัดตั้งหน่วยงานการสื่อสารและการประสานงานระหว่างฝ่าย เพื่อเสริมสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างกันและเพื่อสร้างฐานข้อมูลพื้นฐานที่ดี

"ร่าง" กรณีศึกษา
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของพื้นที่ลุ่มน้ำชี

กรณีศึกษานี้ใช้ข้อมูลประกอบจากรายงานการศึกษาสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี (มกราคม พ.ศ. 2563) ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์ใช้ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลจากการศึกษา และพื้นที่ศึกษาจริงของลุ่มน้ำชี เพื่อสาธิต ทดลอง เรียนรู้กระบวนการศึกษา SEA โดยมีเป้าหมายเพื่อบูรณาการผลของ SEA กับแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของลุ่มน้ำชี ในรอบของการจัดทำแผนถัดไป

ทั้งนี้กำหนดวัตถุประสงค์ ของ กรณีศึกษา ให้ใช้ในการเรียนรู้กระบวนการศึกษา SEA ตาม ร่าง แนวทาง SEA ของประเทศไทย (สศช., 2563)

1 วิธีการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษา

1.1 ขั้นตอนการศึกษา

1) แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมอบรมออกเป็น 5 ทีมศึกษา จำนวนผู้เข้าอบรม เท่า ๆ กัน

2) ใช้วิธีการอบรมแบบมีส่วนร่วม แต่ละทีมศึกษา โดยมีวิทยากรประจำกลุ่ม ช่วยแนะนำและให้ความรู้กระบวนการ SEA

3) แต่ละทีมใช้ข้อมูลจริงของกรณีศึกษาเรียนรู้กระบวนการ SEA ทุกขั้นตอน และผลิตรายงานการศึกษาในหัวข้อสำคัญของทุกขั้นตอน (ตามผลผลิตในหัวข้อ 1.3)

4) ทีมศึกษานำเสนอผลและแลกเปลี่ยนกับทีมศึกษาอื่น ๆ ในช่วงสุดท้ายของการฝึกอบรม

1.2 การแบ่งกลุ่มทีมศึกษา

ทีมศึกษารับผิดชอบการศึกษาโดยแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำชี ตามลุ่มน้ำย่อย ดังนี้

- ทีมศึกษาที่ 1 พื้นที่ต้นน้ำน้ำชีและน้ำพอง
- ทีมศึกษาที่ 2 พื้นที่เกษตรที่สูงด้านตะวันตกของน้ำชี
- ทีมศึกษาที่ 3 พื้นที่เศรษฐกิจกลางน้ำชี
- ทีมศึกษาที่ 4 พื้นที่ต้นน้ำลำปาว
- ทีมศึกษาที่ 5 พื้นที่ปลายน้ำชี

1.3 ผลผลิตจากการศึกษา

ผลผลิตที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน ของแต่ละทีมศึกษา ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2. การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา

3. การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา

4. การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์

5. การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด

6. การประเมินข้อมูลฐาน

7. การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

8. การวิเคราะห์และระบุผู้มีส่วนได้เสีย

9. การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย

10. การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร

11. การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต

11. การพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ

12. การประเมินทางเลือก

13. การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน

14. สรุปผลการศึกษา

ข้อเสนอที่ได้จากผลของการศึกษา SEA นำไปสู่การทบทวนปรับปรุงและจัดทำแผนบริหารจัดการลุ่มน้ำชี (พ.ศ. 2566-2570) และแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำชี (พ.ศ. 256x-25xx) ได้

ทั้งนี้ การรายงานผลตามผลผลิตข้างต้น สามารถรายงานผลผ่าน Flip Chart และบัตรคำต่างๆ โดยไม่ต้องจัดทำเป็นรูปเล่มรายงาน

2 ข้อมูลประกอบกรณีศึกษา

2.1 ความเป็นมา

ลุ่มน้ำชี ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 49,132 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 30.71 ล้านไร่ อยู่ในเขตพื้นที่ 13 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา เพชรบูรณ์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ หนองบัวลำภู อุดรธานี และอุบลราชธานี โดยพื้นที่ลุ่มน้ำส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และร้อยเอ็ด ตามลดับ ลุ่มน้ำชีประสบปัญหาเรื่องน้ำตลอดมา โดยเฉพาะ ปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อการอุปโภคบริโภค ปัญหาน้ำท่วมชุมชนเมืองและพื้นที่เกษตร รวมถึงปัญหาคุณภาพน้ำที่เกิดจากการปล่อยน้ำทิ้งของชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม การชะล้างของสารเคมีทางการเกษตรลงแหล่งน้ำ และสภาพพื้นที่ที่เป็นดินเค็ม

จากสภาพปัจจุบันของลุ่มน้ำชีดัง สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) จึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี เพื่อประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชี ที่สามารถนำไปสู่ความสมดุลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงเปรียบเทียบทางเลือกในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชี เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) โดยทางเลือกที่พัฒนาขึ้น จะนำมาจัดทำแผนพัฒนาลุ่มน้ำชีแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ 1) การจัดการน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค 2) การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต 3) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย 4) การจัดการคุณภาพน้ำอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ 5) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพงทลายของดิน และ 6) การบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม การเพิ่มรายได้และสร้างโอกาสพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ลุ่มน้ำชีให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีความสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

2.2 ที่ตั้งและลักษณะพื้นที่ศึกษา

ลุ่มน้ำชี อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 20 ลุ่มน้ำสาขา มีแม่น้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำชีเป็นแม่น้ำสายหลัก และมีลำน้ำสาขาต่าง ๆ อีกหลายสาย เช่น น้ำพรม น้ำเชิญ น้ำพอง ลำน้ำปาว และน้ำยัง เป็นต้น มีอาราเขตติดต่อ ได้แก่

ทิศเหนือ	ติดต่อกับลุ่มน้ำโขง
ทิศใต้	ติดต่อกับลุ่มน้ำมูล
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับลุ่มน้ำโขงและลุ่มน้ำมูล
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับลุ่มน้ำป่าสัก

สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำชีประกอบไปด้วยเทือกเขาสูงทางทิศตะวันออกและทิศเหนือคือเทือกเขาภูพาน ทิศตะวันตกคือเทือกเขาเพชรบูรณ์และป่าดงพญาเย็น ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำชีและแม่น้ำสาขาที่สำคัญหลายสาย ส่วนพื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนและมีเนินเล็กน้อยทางตอนใต้ของลุ่มน้ำ ลำน้ำสายหลักคือ แม่น้ำชี ซึ่งมีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูเขียว ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ตำบลบนางแดด อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ไหลลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอำเภอจัตุรัส และอำเภอเมืองชัยภูมิ แล้วไหลย้อนขึ้นไปทางทิศตะวัยออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภอมัญจาคีรี อำเภอเมืองขอนแก่น และไหลย้อนกลับมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอเสลภูมิ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมืองยโสธร อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ความยาวประมาณ 830 กิโลเมตร รายละเอียดดัง**รูปที่ 1** และ **รูปที่ 2**

ที่มา : สทนช., 2562

รูปที่ 1 สภาพพื้นที่และลำน้ำสาขาลุ่มน้ำชี

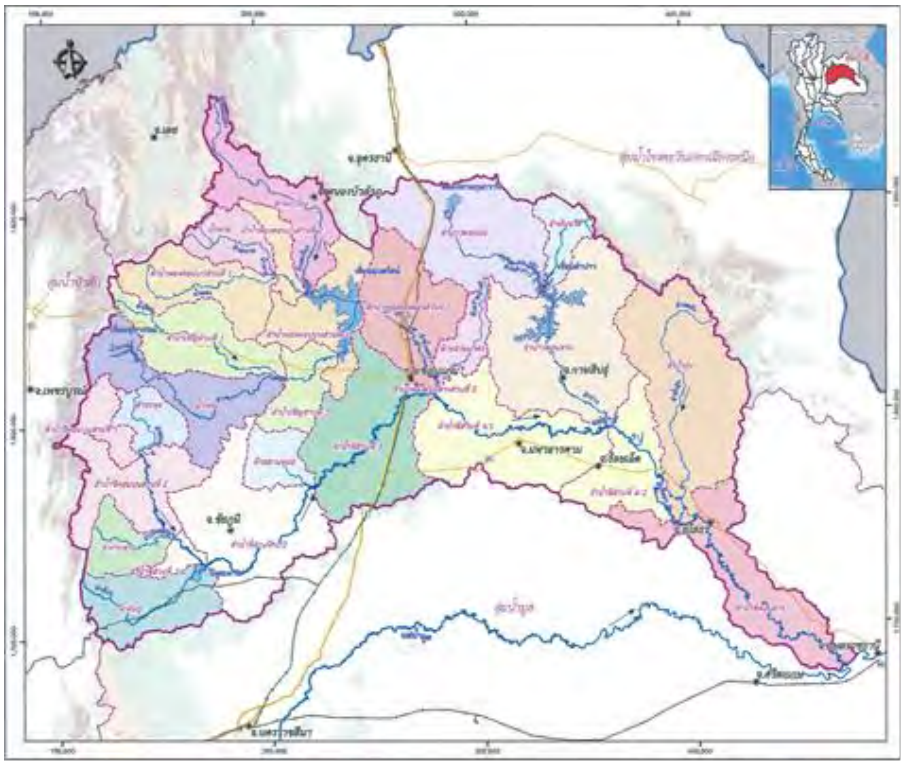

ที่มา : สทนช., 2562

รูปที่ 2 ขอบเขตลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำชี

2.3 แผนการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและกรอบการพัฒนาด้านน้ำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับ 2) ได้คำนึงถึงประเด็นการประสานเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละแผนให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การพัฒนาในระดับภาคและพื้นที่บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาการเกษตร ให้ความสำคัญกับการปรับตัวจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมไปเป็นเกษตรอุตสาหกรรม โดยอาศัยเทคโนโ,ยีและนวัตกรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้

ประเด็นที่ 4 อุตสาหกรรมและบริหารแห่งอนาคต โดยเน้นการสร้างรากฐาน ทั้งด้านบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเอง และเป็นผู้นำของอุตสาหกรรมและบริหารที่ประเทศไทยมีศักยภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก

ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย

ประเด็นที่ 6 พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มุ่งเน้นการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เพื่อเป็นศูนย์เศรษฐกิจสอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยมีระบบการบริหารจัดการเมืองที่ดี รวมทั้งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

ประเด็นที่ 7 โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล มุ่งเน้นการพัมนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ พลังงาน และดิจิทัล สนับสนุนการเติบโตและยกระดับเศรษฐกิจของประเทศ

ประเด็นที่ 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีสู่อุตสาหกรรมขั้นสูง ยกระดับเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

ประเด็นที่ 19 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ

2.3.2 ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2565)

ทิศทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ 12 ในระยะ 5 ปีแรก มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
- เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริหารทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้
- เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ
- เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการ
- เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนาภาคและเมือง เพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริหารเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

- เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริหาร และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ

ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 สรุปได้ดังนี้

เป้าหมาย : พัฒนาอีสานสู่มิติใหม่ "เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง"

ปัญหาและประเด็นท้าทาย :

- ขาดแคลนน้ำทั่วทั้งภาค
- มีคนจนมากที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเกษตร ไม่สามารถหลุดพ้นความยากจนได้
- มีปัญหาไอคิวต่ำในเด็ก
- ความรุนแรงของโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดี
- เศรษฐกิจของภาคมีขนาดเล็ก มีอัตราการขยายตัวต่ำ
- ภาคเกษตรเป็นแบบดั้งเดิม พึ่งธรรมชาติ มีผลิตภาพต่ำ และมีการใช้สารเคมีสูง
- อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปเกษตรขั้นต้น มูลค่าเพิ่มต่ำ การลงทุนใหม่ ๆ มีน้อย
- การค้าชายแดน สินค้าส่งออกผลิตจากนอกภาค ไม่สร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับภาคอีสาน
- ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนา ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก

ยุทธศาสตร์การพัฒนา :

- บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
- แก้ปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
- สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายใน ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลาง และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ ๆ ของภาค
- พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

2.3.3 สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อพื้นที่ลุ่มน้ำชี

สรุปและวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อพื้นที่ลุ่มน้ำชีจากประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาภาคที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ลุ่มน้ำ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (5 กลุ่มจังหวัด) สรุปได้ดังนี้

1) ทิศทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีประเด็นการพัฒนาหลัก 5 ประเด็น คือ

- เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย
- พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง
- การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ
- การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ
- การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ

2) ทิศทางการพัฒนาด้านสังคม มีประเด็นการพัฒนาหลัก 6 ประเด็น คือ

- ปรับเปลี่ยนค่านิยมประชาชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์
- พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
- ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ
- พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย
- กระจายการให้บริหารทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- เสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

3) ทิศทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม มีประเด็นการพัฒนาหลัก 6 ประเด็น คือ

- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำของจังหวัดเลย อุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา
- ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม
- ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ

2.4 สภาพพื้นที่ลุ่มน้ำชี

2.4.1 สภาพทั่วไปของลุ่มน้ำ

1. ที่ตั้ง ลุ่มน้ำชีตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) ของประเทศไทย มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 30,706,154 ไร่ (ประมาณ 49,130 ตร.กม.) มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขต 13 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ นครราชสีมา เพชรบูรณ์ เลย หนองบัวลำภู ชอนแก่น มหาสารคาม อุดรธานี กาฬสินธุ ร้อยเอ็ด ยโสธร ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี (จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสกลนคร เป็นพื้นที่ ต้นน้ำเพียงเล็กน้อย)

2. สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำชี ประกอบด้วย เทือกเขาสูงทางทิศตะวันออกและทิศเหนือคือ เทือกเขาภูพาน ทิศตะวันตกคือ เทือกเขาเพชรบูรณ์และป่าดงพญาเย็น ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำชีและแม่น้ำสาขาที่สำคัญหลายสาย ส่วนพื้นที่ตอนกลางเป็นที่ราบและมีเนินเล็กน้อยทางตอนใต้ของลุ่มน้ำ แม่น้ำชีมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาภูเขียว ในเขตรักษาพันธุสัตว์ป่าภูเขียว ที่บ้านโหล่น ตำบลนางแดด ในเขตอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิไหลลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ผ่านอำเภอจัตุรัส และอำเภอเมืองชัยภูมิ แล้วไหลย้อนขึ้นไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ อำเภอมัญจาคีรี อำเภอเมืองขอนแก่น และวกลงมาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ผ่านอำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอเสลภูมิ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมืองยโสธร อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ความยาวประมาณ 830 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของลุ่มน้ำชี ดังแสดงใน**รูปที่ 3**

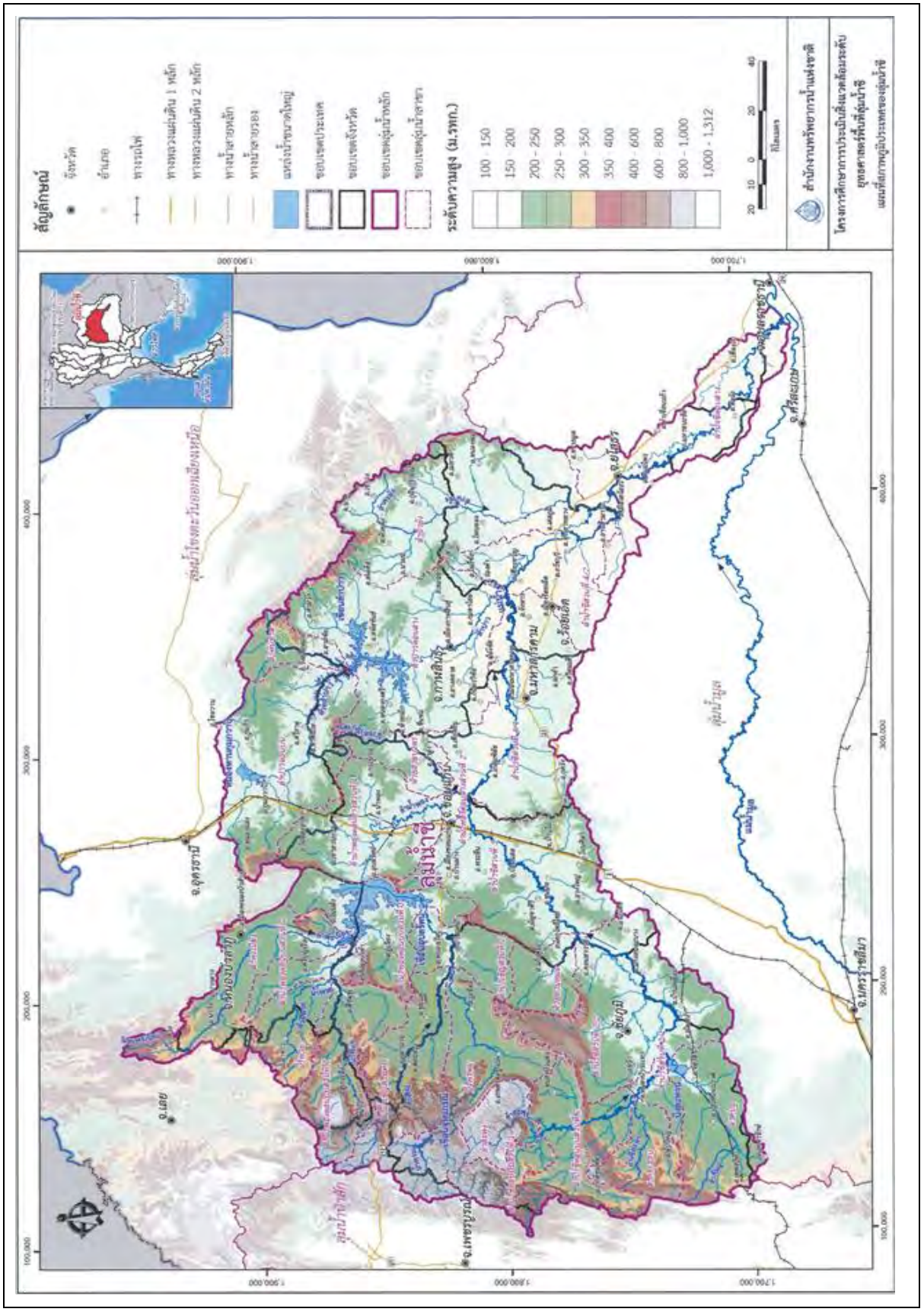

รูปที่ 3 สภาพภูมิประเทศของลุ่มน้ำชี

2.4.2 อุตุนิยมวิทยาและอุทกวิทยา

สภาพภูมิอากาศ เขตพื้นที่ลุ่มน้ำชีได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฤดูกาล 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว มีอุณภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 27.0 องศาเซลเซียส มีค่าความชื้อสัมพันธ์เฉลี่ยทั้งปีมีค่าประมาณร้อยละ 73.8 และมีปริมาณการระเหยเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1,566.2 มม.

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณฝนรายปีเฉลี่ยในลุ่มน้ำชี 1,188 มม.ต่อปี ซึ่งทุกจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำชีมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศไทย และในพื้นที่ลุ่มชีประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานานในช่วงฤดูฝน ส่งผลกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร

ปริมาณน้ำท่า พื้นที่ลุ่มน้ำชีมีพื้นที่รับน้ำ 49,130 ตร.กม. ซึ่งมีปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย 11,993.64 ล้าน ลบ.ม. เป็นปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) 10,449.55 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 87 ชองปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ย ปริมาณน้ำท่า ในฤดูแล้ง (เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน) 1,544.08 ล้าน ลบ.ม. ดังนั้น อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำมีความจำเป็นในการพัฒนา เพื่อเก็บกักน้ำส่วนเกินในช่วง 3 เดือน ไปใช้ในฤดูแล้ง เมื่อพิจารณาปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยต่อหน่วยพื้นที่ทั้ง 27 ลุ่มน้ำสาขา มีค่าระหว่าง 4.26 ถึง 12.36 ลิตรต่อวินาทีต่อตร.กม.

ปริมาณน้ำหลาก จากลักษณะทางกายภาพชองแม่น้ำชี เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ค่าอัตราน้ำหลากสูงสุดฉับพลันของสถานีวัดน้ำท่าในแม่น้ำชีมีความไม่สอดคล้องกัน น้ำหลากในสถานีวัดน้ำท้ายน้ำอาจต่ำกว่าสถานีวัดน้ำเหนือน้ำ เนื่องจากปริมาณน้ำหลากที่ไหลผ่านสถานีต้นน้ำ ไหลเอ่อล้นตลิ่งท่วมที่ราบน้ำท่วมถึง 2 ฝั่งแม่น้ำทำให้ปริมาณน้ำหลากที่ไหลผ่านสถานีท้ายน้ำมีอัตราการไหลลดลง

2.4.3 อุทกธรณีวิทยาและน้ำใต้ดิน

ลักษณะอุทกธรณีวิทยาของลุ่มน้ำชี ส่วนใหญ่เป็นชั้นหินอุ้มน้ำ คิดเป็นร้อยละ 86.82 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นหินอุ้มน้ำในตะกอนหินร่วน คิดเป็นร้อยละ 13.04 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ และส่วนที่เหลือคือ แหล่งน้ำ โดยความลึกของชั้นน้ำบาดาลในลุ่มน้ำชีอยู่ในช่วง 10-50 เมตร และในชั้นหินร่วน บางช่วงอาจลึกได้ถึง 50-100 เมตร ความสามารถในการให้น้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ 2-10 ลูกบาศก์เมตร ต่อชั่วโมง

ทิศทางการไหล่ของน้ำบาดาลหลักๆ จะเริ่มจากบริเวณพื้นที่ ด้านทิศตะวันตกที่มีสภาพภูมิประเทศสูงกว่าจะไหลลงสู่พื้นที่ต่ำตามลำน้ำสาขา และไหลจากทิศตะวันตกไปสู่ ทิศตะวันออกตามทิศทางการไหลของแม่น้ำชี

2.4.4 คุณภาพน้ำ

ลุ่มน้ำชีมีแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำชี แม่น้ำพอง คุณภาพน้ำในแม่น้ำชี แม่น้ำพอง และแม่น้ำลำปาว ส่วนใหญ่อยู่ในมาตรฐานน้ำผิวดินประเภทที่ 3 คือ เป็นแหล่งน้ำที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อ

การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน และเพื่อการเกษตรได้โดยแม่น้ำซี และแม่น้ำพอง มีคุณภาพน้ำเป็นไปตามประกาศกรมควบคุมมลพิษ แต่สำหรับลำปาว มีคุณภาพน้ำไม่เป็นไปตามประกาศ กรมควบคุมมลพิษซึ่งกำหนดไว้เป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 2

2.4.5 ทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ทรัพยากรดิน ทรัพยากรดินในลุ่มน้ำซีส่วนใหญ่มีการพัฒนาของดินค่อนข้างสูงซึ่งจะส่งผลให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ซึ่งประกอบด้วย ดินในพื้นที่ราบลุ่มหรือพื้นที่ราบ 6.37 ล้านไร่ ดินบริเวณพื้นที่ดอนที่อยู่ในเขตดินแห้ง 17.40 ล้านไร่ และดินบริเวณที่สูง 4.98 ล้านไร่ กระจายอยู่ใน จังหวัดต่าง ๆ ในลุ่มน้ำซี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน แบ่งตามสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินหลักได้ 5 ประเภท ประกอบด้วย พื้นที่เกษตรกรรม 20.44 ล้านไร่ (ร้อยละ 66.56 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ) พื้นที่ป่าไม้ 5.90 ล้านไร่ (ร้อยละ 19.21) นอกจากนี้ เป็นพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด

การเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี พ.ศ. 2559 พบว่า พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่เบ็ดเตล็ดมีแนวโน้มลดลง

2.4.6 ทรัพยากรป่าไม้และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ลุ่มน้ำซีมีพื้นที่ป่าไม้รวม 5,091,486 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 16.58 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ(สำนักจัดการที่ดินป่าไม้กรมป่าไม้,2561) โดยมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายได้แก่ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษา พันธุสัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน สวนรุกชชาติ และพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 12.70 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ (3,899,675 ไร่)

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ พบว่าพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของลุ่มน้ำซีอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 คือ ร้อยละ 57.82 มีลักษณะเป็นที่ราบหรือที่ลุ่ม หรือเนินลาดเอียงเล็กน้อยและส่วนใหญ่มีการใช้พื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม เช่น ทำนา และปลูกพืชไร่ นอกจากนี้ อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 ร้อยละ 25.36 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 ร้อยละ 3.32 ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B และ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำสำธารมี ร้อยละ 9.69 0.85 และ 2.96 ตามสำดับ

2.4.7 ประชากร เศรษฐกิจและสังคม

พื้นที่ลุ่มน้ำซี มีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 48.01 ล้านไร่ ส่วนใหญ่ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร คือ ทำนา ประมาณ 11.24 ล้านไร่ รองลงมาคือ ทำไร่ ประมาณ 7.17 ล้านไร่ โดยมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเกษตรเฉลี่ย 89,829 บาท/ครัวเรือน/ปี เป็นต้น

ประชากร พื้นที่ลุ่มน้ำชีมีประชากรทั้งสิ้น 5,953,334 คน จังหวัดที่มีอำเภอเมืองอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชีที่มีประชากรมากกว่าล้านคน คือ จังหวัดขอนแก่น รองลงมาคือ จังหวัดชัยภูมิ พื้นที่ลุ่มน้ำชีมีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 121.18 คนต่อ ตร.กม. สูงสุดคือ จังหวัดมหาสารคาม 179.45 คนต่อ ตร.กม. รองลงมาคือ จังหวัดร้อยเอ็ด 177.20 คนต่อ ตร.กม.

เศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยในพื้นที่อำเภอเมือง จะเป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักในแต่ละจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนสูงสุด 105,618 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ จังหวัดขอนแก่น 112,038 บาทต่อคนต่อปี จังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคนน้อยที่สุดคือ จังหวัดหนองบัวลำภู 49,443 บาทต่อคนต่อ ประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำชีมีรายได้ค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาความแตกต่าง ระหว่างชุมชนเมืองกับชนบท มีความแตกต่างกันมากคือ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประชากรมีรายได้มากกว่า เกณฑ์เฉลี่ย 1.25 เท่า ในขณะที่ประชากรในชนบท (อำเภอโนนศิลา) มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย 0.79 เท่า เมื่อเปรียบเทียบในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูกับจังหวัดขอนแก่น ประชากรในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู มีรายได้ต่ำกว่า 0.76 เท่า ของรายได้อำเภอเมืองขอนแก่น และรายได้ประชาขนในเขตชนบท (อำเภอโนนลัง) ของ จังหวัดหนองบัวลำภูสูงกว่า 1.11 เท่า ของรายได้ในเขตชนบท (อำเภอโนนศิลา) ของจังหวัดขอนแก่น

2.5 โครงการแหล่งน้ำในปัจจุบัน

2.5.1 แหล่งน้ำต้นทุนในปัจจุบัน

โครงการแหล่งน้ำและโครงการชลประทานในปัจจุบันที่ก่อสร้างแล้วเสร็จในพื้นที่ลุ่มน้ำชี มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำนวนโครงการรวม 2,765 โครงการ ความจุเก็บกักโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง รวมประมาณ 7,139.72 ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่ชลประทานรวมประมาณ 3,446,187 ไร่ และมีพื้นที่รับประโยชน์ 1,154,992 ไร่ สรุปดังนี้

ลำดับ	โครงการ	จำนวนโครงการ	ความจุเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
1	โครงการขนาดใหญ่	6	4,758.05	818,531	-
2	โครงการขนาดกลาง	150	929.21	1,033,724	24,959
3	โครงการขนาดเล็ก	2,040	1,452.46	143,977	1,076,983
4	โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	569	-	1,449,955	53,050
รวมโครงการ		2,765	7,139.72	3,446,187	1,154,992

หมายเหตุ : ไม่รวมความจุโครงการขนาดเล็ก 1,471.77 ล้าน ลบ.ม.

2.5.2 โครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลาง

ลุ่มน้ำาซีมีแหล่งน้ำต้นทุนขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีความจุของอ่างเก็บน้ำมากกว่า 20 ล้าน ลบ.ม. รวมฝายปิดกั้นแม่น้ำซีอีก 6 แห่ง ความจุ 164 ล้าน ลบ.ม. รวม 14 แห่ง มีความจุรวม 5,026.45 ล้าน ลบ.ม. ที่เหลืออีก จำนวน 142 โครงการมีความจุรวม 660.81 ล้านลบ.ม.

ลุ่มน้ำซีมีเขื่อนขนาดใหญ่ 3 แห่ง มีความจุรวม 4,575.05 ล้าน ลบ.ม. แต่เป็นความจุใช้งานเพียง 3,871.16 ล้าน ลบ.ม. ทำให้มีปัญหาการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำ การพัฒนาโครงการขนาดใหญ่มีข้อจำกัดในสภาพภูมิประเทศที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ รวมทั้งมีผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมาก

จังหวัดขอนแก่นมีความจุอ่างเก็บน้ำรวมมากที่สุดคือ 1,946.63 ล้าน ลบ.ม. มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่คือ เขื่อนอุบลรัตน์ รองลงมาคือ จังหวัดกาฬสินธุ์มีความจุอ่างเก็บน้ำรวม 1,928 ล้าน ลบ.ม. มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่คือ เขื่อนลำปาว และจังหวัดชัยภูมิมีความจุอ่างเก็บน้ำรวม 230.93 ล้าน ลบ.ม. มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่คือ เขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนลำปะทาวตอนบน ลำคันอู และเขื่อนห้วยลุ่ม

2.5.3 การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาล

จากข้อมูลบ่อน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ปี พ.ศ. 2562 บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำซีมีจำนวนบ่อน้ำบาดาล ที่ใช้ได้รวม 15,423 บ่อ โดยบ่อน้ำบาดาลส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3,641 บ่อ รองลงมาอยู่ใน พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3,263 บ่อ และจังหวัดกาฬสินธุ จำนวน 2,048 บ่อ โดยจำแนกประเภทบ่อ ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การเกษตรกรรม เช่น เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ 2) การธุรกิจ เช่น การค้าบริการ อุตสาหกรรม และ 3) การอุปโภค-บริโภค

2.6 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ในอนาคต

การวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของลุ่มน้ำซีในอนาคต จำเป็นต้องศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปริมาณฝนและน้ำท่าในอดีตของพื้นที่ศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิอากาศและอัตราการระเหย โดยการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่าของลุ่มน้ำซีในอนาคตด้านต่าง ๆ สรุปดังนี้

- แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยรายปีของอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุด มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 0.12 °c ต่อทศวรรษ และค่าอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 0.24 °c ต่อทศวรรษ
- แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปริมาณฝน พบว่าปริมาณฝนสะสมรายปีมีแนวโน้มลดลง
- แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำท่าในสุ่มน้ำซี สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้
  - ปริมาณน้ำท่าสะสมรายปีมีแนวโน้มลดลง
  - ปริมาณน้ำท่าเดือนสิงหาคม เดือนน้ำมากมีปริมาณเพิ่มขึ้น

- ปริมาณน้ำท่าเดือนอื่น ๆ มีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะในฤดูแล้ง

2.7 การคาดการณ์ประชากรและด้านเศรษฐกิจในอนาคต

2.7.1 การคาดการณ์ประชากรและนักท่องเที่ยวในอนาคต

การคาดการณ์ประชากรของลุ่มน้ำชีในอีก 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำชีปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 5,953,334 คน ปี พ.ศ. 2565 (ปีที่ 5) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6,045,476 คน ปี พ.ศ. 2570 (ปีที่ 10) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6,147,215 คน ปี พ.ศ. 2575 (ปีที่ 15) มีจำนวนรวม ทั้งสิ้น 6,260,145 คน และจากการคาดการณ์ประชากรในปี พ.ศ. 2580 (ปีที่ 20) พบว่าจะมีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 6,386,218 คน ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2580 หรือปีที่ 20 จังหวัดในลุ่มน้ำชีที่คาดว่าจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น (1,610,245 คน) ชัยภูมิ (1,077,555 คน) กาฬสินธุ์ (897,742 คน) ร้อยเอ็ด (855,343 คน) และมหาสารคาม (626,092 คน)

ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวรวม 4.27 ล้านคน คาดว่าจะเพิ่มเป็น 8.98 ล้านคน ในอนาคต 20 ปี

ด้านอุตสาหกรรม ในปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมในลุ่มน้ำชีรวม 16,055 โรงงาน จากสถิติการขยายตัวของ GPP คาดว่าจะมีการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในอัตราร้อยละ 3.4 ต่อปี

2.7.2 แนวโน้มของการพัฒนาเศรษฐกิจอนาคต 20 ปี

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ของลุ่มน้ำชีในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ถึง 12 (พ.ศ. 2538-2561) พบว่า จังหวัดที่มีระดับฐานเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา รองลงมาได้แก่ ขอนแก่น อุบลราชธานี และอุดรธานี ตามลำดับ และระดับฐานเศรษฐกิจ ต่ำสุด ได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู ยโสธร และมหาสารคาม ตามลำดับ แต่ในช่วงแผนฯ 9 ถึงแผนฯ 12 จังหวัดเหล่านี้ มีอัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มมากขึ้น สำหรับจังหวัดนครราชสีมา และขอนแก่นในช่วงแผนฯ 12 อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดต่ำร้อยละ 1.80 และ 1.15 ตามลำดับ แต่การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดนครราชสีมาสูงเป็นอันดับสองของจังหวัดในลุ่มน้ำชี เพิ่มขึ้น 6,000 ล้านบาท (จังหวัดอุบลราชธานี เป็นอันดับ 1 เพิ่มขึ้น 6,027 ล้านบาท) และจังหวัด ขอนแก่น เพิ่มขึ้น 3,100 ล้านบาทในช่วง พ.ศ. 2560-2561 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้นต่ำสุดได้แก่ จังหวัดอุดรธานี เพิ่มขึ้น 1,575 ล้านบาท จังหวัดยโสธร เพิ่มขึ้น 1,668 ล้านบาท และจังหวัดหนองบัวลำภู เพิ่มขึ้น 2,041 ล้านบาท

อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของลุ่มน้ำชีในภาพรวม (ตั้งแต่ พ.ศ. 2539-2561) ช่วงแผนฯ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดต่าง ๆ ต่ำสุด ช่วงแผนฯ 9 และแผนฯ 10 (พ.ศ. 2545-2554) อัตราการเจริญเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสูงขึ้นมาก และลดต่ำลงในช่วงแผนฯ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และแผนฯ 12 (พ.ศ. 2560-2561)

จากการศึกษาใน 2 เงื่อนไข คือ 1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมเติบโตตามแนวโน้มปัจจัยปัจจุบันที่เกิดขึ้น ซึ่งคาดว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจะเติบโตเพียงร้อยละ 1.80 ต่อปี 2) การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ คาดว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจะเติบโตร้อยละ 3.00 ต่อปี

2.8 ความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันและอนาคต 20 ปี

2.8.1 กรณีศึกษา

การใช้น้ำในปัจจุบันและในอนาคตได้พิจารณาศักยภาพพื้นที่การเกษตรที่จะพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทาน การขยายตัวด้านอุตสาหกรรม การเพิ่มขึ้นของประชากร นักท่องเที่ยว และการเลี้ยงสัตว์ โดยมีกรณี การศึกษาดังนี้

- ความต้องการใช้น้ำในสภาพปัจจุบัน (พ.ศ. 2562)
- ความต้องการใช้น้ำในอนาคต 20 ปี (พ.ศ. 2582) กรณีพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชีเต็มศักยภาพ
- ความต้องการใช้น้ำ ในอนาคต 20 ปี (พ.ศ. 2582) กรณีพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชีเต็มศักยภาพและการผันน้ำโขง
- ความต้องการใช้น้ำภาคเกษตรมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 97 โดยในลุ่มน้ำชีมีพื้นที่เกษตร 20.44 ล้านไร่ ในปัจจุบันมีพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์รวม 4.60 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เกษตรน้ำฝน 15.84 ล้านไร่ ในลุ่มน้ำชี พื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพพัฒนาในพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ 9.55 ล้านไร่ (รวมพื้นที่ 4.60 ล้านไร่)

2.8.2 ความต้องการใช้น้ำผิวดินในกิจกรรมต่าง ๆ

ความต้องการน้ำจากแหล่งน้ำผิวดินในลุ่มน้ำชี แยกเป็น กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการเกษตร เป็นการใช้น้ำชองพื้นที่เกษตรในพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ โดยพื้นที่ ที่เพิ่มขึ้นในอนาคตพิจารณาจากการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชีเต็มศักยภาพการเพิ่มพื้นที่จำเป็นต้องมี การเพิ่มน้ำต้นทุนโดยผันน้ำจากแม่น้ำโขงมาช่วยการใช้น้ำในลุ่มน้ำชี
- ด้านอุปโภคบริโภค พิจารณาจากการขยายตัวของประชากรและอัตราการใช้น้ำเขตเมืองและเขตชนบท
- ด้านอุตสาหกรรม พิจารณาจากจำนวนอุตสาหกรรมในปัจจุบันและอัตราการใช้น้ำของอุตสาหกรรม แต่ละประเภท และพิจารณาการขยายตัวชองอุตสาหกรรมจากสถิติ GPP ภาคอุตสาหกรรม
- ด้านท่องเที่ยว พิจารณาจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวและอัตราการใช้น้ำของนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท

- ด้านปศุสัตว์ พิจารณาจากการขยายตัวของสัตว์เลี้ยงและอัตราการใช้น้ำของสัตว์เลี้ยงแต่ละประเภท
- ด้านรักษาระบบนิเวศท้ายน้ำ เน้นปริมาณน้ำต่ำสุดที่ต้องระบายท้ายอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปริมาณ น้ำในส่วนนี้สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่โดยจุดใช้น้ำที่อยู่ท้ายน้ำของอ่างเก็บน้ำนั้น ๆ

2.8.3 ความต้องการใช้น้ำบาดาล

พบว่าความต้องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคมีปริมาณสูงที่สุด โดยคิดเป็นปริมาณความต้องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคประมาณ 494.11 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี (ร้อยละ 44.25) รองลงมาได้แก่ ความต้องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุตสาหกรรม 331.70 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี (ร้อยละ 29.70) และสุดท้ายคือความต้องการใช้น้ำบาดาล เพื่อเกษตรกรรม 290.91 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี (ร้อยละ 26.05) ตามลำดับ

2.9 การวิเคราะห์การใช้น้ำในลุ่มน้ำชี

สามารถวิเคราะห์สมดุลน้ำในลุ่มน้ำชี แยกตามลักษณะการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชี ได้ดังนี้

กรณีที่ 1 : การใช้น้ำในปัจจุบัน

กรณีที่ 2 : การใช้น้ำในอนาคต กรณีพัฒนาโครงการในลุ่มน้ำชีเต็มศักยภาพ

กรณีที่ 3 : กรณีที่ 2 และเพิ่มน้ำต้นทุนโดยการผันน้ำโขง

ผลการวิเคราะห์การใช้น้ำในลุ่มน้ำชีในปัจจุบัน (พ.ศ. 2562) และอนาคต 20 ปี (พ.ศ. 2582) สรุปได้ดังนี้

กรณี		พื้นที่เกษตร (ไร่)*	พื้นที่เกษตรน้ำฝน (ไร่)	พื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)	ความจุใช้งานอ่างฯ ขนาดใหญ่-กลาง	ความต้องการน้ำ (ล้านลบ.ม.)	ขาดแคลนน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)		
							มิ.ย.-พ.ย.	ธ.ค.-พ.ค.	ทั้งปี
1	สภาพปัจจุบัน	20,423,463	15,822,284	4,601,179	4,850.78	5,068.67	79.05	449.56	528.61
2.	อนาคตพัฒนาโครงการแหล่งน้ำเต็มศักยภาพ		12,934,904	7,488,559	6,091.80	8,025.48	699.20	905.16	1,604.36
3	กรณีที่ 2 และผันน้ำโขง		10,873,148	9,550,315	6,091.80	12,396.44	ต้องผันน้ำโขงมาช่วย 5,020.87 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี		

หมายเหตุ * ยังไม่รวมพื้นที่เกษตรในจังหวัดมุกดาหาร 28,638 ไร่

พื้นที่เกษตรชลประทานในปัจจุบันพัฒนาได้เพียง 4.60 ล้านไร่ หรือร้อยละ 22.50 ของพื้นที่เกษตร มีการขาดแคลนน้ำมากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดกาฬสินธุ บริเวณเหนือน้ำของเขื่อนลำปาว พบว่าในสภาพ ปัจจุบันลุ่มน้ำชีมีปริมาณน้ำท่ารวม 11,993.63 ล้าน ลบ.ม.ต่อปี โดยการขาดแคลนน้ำส่วนใหญ่เกิดในการใช้น้ำด้านการเกษตรชลประทาน เนื่องจากมีความต้องการน้ำสูงถึงร้อยละ 42.80 ของปริมาณน้ำท่า ประกอบกับมีความจุใช้งานของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางเพียงร้อยละ 40.90 ของปริมาณน้ำท่า

การวิเคราะห์การใช้น้ำในลุ่มน้ำชี สรุปได้ดังนี้

- ในปัจจุบันมีพื้นที่เกษตรน้ำฝน 15.84 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.50 ของพื้นที่เกษตร ทำให้เสี่ยงต่อ การเกิดภัยแล้งเนื่องจากอาศัยปริมาณฝนเป็นหลัก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปริมาณฝนเฉลี่ยน้อยกว่า 1,000 มม.ต่อปี ในบริเวณรอยต่อของจังหวัดชัยภูมิและขอนแก่น พื้นที่อับฝนในจังหวัดหนองบัวลำภู และบางส่วนของจังหวัดกาฬสินธุ และมหาสารคาม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรน้ำฝนมาเป็นพื้นที่ชลประทาน
- กรณีการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำเต็มศักยภาพจะสามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์ ได้อีก 2.89 ล้านไร่ รวมเป็น 7.49 ล้านไร่ หรือร้อยละ 36.64 ของพื้นที่เกษตร มีความต้องการน้ำ 8,025.48 ล้าน ลบ.ม. มีการขาดแคลนน้ำ 1,604.36 ล้าน ลบ.ม. แสดงให้เห็นว่าเริ่มมีปัญหาการใช้น้ำในลุ่มน้ำ และการขาดแคลนน้ำ เพราะมีความต้องการน้ำมากถึงร้อยละ 66.91 ของปริมาณน้ำท่า จึงจำเป็นต้องมีการเพิ่มน้ำต้นทุนในลุ่มน้ำชี
- การผันน้ำโขงมาช่วยการใช้น้ำในลุ่มน้ำชี 5,100.00 ล้าน ลบ.ม. รวมกับการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำเต็มศักยภาพ จะทำให้มีพื้นที่ชลประทานและพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มเป็น 9.55 ล้านไร่ หรือร้อยละ 46.72 ของพื้นที่เกษตรมีความต้องการน้ำรวม 12,396.44 ล้าน ลบ.ม. โดยต้องพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำเพิ่มเติมให้มีความจุเก็บกักในฤดูแล้งคือ 3,729 ล้าน ลบ.ม.

2.10 การแบ่งพื้นที่ตามลักษณะการใช้ประโยชน์

พื้นที่ลุ่มน้ำชีมีพื้นที่ 30.71 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่การเกษตร 20.44 ล้านไร่ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง 10.20 ล้านไร่ พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย 3.29 ล้านไร่ บริเวณพื้นที่ที่มีปัญหาน้ำเสีย ได้แก่ บริเวณในแม่น้ำพอง ลำปาว และแม่น้ำชี ตอนกลาง และตอนล่าง จากสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกันยังแบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำชีออกเป็น

พื้นที่ต้นน้ำของลุ่มน้ำชีที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์และป่าดงพญาเย็นซึ่งเป็นสันปันน้ำของลุ่มน้ำชี กับลุ่มน้ำป่าสัก เป็นพื้นที่อยู่ตอนบนลุ่มน้ำ มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ภูเขาหรือพื้นที่สูง เป็นพื้นที่ให้น้ำและเก็บกักน้ำ ประกอบด้วย พื้นที่ต้นน้ำชีบริเวณจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา ต้นน้ำพองบริเวณจังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น ต้นน้ำพวยบริเวณจังหวัดเลย ต้นน้ำลำพะเนียงบริเวณจังหวัดหนองบัวลำภู ต้นน้ำลำปาวและต้นน้ำยังที่มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูพานซึ่งเป็นสันปันน้ำของลุ่มน้ำชีกับลุ่มน้ำสงครามบริเวณจังหวัดอุดรธานี และกาฬสินธุ์

พื้นที่กลางน้ำของลุ่มน้ำชีเป็นพื้นที่ราบ พื้นที่ชุมชน พื้นที่การเกษตร ประกอบด้วย พื้นที่กลางน้ำแม่น้ำพอง พื้นที่กลางน้ำแม่น้ำชี พื้นที่กลางน้ำลำปาว และพื้นที่กลางน้ำน้ำยัง

พื้นที่ปลายน้ำของลุ่มน้ำชีเป็นพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง เป็นพื้นที่การเกษตรแต่มักเกิดอุทกภัยเป็นประจำ แม่น้ำชีไหลมารวมกับน้ำยังก่อนไหลไปบรรจบกับแม่น้ำมูล

จากสภาพภูมิประเทศที่มีความแตกต่างดังกล่าว ในการศึกษาจึงได้ทำการแบ่งกลุ่มพื้นที่ลุ่มน้ำชีออกเป็น 5 พื้นที่ จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเชิงกายภาพในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ภัยพิบัติด้านน้ำ (น้ำท่วม ภัยแล้ง) และสภาพเศรษฐกิจและสังคม

พื้นที่ 1 พื้นที่ต้นน้ำน้ำชีและน้ำพอง ครอบคลุมพื้นที่ 13.10 ล้านไร่ ประกอบด้วย พื้นที่ป่ากว่า 4 ล้านไร่ และพื้นที่เกษตร 7 ล้านไร่ โดยเป็นพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีพื้นที่อยู่ใน 5 จังหวัด คือ ชัยภูมิ เพชรบูรณ์ เลย หนองบัวลำภู และขอนแก่น จำนวน 34 อำเภอ 242 ตำบล

พื้นที่ 2 พื้นที่เกษตรที่สูงด้านตะวันตก มีความเสี่ยงด้านภัยแล้ง ครอบคลุมพื้นที่ 3.03 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ ที่มีความเสี่ยงภัยแล้งระดับปานกลางถึงมาก (4-10 ครั้ง/ปี) ประมาณ 1.30 ล้านไร่ และพื้นที่เกษตร 2.50 ล้านไร่ พื้นที่ 2 อยู่ใน 4 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา ชอนแก่น และมหาสารคาม จำนวน 23 อำเภอ 116 ตำบล

พื้นที่ 3 พื้นที่เศรษฐกิจกลางน้ำ ครอบคลุมพื้นที่ 6.21 ล้านไร่ เป็นศูนย์กลางที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ของลุ่มน้ำชี อยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด คือ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธ์ และร้อยเอ็ด จำนวน 28 อำเภอ 220 ตำบล

พื้นที่ 4 พื้นที่ต้นน้ำลำปาว ครอบคลุมพื้นที่ 4.29 ล้านไร่ มีพื้นที่เกษตร 3.13 ล้านไร่ อยู่ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ อุดรธานี และกาฬสินธ์ จำนวน 19 อำเภอ 104 ตำบล

พื้นที่ 5 พื้นที่ปลายน้ำ มีความเสี่ยงด้านอุทกภัย ครอบคลุมพื้นที่ 4.05 ล้านไร่ มีพื้นที่เกษตร 3.13 ล้านไร่ และมีพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม 0.91 ล้านไร่ ใน 4 จังหวัด คือ ร้อยเอ็ด ยโสธร ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีจำนวน 20 อำเภอ 155 ตำบล

2.11 การวิเคราะห์ SWOT และ SOAR

จากการวิเคราะห์ SWOT ภาพรวมของลุ่มน้ำชีและการวิเคราะห์ SOAR ในแต่ละพื้นที่ สรุปผลได้ดังนี้

- พื้นที่ป่าต้นน้ำ มีสัดส่วนน้อยเพียงร้อยละ 16.58 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ควรมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ และพื้นที่ สปก. ในการปลูกป่าเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้มากขึ้น
- ลุ่มน้ำชี มีพื้นที่การเกษตรขนาดใหญ่ แต่มีปัญหาน้ำแล้งและน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรต้องมีการพัฒนาอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง การฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติและการผันแม่น้ำโขงเพื่อเพิ่มน้ำและสร้างเสถียรภาพความมั่นคงของน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำชี

- พื้นที่ปลายน้ำของลุ่มน้ำชี เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพต้องมีการจัดหาน้ำให้เพียงพอในการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิ
- พื้นที่เศรษฐกิจกลางน้ำ เป็นพื้นที่มีความพร้อมในการพัฒนาเศรษฐกิจที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศอื่น ในภูมิภาคแม่น้ำโขง และแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในลุ่มน้ำ
- การรวมกลุ่มของประชาชนและกลุ่มเกษตรกรในหลายพื้นที่ในลุ่มน้ำชี เพื่อผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เพิ่ม มูลค่าทางเศรษฐกิจและการผลิตสินค้าการเกษตร
- พื้นที่เกษตรด้านตะวันตกลุ่มน้ำชี เป็นพื้นที่สูงมีความแห้งแล้งและปัญหาขาดแคลนน้ำ จำเป็นต้องมีการจัดหาน้ำโดยการฟื้นฟูแหล่งน้ำขนาดเล็ก การกระจายการพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อการปลูกพืชการเกษตร เพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร
- การแก้ไขปัญหาการกัดเซาะตลิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมและการพังทลายของตลิ่ง ทำให้กระทบต่อ ทรัพย์สินและการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่
- การแก้ไขปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ชุมชนและน้ำเสียจากพื้นที่การเกษตร
- มีความแตกต่างรายได้ของประชาชนในพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เกษตร น้ำฝนจะต้องมีการจัดหาน้ำ เพื่อใช้ปลูกพืชเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

ทั้งนี้ รายละเอียดการวิเคราะห์ SWOT แสดงดังต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strength)	**จุดอ่อน (Weakness)**
1. ที่ตั้งของลุ่มน้ำชีเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงระหว่างลุ่มน้ำโขงอีสาน 2. ลุ่มน้ำมูล และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เป็นพื้นที่มีแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต 3. มีพื้นที่การเกษตรจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 55.68 ของพื้นที่ ลุ่มน้ำ ที่สามารถนำมาใช้ในการปลูกพืชพลังงาน 4. เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดของประเทศ 5. มีพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนา เป็นพื้นที่ชลประทาน หากมีน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรได้มากขึ้น 6. มีแหล่งน้ำธรรมชาติและป่าบุ่งป่าทามกระจายในหลายพื้นที่ 7. มีพื้นที่ตอนบนของลุ่มน้ำหลายแห่งที่สามารถพัฒนา อ่างเก็บน้ำขนาดกลางได้ 8. การพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งรถไฟรางคู่ รถไฟความเร็วสูง และถนนที่เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงที่สำคัญกับประเทศเพื่อนบ้าน	1. มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,188 มม. ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศ มีปริมาณน้ำท่าและแหล่งเก็บกักน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตร 2. พื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นป่าอนุรักษ์เพียงร้อยละ 16 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อย มีการบุกรุกพื้นที่ป่าต้นน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติป่าบุ่งป่าทาม เป็นต้น 3. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สภาพพื้นที่ดินเป็นดินทรายไม่อุ้มน้ำ บางพื้นที่มีปัญหาดินเค็มทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างเต็มที่ 4. ลำน้ำชีมีความคดเคี้ยวมาก ปัญหาการกัดเซาะสูง 5. ล้ำน้ำแคบกว้างแตกต่างกันมาก ทำให้เกิดน้ำท่วมพื้นที่ต่าง ๆ 6. ระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่เกษตรเพียงร้อยละ 10.0 เกษตรกรส่วนใหญ่ ยังทำการผลิตที่พึ่งพาน้ำฝน 7. รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เกษตรกรมีรายได้น้อย 8. การเพิ่มขึ้นของประชากรในลุ่มน้ำ ทำให้มีปัญหาที่จะต้องจัดหาน้ำเพื่อการพัฒนาการเกษตร

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
1. สามารถผันน้ำโขงมายังอ่างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ เขื่อนลำปาว และแหล่งน้ำต่าง ๆ เพื่อสร้างเสถียรภาพในการใช้น้ำและขยายพื้นที่ชลประทานในพื้นที่เกษตรน้ำฝน 2. ในปัจจุบันตลาดมีความต้องการข้าวหอมมะลิ พืชพลังงาน ซึ่งลุ่มน้ำชี เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ 3. การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักของประเทศสู่ภาค อาทิ โครงข่ายรถไฟทางคู่ รถไฟความเร็วสูง ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เป็นการลดต้นทุนการขนส่งและมีการพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจใหม่ตามเส้นทางการคมนาคม 4. กระแสของสังคมโลกให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ ประกอบกับโครงสร้างประชากรสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการด้านสุขภาพสูงขึ้น เช่น อาหารมาตรฐานอินทรีย์ พืชสมุนไพร ซึ่งลุ่มน้ำชีมีความพร้อมในด้านการผลิต 5. จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผน Thailand 4.0 ทำให้โอกาสสร้างงานในเมืองมากขึ้น โอกาสแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมืองมากขึ้น รวมถึงเครื่องจักรการเกษตรจะเข้าไปแทนที่แรงงานมากขึ้น ทั้งนี้แรงงาน ภาคการเกษตรจะมีผู้สูงอายุมากขึ้น 6. เนื่องจากขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร โอกาสที่เพื่อนบ้านจะเข้ามาใช้บริการด้านนี้จะมีมากขึ้น 7. การเชื่อมโยงคมนาคมจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าจากภายในประเทศ สู่เพื่อนบ้านและสู่ประเทศจีน ในทางตรงกันข้ามสินค้าจากจีนก็จะผ่านเพื่อนบ้านมาไทยได้สะดวกมากยิ่งขึ้น	1. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดภัยแล้ง น้ำท่วมรุนแรงขึ้น ส่งผลต่อการผลิตด้านการเกษตรและรายได้เกษตรกร 2. การแข่งขันด้านสินค้าการเกษตร จากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม สปป.ลาว และจีน 3. ต้นทุนการผลิตด้านเกษตรสูง และผลผลิตต่ำ ทำให้เสียโอกาสในการแข่งขัน 4. ขาดการส่งเสริมในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปลูกพืชและการแปรรูปสินค้าเกษตร รวมทั้งการเชื่อมโยงโครงข่ายระหว่าง กลุ่มเกษตรและตลาดสินค้าเกษตร

การวิเคราะห์ SOAR ในพื้นที่ต่าง ๆ ในลุ่มน้ำชี

ลำดับ	ประเด็นการวิเคราะห์	พื้นที่				
		1. พื้นที่ต้นน้ำชีและน้ำพอง	2. พื้นที่เกษตรที่สูงด้านตะวันตก	3. พื้นที่เศรษฐกิจกลางน้ำ	4. พื้นที่ต้นน้ำลำปาว	5. พื้นที่ปลายน้ำ
1	จุดแข็ง (Strength)					
	1) สิ่งแวดล้อม	1.1) เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ ป่าอนุรักษ์ และมีพื้นที่เหมาะสมในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ 1.2) มีพื้นที่รายการเกษตรตามริมน้ำ 1.3) มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีชื่อเสียงหลายแห่ง เช่น อุทยานแห่งชาติภูเขียว ป่าหินงาม น้ำตกวังตโดน ภูกระดึง ถ้ำค้างคาว ภูสิ้ง ถ้ำแก้ว เป็นต้น 1.4) มีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น พระธาตุกุดจอก เป็นต้น	1.1) เป็นพื้นที่การเกษตรที่ใช้ในการปลูกเพียงพอหลังจากใช้ในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ 1.2) เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สามารถพัฒนาได้ดี ถ้ามีน้ำในการเพาะปลูกอย่างเพียงพอ	1.1) เป็นพื้นที่เศรษฐกิจของลุ่มน้ำ มีพื้นที่ชุมชนเมืองขนาดใหญ่ 1.2) เป็นพื้นที่รายขนาดใหญ่มีระบบชลประทานและแหล่งปลูกพืชการเกษตรที่สำคัญของลุ่มน้ำชี 1.3) มีการปลูกพืชเศรษฐกิจต่าง ๆ เช่น ข้าวพันธุ์ต่าง ๆ มะม่วง มะขาม เงาะ ทุเรียน อินทผลัม เห็ดเผาะ เป็นต้น 1.4) มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม	1.1) เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ 1.2) มีพื้นที่รายเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่ 1.3) มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ เช่น วัดศรีบรคราราม พระเจ้าทันใจ งานวิจิตรธรรม ประเพณีขนเผ่าภูไท งานสรงน้ำพระธาตุ เป็นต้น	1.1) มีพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ในพื้นที่ต้นน้ำลุ่มน้ำยัง 1.2) เป็นพื้นที่รายลุ่มเหมาะในการเกษตร 1.3) เป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดี 1.4) มีสถานที่ท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อ เช่น ฮ่องสิงปลาโบราณ ภูน้ำลื้น ฮ่างน้ำบึงกาฬ วัดพระพุทธบาท โบราณสถานดงพระธาตุ และพระธาตุกุดข้าวน้อย เป็นต้น
	2) สังคม	2.1) การรวมกลุ่มของชุมชนและกลุ่มเกษตรกร	2.1) เกษตรกรมีความพร้อมในการปลูกพืช ถ้ามีน้ำในการเกษตร	2.1) การรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น กลุ่มเกษตรปลูกมะม่วงอินทรีย์ กลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มส่งเสริมผลิตน้ำมะขามพร้อมดื่ม กลุ่มส่งเสริมการปลูกหอมแดง เป็นต้น 2.2) การรวมกลุ่มอาชีพของชุมชน เช่น กลุ่มทอเสื่อกก กลุ่มผลิตหัวพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลนาค เป็นต้น	2.1) มีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เช่น กลุ่มทอเสื่อกก กลุ่มผลิตน้ำตาลโตนด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกข้าว กลุ่ม OTOP เป็นต้น	2.1) มีการรวมกลุ่มทอผ้า (ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ทอมือ ผ้าฝ้ายย้อมคราม) 2.2) กลุ่มผลิตสินค้า OTOP เช่น เสื่อกก ขนมไทย ตะกร้าพลาสติก อาหารแปรรูป เช่น จิ้งหรีด สมุนไพร น้ำพริกปลาตุก เป็นต้น 2.3) มีประเพณี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ประเพณีแข่งเรือ บุญบั้งไฟ ฟ้อนกลองตุ้ม ประเพณีแห่มาลัยข้าวตอก เป็นต้น
	3) เศรษฐกิจ	3.1) ผลผลิตด้านการเกษตร เช่น ข้าวไรซ์เบอรี่ ข้าวพันธุ์หอมแพ และหอมหวาน ทุเรียน เป็นต้น 3.2) ผลผลิตภัณฑ์ในระดับตำบลที่มีชื่อเสียง เช่น ปลาส้ม ผลิตภัณฑ์จากยางพารา ผ้าไหมบ้านเขว้า และผ้าฝ้ายบ้านโนนเสลา สินค้า OTOP ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น	3.1) พื้นที่เกษตรที่สูงด้านตะวันตก เป็นที่รายสูงมีการเพาะปลูกพืชไร่ มันสัม และอ้อย ซึ่งเป็นสินค้าสันน้ำรองยุคสมัยการเกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพในอนาคต	3.1) ผลิตภัณฑ์ทางเกษตร เช่น ข้าวอินทรีย์ ผักสลัดอินทรีย์ มันแกว ข้าวโพดฝักอ่อน ปลาส้ม ปลาร้า เป็นต้น 3.2) ผลิตภัณฑ์แปรรูป หมูแผ่น ข้าวหลาม ตะกร้าสาน เส้นพลาสติก ผ้าไหมมัดหมี่ เป็นต้น	3.1) มีผลิตภัณฑ์แปรรูปการเกษตร เช่น น้ำตาลโตนด สินค้า OTOP แปรรูปทางการเกษตร	3.1) ผลผลิตทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย 3.2) สินค้า OTOP อาหารแปรรูปการเกษตร 3.3) ข้าวหอมมะลิคุณภาพดี มีราคาสูง
2	โอกาส (Opportunity)	2.1) เพิ่มพื้นที่ปลูกป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ สปก. 2.2) เป็นพื้นที่เหมาะในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้น้ำในการเกษตรจุฬาภรณ์โมเดล อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว 2.3) สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นให้กับชุมชนและประชาชนในพื้นที่	2.1) การจัดหาน้ำโดยการผันน้ำโขง เพื่อพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนเป็นพื้นที่ชลประทาน 2.2) การเพิ่มผลผลิตในการปลูกพืชพลังงานและพืชเศรษฐกิจ	2.1) การขยายพื้นที่เกษตรชลประทาน ที่รายลุ่มตามลำน้ำชี และพื้นที่เกษตรที่รายเมื่อมีน้ำค้ำบุหนุนเพิ่มขึ้น 2.2) การขยายพื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจใช้น้ำน้อยและรายสูง 2.3) การขยายตัวแหล่งชุมชนเมือง อุตสาหกรรมในพื้นที่เศรษฐกิจต่าง ๆ	2.1) การปลูกป่าเพิ่มขึ้นในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และพื้นที่ สปก. 2.2) การขยายพื้นที่เกษตรน้ำฝนเป็นพื้นที่เกษตรชลประทาน 2.3) ขยายพื้นที่เกษตรชลประทานเพื่อใช้น้ำจากโครงการปตร.ห้วยหลวงที่ผันน้ำจากแม่น้ำโขง เป็นโครงการที่มีการลงทุนน้อย 2.4) การปรับเปลี่ยนข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจใช้น้ำน้อย	2.1) เพิ่มพื้นที่ปลูกป่าในป่าอนุรักษ์และพื้นที่ สปก. 2.2) ส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิ 2.3) ส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว 2.4) ขยายตลาดสินค้าเกษตรชุมชน
3	เป้าหมาย (Aspiration)	3.1) เพิ่มความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เพิ่มปริมาณน้ำในดูแล้งและชะลอน้ำหลาก 3.2) เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในลุ่มน้ำชี 3.3) ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น จากผลผลิตการเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชนและการท่องเที่ยว	3.1) ปีน้ำเพื่อการเกษตร	3.1) จัดหาน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการขยายพื้นที่ชลประทาน 3.2) ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชจากข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจใช้น้ำน้อยและมีราคาสูง 3.3) เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนด้านการเกษตร	3.1) เพิ่มความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เพิ่มปริมาณน้ำในดูแล้งและชะลอน้ำหลาก 3.2) พัฒนาพื้นที่ชลประทานตามแนวเส้นทางผันน้ำโขง 3.3) เพิ่มผลผลิตการเกษตร	3.1) ปรับเปลี่ยนและเพิ่มพื้นที่การปลูกข้าวหอมมะลิ 3.2) เพิ่มมูลค่าและลดต้นทุนการเกษตร
4	ผลลัพธ์ (Results)	4.1) มีส่วนในการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 20 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ 4.2) สร้างเสถียรภาพความมั่นคง การใช้น้ำภาคการเกษตรและกิจกรรมต่าง ๆ 4.3) เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ รายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.1) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.1) สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่เศรษฐกิจ 4.2) เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงกับพื้นที่ลุ่มน้ำมูล โขงชีสาน และประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในลุ่มน้ำเพิ่มรายได้ให้ประชาชน 4.3) เกษตรกรมีรายได้มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.1) มีส่วนในการเพิ่มสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 20 ของพื้นที่ลุ่มน้ำ 4.2) สร้างเสถียรภาพความมั่นคงการใช้น้ำ 4.3) เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	4.1) สร้างรายได้เพิ่มขึ้นกับเกษตรกร 4.2) ประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีรายได้เพิ่มขึ้น

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 เรื่อง การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
1) การออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA	1) เสนอให้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA ที่ต้องการสื่อสารไปยังผู้เข้ารับการอบรมให้ชัดเจน เพื่อใช้ในออกแบบหัวข้อ หรือ Key Massage และรูปแบบวิธีการในการอบรมของแต่ละหัวข้อ 2) เสนอให้กำหนดวัตถุประสงค์หลักของการฝึกอบรมฯ ผู้บริหารระดับสูง แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ SEA และ (2) เพื่อนำ SEA ไปใช้ปฏิบัติ 3) เสนอให้วัตถุประสงค์หลักของการฝึกอบรมฯ ผู้บริหารระดับกลาง แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกระบวนการและขั้นตอน SEA และ (2) เพื่อพัฒนาทักษะในการประยุกต์ใช้ SEA 4) เสนอให้ออกแบบหัวข้อฝึกอบรมและเทคนิควิธีในการอบรมจากวัตถุประสงค์ของการอบรมผู้บริหารระดับสูง เช่น วัตถุประสงค์การสร้างความเชื่อมั่นใน SEA ควรทำอย่างไรให้ผู้เข้าอบรมเชื่อมั่น และใครควรเข้าอบรมในหลักสูตรนี้ 5) School of Thought ของ SEA ที่นำมาประยุกต์ใช้ในหลายประเทศทั่วโลก เป็นแบบใด จำเป็นต้องพิจารณาเลือก School of Though หลักสำหรับในการอบรมหรือไม่ 6) ควรพิจารณาปัญหาที่พบจากการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในส่วนของการกำกับการดำเนินงาน SEA
2) การออกแบบกรณีศึกษา	1) ควรออกแบบกรณีศึกษา ให้มีลักษณะเป็นเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ สามารถอ่านทำความเข้าใจได้ง่าย และแบ่งกรณีศึกษาออกเป็นตอนย่อยตามเนื้อหาของบทเรียน โดยทยอยแจกให้ผู้เข้ารับการอบรมทีละตอนตามบทเรียนเพื่อเดินเรื่องกรณีศึกษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาบทเรียนนั้น 2) ควรออกแบบกรณีศึกษาให้ครอบคลุมการสื่อสาร ทั้งในเชิงการประนีประนอม และการโน้มน้าวให้ผู้ที่เสียประโยชน์เห็นถึงความสำคัญของ SEA 3) ควรออกแบบกรณีศึกษาให้เห็นถึงสภาพแวดล้อม (Circumstance) และปัญหาของกรณีศึกษา แต่ไม่ควรระบุข้อเสนอแนะ

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 เรื่อง การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
3) รูปแบบ/ วิธีการฝึกอบรม และกลุ่มเป้าหมาย	1) ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการอบรม เช่น ผู้เข้าอบรมเป็นผู้ที่เคยเข้าอบรม SEA ในปี พ.ศ 2562 ที่ผ่านมา หรือไม่เคยเข้าร่วมอบรม SEA ในปีที่ผ่านมา ซึ่งจะมีความรู้ความเข้าใน SEA พื้นฐานของผู้เข้าอบรมแตกต่างกัน เพราะจะทำให้วิธีการฝึกอบรมแตกต่างกัน 2) วิทยากรที่จะเชิญมานำเสนอในการฝึกอบรม อาจไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญหรือเข้าใจ SEA แต่สามารถสื่อสารและโน้มน้าวให้ผู้เข้าอบรมเห็นความสำคัญของ SEA ได้ โดยเน้นสอน/อธิบายรายละเอียดขั้นตอนการกลั่นกรอง เนื่องจากผู้เข้าอบรมบางท่านอาจจะยังไม่เข้าใจในขั้นตอนดังกล่าว

ภาคผนวก จ-2

สรุปผลการประชุมและเอกสาร ประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

SEA

Strategic Environmental Assessment

โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563

โดย ดร. พรวิภา คลังสิน
หัวหน้าโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและแผนงานในระดับต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนและแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้าน SEA และระบบข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำ SEA เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ SEA ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562 ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค
4. เพื่อปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA ของไทย

กิจกรรมของโครงการ

1. การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง
2. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว
3. การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง
4. การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562
5. การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง

1 การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่	วันดำเนินการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1	วันอังคารที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา	เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการ ความคาดหวัง ต่อเป้าประสงค์ของหลักสูตรการอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA ทั้งในผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง	หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
2	วันพฤหัสบดีที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA	
3	วันจันทร์ที่ 28 ของเดือนกันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อแลกเปลี่ยน กรอบแนวคิด คำนิยาม และประโยชน์ของ SEA	
4	ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่อง การติดตาม และประเมินปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการขับเคลื่อน SEA และแนวทางการพัฒนา SEA ของประเทศ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทยและปรับปรุงแนวทาง SEA	ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ปรับปรุงแล้ว

2 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์

- เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว
- เพื่อนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ และใช้ SEA ในการวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแบบบูรณาการ
- เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตการศึกษาในขั้นตอน SEA พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในระยะต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน : โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี 2563 จะดำเนินการในส่วนของขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) ของ SEA มี **9 ขั้นตอนย่อย** ดังนี้

1) การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	2. การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา
3) การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา (Driving force)	4) การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์
5) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด	6) การประเมินข้อมูลฐาน
7) การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น	8) การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร
9) การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต	

3 การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1 (5วัน/35 คน)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2 (5วัน/35 คน)

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มหน่วยงานที่ต้องจัดทำแผนหรือแผนงาน SEA ตามที่กำหนดไว้ในร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... และหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา ในคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/ทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับ SEA

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับสูง (2วัน/10 คน)

ผู้บริหารระดับกลางที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจกำหนดแผนและแผนงาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับนานาชาติและระดับประเทศ

3 การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง

หลักสูตร SEA ขั้นสูง ปี พ.ศ. 2563

- เน้นในเนื้อหาและกระบวนการซึ่งช่วยการตัดสินใจและได้การนำทาง
- เน้นในรายละเอียดเชิงเทคนิคและวิธีการที่มีความเฉพาะเจาะจง

1. หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง
2. หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง

การพัฒนาต่อยอดจากหลักสูตร SEA ปี พ.ศ. 2562

- เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการ SEA
- เป็นหลักสูตรระยะยาว 5 วันแบบมีส่วนร่วม

4 การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562

การคัดเลือกโครงการในการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA

โครงการที่จะดำเนินการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ทั้งหมด 5 โครงการ โดยเป็นโครงการที่ได้**นำแนวทาง SEA ของประเทศไทย**ที่ได้พัฒนาและปรับปรุงในช่วงปี พ.ศ. 2561–2563 ซึ่งมีความ**ทันสมัยมาปรับประยุกต์ใช้** ได้แก่

โครงการ	เจ้าของแผนหรือแผนงาน
1) โครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
3) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
4) โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำปราจีนบุรี – บางปะกง	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
5) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

5 การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง

วัตถุประสงค์...

❖ เพื่อประชาสัมพันธ์กระบวนการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของโครงการ และแนวทางการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ. 2563 และระยะต่อไป รวมถึงสรุปผลการดำเนินงานของโครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม...

1. ครั้งที่ 1 : วันศุกร์ที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2563
2. ครั้งที่ 2 : ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2562

23 กันยายน พ.ศ. 2563

วัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้

- เพื่อติดตามประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2562
- เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดทำ SEA ทั้งในด้านองค์ความรู้ ประโยชน์ที่ได้รับ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนและจัดทำ SEA ในระยะต่อไป

สรุปผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562

วัตถุประสงค์อบรม ปี 62

- เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ด้าน SEA ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย แผน และแผนงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมได้ทดลองพัฒนาทักษะและความสามารถในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
- เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความสามารถในการออกแบบการศึกษา การดำเนินการศึกษา และการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้

ระยะเวลาและสถานที่จัดฝึกอบรม

ระยะเวลาการฝึกอบรม 5 วัน/ครั้ง จำนวน 150 คน/ครั้ง
โดยแบ่งจำนวนการจัดฝึกอบรมออกตามภูมิภาคต่างๆ
ทั้งหมด 5 ภูมิภาค ประกอบด้วย

1 บทเรียนที่ 1 : ความเข้าใจพื้นฐาน การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
2 บทเรียนที่ 2 : หลักการและกระบวนการของ SEA ที่ดี
3 บทเรียนที่ 3 : การกลั่นกรอง (Screening) และการเตรียมงานการศึกษา SEA
4 บทเรียนที่ 4 : การกำหนดประเด็นและขอบเขตการศึกษาที่เหมาะสม (Scoping)
5 บทเรียนที่ 5 : การประเมินแนวโน้มของ Baseline ก่อนมีการพัฒนา (Baseline assessment)
6 บทเรียนที่ 6 : การใช้กระบวนการมีส่วนร่วมใน SEA อย่างมีประสิทธิภาพ (Public Participation)
7 บทเรียนที่ 7 : การพัฒนาและประเมินทางเลือกเพื่อความยั่งยืน (Alternative Development and Assessment for Sustainability)
8 บทเรียนที่ 8 : เครื่องมือในการประเมินทางเลือก (Tools for Alternative Assessment)
9 บทเรียนที่ 9 : การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for Sustainability)
10 บทเรียนที่ 10 : การนำผลการศึกษา SEA ไปมีผลต่อการพัฒนา (SEA Integration)
11 บทเรียนที่ 11 การควบคุมคุณภาพ และการรายงาน (Quality Control and Reporting)

สรุปเนื้อหาของหลักสูตร

- ❑ บทเรียนที่ 1 และ 2 เพื่อปรับพื้นฐานและสร้างความเข้าใจ SEA ที่ตรงกัน
- ❑ บทเรียนที่ 3-11 เพื่อเรียนรู้ขั้นตอนการศึกษาประเมิน SEA ควบคู่กับนโยบาย แผน และแผนงาน ผ่าน Caseworks
- ❑ เนื้อหาเน้นการศึกษา Impact-centered SEA และสอดแทรก Strategic SEA ตามความเหมาะสม
- ❑ เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้อบรมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมุมมอง มากกว่าความรู้จากผู้สอน

สรุปผู้ผ่านการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ

ครั้งที่	ภูมิภาค	ผู้เข้าร่วมอบรม (ราย)	ผู้ผ่านการอบรม (ราย)	% ผู้ผ่านการอบรม
1	ภาคกลาง (พระนครศรีอยุธยา)	84	60	71.4%
2	กรุงเทพฯ และปริมณฑล (กรุงเทพฯ)	157	115	73.2%
3	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ขอนแก่น)	125	67	53.6%
4	ภาคใต้ (สงขลา)	160	67	41.9%
5	ภาคเหนือ (เชียงใหม่)	166	53	31.9%
6	กรุงเทพฯ	208	165	79.3%
รวม		**900**	**527***	**58.6%**

***เป็นผู้เข้าร่วมการอบรมไม่น้อยกว่า 4 วัน (80%)**

การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. สำหรับตนเอง ได้แก่

- ได้ความรู้ความเข้าใจเพิ่มพูนองค์ความรู้และประสบการณ์
  - เกี่ยวกับหลักการและแนวทางกระบวนการปฏิบัติที่ดีในการศึกษา SEA
  - เพื่อเตรียมการในอนาคตสาหรับจัดทำข้อเสนอจัดจ้างที่ปรึกษา กำกับ ติดตาม ตรวจสอบการจัดทำ SEA ต่อไป
  - การนำเทคนิควิธี/ เครื่องมือ/ กลไกการดำเนินงาน SEA มาปรับใช้และพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพและได้ผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น
  - สามารถนำไปปรับใช้ในการวางแผน และปรับแนวคิดในการทำงาน
- จัดทำโครงการ/ แผนงานต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างรอบครอบทุกด้าน โดยมีทางเลือกสำหรับการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ เพื่อลดผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder)
- ถ่ายทอดความรู้ในกระบวนการคิดและวิธีการให้บุคลากรในสำนักงานได้รับทราบและนำไปปฏิบัติได้

การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. สำหรับหน่วยงาน ได้แก่

- เป็นแนวทางในการดำเนินงาน SEA หรือเข้าร่วมในกระบวนการ SEA
- นำความรู้ที่ได้รับมา
  - ประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินแผนพัฒนาของหน่วยงาน
  - ปรับใช้ และกำกับการจัดทำ SEA ได้อย่างถูกต้อง
  - นำความรู้และทักษะไปใช้วิเคราะห์และดำเนินงานให้เป็นระบบชัดเจน
  - ขับเคลื่อนนโยบาย แผน และแผนงานของหน่วยงานที่เน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- การเผยแพร่ความรู้ในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความตระหนักและทราบถึงแนวทางการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

การนำไปใช้ประโยชน์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3. ข้อเสนอการขอรับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติหน้าที่ให้สัมฤทธิ์ผล ได้แก่

- การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA ให้กับผู้บริหารระดับสูงและถ่ายทอดจนถึงผู้ปฏิบัติงาน
- การกำหนดหน้าที่ชัดเจน รวมถึงการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง
- การสนับสนุนให้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมมาปฏิบัติจริง เน้นการมีส่วนร่วม
- การจัดทำแผนที่พิจารณาถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ว่ามีความแตกต่างกัน นำไปสู่การขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง
- ส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้จากกรณีศึกษา เช่น การมีส่วนร่วมในการรับฟังการประเมิน SEA การเชิญเข้าร่วมประชุม การอบรมต่างๆ เกี่ยวกับ SEA เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดกับองค์กร
- การขอสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดทำ SEA ในการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 1 (ภาคกลาง)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 3 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 4 (ภาคใต้)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 5 (ภาคเหนือ)

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร

ช่วงระดมความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

...ประเด็นคำถาม...

สำหรับผู้ที่เคยผ่านการฝึกอบรมฯ

- **การนำไปปฏิบัติใช้**
  - ได้นำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับไปจัดทำ SEA หรือไม่ อย่างไรเช่น การนำไปกำหนด TOR หรือเป็นคณะกรรมการกำกับ
  - ประโยชน์ที่ได้รับจากการนำไปปฏิบัติใช้ คืออะไร
  - การนำไปปฏิบัติใช้มีปัญหาและอุปสรรค หรือไม่ อย่างไร
- **ข้อเสนอแนะ**
  - องค์ความรู้ใดที่ต้องการได้รับเพิ่มเติมเพื่อนำไปประกอบการจัดทำ SEA ในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
  - หากจะนำ SEA ไปใช้ในการวางแผนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารของหน่วยงานท่านอย่างไร เพิ่มเติม

ช่วงระดมความคิดเห็นต่อหลักสูตรการฝึกอบรม

...ประเด็นคำถาม...

สำหรับผู้ที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมฯ

- **องค์ความรู้**
  - มีความเข้าใจและมุมมองต่อ SEA อย่างไร
- **การนำไปปฏิบัติใช้**
  - SEA จะสามารถเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้หรือไม่
- **ข้อเสนอแนะ**
  - จะสามารถขับเคลื่อนให้ SEA เป็นเครื่องมือหนึ่งในการช่วยจัดทำแผนของหน่วยงานได้หรือไม่ อย่างไร

ขอบคุณครับ/ค่ะ

<u>แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลประกอบการแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น</u>

เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี ๒๕๖๒

ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องบุษบา ชั้น ๑ โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพมหานคร

****

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. ข้อมูลผู้ตอบประเมิน

๑.๑ ชื่อ-นามสกุล .....

๑.๒ หน่วยงานและตำแหน่ง .....

๒ ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือไม่

☐ ไม่เคย (ข้ามไปข้อ ๔)

☐ เคย ครั้งที่..... วันที่.....

สถานที่.....

๓. ท่านได้มีโอกาสนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมหลักสูตรการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) พ.ศ. ๒๕๖๒ไปประยุกต์ใช้หรือไม่

☐ มีโอกาสการนำความรู้ไปใช้

☐ ไม่มีโอกาส เนื่องจาก.....

.....

๓.๑. ท่านมีโอกาสได้นำองค์ความรู้ SEA ไปประยุกต์ใช้ในโครงการใด

☐ โครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

☐ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี

☐ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง

☐ โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำปราจีนบุรี – บางปะกง

☐ โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก

☐ อื่นๆ ระบุ.....

๓.๒. ท่านมีโอกาสได้นำองค์ความรู้ SEA ไปประยุกต์ใช้ในโครงการ อย่างไร

☐ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดขอบเขตงาน (TOR)

☐ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนของหน่วยงาน

☐ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในฐานะ คณะกรรมการกำกับโครงการ

☐ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในฐานะ ฝ่ายเลขาฯ ของโครงการ

☐ นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในฐานะ ทีมงานที่เกี่ยวข้อง

☐ อื่นๆ ระบุ.....

๔. ท่านเคยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ SEA หรือไม่

☐ ไม่เคย

☐ เคย ระบุ.....

๔.๑ ท่านเคยมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ SEA อย่างไร

☐ มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและขับเคลื่อน SEA

☐ เคยเข้าร่วมการอบรม SEA อื่นๆ

☐ มีความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้าน SEA

☐ อื่นๆ ระบุ.....

ขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

<u>แบบประเมิน</u>

การจัดประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ ๒

เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี ๒๕๖๒

ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ บุษบา ๑ ชั้น ๑ โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพมหานคร

****

เรียน ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาเข้าร่วมการประชุมในวันนี้ และเพื่อให้ผลการประชุมครั้งนี้ สามารถนำไปใช้การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA ต่อไป จึงขอความกรุณาท่านตอบ แบบประเมินผลในหัวข้อต่างๆ อย่างครบถ้วน และโปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่ภายหลังเสร็จสิ้นการประชุม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. ข้อมูลผู้ตอบประเมิน

๑.๑ หน่วยงาน/องค์กรที่สังกัด

☐ ๑) ผู้แทนจากภาคหน่วยงานราชการ
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

☐ ๒) รัฐวิสาหกิจ
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

☐ ๓) ผู้แทนจากภาคเอกชน
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

☐ ๔) สถาบันการศึกษา/นักวิชาการ
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

☐ ๕) องค์กรพัฒนาเอกชน/นักวิชาการอิสระ
ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

☐ ๖) อื่นๆ ระบุ.....

๒. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมประชุม

รายการ	**ระดับความพึงพอใจ**		
	มาก (๓)	**ปานกลาง (๒)**	**น้อย (๑)**
๑) ด้านสถานที่ / ระยะเวลา / สื่อการนำเสนอ (๑) ความเหมาะสมของสถานที่จัดประชุม			
(๒) ความเหมาะสมของสื่อประกอบการประชุม			
(๓) ความเหมาะสมของระยะเวลาในการประชุม			
(๔) ความเหมาะสมของอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม			
(๕) การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก			
๒) ความพึงพอใจต่อ<u>ภาพรวมของกิจกรรมประชุม</u> ในวันนี้			

๓. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการขับเคลื่อน SEA ในอนาคต

๓.๑ ด้านองค์ความรู้

……

……

……

……

๓.๒ แนวทางในการปฏิบัติ

……

……

……

……

๓.๓ กลไกเชิงสถาบัน

……

……

……

……

๓.๔ อื่นๆ

……

……

……

……

ขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ และโปรดนำส่งที่กล่องรับแบบสอบถามความคิดเห็น หรือส่งที่เจ้าหน้าที่โครงการ

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการ ด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
1) ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ SEA	
1.1) ความรู้ความเข้าใจในทุกระดับ	● SEA ถูกนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนของหน่วยงานภาครัฐ เช่น แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ แต่สำหรับหน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานเอกชน ยังไม่มีการบูรณาการ SEA เข้าสู่การจัดทำแผนขององค์กร เนื่องจากแผนงานส่วนใหญ่ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและเอกชนเป็นแผนในเชิงธุรกิจ ● เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับ SEA จึงทำให้ไม่สามารถสื่อสารภายในหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง ● ควรสื่อสารให้หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานเข้าใจว่า SEA ไม่ใช่เครื่องมือแก้ไขความขัดแย้ง แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดทำแผนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
1.2) การบังคับใช้กฎหมาย	● การจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงาน ถูกนำไปใช้ในการจัดสรรงบประมาณ แต่แผน SEA เมื่อทำเสร็จแล้ว ไม่ได้มีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
1.3) กลไกเชิงสถาบันและองค์กร	● ควรอบรมหน่วยงานที่จำเป็นต้องใช้ SEA เป็นหลัก ● สศช. ควรเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องทำ SEA ● ผู้บริหารระดับสูง หรือ Policy Maker ของหน่วยงานยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของ SEA ● งบประมาณ/KPI/Priorities ของหน่วยงานที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องและไม่รองรับกับการดำเนินการ SEA ● เนื่องจากยังไม่มีความชัดเจนของระดับแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA ทำให้บางหน่วยงานยังสับสน และไม่ได้นำ SEA มาประยุกต์ใช้ ● Platform ของการพัฒนาประเทศ อาจไม่สอดรับและเอื้ออำนวยต่อการจัดทำ SEA ● ไม่มีผู้รับผิดชอบหลักในการจัดทำ SEA ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดความสับสนว่า ใครจะรับเป็นผู้ดำเนินการ ● ต้องมีการควบคุมมาตรฐานในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรื่องทรัพยากรบุคคลที่จะจัดทำ SEA และการกำกับงาน SEA ● ปัญหาหลักในการดำเนินการ SEA คือ ความไม่เพียงพอของข้อมูลเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะข้อมูลในระดับอำเภอ และตำบล ● การจัดทำ SEA เชิงพื้นที่ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาที่หลากหลาย ส่งผลให้ต้องวิเคราะห์ข้อมูลเป็นจำนวนมาก

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการ ด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● ความไม่ชัดเจนในการติดตามตรวจสอบ (Follow-Up) และข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงไม่มีหลักเกณฑ์ในการกำกับที่ชัดเจน
1.4) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน	● การสื่อสารให้ประชาชนและสาธารณะเข้าใจถึง SEA เป็นเรื่องยาก เนื่องจาก SEA คือการมองไกล และการพัฒนาทางเลือก ซึ่งเป็นการวางแผนในระดับยุทธศาสตร์ เป็นภาพกว้างของการพัฒนา แต่ โครงการ (Project) เป็นการพัฒนาที่ชัดเจน มีความเป็นรูปธรรม เข้าใจได้ง่ายกว่าการจัดทำแผน และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ประชาชนและสาธารณะมองเห็นภาพของการพัฒนาและผลกระทบได้ชัดเจนกว่า ● การไม่เชื่อถือและยอมรับข้อมูลของภาครัฐ ทำให้ผลการศึกษา SEA ที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถนำไปใช้ต่อได้ ● ปัญหาในการประยุกต์ใช้แนวทาง SEA คือ เนื้อหาของแนวทาง SEA ปี พ.ศ. 2561 ค่อนข้างกว้าง ยากต่อการนำไปปฏิบัติ เช่น กำหนดว่าควรรับฟังความคิดเห็นต่อการกำหนดตัวชี้วัดและการพัฒนาทางเลือก ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่ประชาชนและสาธารณะเข้าใจได้ยาก ● การดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะมีช่วงระยะห่างระหว่างแต่ละกิจกรรมเป็นเวลานาน ส่งผลให้ไม่เกิดความต่อเนื่องของกระบวนการและความคิดเห็นที่ได้รับ อีกทั้ง กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้ง มักมีการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่กลุ่มเดิม จึงก่อให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของความคิดเห็นที่ได้รับ ● ประชาชนไม่เชื่อมั่นในการดำเนินการ SEA เพราะเข้าใจว่า SEA ทำไปเพื่อเป็นแค่ข้อเสนอให้รัฐบาลเท่านั้น ไม่ได้เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการจัดทำ SEA
2) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key success factors)	
2.1) ความรู้ความเข้าใจในทุกระดับ	● ควรมีการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA โดยเชิญบุคคลสำคัญในวงการ SEA (Key Performance) มาให้สร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน และบริษัทที่ปรึกษา ● การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารระดับสูงที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในแต่ละหน่วยงาน ● ควรมีการระบุเรื่อง SEA ไปในหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ● การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ภาคประชาชนเกี่ยวกับ SEA เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดทำ SEA

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการ ด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● การทำความเข้าใจระหว่างความแตกต่าง และความเชื่อมโยงของ SEA กับ EIA ● การสร้างความเชื่อมมั่นด้าน SEA ให้ภาคประชาชน โดยอาจต้องมีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้ ● เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่หน่วยงานที่จะต้องเป็นผู้จัดทำ SEA ต่อไปในอนาคต ทั้ง หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน และบริษัทที่ปรึกษา
2.2) กฎหมาย/ระเบียบ/ข้อบังคับ	● ควรมีร่างระเบียบฯ ออกมาบังคับใช้ในระยะเริ่มต้นก่อน และควรพิจารณากรอบระยะเวลาในการดำเนินการ SEA ให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการจัดทำแผนด้วย ● ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของบริษัทที่ปรึกษาที่จัดทำ SEA หรือควรมี license ● ควรมีกฎหมายหรือระเบียบในการกำกับคุณภาพของการจัดทำ SEA ● ต้องมีหน่วยงานกำกับหรือติดตามตรวจสอบการจัดทำ SEA ที่ชัดเจน
2.3) กลไกเชิงสถาบันและองค์กร	● สศช. ควรเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ Guideline สำหรับการประยุกต์ใช้ SEA ตามรายสาขาและเชิงพื้นที่ ● ควรมีความชัดเจนของหน่วยงานหลักที่จะขับเคลื่อน SEA และการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องจัดทำ SEA ● ควรมีความชัดเจนของหน่วยงานที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เร่งเตรียมตัวและเตรียมพร้อมในอนาคต ● ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล SEA ที่ได้มีการจัดทำไว้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับผู้ที่ต้องการจัดทำ SEA ต่อไปในอนาคต เช่น ข้อมูล Data Base ในด้านต่าง ๆ กฎหมาย/ ระเบียบ/ แนวทางที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต้องพิจารณา เป็นต้น ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานที่สนใจในการจัดทำ SEA ได้ ● จำเป็นต้องมีงบประมาณสนับสนุน ● การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรในหน่วยงานที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อรองรับการจัดทำ SEA ในอนาคต และมีส่วน/กอง ที่รับผิดชอบโดยตรงในการดำเนินการ
2.4) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน	● ควรมีการระบุหรือยกตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน เช่น Conflict management หรือ Deep Listening Dialogue เป็นต้น ในแนวทาง SEA ● กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA จะต้องทำให้ผู้มีส่วนได้เสียรู้สึกได้ว่าเป็นเจ้าของแผนร่วมกับหน่วยงาน ● การนำความคิดเห็นที่ได้รับจากกระบวนการมีส่วนร่วมไปปรับประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง และควรมีการจัดทำสรุปการนำความเห็นที่ได้รับไปใช้/ไม่ใช้ ในการพิจารณา

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 เรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	พร้อมให้เหตุผลประกอบส่งกลับไปยังผู้มีส่วนได้เสียด้วย ซึ่งเป็นการแสดงความโปร่งใสและจริงใจในการรับฟังความคิดเห็น
3) ข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรม SEA ขั้นสูง	
3.1) ข้อเสนอแนะต่อการฝึกอบรม SEA ขั้นสูง	● กลุ่มเป้าหมายในการอบรม ควรเป็นหน่วยงานหรือคนที่จะได้นำ SEA ไปใช้จริง ๆ ● ควรสอน อธิบาย หรือยกตัวอย่างเทคนิคเครื่องสำหรับ SEA ให้เห็นแนวทางปฏิบัติชัดเจน ● ควรอธิบายขั้นตอนการประเมินผลกระทบสะสม ซึ่งอาจทำได้โดยการยกตัวอย่างตัวเลข เป็นต้น และการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน คืออะไร จุดไหนคือความยั่งยืน ควรอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจน ให้เห็นเป็นรูปธรรม ● เสนอว่าควรนำ SEA ที่ได้มีการศึกษามาแล้วก่อนหน้า มาเป็นตัวอย่างในการฝึกอบรมด้วย ● ควรสอน/อธิบายเทคนิคในการวิเคราะห์เชิง Issues และการคัดเลือกประเด็นสำคัญ ● เสนอว่า ควรอบรมโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play) เพื่อให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน รวมถึงอาจมีการลงพื้นที่ไปทำการมีส่วนร่วมในพื้นที่จริง

ภาคผนวก จ-3

สรุปผลการประชุมและเอกสาร ประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

Strategic Environmental Assessment

โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563

การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 3
การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)
วันจันทร์ที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.30 น.
ณ ห้องประชุมพาเลซ 2 ชั้น 14 อาคาร 1 โรงแรมปริ้นซ์พาเลซ กรุงเทพมหานคร

รายละเอียดโครงการ

โดย : ดร.พรวิภา คลังสิน
ผู้จัดการโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและแผนงานในระดับต่าง ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนและแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้าน SEA และระบบข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำ SEA เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ SEA ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562 ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค
4. เพื่อปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA ของไทย

ผลลัพธ์ของโครงการ

มีการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง และการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ มาใช้กับการวางแผนพัฒนาของประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรม

กิจกรรมของโครงการ

1. ทบทวนการศึกษา องค์ความรู้ และการขับเคลื่อนงานที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำเนื้อหาและหลักสูตร SEA ขั้นสูง ตลอดจนกำหนดรูปแบบและวิธีการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA
3. การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง
4. การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง
5. จัดทำระบบข้อมูลสำคัญที่สนับสนุนการจัดทำ SEA
6. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว
7. การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562
8. การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็น เรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง
9. จัดทำข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA และปรับปรุงแนวทาง SEA ของประเทศไทย

ผลผลิตของโครงการ

1. หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA
2. ระบบข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำ SEA
3. ผลการประเมินการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการในปี 2562
4. รายงานผลการศึกษา SEA ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) ของพื้นที่นำร่องร่วมกับหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน
5. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทย และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่	วันดำเนินการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1	วันอังคารที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา	เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการ ความคาดหวัง ต่อเป้าประสงค์ของหลักสูตรการอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA ทั้งในผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง	หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
2	วันพฤหัสบดีที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA	
3	วันจันทร์ที่ 28 ของเดือน กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อแลกเปลี่ยน กรอบแนวคิด คำนิยาม และประโยชน์ของ SEA	
4	ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2563	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่อง การติดตาม และประเมินปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการขับเคลื่อน SEA และแนวทางการพัฒนา SEA ของประเทศ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทยและปรับปรุงแนวทาง SEA	ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ปรับปรุงแล้ว

(ร่าง) แนวทาง SEA (สศช. 2563)

เนื้อหาของ ร่าง แนวทาง SEA (กพย., 2563)

บทที่ 1 บทนำ
1.1 ความหมายของ SEA
1.2 พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย
1.3 วัตถุประสงค์
1.4 กลุ่มเป้าหมาย
1.5 โครงสร้างของแนวทางฯ
บทที่ 2 ความเข้าใจพื้นฐาน
2.1 ขอบเขตและระดับการใช้ SEA
2.2 หลักการ SEA ที่ดี
2.3 ประโยชน์ที่ได้รับจาก SEA
2.4 ความเชื่อมโยงของ SEA กับแผนหรือแผนงาน
2.5 พัฒนาการของวิธีการศึกษา SEA
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน
3.1 การกลั่นกรอง (Screening)
3.2 การกำหนดขอบเขต (Scoping)
3.3 การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternatives development and assessment)
3.4 การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)
3.5 การจัดทำรายงาน SEA (SEA report)
3.6 การควบคุมคุณภาพ (Quality control)
3.7 การบูรณาการกระบวนการ SEA เข้าสู่กระบวนการแผนหรือแผนงาน (Integration of SEA and Plan/Program)
3.8 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Follow-up, monitoring and evaluation)
3.9 การมีส่วนร่วม (Participation)
บทที่ 4 กลไกการบริหารจัดการ
4.1 องค์กรและกลไก รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน SEA (ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒)

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน SEA

ขั้นการจัดทำ SEA

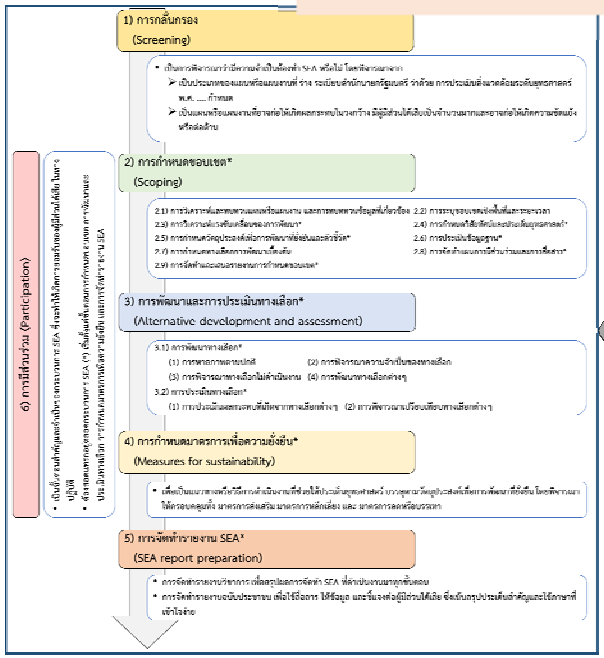

ขั้นการติดตามและตรวจสอบ

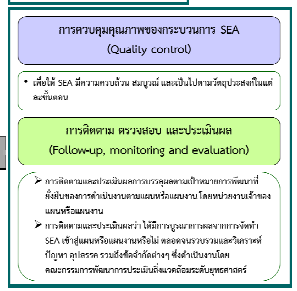

ความเชื่อมโยงของ SEA กับการจัดทำแผน (SEA integration with Planning)

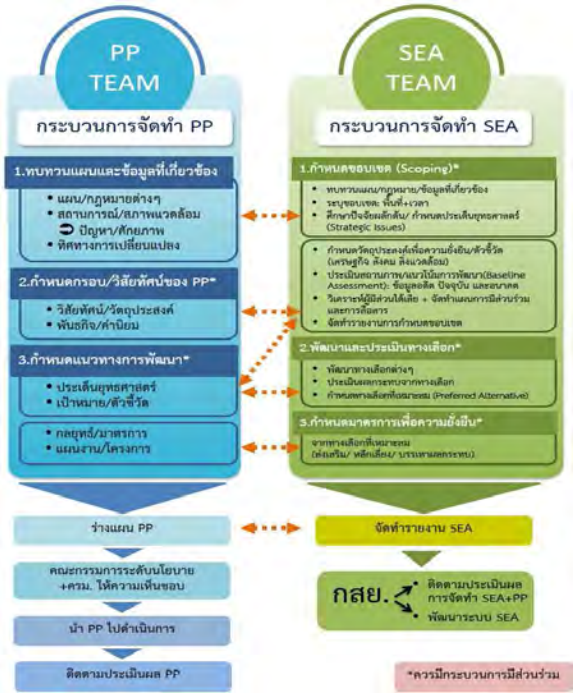

*ควรมีกระบวนการมีส่วนร่วม

ประเด็นแลกเปลี่ยนและหารือจากการใช้ SEA ในทางปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการประชุม

ระหว่าง ผู้ทรงคุณวุฒิ SEA

1 แลกเปลี่ยนหารือความชัดเจนในประเด็นต่างๆ และการตีความหมาย คำนิยาม และความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA

2 นำผลการหารือไปพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขรายละเอียดเพิ่มเติมในร่าง แนวทาง SEA ของประเทศไทย

ประเด็นแลกเปลี่ยนและหารือในการประชุม

1) ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย
2) การตีความหมายทางวิชาการของทางเลือกต่าง ๆ ใน SEA (eg. BAU, No Action and Preferred alternatives)
3) คำจำกัดความของ พื้นที่พิเศษและพื้นที่เฉพาะ (Special Economic Zone, Special Exclusive Zone) กับ SEA
4) ประโยชน์ของ SEA เพื่อการสื่อสารทุกระดับ

1) ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย

1 ชื่อและนิยามคำว่า SEA

ข้อเท็จจริง :

ปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดชื่อและความหมายของคำว่า SEA ไว้ใน ร่าง แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563 (กพย., 2563) ดังนี้

Strategic Environmental Assessment : SEA คือ

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งต้องนำผลไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นหารือ :

การใช้ชื่อ **"การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์"** อาจทำให้เกิดความสับสนในความหมายของคำว่า **"สิ่งแวดล้อม"** เนื่องจาก นิยามคำว่า สิ่งแวดล้อม ตาม พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ระบุว่า **"สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น"** ซึ่งแตกต่างจากความหมายของคำว่า สิ่งแวดล้อม ใน คำว่า Strategic Environmental Assessment

1) ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย

1 ความหมายที่ถูกต้องของคำว่า "สิ่งแวดล้อม" ใน SEA ?

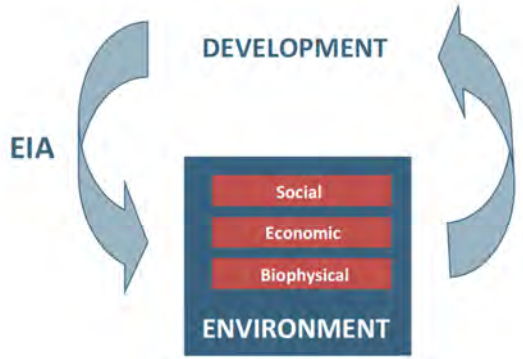

Figure 5 – Difference between SEA and EIA (source: CSIR, 1996)

คำว่า สิ่งแวดล้อม ใน SEA แตกต่างกับความหมายที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย ทำให้การตีความและกรอบการประเมินคลาดเคลื่อนไป

1) ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย

1 ชื่อไทยของ SEA ที่เหมาะสม?

คำถาม :

เพื่อให้ความเข้าใจ SEA ในประเทศไทย อย่างถูกต้อง การใช้ชื่อภาษาไทยว่า การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด เราควรเปลี่ยนชื่อเครื่องมือนี้หรือไม่

- ชื่อไทยของ SEA ว่า การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ใช้ในขณะนี้มีความเหมาะสมหรือไม่
- ควรเปลี่ยนชื่อไทยเป็นชื่ออื่นหรือไม่ เพื่อสื่อสารให้เข้าใจ SEA ได้ถูกต้อง เช่น
  1. การประเมินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Assessment)
  2. การประเมินเพื่อความยั่งยืน (Sustainability Assessment/Sustainability appraisal)
  3. การประเมินบริบทการพัฒนาระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Assessment of Development Context)
  4. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับแผน (Plan Environmental Impact Assessment)
  5. อื่นๆ (เสนอคำใหม่)

หรือ ท่านคิดว่า จะใช้คำเดิม "การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์" ?

2. การตีความหมายทางวิชาการของทางเลือกต่าง ๆ ใน SEA

2 การตีความหมายของทางเลือกต่าง ๆ

ข้อเท็จจริง :

ขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการ SEA คือ การพัฒนาทางเลือก (Alternative development) มีวิธีการกำหนดทางเลือกหลายลักษณะ โดยมีหลักการว่า ต้องกำหนด Baseline หรือ "Do nothing" ซึ่งเป็นกรณีซึ่งใช้เป็นฐานเปรียบเทียบว่า หากไม่มี actionsใดๆ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างจากการเปลี่ยนแปลงตามสภาพปกติ แล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับ "Do something" ซึ่งคือ ทางเลือกต่างๆ (multiple alternatives)

- ปัจจุบันในแนวทาง SEA (กพย., 2563) ได้การระบุ Baseline หรือ "Do nothing" 2 นิยาม คือ
  - Business-As-Usual (BAU) = สภาพปกติ
  - No-action alternative = ทางเลือกไม่ดำเนินงาน
  - Preferred alternative = ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (ซึ่งได้รับการประเมินและเลือกสุดท้าย)

ประเด็นหารือ :

ขณะนี้ผู้ศึกษากระบวนการ SEA บางส่วน มีความสับสนในการตีความหมายและการใช้ลักษณะทางเลือกต่าง ๆ ดังกล่าว

2. การตีความหมายทางวิชาการของทางเลือกต่าง ๆ ใน SEA

2 ทางเลือกต่างๆ แตกต่างกันอย่างไร ?

คำถาม :

- Business-As-Usual (สภาพปกติ) และ No-action alternative (ทางเลือกไม่ดำเนินงาน) เหมือนหรือแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร
- BAU และ No-action alternative ท่านคิดว่าต้องนำมาเป็นหนึ่งในทางเลือกที่ต้องประเมินในขั้นตอนการประเมินทางเลือก หรือไม่ ขณะนี้ผู้ศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน
- กรณีที่ก่อนศึกษา SEA ได้มีการดำเนินงาน action ตามแผนหรือแผนงานแล้ว ระยะหนึ่ง การพิจารณา BAU หรือ No-action ซึ่งเป็น "Do nothing" ต้องพิจารณาผลกระทบของ action ที่ได้ดำเนินงานแล้วต่อเนื่องมา หรือ ไม่ต้องพิจารณาผลกระทบของ action นั้นแล้ว
- ควรใช้คำไทยของ Preferred alternative ว่าอะไร ระหว่าง ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด หรือ ทางเลือกที่เหมาะสมกว่า เพื่อทำให้เข้าใจว่า เป็นทางเลือกซึ่งมีผลกระทบที่ต้องการมากกว่าทางเลือกอื่นๆ ที่ได้รับการประเมินเปรียบเทียบกัน

2. การตีความหมายทางวิชาการของทางเลือกต่าง ๆ ใน SEA

2 ทางเลือกต่างๆ แตกต่างกันอย่างไร ?

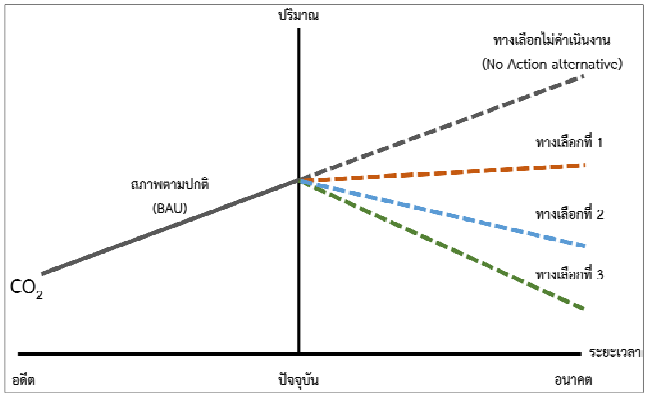

หลักการ คือ ต้องประเมินเปรียบเทียบผลกระทบของการใช้ทางเลือกต่าง ๆ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของดัชนี ว่าทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ มากน้อยเพียงไร ทางเลือกไหนเหมาะสมกว่า หรือ ดีที่สุด เป็น Preferred alternative ?

3. คำจำกัดความของ พื้นที่พิเศษและพื้นที่เฉพาะ (Special Economic Zone, Special Exclusive Zone) กับ SEA

3 การบังคับใช้ SEA กับแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษหรือพื้นที่เฉพาะ ?

ข้อเท็จจริง :

- เนื่องจากมีความ**จำเป็นต้องตีความหมาย**ของคำว่า พื้นที่พิเศษหรือพื้นที่เฉพาะ นี้**ให้ชัดเจนใน ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....** เพื่อใช้ในขั้นตอนการกลั่นกรอง (Screening) ของ SEA
- **ไม่มีการระบุนิยาม**ของคำว่า พื้นที่พิเศษหรือพื้นที่เฉพาะ **ในประเทศไทย**

ประเด็นหารือ :

การจัดทำแผนหรือแผนงานการพัฒนาพื้นที่พิเศษหรือพื้นที่เฉพาะ ควรต้องจัดทำ SEA แต่ในขณะนี้ หากบรรจุไว้ใน ร่างระเบียบสำนักนายกฯ ไม่มีหน่วยงานเจ้าของแผนฯ โดยตรง ทำให้ยังไม่ชัดเจน ว่าจะมีผลทางปฏิบัติได้

คำถาม :

- ท่านคิดว่า**ควรระบุคำจำกัดความว่า พื้นที่พิเศษหรือพื้นที่เฉพาะ** ใน ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... **ให้ชัดเจน หรือไม่ อย่างไร**

4. ประโยชน์ของ SEA เพื่อการสื่อสารทุกระดับ

4 การสื่อสารประโยชน์ของการใช้ SEA ให้ทุกระดับเข้าใจได้และมั่นใจ ?

ข้อเท็จจริง :

หนึ่งในปัจจัยความสำเร็จของการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในทุกระดับ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ แตกต่าง ทำให้ถึงแม้จะพยายามสร้างความรู้มาอย่างต่อเนื่อง **แต่ส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในประโยชน์ของ SEA ว่าจะสร้างความแตกต่าง จากการใช้เครื่องมือที่เคยใช้อยู่แล้ว และจากการดำเนินงานจัดทำแผนซึ่งใช้งานประจำอยู่แล้ว**

ประเด็นหารือ :

การปรับปรุงเนื้อหาหัวข้อ ประโยชน์ของ SEA ในแนวทาง SEA เพื่อให้ผู้ใช้และผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับ เชื่อมั่น และนำไปสื่อสารต่อได้

คำถาม :

- **อะไร ที่จะใช้เป็น key messages ของประโยชน์ของ SEA** ที่เข้าใจง่าย และเหมาะสมใช้ในการสื่อสารกับทุกระดับ

4. ประโยชน์ของ SEA เพื่อการสื่อสารทุกระดับ

4 ประโยชน์ของ SEA ในร่างแนวทาง SEA พ.ศ. 2563

SEA เป็นเครื่องมือประกอบกระบวนการวางแผนหรือแผนงาน ทำให้เกิดการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล รวมถึงการมองการพัฒนาในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเลือกและการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมและโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่การลดความขัดแย้ง ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียกับการพัฒนาในพื้นที่ ทำให้การวางแผนหรือแผนงานมีความรวดเร็ว รวมทั้งเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ประโยชน์ของ SEA ที่จะมีผลลัพธ์ตามมาที่เป็นรูปธรรม

- ช่วยบูรณาการการวางแผนพัฒนา
- ช่วยให้การวางแผนมีความเชื่อมโยงและพิจารณาไปถึงอนาคตข้างหน้า (Looking forward)
- ช่วยประสานประโยชน์ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ประโยชน์ที่แต่ละภาคส่วนจะได้รับ

- **หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน** ใช้ SEA เป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงาน และสนับสนุนให้แผนหรือแผนงาน
- **ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย** มีโอกาสและช่องทางเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแผนหรือแผนงานกิดกลไกการดำเนินงานร่วมกัน เกิดความโปร่งใสในการตัดสินใจ
- **ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษา**ใช้กระบวนการในการจัดทำ SEA เสริมสร้างขีดความสามารถ ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- **รัฐบาล** ใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจในเชิงนโยบาย และดำเนินการตามแผนหรือแผนงานที่เหมาะสม

ขอบคุณครับ/ค่ะ

Backup

ข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการประชุม

การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 3

การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

นิยามความหมาย

1 SEA คือ?

"Strategic environmental assessment (SEA) is the term used to describe the **environmental assessment** process for **policies, plans and programmes** which are approved **earlier than the authorisation of individual projects**" (Lee and Walsh, 1992, p.126).

SEA must address the strategic component of any decision instruments in a way that is practical and responsive to integrated approaches towards sustainability goals. (Partidário 1994, 1996),

"**Environmental impact assessment** for policies, plans, and programs – also known as strategic environmental assessment (SEA) – (...)" (Therivel, 1998, p.39).

นิยามความหมาย

1 SEA คือ?

Strategic Environmental Assessment is being introduced as a method and approach for conducting environmental assessment of **program loans, sector development program loans, and sector loans** (Asian Development Bank: ADB, 2003)

Strategic environmental assessment consists of a range of analytical and **participatory approaches** that aim to integrate environmental considerations into policies, plans and programmes and evaluate the inter-linkages with economic and social considerations. (OECD, 2006)

"The term "Strategic Environmental Assessment" (...) refers to a process that **integrates sustainability** considerations into the **formulation, assessment and implementation of policies, plans and programme** (PPPs)" (DEAT, 2007, p.1).

นิยามความหมาย

1 SEA คือ?

Strategic Environmental Assessment is a process designed to systematically assess the potential environmental effects, including cumulative effects, of alternative strategic initiatives, policies, plans, or programs. (Canadian Council of Ministers of the Environment: CCME, 2009)

SEA is a means to judge the likely **impact of a public plan on the environment** and to seek ways to minimise that effect, if it is likely to be significant. (Scottish Government, 2013)

An analytical and participatory process that aims to **integrate environmental and social considerations into strategic planning** and decision-making to enhance its sustainability. (NESDC, 2019)

นิยามความหมาย

1 SEA คือ?

กรอบแนวคิดและกระบวนการในการวิเคราะห์ประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมในระดับการพัฒนานโยบายแผน/แผนงานและโครงการขนาดใหญ่ในรายสาขา (Sectoral based) หรือในเชิงพื้นที่ (Area based) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน บูรณาการมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี มีการเปรียบเทียบทางเลือกในการตัดสินใจเพื่อให้การตัดสินใจนั้นมีคุณภาพ รอบคอบโปร่งใสและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2552)

กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงาน โดยคำนึงถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่น ๆ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย., 2561)

นิยามความหมาย

1 SEA คือ?

กระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม และการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ซึ่งต้องนำผลไปใช้ในการวางแผนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย., 2563)

นิยามความหมาย

2 สภาพปกติ (Business as usual: BAU)

'Business as Usual' scenarios were considered as part of the environmental assessment and baseline sections, in accordance with the precautionary principle. (Scottish Government, 2013)

A "business as usual" alternative represents how things would develop if existing policies continue and "the plan" is not implemented. A BAU scenario should be regarded as the benchmark or status quo reference against which the plan and other alternative strategies are compared. "The Plan" itself is assessed as a strategic option or alternative. If no plan is in place or in process. (NESDC, 2019)

สภาพพื้นฐานของตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ สภาพตามปกติไม่จัดเป็นทางเลือก (กพย., 2563)

หมายเหตุ : ส่วนใหญ่จะเป็นการอธิบายเชื่อมโยงกับคำว่า No-action alternative

นิยามความหมาย

3 ทางเลือกไม่ดำเนินงาน (No-action alternative)

"No action" can mean continuing with the present course of action with no changes. It can also mean discontinuing the present course of action by phasing-out operations in the near future. (McCold and Saulsbury, 1998)

The **'no-go'** alternative is sometimes referred to as the **'no-action'** alternative (Glasson et al., 1999) and at other times the **'zero-alternative'.** It assumes that **the activity does not go ahead**, implying a continuation of the current situation or the status quo. The 'no-go' alternative is also regarded as a type of alternative, but is described separately to emphasize its importance in EIA. (Department of Environmental Affairs and Tourism, 2004)

นิยามความหมาย

3 ทางเลือกไม่ดำเนินงาน (No-action alternative)

It is best not to consider the business as usual scenario as “no action” scenario. In fact it is best not to use the term “no action” at all in SEAs. It is not an EIA of a project where “no development” or no action means that the proposed project will not proceed. At the strategic level the goal of an SEA is to facilitate the preparation and implementation of a development plan in ways which improve its sustainability performance. The concept of no action does not sit well with a proactive strategic planning process. (NESDC, 2019)

นิยามความหมาย

3 ทางเลือกไม่ดำเนินงาน (No-action alternative)

ทางเลือกไม่ดำเนินงาน หรือ ทางเลือกขั้นพื้นฐาน (Baseline option) หรือการดำเนินการเป็นปกติ (Business as usual : BAU) ซึ่งในระดับการวางแผนยุทธศาสตร์แล้ว คือ ทางเลือกที่เกิดจากการดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์เดิม โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง (สผ., 2554)

ทางเลือกที่ไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ ตามข้อเสนอของนโยบาย แผน และแผนงานนั้น ๆ หรือไม่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปจากทิศทางหรือแนวทางเดิมที่กำหนดไว้ ซึ่งทางเลือกนี้จำเป็นจะต้องถูกกำหนดขึ้นมาเป็นหนึ่งในทางเลือกของทางเลือกทั้งหมดที่เกิดขึ้น (กพย., 2561)

ทางเลือกที่เป็นไปตาม สภาพตามปกติ ตั้งแต่ปัจจุบันและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ต่อเนื่องไปยังอนาคตซึ่งไม่มีการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน เพื่อใช้เปรียบเทียบกับทางเลือกอื่น ๆ (กพย., 2563)

นิยามความหมาย

4 ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Preferred alternative)

Once all the alternatives are identified, it may be necessary to focus on a few and to eliminate others. The elimination process should be well documented and substantiated, with an explanation of why certain alternatives are not being considered in detail. It is usually **possible in consultation with stakeholder groups** to eliminate some alternatives. A detailed analysis of potential environmental impacts should be given for each of the remaining preferred alternatives, as well as a consideration of technical and financial aspects as they also have potential impacts. (Department of Environmental Affairs and Tourism, 2004)

นิยามความหมาย

4 ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Preferred alternative)

Consult with all relevant stakeholders extensively. Adopt a participatory approach to the development and assessment of alternatives, with statutory consultees, stakeholders and, ideally, the public. Provide them with an opportunity to suggest alternatives and give their views on the possible impacts of alternatives before selecting the preferred alternative, for example by convening a multi-disciplinary stakeholder workshop at an early stage in the SEA process. (González et al., 2015)

ทางเลือกที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้มีส่วนได้เสียว่าเหมาะสมที่สุด และมีความเป็นไปได้เมื่อเปรียบเทียบกับทุกทางเลือก (กพย., 2563)

นิยามความหมาย

5 พื้นที่พิเศษ/พื้นที่เฉพาะ

- เป็นแผนหรือแผนงานที่ต้องมีการจัดทำ SEA ซึ่งถูกระบุไว้ในร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....
- ที่มาจาก ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2560 ซึ่งให้พิจารณาแนวทางการขับเคลื่อน SEA มาใช้ประกอบการพัฒนาแผนงานหรือโครงการสำคัญของประเทศให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม เช่น แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ แผนพัฒนาการจราจรและขนส่ง แผนพัฒนาระบบป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในระดับพื้นที่ แผนพัฒนาท่าอากาศยาน **<u>โครงการพัฒนาเขตพื้นที่พิเศษภาคตะวันออก</u>** ---------> **<u>แผนพัฒนาพื้นที่เฉพาะหรือพื้นที่พิเศษ เช่น เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้น</u>**

Table A: SEA performance criteria

Criterion	Description
Integrated	Ensures an appropriate environmental assessment of all strategic decisions relevant for the achievement of sustainable development. Addresses the interrelationships of biophysical, social and economic aspects. Is tiered to policies in relevant sectors and (transboundary) regions and, where appropriate, to project EIA and decision making.
Sustainability-led	Facilitates identification of development options and alternative proposals that are more sustainable (i.e., that contributes to the overall sustainable development strategy as laid down in Rio 1992 and defined in the specific policies or values of a country).
Focused	Provides sufficient, reliable and usable information for development planning and decision making. Concentrates on key issues of sustainable development. Is customised to the characteristics of the decision making process. Is cost- and time-effective.
Accountable	Is the responsibility of the leading agencies for the strategic decision to be taken. Is carried out with professionalism, rigor, fairness, impartiality and balance. Is subject to independent checks and verification Documents and justifies how sustainability issues were taken into account in decision making.
Participative	Informs and involves interested and affected public and government bodies throughout the decision making process. Explicitly addresses their inputs and concerns in documentation and decision making. Has clear, easily-understood information requirements and ensures sufficient access to all relevant information.
Iterative	Ensures availability of the assessment results early enough to influence the decision making process and inspire future planning. Provides sufficient information on the actual impacts of implementing a strategic decision, to judge whether this decision should be amended and to provide a basis for future decisions.

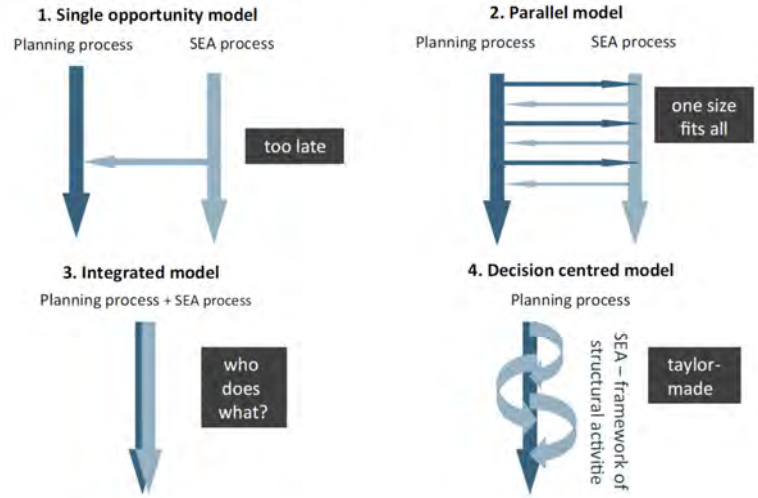

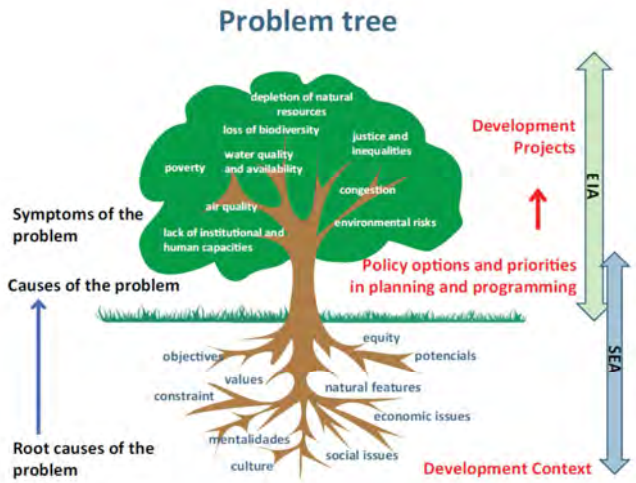

Figure 6 – SEA contribution in complex decision-making – looking for priorities

Part IV concludes with a checklist of the fundamental elements for a successful SEA, using strategic thinking.

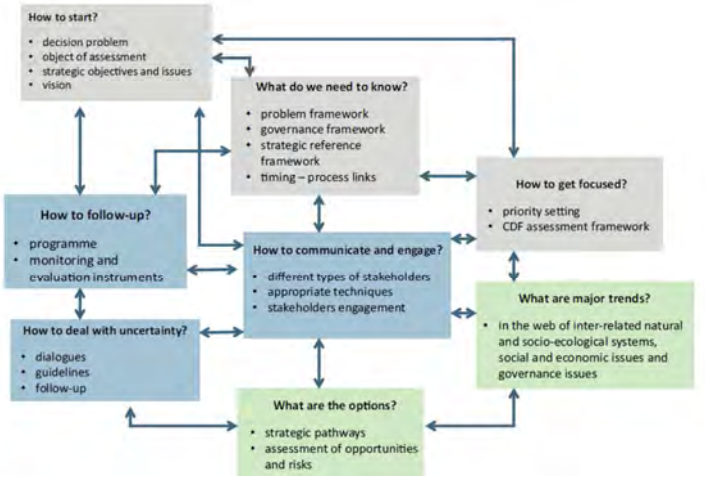

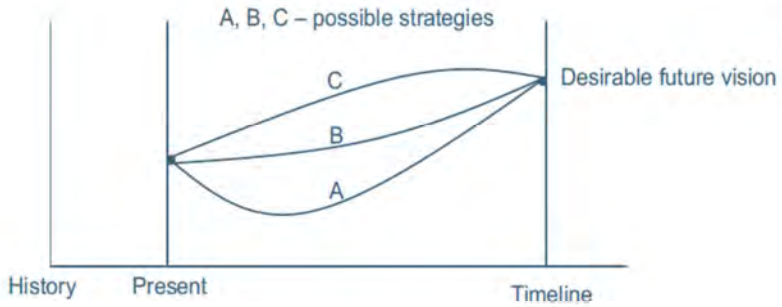

Figure 14 – Backcasting approach in scenarios development

Dos and Don'ts to generating and assessing alternatives

Several authors have identified "does and don'ts" in dealing with alternatives (EC, 2004; EC, 2005; TAG, 2004; ODPM, 2005). The table below summarises the most important aspects of alternatives in PPPs and how they have to be treated during SEA (based on: CEP et al., 2006).

Table E: Dos and donts in generating alternatives

DOs	DON'Ts
Do identify and document the essential strategic choices that need to be made as part of the PPP making process, and discuss alternatives approaches to dealing with these early on (i.e. identify the essential strategic choices that need to be made).	Make up alternatives just to satisfy SEA requirements.
Do propose alternative ways to (a) deliver the PPP's objectives and /or (b) deal with further issues /problems identified during the scoping stage.	Define PPP objectives so narrowly as to preclude reasonable alternatives.
Do include whatever details are available on the likely range of alternatives that will be considered when consulting on the scope of the assessment, so that stakeholders (including the public) can comment on them.	Leave the identification and assessment of alternatives too late in the assessment process.
Do recognise that there may be alternatives within the PPP (e.g. alternatives for housing, employment, transport etc).	Suggest only one high level PPP-wide alternative (e.g. the PPP is either socially, or environmentally, or economically orientated).

DOs	DON'Ts
DO describe how the alternatives have been developed and identify constraints to generating alternatives.	DON'T … .just accept constraints on alternatives as a given. Question how much room for manoeuvre there may be.
DO proactively engage with the community and stakeholders (including those from neighbouring authorities) in generating and developing alternatives and be willing to consider new alternatives as they emerge through the plan/programme-making process.	DON'T treat consultation as a public vote on which of the alternatives should be taken forward. The community is relying on decision makers to make informed decisions, taking into account community views as well as the full range of sustainability considerations.
DO inform decision makers, including elected members, of the requirement to appraise the alternatives considered.	DON'T just assume decision makers know or understand what is meant by alternatives.
Do consider, where appropriate, different tiers of alternatives: broad alternatives (which provide the underlying strategy for the plan /programme) /topic alternatives /alternative sites. When considering detailed alternatives focus on those that are consistent with the underlying strategy (e.g. sites which are consistent with the broad alternatives).	Don't unnecessarily produce alternatives for every minor issue or every permutation of every option.
DO consider the alternatives hierarchy, by asking: (i) Is development necessary? If so, (ii) How should it be done? Then, (iii) Where should it go? And finally, (iv) Timing and detail of implementation For high level strategic plans/programmes, 'need' may be more important than for lower level plans/programmes where alternatives for 'type, location or implementation' may be addressed in more detail.	DON'T confuse mutually exclusive alternatives (e.g. build X v. don't build X) with mix-and-match alternatives (e.g. build X, build Y next door). The sustainability of the former needs to be compared and a preferred option selected; the latter need to be individually tested and potentially combined as a preferred option. If using both approaches for different topics make this clear to stakeholders. Each alternative should be reasonably distinct.
DO use alternatives to illustrate issues and tensions which should be addressed as the preferred options are refined (e.g. use an environmentally focused alternative to highlight economic implications and an economically focused alternative to highlight environmental implications). Use these to help prepare a preferred alternative for the plan or programme that combines the best sustainability outcomes.	DON'T present extreme or unrealistic alternatives in order to support a preferred middle alternative (e.g. avoid alternatives for targets for affordable housing simply based on (a) market driven levels, (b) 35 per cent of housing (preferred option), or (c) 100 per cent of housing).
DO consider alternatives that may be politically controversial or that contradict higher-level policies if you can show that doing so would clearly lead to a more sustainable solution. Sustainable development involves pursuing new and innovative approaches to future development.	DON'T suggest alternatives that are clearly unrealistic or unfeasible (e.g. technically, financially). Stakeholders should be presented with genuine alternatives.

The guiding principles and recommendations for the assessment of alternatives are as follows.

- Consider "do nothing" or baseline alternatives alongside alternative futures – i.e. '**do nothing**' and '**business as usual**' alongside '**do something**'.
- The best alternative may not be 'either /or' but a combination that takes elements of more than one alternative.
- SEA may be only one of a series of assessments of a policy, plan or programme. Other assessments may evaluate social, economic, technical issues and thus the sequence of the assessments should not prejudice other assessments otherwise, for example, initial economic or technical assessment may first reject environmentally preferable alternatives.
- Use of a series of topic-based indicators to assess alternatives. Core issues in relation to transport schemes will be severance, noise, biodiversity, visual impact, land take and the effects of harmful emissions on air /water /soils /flora /fauna.

For a transport plan a "do nothing" alternative certain principles from (TAG, 2004) could be considered. It:

- It is based on current Government policies.
- It assumes that other adopted PPPs will deliver as planned - establishing the implications for the plan being developed is a source of uncertainty.
- It assumes continued implementation of strategies and measures planned in the previous plan, unless time limited (for example, a measure planned to be implemented for five years should not be assumed to be implemented beyond the planned five year period).
- It does not assume any new strategies or measures. For example, enhanced public transport provision to complement a planned new hospital should not be included in the "do nothing" scenario. These should be included in other alternatives being considered.

Fig. 1. Key benefits of a mutualistic relationship between Strategic Environmental Assessment (SEA) and Sustainable Development Goals (SDGs).

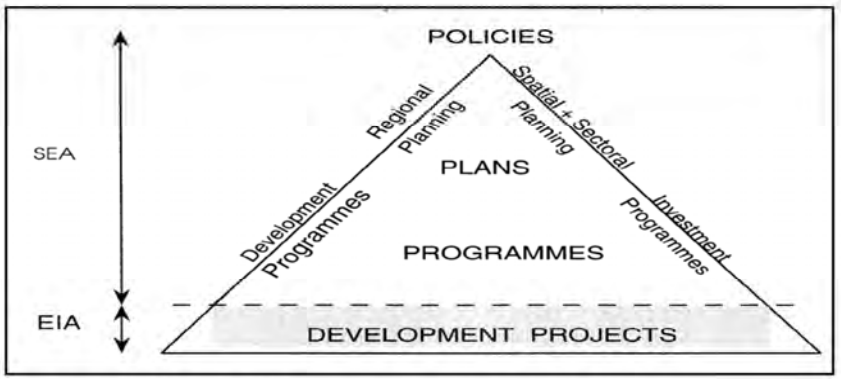

Figure 1. Expected amplitude of SEA intervention (Adapted from Partidario, 2000:654)

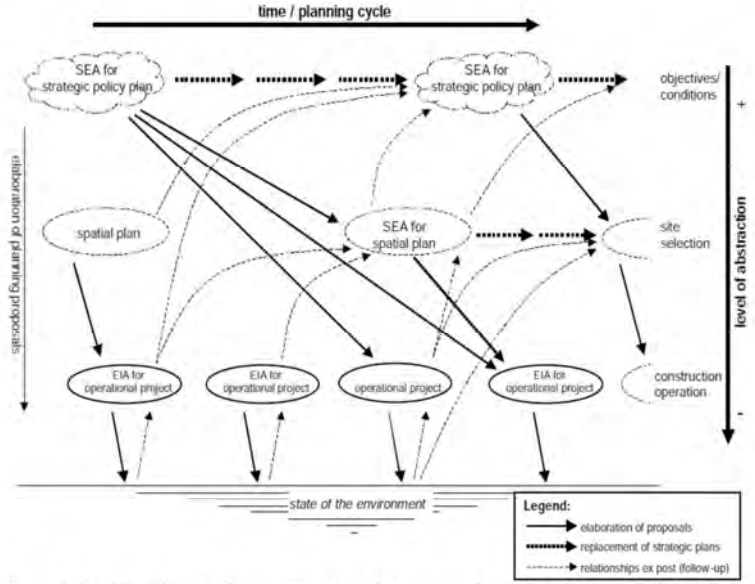

Figure 2: 'Trickling down and evaporating up', the various relationships between different planning levels, decisions and environmental assessments that can be seen in planning practice (after Arts 1998).

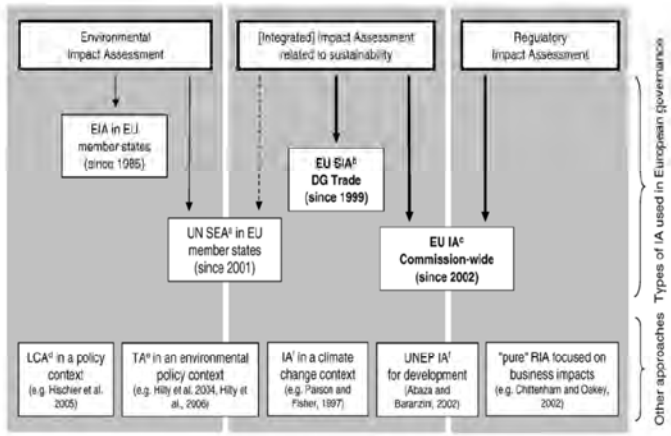

Fig. 1. A typology of impact assessment approaches related to environment, sustainability, and regulation. a) Strategic Environmental Assessment, b) Sustainability Impact Assessment, c) Impact Assessment, d) Life Cycle Assessment, e) Technology Assessment, f) Integrated Assessment. This article focuses on EU DG Trade SIA and EU IA (bold).

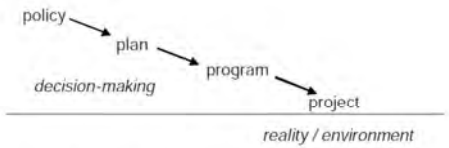

Figure 1: The theoretical concept of tiering as it usually is depicted in SEA literature (see e.g. Wood 2003)

The concept of tiering can be *defined* as: distinguishing different levels of planning – policy, plans, programs – that are prepared consecutively and influence each other (EC 1999). Tiering is about how the different levels of planning relate to each other.

In relation to this, various *types of tiering* can be distinguished depending on the dimension chosen (planning, administrative, geographical, sectoral):

- *Vertical tiering*, tiering between a hierarchy of levels:
  - planning levels (mentioned before): policies, plans, programs, projects (e.g. national transport and traffic plan, national program for infrastructure and transport, national road development projects);
  - administrative, government levels: supranational, national state, provincial, municipal (e.g. national spatial planning report, provincial spatial plan, municipal land-use plan);
  - geographical levels: global, continental, national, regional, local (e.g. national waste management plan, regional waste management plan, local waste management plan);

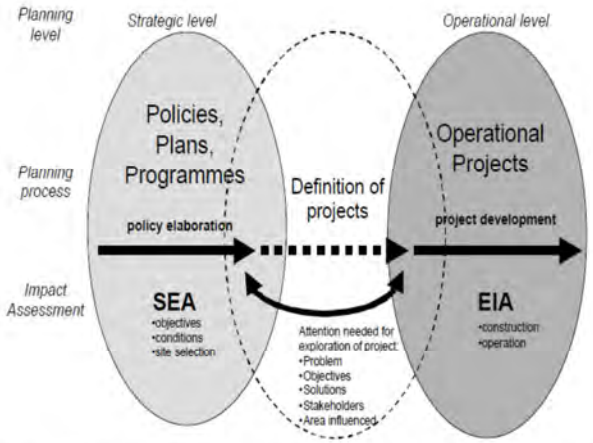

Figure 3: Project definition as the link between strategic level (plans and SEAs) and operational level (operational projects and EIA) (after Arts & Van Lamoen, forthcoming).

Implementation models containing the stages of SEA.

The traditional SEA procedures	Our comprehensive model	The heuristic arenas
–	Agenda setting	Pre-SEA
–	Initiation/deciding to decide	
–	Policy/plan formulation	
Screening	Screening	Preparing the ground
Scoping	Scoping	
Identification of alternatives	Identification of alternatives	
Prediction and evaluation	Prediction and evaluation	Assess and protect
Mitigation	Mitigation	
Public participation	Public participation	Public participation
Documentation and hearing	Documentation and hearing	Wrap it up
Review EIS	Review EIS	
Monitoring and follow-up	Monitoring and follow-up	
–	Application and implementation	Post-SEA
–	Feedback and evaluation	
-	Policy/plan maintenance, succession, termination	

Table 2
Aims and benefits of SEA

To help achieve sustainable development by promoting:
- integrated environment and development decision-making
- design of environmentally sustainable policies and plans
- consideration of best practicable environmental options and alternatives

To strengthen and streamline project EIA by:
- early identification of potential impacts and cumulative effects
- addressing strategic issues related to the justification and location of proposals
- reducing the time and effort necessary to assess individual schemes

Source: Sadler (1998)

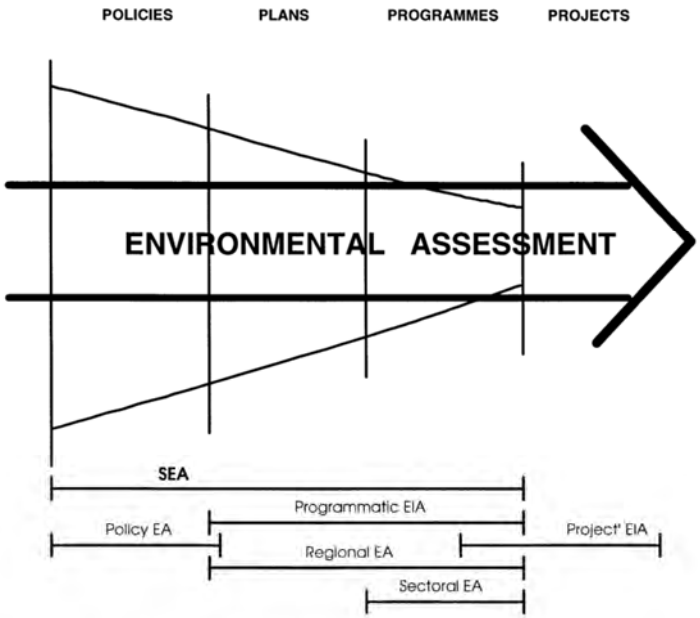

Fig. 3. Focusing environmental assessment accross sequential decision-making levels.

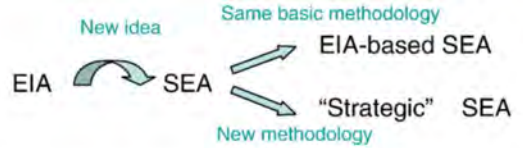

Fig. 2. Is SEA a new methodology or a new name for an existing methodology?

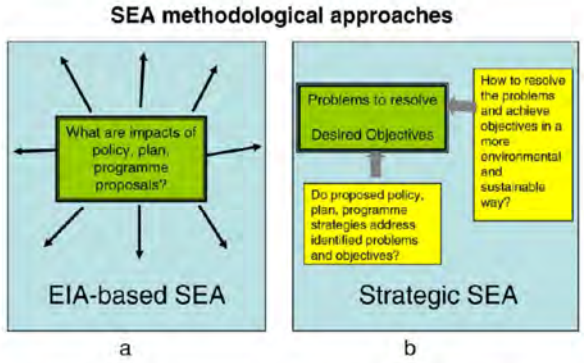

Fig. 4. SEA methodological approaches: (a) assessing the solution: impact assessment of the PPP outcomes; (b) assessing the strategy: impact assessment of the PPP strategy.

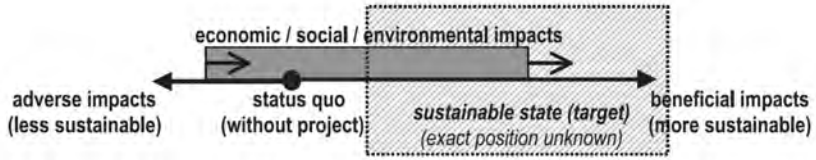

Fig. 1. EIA-driven integrated assessment approach to sustainability assessment (minimise adverse impacts).

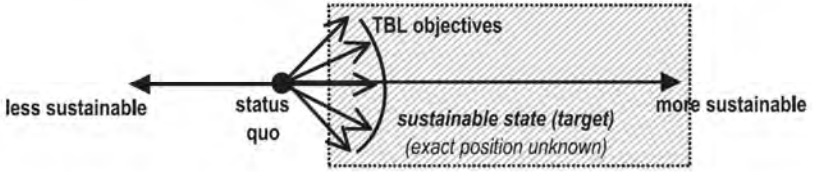

Fig. 2. Objectives-led integrated assessment approach to sustainability assessment (maximize objectives).

Comparison of three conceptualisations of sustainability assessment

	EIA-driven integrated assessment	Objectives-led integrated assessment	Assessment for sustainability
Origins	Ex-post, project-based EIA.	Ex-ante, objectives-led strategic environmental assessment.	Recently defined in theory, but not yet evident in practice.
Aims	To identify the environment, social and economic impacts of a proposal after a proposal has been designed, and compare these impacts with baseline conditions to determine whether or not they are acceptable.	To determine the extent to which a proposal contributes to defined environmental, social, and economic goals, before a proposal has been designed and to determine the 'best' available option in terms of meeting these goals.	To determine whether or not an initiative is actually sustainable.
Contribution to sustainability	Reflects a 'three-pillar' or TBL approach. Aims to ensure that impacts are not unacceptably negative in any of the three pillar-categories.	Reflects vision of sustainability as a series of societal goals and measures contribution to goals. Asks whether things can get better, rather than just whether they can be prevented from getting worse.	Allows society to define what is meant by 'sustainability', and then to compare initiatives against this definition.
Treatment of impacts	Minimise negative TBL outcomes.	Maximise positive TBL outcomes.	Starts not from a 'trade-off' perspective between impacts, but from the idea that 'sustainability' may be more than the sum of parts.
Relation to 'target'	Direction to target.	Direction to target.	Distance from target.
Limitations	Most likely to result in 'weak sustainability' and trade-offs between categories.	Do TBL objectives really reflect sustainability?	Deciding upon a clear concept of what is meant by 'sustainability', and defining criteria

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
1) ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย	
- ชื่อ SEA	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● เสนอให้ใช้ชื่อเดิม แต่ควรไปเน้นการสื่อสารและทำความเข้าใจในที่มา ความสำคัญ ขอบเขตการวิวัฒนาการ ● การเปลี่ยนชื่อ SEA อาจทำให้คนที่เคนเข้าใจ SEA อยู่แล้วเกิดความเข้าใจผิดได้เช่นกัน และหากไม่มีการทำความเข้าในหรือสื่อสาร ก็จะไม่ช่วยให้สร้างความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
รศ.ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อ SEA เหมือนเดิม เนื่องจากความหมายของ SEA จำเป็นจะต้องใช้การสื่อสารและสร้างความเข้าใจ จึงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ มากกว่าการเปลี่ยนแปลงชื่อเพื่อสื่อความให้ครอบคลุม
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อ SEA เดิม เนื่องจากหากมีการเปลี่ยนแปลงอาจก่อให้เกิดความสับสนได้ ● ปัญหาหลักคือการสร้างความเข้าใจ และระบุเนื้อหาให้ชัดเจน เช่น การระบุในหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุม อาจต้องระบุให้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนและยุทธศาสตร์ ● แนวคิดที่ว่าใช้ชื่อ SEA เดิม แต่เปลี่ยนชื่อภาษาไทย (ซึ่งไม่ตรงกัน) จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้อย่างมาก จึงขอให้คงใช้ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ให้เหมือนกัน
คุณสุภัทรา เชิดชูไชย	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อเดิม ● ประเด็นสำคัญคือการถ่ายทอด และการวางกลยุทธ์ในการสื่อสาร
ดร.กฤศ ฉายแสงเดือน	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อเดิม แต่นิยามจะต้องมีความชัดเจน และสื่อความถึงการจัดทำแผนหรือแผนงานด้วย เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่ พอเห็นคำว่าสิ่งแวดล้อม ก็จะส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่ทำงานด้านสิ่งแวดล้อมเพียงอย่างเดียว หน่วยงานที่จัดทำแผนจะไม่ได้รับเรื่อง
นายภัทราวุธ พุสิงห์	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อเดิม เนื่องจาก จะเป็นไปตามหลักสากลและช่วยให้เกิดการสื่อสารที่ง่าย ● นิยามคำว่าสิ่งแวดล้อม ตาม พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ความเป็นจริงมีความหมายที่ครอบคลุมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว แต่อาจจะเป็นความหมายโดยนัย ● การทำความเข้าใจคำว่าสิ่งแวดล้อม อาจต้องเน้นในเรื่องการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ซึ่งนิยามที่ได้มีการกำหนดและระบุไว้แล้วในประเทศไทย ก็ครอบคลุมความหมายโดยนัยทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	● เสนอแนะให้ใช้คำว่า เชิงยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่เป็นกระบวนการคิดกำหนดกรอบการพัฒนา หากใช้คำว่าระดับยุทธศาสตร์ จะมีความเฉพาะเจาะจงในระดับของแผนเกินไป ซึ่ง SEA มีหลายระดับ
คุณสมิต จิระมงคล	● เห็นด้วยกับการใช้ชื่อเดิม ● เห็นด้วยกับการใช้คำว่า เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้ครอบคลุมในภาพรวมของระดับแผนต่าง ๆ ● จำเป็นต้องเน้นการสื่อสารความแตกต่างระหว่าง SEA และ EIA
คุณสมบัติ เหสกุล	● SEA มีการถกเถียงเรื่องชื่อมานาน ความหมายและชื่ออาจไม่ใช่ประเด็นหลัก แต่การสื่อความและอธิบายเนื้อหาให้เกิดความชัดเจน คือประเด็นสำคัญ ● หากจะใช้คำว่าเชิงยุทธศาสตร์ ก็ต้องมองในเชิงนโยบาย และยุทธศาสตร์ด้วย ● ควรพิจารณาก่อนว่าโครงสร้าง SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทยควรเป็นแบบใด เพื่อให้สามารถกำหนดนิยามความหมายได้จัดเชนและเหมาะสมกับบริบทของประเทศได้มากยิ่งขึ้น ● การสร้างหลักคิดของแต่ละบุคคลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องสำคัญและจะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- นิยาม SEA	
คุณสุภัทรา เชิดชูไชย	● นิยาม SEA ควรสื่อความว่า เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● ควรมีข้อความสำคัญ ได้แก่ กระบวนการ/ การพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง/ ระบบ/ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง/ กระบวนการมีส่วนร่วม/ นำผลไปใช้ในการตัดสินใจวางแผน ● องค์ประกอบของนิยามอาจพิจารณาถึง เป้าหมาย กระบวนการ ทรัพยากรนำเข้า ผลผลิต และผลลัพธ์
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● เสนอให้มีคำว่า ระบบ หรือแนวคิดเชิงระบบ เป็นองค์ประกอบ แต่อาจไม่ใช่จุดเน้นแรก
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	● คำว่าเชิงระบบ และ เป็นระบบ มีความหมายแตกต่างกัน ซึ่งคำว่า เชิงระบบ จะแสดงถึงความเชื่อมโยงมากกว่า และอาจเหมาะสมกับบริบทของ SEA
ดร.กฤศ ฉายแสงเดือน	● เสนอให้สื่อความหมายถึง กระบวนการเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ/ ระบบหรือกระบวนการที่ช่วยในการวางแผน/การคิดเชิงกลยุทธ์

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
นายภัทราวุธ พุสิงห์	● เสนอนิยามว่า “เครื่องมือที่สนับสนุนการตัดสินใจในการวางแผน และกำหนดนโยบาย แผน แผนงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยกระบวนการประเมินและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจากการพัฒนาในเชิงระบบ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม”
รศ.ดร.วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ	● เห็นควรให้ใช้คำว่า เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดความครอบคลุม ● เสนอนิยามว่า “กระบวนการประเมินเชิงระบบ ที่ใช้ในกระบวนการวางแผน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบาย แผน และแผนงาน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน”
ดร.วิเทศ ศรีเนตร	● นิยามของ SEA อาจต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง SEA และ EIA ด้วย
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	● เสนอนิยามว่า “กระบวนการประเมินที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม”
2) การตีความหมายทางวิชาการของทางเลือกต่าง ๆ ใน SEA (ได้แก่ BAU, No Action and Preferred Alternatives)	
- BAU และ No-action	
คุณสมบัติ เหสกุล	● BAU ถือเป็นทางเลือก (Normal growth) และสามารถประเมินได้
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● แผนที่พัฒนาขึ้นใหม่ จะไม่มี BAU ใช่หรือไม่ ● BAU ไม่ถูกจัดเป็นทางเลือก
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	● BAU เป็น term แต่ก็สามารถนำมาพิจารณาเป็นทางเลือกได้เหมือนกัน หากสามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (สามารถประเมินได้ หากประเมินแล้วพบว่าไม่บรรลุตามเป้าหมาย ก็ไม่จำเป็นต้องนำมาเป็นทางเลือก) ● แผนเชิงพื้นที่ ที่เป็นการพัฒนาแผนใหม่ จะมี BAU เสมอ โดย BAU อาจเป็นผลมาจากการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ในประเด็นอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่การพัฒนานั้น ● BAU ควรจะเป็นหนึ่งในทางเลือก ● No Action จะถูกระบุอยู่ในส่วนของการประเมิน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ไม่มีกิจกรรมใด ๆ ● No-Action alternative เป็น กรอบใหญ่โดยมี BAU เป็นองค์ประกอบย่อย และมี No-Action (ที่อาจมีการปรับเปลี่ยนหรือเร่งเวลา แต่ไม่มีกิจกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้น) เป็นองค์ประกอบย่อยด้วย
ดร.กฤศ ฉายแสงเดือน	● BAU คือแผนเดิม แต่หากประเมินแล้วว่าไม่สามารถบรรลุตามวิสัยทัศน์ได้จะต้องมีทางเลือกใหม่
อาจารย์จิรนนท์ พุทธา	● BAU ที่ใช้ในโครงการ SEA พลังงานภาคใต้ เป็นเพียงแค่ฐานเปรียบเทียบ ไม่จัดเป็นทางเลือก

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
คุณสุภัทรา เชิดชูไชย	● ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ (Jeremy) เคยเสนอว่า BAU และ No-Action มีความหมายเดียวกัน อาจเรียกแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบท
ดร.วิเทศ ศรีเนตร	● BAU ใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบผลที่เกิดจากทางเลือกต่าง ๆ ในทางบวกหรือลบ มากน้อยขนาดใด
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● BAU คือ No-Action
- Preferred alternative	
คุณสมบัติ เหสกุล	● อาจไม่ต้องมี Appropriate หรือ Preferred Alternative เนื่องจากทางเลือกสามารถเปลี่ยนแปลงในการเลือกได้
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● จะใช้คำว่า Appropriate หรือ Preferred ก็ได้ แต่การสื่อความภาษาไทยจำเป็นจะต้องชัดเจน
ดร.ชญาทัต เนียมแสวง	● Preferred Alternative เป็นทางเลือกที่ถูกเลือกโดยผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Decision Maker) ในขั้นตอนการตัดสินใจ แต่ตอนที่เสนอให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจ (Decision Maker) จะเป็น Appropriate Alternative ● Appropriate คือ ทางเลือกที่ SEA นำเสนอเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Decision Making)
คุณสุภัทรา เชิดชูไชย	● เสนอให้ใช้ภาษาไทยของคำว่า Preferred alternative ว่า ทางเลือกที่เหมาะสม
3) คำจำกัดความของ พื้นที่พิเศษและพื้นที่เฉพาะ (Special Economic Zone, Special Exclusive Zone) กับ SEA	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● อาจยังคงไว้ใน สนร. แต่ต้องมีบทเฉพาะกาลเรื่องผ่อนปรนระยะเวลาให้ครบตามรอบของแผนที่มีอยู่แล้ว (180 วัน หรือ การเริ่มต้นแผนใหม่) ● นิยามคำว่าพื้นที่พิเศษ อาจกำหนดเฉพาะเจาะจงสำหรับการจัดทำ SEA หรือเป็นการยกตัวอย่าง เช่น ครอบคลุมพื้นที่ .....
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● นิยามคำว่าพื้นที่พิเศษตาม พรบ.ผังเมือง ให้นิยามว่า พื้นที่พัฒนาพิเศษซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อดำเนินการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาลตามที่รัฐจัดให้มีขึ้น
ดร.วิเทศ ศรีเนตร	● หากยังไม่สามารถให้นิยามได้ อาจตัดออกจาก สนร. ก่อน ● เสนอให้ตัดพื้นที่เฉพาะออกจากสนร. ก่อน ให้เสนอเฉพาะพื้นที่พิเศษ
คุณภัทราวุธ พุสิงห์	● พื้นที่พิเศษ/พื้นที่เฉพาะ อาจเป็นพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม
4) ประโยชน์ของ SEA เพื่อการสื่อสารทุกระดับ	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● ควรพิจารณาให้ชัดเจนว่าจะสื่อสารประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายใด ● ประโยชน์สำหรับหน่วยงาน คือ เป็นการสร้างการยอมรับสำหรับประชาชน ลดการเผชิญหน้า เป็นเกราะป้องกันให้หน่วยงานในการตัดสินใจดำเนินแผนหรือแผนงาน ซึ่งจะมีความเห็นสนับสนุนที่ยอมรับได้

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● ผลประโยชน์ในระดับการพัฒนาอาจเห็นภาพอย่างเป็นรูปธรรมได้ไม่ชัดเจนนัก แต่อาจเห็นภาพที่ชัดเจนจากการพัฒนาโครงการภายใต้แผนที่ทำ SEA ที่ไม่มีการต่อต้านได้ ● ประโยชน์ของ SEA จะช่วยให้โครงการได้รับการยอมรับ มีการขับเคลื่อนที่ดี และ SEA เป็นเรื่องที่ต้อง Trade-Off ● ควรมีกรณีศึกษาในต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในเชิงประจักษ์
ดร.วิเทศ ศรีเนตร	● ต้องสร้างความเข้าใจว่า SEA เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งเป็นการมองไกล อาจยังไม่เห็นผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในระยะเวลาอันสั้น
- มาตรการเพื่อความยั่งยืน	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● จะเป็น Passive หรือ Proactive (เป็น Flagship) หรือไม่
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● เดิมเป็น Precautionary Principle
- การกำกับคุณภาพ SEA	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● ควรมีกรรมการผู้เชี่ยวชาญที่มาคอยกำกับ ตรวจสอบมาตรฐานการทำ SEA
- ภาพรวมของแนวทาง SEA	
คุณจักรกริช ธรรมศิริ	● แนวทาง SEA จำเป็นจะต้องเขียนให้เห็นจุดร่วมระหว่าง Strategic Based และ EIA Based ● แนวทาง SEA ไม่ควรเหมือน คู่มือการปฏิบัติ แต่ควรอธิบายในภาพรวม ที่ไม่เฉพาะเจาะจง อาจเป็นแค่คำแนะนำหรือการบอกทิศทางเท่านั้น และเน้นให้ความสำคัญในจุดเน้น (Tailor Made)
ผศ.ดร.เรวดี โรจนกนันท์	● การพัฒนา SEA ของประเทศไทยอาจต้องพยายามปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศให้มากที่สุด เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผนและแผนงาน อาจเป็นรูปแบบผสมก็ได้ (Hybrid)
คุณสุภัทรา เชิดชูไชย	● ปัจจุบันแนวทาง SEA พยายามปรับให้เป็นรูปแบบผสม (Hybrid) ระหว่าง EIA Based และ Strategic based แต่อาจต้องพิจารณาเรื่อง ฐานของแนวคิด (School of Thought) ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
ดร.กฤศ ฉายแสงเดือน	● แนวทาง SEA อาจต้องพิจารณาว่าจะใช้ เป็นเครื่องมือสำหรับคนปฏิบัติหรือไม่ การมีหลายแนวทาง อาจก่อให้เกิดความสับสน
คุณสมบัติ เหสกุล	● หากแนวทาง SEA จะต้องถูกไปสนับสนุน สนร. จะต้องคำนึงถึงการตีความด้านกฎหมายด้วย โดยต้องพิจารณาคำให้สอดคล้องกับ พรบ. ด้านสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจาก แนวทาง

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 3

เรื่อง การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline)

ประเด็น	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	SEA จะต้องถูกจัดเข้าไปอยู่ในหมวดหมู่เดียวกับ พรบ.สิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกัน (คำ/ นิยาม ต่าง ๆ ต้องไม่ขัดกัน)

ภาคผนวก จ-4

สรุปผลการประชุมและเอกสาร ประกอบการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 4

"ผมคิดอย่างไร กับ SEA ไทย"

ธงชัย พรรณสวัสดิ์
ศาสตราจารย์กิตติคุณ
ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2564

SEA (ยุคแรกสุด) ของไทย 2546

- จิตอาสา
- ทำให้ สผ.
- เพิ่ม "เทคโนโลยี" ในหัวข้อพิจารณา
- PN , TP , ...

ว่ากันว่า ผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ก็คือ "ผู้ที่กล้าตัดสินใจ" ภายใต้ความไม่แน่นอนและบน "ข้อมูล" เท่าที่มี ซึ่งทำให้ความสามารถในการตัดสินใจของผู้นำมักจะขึ้นอยู่กับ "ข้อมูล" เป็นสำคัญ

ข้อมูลที่ถูกต้องและทันการณ์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้นำทุกยุคทุกสมัย แต่แท้จริงแล้ว **การตัดสินใจยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย ที่บ่งชี้ถึง "ศักยภาพของผู้นำ" โดยเฉพาะ "ปัจจัยที่ย้อนแย้งกัน"** ระหว่างเรื่องต่อไปนี้

- ทฤษฎี กับ ความเป็นจริง
- วิชาการ กับ ประสบการณ์
- ศาสตร์ กับ ศิลป์
- องค์รวม กับ รายละเอียด
- เป้าหมาย กับ วิธีการ
- ถูกต้อง กับ ถูกใจ เป็นต้น

Cr. ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี อดีตปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

Perception Change with Time

- Cloning มนุษย์
- อุตสาหกรรม : จาก profit maximization มาเป็น EPR

รูปที่ 1 กำหนดทิศทางการพัฒนาใหม่ (SEA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

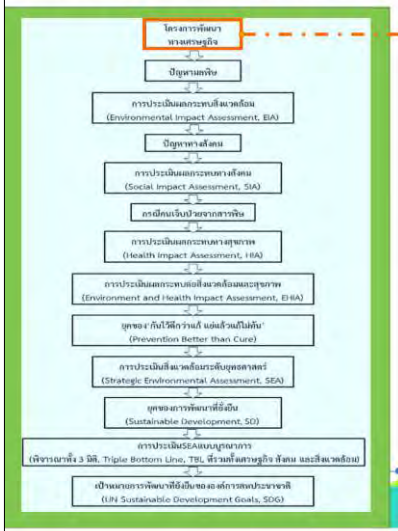

"โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ"

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

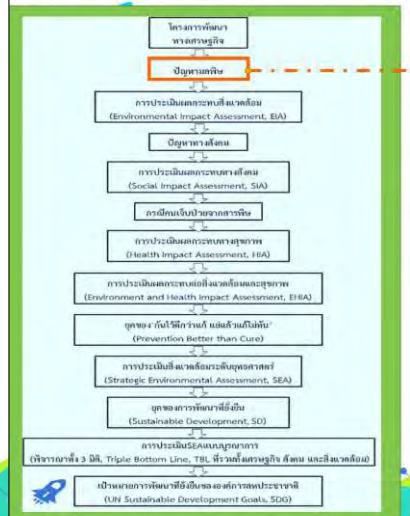

ปัญหามลพิษ

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

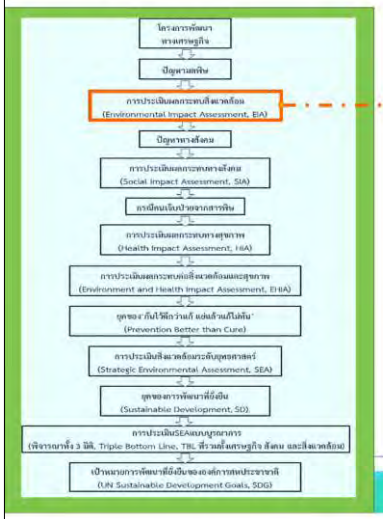

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(Environmental Impact Assessment, EIA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

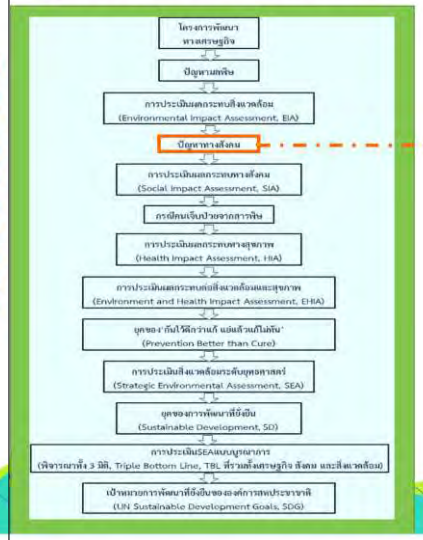

ปัญหาทางสังคม

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

การประเมินผลกระทบทางสังคม

(Social Impact Assessment, SIA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

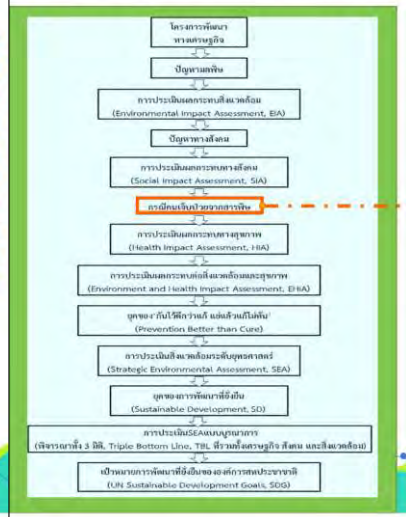

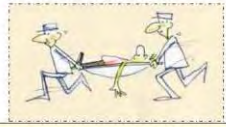

กรณีคนเจ็บป่วยจากสารพิษ

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

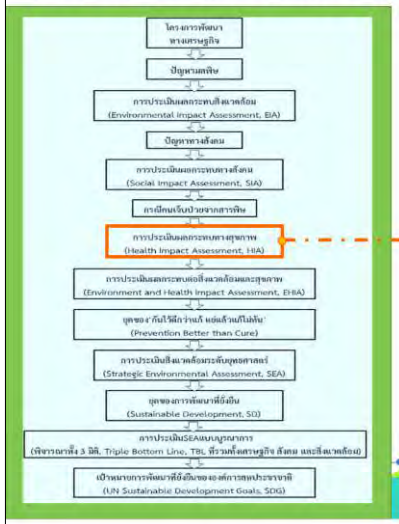

การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
(Health Impact Assessment,HIA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

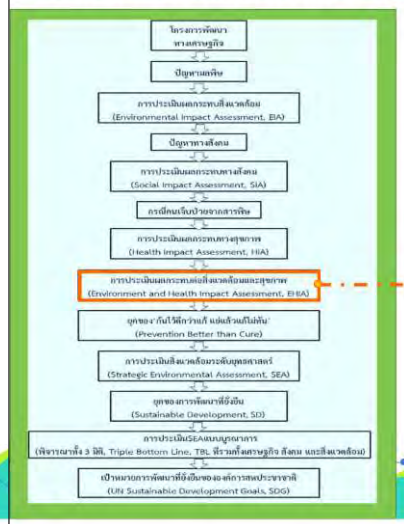

การประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
(Environment and Health Impact Assessment,EHIA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

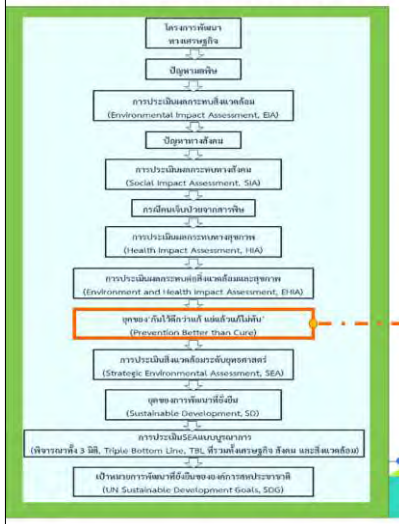

ยุคของ "กันไว้ดีกว่าแก้ แย่แล้วแก้ไม่ทัน"
(Prevention Better than Cure)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

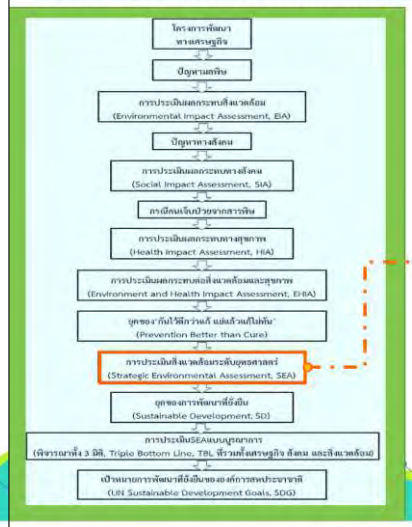

การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
(Strategic Environmental Assessment,SEA)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

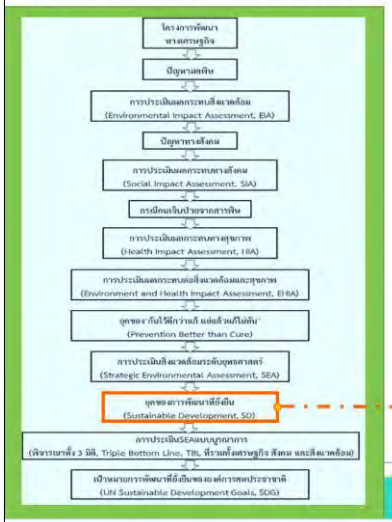

ยุคของการพัฒนาที่ยั่งยืน

(Sustainable Development, SD)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

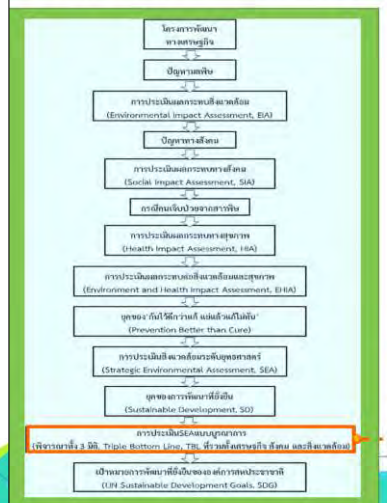

การประเมิน SEA แบบบูรณาการ

(พิจารณาทั้ง 3 มิติ, Triple Bottom Line, TBL ที่รวมทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม)

รูปที่ 2 กว่าจะมาเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและ SDG (ต่อ)

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

(UN Sustainable Development Goals,SDG)

"ความเข้าใจผิด คิดว่า ผู้เชี่ยวชาญ EIA คือ ผู้เชี่ยวชาญ SEA"

- คนละเรื่อง คนละระดับ
- รายละเอียด (เป็นรายโครงการ EIA) vs. ภาพกว้าง SEA (P1, P2,P3)

❖ เห็นชัดด้วยคุณภาพรายงาน SEA ที่ผ่านมาของ "บาง" โครงการที่ผู้เชี่ยวชาญ EIA ได้จัดทำ –อาจด้วยความเข้าใจผิด-

“เชี่ยวชาญคนละด้าน”

- BOD, COD, TOC, TDS; VOC; PM2.5; HM, HW; C/C
- Biodiversity, tiger territory, reefs, coastal erosion

- ROA, ROE, ROI, SROI, B/C, FIRR, EIRR, NPV, discount rate, amortisation

- สังคมศาสตร์ vs สังคมวิทยา
- Social Sciences vs Sociology

ควรเป็นวิทยาศาสตร์ (มากกว่าที่เป็นอยู่)

☆ อย่าลืม VUCA : volatility, uncertainty, complexity, ambiguity

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563 (ต่อ)

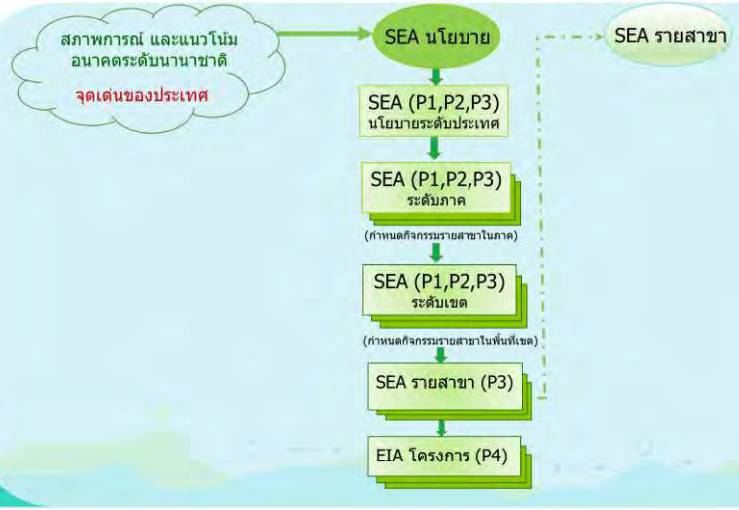

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563 (ต่อ)

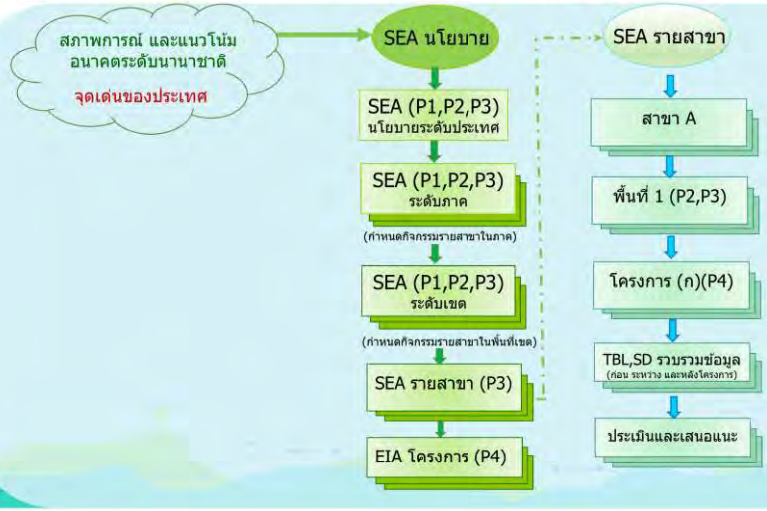

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563 (ต่อ)

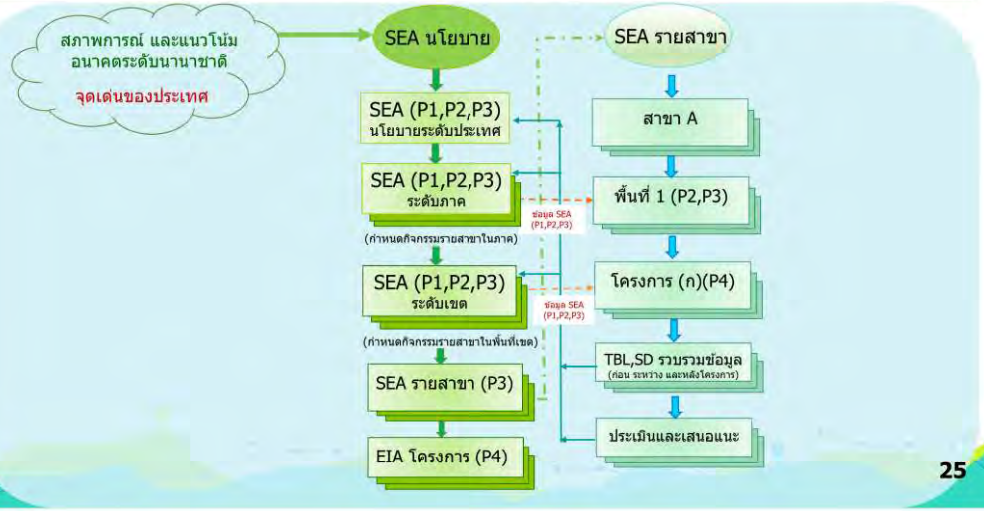

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563 (ต่อ)

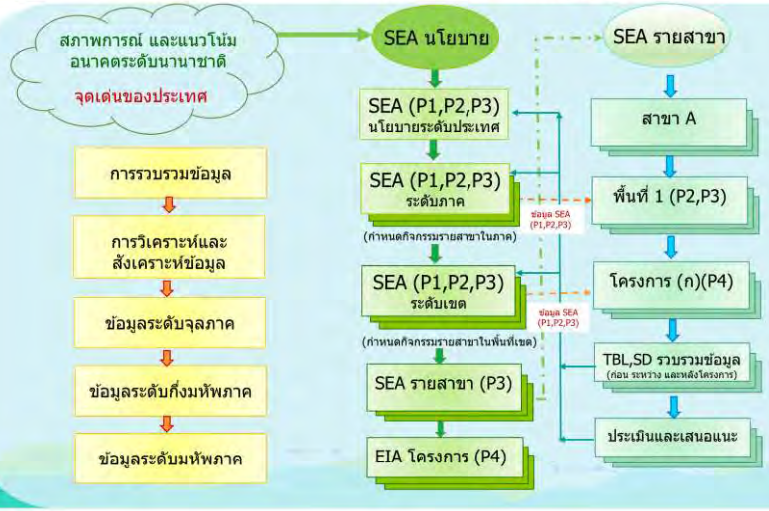

รูปที่ 3 แนวคิดของการทำ SEA ระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และรายสาขาโดยบูรณาการกันและใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน, ธงชัย พรรณสวัสดิ์ ต.ค. 2563 (ต่อ)

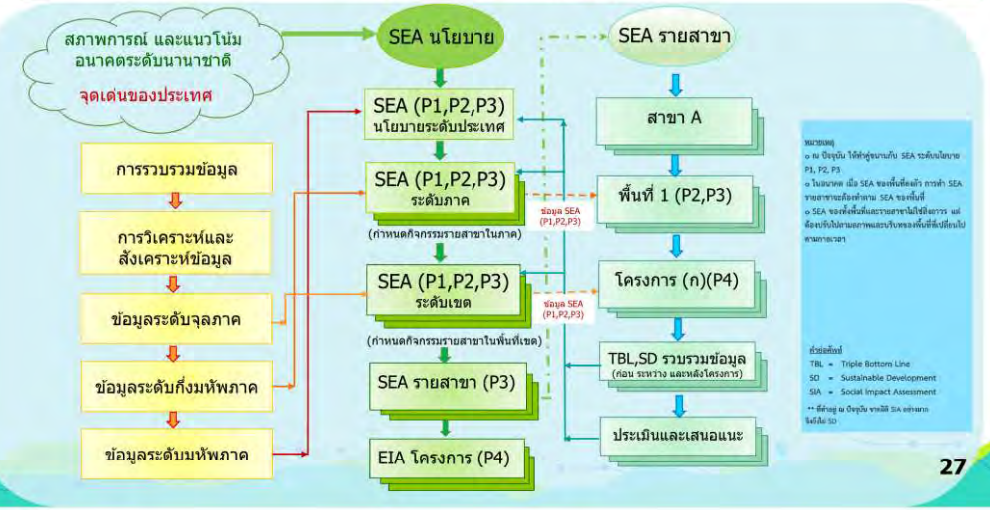

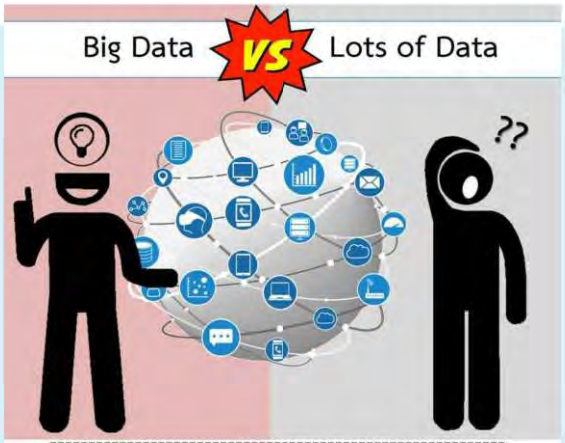

-รายงาน EIA

-รายงานประจำเดือน ส่ง สผ., กรอ., คพ., สธ., ชป., เจ้าท่า, อปท., กทม. ฯลฯ

-ที่ราชการออกตรวจเอง

-ฯลฯ

-Dirty Data

-Man, Money, Management

Dirty Data

Dirty Data คือ ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง...ทำให้

- ประมวลผลผิด
- ตัดสินใจผิด

- นิยามข้อมูลไม่ชัดเจน
- แหล่งข้อมูลผิด
- วัดผิด
- กรอกมั่ว/ถูกบังคับกรอก/โกหก
- รูปแบบการป้อนข้อมูลไม่ชัดเจน
- พิมพ์ผิด/ป้อนผิด
- ข้อมูลเก่าเกิน

VUCA

การทำ SEA ในไทยมีมา 20 ปีแล้ว ที่อำเภอพะเยา ก่อนเป็นจังหวัดพะเยา

.....

Keywords ของ SEA

1) เป็นเครื่องมือ + ต้นทาง : - ช่วยตัดสินใจ
2) มองไปในอนาคต
3) หลักการการป้องกันไว้ก่อน
4) เพื่อพัฒนายั่งยืน
5) เป็นเครื่องมือช่วยในการวางนโยบาย/แผน
6) บูรณาการ 3 ขา (TBL) เข้ากับการทำแผน
7) อาจมีแนวทาง SEA สำหรับเฉพาะสาขา/พื้นที่ก็ได้
8) ยืดหยุ่น , มีหลายวิธี / รูปแบบไม่ตายตัว ; เลือกใช้/ปรับได้

Keywords ของ SEA (ต่อ)

9) สร้างการยอมรับ ลดความขัดแย้ง / ล่าช้า
10) การมีส่วนร่วม (อย่างมีความรู้ , มีความหมาย)
11) จตุภาคี (ราชการ , วิชาการ , ประชาชน , เอกชน)
12) ลดค่าใช้จ่ายในภาพรวม
13) ประโยชน์ร่วม เป้าหมายร่วม
14) ไม่เสร็จ : There is No Finish Line.
15) เป็นกระบวนการเรียนรู้ + เรียนไปด้วยกัน

ปัญหาของ SEA ไทย (2563)

1) ขาดคนที่รู้/เข้าใจ SEA ..... ทุกภาคส่วน
2) ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขา
3) ผอ.โครงการ SEA ต้องรู้ลึกรู้กว้าง
4) ขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง
5) ไม่เป็นภาคบังคับ (ไม่ทำก็ได้)
6) ยังไม่รู้ว่าหน่วยงานตนเองต้องทำหรือไม่ ระดับใด
7) แนวทางฯ SEA (สศช.) ยังไม่บอก How To อย่างชัดเจน (ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้)
8) ที่ทำอยู่(ทั้งไทย และต่างประเทศ) ส่วนใหญ่เป็น EIA ต่อยอด
   เน้นเพียงศักยภาพและขีดจำกัดของสิ่งแวดล้อม / NR

ปัญหาของ SEA ไทย (2563) (ต่อ)

9) ขาดความเข้าใจของผู้บริหารประเทศต่อความสำคัญและประโยชน์ของ SEA
10) เน้นเศรษฐกิจ มากกว่า SD
11) ขาดงบประมาณ
12) ขาดแรงจูงใจ
13) ขาดข้อมูล, ไม่มีแหล่งรวบรวมข้อมูล , ไม่มี Big Data & AI
14) ขาด scenario ที่เป็น "No Go" scenario

KSF : ผู้บริหารประเทศต้องเปลี่ยน วิธีคิด และต้อง มองระยะยาวแบบ SD

ห้องแถว vs รถไฟฟ้าสายสีส้ม vs SEA

ถ้า เรา กลายเป็น รัฐบาล+รัฐ
เราจะทำอย่างไร?.... TOR ไม่สมบูรณ์ (เหมือนกัน)

ผลกระทบ ต่างกันราวฟ้ากับดิน

ห้องแถว vs รถไฟฟ้าสายสีส้ม vs SEA

ถ้า เรา ทำห้องแถวขายมา 30 ปีแล้ว....
ชำนาญ TOR จะผิดเช่นนี้ไหม
มีลูกน้องชำนาญงานหลายคน

ถ้า เรา เป็นมือใหม่ เรา จะทำอย่างไร ?
- หาญาติที่รู้เรื่องมาช่วย ?
- จ้างวิศวกร (ที่ปรึกษา) มาให้คำแนะนำส่วนตัว ดูแล คนออกแบบห้องแถวอีกชั้น
- บทป. ราคา ? ความรอบรู้ธุรกิจ & ทำเล ?

ห้องแถว vs รถไฟฟ้าสายสีส้ม vs SEA

หน่วยงานรัฐ: มือใหม่ หรือ ผู้ชำนาญการ SEA

หน่วยงานรัฐ (สภาพัฒน์?) ทำ SEA (P1, P2, P3)
หน่วยงานรัฐ (นโยบาย) นี้ ควรทำอย่างไร

- ทำเอง vs จ้าง บทป. ทำ SEA
- P1? P2? P3? Area ? Section ?

ข้อคิด

ทำเหมือนเดิม
จะให้มีการเปลี่ยนแปลง
ย่อมเป็นไปไม่ได้

อย่ามองปัญหาและ
ขีดจำกัดปัจจุบัน
ที่ทำให้ทำงานไม่ได้

ต้องมองอนาคต และ
แก้กฎ เพิ่มคน เพิ่มงบ ฯลฯ
เพื่อให้สิ่งที่ควรต้องทำนั้น
สามารถทำได้

การใช้ SEA

มุ่งหวังแก้ปัญหาความขัดแย้งในพื้นที่ของ 'โครงการ'

กับ

การตั้งกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปรองดอง

.....

ยาก....ควรป้องกันก่อนแต่แรก

คานงัด (SEA) Leverage

1. ครม. & นักการเมือง ต้องเข้าใจก่อน
2. Man Money Management (+Materials)
3. องค์กร SEA (Think Tank)

KSF : - เวลา ! เวลา ! เวลา !

องค์กร SEA (Think Tank)

1. หลักการบริหาร อริยสัจ 4
2. มองอนาคต & โลกาภิวัตน์
3. มองภาพรวม & บูรณาการ
4. มอง P1+P2 เป็นหลัก
5. จัดหาจัดทำ Big Data
6. วิธีการ : - Policy Lab
7. แนวคิดพื้นฐาน :- TBL + Technology
8. ความเสมอภาค:- Vertical+Horizontal (คนมีมากกว่าจ่ายมากกว่า + คนมีเท่ากันจ่ายเท่ากัน)
9. จตุภาคี + ฉันทามติ (ไม่ใช่ประชามติ)
10. ไม่แข็งตึงตายตัว :- PDCA

SEA expert ?

- ณ ปัจจุบัน เข้าใจว่า ยังไม่มี
- ทุกคนกำลังเรียนรู้
- จตุภาคีควรต้องเรียนรู้ร่วมกัน
- พัฒนาให้หน่วยงานรัฐเป็น SEA expert

Suggested Organization for SEA Think Tank

1. IPPD (Institute of Public Policy and Development)
   สถาบันนโนบายสาธารณะและการพัฒนา
2. TDRI (Thailand Development Research Institute)
   สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
3. TFF (Thailand Future Foundation)
   สถาบันอนาคตไทยศึกษา

KSF - **M M M & Materials**

- เวลา! เวลา! เวลา!
- ภาพกว้าง/นโยบาย (ไม่ใช่โครงการ)

T. Panswad, Mar 2021

"ข้อเสนอแนะแก่องค์กรราชการ(อรก.)"

☆ทำให้ อรก.เป็นผชช.SEA โดย...

- จ้างผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล มาช่วยงานอรก.
- แบบจ้างผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศมาเฉพาะกิจ
- จ้างเป็นรายปี/รายเดือน ฯลฯ
- จ้างผู้เชี่ยวชาญหลากหลาย ตามสาขา
- ผู้เชี่ยวชาญ (ลูกจ้างอรก.)หา 2°data และเก็บข้อมูล 1° data แยกตามประเภทงาน & วิเคราะห์เบื้องต้น
- อรก.บูรณาการ+วิเคราะห์ภาพรวม
- อรก.พัฒนาเป็น P1, P2, P3
- สุดท้าย อรก.เป็นผู้เชี่ยวชาญ SEA !

อุปสรรคใหญ่ขององค์กร SEA

-ไม่มี authority ในการ implement

-หน่วยงาน implement เน้นทำภารกิจของตัวเอง

-งานเอา SEA ไปใช้ จึงล่าช้า หรือไม่สำเร็จผล

.....

KSF : - หน่วยเหนือต้องเข้าใจ&เอาไปใช้

- มีพรบ.โดยเฉพาะ ใช้บังคับ

T. Panswad, Mar 2021

QR code แบบแสดงความเห็นต่อการระบบ SEA

Thank You

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น
เรื่อง ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

วันอังคารที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2564
เวลา 09.00-16.00 น.
ณ ห้องแมนดาริน เอ ชั้น 1 โรงแรมแมนดาริน กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การประชุมกลุ่มย่อยในวันนี้

- เพื่อระดมความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อสาระสำคัญของ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... เพื่อปรับปรุงก่อนเสนอคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป
- เพื่อรับฟังและรวบรวมผลกระทบต่อภารกิจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

1 การขับเคลื่อน SEA ในช่วงที่ผ่านมา

ดร.พรวิภา คลังสิน
หัวหน้าโครงการ

การพัฒนา SEA ของประเทศไทย

- แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)
  - ผลักดัน SEA มาใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจระดับนโยบาย แผน และแผนงาน ที่เหมาะสมกับศักยภาพของลุ่มน้ำ
  - ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ SEA ภายใต้ กพย.
  - คณะทำงานพัฒนาการจัดทำ SEA
  - คณะทำงานจัดทำแนวทาง SEA

2557-58

การขับเคลื่อน SEA โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2560

- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580- พัฒนาและยกระดับ SEA เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ในพื้นที่สำคัญ
- แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม – ทำแนวทางการพัฒนาระบบ SEA/ เพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA/ จัดทำ SEA ในยุทธศาสตร์ (สาขาและพื้นที่)/ จัดตั้งกลไกเชิงสถาบัน เพื่อพัฒนาระบบ SEA

2561

การขับเคลื่อน SEA โดยคณะอนุกรรมการ SEA

คณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ภายใต้ กพย.)

แต่งตั้งโดย นรม. เมื่อวันที่ 30 ส.ค. 60

- หน้าที่ – ขับเคลื่อนและนำ SEA มาใช้กับการวางแผนพัฒนาประเทศ
- ประธาน – นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา
  ฝ่ายเลขานุการ – สศช. + สผ.

คณะทำงานพัฒนาการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- หน้าที่
  - กำหนดประเภทของยุทธศาสตร์/แผน/แผนงาน และพื้นที่ที่ควรทำ SEA
  - เสนอแนะกระบวนการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำ SEA ให้ชัดเจน
- ประธาน – รศ.ดร. สุทิน อยู่สุข
  ฝ่ายเลขานุการ – สศช. + สผ.

(ร่าง) ข้อเสนอการจัดทำ SEA

คณะทำงานจัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- หน้าที่
  - จัดทำแนวทาง SEA
  - กำหนดแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ SEA
- ประธาน – รศ.ดร. สุทิน อยู่สุข
  ฝ่ายเลขานุการ – สศช. + สผ.

(ร่าง) แนวทาง (Guideline) SEA

Timeline การขับเคลื่อน SEA

2560-2561

คณะอนุกรรมการ SEA

กพย. เห็นชอบ เมื่อ 19 ก.ย. 61

1

คณะทำงานพัฒนาการจัดทำ SEA

ข้อเสนอการจัดทำ SEA

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ...

2

คณะทำงานจัดทำแนวทาง SEA

แนวทาง (Guideline) SEA

01 เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) ข้อเสนอการจัดทำ SEA (ร่าง) แนวทาง SEA

02 เห็นชอบให้แต่งตั้ง คณะกรรมการระดับชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขับเคลื่อนงาน SEA

03 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ถึงความสำคัญของ SEA

Timeline การขับเคลื่อน SEA

2560-2561

คณะอนุกรรมการ SEA

กพย. เห็นชอบ เมื่อ 19 ก.ย. 61

1

คณะทำงานพัฒนาการจัดทำ SEA

ข้อเสนอการจัดทำ SEA

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ...

2

คณะทำงานจัดทำแนวทาง SEA

แนวทาง (Guideline) SEA

2562

- โครงการฝึกอบรม และปรับปรุงแนวทาง SEA
- โครงการนำร่อง SEA เชิงพื้นที่ (จ.ระยอง) เพื่อทดลองแนวทาง SEA
- ก.พลังงาน: โครงการศึกษา SEA สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินภาคใต้

สทนช

- ลุ่มน้ำชี
- ลุ่มน้ำมูล
- ลุ่มน้ำสะแกกรัง
- ลุ่มน้ำปราจีน
- ลุ่มน้ำใต้ฝั่ง ตอ.

สผ.

โครงการ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2563

- ฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA
- จัดทำโครงการติดตามและประเมินผลการพัฒนา SEZ สระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กำหนดขอบเขต → พัฒนาและประเมินทางเลือก / มาตรการเพื่อความยั่งยืน)
- ติดตามประเมินผลการจัดทำ SEA ในปี 2562 เพื่อพัฒนาระบบ SEA
- พัฒนาระบบข้อมูลสำคัญ และเผยแพร่ออนไลน์
- จัดทำ ร่าง ระเบียบ สนร. ว่าด้วย SEA เสนอ กพย.
- นำเสนอ ร่างระเบียบฯ ต่อ ครม.
- จัดทำวิดีทัศน์ SEA
- กำกับงาน SEA (สทนช.): ลุ่มน้ำใต้ฝั่ง ตต. ลุ่มน้ำเพรชบุรี

2564

- ฝึกอบรมด้านการมีส่วนร่วม
- จัดทำคู่มือ SEA เชิงพื้นที่ + ฝึกอบรมคู่มือ
- จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์
- กำกับงาน SEA (สทนช.)
  - ลุ่มน้ำโขง (ตอ./เหนือ)
  - ลุ่มน้ำแม่กลอง

การรับฟังและระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ที่ผ่านมา

ดำเนินการการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ จำนวน 2 ครั้ง ในปีงบประมาณ 2562 โดยครั้งแรกวันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2562 และครั้งที่สองวันอังคารที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2562 โดยสรุปประเด็นข้อคิดเห็นที่สำคัญดังนี้

ประเด็นข้อคิดเห็นที่สำคัญจากการระดมความคิดเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ

1. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิจัดทำ SEA
   - ❑ ควรมีการระบุคุณสมบัติของที่ปรึกษาที่มีสิทธิจัดทำ SEA ให้ชัดเจน
   - ❑ เสนอให้เพิ่มผู้มีสิทธิจัดทำ SEA เป็นบุคลากรภายในหน่วยงานที่ผ่านการอบรมหรือได้รับใบรับรอง เป็นผู้สามารถจัดทำ SEA เองได้
   - ❑ ควรมีการประเมินผู้ที่ขอขึ้นทะเบียน โดยมีการเรียกประชุมพิจารณาร่วมกันหลายฝ่ายก่อนอนุญาตให้ขึ้นทะเบียน
2. ประเภทและลักษณะของแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA
   - ❑ ควรกำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาว่า แผน แผนงาน หรือโครงการที่จำเป็นต้องจัดทำ SEA
3. คณะกรรมการและคณะทำงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ
   - ❑ จำเป็นต้องมีคณะทำงานด้าน SEA โดยเฉพาะ
   - ❑ คณะกรรมการกำกับ SEA ควรเป็นกรรมการถาวร ลดการแทรกแซง (อยู่เป็นวาระ)

2 ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

หลักการและเหตุผลของร่าง ระเบียบฯ

เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานของรัฐให้มีการคำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกับด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การพัฒนาประเทศมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีกลไกสนับสนุนการพัฒนาระบบการประเมินและการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เกิดขึ้น

- การกำหนดองค์กรและสถาบันสนับสนุน
- การติดตามและประเมินผลการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
- การพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และขีดความสามารถในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

กลไกการบังคับใช้กฎหมาย

ระยะแรก

เห็นควรออก ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วย การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ...

หมวด 1
คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อม
ระดับยุทธศาสตร์ (กยย.)

หมวด 2
ประเภทของแผนหรือแผนงานใน SEA

หมวด 3
การจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ระยะต่อไป

พิจารณาความเหมาะสมที่จะกำหนดเป็น**กฎหมายเฉพาะ**

หมวด 1 คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

องค์ประกอบ

1 คณะกรรมการพัฒนา SEA (กยย.)

อำนาจหน้าที่

ประธาน
นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี
ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการ
- ปลัดกระทรวง กค.
- ปลัดกระทรวง พม.
- ปลัดกระทรวง กษ.
- ปลัดกระทรวง คค.
- ปลัดกระทรวง ดศ.
- ปลัดกระทรวง ทส.
- ปลัดกระทรวง พน.
- ปลัดกระทรวง มท.
- ปลัดกระทรวง สธ.
- ปลัดกระทรวง อก.
- ปลัด นร.
- เลขาธิการ สคก.
- เลขาธิการ สทนช.
- ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
- ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน SEA และที่เกี่ยวข้อง ไม่เกิน 9 คน

ฝ่ายเลขานุการ
- เลขาธิการ สศช. (เลขานุการ)
- เลขาธิการ สผ. / รองเลขาธิการ สศช.

- กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาและกลไกในการขับเคลื่อน SEA เสนอต่อ ครม.
- เสนอแนะประเภทของแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA
- เสนอแนะการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ SEA
- ติดตามและประเมินผล SEA และให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาของการนำ SEA ไปใช้
- เสนอแนะให้มีกฎหมาย ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา SEA

หมวด 1 คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

2 สำนักงานเลขานุการของ กยย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่

- ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ กยย.
- ติดตามและประเมินผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เสนอ กยย. เพื่อพิจารณา

หมวด 2 ประเภทของแผน/แผนงานใน SEA

หลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดประเภทแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA (เสนอและหารือต่อไป)

ประเภทแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

รายสาขา
1) แผนด้านคมนาคม
2) แผนพัฒนาพลังงาน
3) แผนการบริหารจัดการแร่
4) แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เชิงพื้นที่
1) ผังเมือง
2) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
3) แผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ
4) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่คล้ายคลึงกัน

หมวด 3 การจัดทำ SEA

ในการจัดทำ SEA ให้**หน่วยงานของรัฐใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA ที่ กสย.** กำหนด เป็นกรอบในการจัดทำ ทบทวน หรือปรับปรุง แผนหรือแผนงาน

ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนหรือแผนงาน **ต้องจัดเตรียมงบประมาณและบุคลากรรองรับ** เพื่อทำ SEA และต้องจัดให้มี**การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**และประชาชนที่เกี่ยวข้องตามแนวทาง SEA ที่ กสย. กำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและปรับปรุง**แนวทาง SEA รายสาขาหรือเชิงพื้นที่เพิ่มเติม** เพื่อให้การนำแนวทาง SEA ไปประยุกต์และบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดทำแผนหรือแผนงาน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ กสย.กำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและดำเนินการตาม**แผนการสร้างขีดความสามารถ** การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ (พัฒนาบุคลากร/ผชช., สร้างความรู้ความเข้าใจ, มีส่วนร่วม, ตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและกำกับ SEA (**คณะอนุกรรมการ**))

หมวด 3 การจัดทำ SEA

การพิจารณาและกำกับการจัดทำ SEA

- เมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแผนหรือแผนงาน พร้อมทั้งทำ SEA แล้วเสร็จให้เสนอต่อ**คณะรัฐมนตรี** เพื่อทราบหรือพิจารณาต่อไป
- ในกรณีที่**คณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้ง**มีข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งในเนื้อหาของรายงาน SEA ให้หน่วยงานของรัฐระบุข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งดังกล่าวลงในแผนหรือแผนงานที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีด้วย

การติดตามประเมินผล SEA

- ให้หน่วยงานของรัฐติดตามการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ SEA ที่ได้จัดทำไว้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบ SEA ของประเทศต่อไป

กลไกการขับเคลื่อน SEA

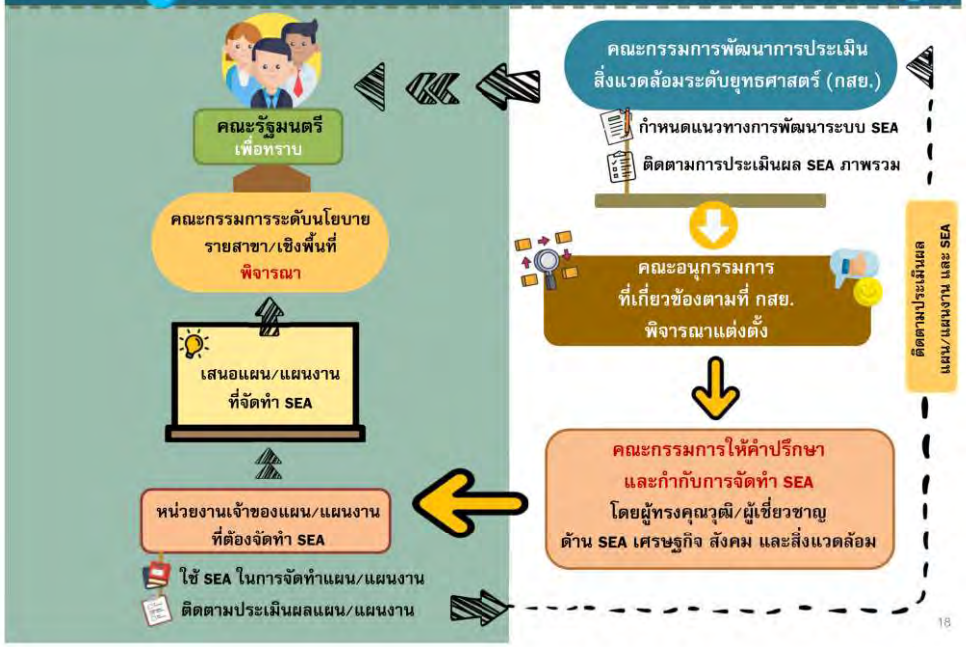

ขั้นตอนการออกระเบียบ สนร.

3

ประเด็นหารือการปรับปรุง ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

ดร.วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นหารือ

ร่าง ระเบียบ สนร. ควรมีความชัดเจน และเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐต้องการ อะไรบ้าง

1. **ประเภทของแผนหรือแผนงาน ที่ต้องทำ SEA ได้กำหนดไว้รายสาขาและเชิงพื้นที่ให้ชัดเจนเลย หรือ ควรมีเกณฑ์การพิจารณาซึ่งหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถใช้ดุลยพินิจได้เองด้วย หรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง**
2. **องค์กร โครงสร้างในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ (กสย.) ควรมีคณะอนุกรรมการ สนับสนุนเรื่องใดบ้าง**
3. **หน่วยงานของรัฐ และ กสย. จะกำกับการจัดทำ SEA ของแผนหรือแผนงาน ร่วมกันอย่างไร อำนาจในการอนุมัติแผนและการติดตามประเมินผล**
4. **มีเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมอีกหรือไม่**

ประเด็นหารือ
1) กำหนดเกณฑ์พิจารณาประเภทของแผนฯ ที่ต้องทำ SEA

1) ลักษณะของแผนหรือแผนงาน

- เชื่อมโยงกับแผนหรือแผนงานอื่น ๆ ในระดับกลุ่มจังหวัดหรือจังหวัด
- ใช้เป็นกรอบพิจารณาออกแบบและกำหนดโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนหรือแผนงาน
- บูรณาการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักเกณฑ์การพิจารณากลั่นกรองความจำเป็นในการทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นหารือ
1) กำหนดเกณฑ์พิจารณาประเภทของแผนฯ ที่ต้องทำ SEA

2) ลักษณะของผลกระทบและลักษณะของพื้นที่

- อยู่ในพื้นที่ซึ่งสภาพธรรมชาติมีความเปราะบาง เป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงพื้นที่ ซึ่งข้ามเขตการปกครองระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบสะสมต่อศักยภาพในการรองรับการพัฒนารายสาขาหรือเชิงพื้นที่
- อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่กว้างขวาง
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญระดับชาติและระหว่างประเทศ
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบในขอบเขตพื้นที่ที่ใหญ่กว่าโครงการใดโครงการหนึ่ง

หลักเกณฑ์การพิจารณากลั่นกรองความจำเป็นในการทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

แผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA

ประเภทของแผน	แผน/แผนงาน	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
รายสาขา		
1. คมนาคม	- แผนหลักการพัฒนาระบบขนส่งและจราจร (5 ปี) - แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย และแผนปฏิบัติการด้านคมนาคม - ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ 20 ปี - แผนแม่บทการขนส่งทางอากาศของประเทศไทย (10 ปี)	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม
2. พลังงาน	- แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า หรือ PDP (20 ปี) - แผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือ Oil Plan (20 ปี) - แผนบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติ หรือ Gas Plan (20 ปี) - แผนพลังงานทดแทน หรือ AEDP (20 ปี) - แผนอนุรักษ์พลังงาน หรือ EE (20 ปี)	- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน - กรมธุรกิจพลังงาน - กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ประเภทของแผน	แผน/แผนงาน	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
3. การบริหารจัดการแร่	แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. 2560 - 2564	- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ก.อุตสาหกรรม) - กรมทรัพยากรธรณี (ทส.)
4. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	- แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี - แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ - แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ 22 ลุ่มน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เชิงพื้นที่		
5. ผังเมือง		กรมโยธาธิการและผังเมือง
6. พัฒนาชายฝั่งทะเล	แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (20 ปี)	กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง
7. พื้นที่พัฒนาพิเศษ		
- เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)		คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.)
- เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน		สศช.
- พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ	- ภาคใต้ (SEC) - ภาคเหนือ (NEC) - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC) - ภาคกลาง-ตะวันตก (CWEC)	สศช.

ประเภทของแผน	แผน/แผนงาน	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
8. นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน		
- นิคมอุตสาหกรรม	โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (สระแก้ว ตาก สงขลา)	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- เขตประกอบการอุตสาหกรรม		กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ประเด็นหารือ
2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

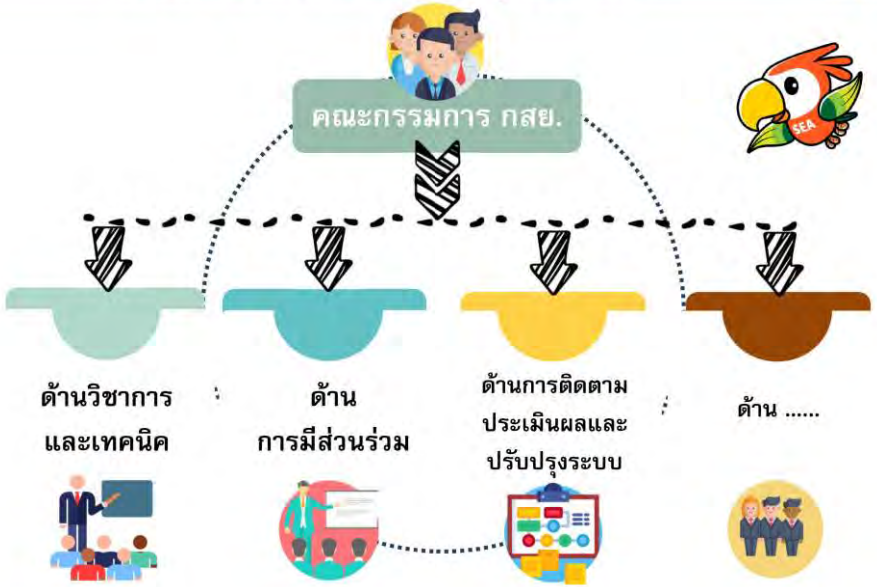

ประเด็นหารือ
2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

ด้านวิชาการและเทคนิค

- ให้ความเห็นต่อการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานในด้านวิชาการและเทคนิค เพื่อให้การกำกับการดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกต้อง
- ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะทางวิชาการและเทคนิคต่อผู้ศึกษา SEA ตลอดจนต่อผลการศึกษาในขั้นตอนกระบวนการ SEA เพื่อให้ผลลัพธ์มีคุณภาพ
- ให้ความเห็นประกอบเงื่อนไขการอนุมัติรายงาน SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการและเทคนิค
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านวิชาการและเทคนิคตามที่ กสย. มอบหมาย

ประเด็นหารือ
2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

ด้านการมีส่วนร่วม

- ให้ความเห็นต่อการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ผลลัพธ์ของ SEA มีความโปร่งใสและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะการสร้างการมีส่วนร่วมและการสื่อสารในกระบวนการ SEA ด้านวิธีการและในขั้นตอนที่เหมาะสม ทันเวลา
- ให้ความเห็นประกอบเงื่อนไขการอนุมัติรายงาน SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ตามที่ กสย. มอบหมาย

ประเด็นหารือ
2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

การจัดทำ SEA

การบูรณาการ SEA กับแผนหรือแผนงาน

ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงระบบ

- ให้ความเห็นต่อการประเมินผลของการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือไม่
- ให้คำปรึกาและข้อเสนอแนะการติดตามประเมินต่อผู้ศึกษา SEA ตลอดจนต่อผลการศึกษาว่าให้ผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่
- สนับสนุนการติดตามและประเมินผลของส่วนกลางที่ดำเนินการโดย สศช. ในการพัฒนาระบบ SEA และการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านติดตามและประเมินผลและการสื่อสาร ตามที่ กสย. มอบหมาย

ประเด็นหารือ
2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในคณะอนุกรรมการทั้ง 3 คณะ

- มีความรู้และประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 15 ปี ในการจัดทำแผนหรือแผนงานตามประเภทใดประเภทหนึ่งที่ระบุไว้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้น
- ผ่านการอบรมเรื่อง การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ กสย. พิจารณารับรอง
- ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าของแผนหรือแผนงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการกำกับงานของหน่วยงานของรัฐ
- มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะอนุกรรมการได้มอบหมาย เพื่อสนับสนุนการพิจารณาการดำเนินงาน SEA ของหน่วยงานของรัฐ

ความเชื่อมโยงของอนุกรรมการและกลไกการขับเคลื่อน SEA

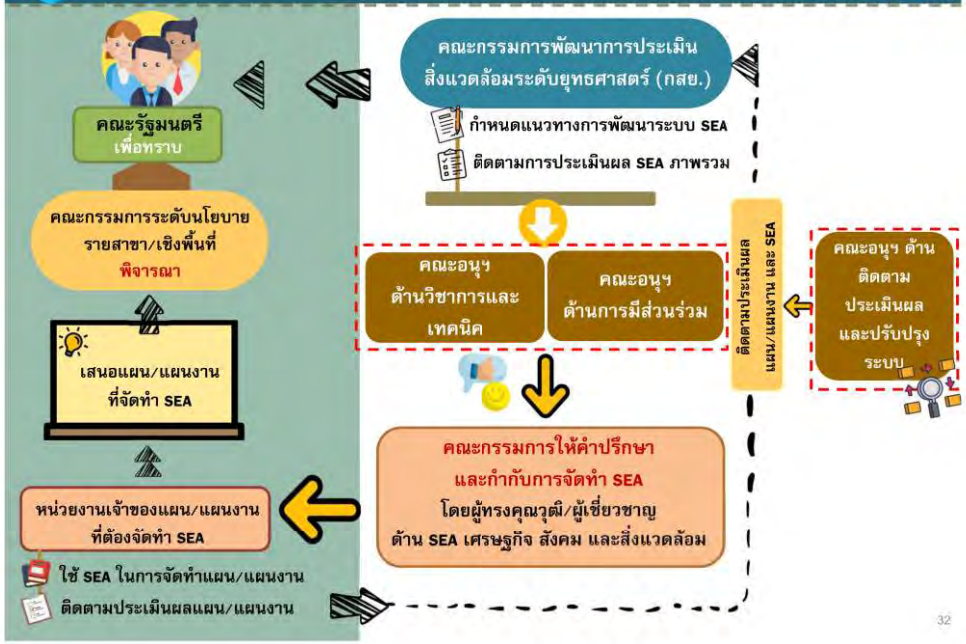

ประเด็นหารือ
3) การกำกับและอนุมัติ SEA

- หน่วยงานของรัฐตั้งคณะกรรมการฯ ในการให้คำปรึกษาและกำกับเอง และมีคณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งอยู่ในคณะกรรมการฯ
- หากมีข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งในเนื้อหา SEA สำหรับแผนฯ คณะอนุกรรมการจัดทำสรุปประเด็น เสนอ กสย.เพื่อทราบ
- หน่วยงานของรัฐ เสนอ SEA ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาต่อไป
- หน่วยงานของรัฐระบุข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้ง หากมี ลงในแผนฯ ที่เสนอ ครม. ด้วย

การระดมความคิดเห็นต่อ
ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
พ.ศ. ....

BACK UP

S E A
Strategic Environmental Assessment

ประเด็นหารือ 2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

คุณสมบัติ

- มีประสบการณ์ด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

คณะอนุกรรมการด้านวิชาการและเทคนิค

อำนาจหน้าที่

- ให้ความเห็นต่อการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานในด้านวิชาการและเทคนิค เพื่อให้การกำกับการดำเนินงานเป็นไปอย่างเหมาะสมและถูกต้อง
- ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะทางวิชาการและเทคนิคต่อผู้ศึกษา SEA ตลอดจนต่อผลการศึกษาในขั้นตอนกระบวนการ SEA เพื่อให้ผลลัพธ์มีคุณภาพ
- ให้ความเห็นประกอบเงื่อนไขการอนุมัติรายงาน SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการและเทคนิค
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านวิชาการและเทคนิคตามที่ กสย มอบหมาย

ประเด็นหารือ 2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

คุณสมบัติ

- มีประสบการณ์ด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

คณะอนุกรรมการด้านการมีส่วนร่วม

อำนาจหน้าที่

- ให้ความเห็นต่อการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ผลลัพธ์ของ SEA มีความโปร่งใสและยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะการสร้างการมีส่วนร่วมและการสื่อสารในกระบวนการ SEA ด้านวิธีการและในขั้นตอนที่เหมาะสม ทันเวลา
- ให้ความเห็นประกอบเงื่อนไขการอนุมัติรายงาน SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ตามที่ กสย มอบหมาย

ประเด็นหารือ 2) การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ

คุณสมบัติ

- มีประสบการณ์ด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

คณะอนุกรรมการด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงระบบ

อำนาจหน้าที่

- ให้ความเห็นต่อการประเมินผลของการศึกษา SEA ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือไม่
- ให้คำปรึกาและข้อเสนอแนะการติดตามประเมินต่อผู้ศึกษา SEA ตลอดจนต่อผลการศึกษาว่าให้ผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่
- สนับสนุนการติดตามและประเมินผลของส่วนกลางที่ดำเนินการโดย สศช. ในการพัฒนาระบบ SEA และการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ด้านติดตามและประเมินผลและการสื่อสาร ตามที่ กสย มอบหมาย

การจัดทำ SEA

การบูรณาการ SEA กับแผนหรือแผนงาน

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หลักการ

ให้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานของรัฐให้คำนึงถึงการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกับด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือแผนงาน และเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมโลก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ให้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

เหตุผล

โดยที่การจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานของรัฐ จำเป็นต้องนำเครื่องมือและกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปใช้ เพื่อประกอบการวินิจฉัยที่จะให้ความสามารถในการรองรับและพิจารณาวินิจฉัยแผนหรือแผนงานที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นการก็จการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐจึงจะให้ผลเป็นรูปธรรมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทประเด็นการพัฒนาได้ หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีกลไกภายในสนุนการพัฒนาระบบการประเมินและการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตลอดจนวิวัฒนาการและแนวทางของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐสามารถใช้ให้สอดคล้องกัน และมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของบุคลากรในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และการติดตามและประเมินผลการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้

(๑๙) เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการและเลขานุการ

(๒๐) เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๒๑) รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบหมาย กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นผู้ซึ่งศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นผู้ถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำความผิด

(๕) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๖) เป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทนนั้น เว้นแต่จะมีระยะเวลาเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในกรณีที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสาม ให้ กสย. ประกอบด้วย กรรมการที่เหลืออยู่

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งเพิ่มขึ้นนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ร่าง
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้นำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาเป็นเครื่องมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแผนงานของหน่วยงานภาครัฐให้คำนึงถึงการพัฒนาทางด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมกับด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือแผนงาน และเพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมโลก และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

การขับเคลื่อนให้การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพและให้เกิดผลลัพธ์เป็นรูปธรรม โดยการสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปดำเนินงานในการจัดทำแผนหรือแผนงานในทางปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องกัน จำเป็นต้องมีกลไกสนับสนุนการพัฒนาระบบการประเมินและกระชับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ให้เกิดขึ้น กลไกสนับสนุนดังกล่าว ประกอบด้วย องค์กรและสถาบันสนับสนุนได้แก่ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ การกำหนดประเภท ลักษณะและหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแผนหรือแผนงานที่ต้องนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปใช้ และวิธีการและแนวทางของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถใช้ให้สอดคล้องกัน มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และขีดความสามารถในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และการติดตามและประเมินผลการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” (Strategic Environmental Assessment: SEA) หมายความว่า กระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) นายกรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕

ข้อ ๘ การประชุม กสย. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๙ ให้ กสย. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาและกลไกในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) เสนอแนะประเภทของแผนหรือแผนงานที่ต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ในหมวด ๒ ประเภทของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๔) เสนอแนะการสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานของรัฐและเอกชน

(๕) ติดตามและประเมินผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตลอดจนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคของการนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๖) เสนอแนะให้มีกฎหมาย ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

(๗) ออกประกาศ และคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๘) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการใดๆ ตามที่ กสย. มอบหมาย

(๙) เชิญบุคคล ผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อมาชี้แจงหรือให้ข้อมูลต่อ กสย.

(๑๐) รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ซึ่ง กสย. แต่งตั้ง ตามข้อ ๙ (๗) โดยอนุโลม

อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

“คณะกรรมการระดับนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการที่มีอำนาจตามกฎหมายในการอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบต่อแผนหรือแผนงาน ที่กำหนดตามระเบียบนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่กฎหมายกำหนด ที่มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายในการจัดทำแผนหรือแผนงานที่กำหนดตามระเบียบนี้

หมวด ๑
คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ข้อ ๔ ให้มี “คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” เรียกโดยย่อว่า “กสย.” เป็นคณะกรรมการระดับนโยบาย ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ประธานกรรมการ
(๒) ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ
(๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรรมการ
(๔) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ
(๕) ปลัดกระทรวงคมนาคม กรรมการ
(๖) ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรรมการ
(๗) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรรมการ
(๘) ปลัดกระทรวงพลังงาน กรรมการ
(๙) ปลัดกระทรวงมหาดไทย กรรมการ
(๑๐) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรรมการ
(๑๑) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ
(๑๒) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรรมการ
(๑๓) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรรมการ
(๑๔) เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรรมการ
(๑๕) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ กรรมการ
(๑๖) ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน กรรมการ
(๑๗) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน กรรมการ
(๑๘) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ ในด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับแผนหรือแผนงานที่ต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบนี้ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน ๙ คน กรรมการ

ประชาชน และแผนการพัฒนาความพร้อมของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศ

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและกำกับการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับแผนหรือแผนงาน โดยต้องมีผู้แทนของคณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งอยู่ในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

(๒) ในกรณีที่คณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งตามข้อ ๑๙ (๑) มีข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งในเนื้อหาของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับแผนหรือแผนงานใด ให้ที่ปรึกษาจัดทำรายงานพร้อมทั้งข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งเสนอต่อ กสย. เพื่อทราบ

ข้อ ๒๐ ให้หน่วยงานของรัฐนำแผนหรือแผนงาน พร้อมทั้งรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่จัดทำแล้วเสร็จ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่คณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งตามข้อ ๑๙ (๑) มีข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งในเนื้อหาของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับแผนหรือแผนงานใด ให้หน่วยงานของรัฐระบุข้อสังเกตหรือข้อโต้แย้งพร้อมกับแผนหรือแผนงานนั้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๒๑ ให้หน่วยงานของรัฐติดตามการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ได้จัดทำไว้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศต่อไป

ข้อ ๒๒ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของ กสย. และให้มีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ กสย. ดังนี้

(๑) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้การประเมินในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนศึกษา วิเคราะห์ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ กสย.

(๒) ติดตามและประเมินผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เสนอ กสย. เพื่อพิจารณา

(๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กสย. มอบหมาย

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของ กสย. ให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานของ กสย. ตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ ค่าใช้จ่ายสำหรับเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ กสย. คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่ กสย. แต่งตั้ง ให้เบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการ โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมวด ๒
ประเภทแผนหรือแผนงานที่ต้องดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ข้อ ๑๔ ให้หน่วยงานของรัฐสามารถมีดุลยพินิจพิจารณากลั่นกรองประเภทแผนหรือแผนงานในความรับผิดชอบที่มีความจำเป็นต้องดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

(๑) ลักษณะของแผนหรือแผนงาน

(๑.๑) ใช้เป็นกรอบพิจารณาออกแบบและกำหนดโครงการและกิจกรรมภายใต้แผนหรือแผนงาน

(๑.๒) เชื่อมโยงกับแผนหรือแผนงานอื่นๆ ในระดับกลุ่มจังหวัดหรือจังหวัด

(๑.๓) บูรณาการการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๒) ลักษณะของผลกระทบและลักษณะของพื้นที่

(๒.๑) อาจก่อให้เกิดผลกระทบสะสมต่อศักยภาพในการรองรับการพัฒนารายสาขาหรือเชิงพื้นที่

(๒.๒) อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงพื้นที่ ซึ่งข้ามเขตการปกครองระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด

(๒.๓) อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่กว้างขวาง

(๒.๔) อาจก่อให้เกิดผลกระทบในขอบเขตพื้นที่ที่ใหญ่กว่าโครงการใดโครงการหนึ่ง

(๒.๕) อยู่ในพื้นที่ซึ่งสภาพธรรมชาติมีความเปราะบาง เป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บัญชีแนบท้าย
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
เรื่อง ระดับของแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเภทของแผน	แผน/แผนงาน	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
รายสาขา		
๑. คมนาคม	- แผนหลักการพัฒนาระบบขนส่งและจราจร (๕ ปี) - แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย และแผนปฏิบัติการด้านคมนาคม - ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของไทย ระยะ ๒๐ ปี - แผนแม่บทการขนส่งทางอากาศของประเทศไทย (๑๐ ปี)	สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม
๒. พลังงาน	- แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า หรือ PDP (๒๐ ปี) - แผนบริหารจัดการน้ำมันเชื้อเพลิง หรือ Oil Plan (๒๐ ปี) - แผนบริหารจัดการก๊าซธรรมชาติ หรือ Gas Plan (๒๐ ปี) - แผนพลังงานทดแทน หรือ AEDP (๒๐ ปี) - แผนอนุรักษ์พลังงาน หรือ EE (๒๐ ปี)	- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน - กรมธุรกิจพลังงาน - กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน - กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
๓. การบริหารจัดการแร่	แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ก.อุตสาหกรรม) - กรมทรัพยากรธรณี (ทส.)
๔. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	- แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี - แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ - แผนบริหารจัดการลุ่มน้ำ ๒๒ ลุ่มน้ำ	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
เชิงพื้นที่		
๕. ผังเมือง		กรมโยธาธิการและผังเมือง
๖. พัฒนาชายฝั่งทะเล	แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (๒๐ ปี)	กรมทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง
๗. พื้นที่พัฒนาพิเศษ		
- เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)		คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.)
- เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน		สศช.
- พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ		สศช.

(๒.๖) อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ ซึ่งเป็นได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญระดับชาติและระหว่างประเทศ

ข้อ ๑๕ ให้แผนหรือแผนงานตามรายสาขาหรือเชิงพื้นที่ดังต่อไปนี้ ต้องดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนหรือแผนงาน

(๑) รายสาขา
(๑.๑) แผนด้านคมนาคม
(๑.๒) แผนพัฒนาพลังงาน
(๑.๓) แผนการบริหารจัดการแร่
(๑.๔) แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

(๒) เชิงพื้นที่
(๒.๑) ผังเมือง
(๒.๒) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
(๒.๔) แผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ
(๒.๕) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ข้อ ๑๖ รายละเอียดของระดับของแผนหรือแผนงาน ซึ่งต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามข้อ ๑๕ ตามที่ กสย. กำหนดดังบัญชีแนบท้ายระเบียบนี้

หมวด ๓
การจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ข้อ ๑๗ ในการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ กสย. กำหนดเป็นกรอบในการจัดทำ ทบทวน หรือปรับปรุง แผนหรือแผนงาน ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนหรือแผนงาน ต้องจัดเตรียมงบประมาณและบุคลากรรองรับ เพื่อทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และต้องให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนที่เกี่ยวข้องตามแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ กสย. กำหนด

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์รายสาขาหรือเชิงพื้นที่เพิ่มเติม เพื่อให้การนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ไปปรับใช้และบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดทำแผนหรือแผนงาน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ กสย. กำหนด

ข้อ ๑๙ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและดำเนินการตามแผนการสร้างขีดความสามารถการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย แผนการพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ แผนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมแก่

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
	น่าจะตั้งขึ้นเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน หรือเป็น Issue Based ที่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบอนุกรรมการจากหลายหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ • สศช. ซึ่งเป็นฝ่ายเลขา ของ กสย. ควรเป็นหน่วยงานให้ความเห็น และเสนอแผนเข้า ครม.
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• คณะอนุกรรมการควรเป็นแค่คณะผู้เชี่ยวชาญ เพื่อดูแนวทางการทำ SEA และไม่ควรมีจำนวนมากจนเกินไป มีเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องแทน • ควรมีการกำหนดอายุประสบการณ์ของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในองค์ประกอบของ กสย. • ควรมีผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิภายใต้ กสย. ที่สามารถให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการได้จริงต่อหน่วยงานที่จัดทำ SEA • องค์ประกอบของอคณะอนุกรรมการควรเน้นเฉพาะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของรายงาน SEA • ควรพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของการพิจารณาอนุมัติแผนหรือแผนงานของแต่ละสาขาที่มีคณะกรรมการเฉพาะด้านอยู่แล้วกับการพิจารณาของ กสย. • เสนอให้นำ กสย. เป็นหนึ่งในคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแทน เนื่องจากมีผู้เชี่ยวชาญโดยตรงและเพื่อลดภาระหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยข้อง • หากมีการจัดตั้งคณะคนุกรรมการด้านวิชาการแล้ว อาจต้องพิจารณาความซ้ำซ้อนของผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ใน กสย. ด้วย • คณะกรรมการฯ ควรมีอำนาจในการให้อนุมัติ • ควรมีการขึ้นทะเบียนและทำเป็นรายการรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	• คณะอนุกรรมการทั้ง 3 ชุดมีความเหมาะสมแล้ว แต่ยังขาดกฎหมายสนับสนุนให้คณะกรรมการ • คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลควรสร้างแบบติดตามร่วมกับเจ้าของแผนหรือแผนงานตั้งแต่ต้น
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	• ไม่ควรมีองค์ประกอบของ กสย. ที่มากจนเกินไป โดยควรมีองค์ประกอบที่เฉพาะเจาะจงกับเรื่องที่จะพิจารณาเท่านั้น
มหาวิทยาลัยมหิดล	• ควรลดขนาดคณะกรรมการ ครอบคลุมเฉพาะที่เกี่ยวข้อง เช่น นายกฯ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนั้นให้ประสานเรียนเชิญ ผู้เกี่ยวข้องเป็นรายกรณี • คณะอนุกรรมการควรมีแค่ 2 ชุด ได้แก่ ด้านเทคนิค/วิชาการ และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงระบบให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงานเป็นผู้รายงานต่อ กพย. ได้รับทราบ
เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก	• องค์ประกอบคณะกรรมการควรสอดคล้องกับเฉพาะภารกิจที่จะทำของ กสย.

ประเภทของแผน	แผน/แผนงาน	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
๔. นิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน		
- นิคมอุตสาหกรรม	โครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (สระแก้ว ตาก สงขลา)	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- เขตประกอบการอุตสาหกรรม		กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
2) กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• ข้อ 19 (1) (2) มีลักษณะเหมือนเป็นข้อสั่งการ • หลายหน่วยงานมีกรรมการพิจารณาแผนประจำซึ่งมีการแต่งตั้งตามกฎหมาย แต่ ร่าง สนร. นี้ไม่มีกฎหมายหลักรองรับ (ต้องอาศัยหลักการและเหตุผลในการออกระเบียบ) อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกันได้ • ข้อ 15 (2.5) ชื่อแผนมีความไม่ชัดเจน จำเป็นต้องให้ กสย. เป็นผู้ตัดสินใจ • ข้อ 17 ไม่สามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ สามารถปรับงบไปทำอย่างอื่นได้ • ข้อ 20 รายงานต้องส่งเข้า ครม. เพื่อทราบ หากเสนอครม. หน่วยงานเจ้าของแผนจะต้องเป็นผู้ชี้แจงเอง ซึ่งเป็นไปได้ยากอาจมีผลกระทบทางปฏิบัติ • การประกาศใช้ SEA เป็นกฎหมาย ควรชะลอไว้ก่อน โดยในระยะแรกอาจใช้ความสมัครใจ ซึ่งอาจกำหนดเป้าหมายความก้าวหน้าไว้ในแต่ละปี และเมื่อคิดว่ามีความพร้อมค่อยประกาศใช้เป็นกฎหมายในภายหลัง
กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	• ควรออกเป็นแนวทางปฏิบัติก็เพียงพอแล้ว • เห็นด้วยกับการทำ SEA แต่ควรต้องพิจารณาเรื่องความทับซ้อนกันของงาน การพิจารณาแผน SEA ควรจบที่การพิจารณาเพียงหน่วยเดียว ไม่ควรผ่านหลายหน่วย • SEA ควรมีอายุ เพื่อลดความเล้าสมัยและให้ทันต่อสถานการณ์ ความต้องการของสังคมและประชาชนในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	• ไม่ควรบังคับให้มีการจัดทำ SEA ในช่วงแรก แต่ควรส่งเสริมให้เกิดแผนงานต้นแบบที่ทำ SEA และประสบความสำเร็จ • การพิจารณา SEA ควรจัดทำเกณฑ์การพิจารณาให้ชัดเจน ไม่ควรขึ้นกับดุลยพินิจของคณะกรรมการในหลายหัวข้อ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• แนวทางปฏิบัติ/คู่มือ (หมวด 2 ข้อ 14-16) ร่าง สนร. ควรกำหนดนิยามของแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เช่น แผนด้านคมนาคม ครอบคลุมการพัฒนาคมนาคมขนส่ง คน สินค้า ด้านความปลอดภัยด้วยหรือไม่ • เห็นด้วยกับการออกระเบียบ กฎหมาย เพื่อเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางให้หน่วยงานตระหนัก และให้ความสำคัญกับการจัดทำ SEA อย่างไรก็ดีควรมีระยะเวลาให้หน่วยงานได้เตรียมความพร้อมก่อนประกาศบังคับใช้ระเบียบ กฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้ในช่วงระยะเวลาเตรียมการดังกล่าว ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำ SEA ให้แก่เจ้าหน้าที่ หน่วยงานได้เกิดองค์ความรู้อย่างแท้จริง
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• เนื้อหาของ (ร่าง) เหมือนเป็นระเบียบบังคับ มากกว่าแบบสมัครใจ ควรแก้ไขเนื้อหาใหม่เป็นเชิงความสมัครใจแทน • ควรเป็นแค่แนวทางหรือ มติ ครม. ไม่จำเป็นต้องออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
1) คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• เนื่องจากองค์ประกอบ กสย. ประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงจากแต่ละหน่วยงาน การนัดประชุมโดยพร้อมเพียงกันอาจทำได้ยาก และหากประชุมอย่างน้อยปีละครั้ง อาจไม่เพียงพอและไม่ทันการณ์ • อำนาจหน้าที่ของ กสย. ไม่ชัดเจน หากมีประเด็น ผู้มีอำนาจตัดสินใจคือ กสย. หรือ ครม. • แต่ละแผนงาน เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรแร่ ทะเลและชายฝั่งทะเล มีกรรมการเฉพาะด้านอยู่แล้ว ควรชี้แจงชื่อแผนงานให้ชัดเจนกว่านี้ • องค์ประกอบ กสย. ต้องการผู้เชี่ยวชาญ โครงสร้างปัจจุบันยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญ หรืออาจมีแต่น้อย และเป็นไปได้ยากที่จะมาเข้าร่วมประชุมในทุกครั้ง • การกำหนดคุณสมบัติคณะกรรมการ อนุกรรมการในภาคพลังงาน ควรพิจารณาคุณสมบัติของบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ที่ครอบคลุมในทุกสาขา เพื่อพิจารณา SEA ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน
กรมโยธาธิการและผังเมือง	• ควรพิจารณาความซ้ำซ้อนระหว่างคณะกรรมการที่หน่วยงานแต่ละหน่วยงานมีอยู่แล้วกับ กสย. เช่น คณะกรรมการผังเมืองแห่งชาติ
กรมทรัพยากรธรณี	• มีคณะกรรมการนโยบายแร่แห่งชาติที่พิจารณาระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์อยู่แล้ว จะซ้ำซ้อนกันหรือไม่
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• คณะอนุกรรมการทั้ง 3 ชุด ไม่ได้มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบต่อรายงาน SEA จึงควรเป็นอำนาจหน้าที่ของ กสย. แทน อย่างไรก็ตาม ควรพิจารณาความเหมาะสมของการให้อนุมัติอนุญาตด้วย • ควรแต่ตั้งผู้ทรงคุณวุฒิให้มีจำนวนที่สอดคล้องกับบุคลากรและผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านด้วย ไม่ควรมีมากจนเกินไป • คณะอนุกรรมการฯ อาจแบ่งออกเป็นรายสาขาและเชิงพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของประเภทแผนหรือแผนงานที่กำหนดไว้ใน ร่าง สนร. • ควรพิจารณาความซ้ำซ้อนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญใน กสย. กับคณะอนุกรรมการด้านวิชาการ • ควรกำหนด ร่าง สนร. ให้ชัดเจนในข้อที่ 9(1) และ (2) โดยใน (1) กรณีให้มีผู้แทนของอนุกรรมการที่ กสย. แต่งตั้งต้องระบุจำนวนให้ชัดเจน และใน (2) ต้องระบุระยะเวลาการได้แย้งให้ชัดเจน • การตั้งอนุกรรมการด้านต่าง ๆ ควรพิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ และวัตถุประสงค์ในการตั้งอนุกรรมการฯ หากวัตถุประสงค์คือ การตั้งกลไกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานจัดทำ SEA ของหน่วยงาน อาจไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบคณะอนุกรรมการฯ ควรเป็นคณะผู้เชี่ยวชาญ SEA ด้านต่าง ๆ แทนหรือไม่ เนื่องจากกลไกอนุกรรมการฯ

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
	• ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง SEA อย่างจริงจังให้กับหน่วยงาน โดยที่หน่วยงานนั้น ๆ ควรคัดเลือกบุคลากรที่พิจารณาแล้วว่ามีความสามรถ มีวิสัยทัศน์ เข้ารับการอบรมเรื่อง SEA
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• ควรประเมินในอนาคต ทั้งเรื่องความพร้อม ความเพียงพอของบุคลากร ความซ้ำซ้อน วิธีการแก้ไข ศักยภาพ ความชำนาญของบุคลากร วิธีการสนับสนุน และระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	• บุคลากรที่สามารถจัดทำ SEA ได้มีเพียงพอหรือไม่ และได้มีการประเมินความสามารถของผู้จัดทำ SEA หรือไม่ • หากให้เจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้เชี่ยวชาญ ควรให้มีการสอบในประกอบวิชาชีพ SEA และต่ออายุเป็นราย 3 ปี
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• หน่ายงานของรัฐจะทราบได้อย่างไรว่าใครคือผู้เชี่ยวชาญ SEA ปกติแล้วหน่วยงานของรัฐจะคุ้นเคยกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง • การจัดทำ SEA Guideline ของ สศช.ยึดหลัก/แนวทางใดของ SEA Guideline ของสากล และSEA Guideline ของ สศช.จะปรับปรุงทุก ๆ กี่ปี
มหาวิทยาลัยมหิดล	• ความเข้าใจด้าน SEA กระบวนการจัดทำ SEA และการประเมินผลของ SEA ยังมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ควรสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน มองเป็นภาพเดียวกัน
5) ทรัพยากรบุคคลในการจัดทำ SEA (บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และที่ปรึกษา)	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• การรับรองผู้เชี่ยวชาญ อัตรากำลังผู้เชี่ยวชาญมีความเพียงพอหรือไม่ • ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญน้อย หากต้องการขับเคลื่อน SEA ให้เกิดขึ้นจริงควรมีการเตรียมพร้อมในการพัฒนาด้านบุคลากรให้ทันท่วงที
กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ	• เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA มีน้อย จึงควรมีหลักสูตรฝึกอบรม และให้ประกาศรับรองกับผู้ผ่านการอบรม เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐที่ต้องทำ SEA สามารถเลือกจากรายการผู้ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นที่ปรึกษาได้สำหรับการจัดทำ SEA
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	• สศช.ควรขึ้นทะเบียนบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญ SEA ไว้ และหากหน่วยงานมีการจัดทำแผน สศช. ควรส่งผู้เชี่ยวชาญที่ขึ้นทะเบียนมาช่วยสนับสนุน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA ให้เพียงพอในอนาคต มีความสำคัญมาก • เห็นว่าควรให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้จัดทำ SEA เหมาะสมกว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐ • ผู้ที่จะต้องทำ SEA จะต้องมีทีมงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• ควรพิจารณาถึงความเพียงพอของผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม หากใช้บุคลากรที่มีอยู่เดิมในหน่วยงานอาจเป็นการทำงานซ้ำซ้อนและเพิ่มภาระงาน • ศักยภาพของบุคลากรมีเพียงพอหรือไม่

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
	• ในระยะเริ่มต้นการบังคับให้หน่วยงานต่าง ๆ ต้องทำ SEA อาจส่งผลเสียมากกว่าผลดี เมื่อหน่วยงานมีความพร้อมแล้วค่อยเป็นกฎหมายบังคับ โดยการผลักดันให้มีการจัดทำ SEA ควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้ทำด้วยโดยอาจจะแบ่งเป็น phase และใช้กลไกที่ต่างกันในแต่ละ phase • การผลักดัน SEA ในระยะแรกอาจดำเนินการในรูปแบบ มติ ครม. ให้หน่วยงานรัฐทำ SEA ในแผนที่มีความสำคัญ และมีคู่มือการทำ SEA ประกอบ
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	• โครงการขนาดใหญ่ควรจัดทำ SEA ด้วย เช่น โครงการระบบราง และศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้า • ควรพิจารณาให้มีกฎหมายรองรับในการจัดทำ SEA รวมถึงผลที่จะเกิดขึ้นจาก SEA ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการฉกฉวยโอกาสจากการจัดทำ SEA เพื่อให้เกิดโครงการพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหิดล	• เห็นด้วยกับความจำเป็นในการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะจากการทบทวนวรรณกรรมการขับเคลื่อน SEA ที่ผ่านมา (มีมากกว่า 60 ประเทศใช้ SEA ณ 2011) พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของ SEA มี 2 ปัจจัย คือ 1. การบังคับใช้กฎหมาย และ 2. ความรู้ความเข้าใจ SEA ของผู้บริหาร • ควรพัฒนาคู่มือเฉพาะแต่ละสาขา และมีตัวอย่าง Best Practice จากหลากหลายกรณีศึกษาที่ผ่านมาให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทาง/ตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ทำ SEA
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	• เสนอให้มีการออกเป็นกฎหมาย แต่ควรต้องมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อน SEA
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	• ควรเขียนหลักการ/ เหตุผลให้ชัดเจนมีความสำคัญอย่างไร และแสดงให้เห็นว่าการทำ SEA ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรืองบประมาณให้แก่หน่วยงาน • เมื่อจัดทำแผน SEA แล้วเสร็จต้องเสนอ กสย. ซึ่งมี สศช. เป็นฝ่ายเลขาจะซ้ำซ้อนกับการเสนอแผนระดับ 3 ให้แก่ สศช. และเสนอ ครม.หรือไม่
ไม่ระบุ	• การพัฒนาการเกษตรต้องทำ SEA หรือไม่ • ควรเป็นแบบสมัครใจในช่วงแรก และพัฒนาเป็นกฎหมาย SEA เพื่อลดการแทรกแซง • ควรวิเคราะห์ผลกระทบกับกฎหมายด้านอื่น ๆ ด้วย • หลักการและเหตุผลของ สนร. ยังไม่ชัดเจน
3) แนวทางปฏิบัติ คู่มือ และวิธีการในการจัดทำ SEA	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• แนวทางของ สศช. ลงรายละเอียดถึงมาตรการ มีข้อมูลซ้ำกับ การจัดทำ EIA/EHIA
กรมโยธาธิการและผังเมือง	• ควรเป็น Guideline ก่อน ไม่ควรเป็นระเบียบ เพราะบางหน่วยงานยังไม่มีความพร้อม แล้วจึงค่อยพัฒนาเป็นระเบียบต่อไป • แผนพื้นที่พิเศษและแผนด้านนิคมอุตสาหกรรม/ เขตประกอบการ มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ที่ครอบคลุมอยู่แล้ว และมีการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วย

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
	• ควรมีผู้เชี่ยวชาญส่วนกลางที่อยู่ภายใต้ กสย. เพื่อช่วยสนับสนุนการจัดทำ SEA ของแต่ละหน่วยงานแทนการผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นผู้ดำเนินการ
สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร	• ทุกกระทรวงจะต้องเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่/สำนัก/กองใหม่ในกรมเพื่อเตรียมพร้อมการจัดทำ SEA • เจ้าหน้าที่ในสำนักที่เกี่ยวข้องต้องมีใบประกอบวิชาชีพ SEA • จัดตั้งสภาบันเพื่อสอบใบประกอบวิชาชีพ SEA
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	• ควรระบุผู้เชี่ยวชาญที่จำเป็นในการจัดทำ รวมทั้งคุณสมบัติ ประสบการณ์รวมด้วย • การทำ SEA ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาวิชาชีพ ต้องมีบุคลากรทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง หากไม่ครบให้ดำเนินการจ้างที่ปรึกษา
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• เนื่องจากยังมีผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA น้อย การออกกฎระเบียบควรเปิดกว้างในเรื่องของผู้เชี่ยวชาญ SEA • ไม่ควรมีระบบใบอนุญาตการจัดทำ SEA เนื่องจากควรเปิดกว้างให้ผู้มีความสามารถในสาขาต่าง ๆ • หน่วยงานภาครัฐควรเป็นผู้จัดทำ SEA โดยให้ภาคอื่น ๆ เข้ามาช่วย แต่ไม่ควรให้เอกชนเป็นผู้จัดทำทั้งหมดเพราะเป็นภารกิจในความรับผิดชอบของหน่วยงาน
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	• กสย. มีผู้เชี่ยวชาญเพียงพอหรือไม่ • ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA เพื่อพัฒนาบุคลากรในการขับเคลื่อน
การไฟฟ้าฝ่ายผลิต	• ผู้เชี่ยวชาญ SEA ต้องมีการขึ้นทะเบียน
6) งบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• ข้อ 17 เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ สามารถปรับงบไปทำอย่างอื่นได้ • งบ.ระมาณในการศึกษาและจัดทำ SEA ของหน่วยงาน ควรกำหนดกรอบให้ชัดเจน พร้อมทั้ง ประสานงานกับสำนักงบประมาณเพื่อไม่ให้ตัดงบประมาณในการทำ SEA ของหน่วยงาน
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• หากหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดทำ SEA หรือได้รับไม่เพียงพอต่อการจัดทำ SEA จะก่อให้เกิดอุปสรรคในการจัดแผนหรือไม่ • คณะกรรมการ/อนุกรรมการ/คณะทำงาน จะช่วยจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการจัดทำ SEA ให้แก่หน่วยงานของรัฐได้หรือไม่
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• อาจไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำ SEA เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่จะถูกลดถอนงบประมาณอยู่แล้ว • จำเป็นต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างบประมาณและระยะเวลาที่กำหนดเป็นงบ.ระมาณรายปีด้วย

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	• ควรมนวกการทำ SEA ในขั้นตอนการจัดทำแผนระดับ 1-3 ของประเทศ เช่น อยู่ก่อนหรือหลังการทำ SWOT/Town matrix • ควรทำ Benchmark เปรียบเทียบให้เห็นชัดว่า แผนงานที่ทำ SEA กับไม่ทำ SEA ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกันอย่างไร/ควรมี/ไม่มีตามบริบทของประเทศ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• การจัดทำ SEA มีหลากหลายรูปแบบหากหน่วยงานของรัฐดำเนินการไม่ครบทุกขั้นตอน หรือแตกต่างจากแนวทางของ สศช. แล้วจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อหน่วยงานของรัฐหรือไม่
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	• ควรมีแนวทางปฏิบัติ/คู่มือ โดยแบ่งออกเป็นรายสาขา ระบุกระบวนการ ระยะเวลาที่เหมาะสม • ควรมีแนวทางการวิเคราะห์มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Analysis) และแนวทางกระบวนการมีส่วนร่วม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• วิธีการทำ SEA ควรออกเป็นแนวทาง หรือคู่มือมากกว่าระเบียบปฏิบัติ เนื่องจาก SEA สามารถทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับบริบท • การกำหนดวิธีการในกฎระเบียบอาจจะทำให้ไม่มีการคิดค้น/พัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ที่อาจจะดีกว่าที่กำหนดใน กฎระเบียบ
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก	• คู่มือ/แนวทาง ควรเป็นการกำหนดตามหมวดหมู่ เพราะเนื้อหาแต่ละแผนต่างกัน
การไฟฟ้าฝ่ายผลิต	• ควรระบุเป็นขั้นตอนการดำเนินงาน (Work Instruction) • ควรมีการทำ Big data กลาง เพื่อใช้เป็นข้อมูลกลางในการทำ SEA • ควรกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติไปจนถึงการอนุมัติที่ชัดเจน • ควรมีการกำหนดอายุ SEA หรือควรมีการทบทวนในระยะเวลาที่ปี • ควรมีแนวทางและคู่มือเฉพาะในแต่ละขั้นตอน
ไม่ระบุ	• ในเอกสารแนบท้ายไม่ควรกำหนดชื่อแผน แต่ควรกำหนดเป็นนิยามที่ครอบคลุมพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องจัดทำ SEA มากกว่า
4) ความรู้และขีดความสามารถของบุคลากรในการจัดทำ SEA	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• จำนวนผู้เชี่ยวชาญ SEA มีน้อยมาก เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้รอบด้าน และต้องมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ • ควรมีช่องทางในการรับสมัครผู้เชี่ยวชาญด้าน SEA • ความรู้ความเข้าใจ SEA ในแต่ละหน่วยงานอาจมีไม่เพียงพอ • ตาม.แผน AEDP 2018/ EEP 2018 มีการระบุเทคโนโลยีทางด้านพลังงานไว้หลายประเภท/ชนิด การทำ SEA ในรายประเภทอาจเป็นการเพิ่มภาระงาน ควรมีแนวทางในการทำ SEA ที่ไม่ซับซ้อน ง่ายต่อการปฏิบัติ

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• การผลักดัน SEA ควรเตรียมความพร้อมในหลายด้านให้พร้อมกับการที่หน่วยงานต้องดำเนินการ เช่น งบประมาณ/บุคลากร • ตามระเบียบฯ ให้หน่วยงานจัดหางบประมาณ/บุคลากรเองแต่การจัดสรรกลางไม่ได้ให้ความสำคัญก็นำมาบังคับใช้ปฏิบัติได้ยาก • งบประมาณหรือทรัพยากรสนับสนุนน่าจะต้องมีหลักเกณฑ์หรือแนวทางเฉพาะในเรื่อง SEA ด้วย
7) การบูรณาการการบริหารจัดการ	
กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	• การจัดให้มีการประชุม แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานจากรายสาขาและเชิงพื้นที่ ซึ่งอาจทำให้เกิดแนวคิดการจัดทำ SEA แบบบูรณาการร่วมกัน
กรมโยธาธิการและผังเมือง	• การวางผังเมืองมีลักษณะคล้ายคลึงกับการจัดทำ SEA อยู่แล้ว
กรมโรงงานอุตสาหกรรม	• การทำ SEA ควรเป็นการทำที่สอดคล้องกับแนวนโยบาย One Plan ของกระทรวงมหาดไทย. เพราะเป็นการเขียนแผนที่เกิดการมีส่วนร่วมอยู่แล้วตั้งแต่แผนชุมชน/หมู่บ้าน-ตำบล-อปท.-อำเภอ-แผนพัฒนาจังหวัด-แผนกลุ่มกลุ่มจังหวัด • การบูรณาการระหว่างแผนระดับ 1 2 และ 3 ยังไม่ชัดเจน ควรระบุให้ชัดเจนในทางปฏิบัติ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	• ควรมีการบูรณาการ ความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายกัน เมื่อร่วมจัดทำ SEA ในแต่ละรายสาขา เพื่อลดปัญหาในการดำเนินการในอนาคต (ไม่ให้โครงการต้องหยุดชะงักในอนาคต) • บทบาทหน้าที่ของ กสย. มีความคล้ายคลึงกับ Board สศช. จะบูรณาการการทำงานระหว่าง Board อย่างไร เพื่อให้การเสนอแนะนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	• เห็นด้วยว่าควรเป็นการบูรณาการร่วมกัน แต่กลไก/เครื่องมือ นำไปสู่การบูรณาการต้องทำได้จริง • ร่างระเบียบฯ ไม่ได้ก่อให้เกิดการบูรณาการเต็มที่ และอาจก่อให้เกิดการทำงานแบบแยกส่วนเหมือนเดิม
สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม	• SEA ควรทำโครงการเชิงพื้นที่ที่มีการบูรณาการระหว่างกระทรวงฯ • ควรเน้นจัดทำ SEA กับแผนที่มีการต่อต้านคัดค้านมาก • คนที่ได้รับผลกระทบหลัก (Key success players) ควรเข้ามามีส่วนร่วม
สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	• หน่วยงานไม่รู้ว่าต้องใช้ระยะเวลาสำหรับการจัดทำ SEA เท่าไหร่ซึ่งส่งผลต่อการวางแผนการดำเนินงาน • EIA, EHIA ปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือตอบโจทย์สังคมได้หากมีการจัดทำ SEA อีก จะซ้ำซ้อนหรือไม่ • ควรพิจารณาจัดทำ SEA กับโครงการที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก เช่น การพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคใต้

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น ครั้งที่ 4

เรื่อง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

หน่วยงาน	ประเด็น
	• การเปลี่ยนแปลงนโยบายตามปัจจัยภายนอก (ระดับโลก, ประเทศ) ส่งผลต่อทิศทางการพัฒนา
การไฟฟ้าฝ่ายผลิต	• ไม่แน่ใจในกลไกที่ใช้สนับสนุน SEA • ควรดูข้อจำกัดในพื้นที่ ต้องใช้ Big data วิเคราะห์เชิงพื้นที่ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งหมด • ปัจจัยสำคัญคือการยอมรับของชุมชน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ให้มีความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย และสามารถสะท้อนข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อน SEA ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ในการนี้ สกพอ. ได้จัดทำทำสรุปความเห็นต่อ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อ 4 คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กสย.) ประกอบด้วยปลัดกระทรวงต่างๆ เกือบทั้งหมด และผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน รวมทั้งสิ้นประมาณ 30 ท่าน โดยมีประธานกรรมการเป็นนายกรัฐมนตรี หรือ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นระดับสูงมาก คล้ายกับคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ดังนั้น (ร่าง) ระเบียบ สร. นี้ ควรให้ รมว. สร. กำกับ สศช. เป็นประธาน และองค์ประกอบของคณะกรรมการควรสอดคล้องกับข้อ 14 ได้แก่ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ก็น่าจะเพียงพอ

2. ข้อ 9 หน้าที่ของ กสย. ควรพิจารณาว่ามีบทบาทหน้าที่ซ้ำซ้อนกับระเบียบอื่น ๆ ดังนี้

• ข้อ (1) กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาและกลไกในการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซ้ำกับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.)

• ข้อ (2) เสนอแนะประเภทของแผนหรือแผนงานที่ต้องทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ควรกำหนดเฉพาะแผน นโยบายและมาตรการที่ครอบคลุมในการจัดทำ SEA ซึ่งไม่ควรรวมการเสนอแนะของแผนงานและโครงการ

• ข้อ (6) เสนอแนะให้มีกฎหมาย ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เพื่อสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดย (ร่าง) ระเบียบ สร. เป็นเพียงอนุบัญญัติกฎหมาย จึงไม่เหมาะสมที่ให้มีการเสนอแก้ไขกฎหมาย

3. ข้อ 14 ให้ตัดคำว่าแผนงาน ออกทุกแห่งในร่างระเบียบ สร. นี้ เพราะ SAE เป็นการประเมินในเชิงนโยบาย เพื่อจัดทำแผนพัฒนาเฉพาะด้าน

• ข้อ (2) เชิงพื้นที่

o ข้อ (2.4) แผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันตก ที่ สศช. เพิ่ง ออกระเบียบ สร. เมื่อไม่นานมานี้ การทำ SEA จะทำอย่างไร เนื่องจาก ยังไม่ทราบว่าจะพัฒนาเรื่องใด จะมีกิจกรรมหรือโครงการใดเกิดขึ้น

o ข้อ (2.5) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม หรือการพัฒนาพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ควรเพิ่มคำว่า สวนอุตสาหกรรม

4. ข้อ 19 ยังกำหนดเป็นลักษณะข้อสั่งการที่หน่วยงานของรัฐและดำเนินการตามแผนการสร้างขีดความสามารถฯ ต้องจัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ แผนการสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมแก่ประชาชน และแผนการพัฒนาความพร้อมของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศ

• ประเด็น ทำให้กระทบโครงสร้างหน่วยงาน สศช. ต้องหารือกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เรื่องโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลัง พร้อมประสาน สงป.เรื่องงบประมาณสนับสนุนทั้งหมดไม่ใช่เฉพาะค่าใช้จ่ายเรื่องการทำการศึกษา แต่มีค่าใช้จ่ายแฝงในการเพิ่มส่วนงาน/กองในโครงสร้างขององค์กรตามข้อ 14 ด้วย

นอกจากนี้ ข้อ (1) และ (2) ยังเป็นข้อสั่งการให้ส่วนราชการต่างๆ ไปดำเนินการอีกด้วย เช่น การตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและกำกับการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สำหรับแต่ละแผนหรือแผนงาน โดยต้องมีที่ปรึกษาที่ กสย. เข้าร่วมด้วย (กสย. มีผู้เชี่ยวชาญเพียงพอหรือไม่)

• ข้อเสนอ ควรตัดข้อ 19 ออก

5. ข้อ 20 ให้หน่วยงานของรัฐนำแผนหรือแผนงาน พร้อมทั้งรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่จัดทำแล้วเสร็จ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือพิจารณาต่อไป ซึ่งการนำเสนอควรเป็นหน้าที่ของ กสย. ตามที่ระบุไว้ในข้อ 9

6. ควรเขียนหลักการและเหตุผลในการออกร่างระเบียบให้ชัดเจนว่ามีความสำคัญอย่างไร และแสดงให้เห็นว่าการทำ SEA จะไม่สร้างงาน เพิ่มภาระ หรืองบประมาณและบุคลากร รวมทั้ง หากมีปัญหาติดขัด ควรใช้เป็นมติ ครม. จะปรับแก้ไขง่าย เช่น การตั้งสภาที่ปรึกษาให้ความเห็น EIA ก็ซ้ำซ้อนสุดท้ายก็ต้องยกเลิก เพราะทำงานซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการทุกชุด

7. หากมีประเด็นการขีดข้าที่มีการคัดค้านจะทำอย่างไร บทบาทของกสย. ทำหน้าที่ตัดสินได้หรือไม่ หรือเป็นอำนาจของศาลปกครอง -> ท้ายที่สุดก็ต้องให้ศาลปกครองตัดสิน เช่น โรงไฟฟ้ากระบี่ ขนอม/ท่าเรือน้ำลึกจะนะ (สงขลา) เป็นต้น

สรุปความเห็น ดังนี้

• การนำ SEA ตามร่างระเบียบ สร. และคู่มือใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์ และจัดทำรายงาน เป็นการสร้างงานใหม่ที่ซ้ำซ้อนกับงานด้าน IEE EIA และ EHIA ที่ใช้อยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์ประกอบ

ของการใช้ข้อมูลการวิเคราะห์ และการชี้ประเด็นด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง มาตรการที่เสนอไว้สำหรับการแก้ไขปัญหาผลกระทบแต่ละประเด็น .เป็นไปในแนวทางเดียวกับการจัดทำรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (IEE EIA EHIA) ที่ถูกกำหนดประเภทกิจการ ชนิดประเภท และอุตสาหกรรม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ออกตามความ ของ พ.ร.บ.สิ่งแวดล้อม

• ลักษณะ SEA ที่ดี ควรเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบที่ชี้นำปัญหาต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจัดทำรายละเอียดที่กำหนดในรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยมีลักษณะเชิงชี้นำปัญหามากกว่าจะทำการศึกษาในขั้นรายละเอียด ซึ่งใช้เวลานานประมาณ 10-12 เดือน

• ระเบียบ สร. ที่ สศช. ร่างขึ้นมานั้น ใช้บังคับได้เฉพาะหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรมหาชนเท่านั้น หากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนิคมอุตสาหกรรม เขตหรือสวนอุตสาหกรรม หรือที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันที่เป็นโครงการของภาคเอกชน ก็ไม่อยู่ในข่ายต้องทำ SEA แต่จะต้องทำ EIA หรือ EHIA แทน ซึ่งเป็นการออกระเบียบที่ทำให้เกิดความลักลั่นในด้านการปฏิบัติอย่างมาก

• เป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณของภาครัฐ และภาคเอกชนในการจัดทำรายงานฯ เพิ่มภาระให้หน่วยงานที่เป็นหน่วยดำเนินการ และพิจารณาแผนงาน ขณะที่ ความพร้อมและประสบการณ์ ขององค์กรต่างๆ ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญและความชำนาญ และมาตรฐานทางด้านวิชาการ อันจะนำไปสู่ประเด็นการร้องเรียน และการฟ้องร้อง/ฟ้องคดีในศาลปกครองได้

• การกำหนดขั้นตอนตามข้อ 18 เป็นการเพิ่มภารกิจให้หน่วยงานปฏิบัติ และเป็นการออกระเบียบที่สร้างงาน สร้างภาระ ทำให้องค์กรต้องเพิ่มหน่วยงานและบุคลากร

ขอบเขตและระดับการใช้งาน SEA

มิติ	สิ่งแวดล้อม	เศรษฐกิจ	สังคม	เทคโนโลยี
Sustainability	เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน พัฒนาสู่เมืองที่สะอาด สีเขียว น่าอยู่ และมีส่วนรวมมากขึ้น (Sustainable Cities and Communities)	การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจเดินหน้าสู่การปฏิรูปเศรษฐกิจยุคใหม่ (Decent Work and Economic Growth)	การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ความสำเร็จที่ต้องสานต่อ (Good Health and Well-being)	พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ โอกาสของประเทศไทยในการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ (Affordable and Clean Energy)
Smart Attribute	สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)	เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy)	พลเมืองอัจฉริยะ/การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart People/Smart Living)	พลังงานอัจฉริยะ/ขนส่งอัจฉริยะ (Smart Energy/Smart Mobility)
Index	● การใช้ประโยชน์ที่ดิน ● ทรัพยากรน้ำ ● คุณภาพน้ำ ● คุณภาพอากาศ ● การจัดการน้ำเสีย/ขยะมูลฝอย	● การเติบโตทางเศรษฐกิจ ● การกระจายรายได้ ● การประกอบอาชีพ ● การมีงานทำ	● ประชากร/การศึกษา ● สาธารณูปโภค ● สุขภาพ ● วิถีและอัตลักษณ์ชุมชน ● การยอมรับของชุมชน	● อุตสาหกรรมสีเขียว/เชิงนิเวศ ● เทคโนโลยี/นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเมือง

ภาคผนวก จ-5

สรุปผลการประชุมและเอกสาร ประกอบการประชุมสัมมาฯ ครั้งที่ 1

SEA

Strategic Environmental Assessment

การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ของประเทศ

โดย ดร. วิเทศ ศรีเนตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นการนำเสนอ...

1. การพัฒนา SEA ของประเทศไทย
2. การประยุกต์ใช้ SEA
3. การขับเคลื่อน SEA

SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Environment Assessment) กระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผน อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณาการ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development)

1 การพัฒนา SEA ของประเทศไทย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554)
ผลักดันให้เกิดระบบ SEA ตั้งแต่ขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย แผน และการพัฒนาระดับพื้นที่ อย่างสอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับ

มติ กก.วล.
1. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีการวางแผนการพัฒนาพื้นที่และแผนการพัฒนาสาขา นำ SEA มาใช้ประกอบการวางแผน
2. ให้หน่วยงานของรัฐนำผลการศึกษาเสนอต่อ กก.วล. เพื่อให้ข้อคิดเห็นประกอบการดำเนินงาน

2550 — 2552 — 2554 — 2555

กก.วล. เห็นชอบแนวทางSEA
1. ให้ สผ. เผยแพร่แนวทาง SEA เพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติ
2. มอบ สศช. นำเสนอคณะกรรมการฯ รับแนวทาง SEA ไปใช้ประกอบการพิจารณาโครงการพัฒนาขนาดใหญ่

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)
ปรับปรุงกระบวนการ SEA

1 การพัฒนา SEA ของประเทศไทย

•แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)
-ผลักดัน SEA มาใช้เป็นเครื่องมือนำเสนอทางเลือกในการตัดสินใจระดับนโยบาย แผน และแผนงาน ที่เหมาะสมกับศักยภาพของลุ่มน้ำ
-ผลักดันการนำแนวทาง SEA มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
•แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ SEA ภายใต้ กพย.
-คณะทำงานพัฒนาการจัดทำ SEA
-คณะทำงานจัดทำแนวทาง SEA

2557-58 | 2560 | 2561

การขับเคลื่อน SEA โดยสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

•แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม – ทำแนวทางการพัฒนาระบบ SEA/ เพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA/ จัดทำ SEA ในยุทธศาสตร์ (สาขาและพื้นที่)/ จัดตั้งกลไกเชิงสถาบัน เพื่อพัฒนาระบบ SEA
•ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580- พัฒนาและยกระดับ SEA เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ในพื้นที่สำคัญ

ปัญหาอุปสรรคในการนำ SEA ไปดำเนินการ

1. การกำหนดแผน/แผนงาน/โครงการที่ต้องจัดทำ SEA ยังไม่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. แนวทางการประเมิน SEA ที่ได้จัดทำไว้ ยังไม่ชัดเจน ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
3. ไม่มีกลไกในการผลักดันการดำเนินงานพัฒนาระบบ SEA รวมทั้งไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการพัฒนาระบบ SEA
4. หน่วยงานเจ้าของนโยบาย แผน แผนงาน ที่ต้องจัดทำ SEA ยังไม่มีความพร้อมและไม่ได้เตรียมการตั้งงบประมาณรองรับกาดำเนินการจัดทำ SEA รวมทั้ง ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำ SEA
5. การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการจัดทำ SEA ยังไม่ต่อเนื่อง/ไม่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูล EIA
6. ยังไม่มีการรวบรวมข้อมูลผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำ SEA อย่างเป็นระบบ

การขับเคลื่อน SEA โดยคณะอนุกรรมการ SEA

แต่งตั้งโดย นรม.
เมื่อวันที่ 30 ส.ค. 60

คณะอนุกรรมการการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (ภายใต้ กพย.)

•หน้าที่–ขับเคลื่อนและนำ SEA มาใช้กับการวางแผนพัฒนาประเทศ
•ประธาน-นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา
ฝ่ายเลขานุการ-สศช.+สผ.

ข้อเสนอการจัดทำ SEA

คณะทำงานพัฒนาการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

•หน้าที่
○ กำหนดประเภทของยุทธศาสตร์/แผน/แผนงาน และพื้นที่ที่ควรทำ SEA
○ เสนอแนะกระบวนการ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดทำ SEA ให้ชัดเจน
•ประธาน–รศ.ดร. สุทิน อยู่สุข
ฝ่ายเลขานุการ-สศช.+สผ.

คณะทำงานจัดทำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

•หน้าที่
○ จัดทำแนวทาง SEA
○ กำหนดแนวทางการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ SEA
•ประธาน–รศ.ดร. สุทิน อยู่สุข
ฝ่ายเลขานุการ-สศช.+สผ.

(ร่าง) แนวทาง (Guideline) SEA

มติคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

01 เห็นชอบในหลักการของ (ร่าง) ข้อเสนอการจัดทำ SEA (ร่าง) แนวทาง SEA

02 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อขับเคลื่อนงาน SEA

03 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ถึงความสำคัญของ SEA

2 การประยุกต์ใช้ SEA ในประเทศไทย

ดำเนินการมาแล้ว – 30 เรื่อง

รายสาขา (Sectoral Based)

- โครงการ SEA การพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (2550)
- โครงการพัฒนาเหมืองแร่โปแตช (2553)
- โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กกล้าครบวงจรอย่างยั่งยืน (2554)
- การศึกษา SEA เบื้องต้น เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรณี (แร่ตะกั่ว สังกะสี) บริเวณ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี (2556)

ระดับพื้นที่ (Area Based)

- โครงการ SEA ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดน จ. เชียงราย (2548)
- SEA นโยบายการจัดการน้ำลุ่มน้ำยม (2554)
- โครงการ SEA ลุ่มน้ำท่าจีน เพื่อการพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (2554)
- โครงการ SEA พื้นที่อำเภอเมืองและพื้นที่ใกล้เคียง จ.ระยอง (2555)
- SEA ของยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ: กรณีศึกษา จ.กาญจนบุรี (2558)
- โครงการศึกษา SEA สำหรับการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ (2558)
- SEA แผนการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี (2560)

การประยุกต์ใช้ SEA ปี 2562

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ 7 รายงาน

พลังงาน

โครงการศึกษา SEA สำหรับพื้นที่จัดตั้งโรงไฟฟ้าถ่านหินในภาคใต้

สทนช.

- ลุ่มน้ำชี
- ลุ่มน้ำมูล
- ลุ่มน้ำสะแกกรัง
- ลุ่มน้ำปราจีนบุรี
- ลุ่มน้ำใต้ฝั่งต.

สผ.

โครงการ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การประยุกต์ใช้ SEA ปี 2562

ADB icem

Strategic Environmental Assessment of the Rayong Province Development Master Plan and Revision of the Draft Thai Guidelines

วัตถุประสงค์

- เพื่อทดลองนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กันยายน 2561) ไปดำเนินการประยุกต์ใช้ในการศึกษาจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่
- เพื่อนำ SEA เข้าสู่กระบวนการทบทวนแผนแม่บทการพัฒนาจังหวัดระยอง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของจังหวัด
- เพื่อนำประสบการณ์และบทเรียนที่ได้รับมาทบทวนและปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (กันยายน 2561) ให้มีความถูกต้องและเหมาะสม

โครงการนำร่อง SEA เชิงพื้นที่: จ.ระยอง

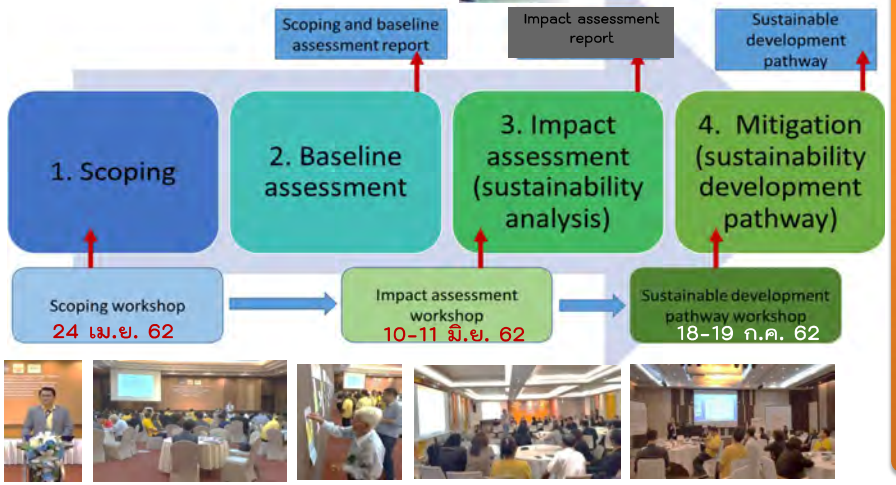

ปรับปรุง (ร่าง) แนวทาง SEA

Guideline Workshop
22 ก.ค. 62

3 การขับเคลื่อน SEA

1)การสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ งบประมาณปี 2562

1 การฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA จำนวน 6 ครั้ง ทั่วประเทศ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมสถาบันการศึกษา/บริษัทที่ปรึกษา จำนวน 900 คน

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1)การสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ งบประมาณปี 2562

2 การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาแนวทาง SEA (กันยายน 2561) ให้มีความเหมาะสมและชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ จำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 80 คน

ครั้งที่ 1 2 ส.ค. 62

ครั้งที่ 2 3 ก.ย. 62

3 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA และเผยแพร่ความสำคัญของSEA ให้กับประชาชนทั่วไปและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องรับทราบ จำนวน 2 ครั้งๆ ละ 200 คน

ครั้งที่ 1 27 พ.ค. 62

ครั้งที่ 2 7 พ.ย. 62

1)การสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน SEA

ภายใต้โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ งบประมาณปี 2562

4 จัดทำคู่มือเพื่อการสื่อสารสาธารณะและ Poster

2) การปรับปรุงแนวทาง SEA

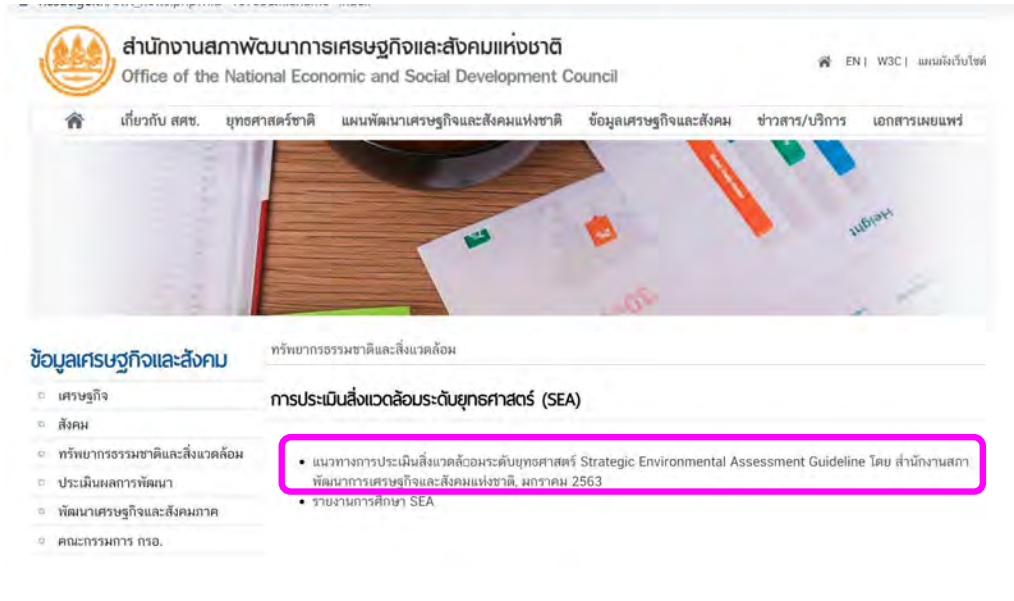

2) การปรับปรุงแนวทาง SEA

องค์ประกอบของ แนวทาง SEA

บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความหมายของ SEA	1.4 กลุ่มเป้าหมาย
1.2 พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย	1.5 โครงสร้างของแนวทาง SEA
1.3 วัตถุประสงค์	1.6 ข้อแนะนำการใช้แนวทาง SEA
บทที่ 2 ความเข้าใจพื้นฐาน	
2.1 ขอบเขตและระดับการใช้ SEA	2.4 ประเภทของ SEA
2.2 หลักการ SEA ที่ดี	2.5 รูปแบบของ SEA
2.3 ประโยชน์ที่ได้รับจาก SEA	2.6 ความเชื่อมโยงของ SEA กับแผนหรือแผนงาน
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน	
3.1 ขั้นตอนการจัดทำ SEA	5) การจัดทำรายงาน SEA (SEA report preparation)
1) การกลั่นกรอง (Screening)	6) การมีส่วนร่วม (Public participation)
2) การกำหนดขอบเขต (Scoping)	3.2 ขั้นการติดตามและตรวจสอบ
3) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก (Alternatives development and assessment)	1) การควบคุมคุณภาพของการจัดทำ SEA (Quality control)
4) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน (Measures for sustainability)	2) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (Follow-up, monitoring and evaluation)
บทที่ 4 กลไกการบริหารจัดการ	
4.1 องค์กรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อน SEA	4.3 แนวทางการจัดทำ SEA
4.2 การกำหนดประเภทของแผนหรือแผนงาน	

กระบวนการจัดทำ SEA

การมีส่วนร่วม

การกลั่นกรอง	เป็นการพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องทำ SEA หรือไม่ - เป็นประเภทของแผนหรือแผนงานที่ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกฯ ด้าน SEA กำหนด - เป็นแผนหรือแผนงานที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง
การกำหนดขอบเขต	1. วิเคราะห์ทบทวนแผน/แผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2. ระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา 3. วิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา 4. กำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์ 5. กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด 6. ประเมินข้อมูลฐาน 7. ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น 8. จัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร 9. จัดทำและเสนอรายงานการกำหนดของเขต
การพัฒนาและประเมินทางเลือก	1. การพัฒนาทางเลือก: • การหาสภาพปกติ • การพิจารณาความจำเป็นของทางเลือก • การพิจารณาทางเลือกไม่ดำเนินงาน • การพัฒนาทางเลือกต่างๆ 2. การประเมินทางเลือก: • การประเมินผลกระทบที่เกิดจากทางเลือกต่างๆ • การพิจารณาเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ
การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน	เป็นแนวทาง/วิธีการดำเนินงานช่วยให้ประเด็นยุทธศาสตร์บรรลุวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครอบคลุมทั้งมาตรการส่งเสริม หลีกเลี่ยง และการบรรเทาผลกระทบ
การจัดทำรายงาน	• รายงานเพื่อสรุป SEA ที่ดำเนินงานมาทุกขั้นตอน • รายงานฉบับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลและชี้แจงต่อผู้มีส่วนได้เสียเน้นการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
การควบคุมคุณภาพ	เพื่อให้ SEA มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในแต่ละขั้นตอน
การติดตามตรวจสอบและประเมินผล	1. หน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน - ติดตาม ประเมินผลการบรรลุผลตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน 2. คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ – ติดตามประเมินผล ว่า มีการบูรณาการผลการจัดทำ SEA เข้าสู่แผนหรือแผนงานหรือไม่ ตลอดจนรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคต่างๆ

ความเชื่อมโยงของ SEA กับการจัดทำแผน

3) การจัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

(1) คณะกรรมการพัฒนา SEA (กสย.)

องค์ประกอบ

ประธาน -นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการ

- ปลัดกระทรวง กค.
- ปลัดกระทรวง พม.
- ปลัดกระทรวง กษ.
- ปลัดกระทรวง คค.
- ปลัดกระทรวง ดศ.
- ปลัดกระทรวง ทส.
- ปลัดกระทรวง พน.
- ปลัดกระทรวง มท.

องค์ประกอบ (ต่อ)

- ปลัดกระทรวง อก.
- เลขาธิการ สคก.
- เลขาธิการ สทนช.
- ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
- ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ไม่เกิน 9 คน

ฝ่ายเลขานุการ

- เลขาธิการ สศช. (เลขานุการ)
- เลขาธิการ สผ.
- รองเลขาธิการ สศช.

อำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และกลไกในการขับเคลื่อน SEA
- พัฒนาและปรับปรุงประเภทของแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA
- เสนอแนะการสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ SEA ติดตามและประเมินผล SEA
- เสนอแนะให้มีกฎหมาย ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา SEA

ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3) การจัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

(2) สำนักงานเลขานุการของ กสย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่

- ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็น หรือดำเนินการใดๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ กสย.
- ติดตามและประเมินผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เสนอ กสย. เพื่อพิจารณา

3) การจัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

..ประเภทของแผน/แผนงานใน SEA..

รายสาขา

1) แผนด้านคมนาคม
2) แผนพัฒนาพลังงานและแผนสำรวจและพัฒนาปิโตรเลียม
3) แผนการบริหารจัดการแร่
4) แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เชิงพื้นที่

1) ผังเมือง ตามที่คณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติกำหนด
2) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
3) แผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ
4) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตประกอบการอุตสาหกรรม

PP อื่น

แผน/แผนงาน รายสาขาหรือเชิงพื้นที่อื่นๆ ตามที่ กสย. กำหนด โดยความเห็นชอบของ ครม.

* รายละเอียดของประเภท PP ซึ่งต้องมีการจัดทำ SEA ตามที่ กสย. กำหนด

3) การจัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

..การจัดทำ SEA..

ในการจัดทำ SEA ให้**หน่วยงานของรัฐใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA ที่ กสย.** กำหนด เป็นกรอบในการจัดทำ ทบทวน หรือปรับปรุง แผนหรือแผนงาน

ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนหรือแผนงาน **ต้องจัดเตรียมงบประมาณและบุคลากรรองรับ** เพื่อทำ SEA และต้องจัดให้มี**การรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**และประชาชนที่เกี่ยวข้องตามแนวทาง SEA ที่ กสย. กำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและปรับปรุง**แนวทาง SEA รายสาขาหรือเชิงพื้นที่เพิ่มเติม** เพื่อให้การนำแนวทาง SEA ไปประยุกต์และบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดทำแผนหรือแผนงาน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ กสย.กำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและดำเนินการตาม**แผนการสร้างขีดความสามารถ**การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ

3) การจัดทำ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

..การจัดทำ SEA..

การพิจารณาและกำกับการจัดทำ SEA

- เมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแผนหรือแผนงาน พร้อมทั้งทำ SEA แล้วเสร็จ ให้นำเสนอคณะกรรมการระดับนโยบายที่กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐนั้น หรือคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด แล้วแต่กรณี ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือพิจารณาต่อไป

การติดตามประเมินผล SEA

- ให้หน่วยงานของรัฐติดตามการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ SEA ที่ได้จัดทำไว้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบ SEA ของประเทศต่อไป

กลไกการขับเคลื่อน SEA

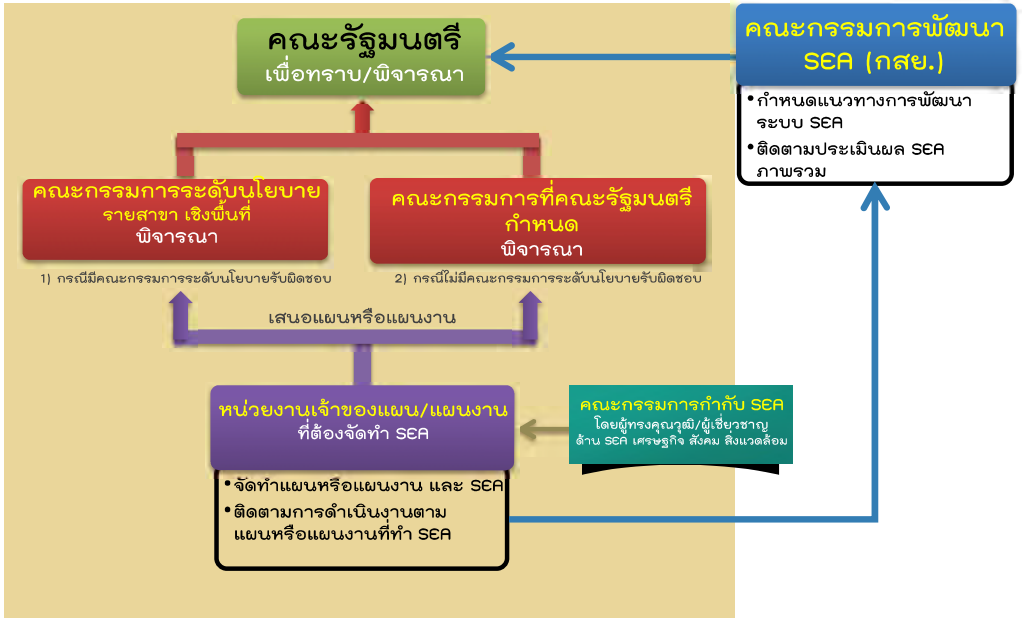

แนวทางการขับเคลื่อน SEA ในระยะต่อไป

การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563

โดย ดร. พรวิภา คลังสิน
หัวหน้าโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและแผนงานในระดับต่างๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนและแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้าน SEA และระบบข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำ SEA เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ SEA ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562 ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค
4. เพื่อปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA ของไทย

กิจกรรมของโครงการ

1. การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง
2. การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว
3. การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง
4. การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562
5. การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง

1 การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ครั้ง

ครั้งที่	วันดำเนินการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1	วันอังคารที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมา	เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการ ความคาดหวังต่อเป้าประสงค์ของหลักสูตรการอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA ทั้งในผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง	หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
2	วันพฤหัสบดีที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ ปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA	
3	วันจันทร์ที่ 28 ของเดือนกันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อแลกเปลี่ยน กรอบแนวคิด คำนิยาม และประโยชน์ของ SEA	
4	ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2563	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่อง การติดตาม และประเมินปัญหาอุปสรรคของการดำเนินการขับเคลื่อน SEA และแนวทางการพัฒนา SEA ของประเทศ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อน SEA ของไทยและปรับปรุงแนวทาง SEA	ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่ปรับปรุงแล้ว

2 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว

วัตถุประสงค์

- เพื่อติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว
- เพื่อนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA ในการพัฒนาเชิงพื้นที่ และใช้ SEA ในการวางแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแบบบูรณาการ
- เพื่อจัดทำรายงานการกำหนดขอบเขตการศึกษาในขั้นตอน SEA พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในระยะต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินงาน : โครงการติดตามและประเมินผลเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี 2563 จะดำเนินการในส่วนของขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) ของ SEA มี **9 ขั้นตอนย่อย** ดังนี้

1) การวิเคราะห์และทบทวนแผนหรือแผนงานและการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. การระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา
3) การวิเคราะห์แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา (Driving force)
4) การกำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นยุทธศาสตร์
5) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด
6) การประเมินข้อมูลฐาน
7) การกำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
8) การจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร
9) การจัดทำและเสนอรายงานการกำหนดขอบเขต

2 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดสระแก้ว

วันดำเนินการจัดกิจกรรม

1 การลงพื้นที่เก็บข้อมูล
ช่วงวันที่ 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2563

2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 1
ช่วงสัปดาห์ที่ 4 ของเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 2
ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือน มกราคม พ.ศ. 2564

4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้มีส่วนได้เสีย ครั้งที่ 3
ช่วงสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน มีนาคม พ.ศ. 2564

3 การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง

หลักสูตร SEA ขั้นสูง ปี พ.ศ. 2563
- เน้นในเนื้อหาและกระบวนการซึ่งช่วยการตัดสินใจและได้การนำทาง
- เน้นในรายละเอียดเชิงเทคนิคและวิธีการที่มีความเฉพาะเจาะจง

การพัฒนาต่อยอดจากหลักสูตร SEA ปี พ.ศ. 2562
- เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการและกระบวนการ SEA
- เป็นหลักสูตรระยะยาว 5 วันแบบมีส่วนร่วม

1. หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับสูง
2. หลักสูตรสำหรับผู้บริหารระดับกลาง

3 การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1 (5วัน/40 คน) ช่วงวันที่ 26-30 ต.ค. 63

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2 (5วัน/40 คน) ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนมกราคม พ.ศ. 2564

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มหน่วยงานที่ต้องจัดทำแผนหรือแผนงาน SEA ตามที่กำหนดไว้ในร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... และหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษา ในคณะกรรมการ/อนุกรรมการ/ทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับ SEA

การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA สำหรับกลุ่มผู้บริหารระดับสูง (2วัน/10 คน) ช่วงสัปดาห์ที่ 2 ของเดือน มีนาคม พ.ศ. 2564

ผู้บริหารระดับกลางที่มีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจกำหนดแผนและแผนงาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับนานาชาติและระดับประเทศ

4 การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562

การคัดเลือกโครงการในการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA

โครงการที่จะดำเนินการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ทั้งหมด 5 โครงการ โดยเป็นโครงการที่ได้**นำแนวทาง SEA ของประเทศไทย**ที่ได้พัฒนาและปรับปรุงในช่วงปี พ.ศ.2561–2563 ซึ่งมีความ**ทันสมัยมาปรับประยุกต์ใช้** ได้แก่

โครงการ	เจ้าของแผนหรือแผนงาน
1) โครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี	สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
3) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง	
4) โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำปราจีนบุรี – บางปะกง	
5) โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก	

5 การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง

วัตถุประสงค์...

❖ เพื่อประชาสัมพันธ์กระบวนการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของโครงการ และแนวทางการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในปี พ.ศ. 2563 และระยะต่อไป รวมถึงสรุปผลการดำเนินงานของโครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ระยะเวลาการจัดกิจกรรม...

1. **ครั้งที่ 1 : วันพุธที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2563**
2. **ครั้งที่ 2 : ช่วงสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564**

ขอบคุณครับ/ค่ะ

การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ในประเทศไทย

เครื่องมือในการส่งเสริมความยั่งยืน

ประเด็นข้อห่วงกังวลสำหรับผู้พัฒนาหรือจัดทำแผน

Some issues of greatest concern to development planners

1. SEA ควรบูรณาการเข้ากับกระบวนการจัดทำแผนในขั้นตอนใด– จะบูรณาการ SEA เข้าสู่กระบวนการวางแผนเชิงพื้นที่และรายสาขาได้อย่างไร
   Where in the planning process should SEAs fit – how do they integrate into the sector and spatial planning?
2. มูลค่าสำหรับการดำเนินการ SEA – การดำเนินการ SEA จะส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางการพัฒนาเศรษฐกิจหรือไม่ (จะนำไปสู่แรงต้านในแต่ละรายสาขาหรือไม่)
   What are the costs of SEA – do they slow down economic development? (leading to resistance in every sector)
3. กลไกทางกฎหมายที่ใช้ขับเคลื่อน SEA ควรมีอะไรบ้าง– ควรบังคับใช้อย่างไร
   What should be the legal status of SEAs – should they be mandatory?
4. การบริหารจัดการเชิงสถาบันสำหรับการดำเนินการ SEA คืออะไร
   What is the best institutional arrangement for SEAs?
5. ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียมากระดับใด
   How much emphasis should be placed on stakeholder consultation in SEAs?
6. การรายงานผล SEA – รายงาน SEA จะส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างไร
   What happens to SEA reports – how do they influence decision making system?

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการทำลายความยั่งยืนในระบบนิเวศและความสุขของประเทศไทย

Strategic issues undermining Thailand's ecological sustainability and happiness

1. การลดลงของพื้นที่ป่า/ธรรมชาติ The great shrinking of the natural world
2. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Climate change
3. แนวโน้มคุณภาพสิ่งแวดล้อมเชิงลบ Negative environmental quality trends
4. การเพิ่มขึ้นของโรคติดต่อจากสัตว์และโรคอื่นๆ Increasing zoonotic and other diseases

ประเด็นข้อห่วงกังวลเชิงยุทธศาสตร์และแนวโน้มเหล่านี้มีความเชื่อมโยงและพึ่งพากัน (เชื่อมโยงกันอย่างแยกไม่ออก)

Those strategic concerns and trends are interdependent (inextricably linked)

International response

ความหลากหลายทางชีวภาพ Biodiversity:

- 2019 Inter-governmental Platform for Biodiversity and Ecosystem Services Global Assessment
- 2020 UN Global Biodiversity Outlook 5 under the Biodiversity Convention
- 2010 Aichi goals to protect ecosystems - after a decade, all goals have been missed

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิกาศ Climate change:

- Inter-governmental Panel on Climate Change (IPCC) Reports
- 2015 Paris Agreement on addressing climate change - Paris climate goals are not being met, amid record global heating

การพัฒนาอย่างยั่งยืน Sustainable development:

- 2015, the General Assembly adopted the 2030 Agenda for Sustainable Development that includes 17 Sustainable Development Goals (SDGs) – few SDG targets have been met.

International response:

- The situation is recognised by the UN - The United Nations General Assembly has declared 2021–2030 the "UN Decade on Ecosystem Restoration."

เครื่องมือในการส่งเสริมความยั่งยืน

Tools to promote ecological sustainability

SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริม ;
SEA is a strategic planning tool to promote;

- ความยั่งยืนของระบบนิเวศ ecological sustainability
- การลด บรรเทา และฟื้นฟูการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ mitigation and resilience to climate change
- ความเท่าเทียมทางสังคมและความเป็นอยู่ที่ดี social equity and well being
- คุณภาพสิ่งแวดล้อม environmental quality
- ความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากร sustainability in natural resource use

แต่ SEA มีข้อจำกัด – เพื่อให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีระบบแวดล้อมที่เปิดกว้าง ทั้งในด้านของกฎหมายข้อบังคับ มาตรฐาน และการสร้างขีดความสามารถ

But they are not a magic bullet – to be effective they require a system wide enabling environment in terms of regulation, standards and capacity building

1. การบูรณาการ SEA เข้าสู่แผนหรือแผนงานเชิงพื้นที่และรายสาขา - เครื่องมือในการตรวจสอบ

Integrating SEAs with sector and spatial planning – an "audit" tool

- SEA และแผนหรือแผนงานเชิงพื้นที่และรายสาขา เชื่อมโยงกันอย่างกลมกลืน
  SEAs and spatial/sector planning are intimately linked
- แผนเชิงพื้นที่ที่ดี ทำให้เกิดการจัดการการพื้นที่ และกรอบงานตามหลักการปกป้องและความยั่งยืน
  Good spatial plans provide zones and a framework of sustainability safeguards
- แผนการพัฒนารายสาขาที่ดี ทำให้เกิดกรอบงานตามหลักการปกป้องและความยั่งยืน
  Good sector development plans provide a framework of sustainability safeguards
- SEA ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ – SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้มั่นใจได้ว่า การพัฒนาจะดำเนินการตามหลักการและมาตรฐานความยั่งยืนที่กำหนดไว้ในแผนเชิงพื้นที่และรายสาขา

  SEAs act as an auditing tool - in an ideal world SEAs are a tool to ensure that development is following the safeguards and standards for sustainability set out in sector and spatial plans
- หากไม่เป็นเช่นนั้น SEA จะขัดแย้งกับแผนเชิงพื้นที่และรายสาขาที่มีอยู่ - และทุกภาคส่วนจะเพิกเฉยต่อคำแนะนำต่างๆ
  Otherwise SEAs will conflict with existing sector and area plans – and sectors will ignore recommendations
- SEA อาจจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบและเนื้อหาในแผนพัฒนาเชิงพื้นที่และรายสาขาในอนาคตได้
  SEAs can progressively influence the shape and content of future sector and area spatial plans

SEA จะสามารถบูรณาการเข้ากับแผนเชิงพื้นที่และรายสาขาได้อย่างไร

How do SEAs integrate into the sector and spatial planning?

หากต้องการให้ SEA ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปรับเปลี่ยน ...
Some needed enabling reforms if SEAs are to work:

- ข้อบังคับด้านความยั่งยืนรายสาขา : ข้อบังคับในรายสาขาจำเป็นต้องเปลี่ยน – โดยใช้หลักการความยั่งยืนเป็นตัวขับเคลื่อน
  Sector sustainability mandates: The mandates of sectors need to change – to have sustainability as the key driver
- หลักเกณฑ์และเป้าหมายด้านความยั่งยืนของรายสาขาและพื้นที่ : ในแต่ละสาขาและพื้นที่จำเป็นต้องมีเกณฑ์ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน
  Sector and area wide sustainability criteria and goals: Each sector and area needs to have criteria which drives sustainability as the primary goal
- การรายงานรายสาขาและบทลงโทษ: ในแต่ละสาขาจำเป็นต้องรายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์และเป้าหมายความยั่งยืน เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี – อาจจัดให้มีบทลงโทษ เพื่อกระตุ้นการดำเนินงาน เช่น จะปรับลดงบประมาณหากผลการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ
  Sector green reporting and performance penalties: Each sector needs to submit a green report to parliament/cabinet annually against its sustainability criteria and goals – penalties such as budget reductions for poor performance

2. มูลค่าสำหรับการดำเนินการ SEA – การดำเนินการ SEA จะส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางการพัฒนาเศรษฐกิจหรือไม่

What are the costs of SEA – do they slow down economic development?

- การดำเนินการ SEA ที่ผ่านมา มีการจัดสรรงบประมาณ (ประมาณ 32 ล้านบาท) สำหรับการดำเนินการอย่างน้อย 1-2 ปี
  Past SEAs in Thailand have cost allot in terms of Baht (eg 32 million) and lasted 1-2 years
- ความกลัวต่อข้อกำหนด กฎหมาย และเป้าหมายของหน่วยงาน – พวกเรายู่ที่นี่เพื่อสร้างถนน พวกเรายู่ที่นี่เพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก พวกเรายู่ที่นี่เพื่อจัดหาน้ำ
  Fear of undermining sector agency mandates and goals – we are here to build roads, we are here to build energy facilities, we are here to provide water
- SEA ควรจะช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณ เนื่องจากตัวเลือกที่มีปัญหาจะถูกละทิ้งตั้งแต่ช่วงแรกในการวางแผน เมื่อใช้ทรัพยากรเพียงไม่กี่อย่างในการพัฒนา
  SEAs should save time and money as problematic options are disregarded early in planning when only few resources have been spent on their development
- SEA อาจจะส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ หากภาคส่วนนั้นไม่ดำเนินการตามกรอบที่วางไว้
  SEAs only slow down development if sectors have not done their job
- พวกเรากำลังตั้งคำถามผิด – คำถามที่ถูกต้อง คือ SEA จะช่วยส่งเสริมคุณภาพในการพัฒนาได้หรือไม่
  We are asking the wrong question –the right question of the future is "do SEAs enhance the quality of development"
- จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการในการประเมินผล – ตัวชี้วัดในการประเมินความสำเร็จควรปรับเปลี่ยนจาก ตัวชี้วัดที่กว้าง และเฉพาะเจาะจงในแต่ละรายสาขา เป็นตัวชี้วัดด้านความยั่งยืน
  The way we assess sector performance needs to change – the indicators of success to shift from just narrow sector specific growth expansion to shared sustainability criteria

3. กลไกทางกฎหมายที่ใช้ขับเคลื่อน SEA ควรมีอะไรบ้าง– ควรบังคับใช้อย่างไร

What should be the legal status of SEAs – should they be mandatory?

- ใช่ ควรมีการบังคับใช้ SEA ในแผนที่มีความสำคัญ (ต้องมีเกณฑ์ในการกำหนดแผนที่ต้องจัดทำ SEA)
  Yes they should be mandatory for the most "significant" plans (need criteria of significance)
- ควรเริ่มต้นด้วยการออกกฎหมายในการบังคับใช้ SEA และรวมถึงการทบทวนว่าระบบหรือกลไกที่ใช้เป็นอย่างไร (เช่น หลังจากดำเนินงาน 5 ปี)
  Start modest in terms of the mandatory requirement and include a sun set clause to review how the system is working (eg after five years)
- จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงผลกระทบที่สำคัญ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
  A register of "significant" social, economic, environmental effects is needed as an up front filter

ตัวอย่างของกลไกการขับเคลื่อน SEA Examples of SEA systems:

- เวียดนาม – มีการออกกฎหมายบังคับใช้ SEA แต่เนื่องจากถูกจำกัดด้วยสภาพแวดล้อมในการดำเนินการ ทำให้การดำเนินการ SEA ไม่มีประสิทธิภาพ
  Vietnam– SEAs are mandatory but system bogged down through lack of enabling environment
- จีน – SEA มีการประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง – แต่ไม่มีความชัดเจนในการนำผลการศึกษาไปประการตัดสินใจ
  China – SEAs are mandatory and applied consistently – but are they having influence on decisions?
- ยุโรป – มีการออกกฎหมายบังคับใช้ SEA –SEA สามารถดำเนินการได้ดีมีประสิทธิภาพ
  Europe – SEAs are mandatory – system working well and influential
- ออสเตรเลีย – การดำเนินการ SEA เป็นไปด้วยความสมัครใจ – ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของรัฐมนตรี – SEA กำลังมีบทบาทน้อยลง
  Australia – SEAs are voluntary – left to discretion of sector ministers – SEAs are fading away

4. การบริหารจัดการเชิงสถาบันสำหรับการดำเนินการ SEA คืออะไร

What is the best institutional arrangement for SEAs?

- หน่วยงานจำเป็นต้องนำ SEA มาประยุกต์ใช้ – หน่วยงานจำเป็นต้องมีระบบแวดล้อมที่รองรับให้สามารถดำเนินการ SEA ให้มีประสิทธิภาพได้ เช่น การกำหนดกรอบงาน เกณฑ์ และพันธกิจในการดำเนินการสู่ความยั่งยืน
  Sectors need to lead the SEA system and process – they should create the enabling environment for SEAs to be effective within their sector – eg establish a framework of sustainability criteria and commitments
- หน่วยงานจำเป็นต้องตัดสินใจในการนำผลการศึกษา SEA ไปดำเนินการต่อ แต่ต้องรายงานต่อคณะรัฐมนตรีได้ว่าได้ดำเนินการตามคำแนะนำอย่างไร
  Sectors to decide on how to implement SEA reports but must report to Parliament and Cabinet on how they have acted on recommendations
- การบูรณาการระหว่างหน่วยงานและรัฐบาล เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ :
  Integration across sectors and levels of government is the key to success:
  - ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างหน่วยงาน (อาจมีการจัดตั้งคณะทำงานระหว่างหน่วยงาน)
    Promote collaboration across sectors to identify interdependencies and address cross-sector issues (establish cross sector working groups)
  - สร้างความร่วมมือและแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
    Build partnerships and share information across sector agencies
  - SEA ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับชาติ ภูมิภาค จังหวัด และท้องถิ่น
    SEAs should be collaborative work between national, provincial/municipal levels of government

5. ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียมากระดับใด

How much emphasis should be placed on stakeholder consultation in SEAs?

- SEA เป็นเครื่องมือในการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ที่มีความครอบคลุมเชิงพื้นที่วงกว้าง และเชิงเวลา
  SEAs are *strategic* planning tools with broad spatial, temporal and substantive coverage
- เป็นไปไม่ได้ที่จะพยายามให้คนที่มีความสนใจหรือมีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามาเกี่ยวข้อง
  It is not possible or desirable to attempt to involve all those with an interest
- การดำเนินการเชิงกลยุทธ์ที่ดีที่สุด คือ การระบุ gate keepers และตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
  It is best to be *strategic* in identifying "gate keepers" and representatives of interested groups
- ควรหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมที่มากเกินไป – เนื่องจากอาจจะส่งผลให้ภาครัฐและหน่วยงานหลีกเลี่ยงการใช้ SEA ในอนาคต
  Avoid overdoing the consultative process – that can lead to governments and sector leaders avoiding the use of SEAs in future
- แต่จะต้องมีการนำวิธีการมีส่วนร่วมและการสื่อสารไปใช้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง
- BUT apply participatory and communication methods with those stakeholders who are involved
- จำเป็นต้องแน่ใจว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจกระบวนการและมีอิทธิพลต่อผลการตัดสินใจอย่างแท้จริง
  Make sure that stakeholders enjoy and understand the process and have a real influence on the outcome
- กระบวนการมีส่วนร่วม ควรหาฉันทามติและประนีประนอมมากที่สุด
  The process should seek consensus and conciliation as far as feasible

6. การรายงานผล SEA – รายงาน SEA จะส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างไร

What happens to SEA reports – how do they influence decision making system?

- ทีม SEA จำเป็นต้อง... SEA teams must
  - สรุปข้อเสนอแนะที่สำคัญ summarise key recommendations
  - กำหนดลำดับความสำคัญสำหรับการดำเนินการและระยะเวลาที่ชัดเจน Set clear priorities for action and timing
  - ระบุผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม Identify lead responsibilities for action
  - กำหนดขั้นตอนถัดไปในการนำไปปฏิบัติรวมถึงการบริหารจัดการเชิงสถาบัน Set out the immediate next steps for implementation and institutional arrangements
- คณะทำงานระหว่างหน่วยงาน ควรกำหนดการทำงานให้เป็นไปตามรายงาน SEA–และเพื่อตรวจติดตามโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ
  Cross sector working group chaired by initiating sector agency to define needed actions in response to the SEA report – and to monitor actions by relevant agencies
- การดำเนินการ SEA ควรต้องถูกตรวจสอบด้วยหน่วยงานส่วนกลาง เช่น สศช. หรือ สผ.
  Action on SEA to be monitored by central authority – eg NESDC and/or ONEP
- ควรมีการรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี
  Initiating sector to report to Parliament and Cabinet on actions taken on an annual basis

ขอบคุณครับ

Jeremy Carew-Reid

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1

เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
1) ช่วงถาม-ตอบ International Strategic Environmental Development for Planning	
ดร.พลภัทร พฤกษานานนท์ ประธานบริษัท คลีน-ไบโอออร์แกนิค โซน (ประเทศไทย) จำกัด	● บริบทของอาเซียนไม่มีความสมดุลทั้งในแง่ของ เศรษฐกิจ ทรัพยากร ● จะมีวิธีการอย่างไรให้บริบทของอาเซียนเกิดความสมดุล เพื่อเอื้อต่อการจัดทำ SEA ในอาเซียน
นายพอ บุณยรัตพันธุ์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	● เราจะทำอย่างไรให้การศึกษา SEA มีความน่าเชื่อถือ ตัวอย่างเช่น SEA กับการบริหารจัดการน้ำ มีความจำเป็นต้องใช้โมเดลและข้อมูลเป็นจำนวนมาก ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ● ประเทศไทยมีข้อมูล Baseline ไม่เพียงพอ จะมีเกณฑ์ตัดสินใจอย่างไรว่า SEA มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้
ศ.นพ. สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	● การเมืองจะส่งผลกระทบต่อการจัดทำ SEA หรือไม่ อย่างไร
2) ช่วงเสวนา เรื่อง SEA: ความหวังใหม่ของการจัดทำแผน?	
2.1) หน่วยงานของท่าน และตัวท่านเองมีประสบการณ์ ภารกิจในการจัดทำแผนหรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในองค์กร และสังคม อย่างไร ขอให้ช่วยยกตัวอย่างโครงการที่ผ่านมา หรือโครงการที่วางแผนจะดำเนินการในระยะต่อไป และ ท่านคิดว่าการจัดทำแผนดังกล่าว มีปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย เรื่องใดบ้าง และมีประเด็นใดที่คิดว่าจะเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพ จากการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตอบสนองต่อความต้องการของคนในพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	
คุณนันทวัน สุวรรณสถิต สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ.	● สทนช. ได้เริ่มจัดทำ SEA ตอนที่ยังไม่มีแนวทาง SEA ที่ชัดเจน ซึ่งให้ความสำคัญในระดับโครงการมากกว่าระดับแผน และมีความสับสนระหว่างการจัดทำ SEA และการจัดทำแผน ● โดยหน่วยงานเริ่มจัดทำ SEA จากลุ่มน้ำที่มีความขัดแย้งบางส่วน ● SEA มีความใหม่สำหรับหน่วยงาน และประชาชน เป็นความยากและท้าทายสำหรับการเริ่มทำ ผู้มีส่วนได้เสียทุกส่วนเริ่มเรียนรู้ใหม่ไปด้วยกัน ทั้งภาครัฐ และประชาชน ● ความท้าทายสำคัญต่อไปคือ ทุกหน่วยงานที่อยู่ในแผนพร้อมจะเชื่อแผนที่ถูกจัดทำ SEA มาหรือไม่
ดร.วชิราภรณ์ กำเนิดเพ็ชร สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ.	● มีการจัด sector ให้ความรู้และแลกเปลี่ยนมุมมองด้าน sea ร่วมกัน มีขั้นตอนอย่างไร สิ่งสำคัญคืออะไร

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วม ตั้งแต่ต้องคิดว่าใครบ้างที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เป็นตัวจริงหรือไม่ ● ความเข้าใจของหน่วยงาน ที่ปรึกษา และประชาชน ในเรื่อง SEA ซึ่งยังมีความสับสน (SEA คือ การจัดทำแผนอย่างมีส่วนร่วม เอาระดับ Bottom-Up มาเจอกับ Top-Down) ● ตัวชี้วัดไหนที่จะเกี่ยวข้องจริง กับแผนบริหารจัดการน้ำ ซึ่ง สทนช. ได้มีการยกร่างตัวชี้วัดด้านน้ำไว้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้จัดทำ ● การคัดเลือกภาคประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมีความซับซ้อน ซึ่งเมื่อเชิญแบบกระจาย ไม่ชัดเจน ประชาชนยังเข้าไม่ถึงระดับนโยบาย เข้าถึงแต่ระดับโครงการ ● การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียเป็นเรื่องสำคัญและท้าทายเป็นอย่างมาก
รศ.ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ มหาวิทยาลัยเนรศวร	● ต้องได้ Key Active Player ต่อกลไกการพัฒนา และต้องได้รับการยอมรับให้เป็นตัวแทน ● ใช้วิธีการ Overlay Stakeholder เพื่อ ค้นหาตามพื้นที่และประเด็นที่สำคัญ ● ต้องมองเรื่องการเมืองเข้ามาด้วย ● การวิเคราะห์ประเด็นโดย PESTEL ● ใช้ Future Search ..... เพื่อหาอนาคตร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม ● ใช้วิธีการปูพรมสร้างความเข้าใจ เน้นการให้ความรู้ ข้อมูล โดยเฉพาะประโยชน์ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม ● มีช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายทาง ● มีการทบทวนแผนที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอยู่แล้ว และได้มีการเข้าไปหารือว่า ประเด็นที่อยู่ในแผนนั้น ๆ มีประเด็นใดที่จำเป็นและไม่จำเป็น ● SEA ของทั้งลุ่มน้ำต้องมีวิสัยทัศน์เดียว ● การมีส่วนร่วมต้องลงทุนเยอะ ● คนที่เสียสละจะได้รับการดูแลอย่างไร เค้าไปช่วยส่วนไหนอย่างไร
ผศ.ชล บุนนาค ผู้อำนวยการโครงการ SDG Move	● SEA เป็นเครื่องมือที่ บน และ ล่าง มาเจอกัน ● SEA อาจจะมีศักยภาพที่มากกว่าการทำให้บนและล่างมาเจอกัน ● SEA อาจจะช่วยให้นโยบายด้านหนึ่งจะไปมีผลกระทบกับนโยบายอื่น ๆ หรือการบรรลุเป้าหมายด้านอื่น ๆ อย่างไร มีความบูรณาการระหว่างหน่วยงานกันมากขึ้น

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● SDG เป็นกรอบของตัวชี้วัด ประเด็นสำคัญคือ SEA จะนำไปสู่ความยั่งยืนอย่างไร บูรณาการอย่างไร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไร o การดำเนินงานข้ามภาคส่วน (อาจจะต้องการโมเดลที่ให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ) หากแต่ละหน่วยงานมีเครื่องมือนี้ร่วมกันจะช่วยให้หน่วยงานเข้าใจถึงความเชื่อมโยงกันมากขึ้น เกิดการบูรณาการข้ามหน่วยงานมีหลักฐานทางวิชาการมากขึ้น o การพัฒนาที่ครอบคลุม หากซึ่งมาในช่วงหลังมีปัญหา จะมีความยากมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีความซับซ้อนกับ แผนระดับ 1 และ 2 ที่ได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้ว o การเปลี่ยนแปลงรากฐาน ระดับความสำคัญของแผนต่าง ๆ มีไม่เหมือนกัน และอาจขัดแย้งกัน ซึ่งจะเป็นความท้าทายสำคัญที่จะทำให้เกิดการบูรณาการขึ้น
คุณศุภกิจ นันทะวรการ ผู้จัดการฝ่ายนโยบายสาธารณะ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ	● SEA มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ เนื้อหา การมีส่วนร่วม ความขัดแย้งการเมือง การตัดสินใจนโยบาย ● เรื่องแรกที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การตัดสินในนโยบาย (ตัวโครงการเป็นตัวกำหนดนโยบายและแผน ไม่ใช่ นโยบายและแผนเป็นตัวกำหนดโครงการ) ซึ่งเมื่อเป็น Public Policy จะมีหลายภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก ● ความท้าทายที่ 1 การตัดสินใจนโยบายแผน จะเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับหลายประเด็น แต่บทบาทของแต่ละหน่วยงานมีความแยกส่วนกัน ● ความท้าทายที่ 2 ความแยกส่วน และ ธรรมาภิบาล SEA จะสามารถมาแตะถึงธรรมาภิบาลในระดับนโยบายและแผนได้หรือไม่ (ผู้มีอำนาจในเรื่องนั้น ๆ ไม่อยากให้มายุ่ง) จะโปร่งใส จะมีส่วนร่วมมากขึ้นมั้ย ● ความท้าทายที่ 3 ปัญหาธรรมาภิบาล การผูกขาดการพัฒนา จากทุนขนาดใหญ่ ● การรวมศูนย์ของประเทศไทย อำนาจอยู่ที่รัฐส่วนกลาง SEA จะช่วยกระจายศูนย์อำนาจ (พื้นที่จะมีสิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเอง) ลดอำนาจจากศูนย์กลางได้มากขึ้น
2.2) สำหรับท่านที่มีประสบการณ์จัดทำ SEA: ท่านคิดว่า การจัดทำ SEA และการขับเคลื่อนงาน SEA เข้าสู่การวางแผน จะทำให้แผนให้มีประสิทธิภาพ ได้รับการยอมรับ ได้จริงหรือไม่ และประเด็นใดที่ควรให้ความสำคัญหรือเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	
คุณนันทวัน สุวรรณสถิต สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	● การขับเคลื่อนและทำให้ SEA มีความน่าเชื่อถือ มีความศักดิ์สิทธิ

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
	● ในระดับนโยบายต้องมีผู้ตัดสินใจและนำ SEA ไปใช้จริง ● หน่วยปฏิบัติต้องปรับทัศนคติ ที่เปิดใจยอมรับภาระที่อาจต้องมากเกินกว่าหน้าที่ของหน่วยงาน ● ประชาชนในพื้นที่ต้องมีความเข้มแข็ง ต้องมีเข้าใจในภาพรวมของการพัฒนา ไม่ใช่เพียงระดับการแก้ไขปัญหาเล็ก ๆ ● การจัดทำ SEA ต้องมีการทบทวน เพื่อให้ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบท ณ ปัจจุบัน
ดร.วชิราภรณ์ กำเนิดเพ็ชร สำนักทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	● SEA ที่ศึกษา จะต้องบอก Key Recommendation และแผนงานการ ● การให้ความรู้ประชาชนอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีก่อน ● อาจต้องมีการทบทวนทุก 5 ปี
รศ.ดร.เดช วัฒนชัยยิ่งเจริญ มหาวิทยาลัยเนรศวร	● รูปแบบ SEA ที่ใช้คือ รูปแบบที่ 2 แบ่งเป็นทีม PPP ทีม PAR (Participation) ทีม SEA และทีม Expert ● แต่ตอนที่จะเชื่อมเข้าสู่ Project จะเปลี่ยนเป็นรูปแบบที่ 3 (ขนานไปด้วยกัน) ● ทีม Expert ใช้รูปแบบที่ 4 เพื่อนำ finding ไปผนวกและเป็นประเด็น ● ประชาชนสร้าง KPI ในการกำกับ SEA และ SDGs ● การมีส่วนร่วมแบบฉันทามติและมีกิจกรรมและโครงการที่เกิดจากชุมชน ● การทำงานโดยไม่มีธง และฟังจากทุกภาคส่วนอย่างตั้งใจ ● เอาผู้หวังประโยชน์มาเป็นผู้เล่น
คุณศุภกิจ นันทะวรการ ผู้จัดการฝ่ายนโยบายสาธารณะ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ	● SEA ติดกับวิธีคิด และข้อมูล ณ ปัจจุบันมาก จึงไม่กล้าคิดถึงอนาคต ● ข้อมูลที่เลือกใช้ ที่จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ● การจำกัดการรับรู้และการมีส่วนร่วม และจำกัดคนตอบ ● การทำข้อสรุปที่ไม่สอดคล้องกับกระบวนการที่ทำมาทั้งหมด ก่อให้เกิดข้อสงสัยว่า มีธงอยู่แล้ว ● การเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รัฐส่วนกลาง เช่น หน่วยงานระดับพื้นที่ องค์กรอิสระ ภาคประชาชน แล้วให้ภาครัฐเข้าไปมีส่วนร่วม
2.3) สำหรับท่านที่ไม่เคยทำงานด้าน SEA: หลังจากที่ท่านได้รับฟังแนวทางการจัดทำ SEA ในช่วงเช้าแล้วนั้น ท่านจะเห็นว่ากระบวนการจัดทำ SEA นั้นจะให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วม และประเด็นเรื่องความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการบูรณาการเข้ากับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ท่านคิดว่ากระบวนการจัดทำ SEA ดังกล่าวนี้	

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
จะนำไปสู่การจัดทำแผนให้มีประสิทธิภาพได้จริงหรือไม่ และประเด็นใดที่ควรให้ความสำคัญหรือเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	
ผศ.ชล บุนนาค ผู้อำนวยการโครงการ SDG Move	● ประเด็นที่จะบูรณาการ SDGs และ SEA ผนวกเข้าด้วยกัน ประกอบด้วย o ต้องมีกรอบการพัฒนาพื้นที่ที่อยู่บนฐาน SDGs คือการนำกรอบ SDGs ไปชวนคนในพื้นที่คุยถึงการพัฒนาในอนาคตร่วมกัน ซึ่งจะใช้เป็นกรอบอ้างอิงการพัฒนาได้ o ขาด platform ที่จะให้คนหลากหลายภาคส่วนมาร่วมกำหนดอนาคตด้วยกัน ทั้งในระดับชาติ และพื้นที่ o การทำให้ SEA อยู่บนพื้นฐานของหลักวิชาการมากขึ้น การทำให้เห็นภาพของความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของภาคส่วนต่าง ๆ (สศช. ควรทำ)
3) ช่วงถามตอบแรกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อการขับเคลื่อน SEA และโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)	
ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	● SEA จะไปอย่างไรต่อ ทำเสร็จแล้วใครจะนำไปใช้ ● เขตประกอบการจำเป็นต้องทำ SEA? ● EIA และ SEA จะสร้างความชัดเจนได้อย่างไร ● ข้อมูลเชิงวิชาการ ของประเทศไทย มีไม่เหมือนกัน ฐานข้อมูลที่ใช้ไม่เหมือนกัน หากยอมรับในฐานข้อมูลเดียวกันได้ จะช่วยให้ SEA ประสบความสำเร็จ ● ต้องมีคนกำกับ ความพร้อมของคนกำกับ จะต้องเป็นกฎหมายหรือไม่ (คนอ่านรายงาน ใครตรวจรายงาน) ● การเป็นเจ้าภาพร่วมกันระหว่างหน่วยงานในการวางแผนและจัดทำ SEA
คุณกัมปนาท ชีวะปรีชา ผู้จัดการ บริษัท โกลเด้น แพลน จำกัด	● SEA จะเป็นทางเลือกเดียวของการจัดทำแผนหรือไม่ ● การมีส่วนร่วมเป็นส่วนที่มีปัญหาอย่างมากของประเทศไทย (ความเห็นต่างของกลุ่มต่าง ๆ) ● อะไรจะเป็นหลักประกันว่าจะทำตาม SEA นั้นได้ ● SEA จะเป็นเพียงเครื่องใหม่ที่นำมาทดลองใช้หรือไม่ ● SEA ทำ 2 ปี โครงการทำ 2 ปี แล้วจะทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือไม่
นายพอ บุณยรัตพันธุ์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	● SEA ต้องมีการอัพเดตตลอดเวลา educate ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ● Information Data เป็นเรื่องสำคัญและเป็นจุดอ่อนของการตัดสินใจ ● ตัวอย่าง พระราชดำริปากพนัง เป็นตัวอย่างที่ดีมาก อาจจะเป็น Best Practice ที่ดี

ตารางสรุปข้อคิดเห็นการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1

เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่การวางแผนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงาน	ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
ดร.พลภัทร พฤกษานานนท์ ประธานบริษัท คลีน-ไบโอออร์แกนิค โซน (ประเทศไทย) จำกัด	● SOL (Standard of Living) ● มาตรฐานการครองชีพที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการจัดทำ SEA

ภาคผนวก จ-6
เอกสารประกอบการประชุมสัมมาฯ ครั้งที่ 2

กำหนดการสัมมนาและระดมความคิดเห็นในการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการ
วันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

เวลา	กำหนดการ
10.00 - 10.30 น.	**การนำเสนอ :** เรื่อง สรุปผลการดำเนินงานของโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) โดย ดร. พรวิภา คลังสิน หัวหน้าโครงการ
10.30 – 10.45 น.	การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 1
10.45 – 11.00 น.	**การนำเสนอ :** เรื่อง การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562 โดย อาจารย์จักรกริช ธรรมศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
11.00 – 11.15 น.	การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 2
11.15 - 11.30 น.	**การนำเสนอ :** เรื่อง โครงการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
11.30 - 12.00 น.	การรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 3

SEA

Strategic Environmental Assessment

การสัมมนาและระดมความคิดเห็นในการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปีงบประมาณ 2563

ในรูปแบบ Facebook Live และวีดิทัศน์ ผ่านทางเว็บไซต์ ของ สศช.

วันศุกร์ที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 10.00 – 12.00 น.

สรุปผลการดำเนินงานของโครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

โดย ดร. พรวิภา คลังสิน

หัวหน้าโครงการ

ช่วงการแนะนำผู้เชี่ยวชาญ

ดร. พรวิภา คลังสิน
หัวหน้าโครงการ
ผู้อำนวยการบริหารสายงานโครงการศึกษาสิ่งแวดล้อม บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด

รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
และที่ปรึกษาศูนย์ฝึกอบรมวิจัยและการประเมินด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยขอนแก่น และอุปนายกสมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย

อาจารย์จักรกริช ธรรมศิริ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

1 การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง

ครั้งที่	วันดำเนินการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1	วันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์**ความต้องการ ความคาดหวัง** ต่อเป้าประสงค์**ของหลักสูตร**การอบรมทางวิชาการ**ขั้นสูงด้าน SEA** ทั้งในผู้บริหารระดับสูงและระดับกลาง	หลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)
	วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อ**ประเมินผลการฝึกอบรม**ทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศปี 2562 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA	
	วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2563	เพื่อ**แลกเปลี่ยน กรอบแนวคิด คำนิยาม และประโยชน์ของ SEA**	
2	วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2564	เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อ**สาระสำคัญของ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ.....** เพื่อปรับปรุงก่อนเสนอคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป	(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

...วัตถุประสงค์โครงการ...

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนและแผนงานในระดับต่าง ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจ SEA ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสามารถนำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผนและแผนงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้าน SEA และระบบข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดทำ SEA เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ SEA ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562
4. เพื่อปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline) ของประเทศให้มีความเหมาะสมและพัฒนากลไกการขับเคลื่อน SEA ของไทย

1 การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1
เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

วันอังคารที่
22 กันยายน พ.ศ. 2563
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 13 ราย

วันพฤหัสบดีที่
24 กันยายน พ.ศ. 2563
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 36 ราย

วันจันทร์ที่
28 กันยายน พ.ศ. 2563
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 20 ราย

กิจกรรมของโครงการ

1. การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง
2. การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง
3. การสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็น เรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง
4. การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1
เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

สรุปผลการนำไปประยุกต์ใช้

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการอบรม โดยพิจารณามุ่งเน้นเชิญหน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำ SEA ไปประยุกต์ใช้เข้าร่วมอบรมโดยตรง

การออกแบบหลักสูตรการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA พร้อมสอดแทรกเทคนิคและเครื่องมือที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการ SEA ผ่านกิจกรรมกลุ่มโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing) ควบคู่กับการใช้กรณีศึกษา โดยการนำเสนอแต่ละเทคนิคและเครื่องมือซึ่งนิยมใช้ในการจัดทำ SEA เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้เข้าอบรม

การออกแบบกรณีศึกษา ต้องครอบคุลมสภาพแวดล้อม (Circumstance) และปัญหา รวมถึงมีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ สามารถอ่านทำความเข้าใจได้ง่าย

การปรับปรุงแนวทาง SEA (SEA Guideline) และปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อน SEA ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยต่อไป

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2
เพื่อปรับปรุง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

สรุปผลการนำไปประยุกต์ใช้

นำไปสู่การปรับปรุง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมากที่สุด

อาทิประเด็น...

- คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
- แนวทางปฏิบัติ คู่มือ และวิธีการในการจัดทำ SEA
- ความรู้และขีดความสามารถของบุคลากรในการจัดทำ SEA ทรัพยากรบุคคลในการจัดทำ SEA (บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และที่ปรึกษา)
- งบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน
- การบูรณาการการบริหารจัดการ

2 การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA จำนวน 3 ครั้ง

ครั้งที่	วันดำเนินการจัดกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลลัพธ์
1	วันที่ 26-30 ตุลาคม พ.ศ. 2563	- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการขั้นตอนและวิธีการของกระบวนการ SEA ตามแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (2563) อย่างถูกต้อง และเข้าใจความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารใน SEA - เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดทำ SEA โดยเฉพาะเรียนรู้และเข้าใจการใช้เทคนิค วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ของ SEA การบูรณาการกระบวนการจัดทำแผนหรือแผนงานกับการจัดทำ SEA การกำหนดขอบเขตงาน (TOR) ตลอดจน การติดตาม ประเมินผล และกำกับการศึกษา SEA เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามหลักการและประสิทธิภาพของการจัดทำ SEA ที่ดี	ผู้บริหารระดับกลางในหน่วยงานที่ต้องจัดทำแผนหรือแผนงาน SEA ตามที่กำหนดไว้ใน (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... ได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักการขั้นตอนและวิธีการของกระบวนการ SEA ตามแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (2563) อย่างถูกต้อง และเข้าใจความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารใน SEA รวมทั้งมีความสามารถในการจัดทำ SEA ตามหลักการและประสิทธิภาพของการจัดทำ SEA ที่ดี
2	วันที่ 16-18 และวันที่ 22 – 23 มีนาคม พ.ศ. 2564		
3	วันที่ 14– 16 และวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2564	- เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ถูกต้องเกี่ยวกับ SEA และการขับเคลื่อน SEA ที่ผ่านมา ทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ ให้กับผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจและนำทางการนำ SEA ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำ พัฒนาและปรับปรุงแผน และแผนงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐมีมุมมองแนวคิดเชิงกลยุทธ์ เข้าใจหลักการและแนวทางในการใช้ SEA ก่อให้เกิดการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือแผนงาน เพื่อกำหนดทิศทางและการสร้างความเข้มแข็งและความมั่นใจให้หน่วยงาน เกิดผลกระทบในทางปฏิบัติของหน่วยงานในการใช้ SEA ต่อไป

การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2
เพื่อปรับปรุง (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 83 ราย

การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 2
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 54 ราย

หลักสูตรสำหรับการฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง

บทเรียนสำหรับการฝึกอบรมผู้บริหารระดับกลาง
จำนวน 5 บทเรียน

- บทเรียนที่ 1 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA
- บทเรียนที่ 2 : แนวทาง SEA (SEA Guideline)
- บทเรียนที่ 3 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- บทเรียนที่ 4 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA
- บทเรียนที่ 5 : ความท้าทาย ปัญหาอุปสรรค ประสบการณ์จากการนำ SEA ไปใช้

การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง

สรุปผลการนำไปประยุกต์ใช้

ผู้บริหารระดับกลางในหน่วยงานที่ต้องจัดทำแผนหรือแผนงาน SEA ตามที่กำหนดไว้ในร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. .... สามารถจัดทำ SEA ได้ตามแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (2563) อย่างถูกต้อง

การฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA สำหรับผู้บริหารระดับกลาง ครั้งที่ 1
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 41 ราย

สรุปผลการนำไปประยุกต์ใช้

ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ มีมุมมองแนวคิดเชิงกลยุทธ์ เข้าใจหลักการและแนวทางในการใช้ SEA ก่อให้เกิดการบูรณาการกับการจัดทำแผนหรือแผนงาน เพื่อกำหนดทิศทางและการสร้างความเข้มแข็งและความมั่นใจให้หน่วยงาน เกิดผลกระทบในทางปฏิบัติของหน่วยงานในการใช้ SEA ต่อไป

บทเรียนสำหรับการฝึกอบรมผู้บริหารระดับสูง จำนวน 3 บทเรียน

- บทเรียนที่ 1 : การบูรณาการการวางแผนพัฒนากับ SEA
- บทเรียนที่ 2 : SEA กับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- บทเรียนที่ 3 : กลไกการขับเคลื่อนการใช้กระบวนการ SEA

3 การสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็น เรื่อง การขับเคลื่อน SEA จำนวน 2 ครั้ง

การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 1
วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2563
มีผู้เข้าร่วม จำนวน 172 ราย

การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ครั้งที่ 2
วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564

มีผู้เข้าร่วม จำนวน 18 ราย

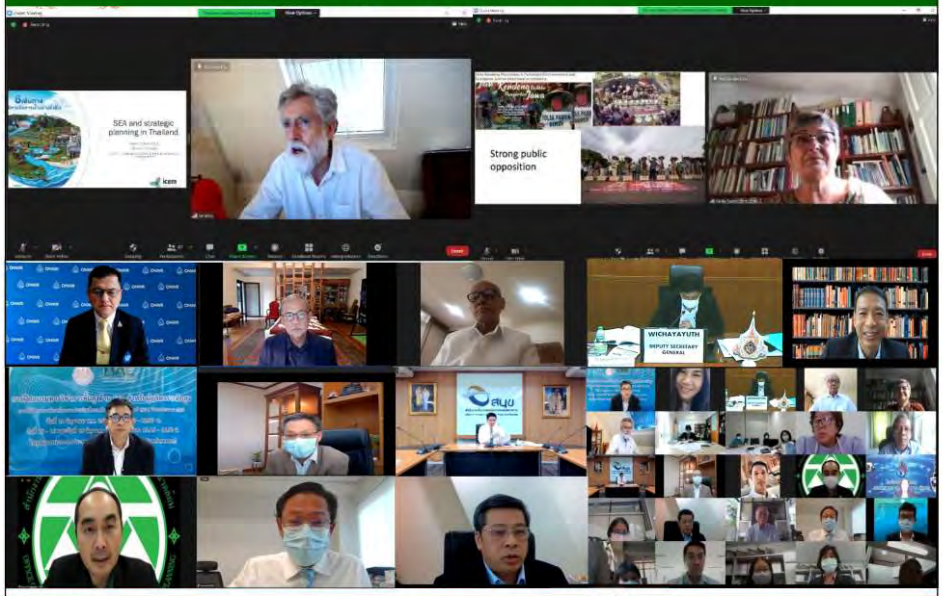

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะ การขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

2 ความเข้าใจพื้นฐาน

ความสำคัญของ SEA ต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน	คุณลักษณะรูปแบบของ SEA	หลักการ SEA ที่ดีต่อการจัดทำแผน	แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาโดยการใช้ SEA

แนวทางการปรับปรุง

- ปรับปรุงให้มีเนื้อหากระชับมากขึ้น โดยจัดลำดับและผนวกรวมหัวข้อ
- ระบุประโยชน์อย่างชัดเจนของการนำ SEA ไปสนับสนุนการจัดทำแผนฯ เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
- เพิ่มเติมการอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบของการนำ SEA ไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้สามารถเลือกใช้รูปแบบของ SEA ให้เหมาะสมได้
- สร้างจุดเน้นสำคัญของบท โดยมุ่งอธิบายความเชื่อมโยงระหว่างการจัดทำแผนโดยใช้กระบวนการ SEA สนับสนุน

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะ การขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

1. ปรับปรุงให้มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) และนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกภาคส่วน
2. ปรับปรุงให้มีองค์ประกอบของเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้มากขึ้น
3. มุ่งเน้นสร้างความเข้าใจเชื่อมโยงระหว่างการจัดทำ SEA และการจัดทำแผนการพัฒนา

1. บทนำ
2. ความเข้าใจพื้นฐาน
3. กระบวนการจัดทำแผนโดยการใช้ SEA
4. กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA และการจัดทำแผน

ปรับปรุงเพิ่มเติมจาก แนวทางSEA ฉบับ 2563

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะ การขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

3 กระบวนการจัดทำแผนโดยการใช้ SEA

กระบวนการจัดทำแผน	กระบวนการ SEA
๑) การกำหนดวัตถุประสงค์	๑) การกลั่นกรอง
๒) การกำหนดวิสัยทัศน์/พันธกิจ	๒) การกำหนดขอบเขต
๒.๑) การวิเคราะห์ทบทวนแผน ยุทธศาสตร์และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ๒.๒) การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร ๒.๓) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของแผน ๒.๔) การกำหนดขอบเขตพื้นที่และระยะเวลาของแผนและ SEA	
๒.๕) การวิเคราะห์ประเด็นและนโยบายการพัฒนา	๒.๕) การวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนา
๒.๖) การกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของแผน	๒.๖) การกำหนดวัตถุประสงค์ เกณฑ์และตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์
๒.๗) การวิเคราะห์แผนที่ยุทธศาสตร์การพัฒนา	๒.๗) การประเมินข้อมูลฐาน
๒.๘) การหายุทธศาสตร์ทางเลือกการพัฒนา	๒.๘) การกำหนดยุทธศาสตร์และทางเลือกเบื้องต้น
๓) การวิเคราะห์และประเมินกลยุทธ์	๓) การพัฒนาและการประเมินทางเลือก
๓.๑) การพัฒนากลยุทธ์	๓.๑) การพัฒนาทางเลือก
๓.๒) การประเมินกลยุทธ์	๓.๒) การประเมินทางเลือก
๔) การกำหนดมาตรการการดำเนินงานของแผน	๔) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
๕) การกำหนดและจัดทำแผนโดยการบูรณาการผลลัพธ์ของ SEA	

จุดเน้นสำคัญของการปรับปรุง

****กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำ SEA กับการจัดทำแผน****

- การทำแผนและ SEA เป็นกระบวนการที่ไม่แยกจากกัน
- ดำเนินกระบวนการควบคู่ส่งเสริมกัน
- สามารถบูรณาการการศึกษา SEA เข้าไปในขั้นตอนเดิมตามความเหมาะสม
- ลดความกังวลและเข้าใจผิดว่าเป็นภารกิจเพิ่มเติมหรือซ้ำซ้อนกับการทำแผน

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะ การขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

1 บทนำ

ความหมายของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์	วัตถุประสงค์ของแนวทาง SEA	กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้แนวทาง	โครงสร้างของแนวทาง SEA	ข้อแนะนำการใช้

แนวทางการปรับปรุง

- ปรับปรุงรายละเอียดการพัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย ที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564
- เพิ่มเติม/ปรับปรุง นิยาม คำสำคัญ ในอภิธานศัพท์

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

4 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA และการจัดทำแผน

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียของแผนและ SEA	การจัดทำแผนการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและ SEA	การดำเนินงานการสื่อสารในกระบวนการจัดทำแผนและ SEA

เพิ่มเติมมาใหม่

แนวทางการปรับปรุง

- **ปรับปรุงหัวข้อ การมีส่วนร่วม เป็นบทใหม่** เพื่อให้ตระหนักว่าเป็นกุญแจสำคัญของการจัดทำแผนและ SEA อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นว่าสอดแทรกในเกือบทุกขั้นตอน
- อธิบายเน้น**ให้ความสำคัญของการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียและแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร** เป็นขั้นตอนที่ควรเริ่มจัดทำตั้งแต่เริ่มกระบวนการจัดทำแผนและการศึกษา SEA
- **เพิ่มเติมการอธิบาย/ ยกตัวอย่างแนวทาง เทคนิค วิธีการดำเนินการสื่อสารและจัดกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ชัดเจน**

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

3 กระบวนการจัดทำแผนโดยการใช้ SEA

แนวทางการปรับปรุง

- ปรับเปลี่ยนหัวข้อ “กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงาน” เป็น **“กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำ SEA กับการจัดทำแผน”** เพื่อให้เข้าใจว่าทั้งการจัดทำแผนและการศึกษา SEA เป็น**กระบวนการที่ไม่แยกจากกัน** ส่งเสริมกัน ตั้งแต่ต้นจนแผนที่บูรณาการการดำเนินงาน SEA
- **ลดทอนขั้นตอนย่อยบางส่วน** โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขต (scoping) เพื่อทำให้เข้าใจได้ง่าย มุ่งเน้นไปยังผลลัพธ์สำคัญ ประกอบด้วย เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและเลือกเทคนิควิธีการในการได้ผลลัพธ์เหล่านี้ ตามบริบทของลักษณะของแผนและข้อมูลที่ศึกษา
  - ✓ ประเด็นยุทธศาสตร์
  - ✓ เป้าหมายการพัฒนา
  - ✓ ตัวชี้วัดและทางเลือกเบื้องต้น

การปรับปรุงร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. ....

ภาพรวมความคิดเห็นที่มีต่อ ร่าง สนร.

ภาพรวม

- ❑ พิจารณาความสำคัญของระดับการออกประกาศ เช่น แนวทาง (เน้นความสมัครใจ) หรือระเบียบ กฎหมาย มติ ครม. ฯลฯ (ภาคบังคับ)

หมวด 1 คณะกรรมการพัฒนาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- ❑ ควรสอดคล้องกับแผนที่ต้องจัดทำ SEA
- ❑ ลดขนาดคณะกรรมการ คลอบคลุมเฉพาะที่เกี่ยวข้อง
- ❑ คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญต้องชัดเจน
- ❑ คณะอนุกรรมการ ควรมีเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ และอาจแบ่งออกเป็นรายสาขาและเชิงพื้นที่

หมวด 2 ประเภทแผนที่ต้องดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- ❑ ระยะแรกอาจกำหนดให้ทำแผนในระดับที่ 3
- ❑ ควรมีความชัดเจนของแผนหรือแผนงานที่ควรจัดทำ SEA

หมวด 3 การจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

- ❑ ควรประสานงานทำความเข้าใจร่วมกับสำนักงบประมาณด้วย
- ❑ หน่วยงานจัดสรรงบประมาณควรเล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำ SEA
- ❑ หน่วยงานภาครัฐควรเป็นผู้จัดทำ SEA เอง
- ❑ ควรขึ้นทะเบียนบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญ SEA
- ❑ หน่วยงานต้องเร่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรเพื่อจัดทำ SEA

การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA

3 กระบวนการจัดทำแผนโดยการใช้ SEA

แนวทางการปรับปรุง

- **รวมการวิเคราะห์และทบทวนแผนสำหรับกระบวนการจัดทำแผนและการศึกษา SEA ให้ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน** เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและสนับสนุนกัน และ การตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของประเด็นยุทธศาสตร์
- อธิบายเพิ่มเติมให้เกิด**ความชัดเจนระหว่าง**การทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง **(Understanding)** และ การประเมินข้อมูลฐาน **(Baseline assessment)**
- **อธิบายเพิ่มเติมเรื่อง ทางเลือกสภาพปกติ (BAU) ให้ชัดเจน**
- **ปรับปรุงการอธิบาย รูปแบบและลักษณะของการติดตามและประเมินผล SEA** (การนำผลลัพธ์ของ SEA ไปบูรณาการกับแผน/ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้ SEA ในแผนต่าง ๆ)
- **ยกตัวอย่างประกอบ**ในแต่ละขั้นตอนสำคัญ ทั้งไทยและต่างประเทศ

2 ประเภทแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

รายสาขา

1) แผนด้านคมนาคม
2) แผนพัฒนาพลังงาน
3) แผนการบริหารจัดการแร่
4) แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เชิงพื้นที่

1) ผังเมือง
2) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเล
3) แผนพื้นที่พัฒนาพิเศษ
4) แผนพัฒนานิคมอุตสาหกรรม

1 คณะกรรมการพัฒนา SEA (กสย.)

องค์ประกอบ

ประธาน
นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

คณะกรรมการ
- ปลัดกระทรวง กค.
- ปลัดกระทรวง พม.
- ปลัดกระทรวง กษ.
- ปลัดกระทรวง คค.
- ปลัดกระทรวง ดศ.
- ปลัดกระทรวง ทส.
- ปลัดกระทรวง พน.
- ปลัดกระทรวง มท.
- ปลัดกระทรวง สธ.
- ปลัดกระทรวง อก.
- ปลัด นร.
- เลขาธิการ สคก.
- เลขาธิการ สทนช.
- ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ
- ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน SEA และที่เกี่ยวข้อง ไม่เกิน 9 คน

ฝ่ายเลขานุการ
- เลขาธิการ สศช. (เลขานุการ)
- เลขาธิการ สผ. / รองเลขาธิการ สศช.

อำนาจหน้าที่

- กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนา และกลไกในการขับเคลื่อน SEA เสนอต่อ ครม.
- เสนอแนะประเภทของแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA
- กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA
- เสนอแนะการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ SEA
- ติดตามและประเมินผล SEA และให้คำแนะนำ เพื่อแก้ไขปัญหาของการนำ SEA ไปใช้
- เสนอแนะให้มีกฎหมาย ปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา SEA

- อยู่ในพื้นที่ซึ่งสภาพธรรมชาติมีความเปราะบาง เป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบเชิงพื้นที่ ซึ่งข้ามเขตการปกครองระดับกลุ่มจังหวัดและจังหวัด
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบสะสมที่เกินขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนารายสาขาหรือเชิงพื้นที่
- อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่กว้างขวาง
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญระดับชาติและระหว่างประเทศ
- อาจก่อให้เกิดผลกระทบในขอบเขตพื้นที่ที่ใหญ่กว่าโครงการใดโครงการหนึ่งเท่านั้น

หลักเกณฑ์การพิจารณากลั่นกรองความจำเป็นในการทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

สำนักงานเลขานุการของ กสย.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่

- ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ต้องจัดทำ SEA เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ ตลอดจน ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นหรือดำเนินการใดๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของ กสย.
- ติดตามและประเมินผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เสนอ กสย. เพื่อพิจารณา

ช่องทางการสื่อสารสาธารณะ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

3 การจัดทำ SEA

ในการจัดทำ SEA ให้**หน่วยงานของรัฐใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทาง SEA ที่ กสย.** กำหนด เป็นกรอบในการจัดทำ ทบทวน หรือปรับปรุง แผนหรือแผนงาน

ในกรณีที่มีความจำเป็น ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและปรับปรุง**แนวทาง SEA รายสาขาหรือเชิงพื้นที่เพิ่มเติม** เพื่อให้การนำแนวทาง SEA ไปประยุกต์และบูรณาการให้เหมาะสมกับบริบทของการจัดทำแผนหรือแผนงาน ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ กสย.กำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำและดำเนินการตาม**แผนการสร้างขีดความสามารถการจัดทำ SEA** ของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ (พัฒนาบุคลากร/ผชช. สร้างความรู้ความเข้าใจ มีส่วนร่วม แผนการพัฒนาความพร้อมของหน่วยงานให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อน SEA)

ให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่**ให้คำปรึกษาและกำกับการจัดทำ SEA** โดยจะแต่งตั้งขึ้นเฉพาะกิจสำหรับแต่ละแผน หรือบูรณาการเข้าไปในคณะกรรมการที่มีหน้าที่กำกับการจัดทำแผนก็ได้

เว็บไซต์ระบบข้อมูลด้าน SEA

ข้อมูลด้าน SEA

การดำเนินงานของ สสช.

กลไกการขับเคลื่อน SEA

รายงานการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ข่าวประชาสัมพันธ์

เว็บไซต์ระบบข้อมูลด้าน SEA

http://58.82.155.218/sea-nesdc/Index/

4 การปรับปรุงร่างแนวทาง SEA ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อน และร่างระเบียบฯ ว่าด้วย SEA

3 การจัดทำ SEA

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้จัดทำแผนที่ได้ดำเนินงาน SEA แล้วเสร็จ **ให้เสนอต่อคณะกรรมการระดับนโยบายและ/หรือรัฐมนตรี** เพื่อทราบหรือพิจารณา ตามระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้**ให้เสนอต่อ กสย.** เพื่อทราบและใช้ในการติดตามประเมินผลและพัฒนาระบบ SEA ต่อไป

ให้หน่วยงานของรัฐติดตามการดำเนินงานตามแผนหรือแผนงาน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ SEA ที่ได้จัดทำไว้ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาระบบ SEA ของประเทศต่อไป

การดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ตามระเบียบนี้ **ให้ใช้บังคับกับกรณีหน่วยงานของรัฐจะจัดทำแผนฉบับใหม่** โดยไม่ใช้บังคับกับกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้**เริ่มกระบวนการจัดทำแผนไปแล้วก่อนที่ระเบียบนี้จะมีผลใช้บังคับ**

กรณีที่จะมีการปรับปรุงหรือทบทวนแผน หน่วยงานของรัฐจะดำเนินงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงหรือทบทวนแผนด้วยก็ได้

ช่วงการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 1

ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ....

1) Chat Facebook Live

2) Scan QR Code

Facebook Page:
การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ - SEA

การประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินการในปี 2562

โดย อาจารย์จักรกริช ธรรมศิริ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

Line ID: @sea_nesdc

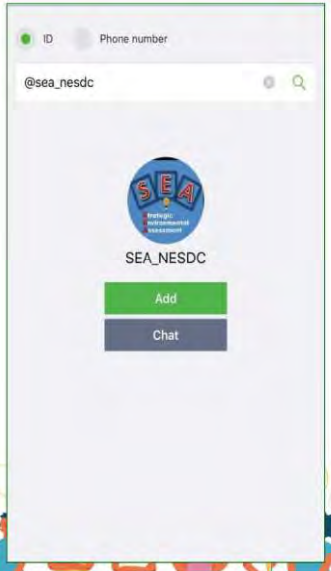

ตัวแบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์

ตัวแบบ CIPP ของ Daniel L. Stufflebeam มาพัฒนาระบบการประเมินผลภายใต้โครงการนี้

- บริบท (Context)
- ปัจจัยนำเข้า (Inputs)
- กระบวนการ (Process)
- ผลผลิต (Outputs)
- การนำไปใช้ประโยชน์หรือผลลัพธ์ (Outcome) ทั้งขั้นต้น (Immediate Outcome) ขั้นกลาง (Intermediate Outcome) และขั้นปลาย (Final Outcome)

วัตถุประสงค์ในการติดตามประเมินผล

1. ศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดทำ SEA ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการแล้วเพื่อค้นหาลักษณะร่วมและความแตกต่างของโครงการ SEA ที่จัดทำโดยหน่วยงานต่าง ๆ
2. เพื่อศึกษาเชิงเปรียบเทียบกระบวนการและวิธีการจัดทำ SEA ของหน่วยงานต่าง ๆ กับมาตรฐานสากลและมาตรฐานประเทศไทย (แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2563)
3. ศึกษาเชิงลึกกระบวนการกำหนดขอบเขต (Scoping) กระบวนการพัฒนาและประเมินทางเลือก (Alternatives Development and Assessment) และวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมภายใต้ 2 กระบวนการดังกล่าวข้างต้น
4. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค และสภาพพึงปรารถนาในการจัดทำและขับเคลื่อนการจัดทำ SEA ของประเทศไทยให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และแนวทางการสร้างการยอมรับบทบาทของ SEA ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

. การคัดเลือกโครงการในการประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA

พิจารณาจาก...
1) สถานะของโครงการ คือ เป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จหรือจะดำเนินการแล้วเสร็จ
2) โครงการที่ได้นำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทยที่ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงในช่วงปี 2561 และ 2563

1. โครงการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
2. โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำชี
3. โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำสะแกกรัง
4. โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ โครงการพัฒนาน้ำต้นทุนลุ่มน้ำปราจีนบุรี – บางปะกง
5. โครงการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์พื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับจากการติดตามประเมินผล

- การพัฒนาแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของประเทศไทยให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- การพัฒนาสภาพแวดล้อม องค์ประกอบ และกระบวนการในการกำกับ(Regulation) และสนับสนุน (Promotion) การจัดทำ SEA ในประเทศไทยให้มีมาตรฐานและส่งผลกระทบทางบวกต่อกระบวนการพัฒนาของประเทศให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การประเมินบริบท (Context Evaluation)

วิธีการประเมินผลเชิงคุณภาพที่มุ่งให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าการอธิบายถึงจำนวนหรือความเป็นตัวแทน**โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลหลัก คือ เทคนิค Framework Analysis** โดยมีองค์ประกอบในการประเมิน **4 องค์ประกอบ** คือ

- การประเมินบริบท (Context Evaluation)
- การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
- การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เบื้องต้น
- การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA โครงการตัวอย่าง

การประเมินบริบท (Context Evaluation)

การประเมินความเหมาะสมในการจัดทำ SEA ของหน่วยงานเจ้าของโครงการ SEA ที่เป็นกรณีศึกษา

- 5 โครงการจำนวน 2 หน่วยงาน คือ สทนช. และ สผ. มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการวางแผน
- การขับเคลื่อนเพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ทั้ง 2 หน่วยงาน มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการจัดทำ SEA

การประเมินวัตถุประสงค์การทำ SEA

- ทั้ง 5 โครงการมีลักษณะร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เป็นการระบุวัตถุประสงค์ใน**ระดับกระบวนการและระดับผลผลิต**
- ไม่สอดคล้องกับหลักการระบุวัตถุประสงค์ของ SEA ที่มุ่งเน้นการระบุวัตถุประสงค์ในระดับ
  - ✓ ยุทธศาสตร์ (ผลลัพธ์และผลกระทบ)
  - ✓ ภาพอนาคตที่พึงปรารถนาระยะยาวที่คาดหวังจากกระบวนการพัฒนาหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากข้อเสนอแนะของ SEA

การประเมินแนวคิดในการนำ SEA ไปใช้ประโยชน์

- รายงานการเริ่มงาน (Inception Report) ของทั้ง 5 โครงการ
- **ไม่ระบุ**แนวทางที่จะนำ **SEA ไปใช้ประโยชน์**ในการวางแผนว่าจะใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจขั้นตอนใดบ้าง

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

โครงการ SEA ที่รับผิดชอบโดย สทนช. ทั้ง 4 โครงการ

ทั้ง 4 โครงการ มีวัตถุประสงค์เหมือนกัน

(1) เพื่อศึกษาและจัดทำ**รายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์**ของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ

(2) เพื่อศึกษาและจัดทำ**รายงานแผนงาน**ตามแนวทางพัฒนาลุ่มน้ำแบบบูรณาการระดับยุทธศาสตร์ (Strategic and Integrated Development Program of River Basin: SIDP) ในพื้นที่ลุ่มน้ำ และ

(3) เพื่อศึกษาและ**จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของลุ่มน้ำ**ชีสำหรับ สทนช. และคณะกรรมการลุ่มน้ำในการบริหารจัดการน้ำ การจัดทำแผนลุ่มน้ำ การตัดสินใจ การให้ข้อมูลกับผู้ใช้น้ำและประชาชน

สาระสำคัญของโครงการทั้ง 4 โครงการ คือ

- รายงาน SEA แผนงานการพัฒนาลุ่มน้ำ และ
- ระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของทั้ง 4 โครงการ คือ การนำข้อเสนอแนะจาก SEA ไปใช้ในการจัดทำแผนงานการพัฒนาลุ่มน้ำ และการพัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศของลุ่มน้ำ

โครงการ SEA ที่รับผิดชอบโดย สผ.

มีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อวิเคราะห์และจัดทำต้นแบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเชิงพื้นที่บนฐานของศักยภาพและความเหมาะสมของการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่

(2) เพื่อให้ได้แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบ/เครื่องมือในการบูรณาการการปฏิบัติการทางนโยบายและแผนงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการนี้ คือ ต้องการต้นแบบการจัดทำ SEA ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เบื้องต้น

ทั้ง 5 โครงการมีการดำเนินงานตามร่างแนวทางการจัดทำ SEA ของ กพย. ฉบับ ปี 2561 และ ปี 2563

จุดอ่อนของโครงการ SEA คือ กระบวนการได้มาซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ หรือประเด็นสำคัญที่จะนำมาวิเคราะห์ในขั้นต่อไป

- **ประการแรก การพัฒนาอาจจะไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้** เนื่องจากไม่มีกระบวนการแยกแยะระหว่างอาการของปัญหา สาเหตุของปัญหา และรากของปัญหา
- **ประการที่สอง แนวทางที่กำหนดอาจจะไม่สามารถขับเคลื่อนได้** เนื่องจากพบว่าไม่มีการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ทางเลือกที่จะตอบสนองแนวทางการพัฒนา โดยเฉพาะในประเด็นของศักยภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์ นโยบายเหนือกว่าที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ต้องตัดสินใจขับเคลื่อน

แนวทางการจัดทำ SEA ของทั้ง 5 โครงการ ไม่ได้มีการกำหนดว่าจะทำ SEA ในระดับนโยบาย แผน หรือแผนงาน

ช่วงการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 2

ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ....

1) Chat Facebook Live

2) Scan QR Code

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA โครงการตัวอย่าง

บรรยากาศการเข้าหารือหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน เจ้าของโครงการ และที่ผู้จัดทำ SEA

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2563

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2563

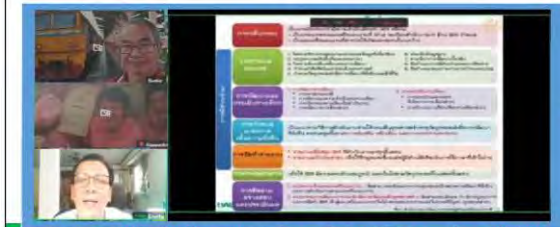

การประชุมหารือร่วมกับ
ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
วันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2564

โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดย รศ. ดร. วันเพ็ญ วิโรจนกูฏ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA โครงการตัวอย่าง

บรรยากาศการเข้าหารือหน่วยงานเจ้าของแผนหรือแผนงาน เจ้าของโครงการ และที่ผู้จัดทำ SEA

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2564

การประชุมหารือร่วมกับ
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา
และจัดทำ SEA
วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2564

พื้นที่การศึกษาโครงการ

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
1)สระแก้ว	1)วัฒนานคร	1)ผักขะ*
	2)อรัญประเทศ	2)ป่าไร่*
		3)บ้านด่าน*
		4)ท่าข้าม*
		5)ฟากห้วย
		6)อรัญประเทศ
		7)บ้านใหม่หนองไทร

หมายเหตุ: * ตำบลที่อยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

วัตถุประสงค์ของการจัดทำ SEA

โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. เพื่อจัดทำกระบวนการ SEA ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ตามแนวทาง SEA (มกราคม, 2563)
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับการดำเนินงานเขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะต่อไป
3. เพื่อนำผลลัพธ์ที่ได้ในระยะที่ 2 ผนวกกับแผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)

กระบวนการมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1 (มิ.ย.-ส.ค.64)

ลงพื้นที่สำรวจความคาดหวังจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ จากภาครัฐ เอกชน และประชาชน รวม 22 หน่วยงาน

ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย

ประชุมกลุ่มย่อย 7 กลุ่ม เพื่อกำหนดทางเลือกเบื้องต้น และตัวชี้วัดความสำเร็จ

ระยะที่ 2
(ก.ย. 64 – มี.ค. 65)

ประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 ครั้ง เพื่อพัฒนาและประเมินทางเลือกและมาตรการเพื่อความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

ผนวกกับแผนจังหวัดฯ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน)

ขั้นตอนการจัดทำ SEA

การมีส่วนร่วม

ระยะที่ 1 (มิ.ย. 63 – ส.ค. 64)

- **การกำหนดขอบเขต**
  1. วิเคราะห์ทบทวนแผน/แผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
  2. ระบุขอบเขตเชิงพื้นที่และระยะเวลา
  3. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ /แรงขับเคลื่อนของการพัฒนา
  4. กำหนดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์
  5. กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อความยั่งยืน และตัวชี้วัด
  6. ประเมินข้อมูลฐาน (สถานภาพและแนวโน้มการพัฒนา)
  7. กำหนดทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น
  8. จัดทำแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร
  9. จัดทำรายงานการกำหนดขอบเขต

ระยะที่ 2 (ก.ย. 64 – มี.ค. 65)

- **การพัฒนาและประเมินทางเลือก**
  1. การพัฒนาทางเลือกที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์
  2. การประเมินทางเลือก ประเมินผลกระทบของทางเลือกต่าง ๆ
- **การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน**
  1. กำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน
     - มาตรการส่งเสริม
     - มาตรการหลีกเลี่ยง
     - มาตรการบรรเทาผลกระทบ
  2. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุมาตรการเพื่อความยั่งยืน
- **การจัดทำรายงาน**
  - รายงาน SEA
  - รายงานสำหรับประชาชน

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลผักขะ
และเทศบาลตำบลบ้านด่าน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
และเทศบาลตำบลป่าไร่

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

ที่ปรึกษาฯ ร่วมกับ สศช. ดำเนินกิจกรรมเข้าพบและประชุมหารือโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อวันที่ 7-9 ตุลาคม พ.ศ. 2563 โดยลงพื้นที่เข้าพบ 22 หน่วยงาน

นิคมอุตสาหกรรมสระแก้ว

ด่านศุลกากรอรัญประเทศ

สำนักงานจังหวัดสระแก้ว

สำนักงานโยธาธิการ
และผังเมืองจังหวัด

สำนักงานสถิติจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์และผู้มีส่วนได้เสีย

ดำเนินการกิจกรรมไปเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุมบอลรูม โรงแรมเดอะเวโล โฮเต็ล แอนด์ บีเอ็มเอ็กซ์ ปั๊มพ์ แทร็ค จังหวัดสระแก้ว โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์การเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ เข้าร่วมประชุมจำนวน 82 ราย สรุปผลกิจกรรมได้ดังนี้

การปรึกษาหารือกับหน่วยงานในพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
และหอการค้าจังหวัด

สำนักงานการท่องเที่ยว
และกีฬาจังหวัด

ด้านสังคม

สำนักงานแรงงานจังหวัด
และสำนักงานจัดหางานจังหวัด

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ด้านสิ่งแวดล้อม

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมจังหวัด

สำนักงานป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจังหวัด

สถานีพัฒนาที่ดิน

วิสัยทัศน์และกลยุทธ์

วิสัยทัศน์

“เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเติบโต มั่นคง โดยการเชื่อมโยงกับศักยภาพของพื้นที่ และประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของสังคม”

ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. ด้านเศรษฐกิจ	2. ด้านสังคม	3. ด้านสิ่งแวดล้อม
1.1 การพัฒนาการเกษตรแปรรูปแบบครบวงจร	**2.1 การพัฒนาฝีมือแรงงานและระบบการศึกษา**	**3.1 การจัดการขยะครบวงจร**
มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และศูนย์กลางการแปรรูปสินค้าเกษตรแบบครบวงจร ในพื้นที่ SEZ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจาก SEZ เพิ่มความสามารถด้านการแข่งขัน เนื่องจากต้นทุน logistic ที่มีราคาถูกลง	การมีระบบการศึกษาที่สนับสนุนทักษะในการประกอบอาชีพ	การมีระบบการจัดการขยะภายในพื้นที่ครบวงจร (ขยะครัวเรือน ขยะมีอสอง และขยะอุตสาหกรรม)
1.2 การส่งเสริมสิทธิประโยชน์การลงทุนในพื้นที่	**2.2 การจัดการแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย**	
ปรับภาษีและเงื่อนไขการลงทุนในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้โดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น โดยดึงดูดนักลงทุน และอุตสาหกรรมที่เหมาะสม ตัดสินใจลงทุนในพื้นที่ SEZ จังหวัดสระแก้ว	แรงงานต่างด้าวทำงานในประเทศถูกต้องตามกฎหมาย	
1.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยว/อัตลักษณ์ท้องถิ่น	**2.3 การพัฒนาระบบสาธารณสุข**	
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอุตสาหกรรม เพิ่มเติมจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีอยู่	การควบคุมโรคติดต่อ (ทั้งคน พืช และสัตว์)	
1.4 การพัฒนาอุตสาหกรรม	**2.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน**	
มุ่งเน้นโรงไฟฟ้าชีวมวล อุตสาหกรรมสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ปลอดอาชญากรรม ยาเสพติด และการค้ามนุษย์ในพื้นที่	
1.5 การจัดการระบบสาธารณูปโภค	**2.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่**	
มีการบริหารจัดการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ	การสร้างกระบวนการรับฟังความคิดเห็น รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง	
1.6 การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวมด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน		
พัฒนา SEZ ให้ปราศจากมลพิษ โดยใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)		

การวิเคราะห์ อุปสรรค โอกาส จุดอ่อน จุดแข็ง (TOWS Analysis)

SO: กลยุทธ์เชิงรุก (Proactive Strategy)	WO: กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Corrective Strategy)
- สิทธิประโยชน์ในการพัฒนาการแปรรูปเกษตรชั้นสูง (มูลค่าสูง เช่น พลังงานชีวมวล และ/หรือเทคโนโลยีแบบทันสมัยก้าวหน้า นวัตกรรม) - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสาน และ EEC - จัดการให้แรงงานต่างด้าวเข้าเมืองแบบถูกกฎหมาย เพื่อสนับสนุนแรงงานภาคเกษตรขั้นต้น	- พัฒนาทักษะแรงงานไทยให้รองรับการพัฒนาของ SEZ - พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนให้รองรับกับการพัฒนาของ SEZ และภาคการเกษตรกรรม - การบริหารการจัดการขยะแบบครบวงจร (ลดปริมาณการเกิดขยะโดยหลักการ 3R สำหรับขยะชุมชน และ Circular Economy สำหรับอุตสาหกรรม และเพิ่มพื้นที่การจัดการขยะให้ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่ SEZ) - ส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวผสมผสานเชิงนิเวศ (ตลาดโรงเกลือ ปราสาทสด๊อกก๊อกธม)
ST: กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy)	**WT: กลยุทธ์เชิงรับ (Reactive Strategy)**
- เพิ่มสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ - ส่งเสริมให้เป็นเมืองศูนย์กลางกระจายสินค้าประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นประตูสู่ภาคอีสาน และ EEC - ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อขยายตลาดและเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาสินค้าและพืชการเกษตร อาทิ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสมุนไพรบ้านคลองหว้าใหม่ (ฟ้าทะลายโจร) - เพิ่มตลาดรองรับสินค้าภาคการเกษตรกรรมให้มากขึ้น เพื่อลดความผันผวนของราคาสินค้า และการขาดทุนของเกษตรในพื้นที่ อาทิ อ้อย และมันสำปะหลัง - ส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืชที่ใช้เป็นวัตถุดิบและแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าให้สูงขึ้น อาทิ สมุนไพร (ไพล ฟ้าทะลายโจร) - ปรับปรุงข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อป้องกันแรงงานผิดกฎหมาย	- ปรับปรุงกฎหมายอาคารสูงระหว่างชายแดน เพื่อสอดรับกับการพัฒนาพื้นที่ - เสนอปรับผังเมืองให้สอดคล้องกับสภาพการใช้ประโยชน์จริงในพื้นที่ - ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับตลาดแรงงาน

สรุปประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูป และสิทธิประโยชน์ เพื่อดึงดูดการลงทุน

2. การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ

3. การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงาน รองรับการพัฒนา SEZ

สรุปภาพรวมวิสัยทัศน์และกลยุทธ์

วิสัยทัศน์

"เขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เติบโต มั่นคง โดยการเชื่อมโยงกับศักยภาพของพื้นที่ และประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของสังคม"

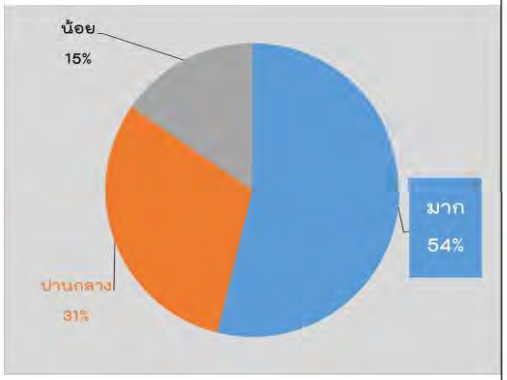

การพัฒนาทางเลือกเบื้องต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1) การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์ เพื่อดึงดูดการลงทุน
2) การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ
3) การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ

เสนอทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1:
การพัฒนา SEZ แบบปกติ

ทางเลือกที่ 2:
การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

ทางเลือกที่ 3 :
การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพ-หมุนเวียน-สีเขียว (BCG Model)

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

1. เรื่อง "การเพิ่มมูลค่าเกษตรแปรรูปและสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน"

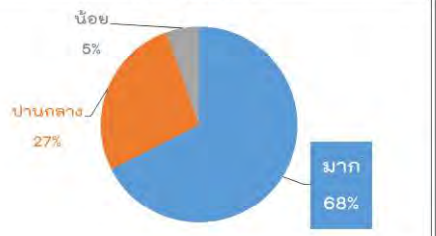

2. เรื่อง "การจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะเพียงพอ"

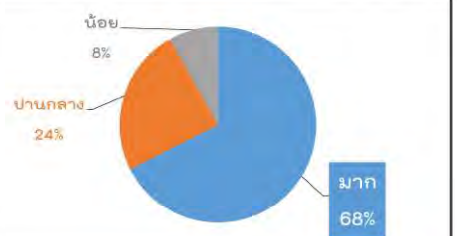

3. เรื่อง "การพัฒนาระบบการศึกษาและเสริมสร้างทักษะฝีมือแรงงานรองรับการพัฒนา SEZ"

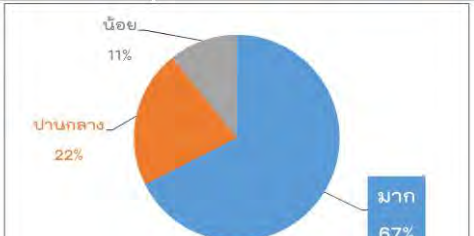

68

การประชุมกลุ่มย่อยแบบออนไลน์

เรื่องสรุปผลการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตัวชี้วัด ผลการประเมินข้อมูลฐาน ทางเลือกการพัฒนาเบื้องต้น

ดำเนินการกิจกรรมไปเมื่อวันที่ 14-16 และ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน องค์การเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และนักวิชาการอิสระ เข้าร่วมประชุม จำนวน 58 ราย สรุปผลกิจกรรมได้ดังนี้

66

สรุปภาพรวม เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

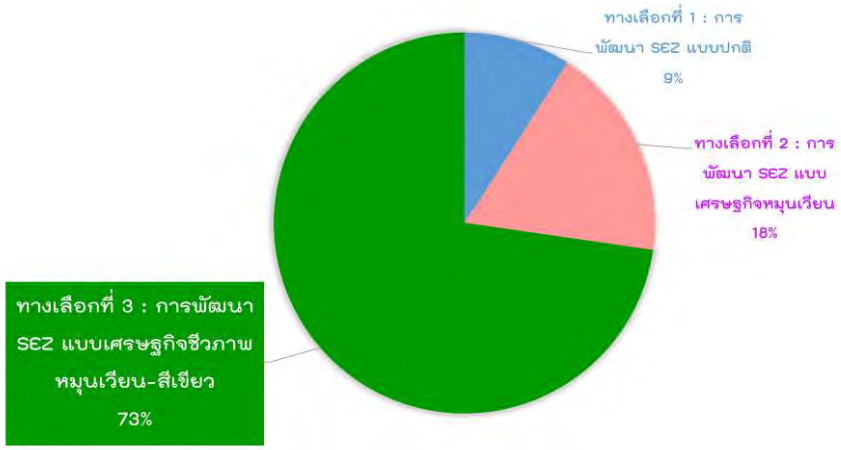

สรุปภาพรวม เรื่อง ประเด็นยุทธศาสตร์เบื้องต้น

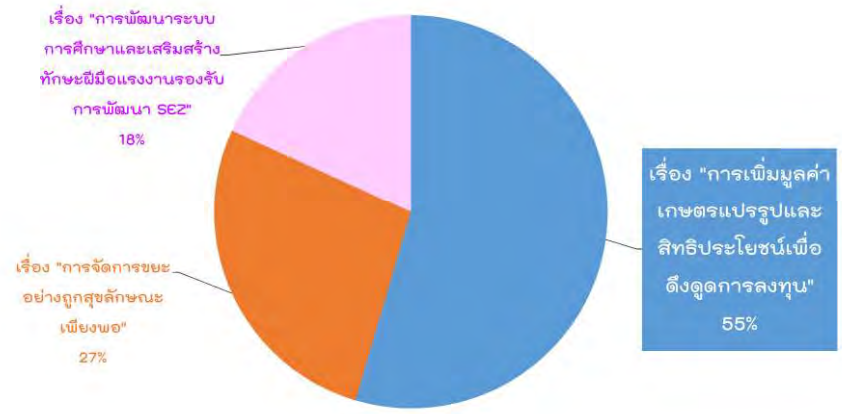

ขั้นตอนการจัดทำ SEA

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง ทางเลือกเบื้องต้น

ทางเลือกที่ 1 : การพัฒนา SEZ แบบปกติ

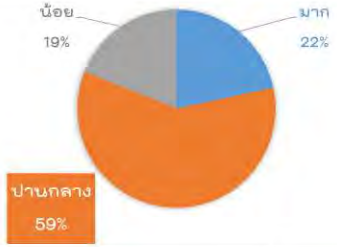

ทางเลือกที่ 2 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจหมุนเวียน "

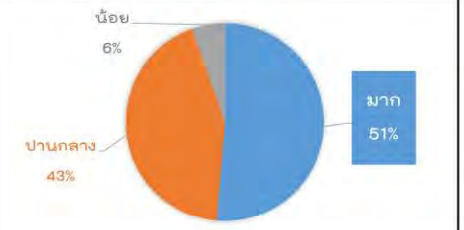

ทางเลือกที่ 3 : การพัฒนา SEZ แบบเศรษฐกิจชีวภาพหมุนเวียน-สีเขียว

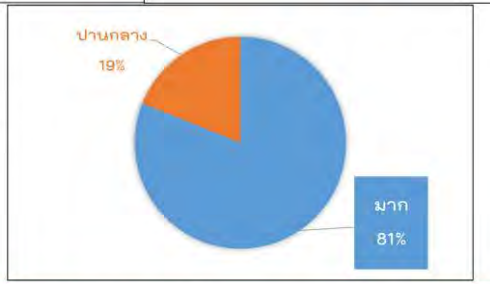

ช่วงการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ช่วงที่ 2

ช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ....

1) Chat Facebook Live

2) Scan QR Code

ขอบคุณครับ/ค่ะ

ภาคผนวก ฉ

การทบทวนกรณีศึกษาเปรียบเทียบ การขับเคลื่อน SEA ประเทศเวียดนาม (ทดแทนการศึกษา SEA ในต่างประเทศ)

ประสบการณ์การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ของต่างประเทศ

1.1 ความเป็นมาของ SEA

- เริ่มต้นใน USA เมื่อปี 1969 โดยการประกาศใช้ National Environmental Policy Act (NEPA) มีเจตนารมณ์สำคัญในหมวด 1(ประกาศนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ)

"...นโยบายนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลกลาง โดยร่วมมือกับมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อใช้วิธีการและมาตรการที่เป็นไปได้ทั้งหมด งบประมาณและด้านวิชาการที่เหมาะสมในการคุ้มครอง ดูแล และความอยู่ดีมีสุขทั่วไป เพื่อสร้างและรักษาสถานการณ์ที่มนุษย์และธรรมชาติสามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน และเติมเต็มสังคม เศรษฐกิจ และอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนอเมริกันทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคต..."

- ปี 1985 85/337/EEC Directive of European Council ได้ประกาศระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมในยุโรป และกำหนดให้มีการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Report-EIR)

- ปี 1996 คณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission) ได้พิจารณาข้อผูกพันในการประเมินสิ่งแวดล้อมในการจัดทำแผนและแผนงานที่เรียกว่า Strategic Environmental Assessment (SEA)

- ปี 2001 EU Council อนุมัติ EU SEA Directive 2001/42EC และให้เป็นข้อผูกพันสำหรับประเทศสมาชิก EU ตั้งแต่ปี 2004 เป็นต้นไป

-ปี 2003 มีประเทศสมาชิก EU 35 ประเทศจาก 46 ประเทศลงนามใน UNECE Espoo Protocol on Strategic Environmental Assessment (SEA Protocol) ในการประชุมที่เมืองเคียฟ ประเทศยูเครน

1.1.1 ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

1) กฎหมาย/ข้อกำหนด

ลักษณะกฎหมาย/ข้อกำหนด	ประเทศที่ทำการศึกษา
มีกฎหมาย/ข้อกำหนดในการขับเคลื่อน SEA โดยเฉพาะ	แคนาดา เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร เขตปกครองพิเศษฮ่องกง โปรตุเกส และสวีเดน
มีข้อกำหนด SEA เพิ่มเติมในกฎหมายสิ่งแวดล้อมเดิม	สาธารณรัฐเช็ก เนเธอร์แลนด์ สโลเวเนีย และเวียดนาม
มีกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม/ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับการวางแผนตั้งแต่ต้น	สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ และสาธารณรัฐประชาชนจีน

2) การจัดทำคำแนะนำ (Guidance)

ลักษณะของคำแนะนำ	ประเทศที่ทำการศึกษา
มีการจัดทำคำแนะนำการจัดทำ SEA ทั่วไป	(1) แคนาดา (2) เดนมาร์ก (3) สหราชอาณาจักร (4) สาธารณรัฐเชค (5) เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (6) เนเธอร์แลนด์ (7) แอฟริกาใต้ (8) สาธารณรัฐประชาชนจีน (9) โปรตุเกส และ (10) สวีเดน
มีรายละเอียดคำแนะนำในกฎหมายหลักเพียงพอที่จะสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA	นิวซีแลนด์ สโลเวเนีย และเวียดนาม
มีคำแนะนำเป็นรายสาขาหรือเชิงพื้นที่หรือรายประเด็น	แคนาดา เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา

3) การบังคับใช้

ลักษณะการบังคับใช้	ประเทศที่ทำการศึกษา
กำหนดประเภทการวางแผนที่ต้องจัดทำ SEA ชัดเจน	(1) เดนมาร์ก (2) สหราชอาณาจักร (3) สาธารณรัฐเชค (4) สโลเวเนีย (6) แอฟริกาใต้ (7) สาธารณรัฐประชาชนจีน (8) เวียดนาม (9) โปรตุเกส และ (10) สวีเดน
ใช้เกณฑ์ (Criteria) ในการกำหนดประเภทแผนที่ต้องจัดทำ SEA	(1) แคนาดา (2) เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (3) สหรัฐอเมริกา และ (4) นิวซีแลนด์
ระบุประเภทแผนชัดเจนและใช้เกณฑ์ในการกำหนดแผนที่ต้องจัดทำ SEA	เนเธอร์แลนด์

4) การขับเคลื่อน/กำกับดูแลการจัดทำ SEA

(1) การจัดทำ SEA: หน่วยงานเจ้าของแผน

(2) การกำกับและส่งเสริมคุณภาพ SEA และการตรวจสอบประสิทธิผล

- อาศัยกฎหมาย/ระเบียบ/คำแนะนำ ที่เป็นทางการ
- อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม/การเผยแพร่สู่สาธารณะ
- อาศัยคณะกรรมการเฉพาะ
- อาศัยกลไกการอนุมัติแผน/กลไกทางการบริหาร/กลไกทางการเมือง

1.2 กระบวนการจัดทำ SEA

1. การกลั่นกรอง (นำเสนอแล้วในการบังคับใช้)

2. การกำหนดขอบเขต

2.1 ไม่มีรูปแบบเฉพาะสามารถปรับเปลี่ยนได้ ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ

2.2 สาระสำคัญที่ทำให้สามารถจำแนกความแตกต่างของประเทศต่างๆได้ คือ การปรึกษาหารือ (Consultation) และ ขอบเขตประเด็นที่บังคับให้ต้องมีการวิเคราะห์

(1) การปรึกษาหารือ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประเทศที่บังคับให้ต้องมีการปรึกษาหารือในขั้นการกำหนดขอบเขต (ทุกประเทศในกลุ่ม EU และ USA) กับ ประเทศที่ไม่มีข้อบังคับ

(2) การกำหนดขอบเขตขั้นต่ำที่ต้องมีการวิเคราะห์ในระเบียบกฎหมาย อาทิ แคนาดา นิวซีแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร เวียดนาม เป็นต้น

3. การพัฒนาและประเมินทางเลือก

3.1 ทุกประเทศไม่มีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีการกำหนดทางเลือกหรือจำนวนทางเลือกขั้นต่ำหรือขั้นสูง

3.2 มีข้อกำหนดที่คล้ายคลึงกัน คือ (1) การจัดทำทางเลือกศูนย์ (Zero Alternative) หรือ ทางเลือกที่เป็น “สถานะปัจจุบัน (Current State)” หรือ “ไม่ทำอะไร (Do Nothing)”

3.3 การจัดทำทางเลือกที่สมเหตุสมผล (Reasonable Alternative) ประเทศที่กล่าวถึง อาทิ สาธารณรัฐเชค เนเธอร์แลนด์ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (ใช้คำว่า Preferred Options) สโลเวเนีย แอฟริกาใต้ (ใช้คำว่า a best practicable environmental option) เป็นต้น

3.4 การวิเคราะห์ Baseline Analysis: กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากไม่มีแผนและแผนงานไปสู่การปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายผลกระทบของแผนหรือแผนงานและทางเลือกต่างๆ

3.5 ความครอบคลุมของขอบเขตทางเลือก: เกือบทุกประเทศมีการกำหนดขอบเขตทางเลือกที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

3.6 บางประเทศที่ให้ความสำคัญกับบางประเด็นในการประเมินผลกระทบของทางเลือกต่างๆ เช่น ด้านสุขภาพ (อาทิ แคนาดา สาธารณรัฐเชค สหรัฐอเมริกา) ความยั่งยืน (อาทิ แคนาดา ฮ่องกง สหราชอาณาจักร) ชายฝั่งทะเล (อาทิ นิวซีแลนด์) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (อาทิ เวียดนาม)

4. การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

4.1 ทุกประเทศระบุถึงการบรรเทาผลกระทบและการติดตาม แต่ใช้ภาษาแตกต่างกัน

4.2 สาระสำคัญ ประกอบด้วย (1) มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ (2) มาตรการเพิ่มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก (3) การติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์การพัฒนา อาทิ

<u>แคนาดา</u>

(1) ต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาความจำเป็นในการกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบที่สามารถลดหรือขจัดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากข้อเสนอ และโอกาสในการเพิ่มผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น

(2) มาตรการบรรเทาผลกระทบหรือการใช้ประโยชน์จากโอกาสควรอยู่ด้วยกันหรือเป็นมาตรการเดียวกัน

<u>ฮ่องกง</u>

(1) ต้องกำหนดประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมและมาตรการบรรเทาผลกระทบของทางเลือกที่ต้องการ (Preferred Option (s))

(2) กรณีที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เหลืออยู่ (Residual Environmental Implications) และต้องมีการตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและติดตามผลการพัฒนาในอนาคต

<u>แอฟริกาใต้</u>

(1) ต้องระบุมาตรการเพื่อหลีกเลี่ยง ลด และชดเชยผลกระทบหลัก

(2) ควรหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ก่อน จากนั้นจึงทำการลดและ การแก้ไขเป็นวิธีสุดท้าย ด้วยการใช้มาตรการที่เหมาะสม

(3) หากข้อมูลไม่ครบถ้วนและมีความเสี่ยงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ที่ร้ายแรงหรือไม่สามารถฟื้นคืนสภาพได้ควรใช้แนวทางป้องกันไว้ก่อน (precautionary approach)

(4) ต้องมีการกำหนดความสำคัญของผลกระทบที่เหลืออยู่ (Determine the importance of the residual impacts) เมื่อมีกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบแล้วและกำหนดความสำคัญของผลกระทบที่คาดการณ์ไว้เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบ

<u>สหรัฐอเมริกา</u>

(1) ถ้อยแถลงด้านผลกระทบควรครอบคลุมมาตรการหลีกเลี่ยง ลดความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด รวมถึงการคุ้มครอง การฟื้นฟู และการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

(2) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบรรเทาผลกระทบ มาตรการควรกำหนดเทคนิคที่เหมาะสมและมีแนวโน้มที่จะสามารถปฏิบัติได้จริง

<u>เวียดนาม</u>

(1) ต้องมีการกำหนดมาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก และการควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการนำยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ

(2) ต้องระบุประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ และข้อเสนอแนวทางดำเนินการ

5.การจัดทำรายงาน

5.1 หลายประเทศบังคับให้หน่วยงานที่ขออนุมัติในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนงาน หรือข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ จะต้องนำเสนอถ้อยแถลงด้านสิ่งแวดล้อม (ES) หรือถ้อยแถลงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIS) แนบมากับข้อเสนอนโยบาย แผน หรือแผนงาน

5.2 ทุกประเทศที่ทำการศึกษามีการกำหนดสาระสำคัญที่จะต้องมีการรายงาน

5.3 บางประเทศกำหนดในกฎหมายบางประเทศกำหนดในคำแนะนำ (Guidance)

5.4 ประเทศที่กำหนดขอบเขตสาระสำคัญในรายงานอยู่ในกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ กลุ่มประเทศสมาชิก EU สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศเวียดนาม

5.5 ส่วนใหญ่ระบุให้มีการจัดทำรายงานที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-technic Report) หรือรายงานสำหรับประชาชนทั่วไป

5.6 มีหลายประเทศที่มีข้อกำหนดให้มีการจัดทำรายงานในขั้นการกำหนดขอบเขต (Scoping Report) แต่มักเป็นรายงานสำหรับเป็นเครื่องมือในการปรึกษาหารือ

5.7 ทุกประเทศบังคับให้รายงาน SEA หรืออาจเรียกในชื่ออื่น (ขึ้นกับข้อกฎหมาย) อาทิ ES หรือ EIS จะต้องนำรายงานเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็นของสาธารณะ

5.8 จะต้องนำผลหรือข้อแนะนำในรายงานไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย แผน หรือแผนงาน

6.การมีส่วนร่วม

6.1 การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (Continuing process) ที่มีความสำคัญต่อการจัดทำ SEA ระดับสูงมาก

6.2 การมีส่วนร่วมมีบทบาทอย่างเป็นทางการมักกำหนดอยู่ 2 ขั้นตอนหลัก คือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน (Scoping) และการจัดทำรายงาน (Reporting)

6.3 หลายประเทศมีข้อแนะนำให้ดำเนินการปรึกษาหารือหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการ Screening การประเมินและวิเคราะห์ทางเลือก และการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบรรเทาผลกระทบ

6.4 เครื่องมือที่มักนำมาใช้ คือ การปรึกษาหารือ การสำรวจความคิดเห็น และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

6.5 การกำหนดกรอบเวลาในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นมักพบในกลุ่มประเทศสมาชิก EU รวมถึง USA

6.6 มีความแตกต่างกันในด้านจำนวนวันที่กำหนดสำหรับการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆและสาธารณชน อาทิ สาธารณรัฐเชค 20 วัน, เดนมาร์ก 8 สัปดาห์, เนเธอร์แลนด์ 6 สัปดาห์, สโลเวเนีย 30 วัน สวีเดน และ UK ไม่กำหนดอย่างเป็นทางการ แต่พบว่า เวลล์ ประมาณ 28 วัน สก๊อตแลนด์ ประมาณ 60 วัน ส่วน USA กำหนดในขั้นกำหนดขอบเขต 90 วัน และขั้นการรายงาน 30 วัน เป็นต้น

6.7 กลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปให้ความสำคัญอย่างสูงกับการรับฟังความคิดเห็นข้ามพรมแดน

1.3 เทคนิคที่สามารถประยุกต์ใช้การจัดทำ SEA

1.3.1 ขั้นตอน Scoping

1. Understanding/Review อาทิ Content Analysis, Framework Analysis

2. พัฒนากรอบปัญหา/กรอบการวิเคราะห์ อาทิ PESTEL, Matrices

3. พัฒนาประเด็นยุทธศาสตร์ อาทิ RCA, Driving Force Analysis, Compatibility Assessment

4. กำหนดวิสัยทัศน์/เป้าหมายการพัฒนา อาทิ Preferred Transforming and Backcasting, Scenario Analysis และตรวจสอบด้วยหลักคุณสมบัติวิสัยทัศน์/เป้าหมายที่ดี 5 ประการ คือ

1) กล้าหาญ (Audacious)

2) มองเห็นอนาคต (Futuristic)

3) ชัดเจน (Clear)

4) ระบุขอบเขตเวลาที่จะบรรลุ (Time Bound) และ

5) สร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational)

5. กำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมาย ควรใช้เทคนิค Expert Judgement และ Brainstorming และตรวจสอบด้วยหลักการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี ประกอบด้วย

1) ยิ่งน้อยยิ่งดี (Less Is More)

2) ผูกมัดการวัดตัวขับเคลื่อนความสำเร็จที่สำคัญเอาไว้ (Tie Measures to Drivers of Success)

3) ไม่ควรกำหนดบนพื้นฐานของอดีตที่ผ่านมาเท่านั้น (Don’t Just Measure the Past)

4) คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Take Stakeholders into Account)

5) ส่งเสริมวิสัยทัศน์ (Cascade Goals into Vision)

6) ไม่ซับซ้อน (Simplify)

7) ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง (Based on Fact)

6. กำหนดตัวชี้วัด ควรใช้เทคนิค Expert Judgement และ Brainstorming และตรวจสอบด้วยหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่ดี หรือ ROARS ประกอบด้วย

1) ความเกี่ยวข้อง (Relevant) วัดส่วนสำคัญของวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ หรือ OKRs

2) จับต้องได้ (Objective or Measurable) หากคนสองคนวัดตัวชี้วัดเดียวกัน โดยใช้เครื่องมือเดียวกัน ควรได้ผลลัพธ์เดียวกัน

3) พร้อมใช้งาน (Available) ตัวชี้วัดควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่หรือข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ด้วยความพยายามที่สมเหตุสมผล

4) สมจริง (Realistic) ไม่ควรยากหรือมีค่าใช้จ่ายในการรวบรวมข้อมูลแพงเกินไป

5) จำเพาะเจาะจง (Specific) การเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ควรเกิดจากการพัฒนาและควรสะท้อนอย่างแม่นยำ

7. การวิเคราะห์พื้นฐานสำหรับการพัฒนา (Baseline Analysis)

1) เทคนิคที่สามารถใช้ได้ อาทิ Trend Analysis, Gap Analysis, Carrying Capacity Analysis, Geographic Information System (GIS), Land Use Partitioning Analysis, Modeling, Quality of Life Assessment (QoLA), Expert Judgement เป็นต้น

2) ผู้เชี่ยวชาญรายสาขาจะมีบทบาทในขั้นตอนนี้ร่วมกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

1.3.2 ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือก

1. การพัฒนาทางเลือก/ตัวเลือก (Alternative/Option Development)

1) เทคนิคที่สามารถใช้ได้ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์ อาทิ SWOT, TOWS Matrix, Five Force Model, Diamond Model, SOAR (Strength, Opportunity, Aspiration, Result), SPACE Matrix (Strategic Position and Action Evaluation Matrix) เป็นต้น

2) ผู้เชี่ยวชาญ. และผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเชี่ยวชาญเชิงยุทธศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้

2. การประเมินทางเลือก/ตัวเลือก (Alternative/Option Assessment)

1) เทคนิคที่นำมาใช้ในการประเมินทางเลือก/ตัวเลือกได้ อาทิ Multi-Criteria Analysis (MCA), Network Analysis, Overlay Mapping, Quality of Life Assessment (QoLA), Sensitivity Analysis,

Vulnerability Analysis, Cost-Benefit Analysis (CBA), Ecological Footprint Analysis, Geographic Information System (GIS), Modeling, Cumulative Effects, Risk Assessment เป็นต้น

2) ผู้เชี่ยวชาญรายสาขา และผู้มีส่วนได้เสียที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้

1.3.3 ขั้นตอนการจัดทำมาตรการความยั่งยืน

- เทคนิคที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ เป็นเทคนิคเดียวกันกับการพัฒนาทางเลือก/ตัวเลือก

- การจัดการความเสี่ยง และเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เข้าร่วม

1.3.4 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1) การติดตามการนำ SEA ไปสู่การปฏิบัติ สามารถประยุกต์ใช้เทคนิค Logical Framework

2) การติดตามสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เทคนิคที่เฉพาะเจาะจงกับประเด็นที่กำลังติดตาม อาทิ การวิเคราะห์รายได้ หนี้สิน การว่างงาน คุณภาพชีวิต คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ เป็นต้น

3) การประเมินผลการพัฒนา อาทิ เทคนิค Outcome mapping, Result chain analysis, Impact Evaluation, Sustainability Evaluation เป็นต้น

1.3.5 ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

1) การตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักการ Good SEA โดยอาศัยเทคนิค Expert Judgement โดยหลักการ Good SEA (OECD,2006) ประกอบด้วย

(1) มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน

(2) มีการบูรณาการกับโครงสร้างนโยบายและการวางแผนที่มีอยู่เดิม

(3) มีความยืดหยุ่น ดำเนินการซ้ำเพื่อให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และประยุกต์ให้สอดคล้องกับแต่ละบริบท

(4) วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและความเสี่ยงของ PPP ที่เสนอ และทางเลือกต่างๆ เทียบกับกรอบวัตถุประสงค์ หลักการ และเกณฑ์ความยั่งยืน

(5) มีการให้เหตุผลที่ชัดเจนสำหรับการเลือกทางเลือกที่ต้องการ (preferred options) และสำหรับการยอมรับเกี่ยวกับการยอมได้ยอมเสียที่สำคัญ (acceptance of significant trade-offs)

(6) มีการระบุโอกาสและข้อจำกัด ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ

(7) มีการพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงและการยอมได้ยอมเสียระหว่างด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

(8) มีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

(9) มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิผลให้ความสำคัญกับมีเป็นอิสระ และมีระบบประกันคุณภาพ

(10) มีความโปร่งใสตลอดกระบวนการ และการสื่อสารผลลัพธ์

(11) มีความคุ้มค่า

(12) มีการสนับสนุนให้มีการตรวจสอบกระบวนการจัดทำ SEA หลังจากแล้วเสร็จอย่างเป็นทางการและมีการติดตามตรวจสอบผลลัพธ์ของ PPP และ

(13) สร้างขีดความสามารถทั้งในการดำเนินการและการใช้งาน SEA

2) การตรวจสอบโดยกระบวนการปรึกษาหารือ (Consultation) และรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสาธารณะ (Public meeting) และการรับฟังความคิดเห็นต่อเนื่องผ่านทางเว็บไซต์

3) การใช้กรรมการเฉพาะสำหรับการตรวจสอบคุณภาพรายงาน SEA และรายงานสิ่งแวดล้อม

1.3.6 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม (ขั้นตอนต่อเนื่อง)

1) กลุ่ม Top management/หน่วยงานกำกับคุณภาพ สามารถใช้เทคนิค การปรึกษาหารือ และการสัมภาษณ์เชิงลึก

2) กลุ่มหน่วยงานขับเคลื่อนแผน/พันธมิตร/ผชช. สามารถใช้เทคนิค Brainstorming, Seminar, Focus Group, Group interview และ Lab เป็นต้น

3) กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์/ได้รับผลกระทบ สามารถใช้เทคนิคการประชุมสาธารณะ การประชุมกลุ่มเล็ก การสำรวจ เว็บไซต์รับฟังความคิดเห็น

1.4 SEA Effectiveness

1.4.1 Fischer, T. B., & Gazzola, P. (2006). SEA effectiveness criteria—equally valid in all countries? The case of Italy.

1.มีขั้นตอนที่เข้มงวดและชัดเจนและข้อบัญญัติสำหรับการจัดทำ SEA ของรัฐบาล

2.กำหนดความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำ SEA พร้อมทั้งมีการควบคุมและการตรวจสอบที่เข้มงวดโดยหน่วยงานอิสระ

3.มีกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการที่เข้มงวดขึ้น

4.นิยามบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนรวมถึงการแยกหน่วยงานผู้จัดทำแผนและผู้ประเมินด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

5.ใช้แนวทาง “สิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน” สำหรับการจัดทำ SEA โดยใช้ “เกณฑ์ความเหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมขั้นต่ำ”

6.มีข้อกำหนดอย่างเป็นทางการในการพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ รวมถึงทางเลือก “ไม่ต้องทำอะไรเลย” ก่อนจะมีการจัดทำ SEA

7.จัดสรรทรัพยากรให้มากขึ้นและจัดให้มีการฝึกอบรมที่ดีขึ้น

1.4.2 Zhang, J., Christensen, P., & Kørnøv, L. (2013). Review of critical factors for SEA implementation.

1.ปัจจัยขั้นตอน มีปัจจัยสำคัญ จำนวน 65 ความคิด ถูกระบุอยู่ใน 18 บทความจากทั้งหมด 30 บทความ ประกอบด้วย

1) “การระบุทางเลือก” จำนวน 11 บทความ

2) “การคาดการณ์” จำนวน 9 บทความ และ

3) “การมีส่วนร่วมของประชาชน” จำนวน 24 บทความ

2.ปัจจัยทั่วไป ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ

1) ปัจจัยด้านความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA

2) ปัจจัยด้านเจตจำนงและความเชื่อมั่นต่อ SEA

3) ปัจจัยด้านการพัฒนาเครือข่าย

4) ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์กรขับเคลื่อน และ

5) ปัจจัยด้านการบูรณาการ

1.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

1.5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA

1) ด้านระเบียบกฎหมาย ควรมีระบบกฎหมายหรือระเบียบที่ส่งเสริมความเป็นทางการของระบบ SEA โดยในระยะแรกควรจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และอาจพัฒนาเป็นพระราชบัญญัติในภายหลัง

2) การจัดทำคำแนะนำ (Guidance) ควรมีการจัดทำคำแนะนำครอบคลุมทั้ง คำแนะนำการจัดทำ SEA ทั่วไป และคำแนะนำเป็นรายสาขาหรือเชิงพื้นที่หรือรายประเด็น

3) การบังคับใช้ SEA ควรกำหนดประเภทแผนหลักที่ต้องจัดทำ SEA ชัดเจน แต่อาจมีการเกณฑ์ (Criteria) หรือ เช็คลิสต์ สำหรับการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแผนหรือแผนงานดังกล่าวต้องจัดทำ SEA หรือไม่

4) หน่วยงานขับเคลื่อน/กำกับดูแลการจัดทำ SEA

(1) หน่วยงานที่มีอำนาจจัดทำ SEA คือ หน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน หรือข้อเสนอ

(2) “คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.)” เป็นกลไกหลักในการส่งเสริมและการควบคุมคุณภาพโดยการสนับสนุนของ สศช.และสผ.

1.5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

1) ขั้นตอนพื้นฐานของการจัดทำ SEA

ควรประกอบด้วย การกลั่นกรอง (Screening) ขอบเขต (Scoping) ทางเลือก (Alternative) การประเมิน/ป้องกัน (Assessment/Protect) การจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม (Environmental Statement) และการติดตาม (Follow Up) โดยมีองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม (Public Participation) เป็นกระบวนการต่อเนื่อง

2) ขั้นตอนการกลั่นกรอง

(1) ควรระบุแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA อย่างชัดเจน และใช้เกณฑ์ (Criteria) หรือเช็คลิสต์สำหรับให้หน่วยงานเจ้าของแผนได้ตรวจสอบด้วยตัวเอง

(2) ใช้กลไกอนุกรรมการภายใต้ กพย.ในการให้คำแนะนำหรือช่วยตรวจสอบให้เกิดความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง

(3) อาจใช้กลไก preliminary scan เพื่อลดจำนวนแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA เนื่องจากบางแผนหรือแผนงานอาจไม่ได้ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

3) ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต

(1) ควรมีการกำหนดให้การกำหนดขอบเขตต้องมีการปรึกษาหารืออย่างเป็นทางการกับอนุกรรมการภายใต้ กพย. ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา (Consultation body)

(2) อาจมีการจัดทำรายงาน Scoping อย่างไม่เป็นทางการเพื่อใช้ประกอบการปรึกษาหารือ

(3) ควรมีการการกำหนดขอบเขตประเด็นที่บังคับให้ต้องมีการวิเคราะห์และคาดการณ์ เพื่อบรรจุไว้รายงานสิ่งแวดล้อม

4) การพัฒนาและประเมินทางเลือก

(1) ควรมีการการกำหนดให้มีการระบุทางเลือก “ไม่ทำอะไร (Do Nothing)” และทางเลือกที่ต้องการ (Preferred Alternative)

(2) ต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐาน (Baseline Analysis) เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของแผนหรือแผนงานและทางเลือกต่างๆ รวมทั้งทางเลือกที่ต้องการ

(3) มีการกำหนดขอบเขตทางเลือกที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษตามบริบทของแผน และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

5) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการติดตาม

(1) ควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

- มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์
- มาตรการเพิ่มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก
- แผนการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์การพัฒนา
- มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เหลืออยู่ (Residual Environmental Implications)

6) การจัดทำรายงาน

สาระสำคัญในรายงาน SEA อย่างน้อยควรประกอบด้วย

(1) รายงานสรุปสำหรับประชาชนทั่วไป (Non-Technical Summary) ควรประกอบด้วย

- สรุปกระบวนการ SEA
- สรุปผลกระทบสำคัญที่เกิดจากแผนหรือแผนงาน
- สรุปคำชี้แจงเกี่ยวกับความแตกต่างของทางเลือกต่าง ๆ ภายใต้แผนหรือแผนงาน และ
- สรุปผลการปรึกษาหารือ การรับฟังความเห็นของประชาชน และการตอบสนองต่อความคิดเห็นและข้อกังวลใจที่ได้รับ

(2) ระเบียบวิธีที่ใช้ ควรประกอบด้วย

- แนวทางที่นำมาใช้ในการจัดทำ SEA การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ความยากลำบากหรือข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลหรือการประเมิน

(3) ความเป็นมาและความสำคัญ ควรประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของ SEA และวัตถุประสงค์ของแผนหรือแผนงาน

(4) วัตถุประสงค์ของ SEA และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ควรประกอบด้วย

- การเชื่อมโยงของแผนที่จัดทำ SEA ไปยังแผน แผนงาน และบริบทอื่นในระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและ ระดับท้องถิ่น และวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิธีการพิจารณาสิ่งต่ างๆ ดังกล่าวข้างต้น
- คำอธิบายลักษณะสถานการณ์พื้นฐาน (Baseline) และการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต
- ประเด็นและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ
- ข้อจำกัดด้านข้อมูล และสมมติฐานต่าง ๆ ที่ใช้ และ
- วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดของประเด็นสำคัญที่ดำเนินการวิเคราะห์

(5) ประเด็นและทางเลือกภายใต้แผน/แผนงาน ควรประกอบด้วย

- การพิจารณาทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์สำคัญและวิธีการ การเปรียบเทียบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ

- วิธีการพิจารณาประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ในการเลือกทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมทางเลือกต่าง ๆ ที่พิจารณาและ

- สาเหตุที่ไม่เลือกทางเลือกเหล่านี้ และ

- มาตรการความยั่งยืนที่เสนอ

(6) การนำ SEA ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงาน ควรประกอบด้วย

- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของ นโยบาย แผน หรือแผนงาน

- วิธีการพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมในการกำหนดนโยบาย แผน หรือแผนงาน

- มาตรการความยั่งยืนที่เสนอ และ

- ความไม่แน่นอนและความเสี่ยง

(7) การนำนโยบาย แผน หรือแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ควรประกอบด้วย

- การเชื่อมโยงไปยังแผนและแผนงานและระดับโครงการอื่น ๆ (การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แนวทางการออกแบบ เป็นต้น) และ

- ข้อเสนอในการติดตามประเมินผล

7) การจัดทำรายงาน

1.ควรกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมอย่างน้อย 2 กระบวนการ คือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน (Scoping) และการจัดทำรายงาน (Reporting)

2.กระบวนการอื่นๆเช่น ขั้นตอนการประเมินและวิเคราะห์ทางเลือก การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบรรเทาผลกระทบ อาจใช้วิธีการส่งเสริมและสนับสนุน

3.กรอบเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต่อเนื่องในขั้นการกำหนดขอบเขตไม่ควรน้อยกว่า 45 วัน และขั้นการรายงานผลไม่ควรน้อยกว่า 30 วันต่อเนื่องนับจากวันที่มีการจัดประชุมสาธารณะหรือการรับฟังความคิดเห็น

1.5.3 ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำ SEA

1) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้ SEA ที่มีคุณภาพดี

(1) ความเป็นทางการที่รองรับโดยกฎหมาย/ข้อบังคับ

(2) คุณภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) มาตรฐานการจัดทำทางเลือกและการประเมินผลกระทบของแต่ละทางเลือก

2) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการนำ SEA ไปใช้ในการตัดสินใจในการจัดทำนโยบาย แผน และแผนงาน

(1) ข้อบังคับให้มีการนำผลจากการจัดทำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผน

(2) ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA ของภาคส่วนต่างๆ

(3) เจตจำนงและความเชื่อมั่นต่อระบบ SEA

(4) การพัฒนาเครือข่ายและองค์กรการขับเคลื่อน และ

(5) การบูรณาการในกระบวนการจัดทำ SEA

3) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบาย แผน และแผนงานที่นำ SEA ไปใช้ในการตัดสินใจ ได้นำไปสู่การนำไปปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน หรือเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(1) มีการกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบหรือมาตรการความยั่งยืน

(2) มีการติดตามและประเมินผลระดับผลลัพธ์และผลกระทบของแผน หรือ แผนงาน และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการตัดสินใจหรือแผนหรือแผนงาน

1.6 Focus on Việt Nam

1.6.1 ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

1) กฎหมาย/ข้อกำหนด

1.Law on Environmental Protection (No. 55/2014/QH13; Hanoi, June 23, 2014)

2.Chapter II Planning for Environmental Protection, Strategic Environment Assessment, Environmental Impact Assessment and Environmental Protection Plan

3. Section 2 Strategic Environment Assessment มาตรา 13-17

2) คำแนะนำในการจัดทำ SEA

คำแนะนำในการจัดทำ SEA ของเวียดนามถูกระบุอย่างละเอียดใน Law on Environmental Protection 2014 หมวดที่ 2 ส่วนที่ 2 ดังนี้

1. มาตรา 13 ว่าด้วยขอบเขตของแผนที่จะต้องมีการจัดทำ SEA

2. มาตรา 14 ว่าด้วยการดำเนินการเพื่อจัดทำ SEA ซึ่งจะระบุถึงหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดทำ SEA การระบุถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดทำ SEA การนำ SEA ไปใช้ประโยชน์ และหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำรายงาน SEA

3. มาตรา 15 ว่าด้วยสาระสำคัญของรายงาน ซึ่งประกอบด้วย

(1) ความจำเป็น บทบัญญัติทางกฎหมายพื้นฐาน สำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

(2) ระเบียบวิธีในการจัดทำ SEA

(3) สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

(4) พื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบเมื่อมีการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ

(5) ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ กับมุมมองและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม

(6) การประเมินและคาดการณ์ผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ที่อาจเกิดจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

(7) ประเมินและคาดการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในส่วนที่เชื่อมโยงกับการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ

(8) การปรึกษาหารือผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำ SEA

(9) มาตรการความยั่งยืนทั้งในการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวกและบรรเทาผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากกระบวนการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ และ

(10) ประเด็นสำคัญที่ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในกระบวนการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

4. มาตรา 16 ว่าด้วยการตรวจสอบคุณภาพรายงาน SEA ประกอบด้วย

- บทบาทในการตรวจสอบรายงานของหน่วยงานแต่ละระดับ
- การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพรายงาน (Inspection Council) และ
- การส่งรายงานให้กับหน่วยกำกับดูแล หน่วยงาน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องให้ความเห็น

5. มาตรา 17 ว่าด้วยการรับความเห็นและรายงานผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

- การจัดทำรายงาน SEA ฉบับสมบูรณ์ การยกร่างยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอที่อยู่บนพื้นฐานของ SEA และ การตอบสนองต่อข้อคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ
- หน่วยงานกำกับที่รับผิดชอบจัดทำรายงาน SEA จะต้องเขียนผลการตรวจสอบส่งให้กับหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
- ผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะถูกใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการอนุมัติยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ

3) คำแนะนำในการจัดทำ SEA

มาตรา 13 ได้ระบุถึงขอบเขตของแผนที่จะต้องมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ก) ยุทธศาสตร์และการวางแผนทั่วไปสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาค ภูมิภาคทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ระเบียงและเส้นทางการพัฒนา (Corridors and Belts)

ข.) การวางแผนทั่วไปสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและจังหวัดที่ขึ้นกับรัฐบาลกลางและและหน่วยทางเศรษฐกิจที่มีการบริหารรูปแบบพิเศษ

ค.) ยุทธศาสตร์และการวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การแปรรูปและการส่งออก เทคโนโลยีขั้นสูง และเขตอุตสาหกรรม

ง) ยุทธศาสตร์และการวางแผนการขุดเจาะและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดขึ้นไป

งง.) ยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม และรายสาขา ในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัด ที่อาจส่งผลกระทบสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

จ.) การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ การวางแผนและข้อเสนอสำหรับการดำเนินการ ข้อ ก. ข. ค. ง. และ งง.

4) หน่วยงานขับเคลื่อน/กำกับดูแล

มาตรา 14. กำหนดให้ หน่วยงานกำกับดูแลที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอที่ระบุในมาตรา 13

- จะต้องรับผิดชอบในการจัดเตรียมหรือว่าจ้างหน่วยงานที่ปรึกษาเพื่อจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กับกระบวนการจัดทำยุทศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ และ

- จะต้องรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อทำการตรวจสอบ

มาตร 16. กำหนดให้

ก) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ในส่วนของยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอที่รัฐสภา รัฐบาล และนายกรัฐมนตรีต้องพิจารณา

ข) กระทรวงและหน่วยงานระดับกรม ต้องตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธ ศาสตร์ในส่วนของยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอภายในขอบเขตอำนาจของตัวเอง

ค) คณะกรรมการประชาชนของจังหวัด (Provincial People’s Committees) จะต้องตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอที่อยู่ภายใต้ขอบอำนาจของตัวเองและที่อยู่ในเขตอำนาจของสภาประชาชน (People’s Council)

- โดยการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์จะต้องดำเนินการโดย “กรรมการตรวจสอบ (Inspection Council)” ที่จัดตั้งโดยหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ได้รับมอบหมายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

1.6.2 กระบวนการจัดทำ SEA

1) การกลั่นกรอง (Screening)

นำเสนอแล้วในหัวข้อการบังคับใช้

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตทางเทคนิคในการประเมินผลกระทบ

1. มาตรา 13 ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) คือ จะต้องมีการระบุวิธีดำเนินการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

2.ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII) พบว่า มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตอยู่ใน บทนำ Introduction) คือ

1) กำหนดประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศที่น่ากังวลใจ และจัดลำดับความสำคัญประเด็นที่สมควรได้รับการพิจารณาใน PDP

- ประเด็นและลำดับความสำคัญเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพลังงานทั้ง 5 ประเภท คือ ไฟฟ้าพลังน้ำพลังงานความร้อน พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานหมุนเวียน และการขยายสายส่ง (สาย 500 และ 220kV)

- การจัดทำ SEA เริ่มต้นด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญด้านเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมุมมองความยั่งยืนและยุทธศาสตร์ของ PDP โดยมีประเด็นเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับ PDP จำนวน 20 ประเด็นของ PDP ถูกอภิปรายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

- ชุดของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์ใน SEA นี้

2) ผลของการปรึกษาหารือรอบแรกและการจัดอันดับใช้วิธีการให้คะแนน (using the scoring method) โดยหน่วยงานเฉพาะด้านและหน่วยงานบริหารในพื้นที่ ทำให้คณะทำงานเลือกประเด็นสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ 12 ประเด็น และ ได้พัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการประเมินแต่ละประเด็นเหล่านี้

3) ในการคัดเลือกประเด็นและตัวชี้วัดเหล่านี้คณะทำงานได้กำหนด โดยพิจารณาบริบทของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระดับชาติและเป้าหมายต่างๆ ประกอบด้วย

(1) การลดความยากจนและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม

(2) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของชาติ

(3) ประสิทธิภาพด้านพลังงานและการอนุรักษ์

(4) การพัฒนาพลังงานทางเลือก และ

(5) การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

<u>มาตรา 13</u> ได้ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ประกอบด้วย

1.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

2.การประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ ต่อมุมมองและวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

3.การประเมินและการคาดการณ์แนวโน้มของผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ

4.การประเมินและคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ

จากการศึกษาเอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII) พบว่ามีสาระสำคัญของวิธีการพัฒนาและประเมินทางเลือกระบุอยู่ใน บทนำ สรุปได้ ดังนี้

1.พัฒนาทางเลือกกำลังไฟฟ้าใน PDP VII และสร้างตัวเลือกการใช้และการจัดหาพลังงานและทางเลือกอื่น ไว้ในกรอบการวิเคราะห์ โดยคำนึงถึงเป้าหมายระดับชาติ โดย คณะทำงาน SEA ได้จัดทำทางเลือก 2 ทางเลือก เพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

<u>ทางเลือกที่ 1:</u> เพื่อเพิ่มอัตราการประหยัดพลังงานและประสิทธิภาพจาก 1-3% (BAU) เป็น 5-8% ในปี 2573 (ทางเลือกด้านอุปสงค์)

<u>ทางเลือกที่ 2:</u> สมมติว่ามีการใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้นจาก 4% (BAU) เป็น 10% ในปี 2573 (ทางเลือกด้านอุปทาน)

2. กำหนดบทบาทของ GIS analysis ในการจัดทำ SEA ทั้งกระบวนการ

3.รวบรวมข้อมูลและกรอบการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐาน (baseline analysis) ประกอบด้วย

1) ตัวชี้วัดที่สามารถวัดเชิงปริมาณได้ ให้ระบุและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก (1) ข้อมูลผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีพร้อมอยู่แล้ว (2) ข้อมูลซึ่งที่ปรึกษา ADB มีพร้อมอยู่แล้ว (3) ข้อมูลจากแหล่งอื่น และ (4) ข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศรวบรวมเพิ่มเติม

2) จัดทำโครงสร้างและพารามิเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ GIS และระบุตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ GIS โดยพิจารณาจาก (1) ที่ตั้งของโรงไฟฟ้าในอนาคต สายส่ง (2) พื้นที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ผลกระทบจากการปล่อยก๊าซ) (3) พื้นที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำ (ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนและพื้นที่โดยรอบ) และ(4) พื้นที่ได้รับผลกระทบที่อยู่ห่างจากโรงไฟฟ้าไม่เกิน 10 กม. และไม่เกิน 30 กม.

3) ศึกษาทางเลือกของ PDP VII ทั้งด้านอุปสงค์ และด้านอุปทาน รวมถึงสถานการณ์พื้นฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งศักยภาพของโรงไฟฟ้า สายส่งใหม่ และเขตผลกระทบของโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ

5. วิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกและถ่วงน้ำหนัก ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของผลกระทบโดยใช้การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจและการให้คะแนน

2) การวิเคราะห์ผลกระทบทางกายภาพเชิงปริมาณทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบของตัวเลือกแหล่งจัดหาไฟฟ้าต่างๆที่อยู่ใน SEA

3) การประเมินทางเศรษฐกิจ ที่เป็นไปได้ของต้นทุนและผลประโยชน์ของผลกระทบที่เกิดจากตัวเลือกแหล่งจัดหาไฟใน PDP VII เพื่อเปรียบเทียบและการจัดอันดับ และพัฒนาตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงขนาดของผลกระทบที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้

4) การจัดอันดับโครงการแหล่งจัดหาไฟฟ้า (สำหรับพลังงานความร้อน) ในข้อเสนอทางเลือกการจัดหาพลังงาน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ เป้าหมายระดับประเทศ และความอ่อนไหวของสถานที่ตั้งโครงการ

4) การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

มาตรา 15 ได้ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

1. มาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก และการควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการนำยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ

2. ประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ และข้อเสนอแนวทางดำเนินการ

เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)

มีสาระสำคัญของวิธีการบรรเทาผลกระทบ คือ

1.ระบุพื้นที่และทางเลือกในการบรรเทาผลกระทบ และการจ่ายค่าชดชดเชย สำหรับพื้นที่และผู้ที่ได้รับผลกระทบในทางลบจากการพัฒนาโรงไฟฟ้าและสายส่ง

2.ระบุแนวทางการชดเชยและการบรรเทาผลกระทบด้วยแนวทางที่เหมาะสมตามกฎระเบียบและประสบการณ์ที่ดีของประเทศเวียดนาม และประเทศอื่น ๆ

3.ประเมินผลกระทบทางการเงินและทางเลือกในการจัดหาเงินทุนสำหรับมาตรการบรรเทาผลกระทบและการชดเชย รวมถึงศักยภาพของกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ตาม Decree No. 99/2010/ND-CP dated 24 September 2010 on Payment for Environmental Services.

4.เสนอแผนงานการตรวจสอบและการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปกป้องสิ่งแวดล้อม

5) รายงาน SEA

มาตรา 15. ว่าด้วยสาระสำคัญของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประกอบด้วย

1. ความจำเป็นและเหตุผลทางกฎหมายสำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

2. วิธีการในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

3. สรุปสาระสำคัญที่อยู่ใน ยุทธศาสตร์ แผน และ ข้อเสนอ

4. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

5. การประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ กับมุมมองและวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

6. การประเมินและการคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

7. การประเมินและการคาดการณ์โดยอ้างอิงถึงแนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

8. การปรึกษาหารือในกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

9. มาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก การควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่บรรจุในยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอ

10. ประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ และข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการ

6) การมีส่วนร่วม

มาตรา 15 ได้ระบุสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม คือ ต้องมีการปรึกษาหารือในกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)

บทที่ 4 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สรุปได้ ดังนี้

1.วัตถุประสงค์ในการปรึกษาหารือ เกี่ยวข้องกับ

(1) ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและตัวชี้วัดที่ต้องทำการประเมิน

(2) แนวทางการจัดทำ SEA และวิธีการประเมินผล

(3) การวิเคราะห์ผลการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของทางเลือกต่างๆในการพัฒนาพลังงาน และ

(4) ความเหมาะสมของร่างมาตรการบรรเทาผลกระทบที่ใช้รองรับกับผลกระทบด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

2.วิธีการปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม โครงการนี้เลือกใช้เครื่องมือสำคัญ 2 เครื่องมือ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการใช้แบบสำรวจ ดังนี้

1) ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

(1) การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

- วัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำ SEA และวิธีการประเมินผล และประเด็นยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมที่จะประเมินใน SEA ของ PDP VII

- ผู้เข้าร่วมการประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนของกระทรวงที่เกี่ยวข้องและกรมต่างๆ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องการจัดการและจำหน่ายไฟฟ้า จังหวัดที่มีโครงการด้านพลังงานขนาดใหญ่ และ NGOs ระดับนานาชาติที่ทำงานในเวียดนาม

(2) การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2

- วัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับ (1.1) การประเมินและเปรียบเทียบทางเลือกที่เสนอ (1.2) มาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ (1.3) ความเหมาะสมของข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับแผนและข้อเสนอแนะ

- ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เหมือนกับการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งแรก และมีกิจกรรมเพิ่มเติมควบคู่กับการประชุมฯ คือ การสัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในภาคสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

(3) การใช้แบบสำรวจ ตารางผลกระทบ (Impact Matrices) ที่ประกอบด้วย

- รายการผลกระทบที่อาจเกิดจากการพัฒนาพลังงานและการขยายโครงข่าย รวมทั้งเกณฑ์ในการจัดอันดับผลกระทบ สำหรับโครงการพัฒนาไฟฟ้าจำนวน 221 โครงการ

- ถูกส่งไปยังสำนักงานอุตสาหกรรมและการค้าจังหวัดและสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ที่มีข้อเสนอการเสนอการลงทุนที่สำคัญใน PDP VII

- ผลที่รวบรวมได้จะถูกนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ SEA ด้วย

7) การควบคุมและกำกับ

มาตรา 16 ว่าด้วยการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ได้ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการควบคุมและกำกับ ประกอบด้วย

1.ความรับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดระดับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

1) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการตรวจสอบรายงานฯ ในส่วนของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอที่รัฐสภา รัฐบาล และนายกรัฐมนตรีพิจารณา

2) รัฐมนตรีและหน่วยงานที่อยู่ภายใต้รัฐมนตรี ต้องจัดให้มีการตรวจสอบรายงานฯ ในส่วนของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอภายในเขตอำนาจของตน

3) คณะกรรมการประชาชนของจังหวัด (Provincial People's Committees) จะต้องตรวจสอบรายงานฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอภายในขอบเขตอำนาจของกรรมการ และอยู่ในขอบเขตอำนาจของสภาประชาชนในระดับเดียวกัน

2.การตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะต้องดำเนินการโดยกรรมการตรวจสอบ (inspection council) ที่จัดตั้งโดยหัวหน้าหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

3.หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินข้อมูลที่ระบุไว้ในรายงานฯ รวมถึงดำเนินการสำรวจและรวบรวมความคิดเห็นจากหน่วยงานกำกับดูแล องค์กร และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 17 ว่าด้วยการรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบและรายงานผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ระบุสาระสำคัญที่สอดคล้องกันขั้นตอนการกำกับตรวจสอบ ดังนี้

1.หน่วยงานที่จัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ จะต้องรับผิดชอบในการจัดทำรายงานฯให้แล้วเสร็จสิ้นและจัดทำ ร่างยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ เป็นลายลักษณ์อักษรบนพื้นฐานของการวิจัยที่เหมาะสมและอ้างถึงการตอบสนองต่อคณะกรรมการตรวจสอบ.

2.หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะต้องส่งรายงานเกี่ยวกับผลการตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ เป็นลายลักษณ์อักษร และ

3.ผลสรุปการตรวจสอบรายงานเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะถูกใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการอนุมัติยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม

ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
วันพุธที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.30-16.30 น.
ณ ห้องประหยัด บุรณศิริ อาคาร 1 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

วัตถุประสงค์ของการประชุม

1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สศช. ได้รับความรู้ มุมมอง และประสบการณ์ต่อแนวทางการขับเคลื่อน SEA และศึกษากรณีตัวอย่างของประเทศเวียดนาม และ

2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สศช. ได้นำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาต่อยอดและประยุกต์ใช้การพัฒนาด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาของ SEA

1 ความเป็นมาของ SEA

"...นโยบายนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลกลาง โดยร่วมมือกับมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อใช้วิธีการและมาตรการที่เป็นไปได้ทั้งหมด งบประมาณและด้านวิชาการที่เหมาะสมในการคุ้มครอง ดูแล และความอยู่ดีมีสุขทั่วไป เพื่อสร้างและรักษาสถานการณ์ที่มนุษย์และธรรมชาติสามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน และเติมเต็มสังคม เศรษฐกิจ และอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนอเมริกันทั้งในรุ่นปัจจุบันและอนาคต..."

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

1) กฎหมาย/ข้อกำหนด

ลักษณะกฎหมาย/ข้อกำหนด	ประเทศที่ทำการศึกษา
มีกฎหมาย/ข้อกำหนดในการขับเคลื่อน SEA โดยเฉพาะ	แคนาดา เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร เขตปกครองพิเศษฮ่องกง โปรตุเกส และ สวีเดน
มีข้อกำหนด SEA เพิ่มเติมในกฎหมายสิ่งแวดล้อมเดิม	สาธารณรัฐเช็ก เนเธอร์แลนด์ สโลเวเนีย และ เวียดนาม
มีกฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม/ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับการวางแผนตั้งแต่ต้น	สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

2) การจัดทำคำแนะนำ (Guidance)

ลักษณะของคำแนะนำ	ประเทศที่ทำการศึกษา
มีการจัดทำคำแนะนำการจัดทำ SEA ทั่วไป	(1) แคนาดา (2) เดนมาร์ก (3) สหราชอาณาจักร (4) สาธารณรัฐเชค (5) เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (6) เนเธอร์แลนด์ (7) แอฟริกาใต้ (8) สาธารณรัฐประชาชนจีน (9) โปรตุเกส และ (10) สวีเดน
มีรายละเอียดคำแนะนำในกฎหมายหลักเพียงพอที่จะสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดทำ SEA	นิวซีแลนด์ สโลเวเนีย และเวียดนาม
มีคำแนะนำเป็นรายสาขาหรือเชิงพื้นที่หรือรายประเด็น	แคนาดา เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

3) การบังคับใช้

ลักษณะการบังคับใช้	ประเทศที่ทำการศึกษา
กำหนดประเภทการวางแผนที่ต้องจัดทำ SEA ชัดเจน	(1) เดนมาร์ก (2) สหราชอาณาจักร (3) สาธารณรัฐเชค (4) สโลเวเนีย (6) แอฟริกาใต้ (7) สาธารณรัฐประชาชนจีน (8) เวียดนาม (9) โปรตุเกส และ (10) สวีเดน
ใช้เกณฑ์ (Criteria) ในการกำหนดประเภทแผนที่ต้องจัดทำ SEA	(1) แคนาดา (2) เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (3) สหรัฐอเมริกา และ (4) นิวซีแลนด์
ระบุประเภทแผนชัดเจนและใช้เกณฑ์ในการกำหนดแผนที่ต้องจัดทำ SEA	เนเธอร์แลนด์

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

4) การขับเคลื่อน/กำกับดูแลการจัดทำ SEA

(1) การจัดทำ SEA: หน่วยงานเจ้าของแผน

(2) การกำกับและส่งเสริมคุณภาพ SEA และการตรวจสอบประสิทธิผล

- อาศัยกฎหมาย/ระเบียบ/คำแนะนำ ที่เป็นทางการ
- อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม/การเผยแพร่สู่สาธารณะ
- อาศัยคณะกรรมการเฉพาะ
- อาศัยกลไกการอนุมัติแผน/กลไกทางการบริหาร/กลไกทางการเมือง

2.กระบวนการจัดทำ SEA

2 กระบวนการจัดทำ SEA

การมีส่วนร่วม

1.การกลั่นกรอง

2.การกำหนดขอบเขต

3.การพัฒนาและประเมินทางเลือก

4.การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

5.การจัดทำรายงาน

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2 กระบวนการจัดทำ SEA

2.การกำหนดขอบเขต

1. ไม่มีรูปแบบเฉพาะสามารถปรับเปลี่ยนได้ ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ

2. สาระสำคัญที่ทำให้สามารถจำแนกความแตกต่างของประเทศต่าง ๆ ได้ คือ การปรึกษาหารือ (Consultation) และ ขอบเขตประเด็นที่บังคับให้ต้องมีการวิเคราะห์

(1) การปรึกษาหารือ

- กลุ่มประเทศที่บังคับให้ต้องมีการปรึกษาหารือในขั้นการกำหนดขอบเขต (ทุกประเทศในกลุ่ม EU และ USA)
- ประเทศที่ไม่มีข้อบังคับ

(2) การกำหนดขอบเขตขั้นต่ำที่ต้องมีการวิเคราะห์ในระเบียบกฎหมาย

(2) การกำหนดขอบเขตขั้นต่ำที่ต้องมีการวิเคราะห์ในระเบียบกฎหมาย อาทิ แคนาดา นิวซีแลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร เวียดนาม เป็นต้น

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2 กระบวนการจัดทำ SEA

3.การพัฒนาและประเมินทางเลือก

1. ทุกประเทศ**ไม่มีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับวิธีการกำหนดทางเลือก**หรือจำนวนทางเลือกขั้นต่ำหรือขั้นสูง

2. **มีข้อกำหนดที่คล้ายคลึงกัน** คือ (1) การจัดทำทางเลือกศูนย์ (Zero Alternative) หรือ ทางเลือกที่เป็น “สถานะปัจจุบัน (Current State)” หรือ “ไม่ทำอะไร (Do Nothing)”

3. **การจัดทำทางเลือกที่สมเหตุสมผล** (Reasonable Alternative) ประเทศที่กล่าวถึง อาทิ สาธารณรัฐเชค เนเธอร์แลนด์ เขตปกครองพิเศษฮ่องกง (ใช้คำว่า Preferred Options) สโลเวเนีย แอฟริกาใต้ (ใช้คำว่า a best practicable environmental option) เป็นต้น

4. **การวิเคราะห์ Baseline Analysis:** กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากไม่มีแผนและแผนงานไปสู่การปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายผลกระทบของแผนหรือแผนงานและทางเลือกต่าง ๆ

5. **ความครอบคลุมของขอบเขตทางเลือก:** เกือบทุกประเทศมีการกำหนดขอบเขตทางเลือกที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

6. **บางประเทศที่ให้ความสำคัญกับบางประเด็นในการประเมินผลกระทบของทางเลือกต่าง ๆ** เช่น ด้านสุขภาพ (อาทิ แคนาดา สาธารณรัฐเชค สหรัฐอเมริกา) ความยั่งยืน (อาทิ แคนาดา ฮ่องกง สหราชอาณาจักร) ชายฝั่งทะเล (อาทิ นิวซีแลนด์) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (อาทิ เวียดนาม)

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2 กระบวนการจัดทำ SEA

4.การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

1 ทุกประเทศระบุถึงการบรรเทาผลกระทบและการติดตาม แต่ใช้ภาษาแตกต่างกัน

2 สาระสำคัญ ประกอบด้วย (1) มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ (2) มาตรการเพิ่มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก (3) การติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์การพัฒนา อาทิ

แคนาดา

- (1) ต้องมีการวิเคราะห์และพิจารณาความจำเป็นในการกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบที่สามารถลดหรือขจัดผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากข้อเสนอ และโอกาสในการเพิ่มผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น
- (2) มาตรการบรรเทาผลกระทบหรือการใช้ประโยชน์จากโอกาสควรอยู่ด้วยกันหรือเป็นมาตรการเดียวกัน

ฮ่องกง

- (1) ต้องกำหนดประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมและมาตรการบรรเทาผลกระทบของทางเลือกที่ต้องการ (Preferred Option (s))
- (2) กรณีที่มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เหลืออยู่ (Residual Environmental Implications) และต้องมีการตรวจสอบสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและติดตามผลการพัฒนาในอนาคต

2 กระบวนการจัดทำ SEA

4.การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม (ต่อ)

2 สาระสำคัญ ประกอบด้วย (1) มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ (2) มาตรการเพิ่มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก (3) การติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์การพัฒนา อาทิ

แอฟริกาใต้

- (1) ต้องระบุมาตรการเพื่อหลีกเลี่ยง ลด และชดเชยผลกระทบหลัก
- (2) ควรหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ก่อน จากนั้นจึงทำการลดและ การแก้ไขเป็นวิธีสุดท้าย ด้วยการใช้มาตรการที่เหมาะสม
- (3) หากข้อมูลไม่ครบถ้วนและมีความเสี่ยงที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ที่ร้ายแรงหรือไม่สามารถฟื้นคืนสภาพได้ควรใช้แนวทางป้องกันไว้ก่อน (precautionary approach)
- (4) ต้องมีการกำหนดความสำคัญของผลกระทบที่เหลืออยู่ (Determine the importance of the residual impacts) เมื่อมีกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบแล้ว และกำหนดความสำคัญของผลกระทบที่คาดการณ์ไว้เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบ

สหรัฐอเมริกา

- (1) ถ้อยแถลงด้านผลกระทบควรครอบคลุมมาตรการหลีกเลี่ยง ลดความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด รวมถึงการคุ้มครอง การฟื้นฟู และการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม
- (2) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบรรเทาผลกระทบ มาตรการควรกำหนดเทคนิคที่เหมาะสมและมีแนวโน้มที่จะสามารถปฏิบัติได้จริง

เวียดนาม

- (1) ต้องมีการกำหนดมาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก และการควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่คาดเกิดจากการนำยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ
- (2) ต้องระบุประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ และข้อเสนอแนวทางดำเนินการ

UAE บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2 กระบวนการจัดทำ SEA

5.การจัดทำรายงาน

1 หลายประเทศบังคับให้หน่วยงานที่ขออนุมัติในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน แผนงาน หรือข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ จะต้องนำเสนอถ้อยแถลงด้านสิ่งแวดล้อม (ES) หรือถ้อยแถลงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIS) แนบมากับข้อเสนอนโยบาย แผน หรือแผนงาน

2 ทุกประเทศที่ทำการศึกษามีการกำหนดสาระสำคัญที่จะต้องมีการรายงาน

3 บางประเทศกำหนดในกฎหมายบางประเทศกำหนดในคำแนะนำ (Guidance)

4 ประเทศที่กำหนดขอบเขตสาระสำคัญในรายงานอยู่ในกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ กลุ่มประเทศสมาชิก EU สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศเวียดนาม

UAE บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2 กระบวนการจัดทำ SEA

5 ส่วนใหญ่ระบุให้มีการจัดทำรายงานที่ไม่ใช่เทคนิค (Non-technic Report) หรือรายงานสำหรับประชาชนทั่วไป

6 มีหลายประเทศที่มีข้อกำหนดให้มีการจัดทำรายงานในขั้นการกำหนดขอบเขต (Scoping Report) แต่มักเป็นรายงานสำหรับเป็นเครื่องมือในการปรึกษาหารือ

7 ทุกประเทศบังคับให้รายงาน SEA หรืออาจเรียกในชื่ออื่น (ขึ้นกับข้อกฎหมาย) อาทิ ES หรือ EIS จะต้องนำรายงานเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและรับฟังความคิดเห็นของสาธารณะ

8 จะต้องนำผลหรือข้อแนะนำในรายงานไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำนโยบาย แผน หรือแผนงาน

UAE บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

6.การมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (Continuing process) ที่มีความสำคัญต่อการจัดทำ SEA ระดับสูงมาก

2.การมีส่วนร่วมมีบทบาทอย่างเป็นทางการมักกำหนดอยู่ 2 ขั้นตอนหลัก คือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน (Scoping) และการจัดทำรายงาน (Reporting)

3 หลายประเทศมีข้อแนะนำให้ดำเนินการปรึกษาหารือหรือการมีส่วนร่วมในกระบวนการ Screening การประเมินและวิเคราะห์ทางเลือก และการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบรรเทาผลกระทบ

4.เครื่องมือที่มักนำมาใช้ คือ การปรึกษาหารือ การสำรวจความคิดเห็น และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

6.การมีส่วนร่วม

5 การกำหนดกรอบเวลาในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมนั้นมักพบในกลุ่มประเทศสมาชิก EU รวมถึง USA

6 มีความแตกต่างกันในด้านจำนวนวันที่กำหนดสำหรับการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆและสาธารณชน อาทิ สาธารณรัฐเชค 20 วัน, เดนมาร์ก 8 สัปดาห์, เนเธอร์แลนด์ 6 สัปดาห์, สโลเวเนีย 30 วัน สวีเดนและ UK ไม่กำหนดอย่างเป็นทางการ แต่พบว่า เวลส์ ประมาณ 28 วัน สก๊อตแลนด์ ประมาณ 60 วัน ส่วน USA กำหนดในขั้นกำหนดขอบเขต 90 วัน และขั้นการรายงาน 30 วัน เป็นต้น

7. กลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปให้ความสำคัญอย่างสูงกับการรับฟังความคิดเห็นข้ามพรมแดน

3 เทคนิคที่สามารถประยุกต์ใช้การจัดทำ SEA

1.ขั้นตอน Scoping

1 Understanding/Review
- Content Analysis
- Framework Analysis

2 พัฒนากรอบปัญหา /กรอบการวิเคราะห์
- PESTEL
- Matrices

3 พัฒนาประเด็นยุทธศาสตร์
- RCA
- Driving Force Analysis
- Compatibility Assessment

4 กำหนดวิสัยทัศน์/เป้าหมายการพัฒนา
- Preferred Transforming
- Backcasting Scenario Analysis

คุณสมบัติวิสัยทัศน์/เป้าหมายที่ดี
1) กล้าหาญ (Audacious
2) มองเห็นอนาคต (Futuristic)
3) ชัดเจน (Clear)
4) ระบุขอบเขตเวลาที่จะบรรลุ (Time Bound)
5) สร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational)

5 กำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมาย
- Expert Judgement
- Brainstorming

ตรวจสอบด้วยหลักการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดี
1) ยิ่งน้อยยิ่งดี (Less Is More)
2) ผูกมัดการวัดตัวขับเคลื่อนความสำเร็จที่สำคัญเอาไว้ (Tie Measures to Drivers of Success)
3) ไม่ควรกำหนดบนพื้นฐานของอดีตที่ผ่านมาเท่านั้น (Don't Just Measure the Past)
4) คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Take Stakeholders into Account)
5) ส่งเสริมวิสัยทัศน์ (Cascade Goals into Vision)
6) ไม่ซับซ้อน (Simplify)
7) ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง (Based on Fact)

1.ขั้นตอน Scoping

6 กำหนดตัวชี้วัด

- Expert Judgement
- Brainstorming

ตรวจสอบด้วยหลักการกำหนดตัวชี้วัดที่ดี หรือ ROARS

1) ความเกี่ยวข้อง (Relevant) วัดส่วนสำคัญของวัตถุประสงค์ หรือผลลัพธ์ หรือ OKRs
2) จับต้องได้ (Objective or Measurable) หากคนสองคนวัดตัวชี้วัดเดียวกัน โดยใช้เครื่องมือเดียวกัน ควรได้ผลลัพธ์เดียวกัน
3) พร้อมใช้งาน (Available) ตัวชี้วัดควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่หรือข้อมูลที่สามารถรวบรวมได้ด้วยความพยายามที่สมเหตุสมผล
4) สมจริง (Realistic) ไม่ควรยากหรือมีค่าใช้จ่ายในการรวบรวมข้อมูลแพงเกินไป
5) จำเพาะเจาะจง (Specific) การเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ควรเกิดจากการพัฒนาและควรสะท้อนอย่างแม่นยำ

7 การวิเคราะห์พื้นฐานสำหรับการพัฒนา (Baseline Analysis)

1. เทคนิคที่สามารถใช้ได้

- Trend Analysis
- Gap Analysis
- Carrying Capacity Analysis
- Geographic Information System (GIS)
- Land Use Partitioning Analysis
- Modeling, Quality of Life Assessment (QoLA)
- Expert Judgement

2. ผู้เชี่ยวชาญรายสาขาจะมีบทบาทในขั้นตอนนี้ร่วมกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน

2.ขั้นตอนการพัฒนาทางเลือกและประเมินทางเลือก

การพัฒนาทางเลือก/ตัวเลือก (Alternative/Option Development)

เทคนิคที่สามารถใช้ได้ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนายุทธศาสตร์

- SWOT
- TOWS Matrix
- Five Force Model
- Diamond Model
- SOAR (Strength Opportunity, Aspiration, Result)
- SPACE Matrix (Strategic Position and Action Evaluation Matrix)

ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเชี่ยวชาญเชิงยุทธศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้

การประเมินทางเลือก/ตัวเลือก (Alternative/Option Assessment)

เทคนิคที่นำมาใช้ในการประเมินทางเลือก/ตัวเลือกได้

- Multi-Criteria Analysis (MCA)
- Network Analysis
- Overlay Mapping
- Quality of Life Assessment (QoLA)
- Sensitivity Analysis, Vulnerability Analysis,
- Cost-Benefit Analysis (CBA)
- Ecological Footprint Analysis
- Geographic Information System (GIS)
- Modeling
- Cumulative Effects
- Risk Assessment

ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเชี่ยวชาญเชิงยุทธศาสตร์จะมีบทบาทสำคัญในขั้นตอนนี้

3.ขั้นตอนการจัดทำมาตรการความยั่งยืน

1. เทคนิคที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ เป็นเทคนิคเดียวกันกับการพัฒนาทางเลือก/ตัวเลือก

2. การจัดการความเสี่ยง และเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เข้าร่วม

4.ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1. การติดตามการนำ SEA ไปสู่การปฏิบัติ สามารถประยุกต์

Logical Framework

2. การติดตามสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เทคนิคที่เฉพาะเจาะจงกับประเด็นที่กำลังติดตาม

- การวิเคราะห์รายได้
- หนี้สิน
- การว่างงาน
- คุณภาพชีวิต
- คุณภาพน้ำ
- คุณภาพอากาศ

3. การประเมินผลการพัฒนา

- Outcome mapping,
- Result chain analysis
- Impact Evaluation Sustainability Evaluation

5.ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

1) การตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักการ Good SEA โดยอาศัยเทคนิค Expert Judgement โดยหลักการ Good SEA (OECD,2006) ประกอบด้วย

- มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน
- มีการบูรณาการกับโครงสร้างนโยบายและการวางแผนที่มีอยู่เดิม
- มีความยืดหยุ่น ดำเนินการซ้ำเพื่อให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และประยุกต์ให้สอดคล้องกับแต่ละบริบท
- วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและความเสี่ยงของ PPP ที่เสนอ และทางเลือกต่าง ๆ เทียบกับกรอบวัตถุประสงค์ หลักการ และเกณฑ์ความยั่งยืน
- มีการให้เหตุผลที่ชัดเจนสำหรับการเลือกทางเลือกที่ต้องการ (preferred options) และสำหรับการยอมรับเกี่ยวกับการยอมได้ยอมเสียที่สำคัญ (acceptance of significant trade-offs)
- มีการระบุโอกาสและข้อจำกัด ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอื่น ๆ

5.ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

1) การตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักการ Good SEA โดยอาศัยเทคนิค Expert Judgement โดยหลักการ Good SEA (OECD,2006) ประกอบด้วย

- มีการพิจารณาเกี่ยวกับความเชื่อมโยงและการยอมได้ยอมเสียระหว่างด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ
- มีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ และมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน
- มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิผลให้ความสำคัญกับมีเป็นอิสระ และมีระบบประกันคุณภาพ
- มีความโปร่งใสตลอดกระบวนการ และการสื่อสารผลลัพธ์
- มีความคุ้มค่า
- มีการสนับสนุนให้มีการตรวจสอบกระบวนการจัดทำ SEA หลังจากแล้วเสร็จอย่างเป็นทางการและมีการติดตามตรวจสอบผลลัพธ์ของ PPP และ
- สร้างขีดความสามารถทั้งในการดำเนินการและการใช้งาน SEA

5.ขั้นตอนการจัดทำรายงาน

2) การตรวจสอบโดยกระบวนการปรึกษาหารือ (Consultation) และรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมสาธารณะ (Public meeting) และการรับฟังความคิดเห็นต่อเนื่องผ่านทางเว็บไซต์

3) การใช้กรรมการเฉพาะสำหรับการตรวจสอบคุณภาพรายงาน SEA และรายงานสิ่งแวดล้อม

6.ขั้นตอนการมีส่วนร่วม (ขั้นตอนต่อเนื่อง)

1) กลุ่ม Top management/หน่วยงานกำกับคุณภาพ สามารถใช้เทคนิค การปรึกษาหารือ และการสัมภาษณ์เชิงลึก

2) กลุ่มหน่วยงานขับเคลื่อนแผน/พันธมิตร/ผชช. สามารถใช้เทคนิค Brainstorming, Seminar, Focus Group, Group interview และ Lab เป็นต้น

3) กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์/ได้รับผลกระทบ สามารถใช้เทคนิคการประชุมสาธารณะ การประชุมกลุ่มเล็ก การสำรวจ เว็บไซต์รับฟังความคิดเห็น

4. SEA Effectiveness

4 SEA Effectiveness

1.Fischer, T. B., & Gazzola, P. (2006). SEA effectiveness criteria—equally valid in all countries? The case of Italy.

1. มีขั้นตอนที่เข้มงวดและชัดเจนและข้อบัญญัติสำหรับการจัดทำ SEA ของรัฐบาล

2. กำหนดความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำ SEA พร้อมทั้งมีการควบคุมและการตรวจสอบที่เข้มงวดโดยหน่วยงานอิสระ

3. มีกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมในระดับโครงการที่เข้มงวดขึ้น

4. นิยามบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนรวมถึงการแยกหน่วยงานผู้จัดทำแผนและผู้ประเมินด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

5. ใช้แนวทาง “สิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐาน” สำหรับการจัดทำ SEA โดยใช้ “เกณฑ์ความเหมาะสมด้านสิ่งแวดล้อมขั้นต่ำ”

6. มีข้อกำหนดอย่างเป็นทางการในการพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ รวมถึงทางเลือก “ไม่ต้องทำอะไรเลย” ก่อนจะมีการจัดทำ SEA

7. จัดสรรทรัพยากรให้มากขึ้นและจัดให้มีการฝึกอบรมที่ดีขึ้น

4 SEA Effectiveness

2. Zhang, J., Christensen, P., & Kørnøv, L. (2013). Review of critical factors for SEA implementation.

1.ปัจจัยขั้นตอน มีปัจจัยสำคัญ จำนวน 65 ความคิด ถูกระบุอยู่ใน 18 บทความจากทั้งหมด 30 บทความ ประกอบด้วย

1. “การระบุทางเลือก” จำนวน 11 บทความ
2. “การคาดการณ์” จำนวน 9 บทความ
3. “การมีส่วนร่วมของประชาชน” จำนวน 24 บทความ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

4 SEA Effectiveness

2. Zhang, J., Christensen, P., & Kørnøv, L. (2013). Review of critical factors for SEA implementation.

2.ปัจจัยทั่วไป ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ

1. ปัจจัยด้านความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA
2. ปัจจัยด้านเจตจำนงและความเชื่อมั่นต่อ SEA
3. ปัจจัยด้านการพัฒนาเครือข่าย
4. ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์กรขับเคลื่อน
5. ปัจจัยด้านการพัฒนาองค์กรขับเคลื่อน

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA

1) ด้านระเบียบกฎหมาย

ควรมีระบบกฎหมายหรือระเบียบที่ส่งเสริมความเป็นทางการของระบบ SEA โดยในระยะแรกควรจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี และอาจพัฒนาเป็นพระราชบัญญัติในภายหลัง

2) การจัดทำคำแนะนำ (Guidance)

ควรมีการจัดทำคำแนะนำครอบคลุมทั้ง คำแนะนำการจัดทำ SEA ทั่วไป และคำแนะนำเป็นรายสาขาหรือเชิงพื้นที่หรือรายประเด็น

3) การบังคับใช้ SEA

ควรกำหนดประเภทแผนหลักที่ต้องจัดทำ SEA ชัดเจน แต่อาจมีการเกณฑ์ (Criteria) หรือเช็คลิสต์ สำหรับการตรวจสอบให้แน่ใจว่าแผนหรือแผนงานดังกล่าวต้องจัดทำ SEA หรือไม่

4) หน่วยงานขับเคลื่อน/กำกับดูแลการจัดทำ SEA

(1) หน่วยงานที่มีอำนาจจัดทำ SEA คือ หน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน หรือข้อเสนอ

(2) "คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.)" เป็นกลไกหลักในการส่งเสริมและการควบคุมคุณภาพโดยการสนับสนุนของ สศช.และสผ.

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

กระบวนการจัดทำ SEA	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
1) ขั้นตอนพื้นฐานของการจัดทำ SEA	ควรประกอบด้วย • การกลั่นกรอง (Screening) • ขอบเขต (Scoping) • ทางเลือก (Alternative) • การประเมิน/ป้องกัน (Assessment/Protect) • การจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม (Environmental Statement) • การติดตาม (Follow Up) • มีองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม (Public Participation) เป็นกระบวนการต่อเนื่อง
2) ขั้นตอนการกลั่นกรอง	(1) ควรระบุแผนหรือแผนงานที่ต้องจัดทำ SEA อย่างชัดเจน และใช้เกณฑ์ (Criteria) หรือเช็คลิสต์สำหรับให้หน่วยงานเจ้าของแผนได้ตรวจสอบด้วยตัวเอง (2) ใช้กลไกอนุกรรมการภายใต้ กพย.ในการให้คำแนะนำหรือช่วยตรวจสอบให้เกิดความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง (3) อาจใช้กลไก preliminary scan เพื่อลดจำนวนแผนหรือแผนงานที่ต้องทำ SEA เนื่องจากบางแผนหรือแผนงานอาจไม่ได้ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

กระบวนการจัดทำ SEA	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
3) ขั้นตอนการกำหนดขอบเขต	(1) ควรมีการกำหนดให้การกำหนดขอบเขตต้องมีการปรึกษาหารืออย่างเป็นทางการกับอนุกรรมการภายใต้ กพย. ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรให้คำปรึกษา (Consultation body) (2) อาจมีการจัดทำรายงาน Scoping อย่างไม่เป็นทางการเพื่อใช้ประกอบการปรึกษาหารือ (3) ควรมีการการกำหนดขอบเขตประเด็นที่บังคับให้ต้องมีการวิเคราะห์และคาดการณ์ เพื่อบรรจุไว้รายงานสิ่งแวดล้อม
4) การพัฒนาและประเมินทางเลือก	(1) ควรมีการการกำหนดให้มีการระบุทางเลือก "ไม่ทำอะไร (Do Nothing)" และทางเลือกที่ต้องการ (Preferred Alternative) (2) ต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐาน (Baseline Analysis) เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของแผนหรือแผนงานและทางเลือกต่าง ๆ รวมทั้งทางเลือกที่ต้องการ (3) มีการกำหนดขอบเขตทางเลือกที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษตามบริบทของแผนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

กระบวนการจัดทำ SEA	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
5) การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนและการติดตาม	(1) ควรมีการกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย • มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ • มาตรการเพิ่มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวก • แผนการติดตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์การพัฒนา • มาตรการบรรเทาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เหลืออยู่ (Residual Environmental Implications)
6) การจัดทำรายงาน	
(1) รายงานสรุปสำหรับประชาชนทั่วไป (Non-Technical Summary)	(1) รายงานสรุปสำหรับประชาชนทั่วไป (Non-Technical Summary) ควรประกอบด้วย - สรุปกระบวนการ SEA - สรุปผลกระทบสำคัญที่เกิดจากแผนหรือแผนงาน - สรุปคำชี้แจงเกี่ยวกับความแตกต่างของทางเลือกต่าง ๆ ภายใต้แผนหรือแผนงาน และ - สรุปผลการปรึกษาหารือ การรับฟังความเห็นของประชาชน และการตอบสนองต่อความคิดเห็นและข้อกังวลใจที่ได้รับ

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

6) การจัดทำรายงาน	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
(2) ระเบียบวิธีที่ใช้	ระเบียบวิธีที่ใช้ ควรประกอบด้วย • แนวทางที่นำมาใช้ในการจัดทำ SEA การปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วมของประชาชน • ความยากลำบากหรือข้อจำกัดในการรวบรวมข้อมูลหรือการประเมิน
(3) ความเป็นมาและความสำคัญ	ความเป็นมาและความสำคัญ ควรประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของ SEA และวัตถุประสงค์ของแผนหรือแผนงาน
(4) วัตถุประสงค์ของ SEA และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม	วัตถุประสงค์ของ SEA และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ควรประกอบด้วย • การเชื่อมโยงของแผนที่จัดทำ SEA ไปยังแผน แผนงาน และบริบทอื่นในระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและ ระดับท้องถิ่น และวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนวิธีการพิจารณาสิ่งต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น • คำอธิบายลักษณะสถานการณ์พื้นฐาน (Baseline) และการคาดการณ์สถานการณ์ในอนาคต • ประเด็นและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ • ข้อจำกัดด้านข้อมูล และสมมติฐานต่าง ๆ ที่ใช้ และ • วัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดของประเด็นสำคัญที่ดำเนินการวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบ
ในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

6) การจัดทำรายงาน	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
(5) ประเด็นและทางเลือกภายใต้แผน/แผนงาน	(5) ประเด็นและทางเลือกภายใต้แผน/แผนงาน ควรประกอบด้วย • การพิจารณาทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์สำคัญและวิธีการ การเปรียบเทียบผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำคัญของทางเลือกต่าง ๆ • วิธีการพิจารณาประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ในการเลือกทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ทางเลือกต่าง ๆ ที่พิจารณา และ • สาเหตุที่ไม่เลือกทางเลือกเหล่านี้ และ • มาตรการความยั่งยืนที่เสนอ
(6) การนำ SEA ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงาน	*การนำ SEA ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงาน* ควรประกอบด้วย • ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของ นโยบาย แผน หรือแผนงาน • วิธีการพิจารณาปัญหาสิ่งแวดล้อมในการกำหนดนโยบาย แผนหรือแผนงาน • มาตรการความยั่งยืนที่เสนอ และ • ความไม่แน่นอนและความเสี่ยง

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบ
ในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

2.ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA

6) การจัดทำรายงาน	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำ SEA
(7) การนำนโยบาย แผน หรือแผนงานไปสู่การปฏิบัติ	(7) การนำนโยบาย แผน หรือแผนงานไปสู่การปฏิบัติ ควรประกอบด้วย • การเชื่อมโยงไปยังแผนและแผนงานและระดับโครงการอื่น ๆ (การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม แนวทางการออกแบบเป็นต้น) และ • ข้อเสนอในการติดตามประเมินผล
7) การจัดทำรายงาน	1.ควรกำหนดให้มีการมีส่วนร่วมอย่างน้อย 2 กระบวนการ คือ การกำหนดขอบเขตการประเมิน (Scoping) และการจัดทำรายงาน (Reporting) 2.กระบวนการอื่นๆเช่น ขั้นตอนการประเมินและวิเคราะห์ทางเลือก การกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบรรเทาผลกระทบ อาจใช้วิธีการส่งเสริมและสนับสนุน 3.กรอบเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต่อเนื่องในขั้นการกำหนดขอบเขตไม่ควรน้อยกว่า 45 วัน และขั้นการรายงานผลไม่ควรน้อยกว่า 30 วันต่อเนื่องนับจากวันที่มีการจัดประชุมสาธารณะหรือการรับฟังความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบ
ในวรรณกรรมเพื่อพัฒนา SEA ของประเทศไทย

3.ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดทำ SEA

1) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ได้ SEA ที่มีคุณภาพดี

(1) ความเป็นทางการที่รองรับโดยกฎหมาย/ข้อบังคับ
(2) คุณภาพของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
(3) มาตรฐานการจัดทำทางเลือกและการประเมินผลกระทบของแต่ละทางเลือก

2) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการนำ SEA ไปใช้ในการตัดสินใจในการจัดทำนโยบาย แผน และแผนงาน

(1) ข้อบังคับให้มีการนำผลจากการจัดทำ SEA ไปใช้ในกระบวนการวางแผน
(2) ความเข้าใจเกี่ยวกับ SEA ของภาคส่วนต่าง ๆ
(3) เจตจำนงและความเชื่อมั่นต่อระบบ SEA
(4) การพัฒนาเครือข่ายและองค์กรการขับเคลื่อน และ
(5) การบูรณาการในกระบวนการจัดทำ SEA

3) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นโยบาย แผน และแผนงานที่นำ SEA ไปใช้ในการตัดสินใจ ได้นำไปสู่การนำไปปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน หรือเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(1) มีการกำหนดมาตรการบรรเทาผลกระทบหรือมาตรการความยั่งยืน
(2) มีการติดตามและประเมินผลระดับผลลัพธ์และผลกระทบของแผน หรือ แผนงาน และมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขการตัดสินใจหรือแผนหรือแผนงาน

6. Focus on Vietnam

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

1. กฎหมาย/ข้อกำหนด

1.Law on Environmental Protection (No. 55/2014/QH13; Hanoi, June 23, 2014)

2.Chapter II Planning for Environmental Protection, Strategic Environment Assessment, Environmental Impact Assessment and Environmental Protection Plan

3. Section 2 Strategic Environment Assessment มาตรา 13-17

2. คำแนะนำในการจัดทำ SEA

คำแนะนำในการจัดทำ SEA ของเวียดนามถูกระบุอย่างละเอียดใน Law on Environmental Protection 2014 หมวดที่ 2 ส่วนที่ 2 ดังนี้

1. มาตรา 13 ว่าด้วยขอบเขตของแผนที่จะต้องมีการจัดทำ SEA

2. มาตรา 14 ว่าด้วยการดำเนินการเพื่อจัดทำ SEA ซึ่งจะระบุถึงหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดทำ SEA การระบุถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัดทำ SEA การนำ SEA ไปใช้ประโยชน์ และหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำรายงาน SEA

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

2. คำแนะนำในการจัดทำ SEA

คำแนะนำในการจัดทำ SEA ของเวียดนามถูกระบุอย่างละเอียดใน Law on Environmental Protection 2014 หมวดที่ 2 ส่วนที่ 2 ดังนี้

3. มาตรา 15 ว่าด้วยสาระสำคัญของรายงาน ซึ่งประกอบด้วย

(1) ความจำเป็น บทบัญญัติทางกฎหมายพื้นฐาน สำหรับการจัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
(2) ระเบียบวิธีในการจัดทำ SEA
(3) สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
(4) พื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบเมื่อมีการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ
(5) ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ กับมุมมองและวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม
(6) การประเมินและคาดการณ์ผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ที่อาจเกิดจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
(7) ประเมินและคาดการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในส่วนที่เชื่อมโยงกับการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ
(8) การปรึกษาหารือผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดทำ SEA
(9) มาตรการความยั่งยืนทั้งในการส่งเสริมผลกระทบเชิงบวกและบรรเทาผลกระทบเชิงลบที่เกิดจากกระบวนการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ และ
(10) ประเด็นสำคัญที่ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในกระบวนการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

2. คำแนะนำในการจัดทำ SEA

คำแนะนำในการจัดทำ SEA ของเวียดนามถูกระบุอย่างละเอียดใน Law on Environmental Protection 2014 หมวดที่ 2 ส่วนที่ 2 ดังนี้

4. มาตรา 16 ว่าด้วยการตรวจสอบคุณภาพรายงาน SEA ประกอบด้วย

- บทบาทในการตรวจสอบรายงานของหน่วยงานแต่ละระดับ
- การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพรายงาน (Inspection Council) และ
- การส่งรายงานให้กับหน่วยกำกับดูแล หน่วยงาน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องให้ความเห็น

5. มาตรา 17 ว่าด้วยการรับความเห็นและรายงานผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย

- การจัดทำรายงาน SEA ฉบับสมบูรณ์ การยกร่างยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอที่อยู่บนพื้นฐานของ SEA และ การตอบสนองต่อข้อคิดเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ
- หน่วยงานกำกับที่รับผิดชอบจัดทำรายงาน SEA จะต้องเขียนผลการตรวจสอบส่งให้กับหน่วยงานที่มีอำนาจในการอนุมัติยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
- ผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ จะถูกใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการอนุมัติยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

3. คำแนะนำในการจัดทำ SEA

มาตรา 13 ได้ระบุถึงขอบเขตของแผนที่จะต้องมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ก) ยุทธศาสตร์และการวางแผนทั่วไปสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาค ภูมิภาคทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ระเบียงและเส้นทางการพัฒนา (Corridors and Belts)

ข.) การวางแผนทั่วไปสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองและจังหวัดที่ขึ้นกับรัฐบาลกลางและหน่วยทางเศรษฐกิจที่มีการบริหารรูปแบบพิเศษ

ค.) ยุทธศาสตร์และการวางแผนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การแปรรูปและการส่งออกเทคโนโลยีขั้นสูง และเขตอุตสาหกรรม

ง) ยุทธศาสตร์และการวางแผนการขุดเจาะและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดขึ้นไป

งง.) ยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรม และรายสาขาในระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัดที่อาจส่งผลกระทบสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม

จ.) การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การวางแผนและข้อเสนอสำหรับการดำเนินการ ข้อ ก. ข. ค. ง. และ งง.

Focus on Vietnam

ระบบและกลไกการดำเนินงาน SEA เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนในทางปฏิบัติ

4. หน่วยงานขับเคลื่อน/กำกับดูแล

มาตรา 14. กำหนดให้ หน่วยงานกำกับดูแลที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอที่ระบุในมาตรา 13

- จะต้องรับผิดชอบในการจัดเตรียมหรือว่าจ้างหน่วยงานที่ปรึกษาเพื่อจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ โดยจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กับกระบวนการจัดทำยุทศาสตร์ การวางแผน และ ข้อเสนอ และ

- จะต้องรับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เพื่อเสนอต่อผู้มีอำนาจเพื่อทำการตรวจสอบ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

กระบวนการจัดทำ SEA

1) การกลั่นกรอง (Screening)

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตทางเทคนิคในการประเมินผลกระทบ

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

4) การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

5) รายงาน SEA

6) การมีส่วนร่วม

7) การควบคุมและกำกับ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตทางเทคนิคในการประเมินผลกระทบ

1. มาตรา 13
ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการกำหนดขอบเขต (Scoping) คือ จะต้องมีการระบุวิธีดำเนินการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

Strategic Environmental Assessment

2.ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)
พบว่า มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตอยู่ในบทนำ Introduction) คือ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตทางเทคนิคในการประเมินผลกระทบ

2.ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)
พบว่า มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตอยู่ใน บทนำ Introduction) คือ

1) กำหนดประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศที่น่ากังวลใจ และจัดลำดับความสำคัญประเด็นที่สมควรได้รับการพิจารณาใน PDP

- ประเด็นและลำดับความสำคัญเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพลังงานทั้ง 5 ประเภท คือ ไฟฟ้าพลังน้ำพลังงานความร้อน พลังงานนิวเคลียร์ พลังงานหมุนเวียน และการขยายสายส่ง (สาย 500 และ 220kV)

- การจัดทำ SEA เริ่มต้นด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญด้านเศรษฐกิจ สังคม และประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมุมมองความยั่งยืนและยุทธศาสตร์ของ PDP โดยมีประเด็นเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับ PDP จำนวน 20 ประเด็นของ PDP ถูกอภิปรายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

- ชุดของประเด็นเชิงยุทธศาสตร์สำคัญที่เป็นผลของการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้เป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์ใน SEA นี้

Focus on Vietnam

2) การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและขอบเขตทางเทคนิคในการประเมินผลกระทบ

2.ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบ เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)
พบว่า มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดขอบเขตอยู่ใน บทนำ Introduction) คือ

2) ผลของการปรึกษาหารือรอบแรกและการจัดอันดับใช้วิธีการให้คะแนน (using the scoring method) โดยหน่วยงานเฉพาะด้านและหน่วยงานบริหารในพื้นที่ ทำให้คณะทำงานเลือกประเด็นสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ 12 ประเด็น และ ได้พัฒนาตัวชี้วัดสำหรับการประเมินแต่ละประเด็นเหล่านี้

3) ในการคัดเลือกประเด็นและตัวชี้วัดเหล่านี้ คณะทำงานได้กำหนด โดยพิจารณาบริบทของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระดับชาติและเป้าหมายต่าง ๆ ประกอบด้วย

(1) การลดความยากจนและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม
(2) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของชาติ
(3) ประสิทธิภาพด้านพลังงานและการอนุรักษ์
(4) การพัฒนาพลังงานทางเลือก และ
(5) การตอบสนองการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

มาตรา 13 ได้ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการพัฒนาและประเมินทางเลือก ประกอบด้วย

- 1.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
- 2.การประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ ต่อมุมมองและวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม
- 3.การประเมินและการคาดการณ์แนวโน้มของผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการนำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ
- 4.การประเมินและคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

4.การประเมินและคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ

จากการศึกษาเอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII) พบว่ามีสาระสำคัญของวิธีการพัฒนาและประเมินทางเลือกระบุอยู่ใน บทนำ สรุปได้ดังนี้

1.พัฒนาทางเลือกกำลังไฟฟ้าใน PDP VII และสร้างตัวเลือกการใช้และการจัดหาพลังงานและทางเลือกอื่น ไว้ในกรอบการวิเคราะห์ โดยคำนึงถึงเป้าหมายระดับชาติ โดย คณะทำงาน SEA ได้จัดทำทางเลือก 2 ทางเลือก เพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

ทางเลือกที่ 1: เพื่อเพิ่มอัตราการประหยัดพลังงานและประสิทธิภาพจาก 1-3% (BAU) เป็น 5-8% ในปี 2573 (ทางเลือกด้านอุปสงค์)

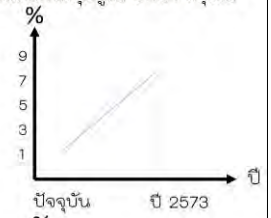

ทางเลือกที่ 2: สมมติว่ามีการใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้นจาก 4% (BAU) เป็น 10% ในปี 2573 (ทางเลือกด้านอุปทาน)

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

4.การประเมินและคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ

2. กำหนดบทบาทของ GIS analysis ในการจัดทำ SEA ทั้งกระบวนการ

3.รวบรวมข้อมูลและกรอบการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐาน (baseline analysis) ประกอบด้วย

1) **ตัวชี้วัดที่สามารถวัดเชิงปริมาณได้** ให้ระบุและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องจาก
   (1) ข้อมูลผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่มีพร้อมอยู่แล้ว
   (2) ข้อมูลซึ่งที่ปรึกษา ADB มีพร้อมอยู่แล้ว
   (3) ข้อมูลจากแหล่งอื่น และ
   (4) ข้อมูลที่ผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศรวบรวมเพิ่มเติม

Focus on Vietnam

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

4.การประเมินและคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การวางแผน และข้อเสนอ

3.รวบรวมข้อมูลและกรอบการวิเคราะห์สถานการณ์พื้นฐาน (baseline analysis) ประกอบด้วย

2) **จัดทำโครงสร้างและพารามิเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ GIS และระบุตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ GIS** โดยพิจารณาจาก
   (1) ที่ตั้งของโรงไฟฟ้าในอนาคต สายส่ง
   (2) พื้นที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อน (ผลกระทบจากการปล่อยก๊าซ)
   (3) พื้นที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้าพลังน้ำ (ผลกระทบจากการสร้างเขื่อนและพื้นที่โดยรอบ) และ
   (4) พื้นที่ได้รับผลกระทบที่อยู่ห่างจากโรงไฟฟ้าไม่เกิน 10 กม. และไม่เกิน 30 กม.

3) **ศึกษาทางเลือกของ PDP VII ทั้งด้านอุปสงค์ และด้านอุปทาน รวมถึงสถานการณ์พื้นฐานข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งศักยภาพของโรงไฟฟ้า สายส่งใหม่ และเขตผลกระทบของโรงไฟฟ้าพลังน้ำและโรงไฟฟ้าประเภทอื่น ๆ**

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

3) การพัฒนาทางเลือกและการรายงานสถานการณ์ปัจจุบัน

5. วิเคราะห์ผลกระทบทางเลือกและถ่วงน้ำหนัก ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์ความแตกต่างของผลกระทบโดยใช้การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจและการให้คะแนน

2) การวิเคราะห์ผลกระทบทางกายภาพเชิงปริมาณทั้งผลกระทบด้านบวกและด้านลบของตัวเลือกแหล่งจัดหาไฟฟ้าต่าง ๆ ที่อยู่ใน SEA

3) การประเมินทางเศรษฐกิจ ที่เป็นไปได้ของต้นทุนและผลประโยชน์ของผลกระทบที่เกิดจากตัวเลือกแหล่งจัดหาไฟใน PDP VII เพื่อเปรียบเทียบและการจัดอันดับ และพัฒนาตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงขนาดของผลกระทบที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้

4) การจัดอันดับโครงการแหล่งจัดหาไฟฟ้า (สำหรับพลังงานความร้อน) ในข้อเสนอทางเลือกการจัดหาพลังงาน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ เป้าหมายระดับประเทศ และความอ่อนไหวของสถานที่ตั้งโครงการ

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

Focus on Vietnam

4) การบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

มาตรา 15 ได้ระบุเนื้อหาที่สอดคล้องกับขั้นตอนการบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

1. มาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก และการควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดจากการนำยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ
2. ประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการนำยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ ไปสู่การปฏิบัติ และข้อเสนอแนวทางดำเนินการ

เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII) **มีสาระสำคัญของวิธีการบรรเทาผลกระทบ** คือ

1. 1.ระบุพื้นที่และทางเลือกในการบรรเทาผลกระทบ และการจ่ายค่าชดชดเชย สำหรับพื้นที่และผู้ที่ได้รับผลกระทบในทางลบจากการพัฒนาโรงไฟฟ้าและสายส่ง
2. 2.ระบุแนวทางการชดเชยและการบรรเทาผลกระทบด้วยแนวทางที่เหมาะสมตามกฎระเบียบและประสบการณ์ที่ดีของประเทศเวียดนาม และประเทศอื่น ๆ
3. 3.ประเมินผลกระทบทางการเงินและทางเลือกในการจัดหาเงินทุนสำหรับมาตรการบรรเทาผลกระทบและการชดเชย รวมถึงศักยภาพของกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ตาม Decree No. 99/2010/ND-CP dated 24 September 2010 on Payment for Environmental Services.
4. 4.เสนอแผนงานการตรวจสอบและการจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปกป้องสิ่งแวดล้อม

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด Quality through Partnership

5) รายงาน SEA

มาตรา 15 ว่าด้วยสาระสำคัญของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1. 1. ความจำเป็นและเหตุผลทางกฎหมายสำหรับการจัดทำ ยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
2. 2. วิธีการในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
3. 3. สรุปสาระสำคัญที่อยู่ใน ยุทธศาสตร์ แผน และ ข้อเสนอ
4. 4. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและเศรษฐกิจสังคมของพื้นที่ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
5. 5. การประเมินความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ กับมุมมองและวัตถุประสงค์ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

5) รายงาน SEA

มาตรา 15 ว่าด้วยสาระสำคัญของรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

6. 6. การประเมินและการคาดการณ์แนวโน้มผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในกรณีที่มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
7. 7. การประเมินและการคาดการณ์โดยอ้างอิงถึงแนวโน้มผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระหว่างการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ
8. 8. การปรึกษาหารือในกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
9. 9. มาตรการในการรักษาแนวโน้มผลกระทบเชิงบวก การควบคุมและบรรเทาแนวโน้มผลกระทบเชิงลบต่อประเด็นสิ่งแวดล้อมที่บรรจุในยุทธศาสตร์ แผนและข้อเสนอ
10. 10. ประเด็นที่ต้องได้รับการวิจัยเพิ่มเติมในขั้นตอนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ แผน ข้อเสนอ และข้อเสนอแนะแนวทางดำเนินการ

6) การมีส่วนร่วม

มาตรา 15 ได้ระบุสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม คือ ต้องมีการปรึกษาหารือในกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

เอกสารชื่อ Strategic Environmental Assessment of The National Plan for Power Development for the Period 2011-2020 with Perspective to 2030 (PDP VII)

1.วัตถุประสงค์ในการปรึกษาหารือ เกี่ยวข้องกับ

(1) ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญและตัวชี้วัดที่ต้องทำการประเมิน
(2) แนวทางการจัดทำ SEA และวิธีการประเมินผล
(3) การวิเคราะห์ผลการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมของทางเลือกต่าง ๆ ในการพัฒนาพลังงาน และ
(4) ความเหมาะสมของร่างมาตรการบรรเทาผลกระทบที่ใช้รองรับกับผลกระทบด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ

2.วิธีการปรึกษาหารือและการมีส่วนร่วม โครงการนี้เลือกใช้เครื่องมือสำคัญ 2 เครื่องมือ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการใช้แบบสำรวจ

(1) การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1
(2) การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2
(3) การใช้แบบสำรวจ ตารางผลกระทบ (Impact Matrices)

7) การควบคุมและกำกับ

มาตรา 16 ว่าด้วยการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ความรับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดระดับยุทธศาสตร์

การตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

มาตรา 17 ว่าด้วยการรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบและรายงานผลสรุปของการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

หน่วยงานที่จัดทำยุทธศาสตร์ แผน และข้อเสนอ

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ

ผลสรุปการตรวจสอบรายงานเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
ความเป็นมาของ SEA	
SEA ถ่ายทอดจาก สหรัฐอเมริกาไปยุโรปได้อย่างไร	ในสหรัฐอเมริกามีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมทั้ง SEA และ EIA แต่ในสหรัฐอเมริกาเป็นเชิงการวางแผนไม่ได้ทำเป็นแนวทาง จากนั้น NEPA ริเริ่มนำ SEA เข้าสู่ยุโรป ภายใต้สนธิสัญญา ESPOO
สหรัฐอเมริกาเป็นการบังคับใช้ SEA โดยกฎหมาย หรือเป็นแบบอาสาสมัคร	-เป็นนโยบายบังคับด้านสิ่งแวดล้อม เริ่มจากรัฐบาลกลางที่จะวางแผนการพัฒนาให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นไปตามเป้าหมายเพื่อความยั่งยืน คือการพัฒนาที่ตอบสนองคนในปัจจุบัน แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุรภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ -สหรัฐอเมริกามีกลไกสภาด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อรายงานผลด้านสิ่งแวดล้อมให้ประธานาธิบดี
SEA จากสหรัฐอเมริกาถูกนำไปประยุกต์ใช้ในยุโรปอย่างไร	-ในสหรัฐอเมริกามีการพัฒนา จากการพัฒนาล่าช้าเนื่องจากการทำ EIA จึงมีแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนคือ การพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันโดยไม่รบกวนคุณภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ จากแนวคิดนี้นำไปสู่การทำอนุสัญญา ESPOO ในยุโรป และถ่ายทอดไปยังประเทศรอบข้างเนื่องจากประเด็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อขอบเขตพื้นที่ของประเทศ -ในกลุ่มประเทศนิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกาและจีน ได้รับอิทธิพลจาก NEPA โดยตรง จะต้องมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งตัวอย่างจากความเติบโตด้านสิ่งแวดล้อมของสหรัฐอเมริกา ทำให้ประเทศอื่น ๆ ตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมเช่นกัน โดยตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เป็นรูปธรรม
ทำไมจึงเลือกใช้ SEA เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดทำแผน	เริ่มจากการจัดทำแผนและขับเคลื่อนต้องมีแนวคิดกลยุทธเชิงยุทธศาสตร์ เป็นเพียงนโยบายที่ตั้งเป้าหมายถึงผลลัพธ์ของแผนการพัฒนา และจัดตั้งสถาบันรายงานผลสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและรายงานต่อประธานาธิบดีซึ่งริเริ่มจาก

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
	สหรัฐอเมริกาที่ต้องคำนึงสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับนโยบาย และมีวิวัฒนาการในกฎหมาย NEPA และเกิดเป็น SEA จาก EU Directive
โปรตุเกสเริ่มมีการใช้ SEA เมื่อไร	Professor Maria ได้นำแนวคิดเชิงกลยุทธไปประยุกต์ใช้ในงานด้านวิศวกรรม เริ่มจาก Impact base พัฒนาไปสู่ Strategic base และได้เขียนแนวทางการจัดทำ SEA ที่มีต้นแบบมาจาก UK
โปรตุเกสมีกฎหมายบังคับใช้หรือไม่	เป็นแนวทาง แต่ใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่ตอบสนองต่อ EU Directive ไปเพิ่มในกฎหมายของโปรตุเกส เป็นราชกิจฎีกาหรือเป็นประกาศ สามารถประยุกต์ใช้ในไทยได้โดยเพิ่มเป็นบทหนึ่งในกฎหมายสิ่งแวดล้อม
ปี 2565 จัดตั้ง RAA เป็นร่างระเบียบ และหากทำเป็นพระราชบัญญัติจะมีผลอย่างไร	ควรแทรกในพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม โดยเบื้องต้นทำเป็นร่างระเบียบสำนักนายกเป็นการนำร่องก่อน เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะเขียนเป็นพระราชบัญญัติ
มีประเทศใดที่มีทั้งระเบียบและหน่วยหน่วยงานตรวจสอบ ซึ่งทั้งเวียดนามมีทั้งระเบียบและอนุกรรมการ คล้ายๆ กับของไทย ฉะนั้นจำเป็นต้องตั้งกรรมการระดับชาติหรือไม่	จัดตั้งกรรมการตามระดับของแผน เช่นในเวียดนามแผนระดับชาติจมะเป็นกระทรวงหรือกรมเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนแผนระดับจังหวัดจะมีคณะกรรมการประชาชนเป็นผู้รับผิดชอบ โดยส่วนที่รับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละระดับต้องระบุในกฎหมาย
การอนุมัติแผนแต่ละแผนที่ได้ระบุไว้ในร่างระเบียบสำนักนายกจะต้องเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและต้องนำเข้า ครม ทุกแผน	จะต้องเขียนระบุว่า เมื่อพิจารณาการอนุมัติแผนนั้นจะต้องพิจารณา SEA ประกอบด้วยว่าแผนได้มีการจัดทำตามคำแนะนำของ SEA หรือไม่
ควรมีที่ปรึกษาอยู่ในสมาชิกคณะอนุกรรมการหรือไม่ จากการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วลงความเห็นว่าเป็นไปได้ยาก	อาจจะใช้กลไกเดิมได้ โดยให้ กพย. ให้ความเห็นการอนุมัติแผนส่วนโครงการระดับใหญ่ให้สภาพัฒน์เห็นชอบด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ หรือใด ๆ ก็ตาม
กระบวนการจัดทำ SEA	

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
ต้องเปลี่ยนคำจำกัดความ มาตรการเพื่อความยั่งยืน หรือไม่เนื่องจากหน่วยงานที่นำไปแนวทางไปใช้ไม่เข้าใจ	ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนคำจำกัดความ เพียงแต่ระบุความหมายให้ชัดเจน อาจเขียนหน้าอธิบายคำศัพท์ในรายงานก็ได้ ซึ่งความหมายของมาตรการเพื่อความยั่งยืนหมายถึง การป้องกัน การส่งเสริม และการบรรเทาผลกระทบ หรือการจัดการความเสี่ยง บางประเทศมีการประเมินผลกระทบที่เหลืออยู่ ซึ่งผู้ที่จัดทำแนวทางและผู้ที่นำไปใช้ต้องทราบผลกระทบทางบวกและทางลบเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน
การมีส่วนร่วมขั้นตอนการกลั่นกรองหมายถึงอะไร	คือการปรึกษาหารือ
หากใช้ list กับเกณฑ์ ควบคู่กันได้หรือไม่และจะมีการมีส่วนร่วมได้อย่างไร	-ควรใช้ list กับเกณฑ์ ควบคู่กันเพราะทำให้มีความยืดหยุ่นและมีกรอบเช่นกัน ซึ่งสามารถทำการมีส่วนร่วมด้วยวิธีการปรึกษาหารือกันระหว่างหน่วยงานขับเคลื่อนกับหน่วยงานที่จะนำไปใช้ แม้ว่าบางแผนหรือบางกิจกรรมไม่ได้ระบุอยู่ในกฎหมายของหน่วยงานเจ้าของแผน แต่หากเป็นแผนที่ควรส่งเสริม หรือประเด็นที่สำคัญ
จำเป็นต้องเข้าอนุกรรมการหรือไม่	จำเป็นต้องเข้าอนุกรรมการ แต่อนุกรรมการควรมีกระบวนการที่สามารถปรึกษาหารือกับหน่วยงานเจ้าของแผนนได้ โดยบทบาทหน้าที่ของอนุกรรมการต้องระบุให้มีการส่งเสริมการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่นำแผนไปปฏิบัติ
รายละเอียดขั้นตอนการจัดทำ Scoping หากไม่เขียนในกฎหมายแต่เขียนในแนวทางได้หรือไม่	ได้ เพราะหน่วยงานที่นำไปใช้มักดูจากแนวทางเป็นหลัก แต่ในกฎหมายกำหนดการวิเคราะห์ เป็นเชิงรายงานผลของเทคนิคที่ใช้
สามารถประเมินผลกระทบสะสมจากวิธีการใดและวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างไร	สามารถทำได้โดยวิธี Sample ใช้ข้อเท็จจริงในการวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้เทคนิคเฉพาะด้าน
ประเด็นใดบ้างที่จำเป็นต้องกำหนดขอบเขตขั้นต่ำ นอกจากผลกระทบสะสม	พื้นที่ที่เกิดผลกระทบและระยะเวลาที่เกิดผลกระทบ
การประเมินผลกระทบควรทำในช่วงใด	ควรทำในช่วงที่ได้ประเด็นยุทธศาสตร์แล้ว เนื่องจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ต้องรู้ถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากแนวทางการ

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
	พัฒนาแต่ละข้อ ซึ่งการประเมินผลกระทบจะกว้างและครอบคลุมกว่าในระดับโครงการ แต่ไม่ต้องประเมินผลกระทบเชิงวิศกรรมอย่างละเอียด
การประเมินผลกระทบสะสมบางประเด็น ไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีข้อจำกัดของข้อมูล	-มองเป็นโอกาสในการขับเคลื่อน SEA เมื่อมีการกำหนดประเด็นที่ต้องการประเมินผลกระทบสะสมแล้วต้องมีผู้เชี่ยวชาญดูแล ในช่วงต่อไปการจัดกิจกรรมให้ความรู้ไม่ใช่การให้ความรู้เกี่ยวกับ SEA แบบทั่วไป แต่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการนำ SEA ไปใช้กับประเด็นสำคัญเช่น Climate Changes การประเมินสุขภาพ โดยให้ผู้ที่เชี่ยวชาญแต่ละด้านเป็นผู้ให้ความรู้ -ควรอบรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการ SEA แต่ละข้อ การจัดทำ Stakeholder Analysis เทคนิคการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องแต่ละกลุ่ม
การวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ปัจจุบันไปยังอนาคตต้อง Base on Do Nothing ใช่หรือไม่	SEA เป็นเรื่องของวิสัยทัศน์เพราะฉะนั้น Expert Judgment สำคัญมากที่จะช่วยในการแก้ปัญหาทางยุทธศาสตร์ในอนาคต เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้านจะเห็นแนวทางการขับเคลื่อนไปสู่อนาคตที่ดี
การไปถึงอนาคตโดยใช้ Expert Judgment แต่จะใช้ตัดสินใจด้านอะไร	การวิเคราะห์ที่นำไปสู่อนาคตจะใช้ Model ทางคณิตศาสตร์การจำลอง บางประเด็นทางสังคมต้องใช้ภูมิปัญญาในการวิเคราะห์ โดยไม่เพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เกิดจากการประมวลผลของผู้เชี่ยวชาญที่ทราบข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วทำนาย
หากทางเลือกศูนย์ จะเป็น Do nothing ก็ได้หรือจะเป็น Business As Usual จะขัดแย้งกับการวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ที่เป็นการคาดการณ์ที่ไม่มีแผนหมายถึง Do Nothing ใช่หรือไม่	การวิเคราะห์ข้อมูลฐานต้องแยกวิเคราะห์ตามยุทธศาสตร์หรือตัวชี้วัด
การวิเคราะห์ตัวชี้วัด มีการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่	ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าแต่ละประเด็นจะต้องคำนึงต้องปัจจัยใดบ้าง แต่ต้องมีส่วนร่วมร่วมกัน เพราะการมีผู้เชี่ยวชาญตัดสินใจเพียงคนเดียวอาจเกิดการผิดพลากทางเทคนิคได้

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
การวิเคราะห์ข้อมูลฐานไม่จำเป็นต้องใช้แผนใช่หรือไม่	การวิเคราะห์ข้อมูลฐานเป็นการประเมินสถาการณ์ปัจจุบันจากแผนเดิมเพื่อคาดการณ์อนาคต โดยเครื่องมือที่สามารถวิเคราะห์ได้แม่นยำคือ AI หรือ แบบจำลอง
ปัจจัยที่เปลี่ยนไปตามทางเลือกที่จะประเมินใช่หรือไม่	ต้องทราบจุดประสงค์การประเมินข้อมูลฐานแต่ละประเด็นเพื่อที่จะทราบทิศทางการพัฒนาในอนาคต และจะทราบปัจจัยของพื้นที่นั้น ๆ
การจัดทำ SEA ในพื้นที่ SEZ ได้วิเคราะห์ข้อมูลฐานโดยไม่ได้คำนึงถึงอนาคต	ควรสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ สังคมเกี่ยวกับพื้นที่ SEZ
การวิเคราะห์ข้อมูลฐานสามารถทำตอนกำหนดทางเลือก คือการวิเคราะห์ทางเลือกที่ศูนย์ได้หรือไม่	สิ่งที่ต้องทำเป็นลำดับแรกคือการทำยุทธศาสตร์ทางเลือก และจัดทำ Alternative รวม หมายถึงการทำนายข้อมูลฐานก่อนการวิเคราะห์ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม และสุดท้ายวิเคราะห์เป็นทางเลือกในภาพรวม
ทำไมไม่นำการวิเคราะห์ข้อมูลฐานในขั้นตอนการพัฒนาทางเลือก	การวิเคราะห์ข้อมูลฐานใช้กำหนดวัตถุประสงค์ประเด็นยุทธศาสตร์ ข้อมูลฐานคือข้อมูลระดับการตัดสินใจ
ในยุทธศาสตร์การวิเคราะห์ข้อมูลฐานสามารถใช้ SWOT ได้หรือไม่	ควรวิเคราะห์ข้อมูลฐาน ในขั้นตอนคิดยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลฐานจะช่วยกำหนดแนวทางการพัฒนาในอนาคต ไม่ควรบังคับวิธีการมากจนเกินไป
ต้องมีการระบุระยะเวลาและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานการบรรเทาผลกระทบหรือไม่	หน่วยงานเจ้าของแผนเป็นผู้จัดทำรายงานการบรรเทาผลกระทบ
ต้องเพิ่มการทำรายงานบรรเทาผลกระทบในแนวทางหรือไม่	หน้าที่ของหน่วยงานจัดทำแผนเจะต้องจัดทำรายงานบรรเทาผลกระทบ
ถ้าจะ Defend ต้องหน่วยงานอื่นจัดทำรายงานบรรเทาผลกระทบอย่างไร จำเป็นต้องทำมาตรการหรือไม่	การจัดทำแผนจะต้องมีการทำรายงานมาตรการลดผลกระทบ ต้องวางแผน งบประมาณในการจัดทำมาตรการ
หากมีประเด็นปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานแต่อยู่ในนพื้นที่การจัดทำ	จะต้องร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
รายงานบรรเทาผลกระทบต้องทำอย่างไร	
จะต้องจัดทำรายงานฉบับประชาชนหรือไม่	จำเป็นต้องจัดทำรายงานฉบับประชาชน
จำเป็นหรือไม่ที่จะกำหนดระยะเวลารับฟังความคิดเห็นประชาชนให้ชัดเจนหรือไม่	ในร่างระเบียบสำนักนายกเดิมมีการระบุเวลาอยู่หรือหรือจะใช้ตามแนวทางของ สผ.ก็ได้ โดยการรับฟังความคิดเห็นสามารถทำได้ผ่านการส่างความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์หรือช่องทางใดช่องทางหนึ่ง
เทคนิคที่สามารถประยุกต์ใช้การจัดทำ SEA	
การขับเคลื่อนให้อยู่ภายใต้ กพย ต่อไปหรือไม่ เนื่องจากจะมีการจัดตั้ง กสย ด้วย แต่ยังไม่ชัดเจนเรื่องรูปแบบต้องให้อนุกรรมการเป็นผู้ตัดสินใจ 1. จัดตั้ง กสย 2. มีอนุกรรมการและกพย ชุดเดิมแต่เพิ่มอำนาจหน้าที่การตัดสินใจให้อนุกรรมการ 3. จัดตั้งอนุกรรมการภายใต้ กสย	หากมองในมุมการขับเคลื่อนใช้แบบเดิมดีกว่า แต่ความท้าทายคือจะสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นอย่างไร
ช่วงถาม-ตอบ	
ตัวอย่างการขับเคลื่อน PDP ในเวียดนาม	กฎหมายเวียดนามบังคับให้จัดทำ SEA ตามกรอบของกฎหมายอยู่แล้ว แต่การมีส่วนร่วมยังไม่ดีพอเรื่องจากมีการหารือเพียง PDP และหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
ในประเทศไทยจำเป็นต้องมีขั้นตอนการทำ SEA อยู่ในกฎหมายหรือไม่	ไม่จำเป็น เขียนเป็นแนวทางได้ เพียงแต่ในประเทศเวียดนามกฎหมายได้สอดแทรกการจัดทำ SEA ไว้อย่างชัดเจนจึงไม่จำเป็นต้องมีแนวทาง
เวียดนามเป็น Strategic Base หรือ EIA Base	ทุกประเทศมีพื้นฐานมาจาก EIA Base แต่เอื้อให้เกิด Strategic เป็นแบบผสมผสานคู่กันภายใต้ SEA ต้องมี Strategic โดยใน

สรุปประเด็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การถ่ายทอดประเด็นองค์ความรู้ที่ได้จากการทบทวนความรู้เกี่ยวกับ SEA ของประเทศเวียดนาม ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

ประเด็นคำถาม	คำชี้แจง
	ประเทศเวียดนามคือการวางแผนพร้อมคิดยุทธศาสตร์จาก SEA แต่ส่วนหนึ่งมีการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม
ขยายความสำเร็จการจัดทำ SEA จาก คมนาคม ของ Professor Maria	ตอบโจทย์ OECD 3 ส่วน 1. เข้าข่าย SEA ที่ดี มีความยืดหยุ่นหรือไม่ 2. นำไปใช้ได้จริง 3. มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
มีตัวอย่างการวิเคราะห์ Benefit SEA เชิงประจักษ์หรือไม่	สามารถตอบโจทย์ได้ 2 ขั้นตอน 1. เป็น SEA ที่ดี 2. นำไปใช้ในการวางแผนได้
ติดตามการประเมินผลน้ำแผนปี 64 ภายในปี 66 จะทำได้หรือไม่	ต้องดูว่าแผนจากการทำ SEA ถูกนำไป Implementation หรือยังบางแผนสามารถตรวจสอบสถานะได้เลย
อยากส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำแผนอาจจะไม่จำกัดวิธีการมากเกินไป	ส่งเสริมให้หน่วยงานจัดทำ SEA ก่อน และค่อยออกแบบแผนงานตามคำแนะนำให้เข้ากับ SEA
การวิเคราะห์ Trend Analysis จะต้องทราบ Factor ที่ส่งผลต่อ Trend นั้น ๆ จำเป็นต้องนำ Factor มารวมกันหรือเพื่อวิเคราะห์หรือไม่	ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญของประเด็นที่ต้องการวิเคราะห์ อาจใช้การจำลองทางคณิตศาสตร์ Model หรือปัจจุบันใช้ Big Data โดยระบบ AI สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากและเลือกข้อมูลจากฐานข้อมูลที่ต้องการได้ โดย SEA ไม่จำเป็นของจำกัดเทคนิคหรือวิธีการเนื่องจาก SEA เป็นเพียงข้อมูลที่ใช้ในการสื่อการแต่การตัดสินใจควรมาจากการปรึกษาหารือ บนพื้นฐานของข้อมูลที่มีคุณภาพ

ขอบคุณครับ/ค่ะ

ภาคผนวก ช

เอกสารประกอบการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดทำระบบข้อมูลสำคัญและการออกแบบ แบนเนอร์ (Banner) และไอคอน (Icon) เบื้องต้น

เอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง

การใช้และการบริหารจัดการข้อมูลในระบบข้อมูล SEAและการจัดการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วันพุธที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 - 12.30 น.
ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 7404 ชั้น 4 อาคารสวัสดิ์ แดงสว่าง
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ

ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

สารบัญ

หน้า

1. การเข้าใช้งานระบบ 1
2. โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล 3
3. การบริหารจัดการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในระบบข้อมูล SEA 8
   - การบริหารจัดการข้อมูล SEZ 9
   - การนำเข้า-ออกข้อมูลต่างๆ ของ SEZ 12
   - การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล SEZ 15

1. การเข้าใช้งานระบบ

ผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าใช้งานโดยเปิด Google Chrome และทำการใส่ URL https://www.nesdc.go.th คลิกเข้าสู่เว็บไซต์ เลือกเมนู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม --> การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) --> รายงานการศึกษา SEA --> แสดงหน้าจอระบบข้อมูล SEA

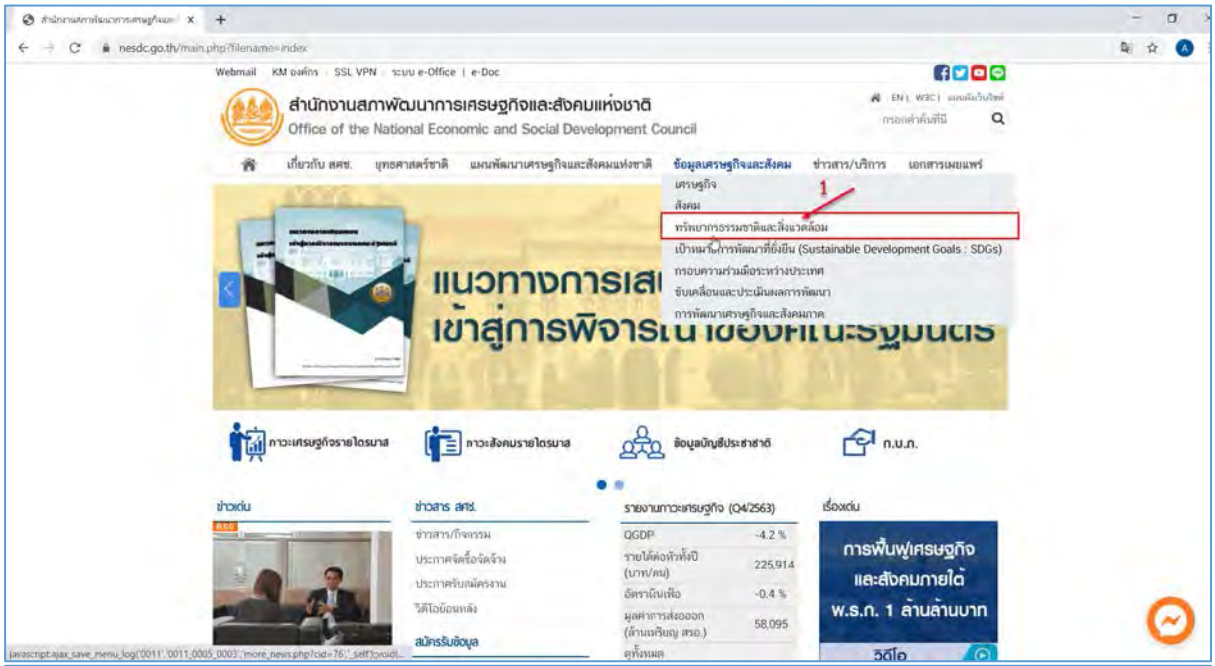

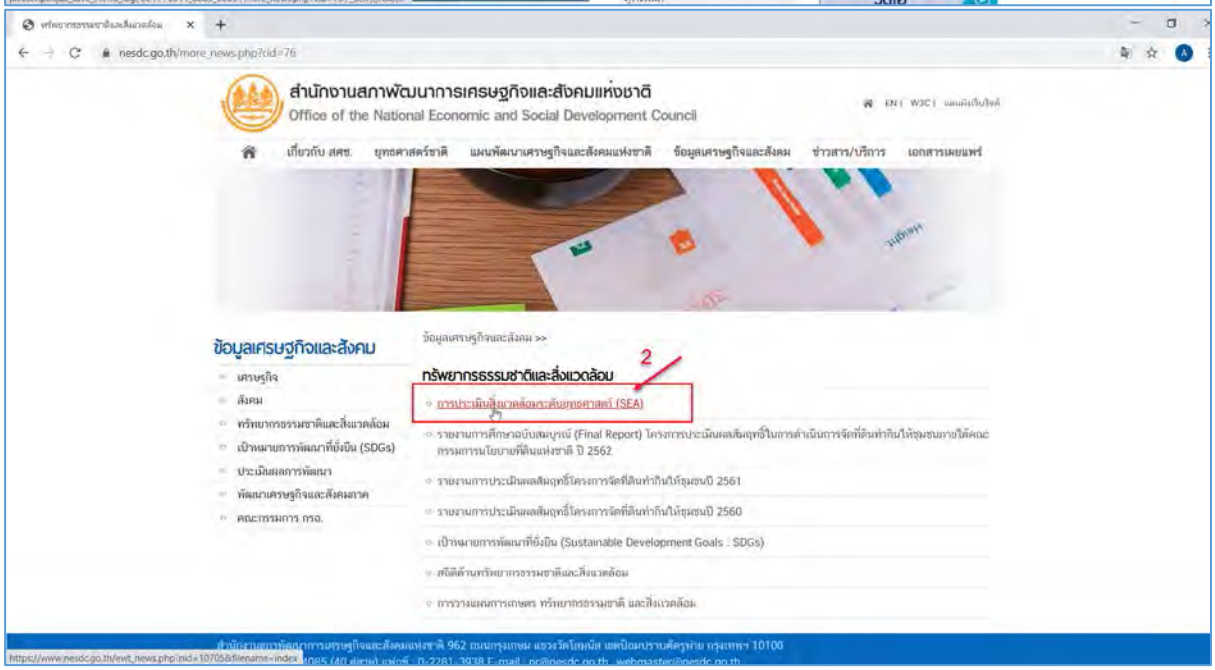

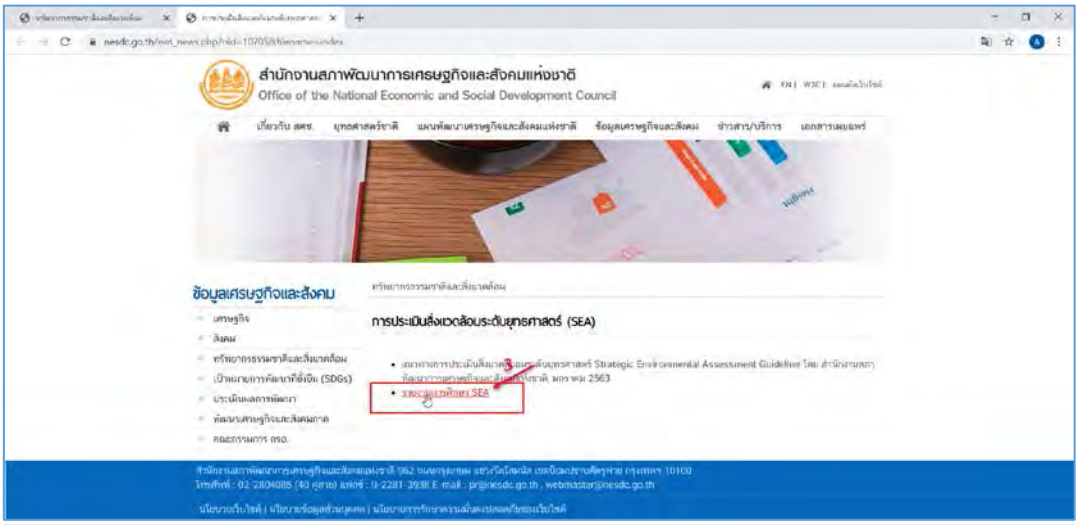
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
Office of the National Economic and Social Development Council
ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ร่วมคิด ร่วมเลือก ร่วมมองไกล ให้รอบด้าน อย่างยั่งยืน
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
(Strategic Environmental Assessment: SEA)
ข้อมูลด้าน SEA
การดำเนินงานของ สศช.
กลไกการขับเคลื่อน SEA
โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

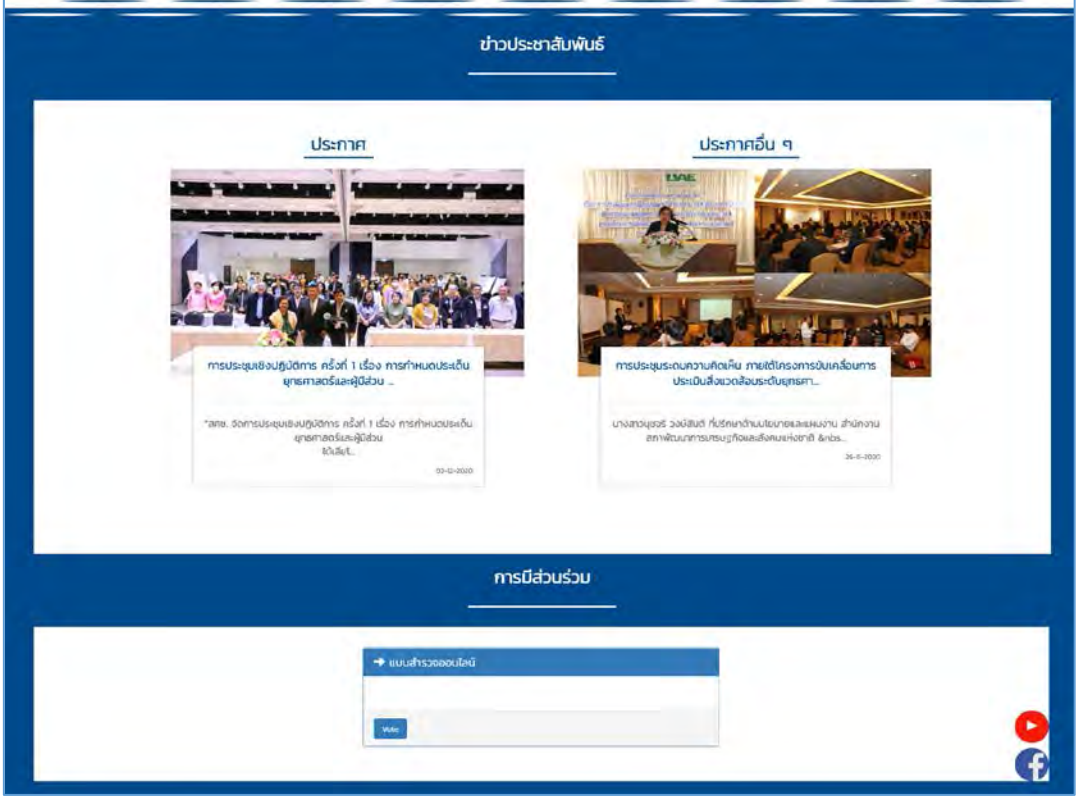
ข่าวประชาสัมพันธ์
ประกาศ
ประกาศอื่น ๆ
การมีส่วนร่วม
แบบสำรวจออนไลน์

2. โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
1. ระดับผู้ใช้งานทั่วไป		
1) ข้อมูล SEA	1.1) รายงานการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)	-
	1.2) แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline), สศช. 2563	-
	1.3) คู่มือ SEA ฉบับประชาชน	-
	1.4) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ SEA	-
	1.5) การจัดทำคำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับ SEA (Frequently Asked Question: FAQ)	-
	1.6) วีดีทัศน์ เรื่อง SEA	-
2) การดำเนินงานของ สศช.	2.1) โครงการนำร่องการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์กับการพัฒนาเชิงพื้นที่: จังหวัดระยอง	(1) วัตถุประสงค์ (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 4 ครั้ง (3) รายงาน SEA
	2.2) โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2562	(1) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 3 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 4

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
		(2) การประชุมสนทนาระดับนโยบาย เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่แผนงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) การอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้วิทยากรผู้สอนหลักสูตรการฝึกอบรม SEA โดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับนานาชาติ (4) การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคกลาง : จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล : กรุงเทพมหานคร) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดขอนแก่น) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคใต้ : จังหวัดสงขลา) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคเหนือ : จังหวัดเชียงใหม่) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
		(กรุงเทพมหานครและปริมณฑล : กรุงเทพมหานคร) (5) สัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2
	2.3) โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563	(1) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นเรื่องหลักสูตร SEA (2) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นเรื่องแนวทางการขับเคลื่อน SEA ของไทย (3) การจัดฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA (4) ข้อมูลข่าวสารการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่อง (5) การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่องการขับเคลื่อน SEA ครั้งที่ 1 - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่องการขับเคลื่อน SEA ครั้งที่ 2 (6) การติดตามประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
3) กลไกลการขับเคลื่อน SEA	3.1) รู้จักกับคณะอนุกรรมการ SEA	(1) องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ (2) สรุปผลการประชุม
	3.2) ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ.	-
	3.3) ข่าวสาร/ กิจกรรมของคณะอนุกรรมการ SEA	-
4) เกี่ยวกับ SEA	4.1) รายละเอียดเกี่ยวกับ SEA	-
5) การมีส่วนร่วม	5.1) รายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และ Vote ข้อคิดเห็น	
6) ติดต่อเรา	6.1) รายละเอียดข้อมูลการติดต่อ	
2. ระดับผู้ดูแลระบบ		
1) โครงการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1) แผนงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	-
	2) ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (กายภาพ/ เศรษฐกิจ/ สังคม/ สิ่งแวดล้อม)	-
	3) กิจกรรมในพื้นที่	-
	4) ข้อมูลการติดต่อประสานหน่วยงานในพื้นที่	-
	5) แผนการดำเนินกิจกรรม	-

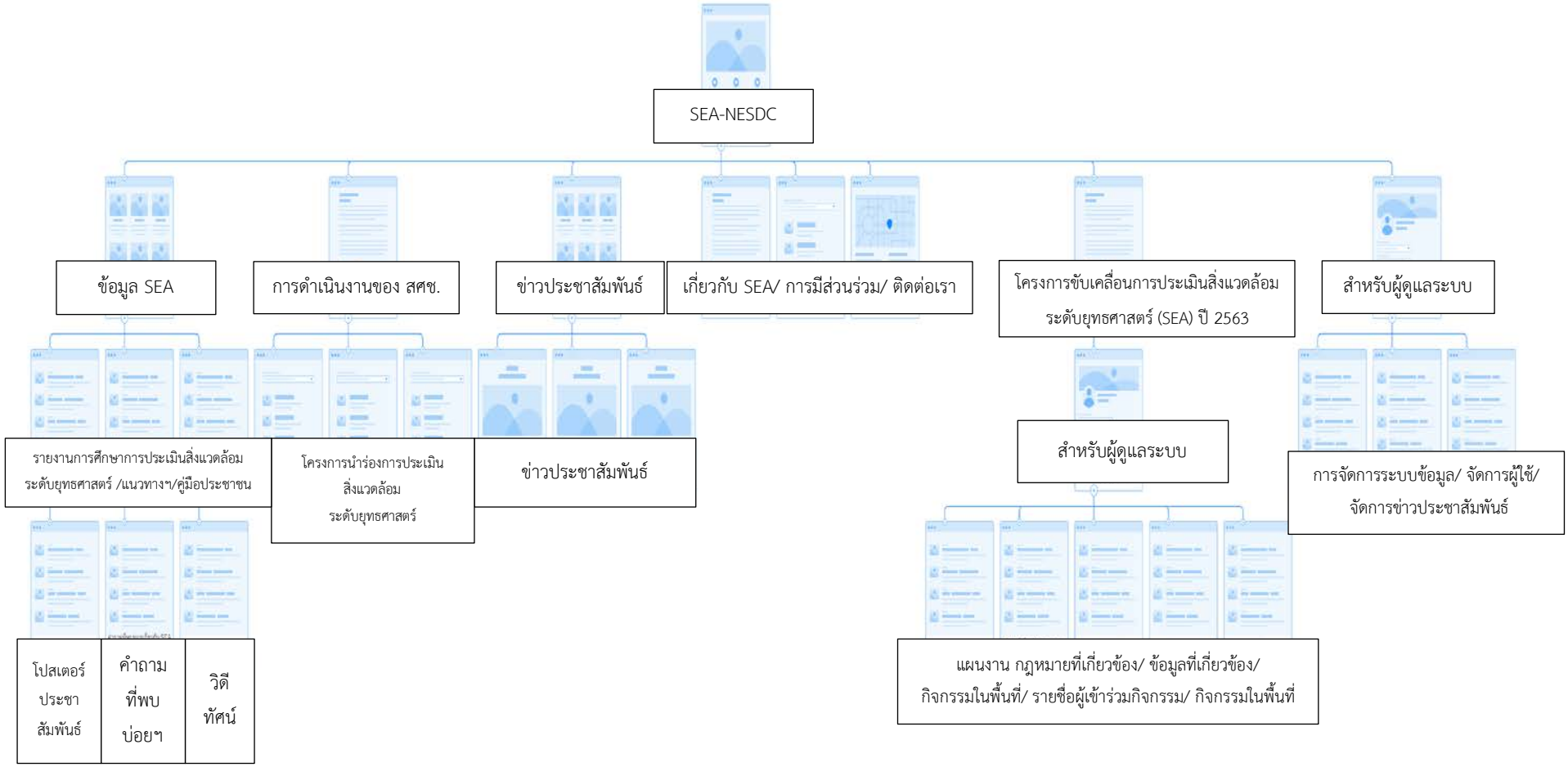
SEA-NESDC
ข้อมูล SEA
การดำเนินงานของ สศช.
ข่าวประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับ SEA/ การมีส่วนร่วม/ ติดต่อเรา
โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563
สำหรับผู้ดูแลระบบ
รายงานการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ /แนวทางฯ/คู่มือประชาชน
โครงการนำร่องการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์
ข่าวประชาสัมพันธ์
สำหรับผู้ดูแลระบบ
การจัดการระบบข้อมูล/ จัดการผู้ใช้/ จัดการข่าวประชาสัมพันธ์
โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์
คำถามที่พบบ่อยๆ
วิดีทัศน์
แผนงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง/ กิจกรรมในพื้นที่/ รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/ กิจกรรมในพื้นที่

3. การบริหารจัดการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในระบบข้อมูล SEA :

ผู้ใช้งานสามารถเข้าระบบโดย คลิกที่ เมนูโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะแสดงหน้าจอล็อกอิน(login)ขึ้นมา ให้กรอก Username(ชื่อผู้ใช้) Password(รหัสผ่าน) เพื่อเข้าสู่ระบบ แสดงดังรูป

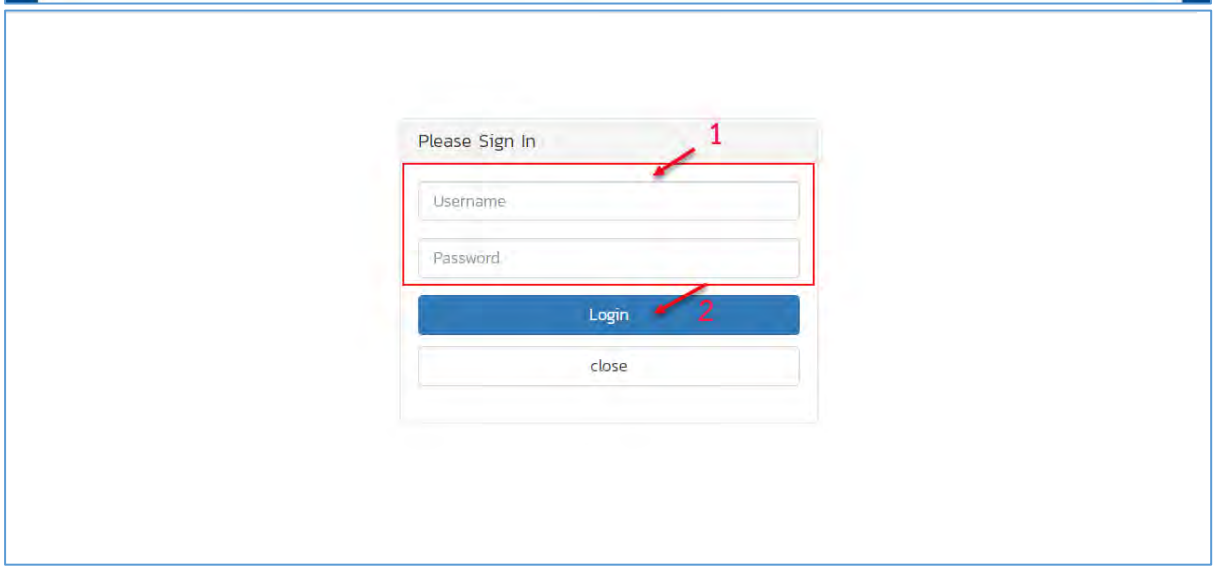

❖ การบริหารจัดการข้อมูล SEZ

ผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าจัดการข้อมูล SEZ ได้โดยคลิกที่เมนู จัดการเมนู -->เมนูย่อย(โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ระบบจะแสดงรายการข้อมูลทั้งหมด ผู้ใช้งานสามารถเพิ่ม แก้ไข ปิด/เปิดการเข้าถึงข้อมูล และลบข้อมูลได้

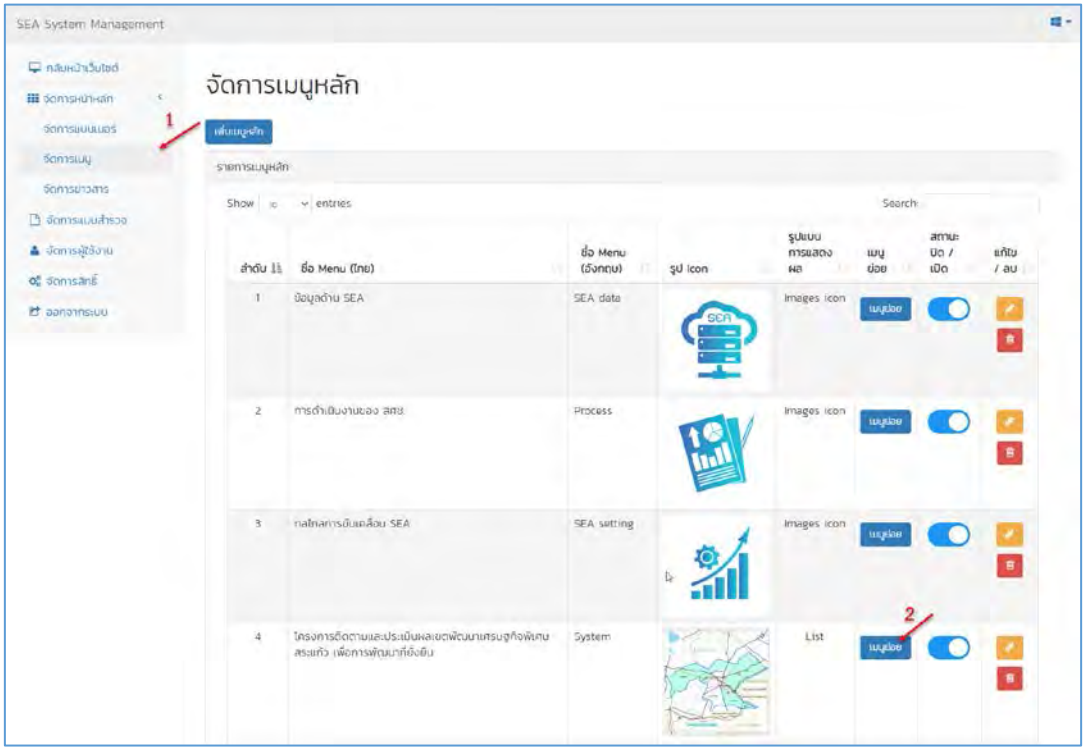

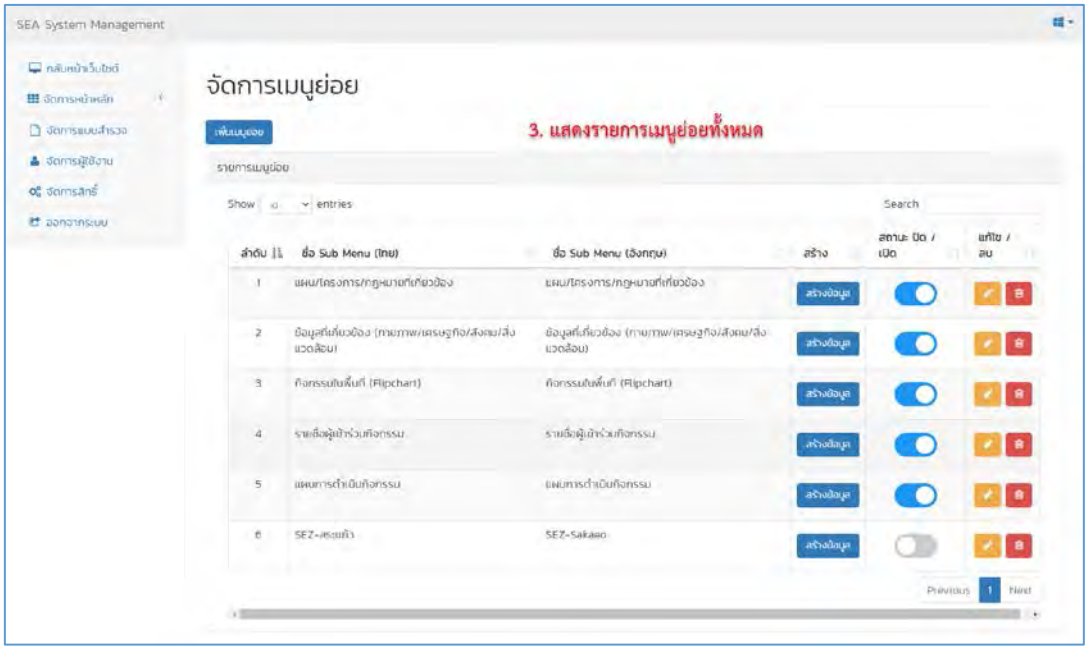

- **การเพิ่มเมนูย่อย**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลเมนูย่อยได้โดยคลิกที่ เพิ่มเมนูย่อย ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มรายละเอียดชื่อเมนู เมื่อเพิ่มข้อมูลเรียบร้อยแล้วกดปุ่มบันทึก

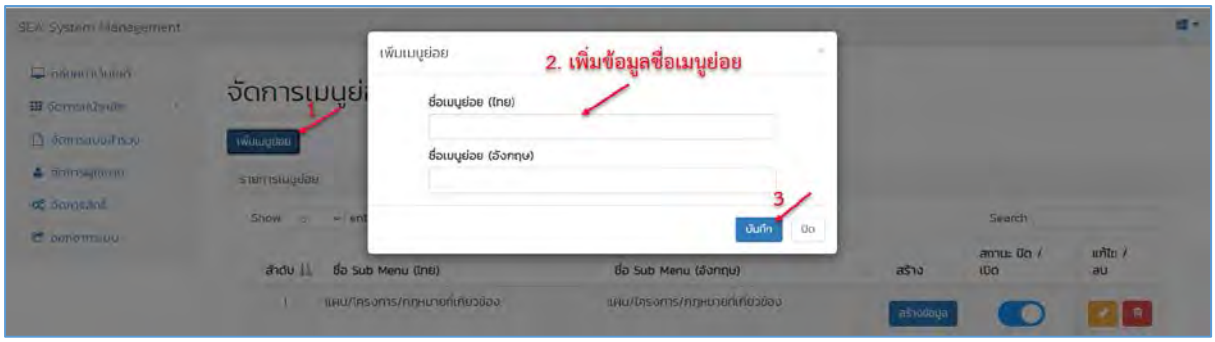

- **การแก้ไขข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูล ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานแก้ไขรายละเอียดข้อมูลต่างๆ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

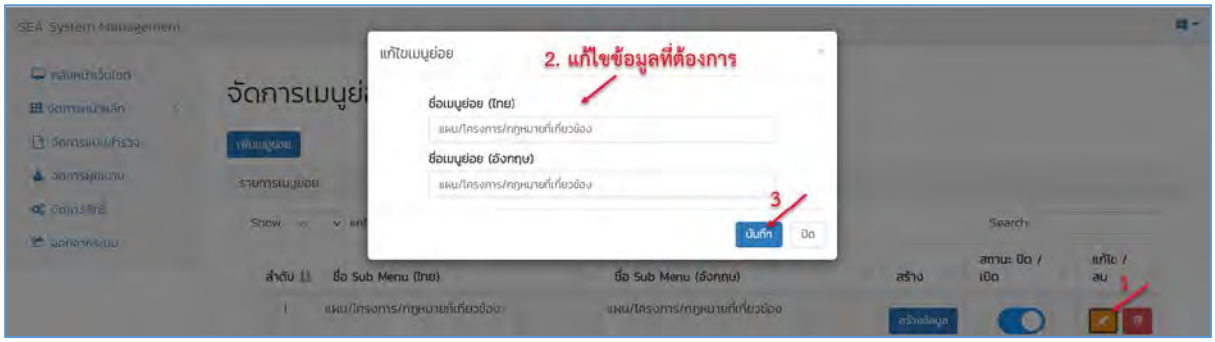

- **การลบข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก ยืนยันการลบ

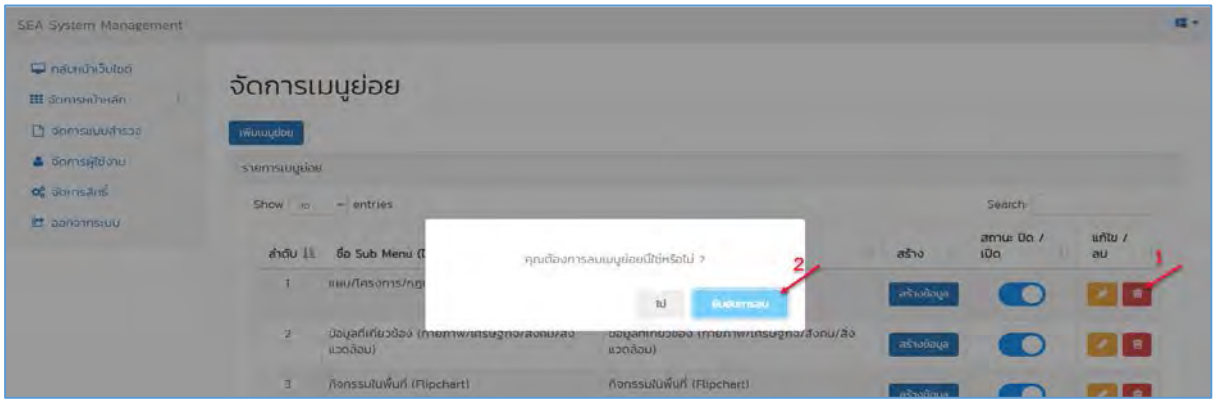

ตัวอย่างหน้าจอแสดงรายการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

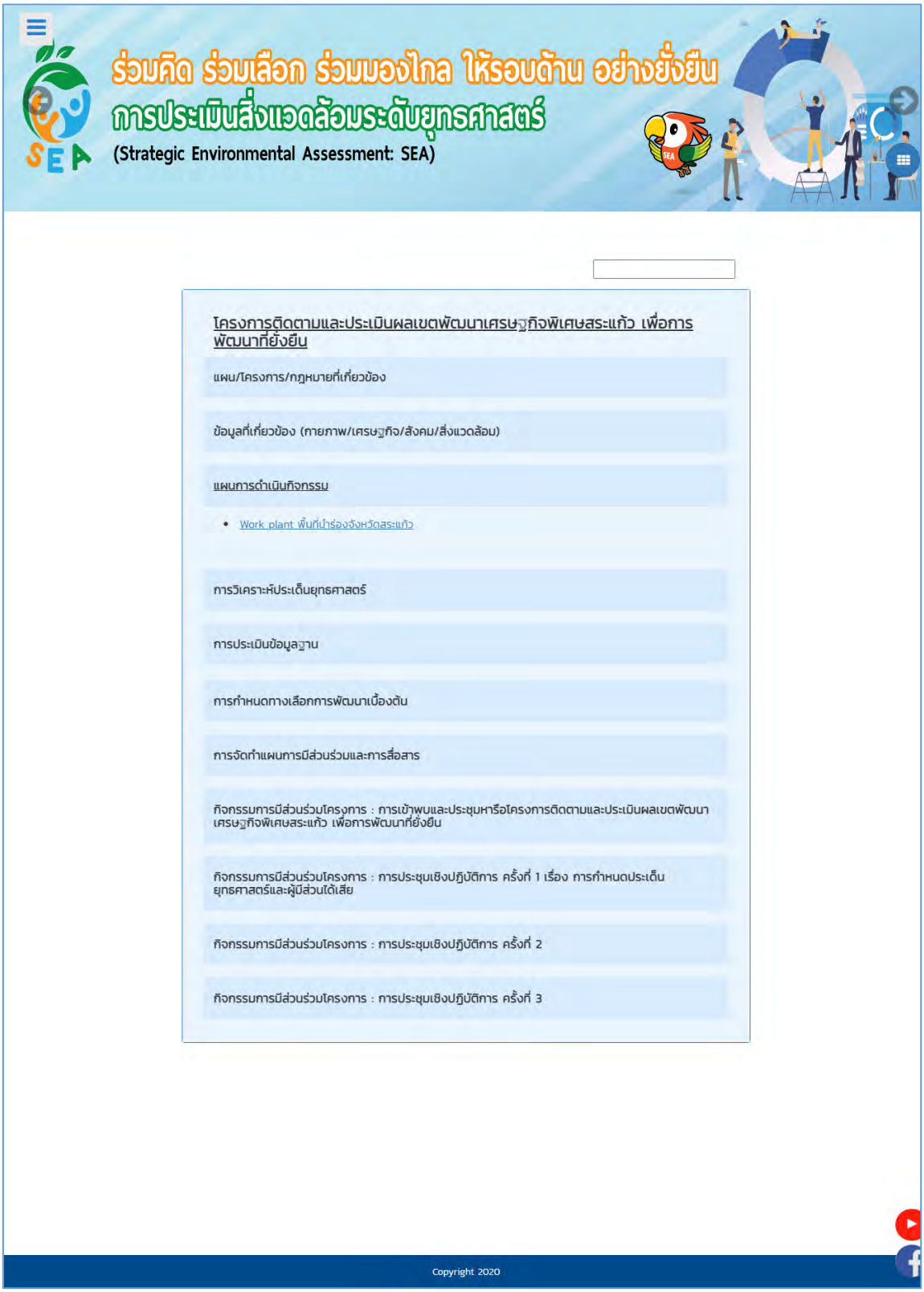

❖ การนำเข้า-ออกข้อมูลต่างๆ ของ SEZ

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลและเรียกดูไฟล์เอกสารต่างๆ ได้ แสดงขั้นตอนดังรูป

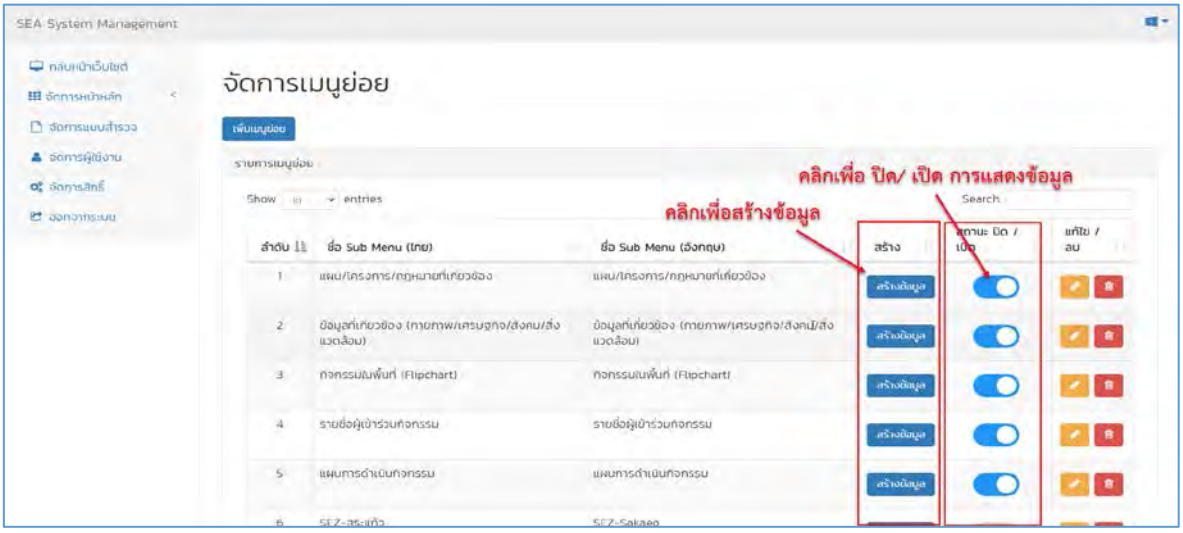

- **การสร้างข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลได้โดยคลิกที่ สร้างข้อมูล ระบบจะแสดงรายการเอกสารที่มีทั้งหมด คลิกที่ เพิ่มเอกสาร ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มข้อมูลประกอบด้วยชื่อเอกสาร และไฟล์แนบ เมื่อเพิ่มข้อมูลเรียบร้อยแล้วกดปุ่มบันทึก

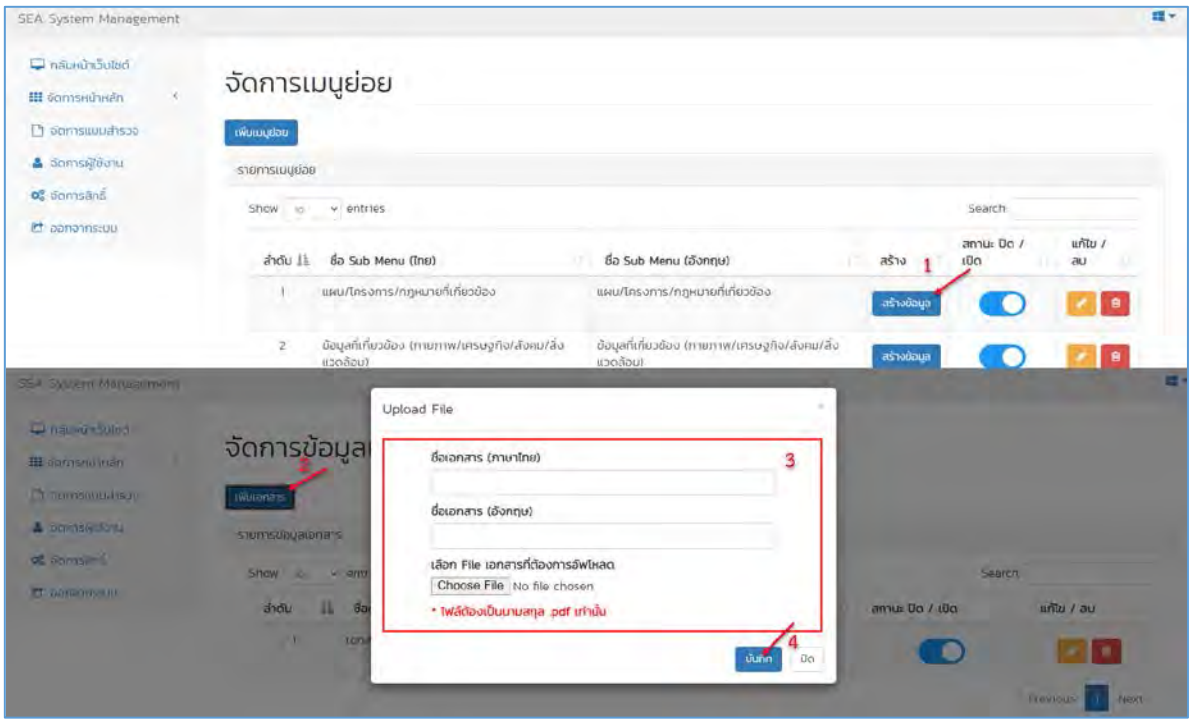

กรณีต้องการเรียกดูหรือดาวน์โหลดไฟล์สามารถคลิกที่รายการเมนูไฟล์ที่ต้องการได้ทั้งหน้าจัดการข้อมูลและเว็บไซต์

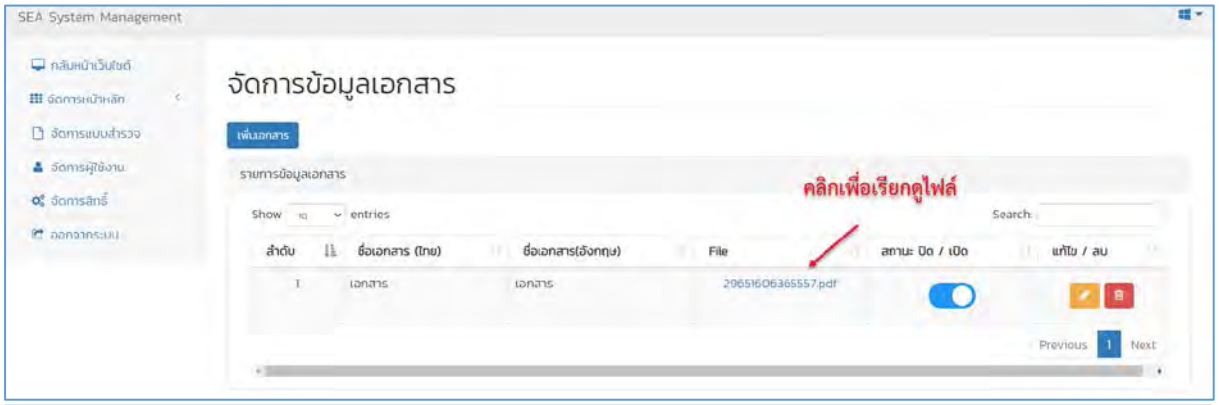

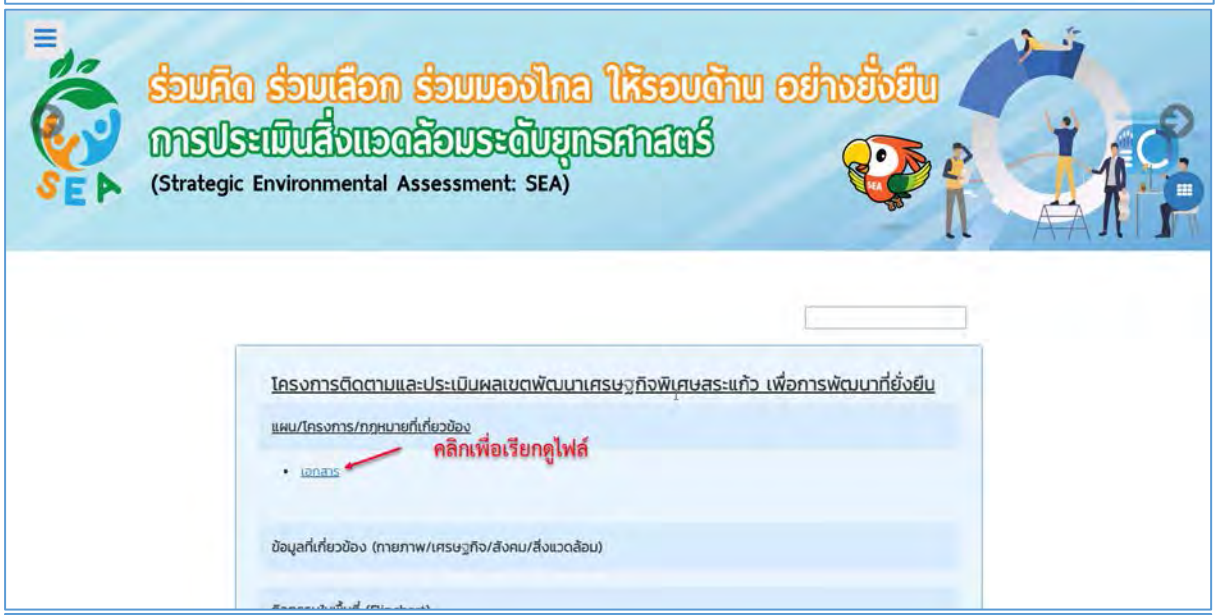

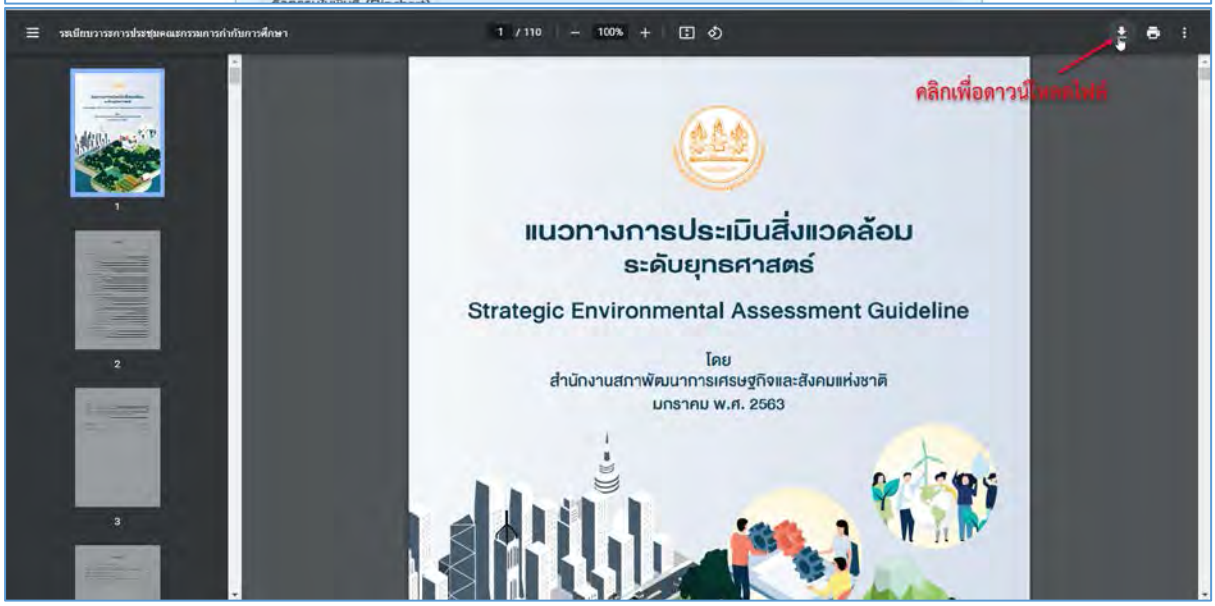

- **การแก้ไขข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูล ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานสามารถเรียกดูไฟล์เอกสารเดิม แก้ไขรายละเอียดชื่อเอกสาร หรือไฟล์แนบได้ตามต้องการ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

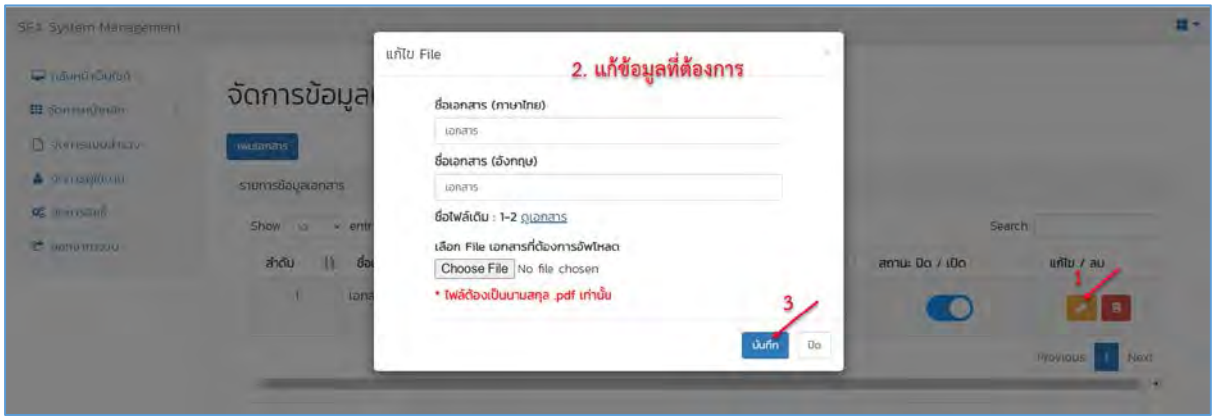

- **การลบข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก

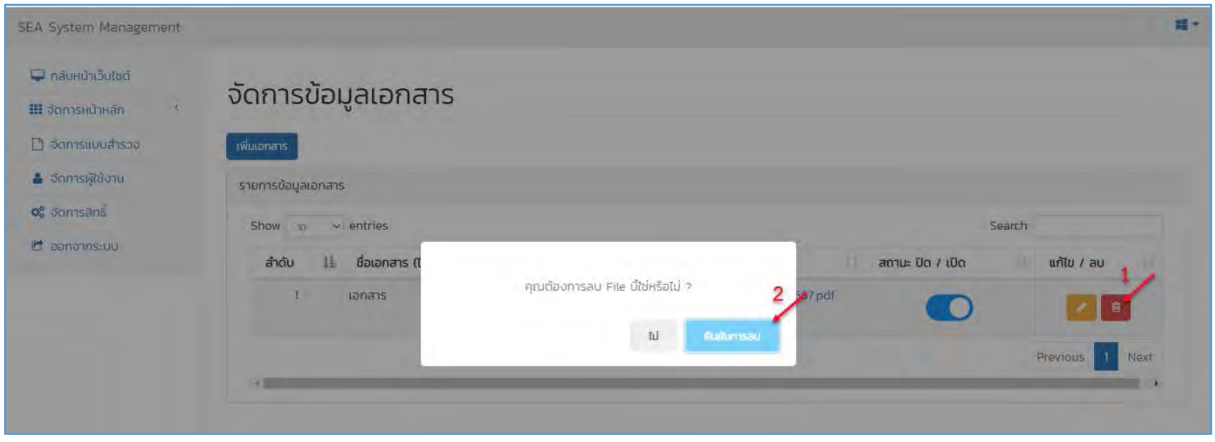

❖ การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล SEZ

ผู้ใช้งานระบบสามารถจัดการสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลได้ สามารถเพิ่มกลุ่มสิทธิ์ แก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้ โดยคลิกที่เมนู จัดการสิทธิ์ ระบบจะแสดงรายการข้อมูลทั้งหมด แสดงขั้นตอนดังรูป

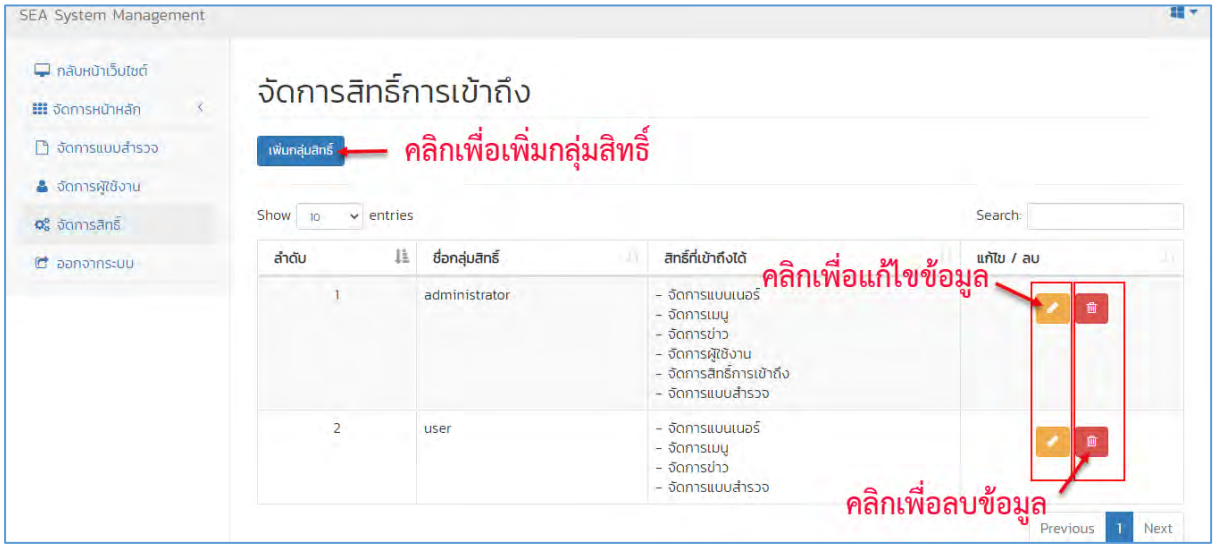

- **การเพิ่มกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลโดยคลิกที่ เพิ่มกลุ่มสิทธิ์ ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มข้อมูล ชื่อกลุ่มสิทธิ์ และตั้งค่าการเข้าถึงเมนูต่างๆ แล้วกดปุ่มบันทึก

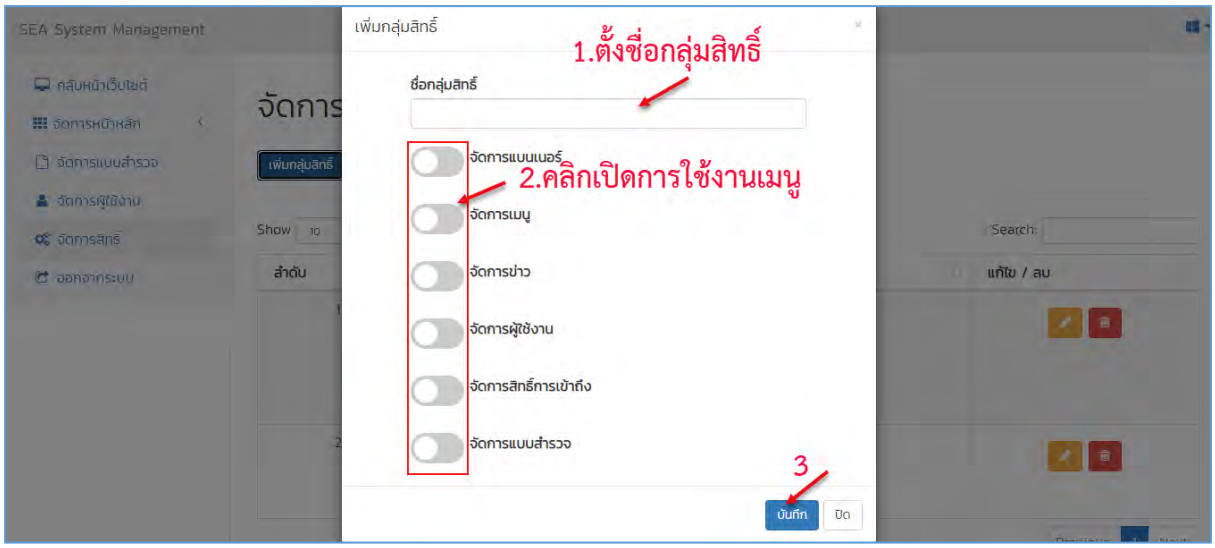

- **การแก้ไขข้อมูลกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูลกลุ่มสิทธ์ ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานแก้ไขชื่อกลุ่มสิทธิ์ หรือแก้ไขการเข้าถึงเมนูใหม่ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

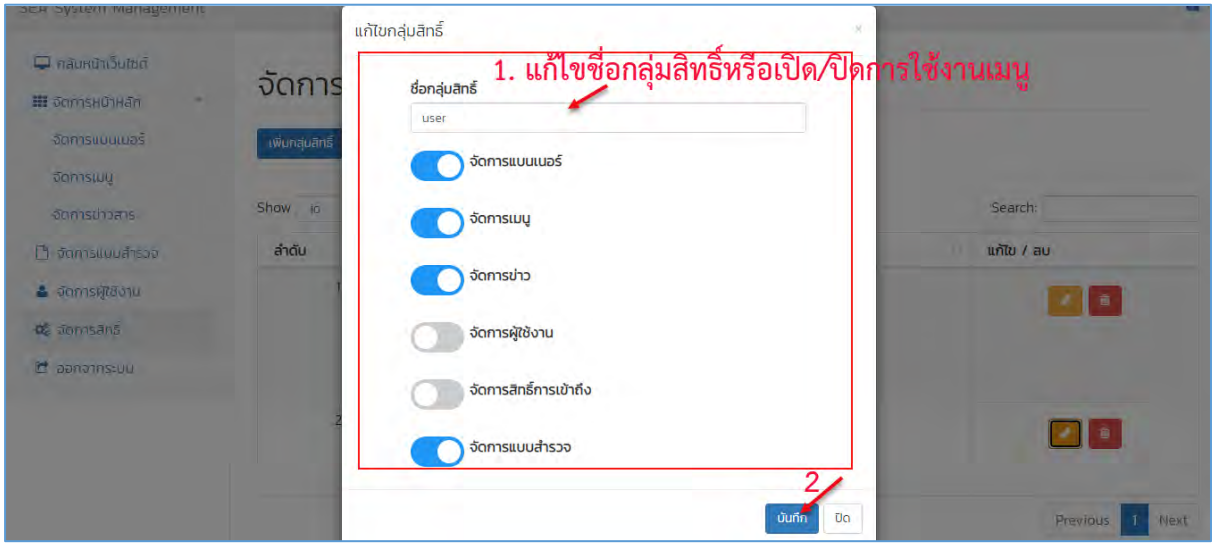

- **การลบข้อมูลกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก

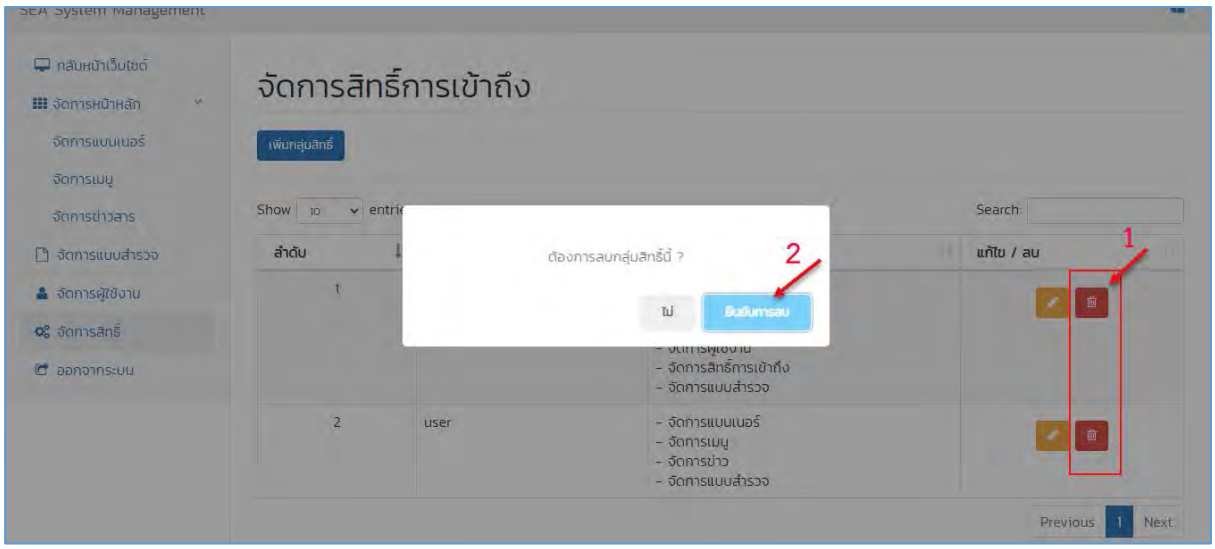

การสืบค้นข้อมูล SEZ ทางหน้าเว็บไซต์ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นข้อมูลตามรายการหัวข้อเมนูได้ที่ช่องค้นหาข้อมูล

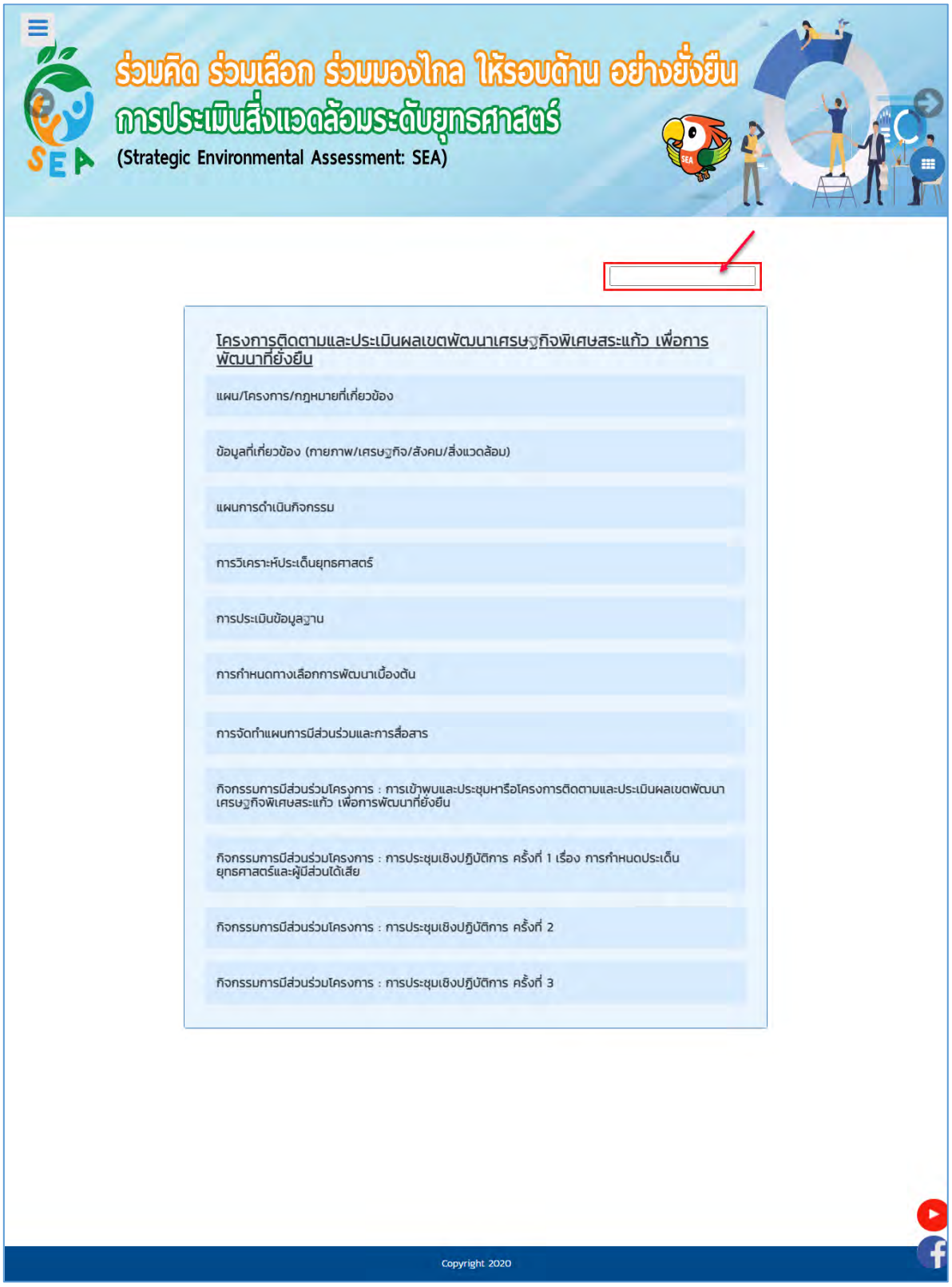

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง การบริหารจัดการข้อมูลในระบบข้อมูล Website SEA
สำหรับผู้ดูแลระบบข้อมูลสำคัญ
และการออกแบบแบนเนอร์และไอคอนเบื้องต้น
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ 2563

วันพุธที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.30 - 16.30 น.
ณ ห้องประชุมเดช สนิทวงศ์ อาคาร 1 ชั้น 3 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
หรือด้วยการประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในระบบ Zoom Meeting

UAE
UNITED ANALYST AND ENGINEERING
CONSULTANT COMPANY LIMITED

บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด
3 ซอยอุดมสุข 41 ถนนสุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพฯ 10260
โทรศัพท์ : 02 763 2828 โทรสาร : 02 763 2800
website : www.uaeconsultant.com
อีเมล : uae@uaeconsultant.com

สารบัญ

	หน้า
1. การเข้าใช้งานระบบ	1
2. โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล	3
3. การบริหารจัดการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในระบบข้อมูล SEA	8
- การบริหารจัดการข้อมูล SEZ	9
- การนำเข้า-ออกข้อมูลต่างๆ ของ SEZ	12
- การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล SEZ	15
4. โปรแกรม Illustrator	18

1. การเข้าใช้งานระบบ

ผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าใช้งานโดยเปิด Google Chrome และทำการใส่ URL https://www.nesdc.go.th คลิกเข้าสู่เว็บไซต์ เลือกเมนู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม --> การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) --> รายงานการศึกษา SEA --> แสดงหน้าจอระบบข้อมูล SEA

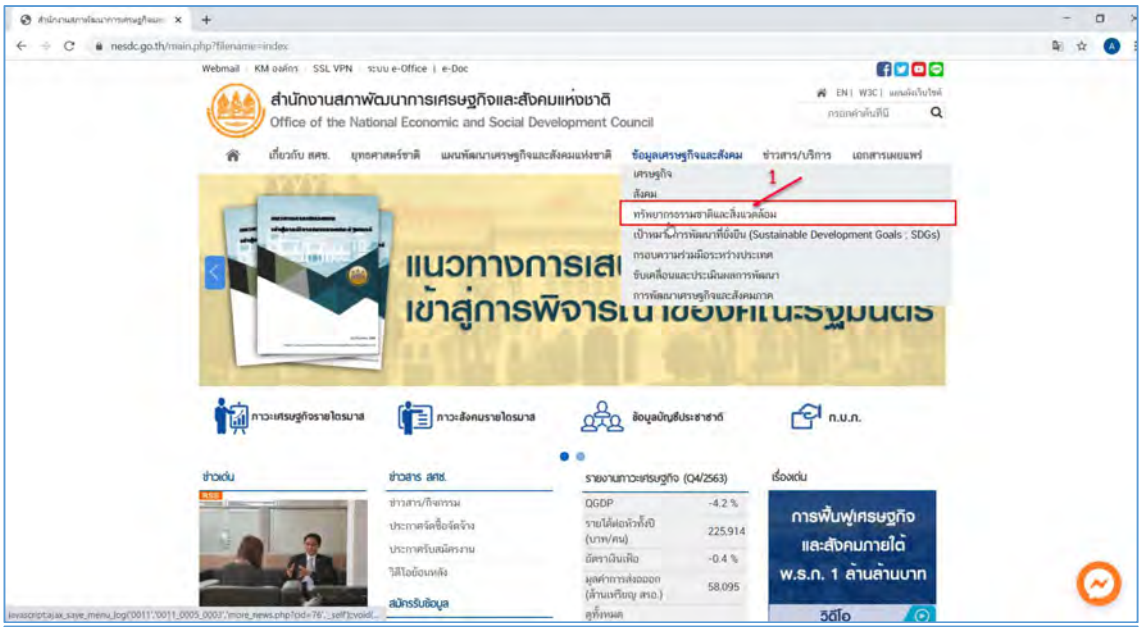

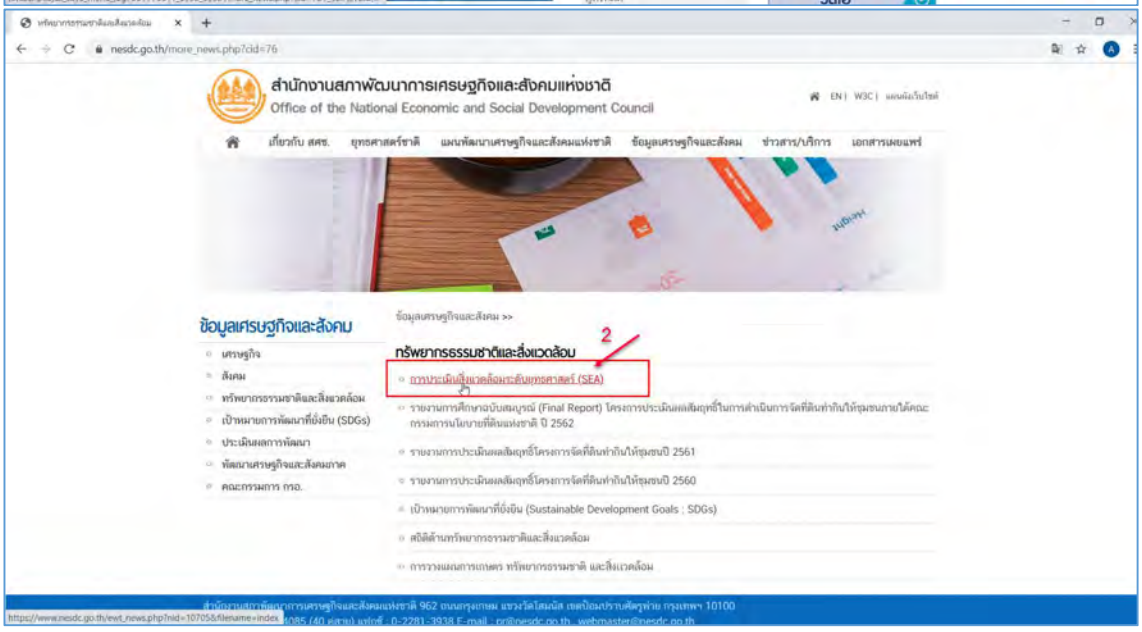

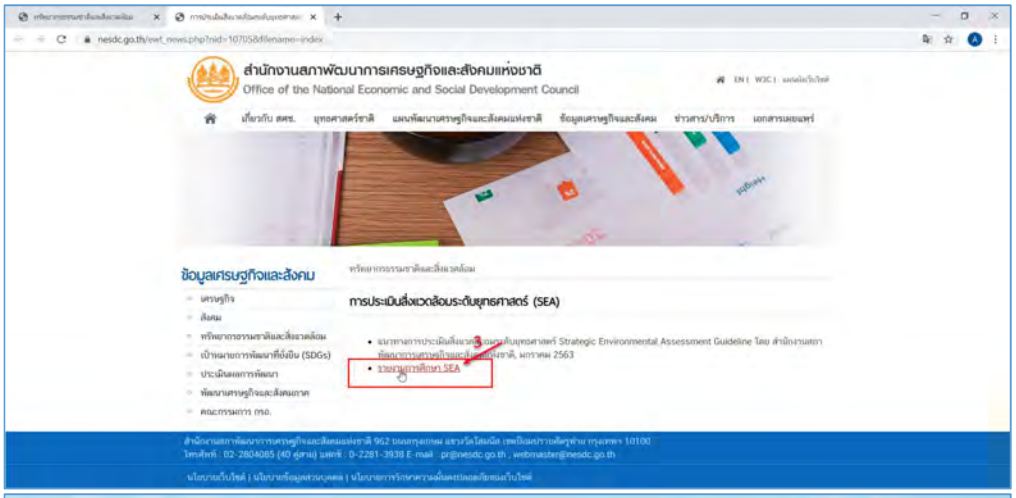
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
Office of the National Economic and Social Development Council
ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)

ร่วมคิด ร่วมเลือก ร่วมมองไกล ให้รอบด้าน อย่างยั่งยืน
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
(Strategic Environmental Assessment: SEA)
ข้อมูลด้าน SEA
การดำเนินงานของ สศช.
กลไกลการขับเคลื่อน SEA
โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ข่าวประชาสัมพันธ์
ประกาศ
ประกาศอื่น ๆ
การมีส่วนร่วม

2. โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
1. ระดับผู้ใช้งานทั่วไป		
1) ข้อมูล SEA	1.1) รายงานการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA)	-
	1.2) แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA Guideline), สศช. 2563	-
	1.3) คู่มือ SEA ฉบับประชาชน	-
	1.4) โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ SEA	-
	1.5) การจัดทำคำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับ SEA (Frequently Asked Question: FAQ)	-
	1.6) วีดีทัศน์ เรื่อง SEA	-
2) การดำเนินงานของ สศช.	2.1) โครงการนำร่องการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์กับการพัฒนาเชิงพื้นที่: จังหวัดระยอง	(1) วัตถุประสงค์ (2) กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 4 ครั้ง (3) รายงาน SEA
	2.2) โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2562	(1) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 3 - การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 4

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
		(2) การประชุมสนทนาระดับนโยบาย เรื่อง การขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์สู่แผนงานการพัฒนาที่ยั่งยืน (3) การอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้วิทยากรผู้สอนหลักสูตรการฝึกอบรม SEA โดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับนานาชาติ (4) การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคกลาง : จังหวัดพระนครศรีอยุธยา) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล : กรุงเทพมหานคร) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จังหวัดขอนแก่น) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคใต้ : จังหวัดสงขลา) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (ภาคเหนือ : จังหวัดเชียงใหม่) - การจัดฝึกอบรมทางวิชาการด้าน SEA ทั่วประเทศ (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล : กรุงเทพมหานคร)

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
		(5) สัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง SEA ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 2
	2.3) โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563	(1) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นเรื่องหลักสูตร SEA (2) การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นเรื่องแนวทางการขับเคลื่อน SEA ของไทย (3) การจัดฝึกอบรมทางวิชาการขั้นสูงด้าน SEA (4) ข้อมูลข่าวสารการจัดทำ SEA ในพื้นที่นำร่อง (5) การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่อง การขับเคลื่อน SEA - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่องการขับเคลื่อน SEA ครั้งที่ 1 - การประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระดมความคิดเห็นเรื่องการขับเคลื่อน SEA ครั้งที่ 2 (6) การติดตามประเมินผลกระบวนการจัดทำ SEA

โครงสร้างและรายละเอียดของระบบข้อมูล

เมนูหลัก	เมนูย่อย	รายละเอียด
3) กลไกลการขับเคลื่อน SEA	3.1) รู้จักกับคณะอนุกรรมการ SEA	(1) องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ (2) สรุปผลการประชุม
	3.2) ร่าง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ พ.ศ.	-
	3.3) ข่าวสาร/ กิจกรรมของคณะอนุกรรมการ SEA	-
4) เกี่ยวกับ SEA	4.1) รายละเอียดเกี่ยวกับ SEA	-
5) การมีส่วนร่วม	5.1) รายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และ Vote ข้อคิดเห็น	
6) ติดต่อเรา	6.1) รายละเอียดข้อมูลการติดต่อ	
2. ระดับผู้ดูแลระบบ		
1) โครงการติดตามและประเมินผล เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระแก้วเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	1) แผนงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	-
	2) ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (กายภาพ/ เศรษฐกิจ/ สังคม/ สิ่งแวดล้อม)	-
	3) กิจกรรมในพื้นที่	-
	4) ข้อมูลการติดต่อประสานหน่วยงานในพื้นที่	-
	5) แผนการดำเนินกิจกรรม	-

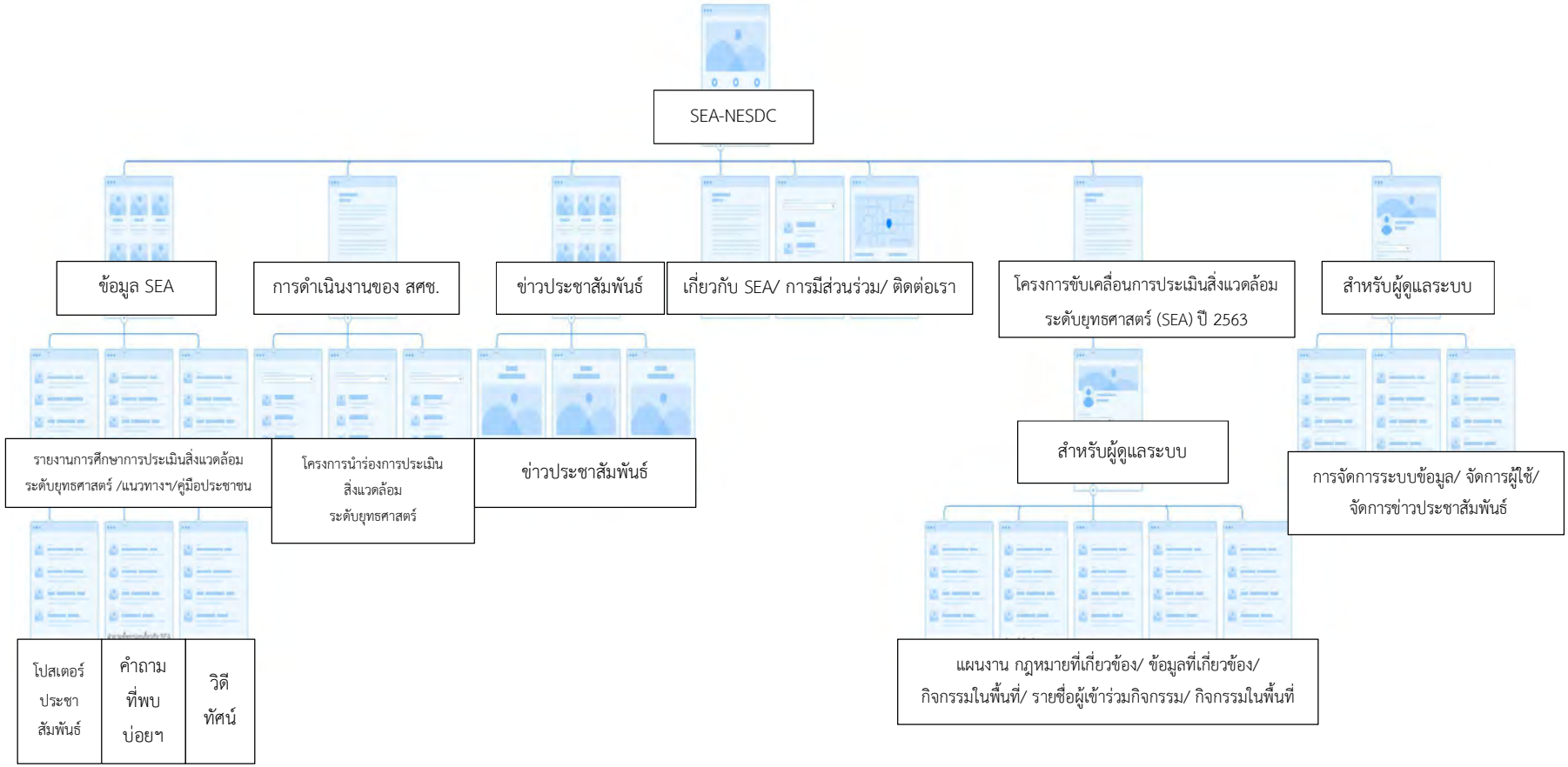
SEA-NESDC
ข้อมูล SEA
การดำเนินงานของ สศช.
ข่าวประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับ SEA/ การมีส่วนร่วม/ ติดต่อเรา
โครงการขับเคลื่อนการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ (SEA) ปี 2563
สำหรับผู้ดูแลระบบ
รายงานการศึกษาการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ /แนวทางฯ/คู่มือประชาชน
โครงการนำร่องการประเมิน สิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์
ข่าวประชาสัมพันธ์
สำหรับผู้ดูแลระบบ
การจัดการระบบข้อมูล/ จัดการผู้ใช้/ จัดการข่าวประชาสัมพันธ์
โปสเตอร์ ประชา สัมพันธ์
คำถาม ที่พบ บ่อยๆ
วิดี ทัศน์
แผนงาน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง/ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง/ กิจกรรมในพื้นที่/ รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม/ กิจกรรมในพื้นที่

3. การบริหารจัดการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในระบบข้อมูล SEA :

ผู้ใช้งานสามารถเข้าระบบโดย คลิกที่ เมนูโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จะแสดงหน้าจอล็อกอิน(login)ขึ้นมา ให้กรอก Username(ชื่อผู้ใช้) Password(รหัสผ่าน) เพื่อเข้าสู่ระบบ แสดงดังรูป

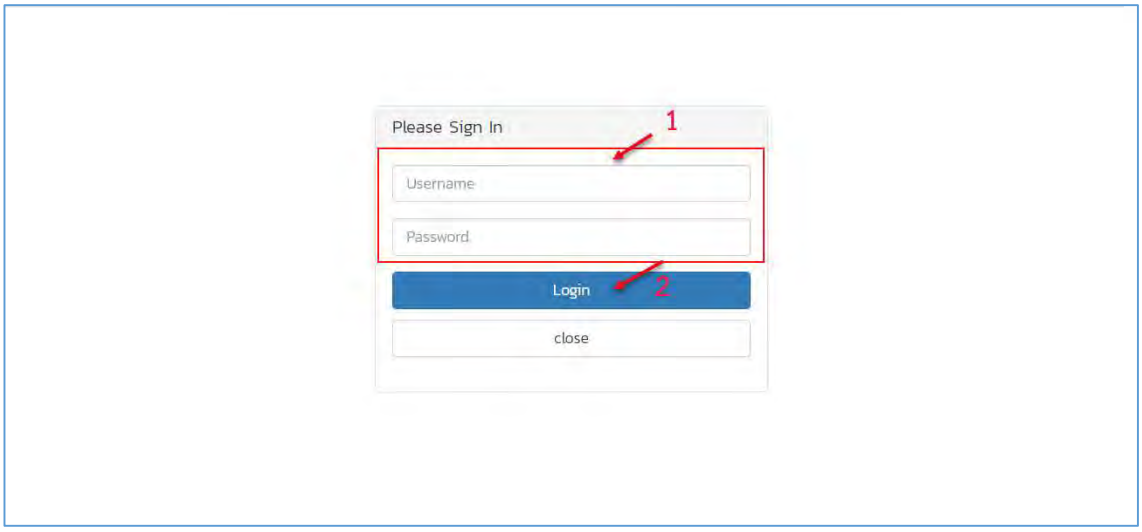

❖ การบริหารจัดการข้อมูล SEZ

ผู้ใช้งานระบบสามารถเข้าจัดการข้อมูล SEZ ได้โดยคลิกที่เมนู จัดการเมนู -->เมนูย่อย(โครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) ระบบจะแสดงรายการข้อมูลทั้งหมด ผู้ใช้งานสามารถเพิ่ม แก้ไข ปิด/เปิดการเข้าถึงข้อมูล และลบข้อมูลได้

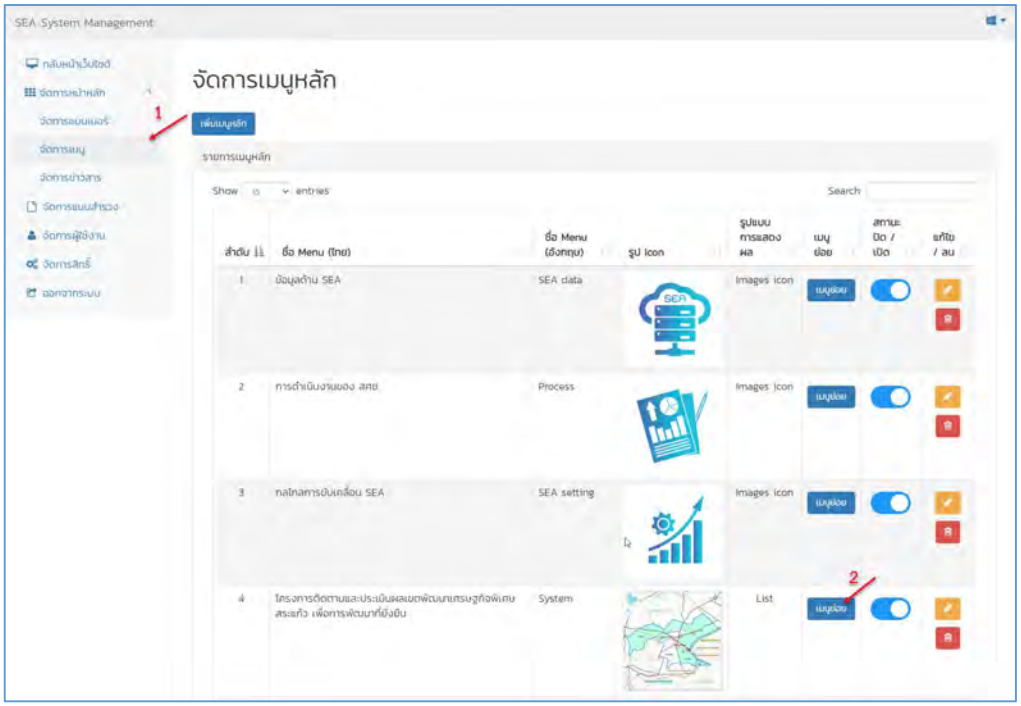

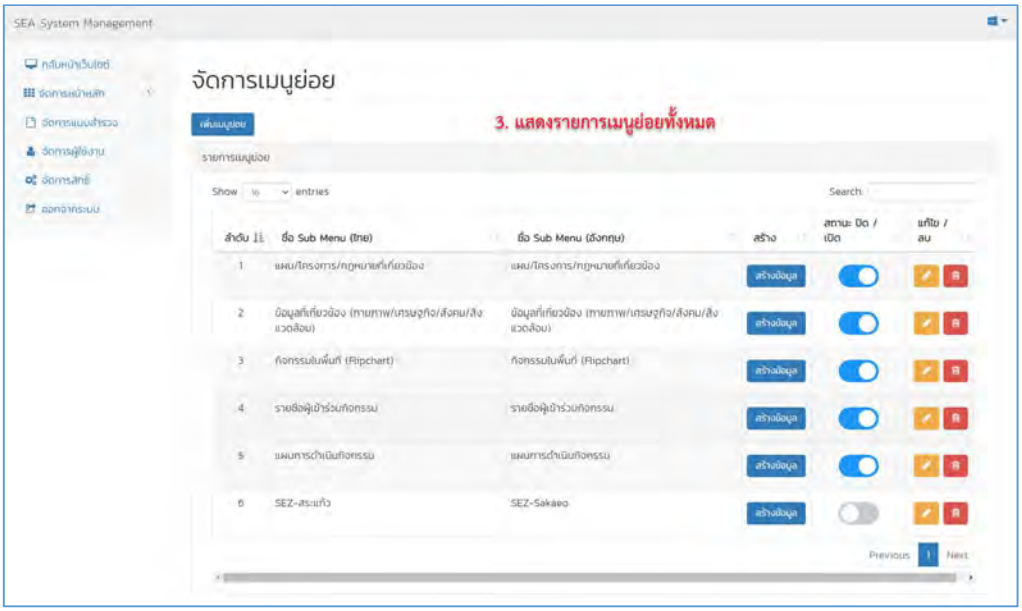

- **การเพิ่มเมนูย่อย**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลเมนูย่อยได้โดยคลิกที่ เพิ่มเมนูย่อย ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มรายละเอียดชื่อเมนู เมื่อเพิ่มข้อมูลเรียบร้อยแล้วกดปุ่มบันทึก

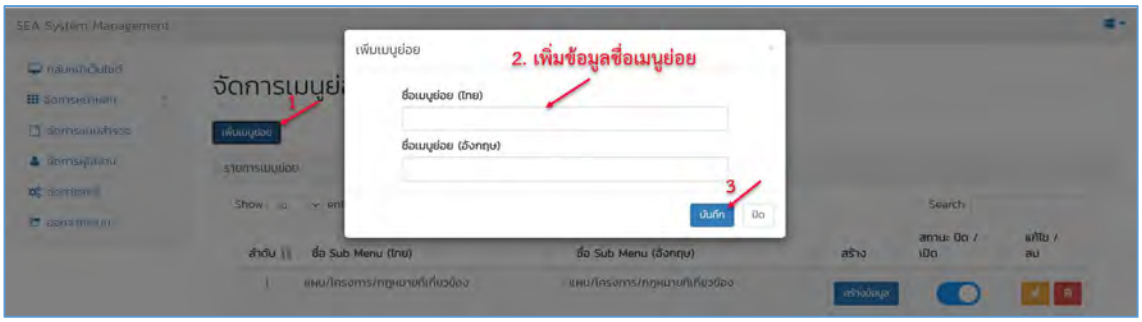

- **การแก้ไขข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูล ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานแก้ไขรายละเอียดข้อมูลต่างๆ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

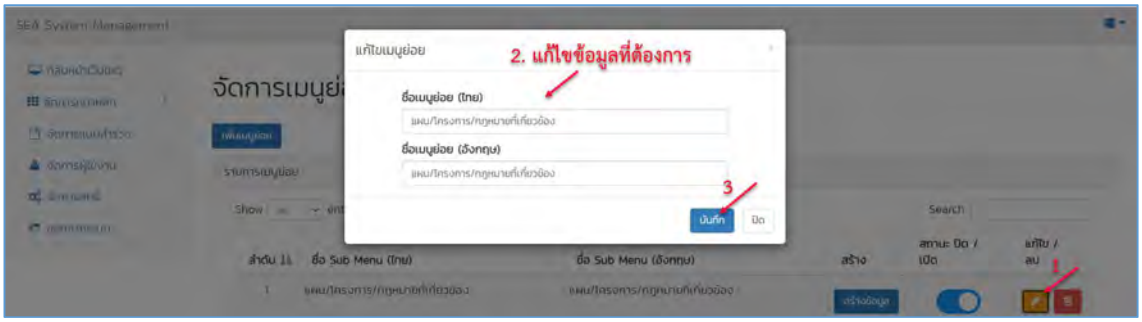

- **การลบข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก ยืนยันการลบ

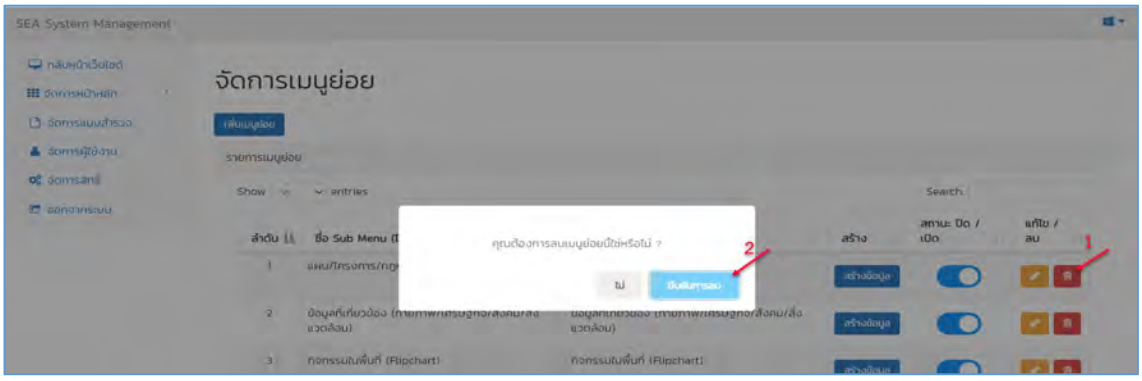

ตัวอย่างหน้าจอแสดงรายการข้อมูลโครงการติดตามและประเมินผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

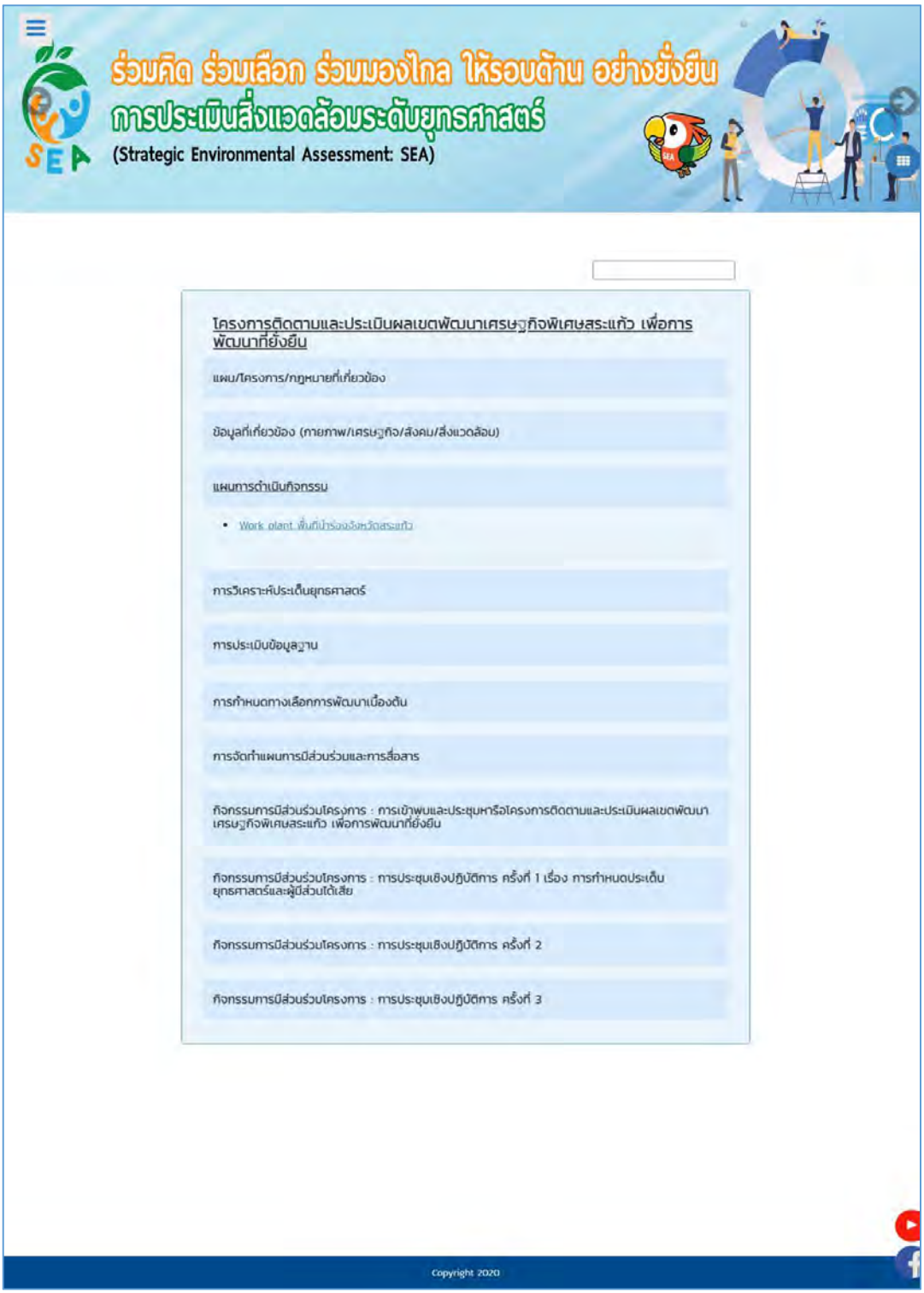

❖ การนำเข้า-ออกข้อมูลต่างๆ ของ SEZ

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลและเรียกดูไฟล์เอกสารต่างๆ ได้ แสดงขั้นตอนดังรูป

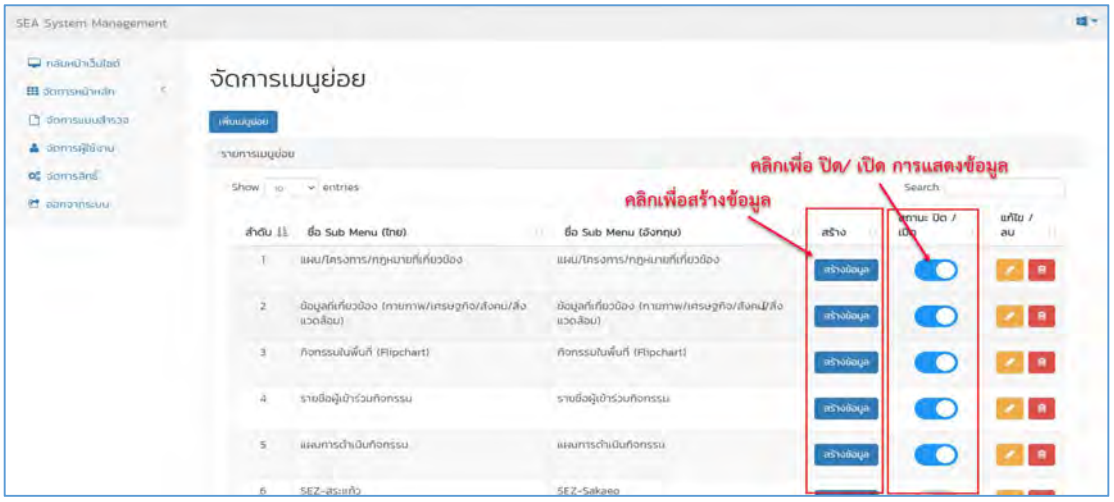

- **การสร้างข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลได้โดยคลิกที่ สร้างข้อมูล ระบบจะแสดงรายการเอกสารที่มีทั้งหมด คลิกที่ เพิ่มเอกสาร ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มข้อมูลประกอบด้วยชื่อเอกสาร และไฟล์แนบ เมื่อเพิ่มข้อมูลเรียบร้อยแล้วกดปุ่มบันทึก

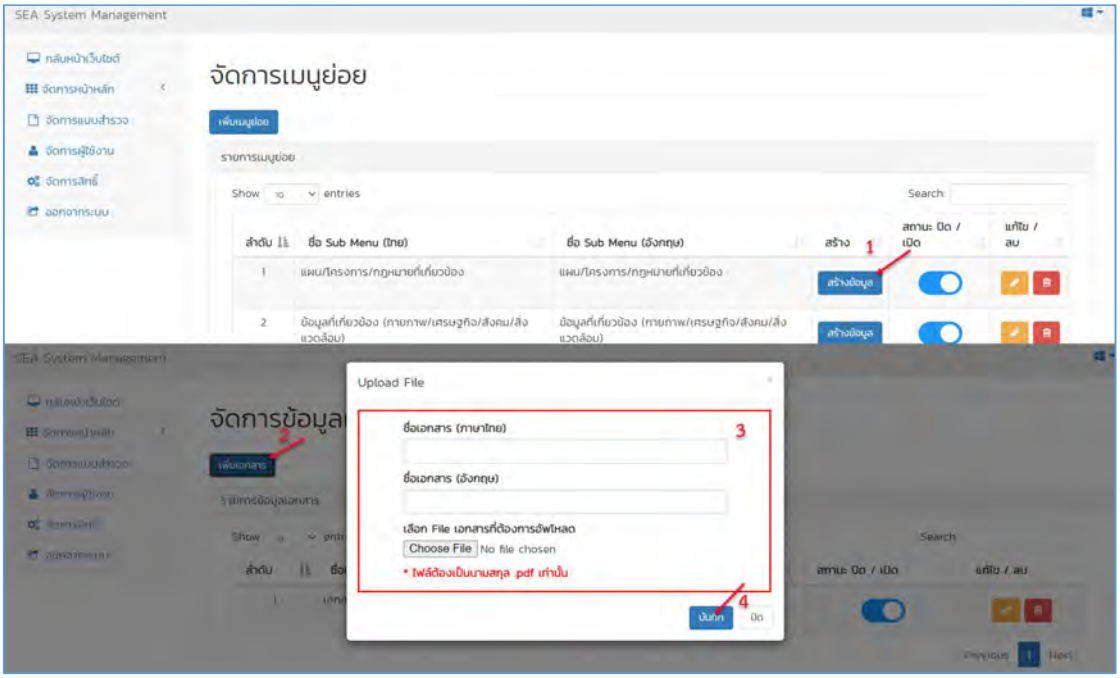

กรณีต้องการเรียกดูหรือดาวน์โหลดไฟล์สามารถคลิกที่รายการเมนูไฟล์ที่ต้องการได้ทั้งหน้าจัดการข้อมูลและเว็บไซต์

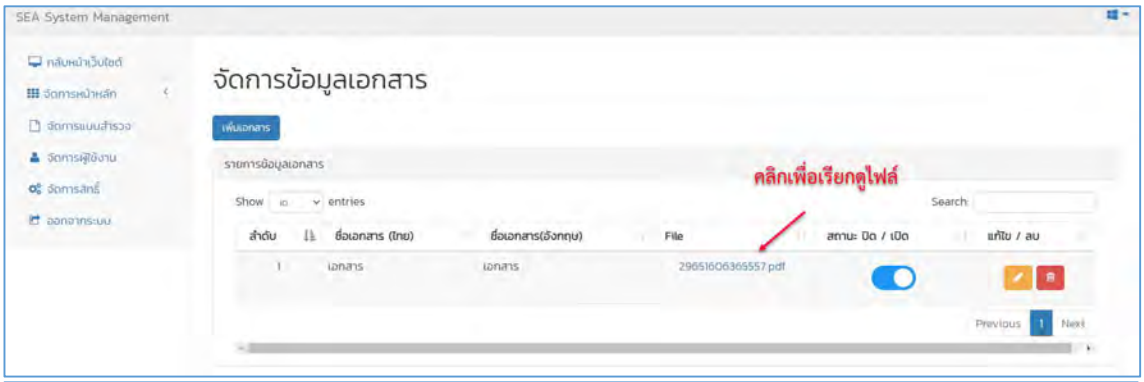

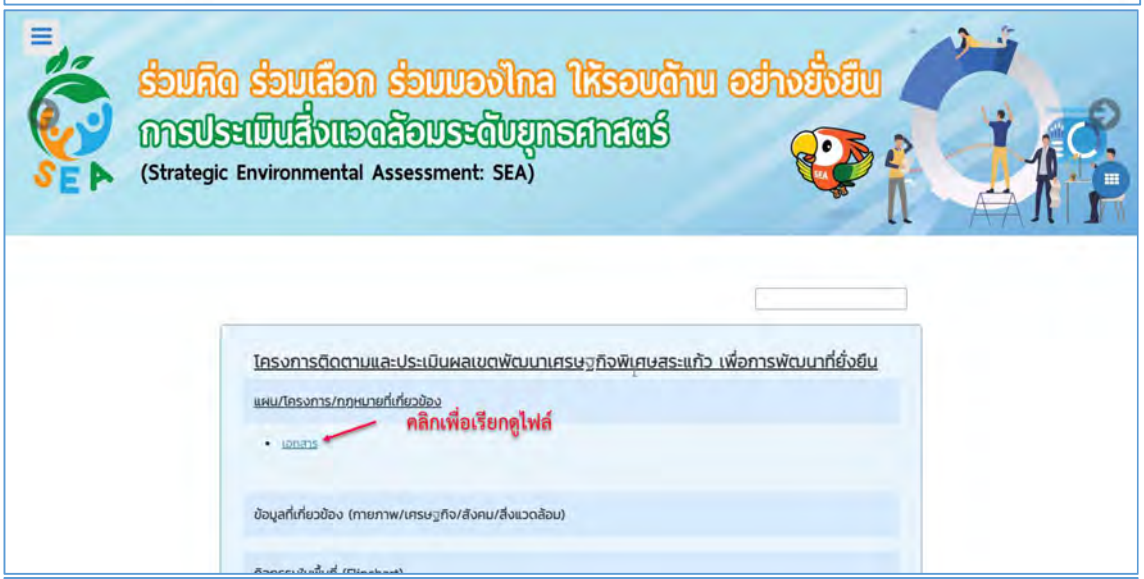

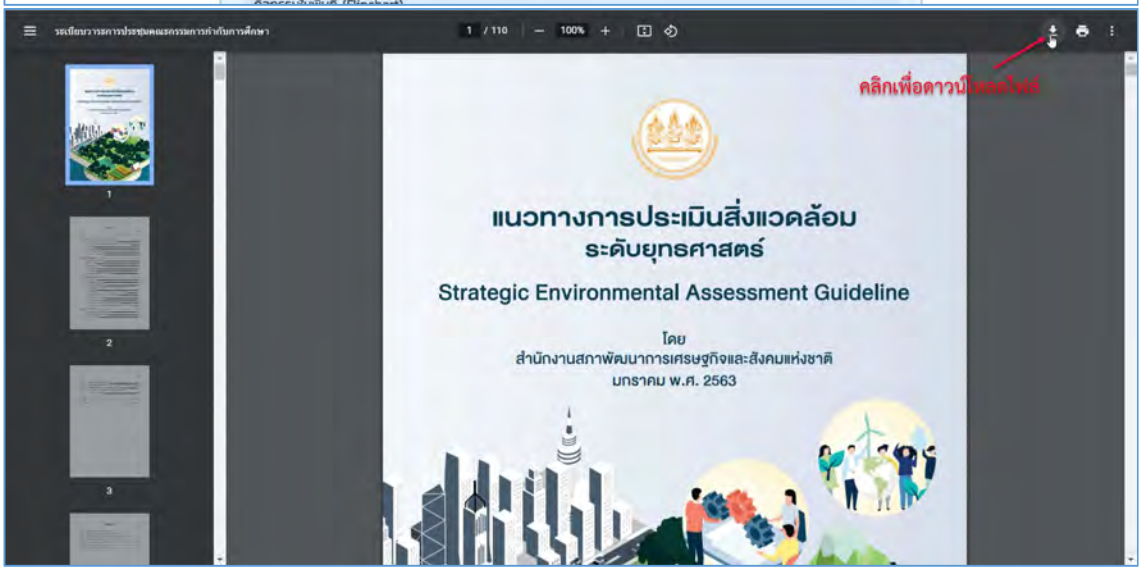

- **การแก้ไขข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูล ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานสามารถเรียกดูไฟล์เอกสารเดิม แก้ไขรายละเอียดชื่อเอกสาร หรือไฟล์แนบได้ตามต้องการ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

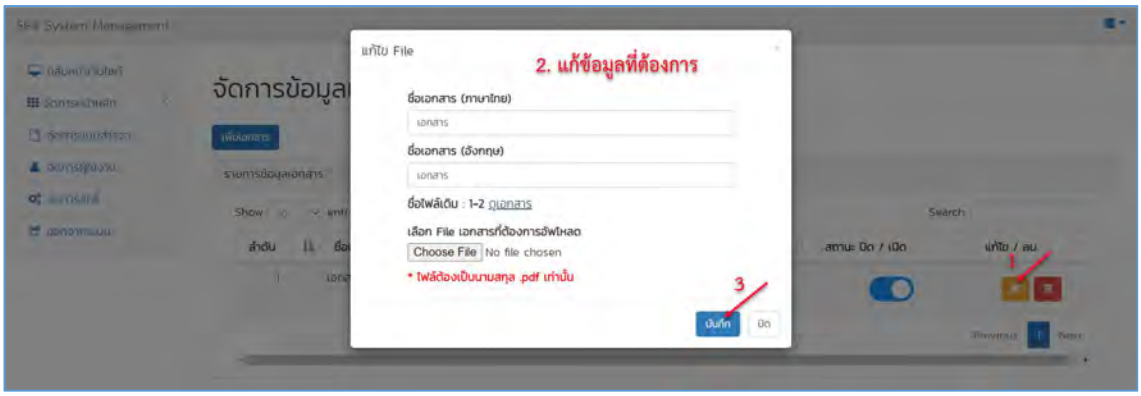

- **การลบข้อมูล**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก

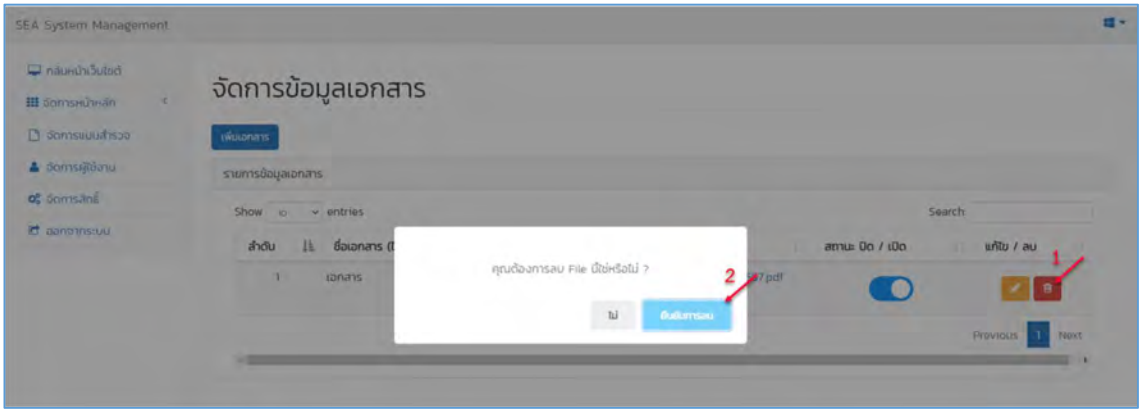

❖ การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล และการสืบค้นข้อมูล SEZ

ผู้ใช้งานระบบสามารถจัดการสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลได้ สามารถเพิ่มกลุ่มสิทธิ์ แก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลได้ โดยคลิกที่เมนู จัดการสิทธิ์ ระบบจะแสดงรายการข้อมูลทั้งหมด แสดงขั้นตอนดังรูป

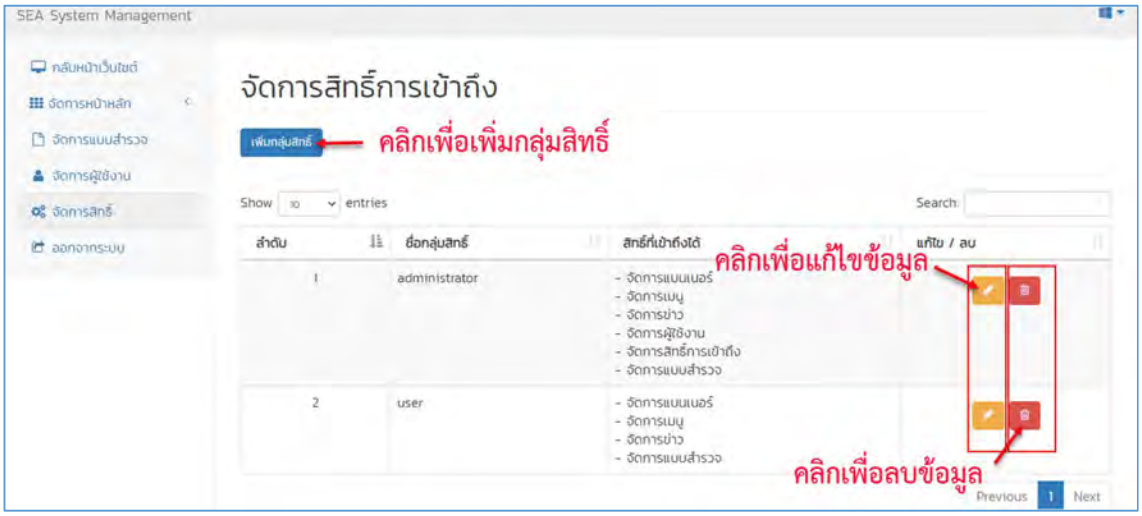

- **การเพิ่มกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถเพิ่มข้อมูลโดยคลิกที่ เพิ่มกลุ่มสิทธิ์ ระบบจะแสดงหน้าจอให้เพิ่มข้อมูล ชื่อกลุ่มสิทธิ์ และตั้งค่าการเข้าถึงเมนูต่างๆ แล้วกดปุ่มบันทึก

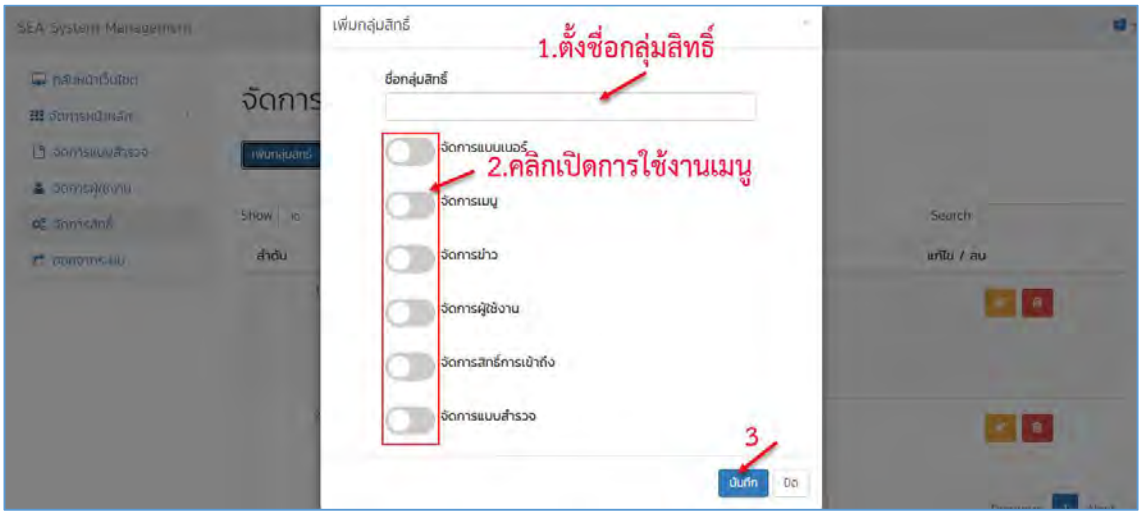

- **การแก้ไขข้อมูลกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถแก้ไขข้อมูลกลุ่มสิทธ์ ได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงรายละเอียดข้อมูลเดิมทั้งหมด ผู้ใช้งานแก้ไขชื่อกลุ่มสิทธิ์ หรือแก้ไขการเข้าถึงเมนูใหม่ แล้วกดที่ปุ่มบันทึกข้อมูล

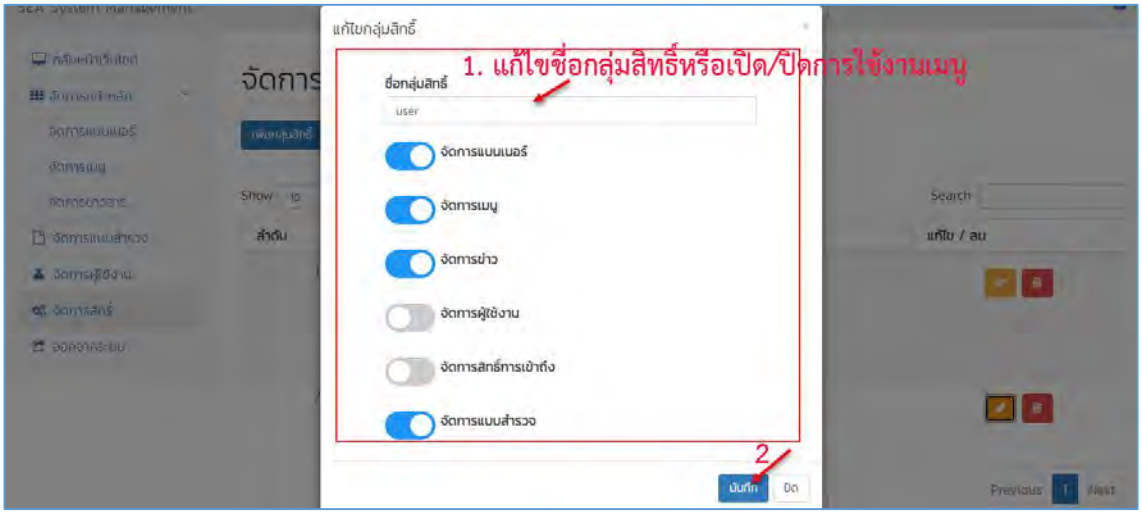

- **การลบข้อมูลกลุ่มสิทธิ์**

ผู้ใช้งานสามารถลบข้อมูลได้โดยคลิกที่ ระบบจะแสดงหน้าจอให้ยืนยันการลบข้อมูล คลิก

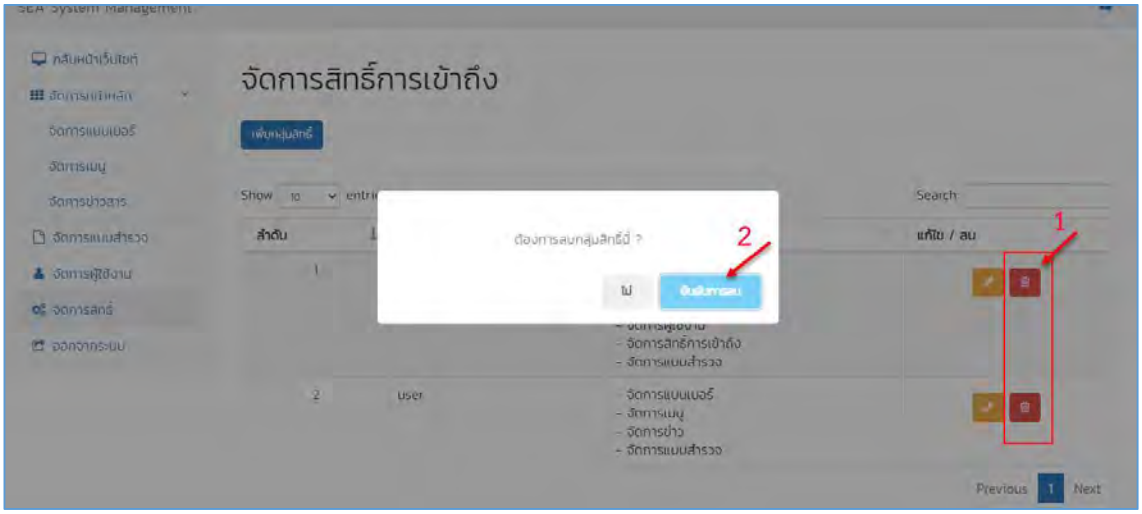

การสืบค้นข้อมูล SEZ ทางหน้าเว็บไซต์ผู้ใช้งานสามารถสืบค้นข้อมูลตามรายการหัวข้อเมนูได้ที่ช่องค้นหาข้อมูล

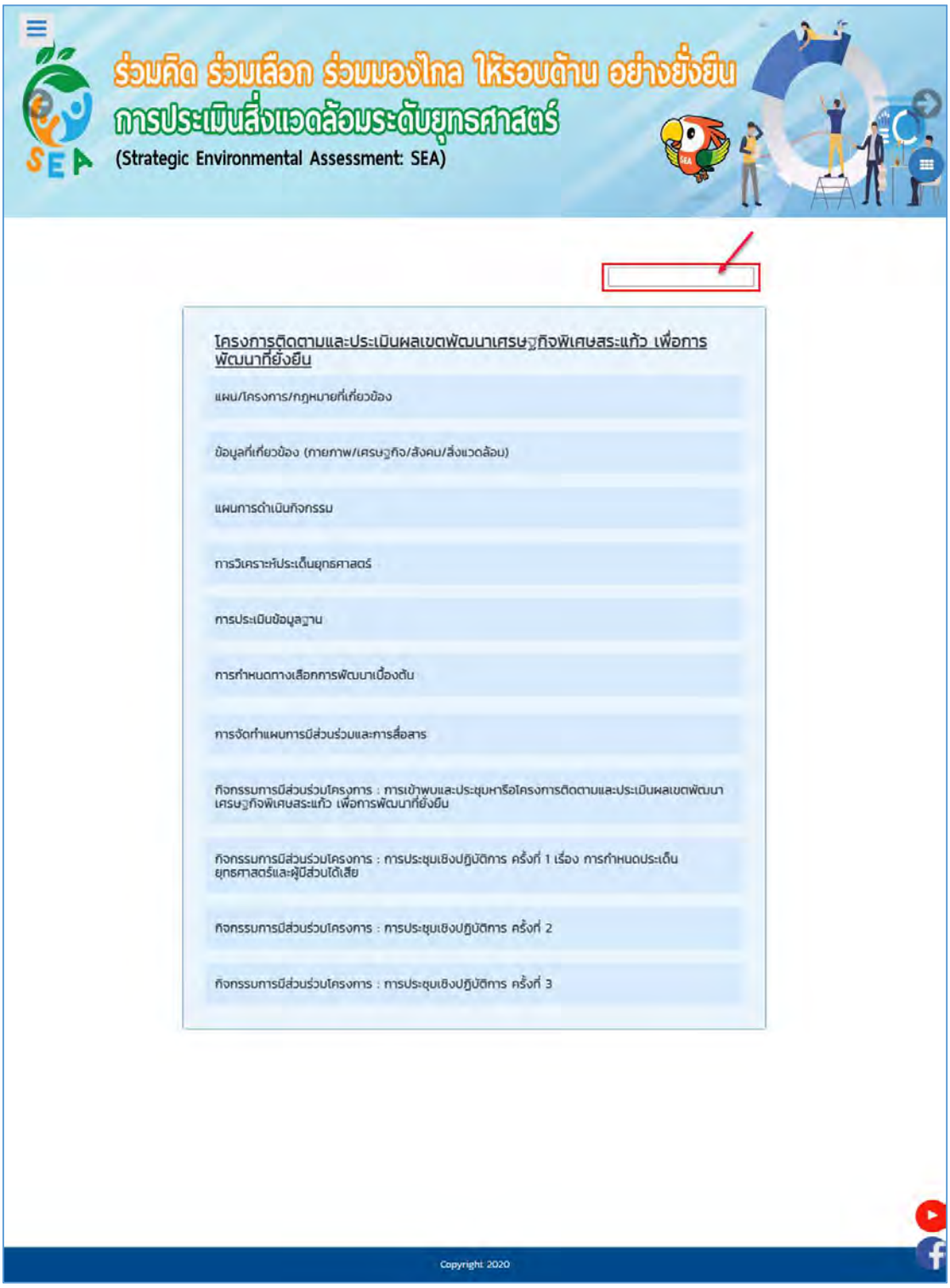

4. โปรแกรม Illustrator

1. หน้าตาของโปรแกรม Illustrator CS6

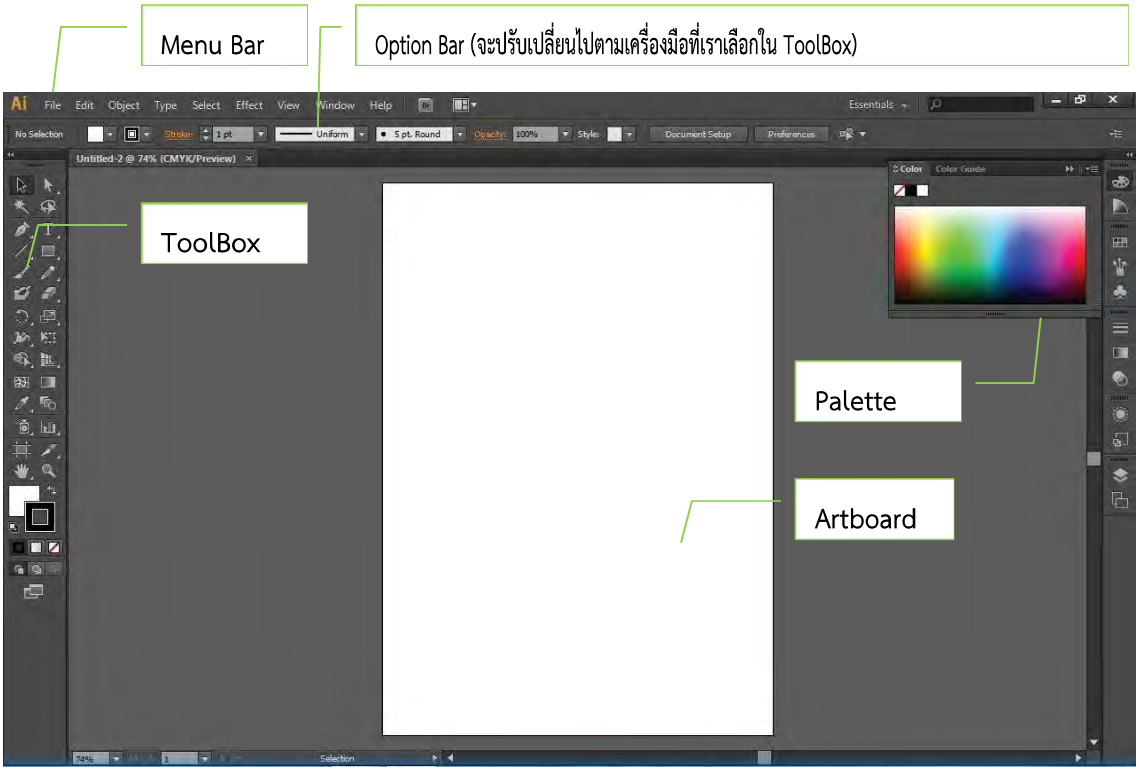

2. Shortcut หลักๆ (ควรใช้มือซ้ายกด มือขวาจะได้ไม่ต้องปล่อยจากเมาส์)

   2.1 zoom in = Ctrl + [+]

   2.2 ZOOM out = Ctrl + [-]

   2.3 fit on screen = Ctrl+0 (เลขศูนย์)

   2.4 Hand Tool = spacebar

   2.5 Undo = Ctrl+Z

   2.6 Redo = Ctrl+Shift+Z

ชุดอุปกรณ์ในการแก้ไข

3. ลูกศรดำ = แก้ไขวัตถุทั้งก้อน (เคลื่อนย้าย, ลบทิ้ง, ย่อขยาย, จับหมุน)
4. ลูกศรขาว = แก้ไขโครงสร้างวัตถุ (ศัพท์ค าว่า จุดanchor, เส้นpath)
   4.1. จุดสีขาว จึงจะทำการขยับปรับโครงสร้างได้
   4.2. จุดสีน้ าเงิน เป็นการย้ายทั้งรูป (สามารถแก้ไขได้โดยการคลิกที่จุด ๆ นั้นอีกครั้งแล้วปล่อย)
5. Magic Wand (ไม่เหมือนในPhotoshopซะทีเดียว)
   5.1 ใช้เลือกวัตถุที่เป็นสีเดียวกันทุกวัตถุในงานเลย
6. Lasso Tool ใช้เลือกเฉพาะจุด anchor ตามที่เราลากครอบ (สามารถใช้ลูกศรขาวลากครอบได้เหมือนกัน)

ชุดอุปกรณ์ในการวาด

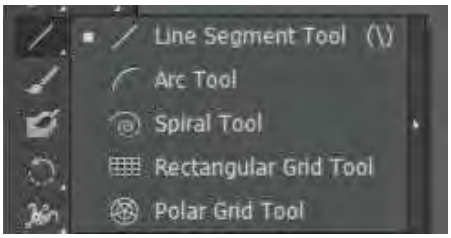

กล่องอุปกรณ์ สามารถดึงเครื่องมือย่อยออกมาเป็น หน้าต่างข้างนอกได้ โดยการคลิกเครื่องมือย่อยนั้นค้างไว้ แล้วเอาเมาส์มาปล่อยตรงจุดสามเหลี่ยมขวามือ

7. สี่เหลี่ยม ใช้วาดรูปสี่เหลี่ยม โดยการคลิกเลือก เครื่องมือ จากนั้น คลิกค้างที่งานแล้วลากเมาส์ตามรูปที่ต้องการ หาก ต้องการให้เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้กดปุ่ม Shift ค้างไว้ด้วย โดยจะมีจุด anchor ทั้งรูปจ านวน 4 จุด

** การวาดวัตถุโดยการกำหนดค่าเป็นตัวเลข โดยใช้เครื่องมือวาดรูปสี่เหลี่ยม/วงกลม ฯลฯ แล้วคลิกที่งาน 1 ครั้ง ก็จะขึ้นหน้าต่างให้พิมพ์ค่าตัวเลข

8. สี่เหลี่ยมขอบมน ทั้งนี้ตรงมุมจะมีจุด anchor 2 จุด (ต่างจากสี่เหลี่ยมขอบปกติ ซึ่งมีจุดเดียว)

** สี่เหลี่ยมขอบมน สามารถตั้งค่าความมนได้ขณะวาด โดยการวาดแบบปกติแต่ให้กดเมาส์ค้างไว้แล้วกด ปรับมุมโดยใช้ปุ่ม ลูกศรขึ้น หรือ ลูกศรลง

9. วงกลม/วงลี ใช้วางรูปวงกรม โดยต้องกด Shift ค้างไว้ด้วยขณะวาด แต่หากต้องการวงลีก็ไม่ต้องกด Shift
10. Polygon รูปหลายเหลี่ยม ปกติจะเป็น 6 เหลี่ยม (เลือกจ านวนเหลี่ยมได้โดยการใช้ลูกศรขึ้น/ลง ขณะ คลิกเมาส์วาด)
11. Star Tool ปกติจะเป็นดาว 5 แฉก (เลือกจ านวนแฉกได้โดยการใช้ลูกศรขึ้น/ลง ขณะคลิกเมาส์วาด)

    11.1. ลองกดลูกศรแช่ไว้ขณะวาดดาว (จะได้ดาวหลายแฉกมาก แต่จุด anchor จะเยอะมาก ทำให้เปลือง เนื้อที่ในการเก็บไฟล์งานมากขึ้นด้วย)

** กรณีต้องการให้ดาวกลับไปมีแฉกตามเดิมให้วาดใหม่แล้วกดกดเมาส์ค้างไว้แล้วกดปุ่มลูกศรชี้ลงจนกว่าจะได้แฉกตามเดิม

11.2. กรณีต้องการปรับความกว้างของแฉกให้กด Ctrl ค้างไว้ แล้วใช้เมาส์ปรับขนาดของแฉก

12. Flare Tool การทำแสงสะท้อน (ต้องมีสีพื้นด้านหลังก่อน) และการวาดจะมี 2 ขั้นตอน

12.1. วาดครั้งแรกเป็นการเลือกจุดพระอาทิตย์

12.2. วาดครั้งที่สองเป็นการเลือกเส้นทางของแสงส่อง

(เมื่อวาดเสร็จใช้ลูกศรดำเลือกปรับขนาดได้ ถ้าอยากเห็นผลงานใช้ลูกศรดำคลิกที่บริเวณว่างๆ ก่อน)

ชุดในการวาดเส้น

(การวาดเส้นคือมีแต่สี Stroke ดังนั้นปิดสี Fill ได้เลย)

13. เส้นตรง (กด Shift เส้นจะตรง 180 องศา)

14. เส้นโค้ง (กดลูกศรขึ้น/ลง เพื่อปรับความโค้งได้)

(การวาดวัตถุโดยใช้เส้นต่อ ๆ กัน ไม่สามารถใส่สี Fill ได้เนื่องจากเส้นแต่ละเส้นเป็นคนละวัตถุกัน)

15. Spiral เส้นก้นหอย

15.1 กดลูกศรขึ้น/ลง เพื่อปรับจ านวนขดของก้นหอย

15.2 กด Ctrl เพื่อปรับระยะของขด

15.3 หากต้องการวาดขดกลับอีกด้าน ให้ใช้วิธีวาดโดยการตั้งค่า (คลิก 1 ที ในพื้นที่ทำงาน)

16. Rectangular grid สามารถกด ปุ่มลูกศรขึ้น/ลง/ซ้าย/ขวา เพื่อปรับจ านวนช่องได้

17. Polar Grid สามารถกด ปุ่มลูกศรขึ้น/ลง/ซ้าย/ขวา เพื่อปรับจ านวนช่องได้

(16 – 17) สามารถใส่สี Fill ได้ด้วย)

18. Pen Tool ปากกา (สำคัญ) ถ้าใช้ได้คล่องก็จะสามารถวาดได้ทุกอย่าง (พยายามใช้จุดให้น้อยที่สุด)

18.1. หลักการวาด

18.1.1. ก่อนอื่น ปิดสี Fill ไปก่อน เพื่อจะได้ไม่สับสน วาดเสร็จแล้วค่อย ใส่ (ป้องกันความสับสน)

18.1.2. คลิก 1 ครั้งคือการใส่จุด anchor 1 จุด

18.1.3. วาดเสร็จจะปรับดัดวัตถุก็ใช้ลูกศรขาว

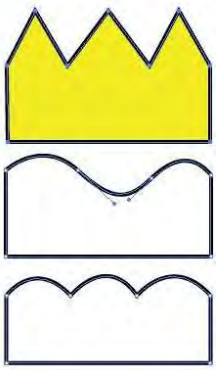

18.2. การวาดวงกลมโดยใช้ปากกา

18.2.1. เริ่มต้นจากครึ่งวงกลมด้านบน ก่อน โดยการคลิกจุดเริ่มต้น 1 จุดปกติก่อน

18.2.2. จากนั้นทำจุดที่ 2 แต่ให้คลิกค้างไว้แล้วปรับขยับเมาส์ไปทางขวา (จะได้เส้นโค้ง) จะได้เส้น

Handle มาด้วย เป็นเส้นที่จะกำหนดทิศทางของการโค้ง

**เส้นจะโค้งตรงกันข้ามกับการดึง

18.3. การหักขา anchor โดยการคลิกที่จุด anchor ซ้ ำอีกที

18.4. กรณีใช้ Pen Tool วาดรูปที่ไม่ใช่เส้นปิด ให้กด Enter เพื่อปิดการทำงาน

18.5. Add Anchor เพิ่มจุด แล้วใช้ลูกศรขาวปรับมุมได้

18.6. Delete Anchor ลบจุดออก (ต่างจากการใช้ลูกศรขาวเลือกแล้วกด Delete เพราะจะลบเส้นไปด้วย)

19. พู่กัน จะปรับเส้นให้ Smooth ขึ้น

20. ดินสอ วาดอย่างไรเป็นอย่างนั้นffff

**ทั้งพู่กันและดินสอ เราสามารถปรับแก้เส้นได้ โดยการใช้ลูกศรดำเลือกก่อน แล้วใช้พู่กัน/ดินสอ วาดเส้นแก้ไข โปรแกรมจะปรับเส้นเดิมให้เป็นเส้นใหม่เลย

**หากกดปุ่น Alt ค้างไว้แล้วปล่อยมือ จะเป็นภาพปิดให้โดยอัตโนมัติ

21. Blob Brush จะเป็นการลงสี Fill

21.1. แต่อาจมีปัญหาเรื่องการเลือกสี Fill กับสี Stroke เพราะจะเด่งสลับกันสับสน

21.2. กด ล/บ ค้างไว้ จะเป็นการเลือกขนาดของ Blob Brush

21.3. ถ้าระบายสีเดียวกันเป๊ะ วัตถุจะเชื่อมกันให้ด้วย

22. ยางลบ (เพิ่ม/ลดขนาดหัวยางลบ โดยกดปุ่ม ล/บ)

22.1. หากต้องการลบวัตถุเพียงบางส่วน ทำได้โดยคลิกค้างแล้วลากเพื่อลบ

22.2. หากต้องการลบแบบสี่เหลี่ยม ให้กด Alt ค้างไว้ แล้วลากครอบ

23. กรรไกร สามารถตัดตามโครงสร้างของวัตถุ โดยใช้การกำหนดจุดเริ่มต้น กับจุดสิ้นสุด แล้วใช้ลูกศรดำเลื่อนตำแหน่งภาพดู

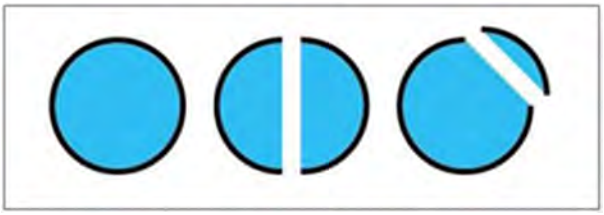

24. มีด เหมือนการใช้คัตเตอร์ตัดวัตถุ โดยการคลิก(จากด้านนอก) แล้วลากผ่าน (ไปด้านนอกเลย) ป้องกันการตัดไม่ขาด

24.1. ปกติจะเป็นเส้นโค้ง หากต้องการให้เป็นเส้นตรงให้กด Alt ค้างไว้แล้วลาก

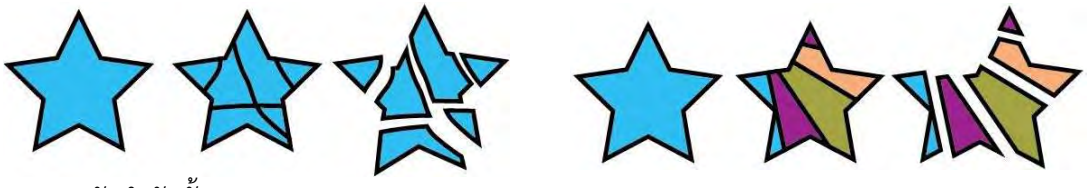

25. การจัดลำดับชั้น

25.1. Object >> Arrange (หรือคลิกขวาที่วัตถุ) โดยมีคำสั่ง 4 คำสั่ง คือ

25.1.1. Bring to Front ส่งมาหน้าสุด

25.1.2. Bring Forward ส่งมาด้านหน้า 1 ชั้น

25.1.3. Send Backward ส่งมาด้านหลัง 1 ชั้น

25.1.4. Send to Back ส่งไปด้านหลังสุด

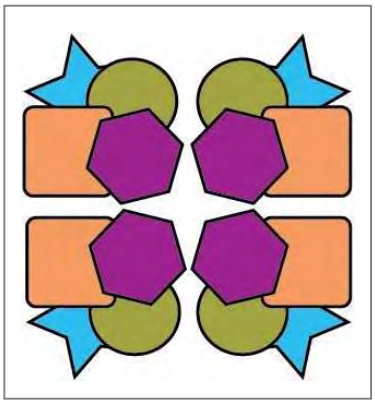

25.2. กรณีมีวัตถุเยอะมาก หลายชั้น

25.2.1. สั่ง Cut วัตถุที่ต้องการย้ายลำดับชั้น

25.2.2. เลือกวัตถุที่ต้องการให้ไปว่างในตำแหน่งใกล้เคียง

25.2.3. สั่ง Paste in Back กรณีให้อยู่ด้านหลังวัตถุที่เลือก

26. Group การสั่งรวมกลุ่มวัตถุ Object >> Group (หรือคลิกขวาก็ได้) เวลาจับขยับก็จะไปด้วยกันทั้งหมดที่สั่งจัดกลุ่ม

27. Ungroup การยกเลิกคำสั่ง Group

** เวลาวาดภาพเสร็จพยายามจัดกลุ่มให้เรียบร้อย เวลาแก้ไขจะได้แก้ได้ง่ายขึ้น

**การแก้ไขวัตถุใน Group ให้ดับเบิ้ลคลิกเข้าไป เพื่อเข้าไปในกลุ่มก่อน (ไม่ต้อง Ungroup ก็ได้) และอย่า ลืมออกมาข้างนอกก่อนทำงานอื่น ไม่อย่างนั้นวัตถุอื่นที่วาดจะรวมอยู่ในกลุ่มนั้น ๆ

28. การพลิกภาพ Object >> Transform >> Reflect (หรือคลิกขวาที่วัตถุที่ต้องการกลับด้าน)

28.1. เลือกแนวตั้ง แนวนอนได้

28.2. เลือกแบบ Copy ได้

29. Art Board Tool ใช้ปรับขนาดพื้นที่การทำงาน

ลองวาดรูปเป็ดจากเครื่องมือต่าง ๆ

เราสามารถวาดรูปต่างๆ ได้ โดยขึ้นรูปจากรูปทรงพื้นฐาน เช่น สี่เหลี่ยม วงกลม วงลี ก่อน แล้วจึงใช ลูกศรขาวดัดเส้น ดัดรูปทรงให้ได้ตามต้องการ ดังการวาดรูปเป็ด โดยการขึ้นรูปจากวงกลม และวงลี เท่านั้น

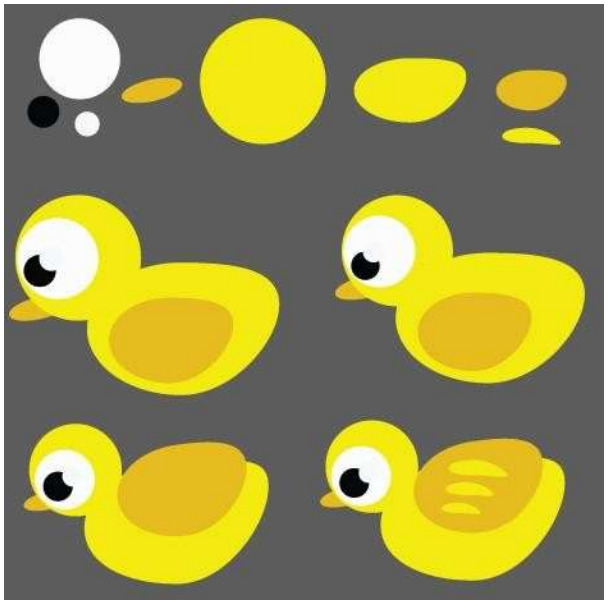

- ต้นหญ้าใช้ Pen Tool วาดเอา แล้ว Reflect จับขยับนิดหน่อยเพื่อไม่ให้ดูแล้วซ้ำกันจนเกินไป
- ต้นไม้ ใช้ Pen Tool ขึ้นรูปสามเหลี่ยมเป็นลำต้นก่อน แล้วทำสามเหลี่ยมเล็กเป็นกิ่ง แล้วจึงนำมาต่อกัน สั่ง Group เพื่อง่ายต่อการเคลื่อนย้าย
- พุ่มไม้ ใช้การวาดวงลี แล้วใช้ลูกศรขาวเลือก 2 จุดด้านล่าง ๆ ทำการลากเมาส์เลื่อนตำแหน่งจุดสองจุด นั้นให้ต่ำลง (หรืออาจใจปุ่มลูกศรชี้ลงก็ได้เพื่อความสมมาตรของรูปทรง)

30. Rotate Tool (ต่างจากลูกศรดำตรงที่ ลูกศรดำเวลาหมุนจะหมุนโดยยึดจุดกึ่งกลาง เป็นจุดหมุน แต่ Rotate จะสามารถย้ายจุดหมุนได้) การทำงานเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1) กำหนดจุด หมุน 2) ทำการหมุน

30.1. วาดรูปวงลี 1 วง

30.2. ใช้ลูกศรดำเลือกที่วัตถุก่อน

30.3. คลิกครั้งแรกเป็นการกำหนดจุดหมุน

30.4. คลิกค้างครั้งที่สองเป็นการหมุน (คลิกค้างแล้วลากโดยกดปุ่ม Alt ค้างไว้ด้วยเพื่อเป็นการ Copy) โดย ทำการหมุน 1 กลีบดอกก่อน

30.5. กด Ctrl+D (Object>>Transform>>Transform Again) เพื่อทำซ้ำคำสั่งสุดท้าย จะได้ดอกไม้ตามภาพ

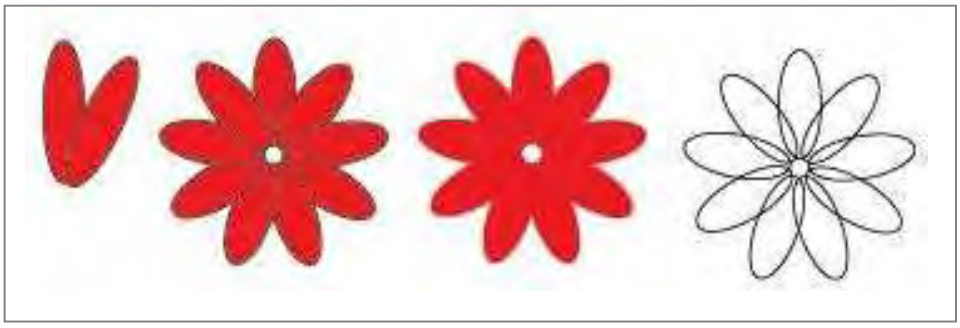

31. แต่หากต้องการวาดรูปเป็นแนววงกลมที่เรียงเป็นมุมมีองศาเท่า ๆ กัน อาจใช้วิธีการกำหนดค่าได้ โดยการ
    31.1. ตอนกำหนดจุดหมุนให้กดปุ่ม Alt ค้างไว้ด้วย จะได้หน้าต่าง Rotate ขึ้นมา ให้กำหนดค่าองศา
    31.2. กดเลือก Copy (หากตอบ OK จะเป็นการหมุนที่วัตถุเดิม)
32. Reflect Tool ใช้พลิกด้านของวัตถุ
33. Scale Tool
    33.1. วาดวัตถุ 1 ชิ้น กำหนดเส้น ขอบหนา ๆ 10 Point
    33.2. คลิกสองครั้งที่ เครื่องมือ Scale
    33.3. พิมพ์ขนาด 50%
    33.4. เลือก Copy

** ตรง Scale Strokes & Effect ใช่กำหนดให้เส้นขอบย่อตามรูป (ควรติ๊กถูกเลือกไว้ด้วย)**

34. Shear Tool ใช้บิดวัตถุให้เอียง โดยทำงาน 2 ขั้นตอน คือ
    34.1. คลิกครั้งแรกเพื่อกำหนดจุดหมุน
    34.2. คลิกค้างเพื่อปรับเอียง
35. Reshape Tool ใช้คู่กับ ลูกศรขาวโดยคลิกเลือกที่เส้นขอบจะเกิดจุดโปร่งๆ ที่เส้นขอบ (ถ้าคลิกที่สี Fill จะไม่เกิดผล) โดยมีวิธีการดังนี้
    35.1. ใช้ลูกศรขาวเลือกคลิกที่เส้นขอบ (ถ้าคลิกที่สี Fill จะเป็นการเลือกทั้งหมด)
    35.2. เลือก Reshape แล้วคลิกค้างที่เส้น จับดัดโค้ง
36. Free Transform Tool
    36.1. ใช้ Free Transform คลิกค้างไว้ที่มุม แล้วกด Ctrl ค้างไว้ จะเป็นคำสั่ง Distort (บิด, เบ้)

36.2. ใช้ Free Transform คลิกค้างไว้ที่มุม แล้วกด Alt ค้างไว้ จะเป็นคำสั่ง Shear (ตัด)

36.3. ใช้ Free Transform คลิกค้างไว้ที่มุม แล้วกด Ctrl+Alt+Shift ค้างไว้ จะเป็นคำสั่ง Perspective

*ใช้ประโยชน์ในการปรับขนาดวัตถุทีละหลาย ๆ วัตถุ

37. Perspective Grid Tool

37.1. เมื่อคลิกเลือกเครื่องมือนี้ จะขึ้นตารางไว้ให้ (ปิดโดยการคลิกที่ปุ่ม controller ด้านซ้ายมือบน

37.2. วาดรูปสีเหลี่ยม วงกลม ลงไป รูปที่วาด จะเป็นแบบ Perspective

37.3. หากต้องการวาดด้านอื่น ๆ ให้เลือกด้าน ก่อน จากปุ่ม controller ด้าน ซ้ายมือบน

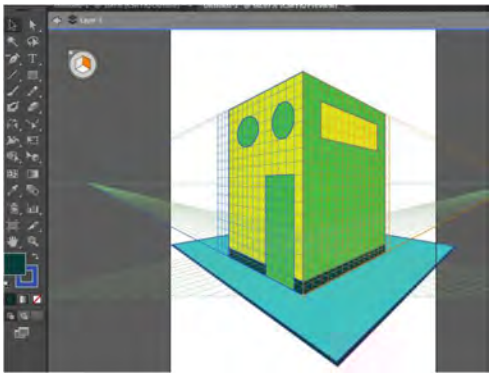

38. Perspective Selection Tool ใช้จับขยับ ขยายวัตถุเหมือนลูกศรดำแต่

39. การนำรูปที่วาดนอก Perspective มาใส่ใน Perspective

39.1. วาดรูปอะไรก็ได้ โดยปิด Perspective ก่อน

39.2. สั่ง Group วัตถุที่วาด

39.3. ก่อนนำมาว่างใน Perspective ให้ใช้ วิธี Copy เสมอ (ไม่อย่างนั้นจะไม่สามารถกลับมาใช้วัตถุเดิมได้)

39.4. เปิด Perspective ก่อนวางวัตถุให้ เลือกด้านที่จะวางก่อน แล้วใช้ PerspectiveSelection Tool จับวัตถุมาวาง ตามตำแหน่งที่ ต้องการ

กลุ่มเครื่องมือปรับแต่งเส้น Stroke

40. Width Tool มีใน cs5 ขึ้นไป

40.1. วาดรูปอะไรก็ได้ ใส่ขอบให้หนา ๆ หน่อย

40.2. ใช้เครื่องมือ Width Tool ปรับเส้นขอบลองใช้กับ Spiral Tool ดูแล้วปรับหัวกับท้ายให้แหลม

41. Warp Tool ใช้ดัดเส้นให้งอ บิดเบี้ยว

** การปรับค่าอุปกรณ์ โดยการดับเบิ้ลคลิกที่อุปกรณ์ได้เลย

** หรือ กด Shift + Alt ค้างไว้ จากนั้นคลิกเมาส์ซ้ายค้างไว้แล้วขยับเมาส์ (ขยับเป็นมุมเฉียงๆ จะเห็นได้ชัดเจน)

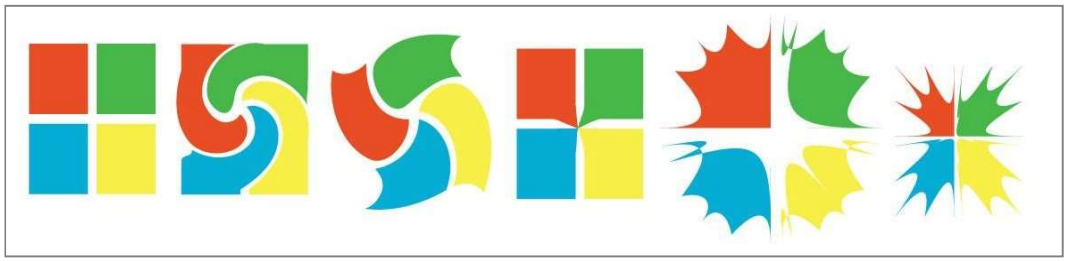

42. การวาดวัตถุที่ต้องการให้สมมาตร เช่นแจกันดอกไม้

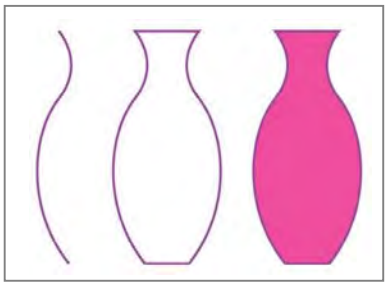

42.1. ใช้ Pen Tool วาด ปิดสี Fill ไปก่อน วาดฝั่งเดียวก่อน

42.2. คลิกขวาที่วัตถุใช้คำสั่ง Transform >> Reflect

42.3. ขยับให้ได้ตำแหน่ง โดยใช้ลูกศรซ้ายขวา (ถ้าต้องการเร็วกดปุ่ม Shift ค้างไว้ด้วย)

42.4. เชื่อมจุด 2 จุดเข้าด้วยกัน โดยใช้ลูกศรขาวลากครอบให้โดน 2 จุด แล้วคลิกขวาสั่ง Join

42.5. เชื่อมทั้งบนและล่าง จากนั้นใส่สี Fill

43. การใส่ลายให้แจกัน (Make Clipping Mask)

43.1. วาดลวดลายก่อน

43.2. Copy แจกันมาวางไว้ ด้านบน

43.3. ใช้ลูกศรดำเลือกวัตถุทั้งสอง แล้วคลิกขวาเลือกคำสั่ง Make Clipping Mask

* เวลาต้องการแก้ไข ให้ดับเบิ้ลคลิกเข้าไปในชั้นงานก่อน แล้วสามารถปรับขยับ ใส่สี เพิ่มเติมได้

44. Window>>Pathfinder ใช้ประกอบการวาดภาพแบบพิเศษ (รวม/ตัดวัตถุ) โดยแบ่งเป็น 2 หมวดคือ

1) คำสั่ง ชุด Shape Mode ใช้ในการรวมวัตถุ

2) คำสั่ง ชุด Pathfinder ใช้ในการตัดวัตถุ หรือซอยให้เป็นชิ้นย่อย ๆ (หากต้องการย้ายต้อง Ungroup ก่อน)

ทดลองสร้างวัตถุ 3 ชิ้น วางซ้อนกัน ใช้ลูกศรดำเลือกทั้ง หมดแล้วทดลองแต่ละคำสั่ง

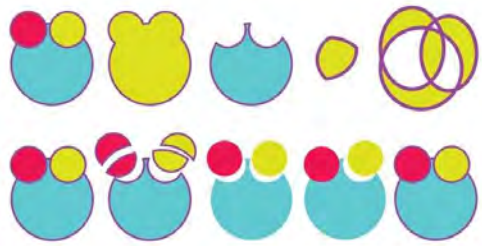

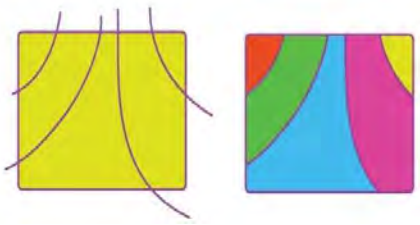

อุปกรณ์เกี่ยวกับสี

45. Gradient Tool การไล่เฉดสี

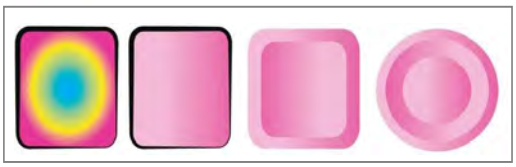

45.1. วาดวัตถุขึ้นมา 1 ชิ้น

45.2. เลือก Gradient Tool แต่ต้องตั้งค่าสีก่อน (ไม่เหมือนใน Photoshop) จากนั้นลากเส้นไล่โทนสี

45.3. เวลาปรับค่าให้ปรับในหน้าต่าง Gradient

45.3.1. Type : มี 2 แบบ คือ Linear และ Radial

45.3.2. การไล่สี ดับเบิ้ลคลิกที่หมุดสี ปรับโหมดสีเป็น CMYK ก่อน

45.3.3. สามารถเพิ่มหมุดสีได้ โดยการคลิกที่สไลด์บาร์ของสี (การเอาหมุดสีออกให้คลิกที่หมุดสีค้างไว้แล้วลากออกมาด้านนอก)

45.3.4. สามารถปรับค่า Opacity เพื่อให้มองทะลุด้านหลังได้ด้วย

45.4. การตกแต่งเพิ่มเติม (มีใน cs6)

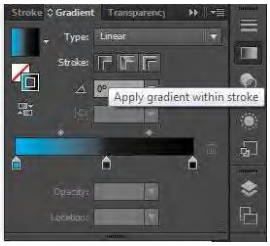

พาเลทต่างๆ ด้านขวามือ

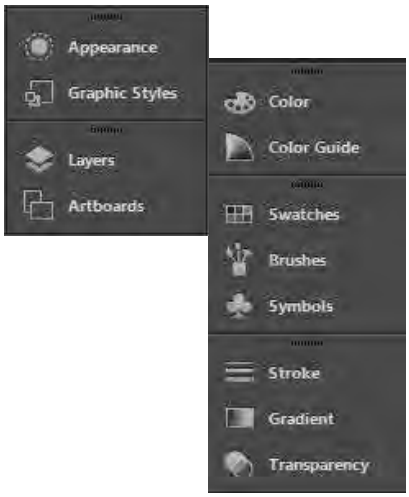

46. Color Guide ช่วยในการเลือกสีได้
    46.1. วาดรูปวงกลมหลาย ๆ วง แล้วลองใส่สีจาก Color Guide
    46.2. ปุ่ม Edit and Apply Color ช่วยในการปรับโทนสีต่าง ๆ ให้ไปด้วยกัน ลองปรับสีรูปโทรศัพท์
    46.3. ดึงค่าสีเดิม โดยใช้ Get Colors from...
    46.4. ปรับค่าวงล้อสีโดยคลิกที่ Edit
    46.5. หากต้องการปรับสีทั้งหมดให้ไปด้วยกันให้ติ๊กที่ “โซ่” ด้วยเสมอ

47. Swatches ใช้เก็บสีที่ใช้งานบ่อย ๆ เราสามารถกำหนดสีที่ใช่บ่อย ๆ เพิ่มเติมได้ ดังนี้
    47.1. เลือกที่วัตถุที่ต้องการเก็บค่าสี (หากอยู่ในGroup ให้เข้าไปใน Group ก่อน)
    47.2. จากนั้นกดที่กระดาษพับมุม แล้วตั้งชื่อ
48. หน้าต่าง Transparency ใช้ปรับค่าความโปรงใส
    48.1. ปรับตรงค่า Opacity (ทำให้โปรงใส)
    48.2. ตรง Normal Mode ให้ลองปรับแต่งดู (เหมือน Blend Mode)
49. Mesh Tool (อยู่ตรง Tool Box ด้านซ้ายมือ) ใช้ไล่เฉดสีตามรูปทรง
    49.1. สร้างวัตถุดาวขึ้นมา โดยสีต้องเป็นสีเดียว ไม่สามารถใช้ร่วมกับ Gradient ได้
    49.2. ใช้ Mesh Tool แล้วคลิก 1 ครั้งในดาว จะเกิดเส้นตัด สามารถใส่สีได้เลย (ปรับสีตรงสไลด์บาร์)
    49.3. เมื่อเกิดเส้นตัดครบทั้งรูปแล้ว สามารถใช้ลูกศรขาวเลือกจุด แล้วใส่สีได้เลย

* จุดด้านในสามารถลบทิ้งได้ โดยใช้ลูกศรขาว

50. Blend Tool (อยู่ตรง Tool Box ด้านซ้ายมือ)

50.1. วาดวัตถุดาว 4 ชิ้น วางห่าง ๆ กันหน่อย และใส่เฉพาะสี Fill สี Stroke ไม่เอา

50.2. ใช้เครื่องมือ Blend แล้วคลิกที่รูปแรก 1 ครั้ง จากนั้นคลิกที่รูปที่ 2 อีก 1 ครั้ง

* หากต้องการแก้ไข ให้เข้าไปใน Group ก่อน

* หากต้องการปรับโค้ง ให้ใช้ Convert Anchor Point Tool ดัดตรงหัวมุม

50.3. การปรับแต่งค่าใน Blend Tool โดยการ ดับเบิ้ลคลิกที่เครื่องมือได้เลย

50.4. เลือกตรง Spacing เป็น Specified Steps ระบุจ านวนชิ้นตามต้องการ

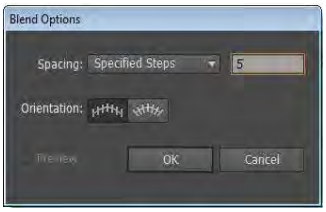

อุปกรณ์ใส่ตัวอักษร (ปกติมี 6 แบบ แต่หลัก ๆ จะใช้เพียงแค่ 3 รูปแบบแรกเท่านั้น)

51. Type Tool

51.1. คลิกที่งานแค่ทีเดียว แล้วพิมพ์

51.2. ใช้ลูกศรดำเลือกเพื่อแก้ไข จับขยับย่อ-ขยายได้เลย

51.3. ใช้ลูกศรดำคลิกขวาที่ตัวอักษร เพื่อเลือกตัวอักษรที่มีอยู่ในเครื่อง

* หากต้องการ Download font แนะนำเว็บไซต์ www.dafont.com (ตัวอักษรภาษาอังกฤษ)

www.f0nt.com (ตัวอักษรภาษาไทย)

51.4. ทำเงาให้ตัวหนังสือ โดยการ Copy แล้วส่งไป ด้านหลัง

51.5. ทำขอบให้ตัวอักษร โดยการ Copy แล้วสั่งStroke หนาๆ แล้วนำไปวางไว้ด้านหลัง (เหตุที่ไม่สั่ง Stroke เพราะเส้นขอบจะกินพื้นที่ด้านใน ทำให้ทับ ตัวอักษรเดิม)

51.6. ลองพิมพ์ตัวอักษร AVN เลือกตัวหนาๆ เหลี่ยมๆ แล้วใส่ Stroke หนาๆ เลย จะเกิดขอบแหลมๆ ยื่น ออกมาก ให้ปรับตรง Stroke Option ตรงค่า Limit ปรับประมาณ 2-3

52. Object>>Envelope Distort

52.1. Make with Warp ปรับโค้งตาม รูปแบบส าเร็จรูป

52.2. Make with Mash จะสร้างตาราง ขึ้นมาให้

52.3. Make with Top Object (แนะนำให้พิมพ์อักษรเป็นตัว ใหญ่ทั้งหมดก่อน) ใช้ปรับตัวอักษรใส่ในรูปทรงที่อยู่ชั้นบน

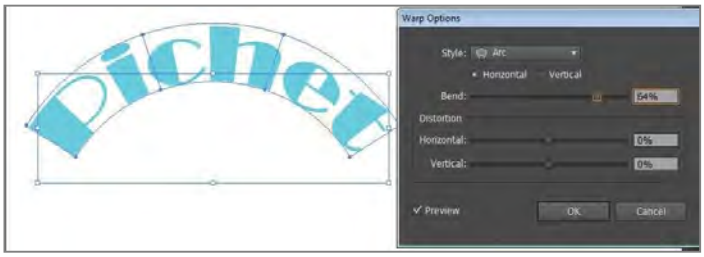

52.3.1. ใส่ตัวอักษร (ตัวใหญ่หมด)

52.3.2. วาดรูปทรงอะไรก็ได้ (ยกเว้นสี่เหลี่ยม)

52.3.3. นำรูปทรงมาวางไว้ด้านบน แล้วสั่ง

Object>>Envelope Distort>> Make with Top Object (ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ขอบด้านบนและด้านล่างจะเท่ากัน จะทำ ให้ดูผลงานได้ชัดเจนขึ้น) **หากต้องการแก้ไขให้ใช้คำสั่ง แยกวัตถุ Object>>Envelope Distort>>Release

53. Create Outlines ใช้แก้ไข Type ให้สามารถจัดดัดได้ แปลงจาก Text เป็น Object

53.1. เลือกตัวอักษร เลือก Type>> Create Outlines หรือ

53.2. คลิกขวาที่ตัวอักษร เลือก Create Outlines

* เมื่อสั่ง Create Outlines แล้วจะไม่สามารถแก้ไขตัวอักษรได้แล้ว

**ปกติเวลาทำงานเสร็จแล้ว ตัวอักษรมักจะสั่ง Create Outlines เสมอ เพื่อเวลาไปเปิดที่เครื่องอื่นๆ จะได้ไม่มีปัญหาเรื่อง font

54. Area Type Tool การพิมพ์ข้อความในรูปทรงที่ต้องการ

54.1. วาดรูปทรงกลมขึ้นมาก่อน

54.2. ใช้เครื่องมือ Area Type คลิกที่ ขอบของรูป (คลิกที่สี Fill ไม่ได้)

55. Type on a Path การพิมพ์ข้อความบนเส้นขอบของวัตถุ

55.1. วาดรูปทรงกลมขึ้นมาก่อน

55.2. ใช้เครื่องมือ Area Type คลิกที่ ขอบของรูป (คลิกที่สี Fill ไม่ได้)

55.3. พิมพ์ข้อความตามต้องการ

55.4. เมื่อใช้ลูกศรขาวเลือก จะปรากฏเส้น 3 เส้น คือ กั้นหน้า กั้นกลาง และกั้นหลัง (ให้คลิกที่เส้น อย่าไป คลิกที่ปุ่มขาว)

55.5. แรกเริ่มกั้นหน้ากั้นหลังจะอยู่ใกล้ชิดกัน ให้จับเส้นกั้นหลังไปไว้ท้ายตัวอักษร

55.6. เส้นกั้นกลาง สามารถใช้จับมาวางไว้ในเส้นได้ เพื่อให้ตัวอักษรวางอยู่ในเส้น (ฝั่งตรงข้าม)

ลองทำ Logo Starbucks

1. วาดวงกลมขึ้นมา 1 วง
2. ใช้ Type on a Path แล้วพิมพ์ STARBUCKS ปรับเส้นกั้นหลังให้เรียบร้อย แล้วปรับตำแหน่งด้วยเส้นกั้นกลาง
3. จากนั้นจะวาดวงกลมอีก 1 วง โดยที่จุดศูนย์กลางต้องตรงกับวงกลมอันแรก วิธีการคือ
   3.1. เลือกเครื่องมือวงกลม เอาเมาส์ไปวางที่บริเวณกลางๆ จะขึ้นค าว่า “Center” ให้กด Alt เพื่อวาดจากจุด กึ่งกลาง + Shift เพื่อให้เป็นวงกลม ๆ (สรุปกด Alt+Shift)
   3.2. ใช่ Type on a Path แล้วพิมพ์ COFFEE ปรับเส้นกั้นหลังให้เรียบร้อย แล้วปรับตำแหน่งด้วยเส้นกั้นกลาง และปรับให้อยู่อีกด้านของเส้น
4. จากนั้นจึงทำสีวงกลมที่เป็นพื้นหลัง

การทำ Art work ใบปลิว ขนาด 15 x 21 cm.

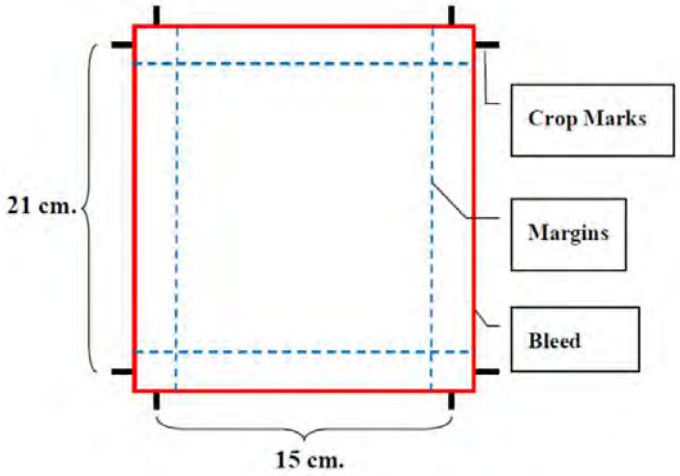

การทำใบปลิว/แผ่นพับ ที่ต้องผ่านโรงพิมพ์ ผู้ออกแบบควรทราบข้อมูลบางประการด้านการพิมพ์ การตัด กระดาษ เป็นต้น เพราะจะเกี่ยวเนื่องกับการออกแบบจัดวางเพื่อหลีกเลี่ยงข้อก าจัดบางประการในการตัดกระดาษ ครั้งละมากๆ ในโรงพิมพ์

Bleed กรอบใหญ่สุด (กรอบสีแดง) เป็นการกำหนดพื้นที่ขยายออกไปจากขนาดของงานจริงเล็กน้อย เพื่อ ป้องกันการผิดพลาดจากการตัดกระดาษ หากใบปลิวมีการปูสีพื้นเป็นสีอื่นที่ไม่ใช่สีขาว ต้องปูสีพื้นให้ใหญ่กว่า ขนาดจริง เผื่อการตัดขอบ (ไม่ควรปูพอดีเพราะเวลาตัดอาจมีการคลาดเคลื่อน)

Crop Marks เป็นการกำหนดจุดตำแหน่งส าหรับการตัดกระดาษ ซึ่งจะเป็นไปตามค่าหน้ากระดาษที่เรา กำหนดในตอนแรกของการขึ้นงานใหม่ ในหัวข้อ Width กับ Height

Margins หรือเส้นขอบ (เส้นสีฟ้า) เป็นการกำหนดขอบเขตของการจัดวาง ณ ตำแหน่งนี้ผู้จัด Artwork จะ ดูความเหมาะสม อาจเขยิบเข้ามาจาก Crop Marks เล็กน้อย เผื่อไว้เวลาตัดกระดาษ อาจมีข้อผิดพลาดเลยเข้ามา กินพื้นที่บ้างเล็กน้อยในระดับมิลลิเมตร ซึ่งหากมีการตัดกระดาษกินพื้นที่ก็จะไม่ส่งผลต่องานของเรามากนัก ดังนั้นการวางตัวอักษร และส่วนสำคัญของใบปลิว/แผ่นพับ จึงไม่ควรจัดวางเกินเส้น Margins ที่เรากำหนดไว้นี้

เริ่มต้นทำใบปลิวขนาด 15 x 21 cm

1. ขึ้นงานใหม่ เลือกหน่วยเป็นเซนติเมตร โดยตั้งค่าที่ช่อง Units : Centimeters
2. ตั้งค่าหน้ากระดาษตามที่ต้องการ คือ 15 x 21 cm (Width: 15 cm. , Height: 21 cm.)
3. ตรงหัวข้อ Bleed ใส่ประมาณ 0.3 cm. ทุกช่อง
4. ตรงช่อง Number of Artboards ใช้กำหนดให้มีจ านวน Artboards ตามต้องการ ในที่นี้กำหนด 2 หน้า คือ ด้านหน้ากับด้านหลัง (ตามรูป)

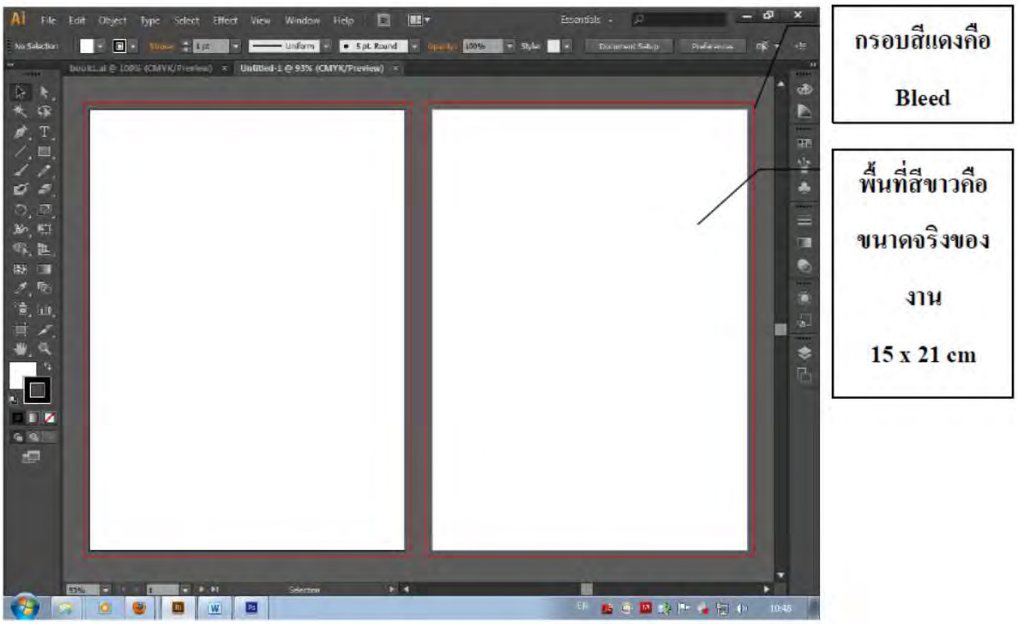

5. เวลา Print งานที่บ้าน หากต้องการให้ขึ้น Crop Marks ด้วย ให้เข้าไปตั้งค่าที่ File>>Print ตรงหัวข้อ Marks and Bleed ตรง Marks เลือก Trim Marks ตามรูป

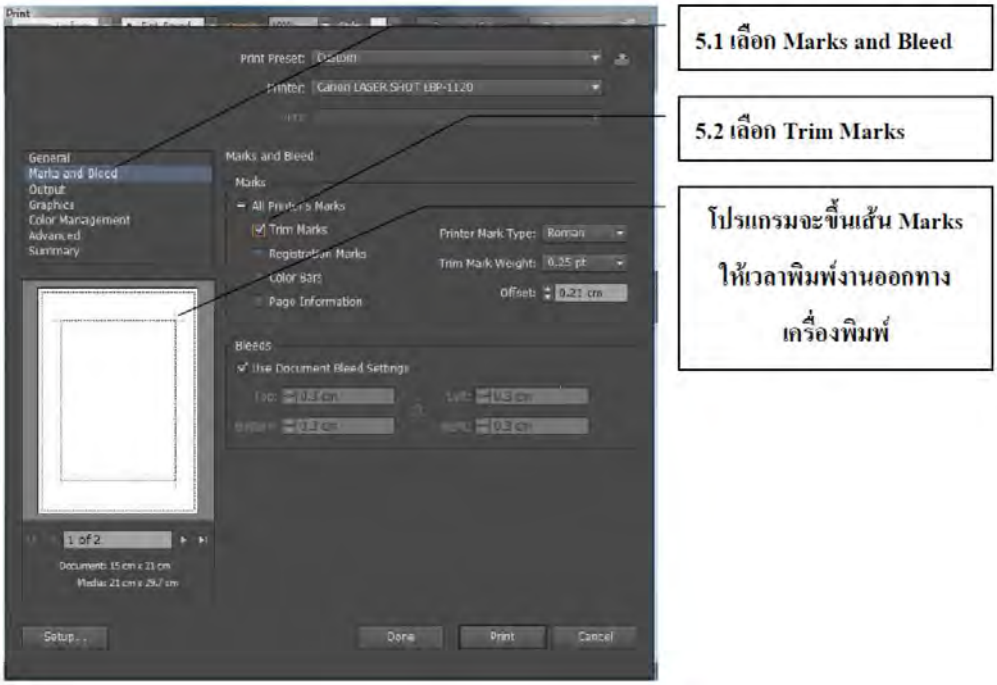

6. ใส่เส้น Guide (Margins : เส้นสีฟ้า) ต้องสั่ง Show Rulers ก่อน โดยหน่วยของไม้บรรทัดจะละเอียดมากน้อย ขนาดไหนขึ้นอยู่กับระยะการ Zoom (View>>Rulers>>ShowRulers หรือ Ctrl+r)

7. กำหนดเส้น Guide (Margins : เส้นสีฟ้า) ประมาณ 0.5 เซนติเมตร ทั้งสี่ด้าน ก่อนอื่นต้องซูมงานให้ใหญ่ประมาณ 200 % จะได้เห็นหน่วยเซนติเมตรได้ชัดเจนขึ้น
8. จากนั้นลากเส้นไกด์มา โดยแนวนอนให้ลากจากไม้บรรทัดแนวนอน เส้นไกด์แนวตั้งให้ลากจากไม้บรรทัดแนวตั้ง วางที่ระยะ 0.5 เซนติเมตร
9. เวลาทำเส้นไกด์อีกหน้าหนึ่ง เส้นไกด์ด้านบนและด้านล่างไม่ต้องทำแล้ว เพราะมีอยู่แล้วจากหน้าแรก แต่จะต้องทำเส้นไกด์ด้านข้างซ้ายและขวา แต่ปัญหาคือไม้บรรทัดนั้นเลขศูนย์ไม่ตรงกับขอบกระดาษ เราจึงต้องย้ายตำแหน่งเลข 0 ของไม้บรรทัดมาไว้ที่ขอบกระดาษหน้าที่สองก่อน โดยการนำลูกศรดำไปคลิกค้างที่หัวมุม ไม้บรรทัดแล้วลากมาวางตรงตำแหน่งขอบกระดาษที่ต้องการ เลข 0 ก็จะย้ายตำแหน่งมาให้ตรงบริเวณที่เราปล่อยเมาส์
10. ทำการ Lock เส้นไกด์ไว้ด้วย View>>Guides>>Lock Guides เส้นไกด์จะได้ไม่ขยับ
11. จากนั้นปูสีพื้น โดยปูให้เกินงานจริง (ปูให้ถึงขอบของ Bleed เลย)
12. เมื่อปูสีพื้นแล้วให้ Lock สีพื้นด้วย จะได้ไม่ขยับ โดยการเลือกที่สีพื้นทั้ง 2 หน้า แล้วไปที่Object>>Lock>>Selection (CtrL+2)
13. ใส่ตัวหนังสือ โดยจัดวางไม่ให้เกินเส้นไกด์ หากมีกรอบสีพื้นให้ใส่ยาวถึงขอบของ Bleed เลย
14. การนำรูปภาพเข้ามาใส่ในงานให้ใช้คำสั่ง File>>Place (ถ้าเลือกเป็น File>>open จะเป็นการเปิดไฟล์อีก หน้าหนึ่ง)
15. เมื่อเลือกรูปภาพแล้ว ให้สังเกตตรง Link

    - หากติ๊กถูกที่ Link นั่นหมายถึงเป็นการยืมรูปภาพมาใช้ในงานเท่านั้น (ขนาดไฟล์จะไม่หนัก เพราะไฟล์ ภาพยังอยู่ในเครื่อง และเวลาจะ Update ภาพโปรแกรมจะ Update ให้โดยอัตโนมัติ แต่เวลา Save ไฟล์ไปเปิดที่ อื่นต้อง Save แบบเอารูปภาพไปด้วย (ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้แบบ Link เพราะสะดวกในการแก้ไขภาพในภายหลัง)
    - หากไม่ติ๊กถูกที่ Link จะเป็นการฝังรูปภาพไว้ในไฟล์งานเลย (ขนาดไฟล์จะหนักหน่อย) แต่ไปเปิดที่เครื่องอื่นได้เลย เพราะมีไฟล์ภาพติดไปด้วย

16. ให้เลือกรูปภาพ 2 รูป รูปหนึ่งติ๊ก Link อีกรูปไม่ติ๊ก Link (รูปที่เป็นแบบ Link จะมีกากบาททับอยู่)
17. อาจตกแต่งรูปโดยใช้ Clipping Mask ได้ (โดยการวาดรูปสี่เหลี่ยม/ห้าเหลี่ยมซ้อนที่รูป แล้วเลือกทั้ง 2 วัตถุ คลิกขวาเลือก Make Clipping Mask (หากต้องการเข้าไปแก้ไขปรับตำแหน่ง/ขนาดภาพ ให้ดับเบิ้ลคลิกเข้าไปที่ Clipping Mask ได้เลย)

18. หากยังไม่มีข้อความ ผู้ออกแบบ Artwork สามารถออกแบบพื้นที่ส าหรับใส่ข้อความไว้คราว ๆ ก่อนได้ โดย การ
    18.1. ใส่สี Fill ไปสัก 3 กรอบ (สี่เหลี่ยม/วงกลม ฯลฯ)
    18.2. เข้าไปเว็บไซต์ www.lipsum.com เป็นเว็บไซต์ส าหรับการเข้าไปเอาตัวอักษรมา ใส่ โดยกำหนดเป็น Paragraphs แล้ว copy ข้อความมาใส่

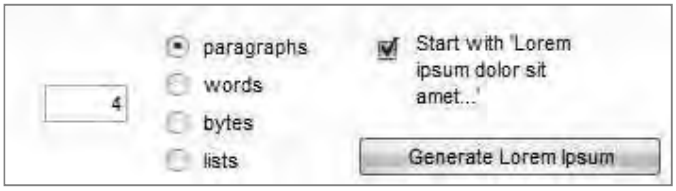

19. ใช้เครื่องมือ Area Type Tool แล้วคลิกที่เส้นขอบของพื้นที่ที่เราวาดไว้ก่อนหน้านี้ แล้วกด Ctrl+V เพื่อวางข้อความ
20. แต่ข้อความที่นำมาวางนั้นยังไม่หมด ซึ่งจะสังเกตจากเครื่องหมายบวกสีแดงๆ เราสามารถเอาเมาส์คลิกที่เครื่องหมายบวก สัญลักษณ์เมาส์จะเปลี่ยนไป จากนั้นก็คลิกที่เส้นขอบของกรอบอื่นต่อไป

การใช้ Effect พิเศษต่างๆ ที่ใส่ให้กับวัตถุ (ซึ่งจะแบบเป็น Photoshop Effect และ Illustrator Effect ใน ที่นี้จะแนะนำเฉพาะ Illustrator Effect)

1. Distort & Transform

1.1. **Effect>>Distort&Transform>>Pucker&Bloat (ปรับยุบตัว/พองตัวของวัตถุ)**

1. ขึ้นงานใหม่ขึ้นมา แล้ววาดวัตถุ 1 ชิ้น
2. เลือก Effect>>Distort&Transform>>Pucker&Bloat ซึ่งเมื่อทำแล้วสามารถแก้ไขได้

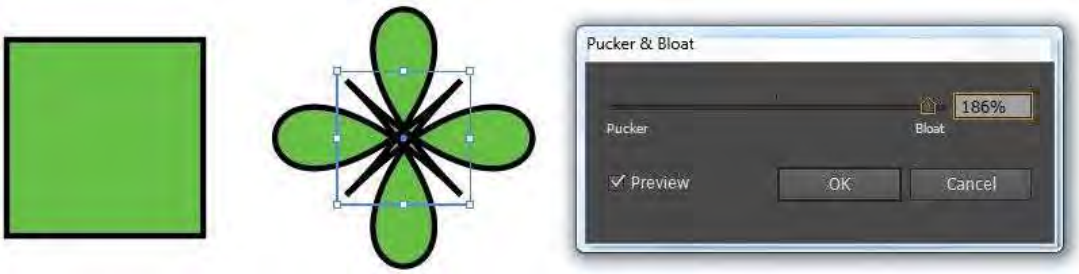

**การแก้ไข โดยการเปิดดูที่พาเลท Appearance ซึ่งจะระบุ Effect ที่เราทำไว้ทั้งหมด หากต้องการแก้ไข Effect ใด ให้คลิกที่ Effect นั้นได้เลย

1.2. **Effect>>Distort&Transform>>Roughen (ทำให้ขอบหยัก ๆ แบบหยายๆ /ขรุขระ หยักไม่เท่ากัน)**

1. วาดวัตถุ 1 ชิ้น
2. เลือก Effect>>Distort&Transform>> Roughen

1.3. Effect>>Distort&Transform>>Zig Zag (ทำให้ขอบหยัก ๆ เท่า ๆ กัน)

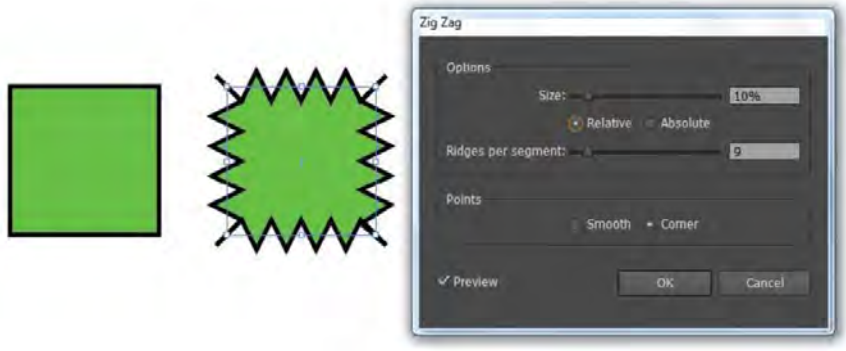

** Effect สามารถใส่ผสมกนได้ **

2. Stylize (ใส่เงา ใส่แสง เพิ่มมิติให้กับวัตถุ)

2.1. Effect>>Stylize>>Drop Shadow ใส่เงาให้กับวัตถ

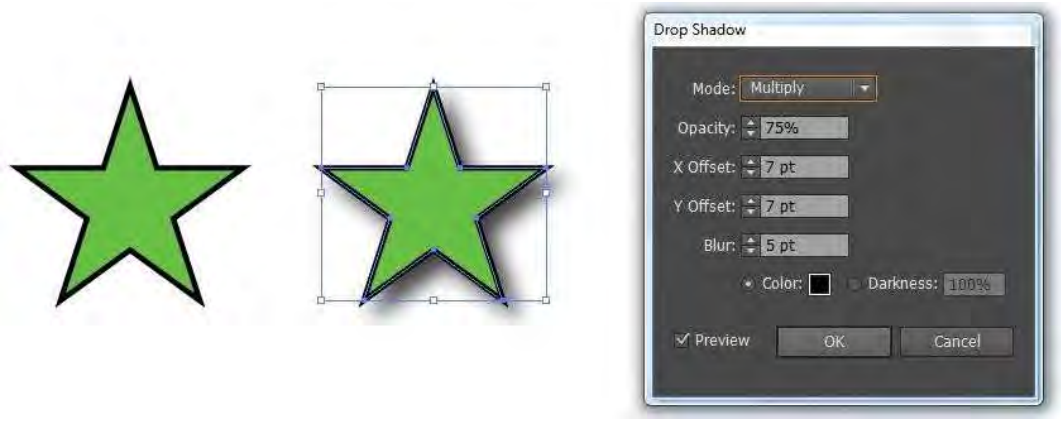

2.2. Effect>>Stylize>>Feather ทำวัตถุให้จาง ๆ ฟุ้ง ๆ หน่อย

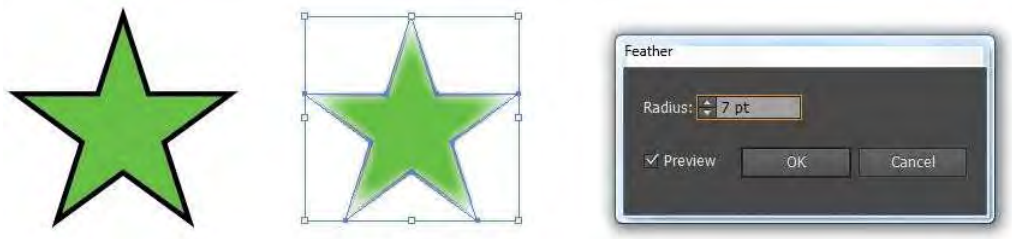

2.3. Effect>>Stylize>>Inner Glow ทำวัตถุให้เรืองแสงด้านใน

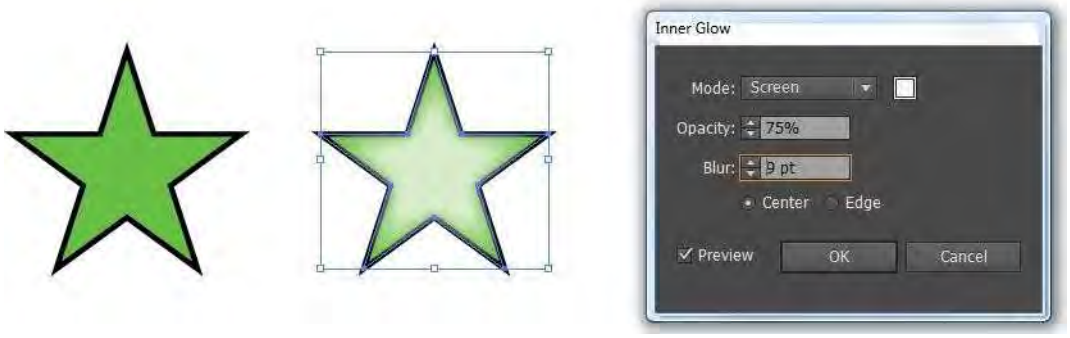

2.4. Effect>>Stylize>>Outer Glow ทำวัตถุให้เรืองแสงด้านนอก

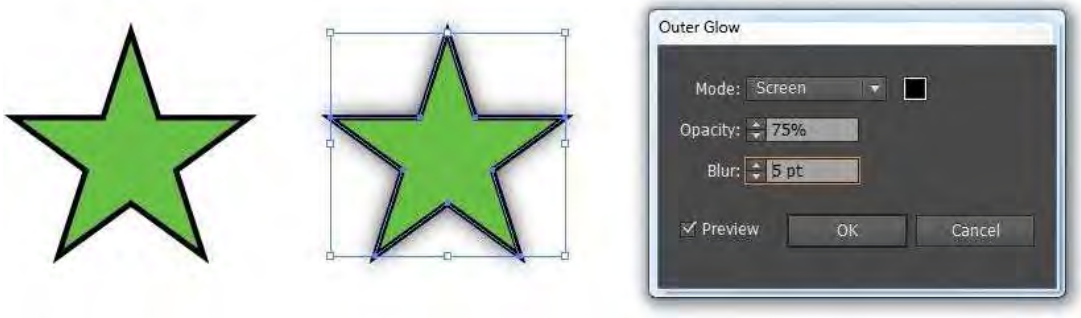

2.5. Effect>>Stylize>>Round Corners ทำวัตถุมุมแหลม ๆ ให้มน ๆ

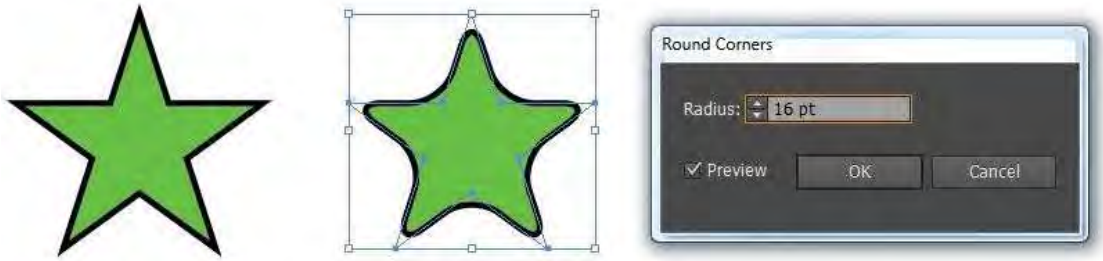

2.6. Effect>>Stylize>>Scribble ทำวัตถุให้เป็นลายเส้น

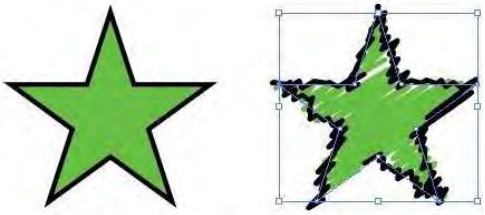

3. 3D เปลียนวัตถุ 2 มิติเป็น 3 มิติ

1. วาดวัตถุขึ้นมา 1 ชิ้น เอาสี Fill อ่อน ๆ สีเส้นไม่เอา

1.1. Extrude&Bevel จะเพิ่มความหน้าให้ และสามารถหมุดดูได้รอบด้าน

- สามารถเพิ่มความหนาได้โดยปรับที่ Extrude Depth
- สามารถปรับแสงได้ด้วย โดยคลิกที่ More Option

** เวลาต้องการแก้ไขให้แก้ที่ พาแนล Appearance**

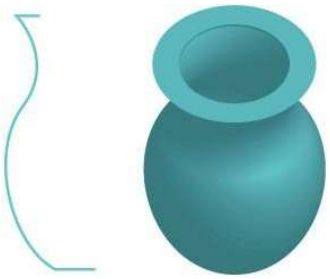

1.2. Revolve ทำภาพแจกัน 3 มิติจากเส้น

1.2.1.ลองใช้ Pen Tool วาดแจกัน

1.2.2.จากนั้นใช้คำสั่ง Effect>>3D>>Revolve ปรับค่าตรง From เป็น Right Edge

การ Draft ภาพ

การวาดภาพตามภาพต้นแบบ การดราฟไม่ใช่การวาดภาพเหมือน การดราฟนั้นสามารถตัดทอนส่วนที่ไม่ สำคัญออกไปบ้าง

1. นำภาพชื่อ golf1.jpg มาวาง โดยใช้คำสั่ง File>>Place แล้วเอาเครื่องหมายถูกที่ Link ออก (เวลาหาภาพต้นฉบับพยายามหาภาพใหญ่ ๆ หน่อย จะได้เห็นเส้นเห็นอะไรได้ชัดเจน การดราฟใช้เวลานาน เวลาเลือกภาพจึง ควรหาภาพที่ให้กำลังใจหน่อย)

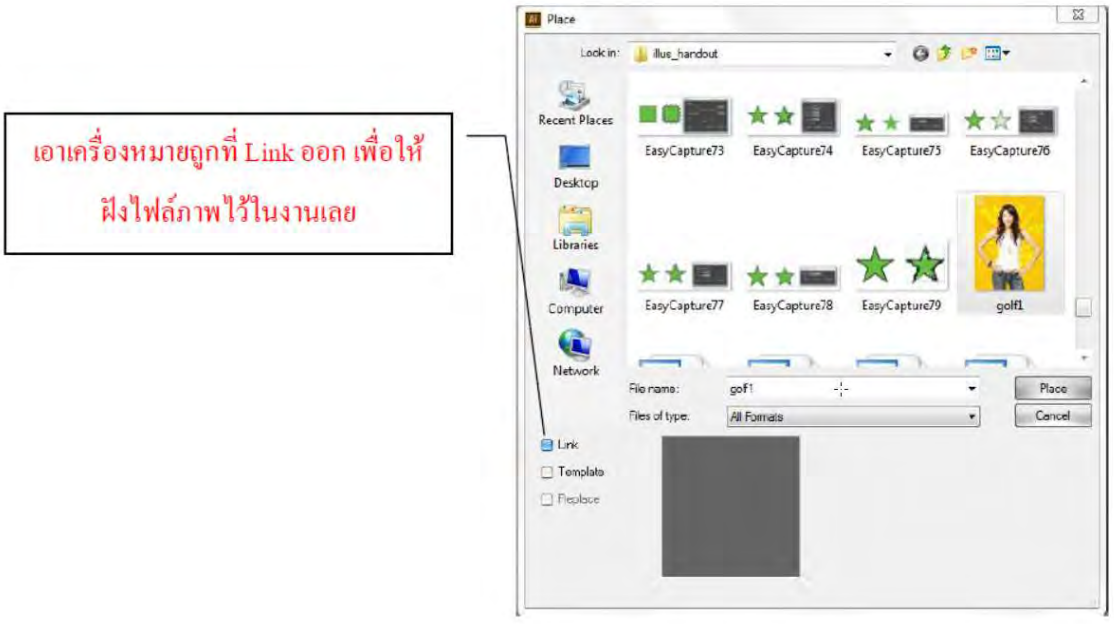

2. เส้น Artboards นั้นอาจรบกวนสายตา สามารถสั่งซ่อนได้โดยไปที่ View>>Hide Artboards
3. ดึงพาเลท Layers กับ Color ออกมาเลย เพราะต้องใช้บ่อย ๆ
   - วัตถุ 1 ชิ้นจะจัดแบ่ง 1 ชิ้นงานให้โดยอัตโนมัติ สามารถดูได้โดยการคลิกตรงปุ่มสามเหลี่ยมที่พาเลท Layers
   - การ Lock Layer โดยการคลิกให้เกิดรูปกุญแจ
   - การซ่อน Layer โดยการคลิกที่ดวงตา
4. อันดับแรกให้ Lock รูปต้นฉบับก่อนเลย โดย Lock ที่เลเยอรย่อย (ระวังอย่าไป Lock เลเยอร์ใหญ

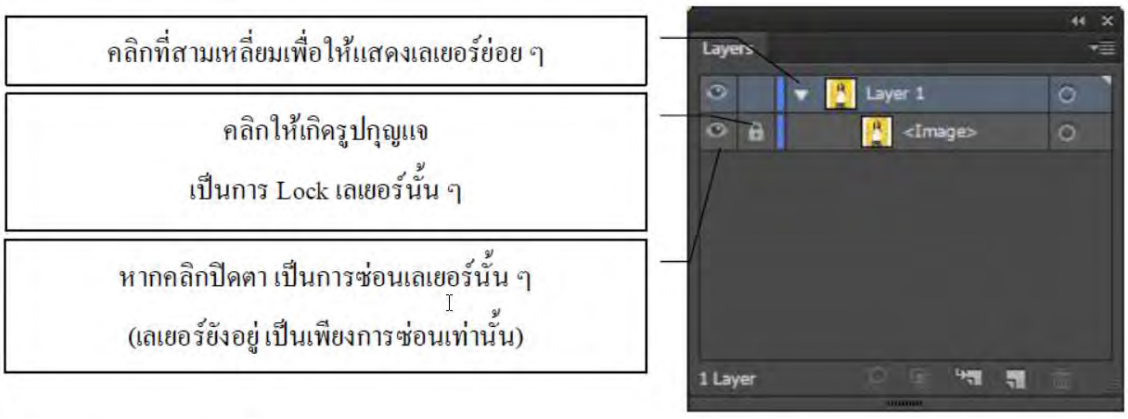

ในการดราฟ โดยการดราฟเราจะแบ่งรูปเป็นส่วน ๆ เช่น ส่วนผม ใบหน้า ตัว แขนซ้าย แขนขวา เสื้อ ท้อง กางเกง โดยแต่ละส่วนจะแยกจากกันซึ่งจะส่งผลให้การใสสี Fill ได้สะดวกยิ่งขึ้น หลักการแบ่งส่วนคือ 1) ดูที่สี ถ้าสีต่างกันก็แบ่ง 1 ส่วน และ 2) ดูตามสัดส่วนความเป็นจริง เช่น ใบหน้า กับ คอ ให้แยกกันคนละส่วน เป็นต้น

5. ใช้ Pen Tool ในการดราฟ ใส่สีเส้นก่อน ปิดสี Fill ไว้ อาจ เริ่มจากใบหน้าก่อน เวลาดึงโค้ง พยายามให้ Handle ขนานกับวัตถุ เส้นต่อไปจะได้โค้งสวยงาม (ยกเว้นส่วนที่เป็นเส้นหักมุม ไม่ ต้องขนาน)
   5.1. เริ่มจากด้านบนบริเวณใบหน้าด้านซ้าย ไล่มาเรื่อย ๆ พอ มาเจอเส้นผมที่บริเวณใบหน้าด้านซ้าย เราจะไม่วาดหลบเส้นผมแต่จะวาดเกินไปเลย (จะได้ไม่เกิดช่องว่างเวลาใส่สี Fill) เมื่อทำเสร็จแต่ละส่วนแล้วให้ Lock เลเยอร์ไว้ด้วย

6. บริเวณคอ ให้วาดให้เกินขอบได้เลย (เพราะจะมีเส้นผมมาบังคออยู่แล้ว)
7. บริเวณเสื้อ ซึ่งในภาพนี้ เสื้อจะอยู่ใต้แขนอีกทีหนึ่ง
8. บริเวณแขนซ้าย , แขนขวา , หน้าท้อง , กางเกง ฯลฯ
9. กุญแจ ใช้สี่เหลี่ยม และวงกลมวาดได้

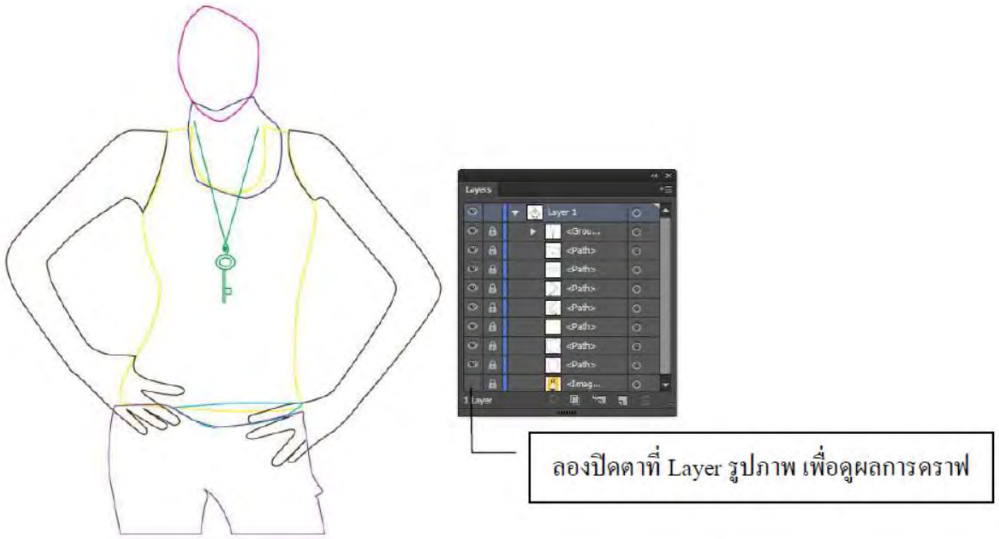

10. เวลาวาดกุญแจ จะมีหลายเลเยอร์เพราะใช้การวาดหลายเส้นหลายส่วน เมื่อวาดกุญแจเสร็จแล้วให้รวมเลเยอร์ด้วย โดยการ
    10.1. กด Shift ค้างไว้ แล้วใช้เมาส์คลิกเลือกเลเยอร์ที่ประกอบเป็นกุญแจ ทีละเลเยอร์จนครบ จะขึ้นจุดสี่เหลี่ยมสีน้ำเงินที่ด้านท้ายของเลเยอร์ที่เราเลือก
    10.2. ไปที่เมนู Object>>Group

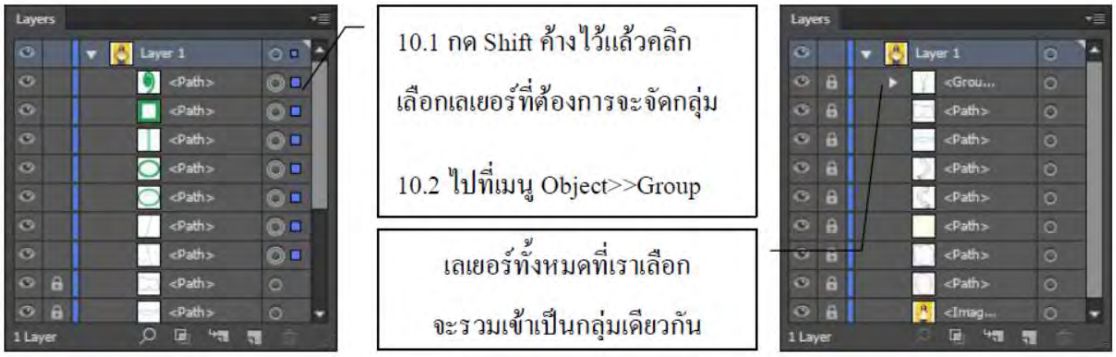

11. ใส่สี Fill ให้กับชิ้นส่วนต่างๆ ที่เราดราฟไว้ โดยอาจเลือกสีตามสีต้นฉบับ โดยการใช้อุปกรณ์ Eyedropper ในการดูดสีต้นฉบับ

** ถ้า Lock เลเยอร์อยู่ ให้ทำการปลด Lock ก่อนจึงจะใส่สีได้

11.1. ใช้ลูกศรทำเลือกบริเวณใบหน้า ที่จะใส่สี Fill

11.2. ใช้อุปกรณ์ Eyedropper ในการดูดสีต้นฉบับที่บริเวณใบหน้า

11.3. ใส่สีบริเวณอื่นๆ ด้วยวิธีเดียวกันจนครบ

12. จัดลำดับชั้นของ Layer ด้วย ส่วนไหนอยู่บน ส่วนไหนอยู่ล่าง โดยการคลิกค้างที่ Layer ที่ต้องการย้ายลำดับ ชั้น เมื่อถึงตำแหน่งที่ต้องการแล้วให้ปล่อยเมาส์

13. การดราฟเส้นผม

ในการดราฟเส้นผม หากใช้ Pen Tool ลากตามเส้นผมจะยากมาก ๆ แต่ให้วาดส่วนของผมที่เป็นก้อนเดียวกันก่อน ส่วนตรงที่เป็นปลอยผม หรือเส้นผมที่แยกส่วนออกมาให้วาดเพิ่มเติมภายหลัง หรืออาจตัดทอนทิ้ง ไปก็ยังได้ กล่าวคือ ให้วาดโครงหลัก ๆ ก่อน แล้วจึงค่อยเพิ่มเติมรายละเอียดย่อย ๆ ลงไป โดยมีวิธีการดังนี้

13.1. ใช้ Pen Tool วาดโครงสร้างหลัก ๆ ของผมเป็นก้อน ๆ ก่อน

13.2. ใส่สี Fill ให้กับเส้นผม

14. ใช้ Paintbrush Tool ระบายรายละเอียดของเส้นผมด้านใน โดยมีวิธีการดังนี้

14.1. วาดเส้นตรงขึ้นมา 1 เส้น

14.2. ใช้ Width Tool ทำปลายให้แหลมทั้ง 2 ข้าง ตรงกลางปล่องเล็กน้อย

14.3. เปิดพาเลท Brushses

14.4. 14.4 เลือกที่เส้น แล้วคลิกที่ New Brush จะปรากฏหน้าต่างให้ตั้งค่า

14.4.1. เลือก Art Brush (โค้งตามมือที่เราวาด)

14.4.2. กด OK เส้นได้)

ที่หน้าต่าง New Brush เลือก Art Brush
(เพื่อให้เส้นนั้นโค้งตามการวาดของเรา)

14.4.3. ที่หน้าต่าง Art Brush Options ให้ตั้งค่า ตรง Colorization เลือกเป็น Tints (เพื่อจะได้เปลี่ยนสี

14.4.4. กด OK

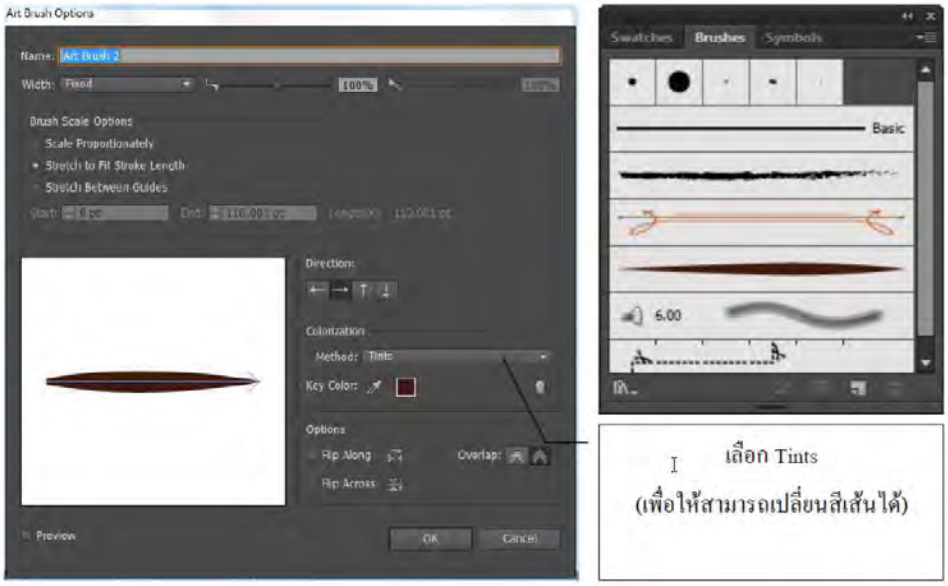

14.4.5. ใช้ Paintbrush Tool วาดเส้นที่ผม (เมื่อเสร็จแล้วให้ Group Layer เส้นผมด้วย)

ทำรายละเอียดบริเวณใบหน้า

15. วาดคิ้ว

15.1. โดยใช้เครื่องมือ Pen Tool วาดโครงร่างขอ คิวก่อน

15.2. ใสสีพื้นอ่อน ๆ ที่คิ้ว

15.3. ใส่รายละเอียดเพิ่มเติมโดยใช้ PaintbrushTool วาดคิ้วที่ละเส้น โดยเลือก Brush Definition เป็นเส้นที่เราทำไว้ตอนทำเส้นผม และปรับตรง Stroke ให้หนาประมาณ 0.1-0.3 pt

16. ดวงตา

16.1. ใช้ Pen Tool วางโครงร่างของดวงตาก่อน

16.2. Copy โครงร่างดวงตาที่วาด ไว้อีก 1 อัน (เพื่อเอาไว้ทำขอบดวงตาในภายหลัง)

16.3. ใช้ Ellipse Tool วาดวงกลมเป็นแก้วตา

16.4. ลบแก้วตาส่วนเกินออก โดยการใช้ลูกศรดำเลือกทั้งสองวัตถุ แล้วไปที่เมนู Window>>Pathfinders>>Divide เพื่อแยกวัตถุ

16.5. ทำการดับเบิ้ลคลิกเข้าไปใน Group ของดวงตาก่อน แล้วลบแก้วตาที่เกินออก

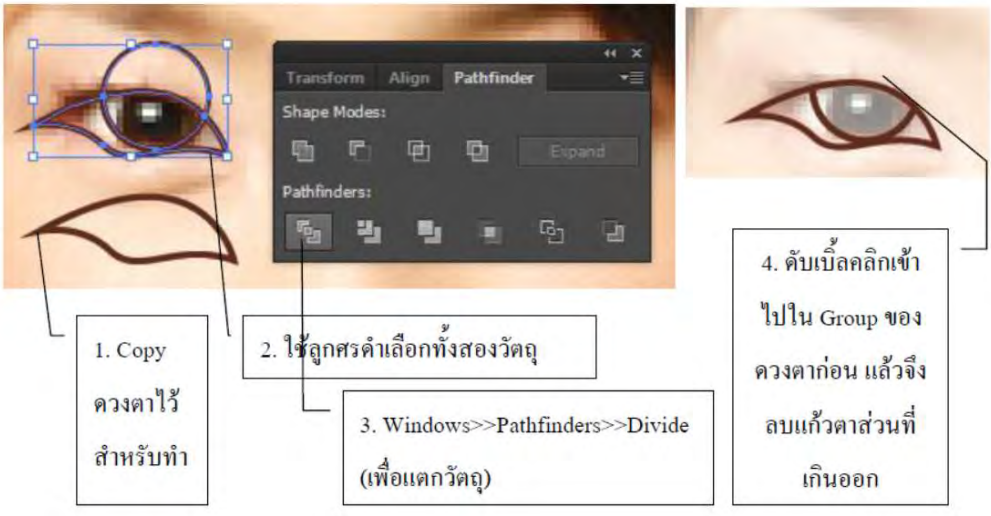

16.6. ใส่สี และตกแต่งดวงตาให้สวยงาม

16.7. ออกจาก Group นำโครงร่างดวงตาที่ Copy มาทำขอบตา โดยใช้เครื่องมือ Width Tool ตกแต่ง ขอบตาให้มีความหนา-บางไม่เท่ากัน ดังภาพ

16.8. ขนตา ใช้เครื่องมือ Ark Tool วาดเส้นโค้งเล็ก ๆ 1 เส้น แล้วใช้ Width Tool ทำให้ปลาย ด้านหนึ่งแหลม แล้วนำไปวางในตำแหน่งที่เป็นขนตา ตามภาพ

17. จมูก ใช้ Pen Tool ในการวาดเป็นเงาของจมูก ตามภาพ

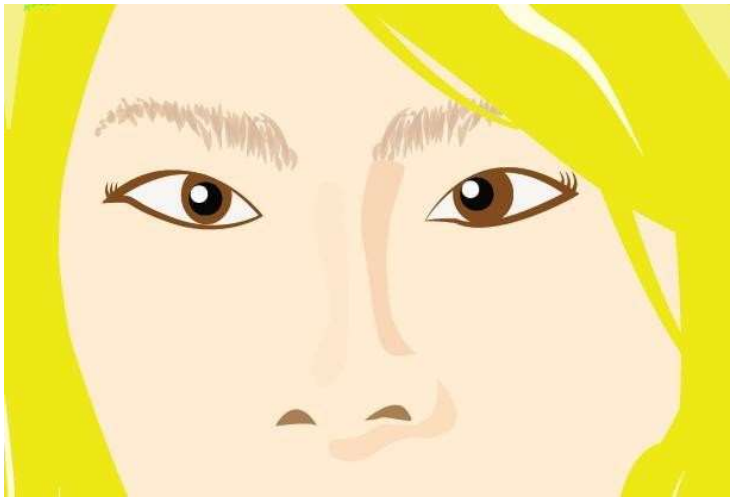

18. ปาก ใช้ Pen Tool วาดโครงร่างปาก ตามภาพ

การทำ Pattern

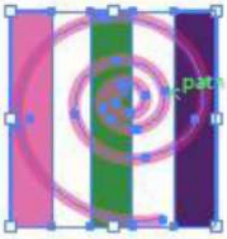

1. วาดลวดลาย Pattern ตามต้องการ จากนั้นเลือกวัตถุทั้งหมด
2. ไปที่เมนู Object>>Pattern>>make
3. จะปรากฏหน้าต่าง Pattern Option ให้ลองตั้งค่าต่างๆ ดู

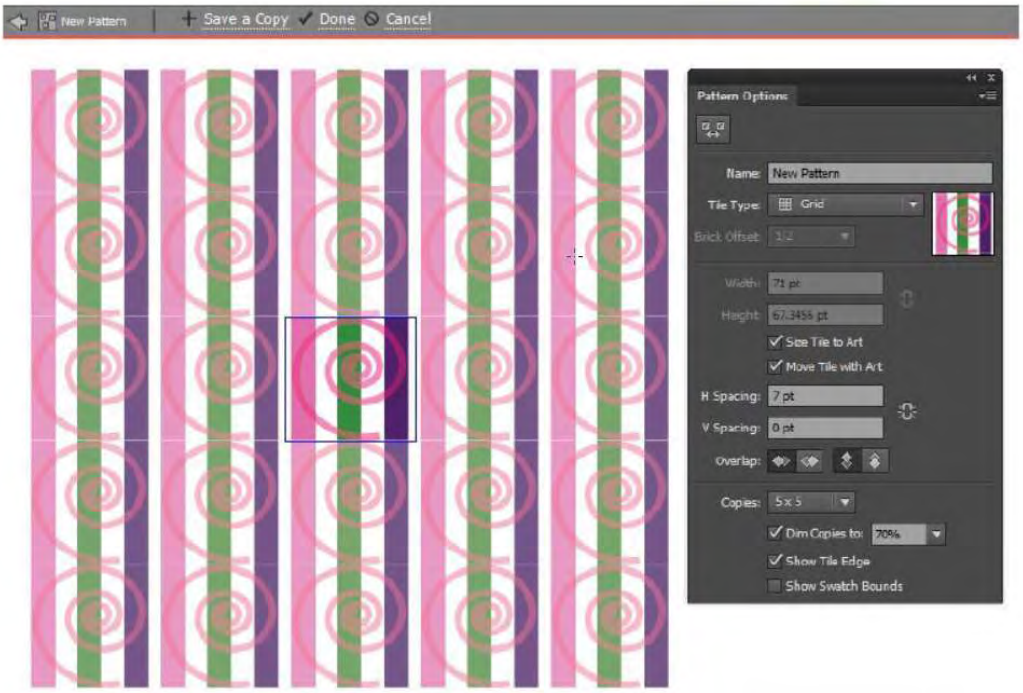

4. เมื่อตั้งค่าต่าง ๆ ตามต้องการแล้ว ให้คลิกที่ Done เป็นอันเสร็จการสร้าง Pattern

   Pattern ที่สร้างนี้จะเข้าไปอยู่ในพาเลท Swatches พร้อมที่จะให้เรียกใช้งานได้ โดยการใส่เหมือนกับการใส่ สี Fill ทั้งนี้เราสามารถแก้ไข Pattern ที่สร้างได้ทุกเมื่อ โดยเข้าไปที่พาเลท Swatches แล้วเลือก Pattern ที่ ต้องการจะแก้ไข

5. การใช้งาน โดยการสร้างวัตถุสี่เหลี่ยม/วงกลม/ดาว ฯลฯ จากนั้นลองใส่สี Fill โดยเลือก Pattern ที่เราสร้างใน พาเลท Swatches

ภาคผนวก ซ

การปรับปรุงแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์และข้อเสนอแนะการขับเคลื่อน SEA ของประเทศไทย

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญต่อการปรับปรุงแนวทาง SEA

หัวข้อ	ประเด็นจากการศึกษาที่นำไปสู่การปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
ภาพรวมของแนวทาง SEA	● แนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ควรเป็นแนวทางทั่วไป หรือ General guideline สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกภาคส่วน ส่วนในรายละเอียดอาจพัฒนาเป็นคู่มือรายสาขาหรือเชิงพื้นที่เฉพาะต่อไปในอนาคต	● ปรับปรุงกรอบแนวคิดในการอธิบายรายละเอียดของแนวทาง SEA ให้มีเนื้อหาเหมาะสมเป็นแนวทางทั่วไป (General Guideline) มีองค์ประกอบของเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่ายขึ้น ลดทอนรายละเอียดของบางขั้นตอนย่อย มีความยืดหยุ่นมากขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกภาคส่วน
	● ความชัดเจนของนิยาม คำอภิธานศัพท์	● ปรับปรุงอภิธานศัพท์ให้สอดคล้องกับบริบทการอธิบายในรายละเอียดของแนวทาง SEA และปรับปรุงให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น
	● ควรแยกเรื่องกลไกการขับเคลื่อน SEA ออกจากแนวทาง SEA เพื่อให้สามารถปรับปรุงข้อมูลความก้าวหน้าของกลไกการขับเคลื่อน SEA ของประเทศ ได้เมื่อจำเป็นและเป็นระยะ และไม่ต้องปรับปรุงบ่อยครั้ง	● ตัดเรื่องกลไกการขับเคลื่อน SEA ออกเพื่อให้เป็น แนวทางทั่วไป (General guideline) ที่สมบูรณ์
บทที่ 1 บทนำ		
ชื่อและนิยามของ SEA ที่เหมาะสมกับประเทศไทย	● การกำหนดชื่อ SEA ภาษาไทย ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยเสนอใช้ชื่อเดิม คำว่า “การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” ● นิยาม SEA ต้องชัดเจน กระชับ	● กำหนดให้ใช้ชื่อเดิม “การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” โดยปรับปรุงนิยามใหม่เป็น “กระบวนการประเมินอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจในการวางแผนอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม”
พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย	● ปรับปรุงให้ทันสมัยเพิ่มเติมจากแนวทาง SEA ฉบับเดิม เพื่อให้ผู้ใช้แนวทางได้เข้าใจพัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน	● ปรับปรุงและเพิ่มเติม “พัฒนาการของระบบ SEA ของประเทศไทย” โดยเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่มีการขับเคลื่อน SEA อย่างเข้มข้น

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญต่อการปรับปรุงแนวทาง SEA

หัวข้อ	ประเด็นจากการศึกษาที่นำไปสู่การปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
บทที่ 2 ความเข้าใจพื้นฐาน		
ความเชื่อมโยงระหว่าง SEA และการพัฒนาที่ยั่งยืน	● ต้องสร้างความเข้าใจถึงเจตจำนงที่เชื่อมโยงกันระหว่าง SEA และการพัฒนาที่ยั่งยืน	● เพิ่มเติมหัวข้อขึ้นมาใหม่เพื่อเน้นให้เห็นเจตจำนงของ SEA ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SEA for SDGs)
ประโยชน์ของ SEA	● ต้องสร้างความเข้าใจถึงประโยชน์ที่ส่งผลจากกระบวนการ SEA เข้าสู่กระบวนการจัดทำแผน	● ปรับปรุงหัวข้อ “ประโยชน์ที่ได้รับของ SEA” เป็น “ประโยชน์ของการจัดทำแผนเมื่อนำเอา SEA ไปใช้” เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจว่าการจัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพและบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น สามารถนำ SEA ไปสนับสนุนได้อย่างไร
แนวคิดและรูปแบบของ SEA ในการวางแผน	● ความสับสนระหว่างการจัดทำ SEA บนพื้นฐานแนวคิดต่าง ๆ	● เพิ่มเติมการอธิบายแนวคิดพื้นฐานของการประเมินผลกระทบที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน (Spectrum) ระหว่างการพิจารณาเชิงกลยุทธ์ (Strategic-based) ไปยังแนวคิดบนพื้นฐานของการพิจารณาผลกระทบของแผน (Impact-based)
บทที่ 3 ขั้นตอนและกระบวนการ SEA กับการจัดทำแผน		
ความเชื่อมโยงระหว่าง SEA และการจัดทำแผน	● ต้องอธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างการจัดทำ SEA และการจัดทำแผนให้ชัดเจน เพื่อให้ผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA สามารถบูรณาการเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	● ปรับปรุงเนื้อหาในบทที่ 3 ใหม่ โดยการปรับโครงสร้างที่เน้นการ อธิบายรายละเอียดขั้นตอนการจัดทำ SEA ที่ผนวกและเชื่อมโยงกับการจัดทำแผนโดยตรง พร้อมแสดงแผนผังความเชื่อมโยงของผลลัพธ์จากกระบวนการ SEA เข้าสู่การจัดทำแผนได้
	● ความชัดเจนของขั้นตอนการจัดทำ SEA ที่จะเชื่อมโยงเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผน	
การกำหนดขอบเขต	● มีรายละเอียดเป็นจำนวนมากและมีขั้นตอนย่อยที่ซับซ้อน เฉพาะเจาะจงมากจนเกินไป	● ลดทอนขั้นตอนย่อยบางส่วน ในขั้นตอนหลักการกำหนดขอบเขต (Scoping) เพื่อทำให้เข้าใจได้ง่าย โดยอธิบายว่าขั้นตอนการกำหนดขอบเขตต้องดำเนินงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์สำคัญ
	● ความสับสนระหว่างการวิเคราะห์และทบทวนแผนสำหรับกระบวนการจัดทำแผนและ SEA ที่มีความซ้ำซ้อนกัน	● เพิ่มเติมการอธิบาย โดยรวมการวิเคราะห์และทบทวนแผนสำหรับกระบวนการจัดทำแผนและการจัดทำ SEA ให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และแยกแยะวัตถุประสงค์ของ

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญต่อการปรับปรุงแนวทาง SEA

หัวข้อ	ประเด็นจากการศึกษาที่นำไปสู่การปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
		การทบทวนแผนเป็น 2 เรื่อง คือ เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องและสนับสนุนกัน และการตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของประเด็นยุทธศาสตร์
	● ความสับสนระหว่างการวิเคราะห์และทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินข้อมูลฐาน	● เพิ่มเติมการอธิบายเพื่อ ปรับความเข้าใจลักษณะและขอบเขตของการประเมินข้อมูลฐาน (Baseline assessment) และแยกชัดเจนออกจากการทบทวนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Understanding) ที่เชื่อมโยงไปถึงการพิจารณาทางเลือกสภาพปกติ (BAU)
การพัฒนาทางเลือกและการประเมินทางเลือก	● พิจารณากำหนดให้ BAU เป็นหนึ่งในทางเลือกได้ สามารถประเมินเพื่อพิจารณาถึงการนำไปสู่ความยั่งยืนได้ ทั้งนี้ อาจพิจารณาเลือกใช้ระหว่าง BAU หรือ No-action อย่างใดอย่างหนึ่ง	● พิจารณากำหนดใช้ BAU เป็นทางเลือกสภาพปกติ และกำหนดให้เป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถถูกพิจารณาคัดเลือกได้
	● กำหนดให้คงใช้ทางเลือกที่เหมาะสม (Preferred alternative)	● ปรับข้อความเป็น ทางเลือกที่เหมาะสม (Preferred alternative)
การกำหนดมาตรการเพื่อความยั่งยืน	● คุณลักษณะของมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่ชัดเจน	● เพิ่มเติมรายละเอียดการอธิบายลักษณะของมาตรการเพื่อความยั่งยืนที่ เน้นการส่งเสริมผลประโยชน์ทางบวก หลีกเลี่ยงและลด/ บรรเทาผลกระทบทางลบ
การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล	● ความชัดเจนของระดับและขอบเขตในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	● อธิบายขยายเพิ่มเติมเกี่ยวกับการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน ครอบคลุมถึงการตรวจสอบคุณภาพของการจัดทำแผนและ SEA ประเมินผลสำเร็จและประสิทธิภาพของแผนและ SEA ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ มีความก้าวหน้าและสำเร็จในกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานของแผนหรือไม่
อื่น ๆ	● ความสับสนระหว่างคำศัพท์ในกระบวนการจัดทำ SEA และการจัดทำแผน	● ปรับเปลี่ยนการใช้คำศัพท์ในกระบวนการจัดทำแผนและการศึกษา SEA ให้สนับสนุนและไม่ซ้ำซ้อนกัน โดยเฉพาะคำสำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ เป้าหมายการ

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นสำคัญต่อการปรับปรุงแนวทาง SEA

หัวข้อ	ประเด็นจากการศึกษาที่นำไปสู่การปรับปรุง	แนวทางการปรับปรุง
		พัฒนา ตัวชี้วัดของแผน ตัวชี้วัดของประเด็นยุทธศาสตร์ ทางเลือก ทิศทางการพัฒนา เพื่อให้เห็นการบูรณาการของการจัดทำแผนไม่ก่อให้เกิดความสับสนกับการจัดทำ SEA
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำ SEA และการจัดทำแผน		
ภาพรวม	● ควรแยกออกเป็นบทใหม่เพื่อให้เล็งเห็นถึงความสำคัญ	● กำหนดขึ้นเป็นบทใหม่ แต่เน้นย้ำในการอธิบายว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการจัดทำ SEA ที่สอดแทรกตลอดทั้งกระบวนการ
การจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย	● ปรับปรุงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น	● ปรับปรุง เทคนิควิธีการจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย (ตารางที่ 3-6 เดิมในฉบับปี 2563) ให้ง่ายและชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ได้
แผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสาร	● ปรับปรุงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง โดยเชื่อมโยงกับลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสีย	● ปรับปรุงการอธิบายเชื่อมโยงระหว่างลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียกับแผนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารให้เชื่อมโยงกัน
เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วม	● ควรมีตัวอย่างเทคนิควิธีการมีส่วนร่วมที่แนะนำให้ผู้ใช้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	● เพิ่มเติมหัวข้อ 4.3 เทคนิคและวิธีการมีส่วนร่วม